

türkiye'de ve dünyada

# başörtüsü raporu

2009/2010

SAKARYA ADALET GİRİŞİMİ

Diriliş Saati Dergisi | İlim ve Hikmet Vakfı | Ribat Eğitim Vakfı Sakarya Şubesi

Sakarya Dayanışma Derneği | Vahdet Vakfı Sakarya Şubesi

*Bu çalışma, Türkiye’de ve dünyada başörtüsü sorununun 2009-2010 yıllarındaki seyrini arşivlemek ve Türkiye Başörtüsü Platformları’nın Kocaeli, Sakarya, Ankara, Akyazı, Konya, Van, Antalya, Kütahya, Afyonkarahisar ve Bursa’da 6 yıldır kesintisiz sürdürdüğü başörtüsüne özgürlük mücadelesine belgesel nitelikte bir katkı sağlamak üzere Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu tarafından Beytullah Emrah Önce editörlüğünde hazırlanmıştır.*

*Çalışmanın değerlendirmeler kısmına yaptıkları değerli katkılarından dolayı, Fatma Benli, Havva Yılmaz, Yıldız Ramazanoğlu, Cihan Aktaş, Aliye Özkul, Medine Küçük, Nigar Gümrükçüoğlu, Serdar Bülent Yılmaz, Murat Özel, Ahmet Örs, Cihat Oruç, Rüştü Hacıoğlu ve Kadrican Mendi dostlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.*

**Sakarya Adalet Girişimi**  
**Ocak 2011, Sakarya**

## İÇİNDEKİLER

Takdim □ 5

Giriş □ 6

### GENEL DEĞERLENDİRMELER

Başörtüsü Sorunu ve Siyasi Partiler □ 9

Başörtüsü Yasağı, ÖSYM ve YÖK □ 11

Askeri Bürokrasi ve Başörtüsü □ 14

İlk ve Ortaöğretimde Başörtüsü Sorunu □ 16

Küreselleşen Başörtüsü Sorunu □ 22

2009-2010'da Türkiye Başörtüsü Platformları Tecrübesi □ 27

### GENEL DEĞERLENDİRMELER ÖZEL BÖLÜMÜ

2010 Yılına İlişkin Genel Değerlendirmeler (Av. Fatma BENLİ) □ 36

2010'dan 2011'e Yol Alırken (Havva YILMAZ) □ 38

Öldü Sanılıyor Ama O Capcanlı! Tesettür Yasağı Sürüyor! (Av. Serdar Bülent Yılmaz) □ 39

Eşitsizlik Derinleşiyor (Yıldız RAMAZANOĞLU) □ 44

Başörtüsü Sınırları (Cihan AKTAŞ) □ 46

Kızım Ece Nur Özel'in Başörtüsü Hikâyesi (Murat ÖZEL) □ 48

Müslüman Aydın, Kadın Projeleri, Sosyal İnşa Denemeleri Üzerine (Aliye ÖZKUL) □ 54

### TÜRKİYE BAŞÖRTÜSÜ PLATFORMLARI ÖZEL BÖLÜMÜ

Başörtüsü Mücadelesinde Kadının Yeri (Medine KÜÇÜK) □ 61

Ne Olmalıydı? (Nigar GÜMRÜKÇÜOĞLU) □ 63

Başörtüsüne Özgürlüğün Anlamı (Ahmet ÖRS) □ 65

Semboller Mücadelesi, Başörtüsü ve Başörtüsü Platformları (Rüştü HACIOĞLU) □ 68

Özgürlük Direnişçileri (Cihat ORUÇ) □ 70

6. Yılında Başörtüsü Platformları (Kadrican MENDİ) □ 72

**2009 YILI BAŞÖRTÜSÜ GÜNDEMİ**

**Ocak 2009 □ 75**

**Şubat 2009 □ 76**

**Mart 2009 □ 78**

**Nisan 2009 □ 81**

**Mayıs 2009 □ 86**

**Haziran 2009 □ 89**

**Temmuz 2009 □ 94**

**Ağustos 2009 □ 98**

**Eylül 2009 □ 100**

**Ekim 2009 □ 104**

**Kasım 2009 □ 108**

**Aralık □ 112**

**2010 YILI BAŞÖRTÜSÜ GÜNDEMİ**

**Ocak 2010 □ 117**

**Şubat 2010 □ 120**

**Mart 2010 □ 123**

**Nisan 2010 □ 129**

**Mayıs2010 □ 133**

**Haziran 2010 □ 137**

**Temmuz 2010 □ 141**

**Ağustos 2010 □ 143**

**Eylül 2010 □ 146**

**Ekim 2010 □ 149**

**Kasım 2010 □ 158**

**Aralık 2010 □ 163**

# ( TAKDİM )

“Türkiye’de ve Dünyada Başörtüsü Raporu–2009/2010” adlı bu çalışma son iki yıl süresince en çok konuşulup, tartışılan temel sorunlarından biri olarak karşımızda duran başörtüsü yasağına dönük bir dökümantasyon çalışmasıdır.

Raporun ana omurgasını, iki yıllık süreçte başörtüsü eksenli yaşanan hak ihlalleri ve buna karşı sergilenen tutumların, davranışların ve tavırların kronolojik bir sırada aktarıldığı almanak tarzı bir arşivleme çalışması oluşturmaktadır. Raporun sadece yasak uygulamalarından ibaret kalmaması; soruna dair gösterilen tepkilerin, politik aktörlerin demeçlerinin ve yasak karşıtı çeşitli etkinliklerin de yer alması; konu etrafında oluşan gündemin ana hatlarıyla aktarılması, dönemin genel fotoğrafını çerçeveleme kaygısıdır. Böylece araştırmacılar, bugün ve ileride başörtüsü sorunu etrafında yapacakları çalışmalarda, Türkiye’de ve dünyada başörtüsü sorunu etrafında 2009 ve 2010 yıllarında yaşanan gelişmeleri, oluşan gündemi izleme imkânı bulabileceklerdir.

Raporun temelini oluşturan arşivleme çalışmasının, genel olarak yazılı ve görsel medyaya yansıyan gelişmelerin derlenmesiyle sınırlı kalması; yasağın sadece bu raporda yer alan uygulamalardan ibaret kaldığı sonucuna yol açmamalıdır. Burada takip edilebildiği kadarıyla kayıt altına alınıp, özetlenerek aktarılan uygulamaların dışında sadece muhataplarının ve mağdurlarının bildiği birçok yasak sahnesi yaşandığı gibi, iki yıl boyunca her mesai günü milyonlarca öğrenci, kamu ve hatta bazı özel sektör çalışanı okul ve iş yeri kapılarının önünde her sabah başlarını açmaya mecbur bırakılmıştır. Sadece bunun hatırlanması dahi, 2010 yılının son günlerinde kampüslerle sınırlı tutulan bir serbestlik neticesinde sorunun çözüldüğü şeklinde kamuoyunda oluşturulmak istenen yaygın algının gerçeğe tekabül etmediğini göstermesi açısından yeterli sayılmalıdır. Acı gerçek değişmemiştir: Yasak devam ediyor.

Bu raporun arşivine kaynaklık eden haber, basın açıklaması ve eylem metinlerinin toplamda binlerce sayfa tutabileceği göz önünde bulundurulursa, aktarımların neden özet olarak gerçekleştirildiği de anlaşılacaktır. Rapor, profesyonel bir insan hakları izleme örgütü tarafından hazırlanmamıştır. Haliyle çeşitli eksikleri ve sınırlılıkları vardır. Kaynak konusu bunlardan biridir. Aktarımlarda kaynakların belirtilememesinde kamuoyuna yansıyan haberlerin orijinal kaynağına ulaşmadaki zorlukların payı olduğu gibi bazı haberlerin doğrudan raporu hazırlayanların birinci elden tanıklığına dayanıyor olmasının da payı var. Yine de metinlerde geçen anahtar kelimelerin, araştırmacılara daha detaylı bilgilere ulaşmaları konusunda yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Bu rapor, başta başörtüsü yasağı olmak üzere gerek kendi coğrafyasında gerekse dünya coğrafyasında yaşanan her türlü hak ihlaline, zorbalığa karşı hak, adalet ve özgürlük mücadelesini kendi İslami kimliği ve referanslarıyla yürüten Sakarya Adalet Girişimi tarafından hazırlanmıştır.

Rapor aynı zamanda 2005’te başlayıp 2010 sonu itibarıyla Kocaeli, Sakarya, Ankara, Akyazı ve Konya’da haftalık, Van, Antalya, Bursa ve Afyonkarahisar’da aylık eylemler yapan Türkiye Başörtüsü Platformları’nın mücadelesine mütevazı bir katkı niteliğindedir. Platformların azimli ve kararlı yürüyüşleri, bu çalışmanın hazırlanabilmesindeki en önemli motivasyondur. Rapora değerlendirme yazılarıyla ayrıca destek veren herkese ayrıca teşekkürlerimizi sunuyoruz.

## **SAKARYA ADALET GİRİŞİMİ**

**Diriliş Saati Dergisi | İlim ve Hikmet Vakfı | Ribat Eğitim Vakfı Sakarya Şubesi**

**Sakarya Dayanışma Derneği | Vahdet Vakfı Sakarya Şubesi**

# ( GİRİŞ )

2009'un ilk gününden 2010'un son gününe kadar gündemin temel maddeleri arasında kalan başörtüsü, Türkiye'de olduğu gibi dünyada da önemli bir sorun olarak karşımıza çıktı. Geleneksel nokta itibariyle küreselleşen dünya, bireysel ya da toplumsal alana dair özgürlükçü söylemlerinin sınırlarında başörtüsünü keşfetti ve başörtüsü küresel bir sorun olma noktasında son iki yıl güçlü işaretler verdi.

Türkiye, 2008'den 2009'a yasağı hemen her alanda devrederken, 2010'un sonunda az sayıda üniversite dışında birçok kampüsün başörtülülere fiili serbestlik tanınması noktasına vardı. Bu yasağın muhataplarının toplumsal talebiyle değil, 12 Eylül artığı olan YÖK gibi bir kurumun yeni yönetiminin gönderdiği bir yazıyla oldu. Dolayısıyla bir yazıyla gelen serbestliğin başka bir yazıyla gitme ihtimali mevcut konjonktörün verdiği rahavetle pek tartışılmak istenmedi. Ayrıca kalıcı bir düzenleme yapılmaması, farklı üniversitelerde ya da aynı üniversitenin farklı fakültelerinde ve hatta derslerinde yasağa karşı birbirine taban tabana zıt uygulamaların yapılmasına yol açtı. Fakat kampüslerin uzun yıllardır süren koyu yasak karanlığında gelişen yeni tablo, kamuoyuna razı olunması gerektiği şeklinde yansıdı, yansıtıldı.

İki yıllık süreç içinde Türkiye'nin karşılaştığı önemli bir başörtüsü gündemi de ilköğretimlerdeki öğrenciler oldu. Aslında daha önceden de okula başörtülü giden öğrenciler vardı. Fakat 2009 sonbaharında Diyarbakır'da Ece Nur Özel adlı bir öğrenci sürgün edilince olay farklı bir boyut kazandı. Kesintisiz temel eğitim mecburiyetinden dolayı okullardan atılamayan Ece Nur Özel ve arkadaşları, 28 Şubat döneminin aksine, aynı inancı paylaştığı insanlar tarafından ikna odalarına alındı, sınıf arkadaşları önünde tahkir edildi, boş sınıflarda ya da okul kütüphanelerinde tecride maruz bırakıldı ve başlarını açmayanlar arkadaşlarından ayrılarak başka okullara sürgün edildiler.

Yine bu süreçte siyasi partiler, Türk Silahlı Kuvvetleri, ÖSYM, YÖK ve Danıştay birçok defa başörtüsü gündeminde yer aldılar. Siyasal kutuplaşmanın toplumsal bir tabana doğru ilerlemesi ise başörtüsü eksenli tartışmaların yoğunlaşmasında ve yasağın, bir spor merkezindeki tenis kortuna başörtülü üyenin alınmaması ya da bir apartman yöneticisinin kapıcılık sözleşmesine başörtüsüne karşı bir özel bir madde eklemesi örneklerinde olduğu gibi, gündelik hayatın içinde gerçekleşen bir pratiğe dönmesinde önemli bir etken oldu.

Başörtüsü yasağı, 2009 ve 2010 yıllarında sadece Türkiye'de değil dünyanın hemen her yerinde farklı yönleriyle gündeme geldi. Kafkaslar, Ortadoğu ve Afrika'daki baskı rejimlerinde yasaklanmasıyla gündeme gelen Müslüman kadınların tesettürü, Batı ülkelerinde ise peçe, burka, nikap gibi örtünme biçimlerinin kamusal alandaki kullanımına getirilmesi söz konusu olan yasaklarla birlikte anıldı. 11 Eylül sonrası Müslümanlara yönelen ırkçı ve ayrımcı uygulamaların da sıklaştığı bu iki yıl süresince, Almanya'da Merve Şirbini'nin öldürülmesi ve Avusturya'da bir kız öğrencinin örtüsünün başındayken yakılmaya kalkışılması dikkate değer ihlaller olarak kayda geçti.

Tüm bu iki yıl boyunca Türkiye Başörtüsü Platformları da sorunla ilgili gündemin temel taşlarından olmaya devam etti. 2005'ten beri meydanlarda olan Platformlar, 2009 yılına Kocaeli 194., Sakarya 173., Ankara 154., Akyazı 102., Van 122., Konya 70. ve Antalya 16. eylemini yaparak girdiler. 2010 yılının sonuna gelindiğinde ise Kocaeli, Sakarya, Ankara, Akyazı ve Konya haftalık eylemlerine devam ederken, Van ve Antalya'da basın açıklamaları aylık olarak yapılmaya başlamış, Afyonkarahisar ve Bursa ile ara vermekle birlikte Kütahya da "Başörtüsü direnişi" olarak tanımlanan mücadele pratiğine katılım sağlamıştı.

Bundan sonraki ilk bölümde son iki yıllık süreç farklı başlıklar altında genel olarak değerlendirilecek, ikinci bölümde ise farklı yazarların kendi görüşlerini paylaştığı metinlere yer verilecektir.

## ( GENEL DEĞERLENDİRMELER )

Yıllardır uygulanagelen ve özellikle 28 Şubat sürecinden sonra daha sıkı kurallar eşliğinde devam ettirilen başörtüsü yasağı, Kemalist Cumhuriyet'e geçişten bugüne siyasal ve toplumsal tartışmaların en temel meselelerinden biri olmuştur.

Yasağı, geniş bir toplumsal kesim üzerinde kendi egemenliğini zor yoluyla kabul ettirme aracına dönüştüren zihniyet; on milyonlarca insanın dini kimliğini inkâr ettiği gibi, dini bir vecibeyi yerine getiren bir o kadar kadını da yıllardır en temel haklarından mahrum etmiş; böylece eğitim hayatından çalışma hayatına kadar birçok alanda dinin görünürlüğünü de engellemeyi hedeflemiştir.

İslami görünürlüğün kamusal alandan soyutlanması çabası basit bir yasak pratiğinin ötesinde derin bir anlam taşır. O da en genel ifadesiyle, mevcut iktidar yapısının özünü koruma, kuruluşundaki pozitivist ve seküler doğasını devam ettirme çabasıdır. Bu haliyle devletin yasaklılıktaki ısrarı, kendi açısından anlamsız bulunamaz.

Devlet, başörtüsü yasağı üzerinden kendi iktidarına karşı alternatif gördüğü bir potansiyeli devre dışı bırakmak istemektedir. Burada devletin, statik bir organizasyon olmadığı ve kendi varlığını korumak için sürekli değişim geçirebildiğini unutmamak gerekiyor. Değişimin hangi temeller üzerinde yürüdüğü ise ayrıca tartışılmaya değer bir konudur.

28 Şubat'tan bugüne Türkiye'de egemenliğin yeniden düzenlenmesi ve iktidar seçkinliğine dair rol tanımlarının yeniden yapılması konularında verilen güç mücadelesinin yoğunlaşarak devam ettiğini gözlemlese de; devletin laik ve Kemalist karakteri üzerindeki büyük uzlaşının bozulmak istenmemesi, başörtüsü özgürlüğünün geleceği noktasında bize bazı ipuçları vermektedir.

Elinizdeki rapor, hem yoğun bir gündem kalabalığının içinde ötekileştirilen temel bir gündemi; hem de yaşanan sürecin nereden gelip nereye gittiğini son iki yıllık zaman zarfında kayıt altına alma çabasıdır. Profesyonel araştırma raporu olma iddiası yoktur, lakin raporun arşiv kısmını inceleyenler; 2009 ve 2010 yılları arasında birçoğu ana akım medya organlarında kendisine yer bulmayan, gazete ve dergilerin çoğunun okurlarına göstermemeyi tercih ettiği önemli bir sorunu ve bu soruna karşı değerli bir mücadele yürüten Türkiye Başörtüsü Platformları'nın şahitliğini yazılı bir çalışmaya dönüştürerek, bugüne ve geleceğe not bıraktığını görebilir.

Raporda yer alan aktarımları incelediğinizde, Türkiye'de ve dünyada, başörtüsü üzerinden süren gündemin derinleştiğini, sorunun yaygınlaştığını ve çözüm gibi algılanan birçok adımın aslında resmin asıl çerçevesinde büyük kırılmalara yol açmadığını da farkedebilirsiniz.

Başörtüsü, bugün geldiğimiz nokta itibarıyla küresel bir sorunun sembolüne dönüşmüştür ve dünyanın her yerinde birçok tartışmanın ortasında temel bir sorun teşkil etmektedir. Bu, 2009 Ocak'ının ilk gününden, 2010 Aralık'ının son gününe kadar hem Türkiye'de, hem dünyada tansiyonu düşmeyen ve her ay yoğun bir şekilde karşımıza çıkan küresel bir sorundur. Türkiye kamusal alanda başörtüsünü tartışırken, bunun uzantıları; Avrupa'da peçenin veya burkanın nerelerde yasak nerelerde serbest olabileceği, Orta Asya ülkelerinde devlet okullarında başörtüsünün yasak olup olmayacağına şeklinde tezahür etmektedir. Neoliberalleşerek küreselleşen dünya, genişlemesinin çeperlerinde Müslüman kadınların örtüsünü bulmuştur ve sorun, önümüzdeki yıllarda da tesettürün, başörtüsünün, hicabın, burkanın, nikabın ya da peçenin tartışılacağına ortaya koymaktadır.

Türkiye’de 2009 ve 2010 yılı süresini kapsayan bir değerlendirmede ana hatlarıyla başörtüsünün en fazla üniversite kampüslerine ilişkin bir mesele olarak gündeme geldiğini, YÖK ve ÖSYM gibi devletin ideolojik aygıtlarının bu gündemde önemli bir yer işgal ettiğini söyleyebiliriz. Daha önce başörtüsü yasağının önündeki en önemli iki engel olarak görünen bu iki kurum, son yıllarda üyelerinde yaşanan değişime bağlı olarak yasakçı uygulamaları bir kenara bırakmıştır.

Önce YÖK üyelerinin sonra ÖSYM başkanının değişmesi, tartışmaların eksenini yasaktan serbestliğe doğru kaydırmış, 2010 yılında YÖK’ün İstanbul Üniversitesi’ne gönderdiği ve başörtülü öğrencilerin dersten atılması yerine haklarında tutanak tutulmasının istendiği yazı ile birlikte birçok üniversite kampüsünde yasak fiilen kalkabilmiştir.

Burada toplum adına bir kazanımdan ne kadar söz edilebileceği ise tartışılması gereken bir konudur. Çünkü toplumun bu konuda her ne kadar özgürlük talebi varsa da bu talebi kendi öz gücüne dayalı bir mücadeleye dönüştürememesi ve serbestliğin devletin bürokratik kurumlarının direktifi sonucunda gelmesi, gelecekte dengelerin değişebileceği bir noktada sorunun yeniden kampüslere dönebileceğinin unutulmamasını gerektiriyor.

Ayrıca, YÖK’ün yazısıyla başlatılan çözümün tamamen rektörlerin ve öğretim üyelerinin tutanak tutup tutmamasına bırakılması, beraberinde yine bir kutuplaşma getirmiş; yasal bir teminat sağlanmaması, uygulamada farklılar yaşanmasına sebep olmuştur. Son yıllarda açılan ve bir nevi Hükümet endeksli kadrolaşmanın yaşandığı üniversitelerde yasak fiili uygulanmazken, geçmiş yasakçı kadrolarını koruyan ve çoğu Hükümet’e muhalif rektörlerin iş başında olduğu üniversite ve fakültelerde yasak devam etmektedir ve buna karşı yapılan bir işlem yoktur. 2010 yılı sonu itibarıyla birçok üniversitede başörtüsü yasağı uygulanmamakta, fakat lokal olarak bazı üniversitelerde öğrenciler, sınavlardan atılmaya varan sorunlarla karşılaşmaya devam etmektedir.

Yine bu süreç, beraberinde başörtüsüne verilecek bir serbestliğin sınırlarını gündeme getirmiş, dolayısıyla ilköğretimdeki başörtülü öğrenciler vakası 2010 yılı sonbaharında bir dönem kamuoyunu ciddi biçimde tartışmaya sürüklemiştir. Fakat hem merkez hem de muhafazakâr medya daha önce dikkat çekmese de, aslında sorunun 2009 yılında Ece Nur Özel adlı bir ilköğretim öğrencisinin okula başörtülü gitmesiyle başlayan ve onu başka öğrencilerin izlemesiyle devam eden derin ve ciddi bir arka planı vardır.

Sorunun diğer bir boyutunda, politik aktörleri görüyoruz. Siyasi partiler, hükümette ya da muhalefette olsunlar fark etmiyor, daha önceki yıllarda olduğu gibi 2009 ve 2010’da da sorunu sürekli sıcak tuttular. Son iki yılda partiler neredeyse birçok kez başörtüsü eksenli bir ayrışma ve kutuplaşmaya gittiler. Bu gerek 2009 yılındaki yerel seçimlerde, gerek 12 Eylül 2010 referandumu öncesi ve sonrasında ve gerekse YÖK’ün 2010 yılı sonbaharında başlattığı gündemde etkisi göstermiştir.

Belki burada nispeten yeni bir durum olarak, siyasal tartışmaların daha önce görülmediği şekliyle halk tabanında kırılmalara yol açması ve başörtüsü yasağının daha önce darbe dönemlerinde bir grup devlet seçkini eliyle yürütülen bir zorbalıktan bugün toplumsal bir taban kazanmaya başlayan bir başörtüsü karşıtlığına dönüştüğüne işaret edilebilir.

Tabi bu durumda kendileri ya da eşleri çoğunlukla başörtülü olan AK Parti mensuplarının ister istemez payı bulunuyor. AK Parti’nin yasak sorununu himayesine alarak çözümü kendi politik ajandasına endekslemesi ve birçok kez kendi tabanını kaybetmeme adına verdiği mesajlar, AK Parti Hükümeti karşıtlığının giderek başörtüsü üzerinde sembolleşmesine sebep olmaktadır. Belki bu bağlamda, 28 Şubat sürecinde halkın imgeleminde mağdurların, mazlumların uğradığı haksızlıkların sembolü olan başörtüsü, son yıllarda iktidarın yeni seçkinlerinin sembolüne dönüşmesi tartışılması gereken bir tespit olarak not edilebilir.



# BAŞÖRTÜSÜ SORUNU VE SİYASİ PARTİLER

Başörtüsü yasağı, 2009 ve 2010 yılı süresince siyasi partiler arasındaki polemiklerin en sık yaşanıldığı alan oldu. İlk tartışmalar 2009 yılında yapılan yerel belediye seçimlerinden önce başladı. Çeşitli partiler belediye meclis üyelikleri için başörtülü adaylar gösterirken, medya da bu adaylara belediye başkan adayları kadar dikkat ederek, siyasi partilerin bu sorun üzerinden birbiriyle rekabet etmesine çanak tuttu.

Örneğin Cumhuriyet Halk Partisi, Ankara Nallıhan'da Belediye Meclis üyeliği yapan Meryem Bıçkıcı'yı dönemin Genel Başkanı Deniz Baykal'ın onayıyla Belediye Başkanlığına aday gösterdi. Bıçkıcı ise CHP'nin başörtüsü "hassasiyeti"ni doğru bulduğunu söyleyerek, kamu hizmeti yapacağı gerekçesiyle görev başındayken başını açacağını belirtti.

İstanbul İl Teşkilatı tarafından düzenlenen bir törende, Deniz Baykal'ın bazı çarşafli vatandaşlara parti rozeti takması ise "çarşaf açılımı" olarak nitelendirilerek yerel seçim öncesinde yaşanan tartışmalarda önemli bir konu haline geldi. Yine İstanbul'da CHP'nin Pendik Belediye başkan adayı Mehmet Salih Usta ve CHP'li kadınlar da sokak sokak dolaşarak başörtüsü dağıtarak, seçmene "başörtüsüne saygılı" mesajı gönderdi. Fakat aynı dönemde başka bir uygulama, dikkat çekiciydi: İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ESHOT Ulaşım Kartları Şube Müdürlüğü, başörtülü öğrencilere indirimli karttan yararlanabilmeleri hakkını vermiyordu.

Seçimlerden on gün önce Yüksek Seçim Kurulu'nun, siyasi partilerce bildirilen sandık kurulu üyelerinin, yargı kararlarıyla belirlenen kılık kıyafet ölçülerine uymalarını istemesi, seçimi bir kez daha yasaklı hale getirirken, YSK'nın kararı birçok ilde sandık başında tartışmaların yaşanmasına sebep oldu. Bu dönemde birçok kesimin eleştirdiği yasağa dönemin Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'in "*Yüksek Seçim Kurulumuz bir karar vermiştir. Bu tartışılabilir. Beğenen olur, beğenmeyen olur. Doğru olup olmadığı konusunda da bir değerlendirme sunacak değilim. Yüksek Seçim Kurulu'nun kararları kesindir. Uyulacaktır. Beğensen de, beğenmesen de uyacaksınız*" yorumunu yapması dikkat çekiciydi.

Yerel seçimlerden sonra başörtüsüyle ilgili ilk gündem Gaziantep'in İslahiye ilçesinde oldu. Demokrat Parti adayı olarak belediye başkanlığını kazanan Malike Uludağ, mazbatasını başörtüsü üzerine taktığı perukla almayı tercih etti. Yerel seçimlerden sonra ilk kez toplanan bazı il ve ilçe meclisleri başörtülü üyeler vesilesiyle kamusal alan, hizmet alan-hizmet veren, kılık-kıyafet yönetmeliği gibi tartışmalara tanıklık etti.

Örneğin CHP'li üyeler Samsun'un İlkadım ilçesindeki meclis toplantısına başörtüsüyle gelen AK Parti meclis üyesi Muradiye Ergin'e tepki gösterdi. Belediye meclisinin kamusal alan dâhilinde olduğunu belirten CHP'nin meclis üyesi Engin Abdik, kılık kıyafete dikkat edilmesi uyarısında bulundu.

Bu dönemde ilginç bir gelişme de Trabzon'da yaşandı. Belediye Meclisi'ne seçildikten sonra meclisin ilk toplantısına başörtüsünü çıkararak katılan AK Parti üyesi Saadet Çoban, bir sonraki toplantıya başörtüsüyle girmek istediğini açıklayınca, krize neden oldu. Çoban'ın bu açıklamalarına AK Parti İl Başkanı Muhammet Balta sert bir karşılık verdi. Balta, yerel gazetelerde yer alan açıklamasında, il yönetimi olarak seçimlerden önce "Belediye Meclisi'ne başörtüsüyle girilmeyecek" diye karar aldıklarını ve bu durumu adaylara bildirdiklerini söyledi. Tartışmaların ardından Saadet Çoban'ın üyelikten istifa etmesinde, AK Parti teşkilatının aldığı kararı değiştirmek istememesinin rolü olduğu görüldü.

Gaziantep'in Şahinbey Belediyesi'nin AK Partili meclis üyesi Tuğba Güngör ise CHP'lilerin tepki göstermesi üzerine Büyükşehir Belediye Meclisi'nin genel toplantısına katılmadı. Mayıs ayı olağan meclis toplantısına ise Tuğba Güngör perukla gelmeyi tercih etti.

İznik'te de AK Parti'den ilçe meclis üyeliğine seçilen Zeliha Peşte'nin toplantılarına başörtülü katılmasına CHP'li meclis üyeleri Ali Sarı, Mehmet Akyüz ve Hikmez Özkan tepki göstererek MHP'li Belediye Başkanı Kadri Eryılmaz'a dilekçe verdi. Peşte ise başını açmayacağını, gerekirse istifa edeceğini söyledi. Nitekim CHP'li üyelerin tepkilerine karşı AK Parti İznik Teşkilatı sessiz kalıp, Peşte'yi yalnız bırakınca, Zeliha Peşte istifa etmek zorunda kaldı. Aynı sahne başka yerlerde de yaşandı.

İstanbul Beykoz Belediye Meclisi'nde AK Partili üye Neslihan Aydos'un, başörtülü olarak meclis toplantısına katılmasını istememesi yine CHP'li üyelerin durumu protesto ederek meclisi terk etmesiyle sonuçlandı.

Yerel seçimler dönemi ve sonrasındaki bu gelişmeler, CHP tarafından başlatılan çarşaf açılımının, önemli bir hak ihlalinin istismarından öteye geçmediğini ve tavandan yapılan bu hamlenin tabanda bir değişime işaret etmediğini ortaya koyarken; sorunun hamisi rolüne soyunan AK Parti'nin de taban teşkilatlarının yasakçılığa karşı kendi üyelerinin haklarını dahi savunmaktan çekindiğini göstermesi açısından dikkate değer bir tecrübeydi.

AK Parti, yerel seçimlerden sonra da başörtüsü sorunun muhatabı pozisyonundaydı. Hükümet üyelerinin başörtülü eşleri, Genelkurmay Başkanlığı tarafından ayrımcılığa uğratarak resepsiyonlara alınmamaya devam etti. Askerler, illerde valilikler tarafından yapılan balolarda başörtülü eşleri görünce salonları topluca terk etti. Bu durum 30 Ağustos törenlerinde de 29 Ekim resepsiyonlarında da birçok ilde yaşandı.

Yine 2009 yılı eğitim ve öğretim yılı, hem ilk ve ortaöğretimlerde, hem de kampüslerde yasaklarla başladı. Yasağın uygulanması ilk ve ortaöğretimde sorun dahi kabul edilmezken, birçok üniversite başörtüsü yasağını daha kayıt döneminde başlatarak öğrencilere başı açık fotoğrafı şartını dayattı. Yeni kurulan üniversiteler ise fiili bir uygulamayla başörtüsü serbestlik getiriyordu. Örneğin Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Serdar Bedii Omay, kamuoyuna "Benim kendi üniversitemde başörtü sorunu diye bir sorun yok. Herkes istediği gibi giyinebilir." mesajı vermektedir.

Siyasal partilerin başörtüsü sorununda karşılaştığı bir diğer dönem ise 2009 yılının sonlarında oldu. İlköğretimde başörtüsü sorunuyla ilgili bölümde detaylarına yer vereceğimiz bu karşılaşma, Diyarbakır'da Ece Nur Özel adlı bir ilköğretim öğrencisinin başörtülü okula gittiği için sürgün edilmesiyle gerçekleşti. AK Parti, sorunu görmemeyi tercih ederken, Barış ve Demokrasi Partisi sürgün kararını soru önergeleriyle Meclis gündemine getirerek, inanç özgürlüklerinin herkes için sağlanmasını istedi.

CHP ise Deniz Baykal'dan genel başkanlık görevini Kemal Kılıçdaroğlu'nun devralmasıyla başörtüsü yasağını bir kez daha parti gündeminde buldu. Medyanın başörtüsü sorunuyla ilgili sorularına daha yeni başkan olduğu bir dönemde üniversitelerle sınırlı bir serbestliği ima eden açıklamalarda bulunması, kemikleşmiş kadroların sert tepkisiyle karşılaşınca CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da, tevil yoluna giderek "Kızlar üniversiteye türbanla gidecek" demediğini ama "sorunu çözeceğiz" iddiasında bulunduğunu söyledi. CHP İstanbul Milletvekili Necla Arat ise, yasak hakkındaki bu çıkışın Kılıçdaroğlu'nun kendi görüşü olduğunu vurguladı.

Parti içi görüş ayrılıklarından sonra Kemal Kılıçdaroğlu, soruna ilişkin bir "türban raporu" hazırlanması talimatı verdi. CHP PM üyesi ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Sencer Ayata'nın yürüttüğü çalışmadan kamuoyuna yansıyan ilk bilgiler ise CHP'nin çözüm önerisini "saçın tamamen kapatılması şart değil!" tespitine göre getireceğini gösterdi. CHP'nin 2010 yılı içinde konuyla gündeme gelmesinin diğer bir vesilesi ise CHP'li Avcılar Belediyesi tarafından 12 Eylül referandum sürecindeki propaganda afişinde yer alan "Müslüman kadınların rahibe gibi örtünmesi için Evet" yazılı afişler oldu. Afişler, rahibelerin örtünmesini kötülemesi ve bunun üzerinden de Müslüman kadınların örtünmesinin

karalanması gibi çifte yanlış taşıyordu ve her boyutuyla tepki çekti. Belediye Başkanı'na verilen basit bir uyarı ile konu kapatıldı.

Siyasi partiler 2010 içinde kendilerini son olarak YÖK inisiyatifiyle üniversitelerde başlayan fiili serbesti tartışmasıyla başörtüsü gündemin içinde buldu. YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan'ın üniversitelerden sonra, üniversite ve memur adaylarının LYS, KPSS gibi sınavlara da başlarını açmadan girebileceklerini söylemesi gözlerin bir kez daha siyasi partilere çevrilmesine yol açtı. Hükümet, muhalefet partilerinin temsilcileriyle çeşitli görüşmeler gerçekleştirdi ve bu görüşmelerin ardından "son noktayı" koydu.

AK Parti grup toplantısında konuşan Başbakan Erdoğan, geline süreçteki tıkanıklığı ve uygulamadaki kamplaşmayı çözecek bir adım atmayacaklarının işaretlerini vererek "AK Parti yasaklarla mücadelede bir kez daha yalnız kalmıştır. 2011 seçimleri ve ardından başlatacağımız yeni Anayasa çalışmaları işte bu özgürlüklerin temel alınacağı bir süreç olacaktır." dedi ve başörtüsü sorununu bir kez daha seçim sonrasına bırakmayı tercih etti. Böylece iki yıl süresince siyasi partilerin en sık karşı karşıya geldiği başörtüsü yasağı, 2011 yılında gerçekleştirilecek genel seçimlere malzeme olmak üzere devretmiş oldu.

## BAŞÖRTÜSÜ YASAĞI, ÖSYM VE YÖK

2009 ve 2010 yıllarında üniversiteler ve Yükseköğrenim Kurulu, başörtüsü yasağında sık gündeme gelen kurumların başındaydılar. Birçok üniversite 2009 yılına yasakla girerken, 2010 yılında tablo tam tersine dönerek tamamlanmış oldu. Her iki durumda da yasal bir dayanaktan ziyade fiili bir uygulamanın hüküm sürdüğü görüldü.

28 Şubat'tan beri muhatapları tarafından ciddi bir mücadele ile savunulmaması, başörtüsü sorununda yasakçı zihniyete sınırları genişletmede cesaret verirken, birçok üniversite sorunu başörtüsünden de ileri boyutlara taşıyabildi. 2009'un daha ilk günlerinde, soğuk havaların örtünmek için "bahane" edileceğini düşünen Kocaeli Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi yönetimi, öğrencilere koridorlarda atkı, bere, eldiven, kapüşon gibi kıyafetlerle dolaşmaya da de yasak getirebildi. Örnek, yasak konusundaki "hassasiyet" in ne kadar ince olduğunu göstermesi açısından tipikti.

Şubat 2010'da, yasak haberleriyle pek gündeme gelmeyen Boğaziçi Üniversitesi, rektörlük değişimiyle birlikte özgürlükçü bilinen tavrını değiştirmeye kalktı ve Eğitim Fakültesi'nden 16 öğrenci hakkında "2547 sayılı kanunun Ek 17. maddesine aykırı davrandıkları" gerekçesi ile soruşturma açmaya karar verdi. Öğrencilerin örnek dayanışması ve mücadelesi ise yasakçılara geri adım attırdı.

Başörtüsü yasağı sadece öğrencileri etkilemiyordu. Çukurova Üniversitesi, "Kariyer Günleri '09" etkinliği kapsamında düzenlenen konferansa katılmak isteyen kadın mühendisi, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkardı. 2008'de, TBMM'de 411 milletvekilinin oyuyla kabul edilen ve üniversitelerde başörtüsüne serbestlik getiren anayasa değişikliğinin yapıldığı hafta ODTÜ'de 2 başörtülü öğrenciyi okula başını açtırmadan alan özel güvenlik görevlisi Soner Arcim, kademeli olarak önce temizlik hizmetine kaydırıldı, sonra "maaş kesme" cezasına çarptırıldı ve son olarak da işinden atıldı.

Öğrencilerin üniversite yasaklarıyla tanışma süreci daha sınava kayıt aşamasında başlıyordu. Başörtülü öğrenciler, ÖSYM bürolarında web kameralarıyla fotoğraf çektiirmek için başını açmak zorunda kalıyor, birçok başörtülü aday ise ara bir çözüm olacağı düşüncesiyle özellikle kadın görevlilerin bulunduğu bürolarda işlem yaptırmaya özen gösteriyordu.

ÖSYM yasağı açıköğretimde de aynı şekilde sürdürdü ve bu konuda yasakçılığı 2010 yılının son günlerindeki değişikliklere kadar uyguladı. 2009'da üniversiteli olma umuduyla sınava girecek bir buçuk milyon adaya sınav öncesi adeta “*İyi uyuyun, gecikmeyin, başınızı örtmeyin!*” tavsiyelerinde bulunuluyordu. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ünal Yarımağan sınava girecek adaylara “Sınava “başı açık şekilde” gelinmeli.” diyerek kamuoyunda mesaj verirken, Hükümet’ten ve YÖK’ten o süreçte herhangi bir açıklama yapılmaması ve konunun görmezden gelinmesi gerçekten dikkat çekiciydi.

Sessizliğin beslediği yasak sadece başörtüsünü değil baştaki bereleri, boneleri dahi hedef almaya başlamıştı. Örneğin Mayıs 2009'da, Açıköğretim Fakültesi öğrencisi olan Hatice Demir, kıyafeti yüzünden ilginç bir mağduriyet yaşadı. Sınava başörtüsüyle girmesine izin verilen Demir, sonuçları beklerken üniversiteden gelen belgeyle şoke oldu. Yazıda 'Kılık kıyafet kurallarına uymadığınız için 0 aldınız.' deniyordu.

Aynı durum son Öğrenci Seçme Sınavı'nda da yaşandı. ÖSYM tarafından 2009'un ÖSS sonuçları açıklanırken, sınavı geçersiz sayılan 196 adaydan 52'sinin kopya çektiği, 21'inin kıyafet kurallarına uymadığı ifade edilmişti. Kıyafet kuralları ile kast edilen başörtülü olmalarıydı. Ne var ki 21 öğrencinin açık bir hak ihlaline uğramasına karşı kamuoyunun ciddi bir tepki vermemesi üzüntü verici bir durumdu. Bu tepkisizlik, aynı zamanda sorunun devamındaki en önemli etkenlerden birine dönüşmekteydi. Böylece Sinop Üniversitesi, 1 Eylül 2009 itibarıyla başlayan kayıt döneminde, başörtülü öğrencileri okul bahçesine dahi almayabiliyordu.

Bu süreçte Mazlumder, başörtüsü yasağıyla karşılaşan öğrencilerin kendileri ile irtibata geçmelerini istedi. Talep gelmesi halinde öğrenim hakkı engellenen başörtülülere avukatlık desteği sağlanacaktı. Bunun için başörtüsü nedeniyle üniversiteye alınmayan öğrencilerin üniversite girişinde güvenlik görevlileri tarafından engellendiklerine dair iki şahitle tutanak tutmaları ve durumu buldukları ildeki Mazlumder şubelerine veya genel merkeze iletmeleri gerekiyordu. Lakin bu konuda toplumsal bir muhalefetin boşluğu ve yasakçılar karşısında başörtülü öğrencilerin tek başlarına mücadele etmeye terk edilmeleri, bu tür çağrılarının etkin ve güçlü birer yasak karşıtı kampanyaya dönüşmelerine olanak vermedi.

Sorun sadece kampüslerle de sınırlı değildi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (ZKÜ) Tıp Fakültesi'nin 2008-2009 Akademik Yılı mezunlarının Hipokrat yemini törenine katılan öğrencilerin başörtülü yakınları, güvenlik görevlilerinin uyarısı üzerine başörtülerini ancak çene altından bağlayarak törene katılabildi. ÖSS sınavı için Marmara Üniversitesi Göztepe Kampusü'ne çocuklarıyla birlikte giden başörtülü anneler içeri alınmadı. Kampüsler de askeri kıışlaları andırıyordu.

Mersin Üniversitesi, Büyükşehir Belediyesi Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlediği uluslararası sempozyumda ödül alan öğrencinin başörtülü olarak salonda oturmasına müsaade etmedi. ODTÜ'de yapılacak bir kursa katılmak isteyen genç kız, başörtülü olduğu için güvenlik görevlileri tarafından içeri alınmadı. Güvenlik görevlilerinin görev tanımında böyle bir yetkileri bulunmadığı halde birçok olayda başörtülü öğrencileri engellendiği son iki yıllık süreçte sık karşılaşılan bir vakaydı.

Örneğin İstanbul Üniversitesi'ne bağlı Avrasya Enstitüsü'nün, Seyyid Hasan Paşa Medresesi'nde düzenlediği “Sosyoloji Üzerine” adlı programa dinleyici olarak katılmak isteyen iki öğrenci başörtülü oldukları gerekçesiyle güvenlik görevlilerince zorla salondan atıldı. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Oyuncak Müzesi'ne başörtülü velileri almadı. Trakya Üniversitesi de Balkan Kongre Merkezi'nde düzenlenen “Yoğun Bakım ve Beslenme” konulu programa katılmak isteyen 10 doktoru başörtülü oldukları gerekçesiyle içeri almadı.

Sakarya Üniversitesi de 2009- 2010 eğitim öğretim yılı mezuniyet töreninde başörtüsü yasağı uyguladı. Sakarya Atatürk Stadı'nda düzenlenen mezuniyet törenine başörtüleriyle gelen öğrenciler, güvenlik görevlilerince içeri alınmadılar.

Başka bir örnek ise uygulamaların insanlık dışı boyutlara vardığını göstermesi açısından kayda değerdi: Ankara’da ikamet eden Cemil Çınar ve ailesi, akraba düğününe katılmak için gittiği İstanbul’da sokağa atıldı. Aileyi sokağa atan ise Marmara Üniversitesi’nin Göztepe Kampüsü’ndeki misafirhanesiydi. Misafirhanede Cemil Çınar’a eşinin ve kızının başörtülü olmasından dolayı burada kalamayacakları söylendi. Resepsiyon görevlisi, misafirhaneye alması halinde işinden olacağını ifade etti. Görevli yazılı bir kuralın olmadığını, yasakçı uygulamanın Marmara Üniversitesi Rektörü’nün sözlü talimatı olduğunu belirtti. Konunun kamuoyuna yansması üzerine rektör bir yanlış anlaşılma olduğunu iddia etti ve mağdur aileden özür diledi.

Yasak 2010’un ilk döneminde de aynı şekilde devam etti. ÖSYM tarafından yayınlanan başvuru klavuzlarında yasağa ayrı bir önem gösteriliyor ve şu ifadeler yer alıyordu: “Başvuru merkezi görevlisi tarafından 2010-ÖSYS Aday Bilgi Formundaki bilgiler ile birlikte adayın web kamerayla alınacak fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğrafın, cepheden, başı açık, adayın kolaylıkla tanınmasını sağlayacak şekilde çekilmiş olması gerektiğinden, başvuru merkezine giderken adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir. Sınav günü bu fotoğraftaki saç, bıyık, makyaj gibi tanınmada önemli rol oynayacak görünüm özelliklerinde bir değişiklik bulunmamalıdır.”

Kayıt süreçlerinde yasak devam ederken, kampüslerde sorunun başka bir boyut kazanacağını ilk ipucu 2010 Mart’ında geldi. O günlerde medyanın daha çok “YÖK’ün şapkalı eğitim formülü” şeklinde yansıttığı olayda, sınıfa başını ve boynunu tamamen kapatan şapka ile giren ve dersin hocası tarafından sınıftan çıkarılan tıp fakültesi öğrencisi Zeynep Nur İncekara’nın, ‘eğitim hakkım engellendi’ iddiasıyla Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı’na yaptığı şikâyet, YÖK kararını vererek, öğrencinin sınıftan çıkartılmayacağını savunmuş ve tutanak tutulması gerektiğini belirtmişti.

Nisan ayında ÖSYM’nin yayınladığı kılavuzda yer alan ifadeler, başörtüsüne gösterilen sorunlu yaklaşımı ortaya koyar mahiyettedir. 2010 yılında yapılacak üniversiteye giriş sınavına girecek adaylara ve sınavlarda çalışacak salon ve bina görevlilerine yönelik hazırlanan tanıtım filminde “*Kılık ve kıyafetleri yürürlükteki mevzuata uygun bulunmayanlar ile yanında silah ile uygun olmayan benzer eşyaları taşıyan adaylar sınav binasına alınmaz*” uyarısının yer alması, başörtüsü ve silah arasında kurulan paralellikle tepki çekti. Fakat bir değişiklik olmadı ve KPSS Kılavuzu’nda da neredeyse her bölümde defalarca başörtüsü yasağı vurgusu yer aldı. Kılavuzda beş ayrı yerde ‘başı açık’ fotoğraf uyarısı yapılırken, başörtüsüyle sınava gelenlerin salona alınmayacağı, giren olursa da sınavının geçersiz olacağı duyuruldu.

ÖSYM’nin bu yaklaşımı önce YGS’de etkisini gösterdi ve sınava başörtülü öğrenciler alınmazken, Kadıköy Leman Kaya İlköğretim Okulu’nda, bir sınav görevlisi perukla sınava girmek isteyen öğrencinin başındaki peruğu zorla çıkartarak yere attı. Sorunun devamı ise sınav sonuçları açıklandığında ortaya çıktı. ÖSYM, başörtüsü veya perukla sınava giren öğrencilerin sınavını iptal ederek ‘0’ puan vermiş, ÖSYM Başkanı Ünal Yarımağan, “kılık kıyafeti uygun değil” diye 34 öğrencinin sınavının iptal edildiğini açıklamıştı.

Bu katı tutum üniversite sınavlarının ikinci kademesi olan LYS’de de aynı şekilde tekrar etti. Başörtülü öğrenciler sınava alınmazken, Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Kübra Özoruç’un başı, ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan kadın bir akademisyen tarafından zorla açılmaya çalışıldı. Diğer örneklerde olduğu gibi olayın mağduru tarafından suç duyurusunda bulunuldu fakat savcılıklarca davaya dönüştürülmedi.

YÖK’ün başörtüsüyle ilgili yoğun bir şekilde gündeme gelmesi ise Ekim ayının başlarında oldu. Daha önce de tutanak tutulması yönünde görüş bildiren YÖK’ün görüşünü İstanbul Üniversitesi’ne resmi bir yazıyla iletmesi tartışmaları beraberinde getirdi. Buna göre disiplin yönetmeliğine uymayan öğrencilerin dersten çıkarılmasını yasaklandı.

Sürecin başlangıcında şapka takan bir öğrencinin İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde dersten çıkarıldığı için yaptığı şikâyet yer alıyordu. Zeynep Nur İncekara isimli öğrenci, 2009 yılında iki yıl boyunca perukla girdiği Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’ndeki derslerine şapka takarak girmek istedi. ‘Kılık

Kıyafet Yönetmeliği'ne aykırı davrandığı gerekçesiyle sınıftan çıkarılan İncekara, eğitim hakkının engellendiği gerekçesiyle Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'na başvuru yaptı. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı da YÖK Başkanlığı'na resmi bir yazı göndererek görüş istedi.

YÖK'ten *“Derse katılmak isteyen öğrenciyi derse almayarak, dersten çıkararak veya derse girmiş öğrenciyi yok göstererek kanun ve yönetmeliklerde yer almayan bir yaptırım uygulayan öğretim elemanının bu fiilinin disiplin suçu teşkil edeceği açıktır”* kararı çıktı. YÖK, 23.07.2010 tarihinde İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği bu yazıda, bir dersin öğretim üyesinin öğrencileri derse almamak veya dersten çıkarmak gibi bir yetkisi bulunmadığını vurguladı. Yazıda, ısrarcı olan öğretim elemanları hakkında disiplin işlemi yapılması gerektiği belirtildi.

YÖK'ün gönderdiği yazıyla başlayan süreçte üniversitelerin farklı uygulamalara gittikleri görüldü. Örneğin ilk yansıyan bilgilere göre Gümüşhane, Tunceli, Gazi, Batman, Sakarya, Yüzüncü Yıl, Çanakkale, Düzce, Sinop, Aksaray, İzzet Baysal, Atatürk, Konya'daki üniversiteler yasağı kaldırırken, Muğla, Niğde, Rize, Amasya, Ankara, Nevşehir, Antalya ve Zonguldak gibi şehirlerde yer alan üniversiteler yasağı uygulamaya devam etti. Bazı üniversiteler sadece kampüslerde başörtülü dolaşılmasına izin vermeye başladı.

Bu süreçte bazı üniversiteler yasağı katı bir şekilde uygulamaya devam ettiler. Örneğin Ekim ayının sonlarında, Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin derslere başörtülü girmeleri sebebiyle 3 öğretim üyesinin gün boyunca sınıfta boş boş oturduğu gündeme geldi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde ise iki öğrenci başörtülü bir şekilde bahçe kapısından içeri girmek isteyince önce özel güvenlik görevlilerinin sözlü tacizine, hukuksuzluğu tutanak altına almak isteyince de fiili saldırılarına maruz kaldılar.

2010 yılı sonuna gelindiğinde yönetimlerin son yıllarda el değiştirdiği üniversitelerin fiili olarak başörtüsünde serbestliği sağladıkları görülürken; kemikleşmiş kadroların bulunduğu üniversiteler yasağı sürdürdüler.

## ( ASKERİ BÜROKRASI VE BAŞÖRTÜSÜ )

2009 ve 2010 yıllarında, Genelkurmay Başkanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri, daha önceki yıllardaki kadar başörtüsü tartışmalarına müdahil olmadı. Türkiye'de denge noktalarının yeniden oluştuğu vasatta, doğrudan hükmeden ve yöneten ordu rolünden egemenliğin hamiliği rolüne alışmaya çalışan ordu, yine de başörtüsüne karşı tavrını değişen yüksek komuta kademelerine rağmen muhafaza etti.

Özellikle 28 Şubat sürecinden sonra YAŞ “irticai tehdit” kabul ettiği birçok personelini eşleri başörtülü olduğu için ihraç ederken, kışlalardan orduevlerine kadar doğrudan kontrolü olduğu tüm alanlarda yasağı sıkı bir şekilde uyguladı. Üstelik 28 Şubat sürecinde başlayan birçok uygulamada değişikliğe gidilmediği de 2009 ve 2010 yılları süresince gündeme yansıyan belgelerde görüldü. Örneğin Taraf Gazetesi, 1 Mart 2009'da yayınladığı belgelerle, askerinin 2007'de Eskişehir'i karış karış fişlediğini ortaya çıkardı.

Postmodern darbenin sürdüğünü gösteren raporlar, Eskişehir'de mahallelerin tek tek fişlendiğini kanıtlıyordu. Dernekler, sendikalar, okullar, kafeler, hastaneler, eczaneler, hatta

“Atatürkçü” dernekler dahi uygulamadan nasibini alırken, fişlemede “suç unsuru” aramadığı da dikkat çekiyordu.

Belgelerde dikkat çeken bir diğer unsur ise, Milli Güvenlik Bilgisi dersine giren subayların okullardaki fişlemelerinde başörtüsü konusunda gösterdiği hassasiyet idi. Hava Kuvvetleri Komutanlığı tarafından hazırlanan ve “İrticacı Faaliyetler”e geniş bölüm ayrılan raporda, “*Eskişehir Atatürk Anadolu Meslek Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde din bilgisi dersi öğretmeni olan Fatma Özdemir’in okul içinde peruk taktığı Milli Güvenlik Bilgisi Dersi raporları ile bildirilmiştir... Eğitim-Bir Sen Eskişehir Şube Başkanı İsmail Altınkaynak başörtülü insanların eğitim ve çalışma haklarının ihlal edildiği yönünde açıklama yaptı.*” şeklinde ifadelerin yer alması, gerek fişlemelerin halen devam edip etmediği sorusunu gündeme getiriyor, gerekse Milli Güvenlik Bilgisi derslerini tartışma konusu yapıyordu.

Ordunun başörtüsüyle ilgili en çok gündeme geldiği alan ise resmi törenler, resepsiyonlar ve balolar oldu. Bu bağlamda 2009 ve 2010 yılları süresince yaşanan gelişmeler şöyleydi.

**Mart 2009**'da, Diyarbakır'da Mehmet Akif Ersoy için düzenlenen anma törenine Kolordu Komutanlığı adına katılmak için gelen askeri erkân, salondaki başörtülü 2 kadını görünce törene katılmayarak kültür merkezini terk etti.

18 Mart programları çerçevesinde “Yurt içindeki şehitlikler ile şehit mezarlarının ziyaret edilmesi” etkinliği düzenleyen Milli Güvenlik Bilgisi dersi subayları, geziye götürdükleri otobüslerde başörtülü öğrencilerin başlarını açtırdı.

**Temmuz 2009**'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, Burdur 58. Piyade Er Eğitim Alay Komutanlığı'nda 28 gün bedelli askerlik yapacak oğlu Bilal Erdoğan'ın yemin törenine katılmadı. Emine Erdoğan'ın başörtüsü nedeniyle kışlaya alınmayacağı yönündeki iddialar üzerine, bu kararından vazgeçtiği iddia edildi.

**Ağustos 2009**'da dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, 30 Ağustos kutlamaları çerçevesinde verdiği resepsiyona 100 kadar “sivil vatandaş”ı davet etti. Resepsiyon davetlilerini belirleyen Ankara Valiliği'nin kriterlerinden biri de “Genelkurmay protokol kuralları ve kamuoyunca yakından bilinen belirli hassasiyetler” oldu. Böylece resepsiyona başörtülü vatandaşlar çağrılmadı. Ayrıca resepsiyon için Cumhurbaşkanı, Başbakan, bakanlar ve milletvekillerinden eşi başörtülü olanlara yönelik “eşsiz davetiye” uygulamasına devam edildi.

**Eylül 2009**'da Ergenekon sanığı emekli Orgeneral Hurşit Tolon'da ele geçirilen 14 sayfalık kitapçığın bazı bölümleri medyaya yansdı. Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşları'ndaki Kıyafet Düzenlemesi” adlı kitapçıkta, başörtüsünün bir Kur'an hükmü ve ifadesi olmadığı iddia edildi ve “Türk gelenek ve göreneklerinde türban, peçe ve çarşaf yoktur. Türban, belirli dini inanışın simgesi olarak, toplum yaşamımıza bilinçli olarak sokulmuştur. Peçe ve çarşaf ise, İran ve Bizans kaynaklıdır” denildi.

**Kasım 2009**'da Gaziantep Şahinbey'de Hukuk Bürosu'nda asistan olarak çalışan Hülya Korkmaz, bir müvekkillerine ait belgeyi Şahinbey Askerlik Şubesi'ne götürdüğünde Korkmaz'dan başörtüsünü “tavşan kulağı” yaparak kulakları, boynu ve saçlarının ön kısmı gözükecek şekilde bağlanması istendi.

Taraf Gazetesi tarafından ortaya çıkarılan “Balyoz Darbe Planı” ile ilgili dosyalarda cuntacıların başörtülü kadınları da hedef aldıkları, bazı üniversitelerdeki başörtülü öğrencilerin fişlendiği görüldü. Yine Erzincan'daki Ergenekon soruşturmasında sanıklardan ele geçirilen belgeler, 2006'da jandarmanın başörtüsü takan görevlileri adım adım izleyerek fişlendiğini ortaya koydu.

**29 Ekim 2010**'da Çankaya'da Abdullah ve Hayrünnisa Gül'ün ev sahipliği yaptığı resepsiyona Genelkurmay Başkanı Orgeneral Işık Koşaner ve komutanlar katılmadı. Başörtüsüne karşı tavır sergileyen TSK mensupları Ankara Orduevi'nde alternatif bir kutlama yaptılar. Daha önceki resepsiyonlarda Abdullah Gül, çifte kutlama yaparak birisini eşli diğerini eşsiz olarak düzenlemişti.

Böylece askerler Gül'ün eşsiz resepsiyonuna katılmışlardı. Ancak resepsiyon tek ve eşli olunca askerler de resepsiyonu boykot etti. Başbakan Erdoğan'ın ise eşi Emine Erdoğan'la birlikte gelmemesi dikkat çekti. Adana'da ise 6. Kolordu ve Garnizon Komutanı Korgeneral Mehmet Eröz'ün de aralarında bulunduğu askerler, başörtülü davetlilerin katılımını protesto etmek amacıyla salonu terk ettiler.

Resepsiyonlarda yaşanan krizlerinin nedeni ise Star Gazetesi'nin yayınladığı bir belgeyle somutlaştı. TSK'nın yurt çapındaki tüm birliklere gönderildiği öğrenilen genelgeyle, resepsiyonlara başörtülü davetlilerin katılması durumunda yapılacaklar adım adım sıralandı. Buna göre verilen emir "Karşılımda bulunacak protokolün eşleri tesettürlü ise askeri personel programa katılmayacak. Eşler tesettürsüz ise salona girilecek ancak resepsiyon esnasında tesettürlü bayanlar görüldüğü takdirde süratle ve fark ettirmeden resepsiyon terk edilecektir" biçiminde oldu.

2009 ve 2010 yılı süresince gelişen gündemde askerin daha önceki yıllarda olduğu gibi öne çıkmaması fakat tavrında herhangi bir esnekliğe gitmemesi, arka planda soruna dair geliştirilen tavırların önümüzdeki sürece nasıl yansıtacağı sorusunu yanıtsız bırakmış gibi duruyor. Kürtçenin kamusal alanda hizmet dili olarak da kullanılabilmesine ilişkin yaptığı açıklama göz önüne alırsa, benzer bir talebin başörtüsü konusunda da gösterilmesi halinde Genelkurmay Başkanlığı'nın sessiz tavır yerine aktif bir tavır koyacağı iddia edilebilir.

## İLK VE ORTAÖĞRETİMDE BAŞÖRTÜSÜ SORUNU

Başörtüsü yasağını salt bir eğitim hakkı ihlali olarak görmek, bugüne kadar birçok tartışmada dikkatlerin üniversite kampüslerindeki uygulamalara çevrilmesine sebep oldu. Bunda 28 Şubat sürecinde yasağın büyük şehirlerdeki üniversitelerde sıkı bir şekilde uygulanmaya başlamasının ve akabinde Anadolu'daki üniversitelere yayılmasının payı vardı. Kampus önlerinde düzenlenen protesto gösterileri, yasakla üniversiteler arasındaki bağlantıyı güçlendirirken, aynı dönem imam-hatip liselerinde başlayan yasaklılık yeterli ilgiyi görmemişti. Bu durumda, özellikle birçok imam-hatip lisesinde öğrencilerin mesleki derslere örtülü girebilmeleri karşılığında kültür derslerinde başlarını açmaya "ikna" edenlerin, üniversitelerdeki gibi Kemalist kadrolar değil muhafazakâr-dindar kadrolar olmasının etkisi bugüne değin pek tartışılmamıştır. Yine o dönemde başörtüsü sorunun önünü almak için devletin zorunlu eğitim süresini beş yıldan sekiz yıla kesintisiz olarak uzatması ve imam-hatip liselerinin orta kısımlarını kapatması, sonraki yıllarda sorunu derinleştirecek bir adımdı. Birçok aile, kızlarının hem eğitim alması hem de başlarını örtebilmeleri için imam-hatip okullarına gönderirlerken, 28 Şubat darbesiyle bu imkân sadece liseyle sınırlı kalmış, o da birçok İHL'de sıkıntılı bir hal almıştı.

28 Şubat'ta üniversitelerde başlayan yasak yaygınlaşırken, o dönem İHL'ler üzerinde uygulanan değişikliklerin etkisi 2000'li yıllarda kendisini yakından göstermeye başlamıştı. Kızlarının örtünmesini isteyen fakat ilköğretimdeki yasak sebebiyle çelişki yaşayan aileler, sorun karşısında kendi bireysel çözümlerini üretmek zorunda kalırken; başörtüsü yasağı ise artık sadece üniversitelerdeki bir serbestlik meselesi olarak ele alınmaya başlamıştı. Hemen her öğrencinin en az ortaöğretim mezunu olduğu bir eğitim sürecinde, ilk ve ortaöğretim okullarında başörtülü kız öğrencilerin çektikleri sorun, dikkate değer bulunup, kamuoyunda tartışılmadı. Bunda, kendi sorununu sahiplenmeyen ve yasağa karşı ciddi bir inisiyatif geliştiremeyen İslami kesimin de sorumluluğu bulunmaktaydı.

2009 yılı, bu noktada başörtüsü yasağının tarihçesinde önemli bir dönüm noktası olarak geçecek gibi görünüyor. Bu iddianın gerekçesini ise başörtülü ilköğretim öğrencisi **Ece Nur Özel**'in yaşadığı tecrübe oluşturuyor.



12 yaşındaki Ece Nur'un hikâyesi, 2009 yılı yaz tatili dönüşü derslerde başını açmamasıyla başladı. Bu karar, Diyarbakır Yenişehir Hamravat İlköğretim Okulu'ndaki öğretmenleri ve idarecileri tedirgin etti. Önce 28 Şubat sürecinin meşhur uygulaması devreye sokuldu ve ikna odalarına alındı. Ece Nur ikna edilemeyince hakaretlere maruz kalmaya, derslerden atılmaya başladı. Her şeye rağmen pes etmeyince Atatürk Devrim kanunlarına aykırı davrandığı gerekçesiyle Ece Nur'un okuluyla ilişkisi kesildi ve evinden uzakta bir okula sürgün edildi. Gelişmeleri yakından takip eden Özgür-Der Diyarbakır Şube Başkanı Av. Serdar Bülent Yılmaz, Ece Nur'un başını açmaya çalışan, ikna edemediği için de okulundan atıp başka bir okula sürgün kararı alan okul yönetimi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ndeki idareci ve bürokratların Kemalist değil, dindar-muhafazakâr bir kimlik taşıdıklarına dikkat çekerken, sürecin ibret verici bir boyutuna işaret ediyordu. 28 Şubat'ın mağdurları, AK Parti sürecinde elde ettikleri makamları korumak adına yumuşak yüzlü bir yasaklılığı devreye sokmuşlardı.

Ece Nur Özel'in bu süreçteki en büyük destekçisi ailesi oldu. Yasak karşısında suskunluğa bürünen ailelerin tersine, Özel ailesi tüm fertleriyle tam bir dayanışma örneği sergilediler. Baba Murat Özel ise asıl kararı Ece Nur'un kendi iradesiyle aldığı, kendilerinin sadece bu karardan ötürü uğradığı haksızlıklara karşı onun hakkını aradıklarını belirtti. Murat Özel, daha sonra başörtüsü yasağına bir tepki olarak nüfus cüzdanındaki din hanesinden "İslam" ibaresini kaldırttı ve devletin kağıt üstünde yazdıklarıyla yaptıkları arasındaki ikili tutuma tepkisini gösterdi.

**Kasım 2009'** da Ece Nur Özel, sürgün edilince Özgür-Der ve Mazlum-Der yetkilileri karara itiraz ettiler. İlk itirazın kabul edilmesiyle Ece Nur Özel okuluna döndü fakat bu durum uzun sürmedi. Hamravat İ.Ö.O. idarecileri hızlıca ikinci bir karar alarak tekrar okulla ilişkisini kestiler. Böylece Ece Nur Özel'in sürgün kararı kesinleşti.

Bu süreçte DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, Diyarbakır Merkez Hamravat İlköğretim Okulu'ndan başörtüsü taktığı gerekçesiyle başka bir okula sürgün edilen Ece Nur Özel'le ilgili olarak Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'ya soru önergesi verdi.

Önergede şu sorular yer aldı: **1- Bakanlığınızın Ece Nur Özel'in zorla başka bir okula gönderilmesi ile ilgili bilgisi var mıdır? Bu konuda soruşturma açmayı düşünüyor musunuz? Ece Nur'un eski okuluna geri dönmesi için girişimde bulunacak mısınız? 2- Diyarbakır'da başörtüsünün özgür olduğu ve olmadığı okullar var mıdır? Yoksa Ece Nur neden başka bir okula gönderiliyor? 3- Başörtüsünün bir inanç özgürlüğü olduğu ve kişilerin kendi inançları doğrultusunda yaşama hakları olduğuna göre, Bakanlığınızın başörtüsü mağdurları konusunda almayı düşündüğü herhangi bir idari tedbir var mıdır? 4- Ece Nur Özel'in inancından ötürü ayrımcılığa maruz kalması karşısında küçük Ece'den ve ailesinden bir telefonla da olsa özür dilemeyi düşünüyor musunuz?**

Bakanlıktan aylar sonra gelen cevapta ise Ece Nur Özel'in okula kılık-kıyafet yönetmeliğine uygun şekilde devam ettiği ifadeleri yer alıyordu ki, bu gerçeği yansıtan bir açıklama değildi. Ece Nur Özel, bugün olduğu gibi, o dönem de okula başörtüsüyle devam etmekteydi ve okula başörtülü gittiği her gün kendisi hakkında tutanak tutulmaktaydı.

**2010 yılının bahar aylarında**, başörtülü olarak ilköğretime devam eden öğrencilerin sayısının sanıldığından fazla olduğu ortaya çıktı. Bunda okul yönetimlerinin öğrencileri başörtülü olarak okula almamaya başlamalarının ve onlara dönük yasal olmayan uygulamalarının medyaya yansımalarının da payı vardı.

İlk olarak Diyarbakır Yenişehir İlköğretim okulunda okuyan 8'inci sınıf öğrencisi Sebiha Alaş'ın 2009 Aralık'ından beri okula başörtülü gittiği için çeşitli baskılarına maruz kaldığı öğrenildi. Akabinde Diyarbakır Şair Sırrı Hanım İlköğretim Okulu 8'inci sınıf öğrenci Büşra Ayata'nın 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminden itibaren başörtülü olarak okula gittiği, fakat kılık-kıyafet yönetmeliğine muhalefet ettiği gerekçesiyle derslere sokulmadığını bilgisi kamuoyuna yansıdı.

İlköğretim 8. sınıf öğrencileri Büşra Ayata ve Sabiha Alaş'ın okullarında sıkıntı yaşadığı bir süreçte İnönü İlköğretim Okulu 6'ncı sınıf öğrencisi Sema Gökdemir de okula başörtülü gitme kararı

verirken, Ece Nur Özel'in eski okulundan sınıf arkadaşı olan Feyzan Atlı için de Mart 2010'da sürgün kararı alındı. Bir hafta sonra Osmaniye Mehmet Akif İlköğretim Okulu 7'inci sınıf öğrencisi Zeynep Sak'ın, başörtüsünden ötürü okul yönetimi tarafından önce tehdit edildiği sonra okuldan kovulduğu ortaya çıktı.

O dönem kızının yaşadığı soruna karşı mücadele veren Murat Özel, birçok kuruma olduğu gibi AK Parti Genel Merkezi Halkla İlişkiler Başkanlığı'na da bir başvuru yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı'na iletilen başvuruya ilgili olarak Bakanlığın ilgili biriminden gelen cevap ise şu şekilde oldu: "Sayın Özel: Çocuğunuz yasalara göre kılık kıyafet yönetmeliğine uymak zorundadır. Ancak okulda öğretmenler tarafından yanlış bir uygulama varsa bunu yazılı olarak Diyarbakır Valiliğine dilekçe ile bildirebilirsiniz. Konu hakkında derhal gerekli işlemler yapılacaktır."

2009-2010 yılı süresince birçok ilköğretim öğrencisi okullarına başörtülü gittikleri için çeşitli sıkıntılar yaşamalarına ve haklarında sürgün kararları alınmasına rağmen ne merkez medya ne de muhafazakâr medya soruna ilgi göstermedi. Soruna sahip çıkmayanlar sadece medya kuruluşları da değildi. O dönem kendilerine telefon, e-mail ya da açık çağrılar aracılığıyla ulaşılan birçok Müslüman aydın, köşe yazarı, kanaat önderi ya da STK lideri de sorunla ilgili herhangi bir çaba göstermeye yanaşmadı. Bu acı gerçeğin altında sivil ve muhalif kalması gereken kişi ve kurumların, son sekiz yıllık süreç içinde kanaatlerini ve kişisel ajandalarını Hükümet endekli oluşturmalarının şüphesiz önemli bir payının bulunduğu söylenebilir. Tüm bu kayıtsızlığa ve görmezden gelmelere rağmen Ece Nur Özel ve arkadaşları iki dönem boyunca okullarına başörtülü şekilde gitmeyi başardılar. Hatta Ece Nur Özel, Seviye Belirleme Sınavı'na da başörtülü girdi ve babası Murat Özel'in ısrarlı itirazı ve takibi neticesinde hakkında herhangi bir işlem yapılmayarak sınavı geçerli sayıldı.

Başörtülü ilköğretim öğrencilerinin kamuoyunda ciddi bir gündem teşkil etmesi ise YÖK'ün İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği ve başörtülü öğrencilerin dersten atılmaması direktifiyle birlikte başlayan süreçte gerçekleşti. "Üniversitelerdeki serbestliğin ilköğretime ineceği" iddiasını güçlendirmek isteyen başörtüsü yasakçıları ve merkez medya, aslında sorunun ilköğretimde zaten mevcut bulunduğunu fark ederek, başörtülü olarak ilköğretime giden öğrencileri ekranlara ve gazetelere taşıdı. Böylece aylarca çektikleri sıkıntılar ve uğradıkları zorbalıklar muhafazakâr ya da dindar eğilimleriyle bilinen medya organlarında yer bulamayan başörtülü ilköğretim öğrencileri, merkez medya tarafından Türkiye'nin gündemine otur(tul)dular.

Bu süreç, başta Hükümet yetkilileri olmak üzere Hükümet yanlısı birçok çevre ve köşe yazarı tarafından tepkiyle karşılanarak, "**provokasyon**" imasında bulunuldu. Bazı ilköğretim öğrencilerinin velilerinin Hizbullah cemaati üyesi olmaları bir manipülasyon malzemesi olarak değerlendirildi ve birçok muhafazakâr gazete ve televizyon, açıkça ilköğretimdeki başörtüsü talebinin meşruiyetini ve haklılığını görmezden gelerek, kendilerini yasağı savunur bir pozisyonda konumlandırı.

Provokasyon ithamlarını TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'ün başörtülü ilköğretim öğrencilerinin ailelerine yönelik "*Bu iş daha ileriye giderse, aile çocuğu baskı altına alıp öğrenim özgürlüğünü engelliyorsa devlet o çocuğu alır ve öğrenim görmesini sağlar*" tehdidi takip etti. Üskül, Hürriyet gazetesine verdiği mülakatta, ilköğretime başörtülü devam eden öğrenciler hakkında şunları söyledi:

*"Bu çocuk okuyacak. İlköğretim zorunlu, mutlaka okula gidecek. Ancak devletin koyduğu kurallara uyarak gidecek. 18 yaşını henüz doldurmamış çocuk ve gençlerin gittiği okullarda, ilköğretimde ve ortaöğretimde devlet düzeni kurmakla ve kurallar koymakla yetkilidir. Zaten anne babalara düşen yükümlülük de o kurallara uygun biçimde çocuklarını okula göndermektir. Bu konuda taviz verilemez. Taviz verilmesi demek o çocukların eğitim hakkının engellenmesi demektir. Aileler mevzuata karşı koymakta direnirlerse suç işliyorlar demektir. Valilerin görevlerini yapması gerekir.*

*Bu iş daha ileriye giderse, aile çocuğu baskı altına alırsa çocuk aileden alınır. Bu yetkiler devletin elindedir. Tabii bunlar aşama aşama uygulanacak şeyler. İdare önce veliyi ikna etmeye*

*çalışır. Şu anda yapılan bu. İknâ olmazlarsa cezalar var. Çocuk aynı zamanda aile içinde baskı altındaysa ve öğrenim özgürlüğü engelleniyorsa devlet o çocuğu aileden alır ve öğrenim görmesini sağlar.”*

Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, Ece Nur Özel’le ilgili süreçten haberdar olduğu için Başbakan ve diğer bakanların aksine olayı provokasyon olarak nitelendirmekten sakındı fakat *“İlkokullarımızda özellikle örtülü olarak eğitim görme talebiyle karşılaşmış olmamızı zamanlama açısından manidar buluyorum”* diyerek, YÖK’le birlikte başlayan süreci merkez medyanın kesintiye uğratmak istediğini ima etti.

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf ise Zafer Üskül’ün önerisiyle ilgili olarak, *“Biz mahkemenin tedbir kararından sonra çocukları korumamız altında alabiliriz. O konuda hiçbir engel yok, sebebi ve gerekçesi ne olursa olsun... Aileler çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getiremiyorlarsa yasalar da buna izin veriyor. Çocukların, devletin koruma ve kollama altına alınması için yasalar izin veriyor. Zaten çocukların orada hırpalanması söz konusuysa ve hırpalanmaya devam edecekse, tabii biz koruma altına alabiliriz”* değerlendirmesini yaptı.

Başbakan Erdoğan o gündemde ilkokullardan çekilen fotoğrafların provokasyon aracı olarak kullanıldığını belirtirken *“Medya provokasyonun aracı haline geliyor. CHP bir kez daha bunun arkasında duruyor. Ne bu provokasyonlara göz yumarız, ne de bu provokasyonla psikolojik operasyon yapanlara ‘eyvallah’ deriz. Bu yöntemlerin son kullanma tarihi çoktan geçti.”* dedi.

AK Parti, süreci provokasyon olarak görerek, sorunun önüne set çekmeye çalışmak için blok halinde aynı tepkileri verdi. AK Parti Grup Başkanvekili Nurettin Canikli Türkiye’nin gündemine oturan ilköğretimde başörtüsü konuyla ilgili olarak *“Biz yönetimde olduğumuz sürece, kamusal alan ve ilkokullarda böyle bir sorun olmayacak!”* derken, TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu da talebi *“Ahmakça”* diye niteledi ve şöyle konuştu: *“İpe un seriyorlar. Kamusal alan, ilkokul nereden çıktı? Bizim böyle bir hedefimiz yok. Üniversitelerde fiilen başlayan bir süreç devam ediyor. Kamu kurumlarının, ilköğretim ve ortaöğretimin kılık kıyafet kuralları belli. Üniversitelerde sorun vardı. Birdenbire birileri tam bu süreçte ilkokula başörtülü çocuk gönderiyor. Bu provokasyondur. Ahmakça davranışlardır. Kamusal alan ise hukukta olmayan bir tabir. Cezaevine girecek kadına ‘başındakini çıkar’ dersen, çıkarmazsa, ‘evine git’ mi diyeceksin!”*

Hükümet’in ilk ve ortaöğretimde başörtüsü talebine karşı sergilediği refleks, açıklamalarda kullanılan “provokasyon”, “kamusal alan”, “hizmet alan-hizmet veren” gibi kavramlar ve siyasi partilerle yaptığı görüşmelerden sonra başörtüsünü 2011 genel seçimlerine havale etmesi, konunun hızla gündemden uzaklaştırılmasıyla sonuçlandı fakat bu sorunun devam ettiği gerçeğini değiştirmede. Üstelik bu sert tavırlar, yansımaları da gösterdi ve neticesinde ilköğretime başörtülü giden öğrencilere yönelik baskılar ve yasakçı uygulamalar daha da arttı.

Yasağın yoğunlaştığı ve aileler üzerinde polis baskısının da kurulmaya başladığı bir vasatta, **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül** de *“Bu konunun çözülmesi gerektiği konusunda kamuoyunda bir mutabakat oluştu sanıyorum. Fiili yanlış fiili olarak da çözülmüş durumda. Özel televizyon yayınında da böyle olmuştu. Fiili uygulama hukuki düzenlemeden önce gelmişti. Bu konuda ilgili hukuki düzenlemenin, ileride bir problem çıkmaması için sakın bir şekilde yapılması doğru olur.”* yorumu yaparak, üniversitelerle sınırlı bir çözümün kabullenilmiş olduğunu ortaya koydu.

Fakat asıl dikkat çeken çıkış, eşi **Hayrunnisa Gül**’den geldi. Londra’da bulunduğu sırada Hayrunnisa Gül, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitimlerini sürdüren ve Türkiye’den gelen 35 öğrenciyle gerçekleştirdiği buluşmada, özellikle başörtüsü konusunda Türkiye’nin enerjisinin yıllarca boş yere harcandığını iddia etti. İlköğretimdeki başörtüsü meselesine ilişkin soruya ise, *“Tüm sorunlar yavaş yavaş çözülüyor. Bu sorun da inşallah zamanla çözülecek. Bu konuda yaşanan bir cehalet varsa ortadan kaldıracacağız. İlkokul öğrencisinin kendi isteğiyle başörtüsü takması söz konusu olamaz. Başörtüsü konusunda ilkokulda değil, karar verecek yaşa geldiğinde kararını verir”* şeklinde cevap verdi.

Hayrunnisa Gül'ün ilkokullarda başörtüsü konusuyla ilgili tepkiyle karşılanan ve Başörtüsü Platformları'nda protesto edilen açıklamalarına eşi Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de aynen katıldığını söyleyerek destek verdi. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu da Hayrunnisa Gül'ün sözlerine destek verenler arasındaydı. Gül çiftinin bu çıkışı, çözüm olarak kast edilenin toplumsal talepleri karşılamaktan uzak olacağına dair somut bir işaret olarak kaydedilebilir.

Tüm bu açıklamalar ve tepkiler neticesinde Kasım ayından itibaren başörtüsü yasağının ilköğretim boyutuyla ilgili şu gelişmeler yaşandı. İlk olarak Vali Nafiz Kayalı YİBO'ya sürgün edilen Ece Nur Özel'e, okula gelen bir müfettiş tarafından kapı önünde müdahale edilmek istendi. Okulda tansiyonun yükselmesi üzerine okul yönetimi okula polis çağırdı.

**4 Kasım 2010**'da Tarsus'ta başörtüsü ile okuluna devam eden ve bu yüzden daha önce kınama cezası alan ve hakkında tutanak tutulan Dr. Lütfi Kolukıncıoğlu İlköğretim Okulu 6. sınıf öğrencisi Büşra Uzunselvi, okul yönetimi ve polis ekipleri tarafından okulun bahçesine alınmadı.

**7 Kasım 2010**'da Mardin'in Derik İlçesinde başörtüleriyle okula devam Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencisi üç kız, daha önce haklarında tutanak tutularak okula devam etmelerine izin verilirken, okul idaresi tarafından "amirlerimiz tarafından sıkıştırılıyorz gerekçesiyle" okula alınmadı."

**23 Kasım 2010**'da Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde, Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda okuyan Zeynep Orhan, Rumeysa Kaya, Hazime, Hanım, Kübra ve Zahide Esmer, haklarında tutanak tutulması gerekirken hukuki bir dayanağı olmadığı halde başörtüleri nedeniyle okula alınmadılar.

**26 Kasım 2010**'da Tarsus Dr. Lütfi Kolukıncıoğlu İlköğretim Okulu'nda 6/C sınıfı öğrencisi Büşra Uzunselvi'ye yönelik idari baskılar ve yasakçı uygulamalara, okul idaresince derslere alınmayarak tecrit edilmesi de eklendi.

**7 Aralık 2010**'da Zeynep, Esmâ Nur ve Şüheda Babayiğit adlı öğrencilerin 45 gündür Ağrı 15 Nisan İlköğretim Okulu'na başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadığı ortaya çıktı.

**10 Aralık**'ta Zafer Üskül, Radikal gazetesine ilköğretim ve ortaöğretimde öğrencilerin başörtüsüyle okula girmesine karşı olduğunu ve toplumda böyle bir talebin de bulunmadığını iddia ederken, gelişmeler tam tersini göstermeye devam etti.

**Ve 2010 yılının son günlerinde**, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan Yapıcıoğlu İlköğretim Okulunda okuyan ve okul birincisi olan 8. sınıf öğrencisi Amine Şani (13), başörtüsünü çıkarmadığı 25 gün boyunca derse alınmayarak yalnız bırakıldıktan sonra Şerife Eczacıbaşı İlköğretim okuluna sürgün edildi.

Başörtüsünün orta öğretim öğrencileri için de ciddi bir sorun olduğu gerçeği son iki yıl süresince pek gündem olmamıştır. Oysa ki hemen her gün, Türkiye'nin tüm şehirlerinde yüz binlerce başörtülü öğrenci, okul kapılarının girişlerinde, lavabolarda başlarını açmaya mecbur bırakılmaktadır. Bu noktada başörtüsü yasağının etkisi gerçekten ciddidir. Öğrenciler derin çelişkiler, iç bunalımları, kimlik çatışmaları yaşamakta, özellikle dini bir eğitim alan öğrenciler sürekli günah hissine kapılmakta, bu psikolojik baskı ve tedirginlik de onların sağlıklı ruhi gelişim sürdürmelerine engel olabilmektedir.

Başörtüsü yasağının çözüldüğü iddialarının güçlendiği bir vasatta sorunun bu boyutunun göz ardı edilmesi aslında çözümsüzlüğü derinleştiren bir etken olarak devreye girmektedir. Siyasal partiler de süreci akademik özgürlük seviyesine indirgeyerek yasağın devamına katkıda bulunmaktadır. Çözüm mercii gün geçtikçe sorunun parçasına dönüşmektedir.

Başörtüsünün kısmen özgür olduğu İmam-Hatip Liseleri dahi başörtüsü konusunda sorunsuz okullar olarak değerlendirilemez. Çünkü, İHL öğrencileri de 2. sınıfa geldiklerinde Milli Güvenlik Bilgisi dersinin cenderesine sokulmakta, okullara üniformalı muvazzaf subayların geldiği günlerde öğrenciler için tam bir baskı ve yasak ortamı kurulmaktadır. Birçok öğrenci başını açmak istememesine

rağmen okul yönetimleri tarafından iknaya zorlanmakta, olmazsa devamsızlıktan kalma ve sınıf tekrarı riskiyle tehdit edilebilmektedir. Haliyle okula başörtülü olarak özgürce okumak için gelip birçok hakkından feragat eden öğrenciler, yine yasaktan tam anlamıyla kurtulamamaktadır.

Ortaöğretim öğrencilerinin 2009 ve 2010 yılı süresince gündeme gelmeleri vesilesi ise okuldaki yasaklardan ziyade okul dışındaki törenlerde ve okul gezilerinde uygulanan yasaklarla ve askeri bürokrasinin onlara karşı tepki göstermesiyle oldu. Bu dönemde gündeme gelen bazı olayları özet olarak şöyle aktarabiliriz:

**Ocak 2009**'da Adana'da yapılan Açıköğretim Lisesi sınavlarında başörtülü oldukları için önce sınavdan çıkarılıp daha sonra tekrar alınan öğrenciler hakkında bu kez de "Sınava geç geldiniz" denilerek tutanak tutuldu.

**Mart 2009**'da 18 Mart programları çerçevesinde "Yurt içindeki şehitlikler ile şehit mezarlarının ziyaret edilmesi" etkinlikleri başörtüsü yasağına sahne oldu. Etkinlikler çerçevesinde özellikle Milli Güvenlik dersine giren askerlerce ziyaretlere götürülen öğrencilerin araçlarda dahi başlarını örtmelerine izin verilmedi.

Ortaöğretim öğrencileri **2009 baharında** da ÖSS başvuru sürecini yasaklarla tamamladı. On binlerce aday, başını açmak mecburiyetinde bırakıldı. Yurtdışında ya da açık öğretimde okumayı tercih edecek adaylar dahi ÖSYM bürolarında baş açtırma işkencesine maruz kaldılar. Süreç Haziran ayı içindeki sınavda da devam etti ve öğrenciler sınav kapılarında psikolojik bir baskıyla karşılaşmış oldular.

**Ekim 2009**'da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen "Cumhuriyet Eğitim Gezileri" kapsamında Çanakkale gezisine katılmak için seçilen Giresun İmam Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi Demet Özdemir, başörtülü olduğu gerekçesiyle otobüsten indirildi. "Otobüs kamusal alandır, ya başını açarsın, ya otobüsten inersin..." denilen öğrenci geziye katılmadan geri dönmek zorunda kaldı. Aynı olay Fethiye İHL öğrencisi Büşra Pirci'nin de başına geldi. Pirci, yolculuğun 15'inci dakikasında başörtülü olarak ziyaret ve konaklama yerlerine giremeyeceği belirtilerek, otobüsten indirildi.

Öğrencilerin otobüslerden indirilerek yolda bırakılması haberleri peş peşe başka şehirlerden de gelince Milli Eğitim Bakanlığı, il milli eğitim müdürlükleri ve okulları uyardı. MEB Müsteşarı Muammer Yaşar Özgül imzalı yazıda "öğrencilerin gezilerde resmi törenler dışında kılık kıyafet yönetmeliğine uyma zorunluluğu bulunmadığı" belirtildi. Yazıda dikkat çeken unsur, gezi kapsamındaki tören ve ziyaretlerin kapsam dışında bırakılmasıydı.

**Kasım 2009**'da Eskişehir'de iki kız öğrenci, tasdikname aldıktan sonra gittikleri lisede öğretmenleri ile vedalaşırken bir öğretmenin hakaret ve fiili saldırısına maruz kaldılar. İki öğrenciyi başörtülü görünce sinirlenen kadın öğretmen, "Burası devlet kurumu, bu şekilde giremezsiniz." diye bağırды.

**Ocak 2010**'da ÖSYS kayıtları yine yasaklarla başladı. Aday Bilgi Formundaki bilgiler ile birlikte adayın web kamerasıyla alınacak fotoğrafının elektronik ortama aktarılması uygulaması, özellikle başörtülü adaylar için büyük sorun teşkil etti.

**Nisan 2010**'da YGS'ye başörtülü öğrenciler alınmazken, Kadıköy'de sınava perukla girmek isteyen öğrenciye izin verilmedi. Bir sınav görevlisi öğrencinin başındaki perukunu alarak yere atması ise yasakçıların zorbalığını gözler önüne serdi. Mayıs ayında bu sınavın sonuçlar açıklandığında ise 34 öğrencinin sınavının "kılık kıyafeti uygun değil" diye iptal edilerek kendilerine "0" puan verildiği ortaya çıktı.

Haziran 2010'da Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) giren başörtülü öğrencisi Kübra Özoruç'a, ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan kadın bir akademisyen hakaret ve saldırıda bulundu.

**Eylül 2010**'da İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin başlattığı "başörtülü öğrencilere indirimli paso yasağının" 2010-2011 eğitim-öğretim yılında da devam edeceği görüldü.

Tüm gelişmeler iki yıllık süreçte, başörtüsünün sadece kampüslerde yaşanmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Başörtülü öğrenciler gerek ilköğretim gerekse ortaöğretim kurumlarında yasakla karşılaşmaktadır. İlköğretimin kesintisiz olarak sekiz yıl sürmesi ve İHL'lerin orta kurumlarının kapatılması, başörtüsü sorununun ilköğretimde yaşanması sonucunu doğurmuş, temel eğitim zorunlu olduğu için okullardan atılamayan ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri okul yönetimleri ve öğretmenleri tarafından baskı altına alınmıştır. Özellikle dindar ve muhafazakâr kimlikli öğretmenlerin ve yöneticilerin takındıkları tutum gerçekten ibret verici bir ayrıntı olarak not edilmelidir. Böyle bir sorunu üniversitelerle sınırlı bir serbestlikle çözebileceğini ima eden AK Parti Hükümeti de, temel bir hakkın kendisine karşı savunulmasını "provokasyon" olarak gördüğü sürece sorunun parçası olmaktan kurtulamayacaktır.

Başörtüsü yasağı ilk ve ortaöğretim öğrencileri için 2011 yılında da devam edecek gibi görüldüğü ifade edilebilir.

## 【 KÜRESELLEŞEN BAŞÖRTÜSÜ SORUNU 】

2009 ve 2010 yılında Türkiye gibi dünyanın diğer ülkelerinde de Müslüman kadınların tesettürü ve örtü biçimleri çeşitli tartışmaların odak noktası oldu. Bu tartışmalar Batı Avrupa'sında peçe ve burkanın kamusal alanda kullanımının sınırlarına dair gelişirken, bazı Orta Asya ülkeleri ile diktatörlükle yönetilen Arap ülkelerinde yasaklar çerçevesinde şekillendi. Özellikle 11 Eylül sonrası Batı dünyası güvenlik-özgürlük dengesini nispeten özgürlükler aleyhine kaydırırken, Müslümanlara karşı ayrımcı uygulamaların yaygınlaştığı son iki yıla yansıyan olaylarda kendisini yakından hissettirdi.

Bu raporun amacı, sorunu başörtüsü özelinde ortaya koymak olduğundan dünyada Müslümanlara yönelik tüm hak ihlallerini burada aktarmamız mümkün değil, fakat raporun gündem arşivini okurken göreceksiniz ki, başörtüsüne dönük yasakçı yaklaşımlar bu hak ihlalleri listesinde önemli bir yer tutacaktır. Öyle ki, bu sorun, Almanya'da Merve Şirbini adlı Müslüman bir kadının mahkemede, onlarca güvenlik görevlisinin gözleri önünde öldürülmesiyle sonuçlanacak hayat hakkı ihlali aşamasına kadar ilerleyebilmiş ve ırkçılığın yeni hedefinde Müslümanların, özellikle de mütesettir kadınların olacağına dair kayda değer işaretler vermiştir.

2009'un Ocak ayından 2010'un Aralık'ına kadar geçen süre zarfında dünyada yaşanan bazı gelişmeleri aktararak, sorunun küreselleşen dünyadaki boyutlarını ortaya koyacağız. Tüm gelişme ve detayları ise raporun arşiv bölümünde inceleyebilirsiniz.

**Ocak 2009**'da İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün (Human Rights Watch) 'Tarafsızlık Adına Ayrımcılık: Almanya'da Öğretmenler ve Memurlar İçin Başörtüsü Yasağı' adlı raporunda Almanya'nın bazı eyaletlerinde uygulanan "dinî sembollerin taşınmaması" yasağının ayrımcılık olduğu savunuldu.

**Şubat 2009**'da İtalya'da bir belediye başkanı "Belediye sınırları içindeki kamu alanları ve alanlarda ibadet yapılması kesinlikle yasaklanacak. Bunun yanında hiç kimse peçe ile dolaşamayacak." diyerek, daha sonraki dönemde peçe ve burka üzerine yoğunlaşacak tartışmaların ilk işaretini vermiş oldu.

**Mart 2009**'da Kırgızistan Eğitim Bakanlığı, ülkedeki ortaokullarda başörtüsünün yasaklanması için kılık-kıyafet yönetmeliklerinin daha sıkı uygulanmasına karar verdi. Fakat halkın ve STK'ların

tepkisi üzerine kararın tavsiye nitelikli olduğu söylenilerek geri adım atıldı. Yine aynı ay Bulgaristan'da Sosyalistler liderliğindeki hükümet okullarda başörtüsü yasaklanması ile ilgili yasa tasarısını kabul etti.

**Nisan 2009**'da 11 Eylül sonrası sürecin bir yansıması olarak İngiltere'de bir vakfın çıkardığı Klic adlı dergide, başörtüsü takan bir Müslüman kız çocuğu "terörist" olarak gösterildi. Danimarka'da bir otobüs şoförü, Müslüman yolcunun peçesini "maske" olarak değerlendirdi ve kadını "otobüslerde maske takmak yasak" olduğu gerekçesiyle araçtan indirdi. Belçika Danıştay'ı ise okullarda başörtüsünün yasaklanmasından yana görüş açıklayarak, okulların yasakla ayrımcılık yapmadığına, aksine ayrımcılığa karşı önlem aldığına hükmetti. Aynı ay ABD'de ise başörtüsü taktığı için ölüm tehditleri ve tacizle karşı karşıya kalan ancak okul yönetiminin bunları durdurmak için birşey yapmadığını söyleyen Jana Elhifny dava açınca okul anlaşma yoluna gitti ve 350 bin dolar tazminat ödemeyi kabul etti.

Nisan ayında Orta Asya ülkelerinde yasağın yoğunlaştığı görüldü. 10 yıl önce Özbekistan'da başlayan başörtüsü yasağı, Tacikistan ve son olarak da Kırgızistan'da da uygulamaya konuldu. Mısır'da ise Sağlık Bakanı Hatim Cebeli, görev esnasında yüzünü kapatan hemşirelerin, görevden alınma veya yüzlerini açma konusunda bir tercih yapmalarının gerekeceğini söyledi.

**Mayıs 2009**'da Duşanbe'deki Tacikistan Üniversitesi, Mayıs ayında başörtülerini çıkarmamakta ısrar ettikleri için okulla ilişkisi kesilen öğrencilerin yeniden okula kabul edildiklerini açıkladı.

**Haziran 2009**'da Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin burkayı "kadınları aşağılama, baskı altına alma ve kölelik" sembolü olarak nitelendirmesinin ardından burkaya yasak getirilmesi yönündeki süreç başladı. Bir önceki yıl, Fransa Danıştay'ı burka giyen Faslı bir kadına vatandaşlık verilmesine karşı çıkan idari mahkemenin kararını onamıştı.

**Temmuz 2009**'da Alex Wiens adlı bir ırkçı, Almanya'nın Dresden kentinde, kendisini ırkçı davranışlarda bulunduğu gerekçesiyle şikayet eden **Merve Şirbini**'yi mahkeme salonunda 16 kez bıçaklayarak öldürdü. Şirbini öldürüldüğünde 3 aylık hamileydi. Yaklaşık 16 polisin bulunduğu bir ortamda davacıyı koruması gerekenlerin Şirbini'nin öldürülmesine seyirci kalırken, onu korumaya çalışan kocasını yaralaması ise tepki topladı. Merve Şirbini, memleketi Mısır ve birçok ülkede "tesettür şehidi" kabul edildi. Dünyanın birçok ülkesinde protesto gösterileri düzenlendi.

Bu cinayetten 10 gün sonra, ABD'nin Seattle şehrinde bir sağlık merkezinin önünde; kucağında bebeğiyle sıra bekleyen başörtülü Müslüman bir kadın 24 yaşında bir ırkçı tarafından bıçakla tehdit edildi. Aynı ay Avustralya'da ise bir yolcu başörtülü olduğu için ırkçı bir şoför tarafından otobüsten yaka paça dışarı atılmak istenince zor anlar yaşadı.

Spor karşılaşmalarında da başörtüsü birçok kez tartışma konusu oldu. Bunun bir örneği Temmuz 2009'da gerçekleşti. Bahreynli bayan basketbolcuların, uluslararası bir maç öncesinde başörtülerini çıkarmamakta ısrar etmesiyle başlayan süreçte, Asya Olimpik Konseyi oyuncuların sahaya örtüleriyle çıkmalarına izin verdi. Fakat bu karar, İsviçre Basketbol Federasyonu'na örnek olmadı. Federasyon 19 yaşındaki Irak asıllı Sura Al-Shawk adlı basketbol oyuncusunun başörtüsüne yasak getirdi ve STV Luzern takımının Sura'nın başörtülü oynamasına izin verirse hükmen yenik sayılacağını hükmetti.

Temmuz ayında olumlu bir gelişme olarak kayda geçen olay ise Brüksel'de devlete ait bir Flaman ilköğretim okulunun başörtülü İslam dersi öğretmenini işten atma girişiminin Danıştay'dan dönmesi oldu.

**Ağustos 2010**'da burka yasağı Danimarka'nın da gündemine geldi fakat burkanın yasaklanmasını isteyenlere hükümetin büyük ortağı Liberal Parti'den 'hayır' cevabı geldi. Fakat aynı günlerde İtalya'da farklı bir yasak gündeme geldi. Merkez sağ iktidarın koalisyon ortağı KBP yönetimindeki Varallo Sesia beldesinde, havuzlara tesettür mayosuyla girmek yasaklandı. Piemonte bölgesinde bulunan beldenin yerel yönetimi ise bu mayoyla havuza giren kadınlara 500 Avro para cezası kesilmesini kararlaştırdı.

**Eylül 2009**'a Fransa peçe tartışmasıyla girerken, Başörtüsü konusunda kararın okul yönetimlerine ait olduğu Belçika'da bazı ilk ve orta dereceli okulların yasak uygulaması Danıştay'a götürüldü. Belçika nüfusunun yüzde 60'a yakınının yaşadığı Flaman bölgesinde okulların üçte biri başörtüsünü yasaklarken bir o kadarı serbest bırakıyor. Kalan okullarda başörtülü öğrenci bulunmadığından bu konuda alınmış bir karar yok.

Eylül ayının dikkat çeken talebi ise Kur'an'ı Kerimi "terör"ün kaynağı gibi sunan "Fitne" filmiyle ve ayrımcı-dışlayıcı söylemleriyle tanınan ve partisinin ismiyle taban tabana zıt işlerle gündemden düşmeyen aşırı sağcı PVV'nin (Özgürlük Partisi) lideri Geert Wilders'tan geldi. Sağcı lider, başörtüsü takanlardan ayrı bir vergi alınmasını istedi. Amsterdam Belediye Başkanı Job Cohen ise "Burka giydiği için işe kabul edilmeyen bir kişiye ödenek verilmemelidir" görüşünü savundu. Hollanda'da bu teklifler yapılırken ABD'nin Oklahoma eyaletinde ise ünlü giyim markası Abercrombie & Fitch başörtüsü takan bir kadını işe almayarak dinsel ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle suçlu bulundu.

Eylül ayının son haftası Avrupa'da birçok olay peş peşe yaşandı. İspanya'da burkasıyla mahkemeye ifade vermeye gelen kadından mahkeme başkanı burkasının göz kısmını ve ağız kısmını açmasını istemesi ülkenin iki büyük gazetesi tarafından alay konusu edildi. Fransa'da burka yasağını görüşmek üzere kurulan komisyon, ülkenin Müslüman vatandaşlarına bakış açısını da ortaya koyan konuşmalara sahne oldu. Komisyon başkanı ve Lyon'daki bir banliyönün eski belediye başkanı Andre Gerin peçenin "ortaçağ adeti" olduğunu savundu. Belçika'da Hristiyan Demokrat Partisi CDH'den Brüksel Bölge Parlamentosu'na ilk başörtülü milletvekili olarak parlamentoya girmesiyle dikkatleri üzerine çeken Mahinur Özdemir, kendisine "geldiğin yere dön" uyarısının yapıldığı mektuplar aldığını bildirdi. Yine Belçika'nın başkenti Brüksel'de baro yönetimi, avukatların başörtüsüyle duruşmalara giremeyeceğine karar verdi.

İrkçılığın, ayrımcılığın ve yasakçılığın yükselişte olduğu bu dönemde Belçika'da aralarında eski başbakanların da bulunduğu 50'ye yakın entelektüel, yayımladıkları ortak bildiriyle, devlet okullarında uygulamaya konulan başörtüsü yasağına tepki gösterdi. Toplumun önde gelen siyasetçi, akademisyen, gazeteci ve sivil örgüt temsilcilerinin imza attığı bildiriye, Müslümanların muhatap alınmasının kesin şart olduğuna vurgu yapıldı. Gent Üniversitesi'nden Patrick Loobuyck'nin kaleme aldığı 'Saygıya Davet' başlıklı manifestoda Türkiye ve Fransa'daki yasakların emsal gösterilmesi eleştirilirken "Belçika'daki başörtüsü yasağı uygulamasında sadece kaybeden taraflar olacak. İnsanların devlete ve birlikte yaşama dair inançları sarsıldı. Bunun asla tekrar yaşanmaması gerekiyor. Siyasilerden güçlü bir şekilde Müslümanların bu toplumun bir parçası oldukları ve öyle de kalacaklarına dair sinyal vermelerini bekliyoruz. Çoğulcu bir yapıya sahip toplumumuzda ve globalleşen bir dünyada en faydalı yolun bu olduğuna inanıyoruz." denildi.

Bu bildirideki uyarının ne kadar önemli olduğu birkaç gün sonra daha iyi anlaşıldı. Ayrımcılığın ve İslam karşıtlığının körüklenmesi, gençler arasında tehlikeli bir tırmanışı da yol açtı. Avusturya'nın Graz Eyaleti'nde bir Müslüman kız öğrencinin başörtüsü, başındayken sınıf arkadaşları iki kız tarafından yakılması büyük tepki toplarken, öğrenciler süreç içinde okuldan atıldılar.

**Ekim 2009**'da vicdani bir örneklik teşkil eden hamle Belçika'dan geldi. Flaman bölgesindeki okullarda alınan başörtüsü yasağı kararı, Hristiyan Öğretmenler Sendikası'nca iptal istemiyle Danıştay'a götürüldü. Sendika Genel Sekreteri Jos Van Der Hoeven, yaptığı açıklamada, Flamanca eğitim veren ilk ve orta dereceli okullarda 1 yıllık geçiş döneminin ardından başörtüsü yasağı getirilmesini öngören kararın hukuki dayanağının olmadığını belirterek, bu yasağın öğretmenler açısından kabul edilemez olduğunu vurguladı.

Ekim ayında İspanya bir kez daha mahkeme ve başörtüsü konusuyla gündeme geldi. Avukat cübbesiyle mahkeme salonunda bulunan Fas asıllı İspanyol vatandaşı avukat Edidi, hakim Bermudez'in kararıyla, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkarıldı.



**Kasım 2009'** da nüfusun yarısından çoğunu Müslümanların oluşturduğu Nijerya'nın güneyinde başörtülü bayanların işe alınmadığı bildirildi. Almanya'da ise yeni bir ırkçı saldırı gerçekleşti. Başörtülü bir kadın, kimliği belirsiz kişilerin saldırısına uğrarken; saldırganlar, kadına hakaret dolu, yabancı düşmanı sözler söyledikten sonra yerde tekmelediler.

**Aralık 2009'** da Mısır'da İdari Mahkeme Eğitim Dairesi, Mısır Yüksek Eğitim Bakanı Dr. Hani Hilal ve Ayn Şems Üniversitesi Rektörü Dr. Ahmed Zeki Bedr'in üniversiteye peçeli öğrencilerin girmesinin yasaklanmasına dönük kararını reddetti. Kazakistan'da ise bir grup milletvekili, okullarda ve üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağının kaldırılması için Eğitim Bakanı Jansait Tuymebayev'e çağrıda bulundu.

Ayrımcılığın Türkiye'de olduğu gibi yurtdışında da insanlık dışı boyutlara varabileceğini gösteren bir diğer örnek Hollanda'da yaşandı. Utrecht kentinde meydana gelen olayda hasta olan 3 aylık bebeğini acil servise götüren bir Müslüman kadının, "burka giydiği" gerekçesiyle içeri alınmadı.

2009 yılı süresince devam eden yasak tartışmaları, 201 yılında da aynı şekilde devam etti.

**Ocak 2010'** un ilk haftasında Mısır'da, Hüsnü Mübarek yönetimi tarafından üniversite sınavlarında peçe takılmasını yasaklayan kararı, yargıdan onay aldı. Kırım'da ise Müslüman kadınların pasaportlarında başörtülü fotoğraf kullanabilme hakkının tanınmaması tepkilere neden oldu. Buna karşı İsviçre'de aşırı sağcıların, başörtüsünü okullarda yasaklamak isteyen yasa teklifi reddedildi. ABD'de de güvenlik gerekçesiyle kampüslerinin tüm birimlerinde peçe ve başörtüsünü yasaklayan Massachussets Eczacılık ve Sağlık Bilimleri Koleji, gelen tepkiler karşısında "dini gereklilikler" nedeniyle baş ve yüzün örtülmesine izin verdi. Bu süreçte yaşanan bir gelişme gerçekten dikkat çekiciydi. ABD'nin Massachussets eyaletindeki sağlık kolejinde uygulanmak istenen başörtüsü ve peçe yasağı, gelen tepkilerin ardından kaldırılmak zorunda kalırken, süreç içinde ilginç bir ayrıntı da gündeme yansdı: O da yasağın devam etmesini savunanların bu konuda Türkiye'yi örnek göstermesiydi.

**Şubat 2010'** da Fransa'da 'Fransız eşine zorla peçe taktırdığını' iddia edilen yabancı uyruklu bir kişinin vatandaşlık başvurusunu reddedildi.

**Mart 2010'** da Hollanda'daki yasakçı taleplere, ırkçı ve ayrımcı söylemlere karşı Doç. Dr. Jos Baisjens, okula giderken ve mahallesinde başörtüsü takarak bireysel bir protesto başlattı. Kendisi ateist olan Baisjens için herkesin dininin gereğini özgürce yerine getirebilmesini savundu. Bu ay başka bir iyi haber de Belçika'dan geldi. 11 Eylül 2010'dan beri Belçika'nın Flaman yönetimindeki devlet okullarda öğrenci ve öğretmenlere getirilen başörtüsü yasağı, Danıştay'ın Flaman Devlet Okulları İdaresi'nin yasak kararını iptal etmesiyle son buldu.

**Nisan 2010'** da iki Avrupa ülkesi daha peçe ve burkaya yasak tartışmalarına sahne oldu. Belçika'da güvenlik zaafına yol açtığı gerekçesiyle peçe, burka gibi kıyafetlerin açık alanda giyilmesini yasaklamayı öngören bir tasarının parlamento gündemine alınması İtalya'yı da harekete geçirdi. İspanya'nın başkenti Madrid'de ise 16 yaşındaki lise öğrencisi, okulunun yasakçı tutumuna maruz kalarak derslere alınmadı. ABD'deki yasak çalışma hakkı olarak gündeme geldi. Müslüman bir kadın, dünyanın en büyük yemek şirketlerinden biri olan Amerikan Mc Donald's şirketi hakkında kendisine karşı ırkçılık yapmaktan ve çalışma talebini sırf başörtülü ve Müslüman olduğu için reddetmekten dolayı dava etti.

Singapur'da düzenlenen Yaz Olimpiyat Oyunları'na katılmak için hazırlık yapan İran kadın milli futbol takımına FIFA tarafından başörtüsü yasağı getirilmesi ise sorunu bir kez daha sportif alana kaydırıldı. Cezayir'de ise hükümet, yeni düzenlenen pasaportlardaki kişisel bilgiler bölümünde kullanılacak resimlerin kişinin fiziksel özelliklerini tam olarak yansıtması bahanesiyle kadınların başörtüsüz, erkeklerin de sakalsız fotoğraf çekilmelerini talep etti.

**Mayıs 2010'** da İtalya'nın kuzeybatısındaki Novara kentinde Müslüman bir kadın, peçeyle postaneye girdiği için para cezası ödeme riskiyle karşı karşıya kaldı. Özgürlükler ülkesi olarak bilinen İsviçre'nin kuzeyindeki Aargau kantonunun milletvekilleri, peçeli çarşafın ülke genelinde kamuya açık

yerlerde yasaklanması için Eyaletler Konseyi'ne yasa teklifi götürülmesini kabul etti. İspanya'nın başkenti Madrid'de özel bir okulda eğitim alan başörtülü arkadaşlarının okuldan atılmasını protesto için başörtü giymeye başlayan dört öğrenciyi de aynı ceza verildi.

Mayıs ayında Balkanlar'da büyük bir başörtüsü yasağı protestosu oldu. Kosova'da 16 yaşındaki Arlinda Zeka'nın Ferizaj'daki okulundan başörtüsü sebebiyle uzaklaştırılması üzerine binlerce Kosovalı başkent Priştine'de durumu protesto etti. Fransa'da Bakanlar Kurulu, peçeli çarşafın kamuya açık yerlerde tamamen yasaklanmasına ilişkin yasa tasarısını kabul etti. Fransa'daki bu tartışmaların etkisiyle 26 yaşındaki bir Fransız'a alışveriş esnasında hakarete edildi. İsviçre'de de 7 kişilik bir aile çocuklarının başörtüsüyle okumaları için, buldukları Schaffhausen kentinden Bienne kentine göç etmek zorunda kaldı.

**Haziran 2010**'da peçe ve burka yasağı İspanya'da da kısmen uygulamaya geçti. Barcelona'da, uygulamaya giren yasak, belediye binaları, pazarlar ve kütüphaneleri kapsıyordu. Daha önce de Katalonya bölgesindeki daha küçük bazı kentlerde benzer yasak kararları alınmıştı. İngiltere'de pek destek görmese de muhafazakâr bir milletvekili, burkaya yasak için Avam Kamarasına bir kanun teklifi sundu. Teklif geçerse de ırkçılık devreye girdi ve Londra'da iki Müslüman öğrenci, ırkçı bir otobüs şoförü tarafından peçeli oldukları gerekçesiyle otobüse alınmadı.

Burka ve peçe yasağı sadece Avrupa ülkelerine has değildi. Balkanlarda Bosna-Hersek parlamentosundaki Sırp partilerin bazı milletvekillerinin teklifiyle "kadınların peçe ile gezmesini yasaklamayı" öngören kanun teklifi gündeme alındı. Yine nüfusunun yüzde 97'si Müslüman olan Suriye de, üniversitelere peçe ve benzeri kıyafetlerle girişini yasakladı. Yasak, devlet üniversitelerinin yanı sıra özel okulları da kapsıyordu.

**Temmuz 2010**'da Bulgaristan, yeni biyometrik pasaportlarda başörtüsü ile çekilmiş fotoğraflara izin verilmesini talebini kabul etti.

**Ağustos 2010**'da Norveç Eşitlik Mahkemesi, polis memuru olmak isteyen Müslüman bir kadına Hükümet'in sağ partilerden gelen tepki üzerine izin vermemesini dini özgürlük ve eşitlik prensiplerine aykırı bularak iptal etti ve polis memuruna başörtüsü izni verdi.

**Eylül 2010**'da İtalya'da peçe yasağının gündeme gelmesinin ardından ülkede yaşayan Müslüman kadınlar eylem yaptılar. Eylem sonrası Sonnino Belediye Başkanı'yla yapılan görüşmede anlaşma sağlandı ve kadınların sadece okul içerisinde peçelerini açmaları şartıyla uzlaşmaya varıldı.

**Ekim 2010**'da Fransa'da mecliste kabul edilen kamuya açık yerlerde peçe takmayı yasaklayan yasa, Anayasa Konseyi tarafından da onaylandı. 2011'de yürürlüğe girecek yasaya göre, kamuya açık yerlerde peçe takanlara 150 Euro para cezası, kadını peçe takmaya zorlayan kişilere ise, 1 yıl hapis, 30 bin Euro para cezası verilecek. Kosova'da ise binlerce kişi ülkede uygulanmaya çalışılan başörtüsü yasağı sebebiyle bir kez daha büyük bir protesto gösterisi düzenlendi.

**Aralık 2010**'da İsveç'te çarşaf giyen bir öğrencinin, yetişkinlere eğitim veren bir okula yüzünü tamamen örten peçe nedeniyle alınmaması üzerine, ombudsmana yaptığı şikayet başvurusu sonuçlandı. İsveç Eşitlik Ombudsmanı Katri Linna öğrencinin peçe taktığı için derse alınmamasını kanunlara aykırı buldu. Buna karşı Kuzey Kafkasya'nın en büyük üniversitelerinden Pyatigorsk Dil Üniversitesi rektörü Alexander Gorbunov, üniversiteye hicablarıyla ve başörtüleriyle gelen öğrencilerin eğitim hakkını yasakladı.

Aralık ayı içinde başörtüsü yasağıyla ilgili en sık gündeme gelen dış ülke ise **Azerbaycan** oldu. Eğitim Bakanı Misir Merdanov'un ortaokullarda başörtüsünün yasaklanması üzerine sorun ciddi tepkilere neden oldu. Ülkenin önde gelen ülkenin önde gelen dini liderleri ve kanaat önderleri yasağa karşı direniş çağrılarını yapınca protestolar hız kazandı. Azerbaycan'ın önde gelen alimlerinden Hacı Abgül Süleymanov'un çağrısıyla, Azerbaycan Eğitim Bakanlığı karşısında binlerce kişilik bir protesto düzenlendi.

Azerbaycan'ın ikinci büyük kenti Gence'de, Nardaran, Celilabad, Lenkeran ve Masalli şehirlerinde gösteriler düzenlenince Aliyev yönetimi güvenlik tedbirlerini sıkılaştırdı ve ilk olarak Gence'deki gösteriler sırasında 50 kişi gözaltına alındı. Bunu Hocasın kasabasında üç kişinin tutuklanarak hapsedilmesi takip etti. Azerbaycan'daki yasak ve yasağa karşı sergilenen direniş 2011 yılına da her boyutuyla devretti.

2009 yılından 2010'un son günlerine kadar özetle aktardığımız süreçte, peçe, burka, nikap gibi kıyafetlerin özellikle Batı Avrupa ülkelerinde yasaklamalarla karşılaştığı, aynı zamanda ırkçılığın yeni hedefinde Müslüman kadınların örtüsünün bulunduğu daha net görülmüştür. Yasak, aynı şekilde Türkiye'de olduğu gibi Müslüman nüfusun kalabalık olduğu birçok ülkede uygulanmasına rağmen Kosova ve özellikle Azerbaycan dışında ciddi bir tepki gösterilmemiş olması, yasakçıların cesaretini arttırmıştır. Nüfusu Müslüman ağırlıklı ülkelerdeki yasağın kamusal alanda eğitim ya da çalışma hayatı fark etmeden sıkı bir şekilde uygulanması ise, birçok Batı ülkesinde yasak savunucularının en temel argümanları arasında yer almıştır.

2010'un sonunda gelinen nokta itibariyle başörtüsünün küresel bir sorun olduğu iddia edilebilir. Başörtüsüne getirilmek istenen sınırlar adeta liberal bir globalleşmenin sınırlarını göstermesi açısından manidardır.

## 2009-2010'DA TÜRKİYE BAŞÖRTÜSÜ PLATFORMLARI TECRÜBESİ

23 Nisan 2005'te Kocaeli'de başörtüsüne özgürlük talebiyle haftalık periyotta başlayan eylemler, 2009 ve 2010 yıllarında kesintisiz şekilde ve yeni katılımlar sağlanarak devam etti. Bir grup kararlı, azimli ve sabırlı insanın İzmir'ten çıktığı yol, 2010 yılı sonu itibariyle dokuz farklı noktaya ulaştı ve yeni hedeflere varması için yürütülen faaliyetler devam ediyor.

2009 yılına **Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu** 194. hafta, **Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu** 173. hafta, **Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu** 154. hafta, **Akyazı Başörtüsüne Özgürlük Platformu** 102. hafta, **Van Hak ve Özgürlükler Platformu** 122. hafta, **Konya İnanç Özgürlükleri Platformu** 70. hafta ve **Akdeniz Dayanışma Platformu** 16. hafta basın açıklamalarıyla girdi.

2010 yılının sonuna gelindiğinde ise Kocaeli, Sakarya, Ankara, Akyazı ve Konya haftalık eylemlerine devam ederken, Van ve Antalya'da basın açıklamaları aylık olarak yapılmaya devam ediyordu. Platformlara iki yıllık süreç içinde Afyonkarahisar ve Bursa ile ara vermekle birlikte **Kütahya**'dan da katılımlar sağlanmıştı.

**1 Ocak 2011**'e Türkiye Başörtüsü Platformları, **Kocaeli**'de 298. hafta, **Sakarya**'da 277. hafta, **Ankara**'da 257. hafta, **Akyazı**'da 204. hafta ve **Konya**'da 173. hafta eylemleriyle girdi. **Antalya**'da eylemler Özgür-der İl Temsilciliği tarafından yürütülürken, **Van Hak ve Özgürlükler Platformu** 159. eylemi gerçekleştirdi. **Bursa**'da Mazlum-der Şubesi tarafından 2009 sonunda başlatılan eylemler 13. ayına girerken, **Afyonkarahisar Hak ve Özgürlükler Platformu** öncülüğünde yürütülen başörtüsü direnişi de 23. eylemine ulaştı. Aynı gün **Tokat**'ta da Toplumsal Dayanışma Kültür Eğitim ve Sosyal

Araştırmalar Derneği de düzenlediği eylemlere hem zulme karşı tavrını, hem de platformlara çeşitli zamanlarda verdiği kararlı desteği sürdürdü.

Türkiye Başörtüsü Platformları tecrübesine ilişkin özel değerlendirmeler raporun bundan sonraki bölümlerinde yapılacaktır. Genel değerlendirmeler bölümünde ise platformların iki yıl sürecindeki mücadelesine ilişkin bazı hususlar paylaşılacaktır.

2005 yılında başlayan ve 2010 yılı sonunda 6. yılında çoğu 300'lü, 200'lü, 100'lü rakamlarla ifade eylemlere varan platformlar pratiği, öncelikle Türkiye sathında milyonlarca insanın canını yakan başörtüsü yasağına karşı sahici, istikrarlı, sürekli ve örgütlü bir irade oluşturmak ve gerek yasağa gerekse diğer toplumsal/siyasal sorunlara karşı halkın haklı itirazlarını cılız ve çoğu bir ya da birkaç defaya mahsus yapılan **protesto** eylemlerinden çıkarıp "**direnış**" olarak tanımlanan bir sürece dönüşmesi amacıyla yürütülmektedir.

Geride kalan **6 yıl boyunca** "Başörtüsü"nü salt bir "başörtüsü" olmadığı, yürütülen mücadelenin Türkiye'deki tevhid, hak, adalet ve özgürlük mücadelesinin bir mevzii olarak düşünüldüğü vurgulanmaktadır. "Başörtüsü"nü büyük harfle yazılmasının sebebi de halk nezdindeki meşruluğu üzerinden fotoğrafın bütününe dikkatleri çekmektir.

**Türkiye Başörtüsü Platformları**, İslami kamuoyu özelinde değerlendirildiğinde gerek tamamen sivil oluşları, gerek süreklilikleri ve gerekse yaygınlıkları dolayısıyla legal zeminde kamusal bir direniş sergilemesi yönüyle tek örnek olarak kabul edilebilir. Türkiye kamuoyu genelinde değerlendirildiğinde Cumartesi Anneleri'nin onurlu mücadelelerinin de saygıyla anılması gerekir. Ancak istikrar ve yaygınlığı açısından "Başörtüsü Platformları" Türkiye siyasi tarihinde bir ilk olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle platformların Türkiye'deki Kemalist hegemonyanın zorbalığına karşı direniş geleneğine İslamcı siyaset noktasından katkı sağladıkları düşünülmektedir.

Başörtüsü yasağı eylemlerin başladığı günden bugüne sürekli olarak sistemin tıkandığı alanı işaret etmiştir. Karşılıklı tüm kozlar oynanmış ve siyaset her defasında gelip bu noktada kilitlenmiştir. Yasakçılar açısından net bir pozisyonu gerekli kılan başörtüsü, asıl muhatapları tarafından hak ettiği ölçüde sahiplenilmediğinden, politik aktörlerin elinde toplumsal ayrışma ve kutuplaşma potansiyelini artırmaktadır. Burada İslami kamuoyunun cevabını araması gereken soru başörtüsüne kimin sahip çıkacağıdır. 6 yıllık tecrübe bu soruya hem cevap olma hem de bu soruların tartışılıp değerlendirileceği, teorilerin pratikle test edileceği bir alan açma çabalarının ortak ürünüdür.

Türkiye Başörtüsü Platformları, başörtüsüyle simgeleştirdiği direnişini bütüncül bir toplumsal kurtuluş ve özgürlük meselesini olarak konumlandırmaktadır. Tabii burada şu hususun da altının çizilmesi gerekiyor: Platformlar ancak siyasi bir İslami muhalif geleneğe yaptıkları katkı açısından anlamlıdır yoksa tek başına yapabilecekleri şeyler tabii ki sınırlıdır ve abartılarak, olduğundan daha büyük anlamlar yüklenmemelidir.

Platformlar, başörtüsü mücadelesini, insanlara kendi inanç ve düşüncelerini zorla kabul ettirmek için yürütmemektedir. Dolayısıyla salt "Kendine Müslüman" bir siyaseti reddederek; hakkı, adaleti ve özgürlüğü toplumun tüm kesimleri için isteyen "**Herkese Müslüman**" bir mücadelenin inşası içindedir. Bunun için başörtüsü, platformlar tarafından; insanlar arasında hakkı, hukuku ve adaleti hâkim kılma, insanları tevhide davet etme ve onları her türlü zorba iktidarın ifsad eden, yozlaştırıcı, ezen ve köleleştiren politik, ekonomik, toplumsal ya da kültürel egemenlik alanlarına karşı yürütülen bir özgürleş(tir)me çabasının sembolü olarak kabullenilmektedir.

Bu anlayış neticesindedir ki, Türkiye Başörtüsü Platformları tarafından yürütülen eylemlerde sadece başörtüsü yasağına karşı tepki vermemiş, ülkenin ve dünyanın tüm insani gündemlerine karşı İslami bir söylem-tavır birlikteliği oluşturabilmiştir. Bunun ciddi bir kamuoyu oluşturabilmesi adına da platformlar belirli aralıklarla buluşmalar gerçekleştirmiş, sürecin muhasebesini hem kamuoyu önünde hem de kendi aralarındaki toplantılar vesilesiyle yapabilecek olgunluğu sergilemiştir.

Aşağıda 2009 ve 2010 yılı içinde gerçekleştirilen buluşmalardan bazı notları paylaşarak, tarihe bu mücadele pratiğinin de kaydını düşmek istiyoruz:

### **Türkiye Başörtüsü Platformları Konya Buluşması**

14 Kasım 2010'da Konya'da buluşan platform temsilcileri ve gözlemciler, 70 kişilik geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirmiştir. Toplantıda özetle şu görüşler ifade edilmiştir:

**Konya İnanç Özgürlükleri Platformu adına Musa Kazım Yılmaz:** "Her haftamız Kuran'ın bereketiyle bereketlensin inşallah. Türkiye'nin doğusundan batısından buraya gelen direniş temsilcilerinin her birine hoş geldiniz diyorum. Allah mücadelemizi kavi eylesin. Her birimizi daha Salih ameller işleyebileceğimiz yarımlara kavuştursun. Kocaeli'nin başlattığı yürüyüş hepimize ışık tuttu, diğer illerin de katıldığını görüyoruz, mazlumun gözünden akan yaşın 81 ilde direniş olması, hedef olmalıdır.

Antalya'da yapılan toplantıda önceki kararların hatırlatılması ve sürecin daha rahat işlemesi düşünülmüştü. Biz de o usule tabi olalım inşallah. Antalya'da ve diğer illerde yapılan toplantılarda mücadelenin İslami zeminde götürülmesi gerektiği üzerinde durulmuştu. Yeryüzündeki tüm haksızlıklara karşı mücadele etmek üzere kurulan bu platformlar başörtüsü mücadelesinde önemli bir rol üstlendi.

Antalya'da bu platformların protesto olmadığı taleplerini tüm dünyaya ilan etmek amacını taşıdığı ve planlı-projeli bir çaba içinde olduğu, direniş mektebinin eğitiminden geçmeyi hedeflediği ifade edilmişti. Ayrıca alınan kararlardan birisi de bu çalışmanın herhangi bir çalışmanın alternatifi olmadığı, yapılan diğer çalışmaları destekleyici ve bütünleyici olduğu konusunda görüş birliğine varılmıştı. Bu programımızda platformların sayısının artırılması konusunda neler yapılacağını konuşacağız. Katılan arkadaşlar bizleri onurlandırdı, kararlılığımızı artırdılar. Kendilerine teşekkür ederiz.

Üzerinde duracağımız bir başka konu da, bu platformların medyada daha fazla yer almasının, Türkiye'nin en önemli meselesinin Müslümanlara yönelik hak ihlallerinin önlenmesinin yollarının tespitidir."

**Van Hak ve Özgürlükler Platformu adına Fuat Değer:** Sekiz kuruluşuz. 2006 yılında bu platformu oluşturduk. Başörtüsü yasağı kalkınca ne yaparız diye düşünüp platformun adını değiştirdik. Anadolu'nun illeri ve İstanbul ile kıyaslanınca bizim kalabalık ilçelerimiz yok. Bu konudaki mücadelemize kararlılıkla devam edeceğiz.

**Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu adına Behlül Metin:** Kocaeli'de başörtüsü eylemleri başlamıştı ama yalnızdık. Yetmiş milyonluk bir ülkeden görülen destek yeterli değildi. Şu anda Türkiye'nin birçok ilinden gelen arkadaşlarımız var. Müslümanlar 85 yıldır hak ihlallerine uğrasalar da yeterli tepkiyi vermiyorlar. Sol kesimler haksızlıkları karşılaştıkça kuvvetli tepki veriyorlar ancak başörtüsü yasağı konusunda neredeyse çıt yoktu. Şu anda görüyorum ki platformlar kuruldu ve bu yasağa karşı güzel tepkiler var.

**Sakarya Adalet Girişimi Platformu adına Kadrihan Mendi:** Platformumuzda 5 dernek var. 17 Eylül 2005'ten beri başörtüsü eylemlerini sürdürüyoruz. Katılımı mı artıralım yoksa platform sayısını mı artıralım diye tartıştık. İkincisinin tercih edilmesi konusunda kararlar alındı. Birtakım çalışmalar yapıldı. Hamdolsun akıntıya karşı kürek çekmemize rağmen sıfır noktadan mesele bu aşamaya geldi. Kazanım adına ne elde ettiysek elimizde olmayacaktı. Geldiğimiz noktayı başlangıç noktasıyla karşılaştırdığımızda gelişmelerin güzel olduğu kanaatindeyim.

**Antalya Özgür-Der Temsilciliği adına Rüştü Hacıoğlu:** Kurduğumuz platformdan bazı arkadaşlarımız yoruldu bir kısmımız devam edelim dedi. Bu mücadeleyi veren diğer illerdeki platformları olumsuz etkilemesini de dikkate alarak sürdürmeye karar verdik. Namazlarımızı kılıyoruz, pek bir şey değişmiyor. Sanıyorum bu direniş de öyle somut sonuçları hemen göremesek de biz "burada olduğumuzu" göstermeliyiz. Buranın ilahları da bizden, çocuklarımızdan rahatsızlar. Bizi yenmek,

geriletmek ve bu mücadeleyi engellemek istiyorlar. Afyon ve Kütahya'dan gelen direnişin sesi bir avuç gence aitti. Onların o heyecanını görünce Ashab-ı Kehf aklıma geldi. Bugün Lütfiye kardeşimizin başlattığı direniş, Ashab-ı Kehf'in direnişi gibidir. Ashab-ı Kehf Kütahya'da. Afyon'da Büşra kardeşimiz "La!" diyor. O bir Meryem. Fotoğraflara bakmış, bakmış, direnişin tarihini görmüş, direnişin mahiyeti hakkında okumuş ve "La!" demiş. Görüyoruz ki bu hak arama mücadelesi Türkiye'nin her yerinde filizleniyor, bu bizleri sevindiriyor.

**Bursa Mazlum-der Şubesi adına Cihat Oruç:** Biz de inşallah her ayın ilk cumartesi günü başörtüsü eylemi yapmaya karar verdik. Rabbim bizi cem eder, zalimler güruhuna karşı görevimizi yerine getirmemizde bize yardım eder. Direniş olmadan İslami mücadele olamaz. Yoksa insanlar çözülür. Bütün işimiz de bu olmalı. Bu eylemler olmadan olmaz. Şu ana kadar gözlemciydik artık direnişçiyiz.

**Afyonkarahisar Hak ve Özgürlükler Platformu adına Ahmet Balı:** Daha önce gözlemci olarak Antalya'ya katılmıştık. Platformumuz teşekkül etme aşamasında. Çeşitli vakıf ve cemiyetlerle genişleyen platformumuz tepkisini vermeye başladı. Taraf olmayı çok önemsiyoruz aynı İbrahim (as) hakkında halk arasında anlatılan kuş kıssasında olduğu gibi. İnşallah tepkimizi daha da genişleteceğiz. Gelecek toplantıyı da inşallah Afyon'da gerçekleştireceğiz.

**Tokat İli Gözlemcisi Çetin Yıldırım:** Gözlem için geldik. Arkadaşların selamları var size, hepinizin haberlerini internetten takip ediyoruz. Sizinle beraberiz. İdeolojik ve siyasi bilincimizi bu mücadeleye aktarmalıyız. Olaya sadece hak ve özgürlükler açısından bakarsak doğru olmaz. Size destek olmak için elimizden geleni yapmaya hazırız. Allah'a emanet olunuz.

**Kütahya Mazlum-der Şubesi adına İbrahim Halil Boz:** Kütahya'da Mazlumder başörtüsü eylemi yapmaya karar verdi. Bazı görüşmeler oldu ancak toplam 50 kişi eylemi gerçekleştirdik. "Daha dik durmalıyız, daha kalabalık olmalıyız." dedik. O hafta güzel bir kalabalık yakaladık. Geçen hafta 100 kişiydik. Ama eylemi omuzlayan çekirdek kadro 9-10 kişi, fakat halkın büyük desteği var. Ancak biz bunu kararlılıkla sürdüreceğiz. İnanıyorum ki, Kütahya'nın ardından başka illerde de platformlar kurulacaktır.

**Bozüyük İlçesi Gözlemcisi Ahmet Kutlu:** Toplantıya destek vermek ve bulunduğumuz ilçede aynı ilçede oluşturabilir miyiz ona karar vermek için katıldık. Platformları sonuna kadar destekliyoruz. Allah yardımcımız olsun.

**Zonguldak İli Gözlemcisi Bilal Yıldızhan:** Zihinler maalesef iğdiş edilmiş ve bir çekince, korku ortamı yaratılmış. Bu hak arama mücadelesinde yanınızdayız.

**Karaman Gözlemcisi Muhammed Çağlayan:** Başörtüsü platformlarından haberdarız ve Karaman'da böyle bir şey yapabilir miyiz diye düşünmemiştik. Ama burada bulunuyoruz çünkü size destek vermek istiyoruz. Zonguldak'tan gelen kardeşimizin söylediği gibi içi boş bir Müslümanlık anlayışının yerleştirilmeye çalışıldığı gözlemleniyor. Bunun önüne geçmemiz gerektiğini ve bu konuda çalışma yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Arkadaşlarımızın da size selamını getirdik.

**Çorum İli Gözlemcisi Hakan Dursun:** Allah Rasülü (s) tek başına bu davayı omuzladı. İnanıyorum ki, Rasulullah (s) gibi Allah ile irtibatımızı iyi tutarsak vaadi olan Allah bize yardımcı olacaktır. İnşallah bizi O, zafere kavuşturur.

Daha sonra katılımcılar başörtüsüne özgürlük platformlarının diğer illerde de nasıl başlatılıp yürütülmesi konusunda görüşlerini beyan ettiler. Şerafeddin Camii'nde topluca kılınan öğlen namazından sonra Konya İnanç Özgürlükleri Platformunun 114. başörtüsü eylemine destek verildi. Yapılan toplantı ve istişarelere ilişkin ortak bir metin hazırlandı. Sonuç bildirgesinde alınan kararlar şöyle:

### Başörtüsü Platformları Konya Buluşması Sonuç Bildirgesi

Türkiye'nin değişik vilayetlerinde başörtüsü eksenli hak ve özgürlükler mücadelesi veren platformlar 7. istişare toplantısını Konya'da gerçekleştirerek aşağıdaki kararları almıştır:

- 1- Başörtüsü Mücadelesi'nin karahlıkla sürdürülmesine dair irade beyan edilmiş olup gasp edilen hak ve özgürlüklerin kayıtsız şartsız iade edilmesi dışında hiçbir seçeneğin kabul edilmeyeceği deklare edilmiştir.
- 2- Mücadele kararlılığının somut neticesi olarak Kütahya, Afyon ve Bursa'nın periyodik eylem kararı olarak başörtüsü mücadelesine omuz vermeleri memnuniyetle karşılanmıştır.
- 3- Başta başörtüsü olmak üzere temel hak ve özgürlüklere yapılan baskılar bir an önce son bulmalıdır.
- 4- Sosyal barışı temin etmenin yolu halkımızın inanç ve değerlerini dikkate almaktan geçmektedir. Halkın inanç ve değerlerini dikkate almadan gerçekleştirilecek olan hiç bir girişiminin sonuç alması pratikte mümkün değildir.
- 5- Hükümetin hak ve özgürlükler alanının genişletilmesine yönelik her türlü açılımını desteklemekle beraber bu hususta popülist ve konjonktürel davranmamasını ve karahlıkla sonuna kadar gidecek bir tutarlılığı göstermesini bekliyoruz.
- 6- Hususen ülkemizde kangrene dönüşmüş olan başörtüsü yasağının nihai çözümüne dair bir açılım gerekmektedir.
- 7- Askeri vesayet ürünü anayasaların halk üzerindeki tahakkümüne son verilerek adil ve özgürlükçü bir anayasanın bir an önce yapılması gerekmektedir.
- 8- Türkiye Başörtüsü Platformları başta başörtüsü olmak üzere tüm hak ve özgürlük ihlallerine karşı mücadelesini kararlılıkla sürdürecektir
- 9- Bir sonraki Türkiye Başörtüsü Platformları buluşması Sakarya'da gerçekleştirilecektir.

**İmzalar:** Kocaeli, Sakarya, Van, Konya, Akyazı, Antalya, Ankara, Kütahya, Afyon, Bursa Platformları

**Gözlemciler:** Tokat, Karaman, Bozüyük, Zonguldak /Ereğli, Çorum/Alaca temsilcileri

### Başörtüsü Platformları Sakarya Buluşması

Türkiye Başörtüsü Platformları, 2010 Haziran'ın da Sakarya'da geniş katılımlı bir istişare toplantısı daha organize etti. Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu'nun ev sahipliğinde yapılan 8. İstişare ve paylaşım toplantısının açılışı Necip Fazıl Kısakürek Yurdu Konferans Salonu'ndaki "Başörtüsü Mücadelesi Devam Ediyor" başlıklı panelle gerçekleştirildi.

Oturum başkanlığını SAGİR Başörtüsü Platformu'ndan Kadrican Mendi'nin yaptığı panelde başörtüsü yasağı ve mücadelesi çeşitli yönleriyle tartışmaya açıldı.

Van Hak ve Özgürlükler Platformu adına konuşan İsmail Almalı, başörtüsü yasağının Türkiye'deki Kemalist ideolojiden kaynaklandığını ve tek tip bir vatandaş dayatmasının tezahürü olduğunu ifade ederek, yasağın bireysel bir haktan öte anlamlar taşıdığına dikkat çekti.

"Başörtüsü Mücadelesi'nde Müslüman Kadın'ın Rolü" konusunda konuşma yapan Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu temsilcisi Medine Doğan, "Müslüman bir kadın, başörtüsü takıp evden çıktığı andan itibaren zaten sorunun muhatabı haline geliyor. Dolayısıyla her kadın zaten bireysel olarak

yasakla farklı şekillerde mücadele etmek zorunda kalıyor. Fakat kamusal alandaki gasp edilen haklarını alabilmesi için daha aktif ve mücadeleciler olması gerekli. Bu da kadını evin en ücra köşesine hapseden geleneksel anlayışın hakim olduğu bir zeminde kısa bir zamanda gerçekleşmiyor.” diyerek başörtüsü yasağının kaldırılması için mücadeleye devam edilmesini gerektiğini vurguladı.

Tokat'ta faaliyet yürüten TOKAD (Toplumsal Dayanışma Kültür Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Derneği) adına panele katılan Beytullah Emrah Önce ise platform tecrübesinde geride kalan 6 yılda ortaya çıkan zaafılara ve kazanımlara değindi. Önce, “Başörtüsü yasağı basit bir mesele gibi algılanıp sıradanlaştırılıyor. Buna toplumun ya da genel medyanın kayıtsızlığı eklenince çözüm için tüm sorumluluk Hükümet'e havale ediliyor. Tüm bu sorunlara karşı başörtüsü platformlarının sorunu gündemde tutması ve sistemli bir mücadele yürütmesi önemli bir kazanımdır.” dedi.

Konya İnanç Özgürlükleri Platformu adına konuşan Musa Kâzım Yılmaz “Niçin başörtüsü? Niçin direniş?” başlığı altında başörtüsünün Müslümanlar adına anlamını ve önemini açıklayarak, “Filistin'de Mescid-i Aksa'nın işgali ile Türkiye'de başörtüsünün yasaklanması, Hak ve batıl arasındaki mücadelenin farklı coğrafyalardaki tezahürleridir. Yasakla birlikte inancımız, kimliğimiz ve tabii ki Allah'a kulluğumuz yasaklanmıştır. İmtihan ediliğimiz bir alan olarak başörtüsü sorununu sahipsiz bırakamayız.” dedi. Gece geç saate kadar devam eden panel, konuşmacılara yönelik soruların cevaplandırılmasıyla son buldu.

12 Haziran günü gerçekleştirilen toplantılar boyunca platformlar hem sorunla hem de kendi tecrübeleriyle ilgili değerlendirmelerde bulundular. Eylemlere aktif olarak devam eden platform temsilcileri; oturumlar sonunda ortak bir deklarasyon hazırladı. Kocaeli, Sakarya, Ankara, Konya, Akyazı, Van, Antalya, Kütahya, Afyonkarahisar ve Bursa'dan temsilcilerin hazırladığı sonuç bildirisinde “Yasakların sürdüğü ülkemizde tüm yasaklara karşı dik duruşun, direnişin sembolü olan platformların onurlu mücadelesi kararlılıkla devam etmektedir.” denildi.

**Türkiye Başörtüsü Platformları'nın Sakarya Buluşması Sonuç Bildirisi'nin** devamında şu ifadeler yer aldı:

“Başörtüsünün yasağının sadece üniversitelerle sınırlı olmayıp hayatın her alanında kuşatan yapısı bir kere daha deşifre edilerek sahici bir mücadelenin ‘vekil’lerle değil ‘asıl’larla olabileceği vurgusu yapılmıştır.

Cuntalarla hesaplaşmanın sürdüğü ve birçok alanda açılımlardan söz edildiği bir dönemde başörtüsü yasağının hiçbir şekilde gündeme gelmemesi bu sorunun ancak asıl muhatapları tarafından çözülebileceği gerçeğini göstermektedir.

Türkiye'deki platformlar başörtüsü sorunu ekseninde bir mücadele gerçekleştirirken Türkiye'deki ve dünyadaki tüm hukuksuzluklara karşı da Müslümanca bir duruş sergilemeye devam edeceklerdir. Bu vesileyle Türkiye'nin tüm onurlu insanlarına sesimize ses katma çağrımızı yineliyoruz.”

### **Türkiye Başörtüsü Platformları Ankara Buluşması**

Konya ve Sakarya Buluşmasından sonra Türkiye Başörtüsü Platformları ara dönem koordinasyon toplantısını gerçekleştirmek üzere ayrıca bir kez de Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu'nun evsahipliğinde daha dar katılımlı bir buluşma gerçekleştirdi. Ekim 2010'da gerçekleştirilen toplantıda platform bileşenleri adına katılan temsilciler ilk olarak Ankara'daki haftalık eyleme katılarak destek verdiler.

Burada platformları temsilen bir açıklama yapan Sakarya Adalet Girişimi mensubu Kadrican Mendi hem o dönemde yaşanan gelişmelerle ilgili değerlendirmelerde bulundu, hem de platformlar tecrübesinin genel mahiyetine ilişkin bazı tespitleri aktardı. Mendi'nin konuşmasında başörtüsü



mücadelesinin genel değerlendirmesi bağlamında önemli gördüğümüz bir bölümünü buraya aktarmayı uygun gördük:

“Hükümetle muhalefet partileri arasına sıkıştırılan Başörtüsü meselesi, milyonlarca insanımızın canını en temel haklarının ihlali olarak gündelik hayatlarının her anında yakmaya devam ediyor. Partiler arası bir pazarlık meselesine çevrilen Başörtüsünün asli muhatapları tarafından verilen özgürlük mücadelesi ise görmezden geliniyor. Siz Ankaralıların da yakından bildiği gibi bizler Başörtüsü Platformları olarak en baştan beri hiçbir siyasi parti veya cemaatle ilişkisi olmayan sivil toplum örgütleri olma vasfımızı muhafaza ederek Başörtüsüne özgürlük mücadelemizi devam ettiriyoruz.

2005 yılından beri meydanlarda yüzümüzü saklamaksızın, sözümüzü eğip bükmeksizin Müslüman kimliğin bir parçası olan Başörtüsünü savunuyoruz. 2005 yılında İzmit'te başlayan Başörtüsü eylemleri, dönemin Genelkurmay başkanının “28 Şubat bin yıl sürecek” açıklamasına da bir cevap olarak “kesintisiz darbe sürecine karşı kesintisiz direniş” kararını kamuoyuna deklare eden Sakarya Başörtüsü Platformu'nun haftalık Başörtüsü eylemlerini başlatmasıyla yeni bir boyut kazandı.

Bugün 9 farklı ilde ve 10 platformda farklı periyotlarda başörtüsü eylemleri yapılmaya devam ediyor ve meselesine sahip çıkacak yeni illerle bu sayının kısa sürede artacağına inanıyoruz. Van'dan Bursa'ya Antalya'dan Konya'ya Afyon'dan Ankara'ya Akyazı'dan Kütahya'ya kadar memleketin her köşesinden yükselen sesimiz zalimin yüzüne Hakkı çarpmaya devam edecek.

Cumhuriyetin 87. yılında, Başörtüsü yasağı hala Kemalist cumhuriyetin eski ve yeni elitleriyle halkı istediği gibi hizaya sokma, haddini bildirme alışkanlığı ve azgınlığının bir tezahürü olarak devam ettirilmeye çalışılmaktadır. Otoriter ve buyurgan bir cumhuriyetin toplumdaki değişimi görmezden gelen ve zulüm ile abad olunmayacağını bir türlü anlayamayan “derin akli” bizleri yıldırabileceğini taleplerimizden vazgeçirebileceğini düşünmekte.

Hayır! Bizler bu ülkede İslam'ın aydınlık yüzünü temsil eden Başörtüsünün aşağılanmasını ve içinin boşaltılmasını, ucuz pazarlıkların malzemesi yapılmasını asla kabul etmeyeceğiz. Yasağa karşı bizleri; “müslüman izzeti”ni kaybetmemize götürecek pazarlıklar içine çekmeye çalışan hiçbir söylem ve siyasetin parçası olmayacağız.

Bu noktada şunu hemen belirtmeliyiz ki bizler Başörtüsü mücadelesini “Başörtüsüzler”e karşı değil halkımızın tepesine çöreklenmiş zulüm mekanizmasına karşı yürütüyor, Başörtüsü yasağını ülkemizdeki diğer yasaklar ve hak ihlallerinin bir parçası olarak kabul ediyoruz.

Milyonlarca insanın hayatını karartan bu yasağın, solcusu sağcısı, Türk'ü Kürd'ü, Sünnisi Alevisi ile üzerimize çöreklenmiş aynı karanlıktan beslendiğinin bilincindeyiz. Ve Başörtüsü mücadelesini Halkın tamamının daha adil, özgür ve yaşanabilir bir ülkeye kavuşabilmesi için sürdürülen mücadelenin bir mevzii olarak değerlendiriyoruz...

Haftalık eylemin akabinde, platform mensupları ilköğretimdeki başörtülü öğrencilerin ailelerini çocuklarını ellerinden almakla tehdit eden Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'ü Başbakanlık binası önüne giderek protesto ettiler. Bu iki eylemin ardından Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu'nun ev sahipliğinde akşama kadar süren oturumda, Sakarya Buluşması'ndan sonraki süreçte yaşanan gelişmeler, YÖK'ün yazısıyla üniversitelerde oluşan gündem, ilköğretimlerde giderek etkisi hissettiren başörtüsü yasağı sorunu, platformlar tecrübesine dâhil olabilme ihtimali bulunan illerin durumu gibi alt başlıklarda Ankara'ya gelen temsilciler istişarelerde bulundular. Ankara'daki istişareler sonucunda eylemlere kararlılıkla devam edilmesi kararlaştırıldı.

Tabi ki bu süreçte platform temsilcileri sadece yasakçı zihniyete karşı mücadele vermedi. Kocaeli, Antalya ve Sakarya'daki platformlara haklarında bazı basın açıklamalarından ötürü soruşturmalar ve davalar açılırken, Kütahya'da başörtüsüne özgürlük eylemlerine başlayan Mazlum-der üyeleri emniyet güçleri tarafından baskıyla yıldırılmak istendi.

Örneğin Antalya İnanç Özgürlüğü Platformu'nun düzenlediği basın açıklamasına çocukları ile birlikte katılan anne ve babalara “velayet hakkını kötüye kullanma ve çocukların ruh sağlığını bozmak” gerekçesiyle savcılık tarafından 17 kişi hakkında dava açıldı. Özgür-Der Antalya Temsilcisi Dr. Ahmet Balta'nın da aralarında bulunduğu 17 anne ve baba, 15 Ekim 2009 tarihinde mahkemeye ifade verdi.

Antalya Cumhuriyet Savcısı Yusuf Hakkı Doğan tarafından hazırlanan ve 27 Mayıs 2009 tarihinde Antalya Sulh Ceza Mahkemesi'ne sunulan iddianamede, basın açıklamasına katılan 17 anne ve babanın 1 yıl hapisle cezalandırılması talep ediliyordu. İlk duruşmada ifadelerin alınmasından sonra mahkeme 29 Ocak 2010 tarihine ertelendi fakat gerekli evrakların tamamlanamamasından dolayı mahkeme 3 Mayıs 2010 günü görüldü. Mahkeme “Basın açıklamasına katılan anne babaların, çocuklarının velayet haklarını ne şekilde kötüye kullandıklarının tam olarak anlaşamadığı ve yapılan eylemde bir suç unsuru bulunmadığına, davanın düşürülmesine” karar verdi.

Yine 2010 Temmuz'unda Sakarya Üniversitesi, şehir stadında düzenlenen mezuniyet törenine başörtülü öğrencilerin alınmamasını protesto eden SAGİR Başörtüsü Platformu'na yönelik suç duyurusunda bulundu. Davaya dönüşen suç duyurusuyla ilgili olarak ise platform adına yapılan açıklamada şu ifadelerle yer verildi:

*“Sakarya Üniversitesi mezuniyet törenine başörtülü öğrencilerin alınmaması 2 hafta önceki basın açıklamamızda kınanmış ve statta uygulama şiddetle kınanmıştı. Yasak yüzünden utanması gereken Sakarya Üniversitesi rektörlüğü söz konusu beyanlar ile ilgili olarak savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Yasakçılar şunu iyi bilmelidir ki, yapılan tüm haksız uygulamalara karşı sesimizi her zamankinden daha gür çıkaracağız ve karşı koyacağız. Allah'ın farz olan emrini yasaklayarak Allah'a savaş açan herkes şunu bilmelidir ki direniş ateşi hiç sönmeyecektir.”*

Tüm bu zorlukların dışında Türkiye Başörtüsü Platformları ayrıca İslami kamuoyunun ilgisizliği, soruna ve direnişe kayıtsızlığı gibi sorunlarla da yüzleşmek zorunda kalmış fakat tüm iç ve dış kaynaklı sorunlara rağmen 2009 ve 2010 yılı süresince eylemlerine devam ederek kararlılığını ortaya koymuştur.

Bu eylemler sadece başörtüsüne özgürlük talebiyle sınırlı kalmamış, başta Kürt sorunu olmak üzere, her türlü hak ihlali, hukuksuzluk, adaletsizlik karşısında tavır almış, eğitim sorunu, emek sorunu, azınlıklar sorunu, çevre sorunu gibi alanlarda yaşanan gelişmelere karşısında da söylenmesi gerekenler söylenmiştir. Bu süreçte Başörtüsü Platformları, Kudüs'ü, Gazze'yi, Doğu Türkistan'ı savunmuş, diktatörlüklere karşı mazlum halkların yanında yer tutmuştur.

Kürt sorununda şiddet sarmalının terk edilmesi için mücadele eden, havan topuyla öldürülen Ceylan Önkol'u da Serap Eser'i de birbirinden ayırt etmeden sahiplenen, TMK mağduru çocuklardan vicdani retçilere, azınlıklara, sol görüşlü protestocu öğrencilere kadar sistemin zorbalığına uğramış herkesin hakkı için ses veren, hiçbir insanın etnik ya da dini kimliğinden ötürü zulüm görmesine bigâne kalmayan platformlar, küresel kapitalizme karşı, NATO işgal örgütlenmesine ve onun Türkiye'yi de dâhil ettiği Füze Kalkanı Projesine karşı da mücadele yürütmüştür.

Burada sıralayamayacağımız kadar çok konuda hak bildiğini söylemekten geri durmayan Türkiye Başörtüsü Platformları, bu yönüyle adaletin ve iyiliğin toplumsal şahitliğini yerine getirme mücadelesini 2009'un başında beş noktada yürütürken, 2010 yılı süresince 10 ayrı yerde sürdürmüş ve 2011 yılına dokuz platformun aktif direnişiyle ve yeni katılımların sağlanmasına dönük çabalarıyla girmiştir.

# **TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA BAŞÖRTÜSÜ RAPORU 2009/2010**

## **GENEL DEĞERLENDİRMELER ÖZEL BÖLÜMÜ**

**Av. Fatma BENLİ  
Havva YILMAZ  
Av. Serdar Bülent YILMAZ  
Yıldız RAMAZANOĞLU  
Cihan AKTAŞ  
Murat ÖZEL  
Aliye ÖZKUL**

## 2010 YILINA İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRMELER

**Av. Fatma BENLİ**

2010 yılı başörtüsü yasağı tartışmalarında önemli bir dönemeç noktası oldu. Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi (CEDAW) temmuz ayında Türkiye'nin ülke raporunu ve sivil toplum kuruluşlarının gölge raporunu değerlendirdi. Sözleşmeye imza atan 186 ülke gibi Türkiye'nin de kararlarına uymak zorunda olduğu Komite, başörtülü kadınlara karşı gerçekleştirilen eğitim çalışma siyasal yaşama katılım ve gündelik hayattaki farklı muameleleri ayrımcılık olarak kabul etti. Rapor verme süresi 4 yıl olmasına karşın Türkiye'den iki yıl içinde, kadına karşı şiddet ve başörtüsü yasağı konusunda yaptığı çalışmaları raporlamasını istedi

Ayrıca 2010 yılında sivil haklar konusunda gelişme sağlayan Anayasa değişiklikleri gerçekleşti. Halkın bu değişikliklere referandumla destek verdiği değişiklik maddeleri arasında, kadınlara pozitif ayrımcılıkta yer aldı. Zira Türkiye ekonomik ölçütlerde dünya on yedincisi olmasına ve tüm modernleşme söylemlerine rağmen kadın ve erkek eşitliğinin değerlendirildiği Dünya Cinsiyet Haritasında, 134 ülke arasından 129. sırada geliyordu.

Militarizmin etkisinin azalması, Ergenekon davası ile ortaya çıkan gerçekler, Türkiye'nin sivilleşme süreci, kadınlara pozitif ayrımcılığın konuşulduğu Türkiye'de başörtülü kadınlara karşı gerçekleştirilen negatif ayrımcılığı, en azından en çok tartışma oluşturan üniversite eğitimi ile ilgili kesiminde fiilen yumuşamasını sağladı. Mayıs ayında açık öğretim fakültesi öğrencilerinin başları açık olmadığı için "ana dersler Kuran" sınavı dahi iptal edilirken, bazı üniversitelerde öğrenciler şapka bere ile derslere girebilmeye başladılar. Şapkalı bir öğrenci 2009 yılı kasım ayında dersten çıkartıldığında, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Başbakanlık İnsan Hakları Kurulu başkanlığına müracaat etti. Öğretim görevlisinin hangi yasanın hangi maddesi uyarınca bu yetkiyi kullandığını sordu ve devamsızlıktan kalmasına neden olan keyfi uygulamanın Türkiye'nin ulusal ve uluslar arası yükümlülükleri gereği cezalandırılmasını talep etti. Yükseköğretim Kurulu İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne gönderdiği cevabi yazıda, öğretim görevlisinin görev ve yetkilerinin yasa ile belirlendiğini ve bir öğretim görevlisinin öğrencinin dersten çıkarma yetkisi bulunmadığını, aksine davranışta bulunanlar hakkında soruşturma açılması gerektiğini bildirdi.

Yükseköğretim Kurulunun basına yansıyan bu cevabı, 28 Şubat'ın son tortularından olan başörtüsü yasağında yumuşamalara sebebiyet verdi. Zira başörtüsü yasağı yeni bir kanun ya da Anayasa Mahkemesi kararı ile değil, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünün genelgesi ile başlamıştı. Yüksek rütbeli askerlerce, rektörlere, yargı ve basın mensuplarına verilen brifingler, fişlemeler, yasa hükmü olmadan eğitim hakkının kısıtlanamayacağını ifade eden hakimler hakkında açılan soruşturmalar ise, yasağı yaygınlaştırmıştı. 2010 yılında fiili olarak başlayan yasak, fiili olarak çözülme sürecine girdi.

Ancak herhangi hukuki temeli olmayan yasak o derece güçlü zihinsel saptamalardan besleniyordu ki, Yükseköğretim Kurulu Başkanı hakkında suç duyurusunda bulunuldu. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Siyasal Partiler Kanununa göre işlem yapılacağını açıkladı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından evrakın aslının istedi. Aynı şekilde Eğitim-İş Sendikası, ÖSS ve ALES sınav kılavuzlarındaki başı açık olma zorunluluğu getiren düzenlemenin iptali istemiyle Danıştay'da dava açtı.

Bu suretle karşı tepkiler, parti kapatma ya da ceza tehditleri, yasağın fiili olarak rektörlüklerinin takdirine bırakılması ile sonuçlandı. Üniversiteden üniversiteye fakülleden fakülteye

hatta öğretim görevlisinden öğretim görevlisine farklı uygulamalar halen devam etse de genel olarak üniversitelerde yasak kalktı. İzmir ve Tekirdağ başta olmak üzere bazı üniversitelerde ise halen devam ediyor. Çorum, Amasya Başkent, Tekirdağ Ankara, Akdeniz, İzmir Yaşar üniversiteleri yasağı kesin olarak uygularken, Kocaeli, Kütahya, Gazi, ODTÜ, 9 Eylül Üniversiteleri fakültelerine göre yasağı uygulamaya devam etti. Genel olarak hiç bir üniversitede kampus girişlerinde sorun yaşanmazken, Ankara üniversitesi ve ODTÜ üniversitesinde halen öğrenciler güvenlik görevlileri tarafından engellenebiliyor ve kampüse giren otobüslerde dahi başlarını açmaları istenebiliyorlar. Ya da Malatya Üniversitesi örneğinde olduğu gibi öğrenciler öğretim görevlilerin “başlarını örterlerse sonuçlarına katlanacakları” tehdidinde maruz bırakılıyorlar.

Bu suretle 2010 yılının ilk yarısında tüm gurur kırıcılığına rağmen peruk takarak okulunu bitirmeye çalışan açık öğretim fakültesi öğrencisinin sınavı, “kulakları görünmediği” gerekçesiyle iptal edilebilme iken, 2010 yılının ikinci yarısında, sınav kılavuzlarında başı açık olacak hükmünün kalması ile **yasak istisna** haline getirilmiş oldu. Senelerdir süren yasak mağdurlarının azaltılması, sadece eğitim hakkı kısıtlanan, okumak için şahsiyetleri zedelenen, kapı önlerinde kabinlerde değişmek olmadıkları bir kimliğe bürünmek zorunda bırakılan öğrenciler için değil, tüm Türkiye için olumlu bir kazanım niteliğinde.

Ancak olumlu gelişmelerin yaşanması, başörtülü kadınlara karşı gerçekleştirilen ayrımcılığın tüm alanlarda son erdirilmesi talebini köreltmemeli. Zira başörtülü kadınlara karşı gerçekleştirilen ayrımcılık, üniversitelerde azalmakla birlikte, hayatın tüm alanında halen devam etmekte. Üstelik diğer alanlardaki ayrımcılık hiç konuşulmadığı için sonuçları daha ağır olmaktadır. TESEV’in 2010 yılında gerçekleştirdiği “Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık Uzman Mesleklerde Başörtülü Kadınlar” çalışması, kamu kurumlarında var olan başörtüsü yasağının, özel sektörü olumsuz etkilediğini ortaya koyuyor. Yüksek öğrenimli ve meslek sahibi başörtülü kadınlar, memur olmalarına izin verilmediği için, özel sektöre yöneliyorlar. Ancak ya başka yerde çalışamayacağından daha düşük ücretler karşılığında çalıştırılıyorlar, yada bir kısmı sahibi dindar olan işyerlerinde dahi imaj kaygısı ile hiç tercih edilmiyorlar. Veya arka odalarda, göz önünde olmayan yerlerde istihdam ediliyorlar.

Aynı şekilde siyasi yaşamda, başörtüsü yasağının devam etmesi, kadınların milletvekili belediye başkanı olmamaları hatta seçilen il meclis üyelerinin istifa ettirilmesi ya da peruk takmak zorunda bırakılması ile sonuçlanıyor. Üstelik bu durumun sadece kadınların %62’sini oluşturan başörtülü kadınların “seçilme haklarını” engellemekle kalmadığı, bu kişileri seçmek isteyen halkı da “seçme” haklarını ihlal edildiği göz ardı ediliyor.

Bu nedenle yaşadığımız sürecin, daha çok, “*eğitim hakkınızı kısmen de olsa sağlandı, artık lüfen diğer hak taleplerinizi çok fazla dinlendirmeyin ve size verilenlere yetinin*” şeklinde değerlendirilmemesi gerekiyor. Aksine sürecin “artık yasakların değil özgürlüklerin konuşulduğu hakların keyfi yorumlarla kısıtlanamayacağı gerçeğinin kabullenilmeye başlanıldığı bir kadının başının açık yada örtülü olmasının herhangi bir hakkının kullanımında etken olmaması gerektiğinin kabul edildiği bir dönem olarak” nitelendirilmesi gerekiyor. Bu drum da yapılan her haksızlığa karşı çıkılmaya devam etmeyi gerektiriyor.

**Bu noktada her birimize düşen görevler bulunmaktadır.** Zira ayrımcılığın engellenebilmesi, ayrımcılıkların görünür olmasına bağlıdır. Başörtüsü ayrımcılığın ile ilgili iki yıl içinde CEDAWa rapor verileceğinden bireylerin uğradığı mağduriyetlerin sivil toplum kuruluşlarına bildirmeleri, buna ilişkin yazılı dilekçeleri ilgili kuruluşlarına göndermeleri (avfatmabenli@yahoo.com adresime mail atmaları durumunda ücretsiz olarak kendilerine yardımcı olunacaktır) sivil toplum kuruluşları ve kamu görevlerinin görevlerini yerine getirerek konunun çözümü için çaba sarf etmeleri, Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Yasa tasarısına “**dinsel semboller nedeni ile ayrımcılık yapılması halinde de ayrımcılığın kurul tarafından değerlendirileceği**” ibaresinin eklenmesi için hükümete yazılı öneriler sunulması bu konuda yapılacak mücadele yöntemlerinden bir kaçını uoluşturmaktadır.

2011 yılının yasaklarla değil, özgürlükle anılması ve yasak kronolojisine gerek duyulmaması hepimizin çabası ile gerçekleşecektir.

## 2010'DAN 2011'E YOL ALIRKEN...

**Havva YILMAZ**

Güneş bir önceki günden farklı doğmasa da her yeni yıl, yeni bir umut getirir beraberinde. Takvimlerin 30 veya 31 Aralık'tan 1 Ocak'a geçmesi tek başına bir anlam ifade etmez belki... Ya da herkes inançlı bir Hıristiyan gibi Noel'i kutlamayabilir... 2010 ile 2011 arasında da sadece bir rakamlık bir fark vardır... Bununla birlikte, yeni bir yılın müjdelediği yeni bir 'gelecek'tir aslında... Ve insan geleceği hep umutla anmaya çalışır... Geçmiş, iyisiyle kötüsüyle geçmiştir zaten, şimdiyse sınırlıdır. Oysa gelecek, insanın tüm hayallerini içinde barındırabilecek kadar uçsuz bucaksız bir imkandır. Geçmişte olmamış ya da olamamış, şimdi de olmamış ya da olamayan ne varsa, gelecekte, en azından olma 'ihtimali'ne sahiptir. Her yeni yıl bir yandan bu umudu aşılar, veda ettiğimiz her yıl da umudumuzun bir parçasını alır götürür. Zira hayalini kurduğumuz birçok 'ihtimal' gerçekleşmeden, zaman geçmişe doğru akıp gitmiştir...

Başörtüsü yasağı, bu paradoksu en iyi gözlemleyebileceğimiz konulardan birisidir. Kökleri çok daha eskiye dayansa da, 28 Şubat'dan beri aralıksız devam eden süreçte, her yıl bir yandan içimizde geleceğe dair umutlar büyütürken, diğer yandan da sık sık sükut-u hayale uğradık. Bir taraftan, insanların başörtülü kadınları patolojik birer vaka olarak gören algısının değiştiğine şahit olurken, diğer yandan perukla dahi sınavlarına giremeyenlerimiz oldu. Bazen olumlu adımlar atıldı, 2008 hükümetin yasağı kaldırmaya çalışması gibi mesela... Ama diğer yandan bu girişim karşısında sinir krizleri geçiren kitlelerle yüzleşmek durumunda kaldık...

2009-2010 yılları arasında yaşadıklarımız da sürecin genelinden çok farklı olmadı aslında. Örneğin, Eskişehir'de başörtülü hastasını muayene etmeyen bir doktor Sağlık Bakanlığı tarafından 'uyarı' cezası alınırken, başka bir hastanede çarşafı bir hasta olmadık hakaretlere maruz kalabiliyor. Aynı şekilde, bir yandan başörtülü kadınlar mecliste ikna odalarını anlatırken, diğer tarafta YGS sınavına perukla girmeye çalışan öğrencinin peruğu sınav görevlisi tarafından yere atılabiliyor.

Bütün bu çelişkili durumlar, bir yandan yasağın hala nasıl bir keyfiyet ilkesince sürdürüldüğünü gösterirken, diğer yandan da sürekli yukarıda bahsettiğimiz paradoksun yaşanmasına neden oluyor. Bir seviniyor, bir üzülüyor. Bir umutlanıyor, bir hüzünleniyoruz. İki uç arasında gidip geliyor ruhumuz.

Öte yandan, yasağın Türkiye sınırlarını aşan boyutu da buradaki gibi çelişkili. Avrupa ülkeleri bir türlü karar veremiyor başörtüsünü nasıl bir yasal düzleme oturtacaklarına... Doğrusu, sadece bu çelişkili ve kaotik durum bile umutlarımızı söndürmek için yeterli bir neden. Zira başörtülü kadınların hayatları tüm bu belirsizlikler, keyfi uygulamalar arasında kaybolup gidiyor. Ömrümüzün büyük bir kısmının bu yasağa rağmen hayatımıza nasıl devam edeceğimiz üzerine kurulu olması bir yana, hayatlarımıza dair her kararımızın bir 'belki' üzerine kurulu olması, tüm yaşam enerjimizi sönmeye yetiyor. Ancak, özellikle 2008'den beri yasakçıların en son isteyecekleri şey olmasına rağmen bize hediye ettikleri bir şey var: adalet ortak paydasında buluşan vicdanlar.

En son Özgürlük İstiyoruz İnsiyatifi'nin düzenlediği eylemde olduğu gibi anadilde eğitime ve başörtüsüne aynı anda sahip çıkabilen, birbirinin derdiyle dertlenebilen ve tam da yasakçıların kurduğu tuzağı tersine çevirircesine tüm etiketlemeleri alt-üst ederek adaletten yana tavır gösterebilen insanlar. Sanırım, her şeye rağmen umudumuzu arttıran her geçen gün büyüyen bu birliktelik ve dayanışma ruhu. Umarım, 2011'de yasağın en ufak kalıntılarından dahi kurtulmakla kalmayıp, bu süreçte geliştirdiğimiz dayanışma ruhunu da daha fazla güçlendirir ve daha güçlü bir şekilde adalet mücadelemize devam ederiz.

## ÖLDÜ SANILYOR AMA O CAPCANLI! TESETTÜR YASAĞI SÜRÜYOR!

**Av. Serdar Bülent YILMAZ**

Türkiye’de 28 Şubatçuların siyaset üzerindeki etkisi bitti ama ürettiği korkular ve yerleştirdiği kadrolar başörtüsü yasağının kalkmasının önünde hala ciddi bir engel olmaya devam ediyor. Hükümetin yasal düzenlemesinin AYİM’e takılması sonrasında süreci yasal yollardan zorlamaktan vazgeçip fiili olarak çözmesi tartışmalı da olsa bir çözüm yöntemi olarak kabul edilebilir. Her ne kadar başörtüsünün önünde yasal ve anayasal engeller yoksa da ve sadece yönetmeliklerle bu yasak sürdürülüyorsa da yine de mevcut yasaların, yasakçıları engellemediği ve onların yasakçı yorumlarına uygun olduğu da görmezden gelinmemeli.

Sözünü ettiğimiz fiili durumun üç saç ayağı var; YÖK, rektörler ve 28 Şubatın izinin silinmesiyle oluşan özgürlükçü atmosfer. Fakat herkesin bir korkusu da var. Bu hükümet değişirse yerine gelenler aynı süreci yeniden üretmezler mi? İşte bu noktada yasal garantilere ihtiyaç var. Öte yandan hala birçok üniversitede yer yer yasaklara rastlanıyor. Basına yansıyan bu tarzda azımsanmayacak kadar olay var.

Ancak basına yansıyan kısmın buz dağının sadece görünen yüzü olduğu da şüphesiz. Hala, sorun yaşamamak, kırık not almamak ve benzeri nedenlerle yasağa boyun eğilmesi, sorun yaşayanların bunu dile getir(e)memesi, mağduriyetin boyutlarını gizliyor. Aslına bakılırsa ne kadar görünmese de ilgili herkes yaşanan sessiz zulmün farkında. Bu noktada YÖK’ün daha aktif olması, yeni atanan rektörlerin daha cesur davranması gerekiyor. Fakat tüm bunların hızlanması için de toplumsal baskının artırılmasında fayda var.

### **Kurucu Korkular Süreci Tıkamaya Devam Ediyor!**

Devletin iki temel kurucu korkusu var; biri din diğeri etnik kimlikler. Başörtüsü sorunu, bu yönüyle sistemin temelini yakından ilgilendiren, kurucu felsefesi ve korkuları ile alakalı derin bir sorun. Son yıllarda yapılan iyileştirmeler sonucunda, her iki korku da alt bilinçten üst bilince çıkıp bir yüzleşmeye tabi tutuldu. Böylece bu korkuların aşılması yönünde önemli mesafeler kat edildi. Fakat bu kurucu korkular maalesef hala sorun olmaya devam ediyor.

Ancak şunu belirtelim ki daha henüz Türkiye’de müesses nizam tam olarak tasfiye edilmiş değil. Bu nedenle bu iki sorunla ilgili hızlı ve radikal kararlar alınmıyor. Toplumun üçte birinde devletin bu iki geleneksel korkusu yaşıyor. Dolayısıyla hükümet de reel politik mülahazalarla bu korkuları dikkate alarak çözüme muhafazakâr bir evrimsellikle yaklaşıyor.

Hükümetin bu iki geleneksel korku karşısındaki tutumu, hem din hem de etnik sorunlar karşısındaki tutumunda belirleyici olurken iki sorunun çözümünde de aynı yolu izlemesine ve aynı handikapları üretmesine yol açıyor.

Buna karşın çözümden yana olan genel toplumsal algı, gerek Kürt gerekse de din özgürlüğü sorunlarının çözümünün “eli kulağında” olduğu yönünde. Ancak biraz daha manzaranın detaylarına girildiğinde iki sorunda da henüz esas meselelere girilemediği, buna karşın sorunların yakıcı boyutunun giderek azalmasının sorunu toplumsal gündemden düşürüp çözüm algısına yol açtığı görülecektir. Bu algıda mevcut iktidarın sorunları çözeceğine dair sürekli canlı tuttuğu (hatta belki istismar ettiği) toplumsal beklenti de etkilidir.

Mesela nasıl ki Kürt sorununda anadil, yerleşim yeri isimlerinin iadesi, egemenliğin paylaşılması, adımımız gibi devlet kutsallarının belirlediği resmi ritüeller, yasalardaki ırkçı ve ayrımcı

dilin temizlenmesi gibi birçok sorun dondurucuda bekletiliyorsa aynı şekilde din özgürlüğü konusunda da Kur'an kursları, resmi din, resmi mezhep, medreseler, din kültürü dersleri, diyanet ve de başörtüsü gibi önemli konular aynı şekilde dondurucuda bekletiliyor ve çözüm bekliyor.

### **Tesettür Yasağı Çözülüyor Düşüncesi Bir İllüzyon Mu?**

Özellikle başörtüsü konusunda sorunun artık fiilen çözüldüğü söylemi bütüncül olarak gerçeği yansıtmıyor. Başörtüsünün hala çeşitli alanlarda yasak olduğu ama yukarıda sayılan çeşitli nedenlerle pek gündemleşmediği bir gerçek. Fakat öldüğü sanılan ama yaşayan, yaşadığı kadar da acılar yaşatan başörtüsü yasağı bütün yakıcılığı orta yerde duruyor.

Başörtüsü sorununu “üniversite”ye indirgeyen resmi yaklaşım ve bu indirgemeyi kabullenen toplumsal algı nedeniyle o alandaki fiili iyileşme diğer alanlardan sarfınazar edilmesine neden oluyor. Oysa o alanlar üniversiteler kadar sorunun yoğun yaşandığı alanlar. Sorunun hala farklı dozlarda ama bir şekilde canlı olarak yaşandığı alanlar; üniversiteler, resmi kuruluşlar, özel eğitim kurumları ve özel ticari işletmeler, lise ve dengi okullar, ilköğretim.

Dikkat edilirse üniversite sorunu çözülmüş olsa bile, diğer tüm alanlarda sorun devam ediyor olacak. Kaldı ki çalışan bayanlar için üniversitelerde olduğu gibi fiili bir durum da pek söz konusu değil. Maalesef bazı dershaneler gibi özel işletmeler de hala başörtülü çalışan istihdam etmekten imtina ediyor. İmam Hatip Liseleri dışında kalan okullara başörtüsüyle girilemiyor. Okul önlerine kadar başörtüleriyle gelen öğrenciler okul girişinde başlarını açmak zorunda bırakılıyor. İlköğretim öğrencileri için de aynı durum geçerli. Bütün bu alanlardaki zorbalık maalesef siyaset ve topluma hakim kılınan suni iyimser hava nedeniyle gündemlerimize girmiyor.

Halkın beklentilerinin, seçim sonrası yapılacağı vaat edilen ama nasıl olacağı ve hangi alanlarda hangi sorunları çözeceği konusunda “avans” verilmeyen anayasaya bağlandığı, dolayısıyla bir nevi seçim yatırımına tahvil edildiği bir durumla karşı karşıyayız. Bu kadar sorunun nasıl bir anayasayla çözüleceği tam bir muamma. Elbette mevcut anayasaya göre daha olumlu bir anayasa yapılacağını düşünüyoruz. Ancak AK Parti hükümetinin muhafazakar evrimci karakteri dikkate alındığında bahsettiğimiz sorunları çözme anlamında iyimser olamadığımız da bir gerçek.

### **İlköğretimde başörtüsü sorunu**

Geçtiğimiz yıl bir ilk yaşandı ve başörtüsü direnişi ilköğretime sirayet etti. Sistemin, medyanın, milli eğitim bürokrasisinin ve hatta genel olarak İslami kesimin hazırlıksız yakalandığı, hatta afallayıp yer yer sendelediği bu olay Diyarbakır’da Ece Nur Özel adlı öğrencinin ailesinden aldığı İslami bilincin sonucu olarak yeni başladı. 6. sınıfa başörtülü gitmesiyle gündeme geldi.

Milli eğitim önce öğrenciyi başını açmaya zorladı. Ece Nur’un buna direnmesinden sonra okul idaresi ve bazı öğretmenler öğrenciyi sınıfa almamaya başladılar. Ancak kolayca ikna olunacağı ve bir şekilde “halledileceği” sanılan olay ailenin ve öğrencinin direnmesiyle büyüdü. Bu oranda da baskılar arttı. Milli Eğitimin, Ece Nur üzerinden, kazanımları korumak güdüsüyle gerçekleştirdiği psikolojik harp, bir psikolojik şiddete dönüştürüldü. Ancak gerek ailenin dirençli tavrı, gerekse de Özgür-Der Diyarbakır Şubesi gibi kurumların destek vermesiyle Milli Eğitim bürokratları keyfi uygulamalarına son vermek zorunda kaldılar. Sivil toplum örgütlerinin desteği ile öğrenci yasal hakkı olarak okula devam ederken okul idaresi yönetmelikleri uygulamak zorunda kaldı. Okula devam etmek yönetmelik gereği idi ve aynı yönetmelik maalesef bir nevi sürgünü de müeyyide olarak düzenliyordu. Ece Nur özel aynı bölgedeki bir başka okula “sürgün” edildi.

Kısaca özetlediğimiz ve fakat detaylarına girmedikimiz bu olaydan sonra birçok öğrenci sınıflarına, o güne dek okul önlerinde çıkardıkları başörtüleriyle girmeye başladılar. Ece Nur Özel ile benzer süreçleri yaşayan öğrenciler de keyfi uygulamalar, baskılar sonrasında sürgün cezasına çarptırılarak inançlarından dolayı bedel ödemek zorunda bırakıldılar. Başörtüsü sorununu farklı bir



alandan gündeme taşıyan bu durum 2010-2011 öğretim döneminde de artarak sürdü. Böylece ilköğretimdeki yasak ülke gündemine yeniden geldi.

### Yasal durum

İlköğretim, yasal olarak temel eğitim kabul ediliyor ve zorunlu kınıyor. Dolayısıyla çocukların okula gönderilmesi zorunlu. Öyle ki, çocuğunu okula göndermeyen veliler para cezasıyla cezalandırılıyor.

28 Şubatçılarının sırf İmam Hatiplerin önünü kesmek için 3 yıllık ortaokul eğitimini zorunlu ilköğretimle birleştirmesiyle ortaokullar da zorunlu eğitim kapsamına girmiş oldu.

Bu değişiklikten önce kızlarının ilkokuldan sonra başını örtmesini isteyen aileler çocuklarını İmam Hatip Liselerine gönderiyordu. Sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulaması ile birlikte bu imkan ortadan kalkmış oldu. Bu durumda birçok dindar aile çocuğunu okula göndermemeye ya da başörtülü göndermeye başladı. Başörtülü okula alınmayan öğrenciler eğitim imkanlarından mahrum bırakıldılar. Oysa çeşitli kampanyalarla özellikle kız çocuklarının okullaşmasını isteyen devletin de çok iyi bildiği bir şey var; bir kısım velilerin para cezalarına rağmen kız çocuklarını okula göndermeme sebebi kızlarının başlarını açmak zorunda bırakılması.

Anayasanın 13. maddesi temel hak ve hürriyetlerin ancak özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceğini belirtiyor. Ancak üniversitelerde olduğu gibi diğer öğrenim aşamalarında da başörtüsü yasağının dayanağı kanunlar değil "Kılık Kıyafet Yönetmeliği".

Kılık Kıyafet Yönetmeliğinin 10. maddesi "*Kız öğrenciler: Siyah önlük giyerler, beyaz yaka takarlar. Okul içinde baş açık saçlar temiz olup düzgün taranır. Saçlar, uzatılması halinde, örülür...*" şeklindedir. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 109/C/17 maddesinde ise "*kılık kıyafet yönetmeliğine uymamakta ısrar edenler*"in "*okul değiştirme*" cezası ile cezalandırılacağı belirtiliyor.

Normalde yukarıda anılan anayasa maddesi hükmünce temel hak ve özgürlüklerden olan öğrenim hakkı ve inanç özgürlüğü yönetmelikle sınırlanamaz. Bunun için bir kanun maddesi gerekli. Oysaki bu konuda bir kanun maddesi yok. Yasakçılar, yasağı, yasalardaki laiklik vurgusuna ve onun yorumuna dayandırıyorlar. Oysa yine hukukta temel bir kural gereği böylesi bir durumu düzenleyen kanun maddeleri açık bir şekilde yasağı düzenlemiş olmalıdır. Yorumlara dayanarak temel hak ve özgürlükler sınırlanamaz. Ancak yine bildik bir durum yaşanıyor ve kurucu laik zihin, kendi yasalarını dahi hiçe sayıyor.

Ayrıca ilköğretim eğitimi, temel eğitim sayıldığından ve zorunlu tutulduğundan ilköğretim disiplin yönetmeliğinde öğrenciyi okuldan uzaklaştırmak şeklinde bir cezai yöntem düzenlenmemiş. Disiplin yönetmeliğine göre; kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı davranan öğrenciler sırasıyla uyarı, kınama ve okul değiştirme cezası ile cezalandırılır. Zorunlu temel eğitimi engelleyecek şekilde öğrenciyi okula almama, sınıftan çıkarma gibi cezalar öngörülmemiştir.

Yönetmelikte bu davranışın cezası açıkça yazıldığından, öğrencinin öğretmeni ya da idareciler tarafından, azarlanma, tek ayak üzere durmaya zorlama, sınıftan çıkarmakla tehdit, kulağını çekme, dövme, psikolojik baskı uygulama, başörtüsünü çıkarmaya çalışma gibi tüm uygulamalar da yasa dışı keyfi uygulamalar olmaktadır. Çünkü öğrenci hiçbir şekilde yönetmelikte sayılmayan bir nedenle ve bir şekilde cezalandırılmaz. Sonuç olarak başörtüsü takan bir öğrenciye verilebilecek en büyük ceza okulunu değiştirmektir.

Hal böyle olunca öğrencinin ısrarı karşısında idarenin, öğrenciyi o şekilde kabul etme, buna karşılık bahsi geçen disiplin müeyyidelerini uygulama dışında bir seçeneği kalmamaktadır. Buna karşın laik baskılardan ve koltuklarından çekinen idareciler ve onlara prim veren Milli Eğitim bürokrasisi

açıkça keyfi uygulamalar içine girmekte, çocuklara yönetmelikte düzenlenmeyen cezalar vermeye kalkmaktadır.

### AK Partinin Ve Muhafazakâr İktidar Paydaşlarının Tesettürle İmtihanı

Başörtüsü yasağının kalkmasının konuşulduğu bir döneme denk gelmesi ve bu süreçte çeşitli medya kuruluşlarının konuyu laik korkuyu hortlatmak için kullanmaya kalkmasıyla, gerek hükümet gerekse hükümete yakın medya ve aydınlar yasağı savunur bir tavır içine girdiler. İlköğretimde başörtüsü yasağı birçok açıdan adeta bu kesimlerin sınavı oldu.

İlköğretimde okuyan başörtülü öğrencilere karşı mücadelenin ilk mevzisi olan okul idareleri ve milli eğitim müdürlükleri, hızlı bir şekilde devletin geleneksel reflekslerini göstererek yönetmeliğe rağmen keyfi bir uygulamayla başörtülü öğrencileri okula almak istemediler. Öğrencilere, (bir nevi) ikna odası, psikolojik şiddet, üstü kapalı tehdit, dersten çıkarma, azarlama ve son olarak da tecrit etme gibi yöntemleri uygulayan okul yönetimleri her gün yeni bir hukuksuzluğa imza atarak 28 Şubat'ın ruhunu adeta yeniden dirilttiler.

Her ne kadar birçok okul, ailelerin ve sivil toplum kurumlarının baskısı sonrasında yönetmeliğe uymak zorunda kalsalar da hala bazı okullarda keyfi uygulamalar sürüyor. Maalesef milli eğitim müdürlükleri, şikayette bulunulan savcılıklar ve bakanlık olayı görmezden geliyor ve keyfi uygulamalar ile eğitim hakkını engelleyerek yasalara göre açıkça suç işleyen öğretmen ve yöneticiler hakkında hiçbir girişimde bulunulmuyor.

Aynı devlet refleksi AK Partiye yakın medya kuruluşları tarafından da gösterildi. Bu kesimlerce, kazanımların kaybedileceği, zamanlamanın yanlışlığı gibi gerekçelerle ailelere ve tesettürlü çocuklara karşı suçlamalar yöneltildi.

Medyanın en çirkin tepkisi şüphesiz “provokasyon” suçlaması oldu. Bu suçlamanın dayandığı temel gerekçe her zaman olduğu gibi “zamanlama” kavramıydı. Çünkü “devletleşen” muhafazakârlığın, her şeyin devlet işleyişine uygun bir “zamanlaması” olması gerektiği gibi bir takıntısı vardır. Buna göre toplumun her kesimi buna uygun davranmak zorundadır. Muhafazakar akıl bunu gerektirdiğine göre gayrisi, olsa olsa provokasyondur.

Medyanın hazırladığı bu saldırgan hava, AK Partili siyasetçilerin içine sirayet etmiş olan tahakkümcü devlet aklını ortaya çıkaran uygun bir zemine dönüştü. Söz konusu siyasetçiler bir bir içlerindeki devleti açığa vurmaya başladılar. Öyle ki her birinin içine gizlenmiş devasa devletlerin varlığına şahitlik ettik.

Mesela, Meclis İnsan Hakları Komisyonu başkanı Zafer Üskül başörtülü ilköğretim öğrencilerinin velilerini “Bu iş daha ileriye giderse, aile çocuğu baskı altına alırsa çocuk aileden alınır. Bu yetkiler devletin elindedir.” diyerek tehdit edebildi. Her şeyi devletin biçimlendirmesi gerektiği ve gerekirse bunun için zor kullanabileceği anlayışına dayanan tahakkümcü modern anlayışı, otoriter bir biçimde devlet olmanın, çocuklar üzerinde vesayet ve velayet hakkını da beraberinde getirdiğine inanıyor.

Platon'a rahmet okutan “çocuklarımızın kamulaştırılması” önerisine Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf da destek verdi. Esas trejedi ise bu kişilerden ilkinin “insan hakları”ndan ikincisinin ise “aile”den sorumlu bakanlar olması.

AK Partili siyasilerin tavrı bunlarla sınırlı kalmadı. Meclis Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu başörtülü öğrencilerin ailelerini “ahmaklık”la suçlayacak kadar ağzını bozdu. Doğrusu bu tavırlara bakıldığında AK Parti aklının, başörtüsü sorununu bir bütün olarak çözmeye yetmediği, hele de yeni sivil Anayasa ile çözüme iddiasının ise inandırıcılıktan uzak olduğu açıkça görülüyor. Bırakın anayasayı, başörtülülerin lehine olan bir yönetmeliği dahi uygulamaktan imtina eden bir muhafazakar irade ile karşı karşıyayız.

Bu tartışmalara son mührü Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrunnisa Gül vurdu. Kendisi de bir başörtüsü mağduru olan söz konusu şahsın başörtülü ilköğretim öğrencilerini ve ailelerini "cahillikle" suçlayan sözleri açıkçası iktidarın değiştirici gücünü ortaya koymasına bakımdan ibretlik bir tavrı olarak tarihe geçti.

Belki daha ibretlik olanı, bu hususta (istisnalar hariç) muhafazakar medya, aydın ve siyasiler ile laik kesimin medya, aydın ve siyasileri yasak konusunda aşağılık bir uzlaşısı içine girmiş olmaları.

Bu süreçle birlikte, üniversitelerdeki başörtüsü sorununu çözerek "başörtüsü belası"ndan kurtulmak ve diğer alanlardaki başörtüsü sorununu belirsiz bir geleceğe ertelemek hatta tümünden rafa kaldırmak isteyen hükümetin bu kurnazlığı ilköğretim öğrencileri tarafından ifşa edilmiş oldu.

### Sonuç Yerine

Daha önce de belirttiğimiz üzere, başörtüsü yaşamın birçok alanında devam eden bir sorun. Sadece üniversitelerdeki sorunu çözmekle bitecek bir sorun değil. Başörtüsü her alanda kısıtlanmasız kullanılmadıkça da sorun çözülmüş olmayacak.

Unutulmamalı ki tesettür tercihi sorgulanabilir bir tercih değildir. Yıllarca laikler, başörtüsü takan kadınların aileleri tarafından bu tercihe zorlandığını iddia ediyorlardı. Bugün sorun üniversitelerde çözüm yoluna girmeye başlayınca bu kez bu alçaltıcı iddia ilköğretim öğrencileri için dile getiriliyor. Ve fakat maalesef bu kez bu iddiaları yıllarca bu ithamlara maruz kalmış kişiler de ileri sürüyor.

Tesettür İslam inancının farz kıldığı bir uygulamadır. İnanç ise sonuçta bir tercihtir. Bu noktada kimse Müslüman bir şahsın ve ailenin tesettür tercihinin sorgulama hakkına sahip değil. Her aile çocuklarının tercihlerini yönlendirme hakkına da sahiptir. Bu yönüyle ailelerin, hangi yaşta olursa olsun çocuklarının, namaz, oruç, tesettür, ahlak, Kur'an okuma gibi İslami yaşam biçimiyle ilgili tercihlerinde yönlendirici olmaları tabiidir ve dinin de bir emridir.

Dolayısıyla devlet yetkililerinin bu tercihlere karışma hakkı yoktur. Devlet elini dinden çekmeli ve ailelerin çocuklarını inançları doğrultusunda yetiştirme haklarına müdahale etmemelidir. Devlet denen aygıt olsa olsa ancak hakların korunması için vardır. Adaletini yitirmiş bir devletin meşruluğu iddia edilemez. Zaten devletin yüz yıldır uyguladığı zulümler nedeniyle bir meşruiyet krizi yaşadığı bilenen ve kabul edilen bir şeydir. Bu kriz bugün de sürmektedir. Aynı şey hükümet için de geçerlidir. İnanç değerlerini küçümseyen, hakkı ve adaleti ayakta tutmayan bir devleti/hükümeti meşru görmemiz mümkün değildir.

Eğer başörtüsü çözülecekse bir bütün olarak çözülecektir. İlköğretimden üniversiteye, çalışanlardan özel sektöre kadar ayrımcı uygulamalar ve yasaklar ortadan kaldırılmadıkça sorun çözülmüş sayılamaz.

## EŞİTSİZLİK DERİNLEŞİYOR

Yıldız RAMAZANOĞLU

Kasım 2010'da müzakereye açılan bir araştırma her yönüyle konuşulmayı hak ediyor. Çalışmanın başlığı Başörtüsü yasağı ve Ayrımcılık : Uzman Mesleklerde Başörtülü kadınlar. Müzakereci olarak katıldığım toplantıda tartışmaya açılan iş yaşamındaki başörtülü kadınlardı. Columbia ve Bilkent Üniversitelerinde sosyoloji profesörü olan Dilek Cindoğlu bu araştırmayı Ankara İstanbul ve Konya'da 79 kadın ve 25 erkekle yüz yüze görüşerek gerçekleştirmiş.

Başörtüsünün kamu kurumlarında yasak olduğu, başörtülü kadınlarinsa dini inançları gereği taktıkları örtüden vazgeçemedikleri durumda, bir şekilde üniversiteyi bitirmeyi başarmış meslek sahibi kadınların çalışma hayatlarında ne yaşadıkları sorusunun, bu güne dek bir araştırma hatta tartışma konusu bile olmaması dikkatini çekmiş.

Öncelikle hayatında hiç başörtüsü takmadığını ve başörtülü kadınlarla aynı inançları taşımadığını söyleyerek söze başlayan bir kadının bu çalışmayı yapmış olması kadınlar arasında önemli bir dayanışmanın göstergesi.

İkinci olarak yıllardır kısır bir döngü içinde sadece eğitimdeki hak ihlalleri ve bu alanda uğradıkları ağır ayrımcılıkla gündeme gelen kadınların sonrasını da yakın takibe alarak bu meselede önemli bir sıçrama yapması takdire şayan. Araştırma başörtü yasağının sadece devletin ya da kurumların değil, aynı zamanda toplumun insan kadın ve vatandaşlık haklarına bakışını da ele veriyor.

Araştırma her şeyden önce başörtülü meslek sahibi kadınların hemen hepsinin çalışmak istediğini ortaya koyuyor. İslama göre kadının çalışmaması gerektiğini düşünerek ya da konuyu hafife alarak bu güne kadar bu meseleler hakkında fikir üretme gereği görmeyen, tartışmayan, kadınların koşullarını düzeltme üzerine kafa yormayan İslami entelektüel çevreler rahatsızlık duyabilir. Çünkü araştırmaya katılan kadınlar çalışmanın sadece para kazanmaktan ibaret bir iş olmadığını, kendilerini kamusal alanın bir parçası olarak görmenin önemini vurgulamış, faydalı ve üretken olma arzusunun altını çizmişler.

Cindoğlu birçok kadının bu eğilimi Hz. Hatice örneğiyle temellendirdiklerini ve fitratın kadının evde oturmasını gerektirdiğine inanmadıklarını belirtiyor. Tersine dindarlıklarından kaynaklanan bir sorumluluk bilinciyle mesleklerini icra etmeyi tercih ettiklerini, bunu aile içi sorumluluklarla dengelemeye çalıştıklarını söylemişler.

Kadının toplumsal hayattan geri durmasını kabul edilemez olarak görüyorlar. Zaten veriler gösteriyor ki “çalışmıyor” kategorisindeki kadınların bir çoğu aslında STK'larda, siyasi partilerde, yardım kuruluşlarında bir şekilde çalışıyor, dışarıda da mesai sarfederek toplumun inkişafı dayanışması için enerjilerini zaten harcıyorlar.

Mesleğini icra etmeye gelince ayrımcılık daha iş başvurularında başlar. Ne kadar donanımlı ve yetkin olursa olsun başörtülü kadınlara kamu kurumları kapalı olmakla kalmaz, özel istihdam alanları da ses vermez bir duvar olur. Hiçbir şekilde kabul etmeyen, başvurulması mümkün bile olmayan laik ve ayrımcılıkta radikal olan özel sektör kuruluşları, içerde başörtüyü çıkarmak ya da peruk takmak gibi koşullarla işe almayı kabul edenler ve bir de muhafazakar ve dindar olup da işe alan ve bu durumu az ücretle çalıştırarak istismar eden kurumlar. Başörtülü olmayan birinin mesela mühendisliği öne çıkarken, aynı iş yerindeki başörtülü bir mühendisin “mahallenin kızı” statüsü öne çıkabiliyor.

Zaten işe alınmalarını bile bir lütuf olarak görmeleri gereken kadınlar için her türlü koşula boyun eğmek kaçınılmaz hale geliyor. İş ürettiği halde sunumunda görünür olmama, az ücret, uzun çalışma saatleri gibi. “Sen kadınsın otur evinde” söylemi “sen başörtülüsün daha düşük ücretle çalış” a dönüşmüş araştırmanın sonuçlarına göre.

Bir de etnisite ile ilgili ayrımcılıkların başörtü yasaklarına eklenmesiyle oluşan katmerli dışlanmalara bakılabilir. Mesela kadın başörtülü ve Kürt olmak. Yasakçı ve dışlayıcı yaklaşımın bazı Kürt entelektüelleri arasında da destek bulduğu biliniyor. Başörtüsünün sınıflandırılması ve konuya devletin tanımları ve statü kaybettirici söylemleriyle paralel bakılması dikkat çekici.

Bu araştırma ile bir kez daha görülüyor ki ataerkil aile yapısı kadınların eğitimi ve çalışması önünde bir engel değil. Asıl engelleme tutucu laik çevrelerden geliyor. Çok dindar olarak bilinen aileler arasında bile beklenmedik bir şekilde, gerekirse kızlarının başını açarak okumasını ve sonra da çalışmasını isteyenlerin varlığı şaşırtıcı. Hatta bu yöndeki baskılar kadınların baba ağabey gibi erkeklerin baskısıyla örtündükleri tezini de tamamen çürütecek boyutta. Tersine kadınlar aksi istikametteki baskılara rağmen örtünmeyi sürdürebiliyorlar.

## BAŞÖRTÜSÜ SINIRLARI

Cihan AKTAŞ

Son günlerde Avrupa ülkelerinden gelen başörtülü ve çarşafli kadınlara yönelik yaptırımları hatta saldırıları konu alan haberler yine sıklaştı. Geçen aylarda Almanya'da Mısırlı Merve Şirbini başörtüsüne bağlanan husumet duygularıyla bağlı sebeplerle öldürüldü. Fransa'da ve Danimarka'da, kadınların burkallı dolaşmalarını engellemeye dönük bir tartışma sürüyor. Bu tartışma son olarak Mısır'da yaşandığı üzere, Müslüman toplumlara da yasakçı mantığı güçlendirecek şekilde aksediyor.

Avusturya'da bir öğrencinin başörtüsü okul arkadaşları tarafından yakılmak istendi bir de... Böyle bir haberin asparagas olduğunu düşünüyor insan, ilk okumada. Bir kimlik göstergesini sahibiyle birlikte küle dönüştürmeyi istemek için nasıl da nefret hisleriyle dolu olmalı, çocuk yaştaki öğrenciler.

Bu nefretin bileşenlerinden en azından biri, başörtülü kişinin hissettirdiği başka türlü bir ikâmet iddiası olmalı, kanımca. Böyle bir yurtlanma tarzı, özcü Avrupalı'nın aidiyete ilişkin kabullerini zorluyor. Göçmen kadın (çok çocuk doğurma temayülü yanında) bir de yurdunu mu getiriyor yanında.... Avrupalı kadın, mesela Germen kökenine karşılık başına örtmekle başka diyarlara göçmeyi mi istemiş oluyor...

Yeni müslüman kuşaklar Avrupa'da, bir Avrupalı olarak yaşama iddiasıyla var oluyorlar. Ebeveynlerinin belki derme çatma, eğreti bir şekilde taşıdığı sembolleri aslına uygun bir şekilde tanıyarak yeniden üretiyorlar. Üstüne üstlük, geri dönmeyi değil, yerleşmeyi, orada yaşama arzularını dile getiriyorlar her fırsatta.

Geçen yüzyıllarda Batılı sömürgecilerin topraklarındaki hakimiyetinin ardından yaşadıkları göçler, Müslüman toplumların alışılmış sınırlarını da karıştırdı. İnsanlar yitik ekmeklerinin peşinde giderken sınırlarla ilgili alışılmış kabulleri ve yasaları da değişmeye zorluyorlar.

Tarih böyle bir göçü daha önce yaşamadı, bildiğimiz kadarıyla. Göçmen emekçi, kirli işler için döktüğü terin bedelini belki de böyle ödettiriyor kadir bilmez işverenlerine: Asli vatandaşlığın tanımını zorluyor, sınırlara özgü kuralları tartışılır hale getiriyor. Sınırların kurallarının bilinemezliği ve muğlaklığı, ufkunu genişletiyor göçmenin, görüşlerini berraklaştırıyor. Sınır ola ki bu yüzden zaman zaman esniyor, yeni tanımların arayışıyla.

Bir taraftan da duvarlar yükseliyor, uzun atlamaya zorunlu kalan muhacirleri zaptetmek için ve aynı zamanda aşınmış duvarlar yıkılıyor, engelleyici olma kapasitesi daha yüksek sınırların inşası adına.

Kendine çizilen varlık sınırlarını aşarak yeni sınırlar içinde var olmaya çalışıyor Avrupa'da müslüman kadın, başındaki örtüyle. Alışılmış seyahat koşullarını zorluyor, ekmek parası ya da evlilik nedeniyle değil sadece, tahsil hayatını sürdürmek için de yollara düşüyor. Onu suskunluğa zorlayan sınırları sorguluyor, nerede olursa olsun. Yeni sınırları sanki onun duruşu tayin ediyor, bu yüzden de başörtüsü yangın çıkarılan bir sınır yeri, bir kimlik tutuşması alanına dönüşüyor. Yüzlerce yılın karşıtlık ve ön yargı birikimi, ölçülü "Aydınlanma" tahammülünü dahi başörtüsünün sınırlarında terk ediyor.

Başörtülüler, varlıklarıyla bir dil oluşturuyor, farklı bir varoluşa dönük iddiayı öne sürüyorlar. Buldukları ortamlarda görünürlükleri nedeniyle çeşitli suçlamalar ve baskılarla fiili olarak önce onlar yüzleşiyorlar.

Neredeyse yüzelli yıldır başörtüsü Batı ve Doğu, modernlik ve geleneksellik, İslam ve modern dünya arasındaki gerginlik ve çatışmaların bir simgesi haline geldi; bu nedenle de söz konusu ikiliklerin uzlaşmazlığı nispetinde zor bir mesele olarak yeniden ve yeniden tanımlamalara maruz kaldı. İslam'la ilgili tartışmalar başörtülüler üzerinde sürdürülürken, kriz dönemlerinde ilk hedef seçilenler de hemen hep onlar oluyorlar.

Amerika'da, İkiz Kuleler hadisesinin hemen ardından da ilk saldırıya uğrayan hedefti, başörtülü kadınlar.

Kendilerini korumaları için başörtülülere gösterilen çözüm görüşlerinden vazgeçmek, varlıklarını bir gettoya hapsedmek ya da 'Farklılık içinde birlik' çerçevesinde oluşturulan söylemler, farklılığı sadece folklorik göstergeler seviyesinde kabullenen bir anlama biçimini şart koşuyorlar. Bu şart koşmanın müslüman kadınları şu şekilde etkilemesi bekleniyor muhtemelen: Kendi kimliklerinden ve görüşlerinden vazgeçmeli ya da ortalıkta görünmeyecek şekilde yaşamalıdır. Aksi takdirde belki maddi olarak da ateşten bir gömlek giymeyi kabullenmeleri gerek.

Burada birkaç cümleyle ifade ettiğim bir baskının bedelleri şüphesiz çok daha ağır ve geniş şekilde ödeniyor.

Eskiden savaşlarda olduğu gibi, kalabalık geçişler sürmesin diye tutuşturuluyor sınırlar. Başörtüsünü tersine bir haçlı seferinin bayrağı gibi algılıyor olmalı, yangından medet uman zihin. Tutuşturulan ateşle küle dönüşmesi murad edilen bir metrekarelik kumaş değil, her yere taşınabilir bir vatan, bir yurt algısı olmalı.

Dilin yurda dönüşmesine benzer şekilde yeni bir anlam kazanıyor başörtüsü ve nerede olursa olsun, örten kişiye hiç olmazsa bir seccadelik bir ikâmet alanı bahşediyor.

## KIZIM ECE NUR ÖZEL'İN BAŞÖRTÜSÜ HİKÂYESİ

**Murat ÖZEL**

Sözlerime nerden, nasıl başlayacağımı doğrusu kestiremedim. Yaşananların Müslüman kimliğine sahip, oruç tutan, namaz kılan, hacca giden, imani şartları yerine getirdiğini iddia eden; İslam'ın hayat kitabı olan Kur'an-ı Kerim'i kabul ettiklerini dillerinden düşürmeyen insanlardan oluşan bir hükümet sürecinde yaşadıklarımızı anlatmak gerçekten güç geliyor bana.

Yaşantımızın büyük çoğunluğunu dünyevi endişelerle mücadele içinde geçiyor. Algılamalarımızın tevhidi akide dışında seyretmesi sonucunda, yaşamımızın da karmaşık hale gelmesi kaçınılmaz oluyor. Dünyalık metalarımıza gelecek her türlü tehdit ve saldırıya karşı kanımızın son damlasına kadar mücadele azmini hiçbir zaman yitirmezken, başka konularda korkulara duçar olduk... Herkes bir şekilde imtihan ediliyordu.

İslami yaşam adına endişelerimizin yoğunlaşmasıyla birlikte Allah'a karşı görevlerimizi ifa etme zorunluluğunun verdiği hissiyat bizde, kızımın eğitimini başörtüsüyle sürdürme isteği doğrultusunda yeni bir imtihanın başlamasına da vesile oldu.

Ece Nur kızımın İslam kimliğinin gereği olan örtünme emrini hayatına geçirmesiyle Müslüman bir baba olarak görevlerimi dünyalık endişelerdeki refleksler gibi yerine getirmeliydim, Rabbimin yardımıyla öyle de oldu.

**İlköğretim 6. sınıfa, 2009/2010 eğitim-öğretim yılının başlamasıyla birlikte İslami kurallar çerçevesinde başörtülü olarak gitti.**

İlk günden başlayan zorlu mücadelenin karşısındaki zihniyet, okulun öğretmenleri ve idarecileri oldu. Eşimin beni aramasıyla soluğu Ece Nur'un okulunda aldım. Dersten atılmıştı, azarlanarak eve göndermişlerdi. Bu korkunç manzara karşısında oldukça üzgün ve tedirgindi Ece Nur. Evden alıp okula döndüm, derse alınması için idareyle görüştüm, "alamayacaklarını, yasak olduğunu" söylediler.

"Yasaksa okuldan atın" dedim. "Olmaz, atamayız" dediler. "Okutun o zaman." "Okutamayız!" "Peki ne yapacağız?" "Başını açacak!"

"Kızım, başını açmanı istiyorlar. Açar mısın?" "Hayır baba! Açmam." "Okula seni almayacaklar, açmaz mısın?" "Hayır, açmayacağım. Okulda açarsam dışarıda da açarım!"

Okul müdürü, Ece Nur'un ifadeleri karşısında söyleyecek söz bulamadı. "Derse almazsanız savcılığa suç duyurusunda bulunacağım" dedim. Almak zorunda kaldılar.

Ertesi gün öğretmenler Ece Nur'un başörtüsünden dolayı derse almamak için alternatif çözümler üretmeye çalışmışlar. Sosyal Bilgiler dersi öğretmenini "Kızım sana yazık değil mi? Başını aç." Türkçe öğretmenini "Bir kıl parçası için baş örtülür mü? Ben de imam hatip mezunuyum Kur'an da böyle bir şey yok!" İngilizce öğretmenini "Kesinlikle dersime almayacağım" tepkileri vermişti. *(Daha sonra bu öğretmenin ailesi tarafından saldırıya uğradım, kendisi hakkında savcılığa dilekçe verdim diye...)*



Disiplin kurulu defalarca ikna odasına alarak başını açması gerektiğini vurgulamış. Kurul beşerli, altışarlı öğretmen grubuyla sorgulamaya girip, tehdide varıncaya kadar ikna çalışmaları yapmışlar. Evimize kimlerin gidip geldiğini, başını ne zaman örttüğünü, neden örttüğünü izah etmesini istiyorlar Ece Nur'dan... Kızım fitraten oldukça ürkek bir yapıya sahiptir, çok korkup ürküyordu. Hemen her gün eve ağlayarak geliyordu.

Defalarca okul idarecilerinden ve öğretmenlerinden rica etmeme rağmen baskılara devam ettiler. Öğretmenler Günü'nde Ece Nur öğretmenleri için karanfil alarak sevgilerini kazanmak istedi, bu da olmadı.

Uyarı yazıları yazdılar. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden geldiler, görüştüler. Bu durumun sürmemesi gerektiğini, yasalara aykırı davranış içinde bulunduğunu sert bir dille ifade ettiler. İlçe Şube Müdürü, aslında kendisinin de tasavvuf ehli olduğunu ama devlete itaat edilmesini gerekliliğini İslami bir hükümmüş gibi anlattı. Kendilerine bizim de tehdit altında olduğumuzu, Kur'an'ın bizi tehdit eden ayetleri olduğunu ve bundan oldukça etkilendiğimizi ifade ettim. Bizi bu tehditte korumaları halinde her iki tarafında rahatlayacağını söyledim. Tutanaklar tutuldu ve konuşmalarımız tutanak halinde karşılıklı imzalandı

Baskı ve tecridin devam etmesi Ece Nur'u düşüncelere sevk ediyor, üzüyordu. Oldukça düşünceliydi. Allah'a hamdolsun, Rabb'imizin yardımıyla direniş onun için hayatın bir parçası oldu, doğal hale geldi.

Bir gün, rehberlik öğretmeni müdahil olmuş ve "Kızım, okulun kuralları var. Uyman gerekiyor." demiş. Ece Nur "Öğretmenim Allah'ın da kuralları var" demiş. Rehberlik öğretmeni beni okula çağırdı. Gittim, iki görevli öğretmen Ece Nur için gelmişler. Asıl görevleri madde bağımlısı çocukların psikolojik danışmanlığını yapmak... Ece Nur'la görüşmek, konuşup psikolojik durumunu incelemek istediklerini söylediler. "Kim tarafından görevlendirildiniz?" diye sordum, "Bakanlık tarafından" dediler. Kızımın böyle bir sorunu olmadığını, başındaki örtünün uyuşturucu olmadığını, görevleri alanına girmediğini söyledim. Bir daha da bu tip aşağılayıcı bir muamele için gelmemelerini istedim. Tabi tüm bunlar yaşanırken Ece Nur derslerine kısmen giriyor, sürekli ders ortasında dışarı çıkarılıyor ve fiili olarak öğrenimi engelleniyordu.

Durum gittikçe kötüleşti. Bir taraftan Ece Nur'u korumanın mücadelesi, diğer taraftan bu süreç içinde işi kaybetmiş olmamın aileme yaşattığı tedirginlik, çocukların "Babamıza bir şey olur mu?" korkusu... Zor günler geçiriyorduk ve o süreç bugün hâlâ aynı hızla devam ediyor.

Yaşadığımız sorunla ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne müracaat ettim, cevaplanmadı. (2009 yılında verdiğim şikayet dilekçem, bugün itibariyle hâlâ cevaplanmamış değil.) Cevap alamayınca nedeni sordum, dilekçenin kendilerinde olmadığını savundular. Oysa bende evrak kayıt numarası vardı. Kendilerine gösterince "Bakalım" dediler. Bakmaları haftaları buldu. Tekrar gittim. Bu kez İl Milli Eğitim Müdürü kendisi konuşmak istedi. Müdür, kendilerinin de başörtüsü yasağı mağdurları olduklarını, eşinin başörtüsünden dolayı görev yapamadığını söyledi. "Üniversitede bu problem yaşanırken ilköğretimde olmaz ki kardeşim" dedi. Pek de olumlu bir görüşme olmadı. Daha sonra İl MEM yardımcılarıyla da sırayla görüştüm, sonuç "Biz üniversitedeki sorunu çözmeye çalışıyoruz, ilköğretim olmaz." (Hepsi memur değil de AKP yöneticisi gibi konuşuyordu.)

Çare arayışım, AKP İl Başkanlığı'na gitmemle devam etti. AKP İl Başkanı yaşadıklarımızdan ötürü üzgün olduğunu, konuyu basından takip ettiğini, ceberrut devlet anlayışının sonucu olduğunu vs. söyledi. O dönem Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ının Diyarbakır'a gelmesi gündemdeydi. Gelirse beni görüştürebileceğini ve o problemimizi ona aktarabileceğini belirtti. Ben de kendisine teslim etmek üzere o güne kadar tutulan tutanakları, verilen ifadeleri ve diğer dökümanları bir dosya haline getirdim. Dosyaya ilgili kurumlara verdiğim müracaat dilekçelerini de kurumsal hiyerarşik düzende sıralayarak ekledim.

Günü gelince dosyayla birlikte AKP İl Başkanlığı'na gidip kendisini bekledim. O sırada binada partinin tüm Diyarbakır milletvekilleri de hazır bulunuyordu. Hemen hepsine durumun mahiyetini izah ettim. "Başbakan yardımcımız bu konuyla ilgilenir, sen ona da anlat" dediler. Bülent Arınç odadan çıkınca AKP İl Başkanı beni görüştürmek için Bülent Arınç'a yöneldi. Bülent Arınç dosyayı elimden aldı, suratını ekşiterek hiçbir şey konuşmadan ayrıldı. Üzüldüm, çünkü karşımdaki kişinin halka propaganda yaparken dini bir üsluba sahip olduğunu iyi biliyordum, İç dünyamda yorumlar yaptım... Böyle olmaması gerekiyordu. Talep ettiğim, yaşam biçimimiz olmuş İslami bir hükmün engellenmemesi, hakkımızın gasp edilmemesi ve kızıma kötü muamele yapılmamasıydı. Binadan ayrıldığımda, gördüğüm yaklaşımlar, daha da zor bir mecraza girdiğimizi düşündürüyordu. Öz vatanımızda, kimsesizlik hissi ağır basmaya başlamıştı

Bundan sonra Diyarbakır Valiliği'ne müracaat etmek üzere valilik makamına gittim. İnsan Hakları İl Kurulu'nun müracaatımı almasını istedim. Memure hanım "Dava açılmadan alamayız" dedi. İsrarım üzerine almak zorunda kaldı. Cevap geldiğinde ise kızımın okulda yasakçı uygulamalar sebebiyle baskı altına alınmasının, ayrımcılığa maruz bırakılmasının kurulun görev alanına girmediğini gördük! Kurulun bir üyesinden almış olduğum bilgiye göre, Vali memure hanımı müracaatı almasından dolayı azarlamış, "Neden amirlerine sormadan aldın?" diye...

Tüm bunlar yaşanırken, kolluk görevlilerine havale edilmişim, gözetim süreci başlamış, hangi örgüt mensubu olduğum araştırılmış... İl Milli Eğitim Müdürü Hizbullahi olduğumu söylemiş. Okul müdürü Diyarbakır'a gelen İçişleri Bakanı'na "Kızın babası provakatörlük yapıyor." demiş, tedbir alınması gerektiğini söylemiş. Sorguya alınmam dahi tavsiye edilmiş. İçişleri Bakanı ise kendilerine "Siz polis misiniz, asker misiniz? Nerden biliyorsunuz provokasyon olduğunu? Sizin göreviniz tutanak tutmaktır, polisin işini yapmayın." diye uyarmış.

Bu arada BDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş konuyla ilgili TBMM'ne soru önergesi vermiş. Öğrenince Selahattin beyi arayarak teşekkür ettim, uygulamanın insan haklarını ihlal olduğunu ve yardıma hazır olduklarını söyledi.

Bu süreçte Özgür-der, Özgür Eğitim-Sen başta olmak üzere birçok STK da desteğini bizden esirgemiyor, moral veriyordu. İnanın, Müslümanların desteği bize herşeyi unutturuyordu. Ama geneli düşününce, Rabbimizin emrini bir kızın hayatına geçirmesiyle, firavunlaşmış nefislerin nasıl Allah'ın ayetleri önünde çaresiz kaldığını da görüyorduk...

Evimize gelip bizi yalnız olmadığımızı hissettiren isimsiz kahramanlar vardı. Örneğin Ece Nur'un akranı olan bazı çocuklar, harçlıklarını toplayarak uçak bileti almış ve bir dernek nezaretinde İstanbul'dan Diyarbakır' gelmişlerdi. Ece Nur'a verdikleri destek, kızım için moral olmuştu. Yine Tokat'taki Müslümanların ve Özgür Eğitim-Sen'in Ece Nur için hazırlamış oldukları "Onur Belgesi" de oldukça kızıma büyük moral vermişti.

Sürgününden kısa bir süre önce Ece Nur için özel hazırlanmış bir nevi sözleşme olduğunu hatırlıyorum... Ece Nur'a zorla imzalatılmaya çalışmışlar, kızım ise imzalamak istememişti. Sonra gidince Ece Nur'a imzalatmaya çalıştıkları belgede, onun başörtülü okula gelmekten pişmanlık duyduğuna dair ifadelerin yer aldığını görmüştüm. Şimdi düşünüyorum da, "Başını bu yaşta örtmen doğru değil" ya da "Ailesi zorla örtüyor" diyenler, "Çocukta irade olmaz" iddiasında bulunanlar, Ece Nur'a velisi olmadan bu sözleşmeyi imzalatmak isterken, aslında onun iradesini kabul etmiş olduklarını görememişlerdi... Mevcut kanunlara göre yaşı tutmamasına rağmen bir nevi "pişmanlık seneti" imzalatmak istemişlerdi!

Milli Eğitim sistemi bir kez daha başörtüsü sorununda kilitlenmişti. Sorunla ilgili girişimlerimiz duyulmaya başlayınca, statükocuların canını sıkmış olsa gerek ki sürgün kararı aldılar. Ece Nur'un arkadaşları okul penceresinden Ece Nur'a el sallayarak yolcularken oldukça fazla üzgün görüyorlardı. Bağırarak ağlayan arkadaşları bile vardı... Okula gelen basın mensupları, okul idarecileri tarafından engellendi. Görüntü alınmasını istemiyorlardı.

Biz okuldan ayrıldıktan sonra Ece Nur'un arkadaşları ağlamaya devam etmişler. Bir öğretmenleri, "Ağlamayı kesin, kronik sinir hastasıyım, sizi pencereden aşağıya atarım... Onun adı bir daha bu okulda anılmayacak" tehditleriyle çocukları susturmuş. Bu yaptığıyla ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne şikayette bulundum. Aradan aylar geçmişti, bir Milli Eğitim Başmüfettişi ifademi aldı. Okuldaki öğretmenlerin de ifadelerini almış. Tabi bu dosyadan herhangi bir sonuç çıkmadı. Ama hiç değilse gördüler ki; pak bir imanın gücü her şeye yetebiliyor. Çünkü Ece Nur davranışıyla arkasında oldukça fazla başörtülü arkadaş bırakarak okulundan ayrılmıştı...

Biz o gün Özgür-der ve Mazlum-der yöneticileriyle birlikte Ece Nur'un yeni okulu olan Vali Nafiz Kayalı Yatılı Bölge Okulu'na gittik. Okul müdürünün odasında görüştüğümüzden sonra Ece Nur sınıfına geçti.

Okul evden 3.5 km uzaklıkta bir mesafedeydi. Servisi yoktu. Gidiş geliş zor oluyordu. YİBO olması nedeniyle öğrenciler, genelde köylerdeki ailelerinden alınıp getirilmiş çocuklardı. Türkçeyi pek bilmeyen çocuklar olması da okulun esir kampına dönüşmesi sonucunu doğurmuştu. Okulun fiziki yapısı oldukça kötüydü. Yakacak yoktu. Sınıflar yağmur yağdığı anda adeta sular altında kalıyordu. Tuvaletler hijyenden nasibini almamıştı ve çocukların sağlığını tehdit ediyordu. Çocukları kötü şartlar altında okumak zorunda bırakmışlardı

Durum oldukça canımı sıktı. Konuyla ilgilenecek bir birim aradım. BDP Diyarbakır milletvekili Akın Birdal'ın bu sorunun çözümünde yardımcı olabileceği kanaati uyanmıştı bende. Kendisine durumu anlatan bir yazı gönderdim. Sonra bu TBMM'ne soru önergesi olarak iletildi. Okula bakanlıktan dört müfettiş geldi, 25 gün incelemede bulundular Okulda sorunların dışında çok ciddi usulsüzlükler tespit edilmişti. Basını çağırdım ama yayınlamadılar, konuyla ilgili hiçbir yorum yapılmadı. Ama 3 yıldır sabah kahvaltısı yapamayan, öğlen yemeklerinde bazen makarna bazen sadece çorba içen, akşamları haftalarca aç uyuyan çocuklara artık yemeklerde et de servis edilmeye başlamıştı. Yemeklerde meyve ve tatlı çıkıyordu.

Okul Aile Birliği başkanı seçilince okulun şartlarını iyileştirmek için de gayret gösterdik. Çocuklar artık okulun "sinema" salonunda yaşlarına uygun filmler dahi izleyebiliyordu. Okul işlerini takip etmemden rahatsız olan okul idaresi bana "görevden alındığımı" söyledi. Gereğesi olmayan bu uygulama etnik kimlik vurgusuyla, halkın ezilmişliğini kendilerine malzeme gibi gören bir sendika tarafından yapılmıştı. Statükonun baskıcı tutumunu Müslümanlar üzerinde uygulamayı meşru gören bu zihniyetin, yaptıklarına yanına kâr kalırken, muhafazakâr demokrat bilinen bir hükümet tüm bunları görmezden geliyorsa, sorunun bireysel olmadığı da anlaşılacaktır.

Zaman geçtikçe ilköğretimde başörtüsünün il il yayılmaya başladığı görüldü. Müslümanlar hayatlarını çalan sisteme karşı olması gereken yaşamlarının pratik görüntüsünü cesurca sergiliyorlardı. Hatta malum YÖK yazısıyla başlayan süreçte medya ilköğretimleri konu edinince, durum hükümet tarafından bir panikle "provokasyon" olarak değerlendirildi. Bakan Burhan Kuzu bizleri "ahmaklık"la Cumhurbaşkanı'nın eşi "cehaletle" itham ettiler. Başbakan Balıkesir'in Gönen ilçesinde yaptığı konuşmada adeta tehdit ederek hesap sormaktan(?) sert bir dille bahsetti. Zafer Üskül de çocuklarımızı elimizden alma tehdidinde bulundu.

Aynı günlerde "İslami" ya da muhafazakâr kesime ait oldukları bilinen birçok basın yayın kuruluşunun saldırı gibi haberleri de artmıştı. Bir "zaman" Ece Nur'a yapılanların utanç verici olduğunu yazan gazete, gerçeği zamanla çarpıtarak, bizi provokasyon yapmakla suçlamaya başlamıştı. Sanki yeni bir olmuş bir olay gibi halka sunulmuştu. Belki de devletin yeni derin politikası hayata böyle geçirilecekti!

Ece Nur'la birlikte bizim de imtihanımız ağırlaştı. Baskılar sadece kızımın öğreniminin engellenmesiyle kalmadı aynı zamanda ekmeğe muhtaç olmamız için herhangi makul bir gerekçe gösterilmeden iş çıkışım verildi. Belliydi ki, yukarıdan bir dayatma vardı. Ailemize ambargo niteliğinde bir baskı kurulmak isteniyordu.

Ece Nur ise ailenin en çok etkileneniydi şüphesiz. Yaşadıkları sadece okulla da sınırlı kalmamıştı. Örneğin SBS sınavında Ece Nur'un başını açmadığını gören öğretmenler hemen başına toplanıp, sınava alamayacaklarını ifade ettiler. Varsa bir yasak, bunun suç olacağını, suçun da cezasının olması gerektiğini söyleyerek, hakkımızda işlem yapmalarında ısrar ettim. Polise de kendimi ve kızımı ihbar ederek, "Başörtüsü yasağını çiğnediğimiz söyleniyor. Bunun karşılığında ceza bilmiyorum. Durumumuzla ilgili resmi bir tutanak tutulmasını istiyorum. Madem suç var, cezasız kalmasın." deyince, memure hanım böyle bir ihbarı daha önce almadıklarını, konuyu amirlerine iletmesi gerektiğini söyledi.

Bu arada İlçe Milli Eğitim Müdürü'nü de aramıştım. Telefonu yüzüme kapadı. Sınav salonundaki görevli polis memuru İl Milli Eğitim Müdürü'nü konuyla ilgili şikâyet aktarmak söylemek için aradı, sonuç alamadı. İşlem konusunda ısrar edince polisler böyle bir yasaklamanın cezasını bilmediklerini ve nasıl bir işlem yapılması gerektiğini bilmedikleri söylediler. Muhtemelen daha yüksek rütbeli birini aramışlar, yanıt bekliyordu.

O esnada tanımadığım bir sivil memur koluma girerek olay çıkarmadan sorunu çözebileceklerini, önce polisin gitmesini istedi. İçişleri Bakanına ulaşmak istediğimiz sırada AKP'li bir milletvekili devreye girerek benim provokatör olduğumu söylemiş, hak arayışımı faşizan bir dille durdurmaya çalışmış. Diyarbakır Mazlum-der Başkanı Selahattin Çoban ise kendisine gereken cevabı vererek, "Müvekkilimin tutanak tutma talebinin yerine getirilmesi gerekir." demiş. Biz çabalarımız sonucunda Ece Nur'un sınavının iptal edilmeyeceği cevabını aldıktan sonra Selahattin Çoban bir tutanak tuttu. Dışarıda bekleyen velilerin de şahitliğiyle son noktayı koymuş olduk. Sınav sonuçlarının gelmesiyle sınavın iptal edilmediğini görünce de ailecek oldukça sevindik. Bunun Müslümanlar adına bir kazanım olduğunu düşündük...

Açıkçası sadece kızımı değil, onun durumundaki birçok öğrenciyi düşünerek iyi bir sonuç almak istiyorduk. Ece Nur hakkındaki bir karar, herkes için emsal teşkil edebilir ve böylece sorunun aşılmasında katkı sağlayabilirdi. Bu sebeple başvurmadığım mercii kalmıyordu. Başbakanlık İletişim Merkezi'ni dahi aramış, doğru düzgün bir yanıt alamamıştım. Sonra Milli Eğitim Bakanlığını telefonla arayarak şikâyetçi olmak istedim. Bu baskıların daha ne kadar devam edeceğini sordum, halkla ilişkiler uzmanı olduğunu söyleyen bir bayan konunun vahametini hiç düşünmeden "Beyefendi, kızınızın saçından rahatsız olan mı var" diyebildi! Ne demek istediğini anlayamadığımı söyleyince bu kez bana "Kanun var, kızınız başını açacak" dedi.

AKP Genel Merkezi'ni aradım. Uygulamanın kişisel baskı içerdiğini, yapılanların düşmanlık olduğunu belirterek, öğretmen ve idarecilerin baskılarını durdurmaları için yardım istedim. Bu kez karşımda kendisi de başörtülü bir halkla ilişkiler uzmanı varmış. Ama o da "Kanunların böyle olduğunu, yapacak bir şeyin bulunmadığını" söyledi. Konuyu araştırıp dönecekleri ama bugüne kadar arayan soran çıkmış değil.

Saadet Partili birkaç arkadaşın sohbetinde bulununca, haliyle Ece Nur'un durumunu sordular. Aynı olduğunu söyledim. "Partimizi aradın mı?" dediler. "Hayır aramadım" deyince aramamı tavsiye ettiler. O dönem genel başkan Numan Kurtulmuş'tu. Onun yardımcısı olan bir beyle sorunu görüştüm. Bana verdiği cevap ise "Ne yapabiliriz ki? Milli Eğitim Bakanını görevden mi alalım, ne yapmamızı istiyorsun?" dedi. Rahatsız ettiğim için özür dileyerek telefonu kapattım. Bu görüşme esnasında tavsiyede bulunan partili arkadaşlar yanımdaydılar ve onlar da hayretle dinlediler.

CHP'yi aradığımda Mesut Değer'in yardımcısı olacağı ve daha sonra geri döneceği söylendi. Henüz bir yanıt vermediler MHP'yi de aradım. Döneceklerini söylediler, hâlâ bekliyorum. *(Tüm bunlar, "provokasyon" denilen süreçten çok önce olmuştu...)*

Ama bu süreçte tabii ki en yaralayıcı AKP tecrübesi olmuştu. Çözmek bir yana bizi "provokatör" diye nitelendirmeleri, ellerindeki bürokratik gücü adeta bize karşı kullanmaları, sonra çocuklarımızı almakla tehdit etmeleri unutulacak gibi değildi... Kendine göre bir devlet yönetimi oluşturdukları bir dönemde, düşüncüyü, inancı, vatani, bayrağı tekleştirtilmişlerdi Allah resulünün "Kalbinde hardal tanesi

kadar kavmiyetçilik olan cehennem ehlidir” hadisini unutmışlardı. Kurulan yeni düzende amentüsü AKP gibi olmayanlara yer yok gibi... Kendi politikalarını meşrulaştırmak için her yol denenirken, onların siyasetine aykırı görülen her şey acımasızca yaftalanabiliyor. Gerçekten ibret verici...

Tüm bunlara tepki olarak ve nüfus cüzdanımda “İslam” ibaresinin bir anlam ifade etmediği gerçeğinden yola çıkarak “Ya İslam’ın önündeki engelleri kaldırın ya da verdiğiniz kâğıttan İslam ibaresi çıkarın” dedim. Onlar da “İslam’ın önündeki engelleri kaldırmayız” deyince kimliğimdeki İslam ibaresini sileriz dediler ve sildiler. (*Bunu çok da umursadıklarını zannetmiyorum.*)

Ece Nur, bugüne kadar hep bana bir zarar geleceği endişesi yaşadı. Belki de kendisine yapılan baskılardan çok, çok sevdiği babasına daha büyük zarar verilebileceğini düşünüyordu. Bu hissiyat beni de üzüyordu. Annesinin, abisinin, kardeşinin üzüntüleri de bu doğrultuydu ve bu durumumu hayli güçleştiriyordu. Ama Rabb’imiz bize ailece dayanma azmi ve gücü verdi ve şu an itibarıyla artık yaptıklarını çok da önemsemeden devam ediyoruz hayatımıza...

Şahsen İslami olarak nitelendiremeyeceğim bir aile yapısından geldiğim için hep dua etmişim “Ya Rabbim, çocuklarım İslam’la şereflensinler. Ben de onların İslami problemlerinde kol kanat olayım.” diye. Rabbim dualarımı kabul etti. Benim İslamla tanışmam sürecinde sanırım ilk imani alevlenmenin verdiği radikallikle, birçok engellemelere maruz kalmıştım ve aynı şeyi çocuklarım yaşasın istemiyordum. Hamdolsun, imanımı Rabbimin inayetiyle bu güne kadar muhafaza ettim, ailemde bu atmosferi korumaya özen gösterdim ve son nefesimize kadar da bunun böyle kalması için dua ediyorum.

Ece Nur’un sürgündeki okul yaşamı devam ediyor. Önümüzde bizi daha nelerin beklediğini bilmiyoruz. Olabilecek her ne olursa olsun, çocuklarımı sonuna kadar korumaya çalışacağım. Rabbim aynı çaba içindeki bütün Müslümanların yardımcısı olsun.

## MÜSLÜMAN AYDIN, KADIN PROJELERİ, SOSYAL İNŞA DENEMELERİ ÜZERİNE

**Aliye ÖZKUL**

### **-Bir proje olarak kadın**

Türkiye de diğer devletlerin aksine kadınların toplumsal dönüşümleri erkeklerin teşvikiyle başladı. Osmanlının son döneminden beri muasır medeniyetler seviyesini yakalama “arzusu” tüm benliğini kaplayan aydınlar için, istenen değişim ancak eğitimle gerçekleştirilebilirdi. Batıcısı, Turancısı ve İslamcısı için hep ideal bir insan modeli vardı. Bu insan modeline ulaşmanın yolu ise temelden bir inşayı gerektiriyordu. Ütopik düşüncelere gark olmuş aydınlar için gerekli terbiyenin yolu rahme kadar varıyor. Yani eğitim kurumları kadar çocukları ve dahi toplumu doğuracak kadınların donanımlı olması en yüksek ideal olmuştur.

Bu nedenledir ki, hangi idealize düşünce olursa olsun kadınların “olunması gereken” kutsal bir modeli olmuştur önce... kimisi kadınlarını batılılar gibi giyinen ve okuyan olmasını istemiş, kimisi Hz. Meryem Hz. Sümeyye gibi olmasını istemiş, kimisi ise hiç var olmayan Asena denilen mitsel varlığa benzemesini istemişlerdir. Arzu edilen kadın modeli -değişimciler için- hiçbir zaman annesi gibi olmamalıdır. Böylece gelenekten etkilenen değil sadece ideolojiden ve aydınının “talep ettiği/kurguladığı modelden” etkilenecek kadınlar değişimin dinamosu olacaklardır. Kadınlar sadece çocuk yetiştirmekle kalmadıklarından aynı zamanda içinde buldukları toplumun içinde değişimin misyoneri olacaklardır.

### **-Sınıf atlama**

Aydınların değişim arzusu, kadınlara bir proje gözüyle bakmasına neden olmuştur. Bu bir ideal... Birde toplumun değişmesinde kadınların sınıf atlamasının reel sonuçları da olmuştur. Batıda kadınlar çalışma hayatına işçi olarak atılırken, değişim ve dönüşüm arzusunun etkisiyle kadınlar çalışma hayatına öğretmen ve hemşire pozisyonunda başlamışlardır. (Batıdaki örneklerde üst sınıf işler için kadın hakları savunucuları çok büyük mücadeleler vermeleri gerekmiştir). Bizde ise kadınların üst sınıftan çalışma hayatına atılması erkeklerin okuma oranlarının da birden yükselmesine neden olmuştur. Normalde kadının okuması olayına sıcak bakmayan bir toplumda, tek tük de olsa kadınların tahsil görmeye başlaması, (Sosyal denge gereği) evlenmesi muadil olarak görülen erkeklerinde tahsil görme isteğini hızlandırmıştır. Dikkat ediniz; kamusal alan denilen yerde hangi görüşten bayanlar ön plandaysa, o dönemde o siyasal görüşte tartışılan bir konu olmaya başlamıştır.

Kadınlar kamusal alanda kimliği taşımaya/temsil etmeye başladığında ve zorluklarla karşılaştığında kadın erkek tüm grup için mücadele etmeye değer bir sebepte ortaya çıkmış demektir. Bilindiği üzere sağ ve sol köy enstitüleri ve öğretmen okullarından beslenmişler ve kamusal alana çıktıklarında birbirleriyle çatışmışlardı. O dönemde İslamcılar diye adlandırılacak guruplar sahnede belirsiz duruyordu. Ne zaman kızlar başörtüleriyle tahsil görmeye ve başörtüsünü geleneksel değil, bilinçli bir tercih olarak örtmeye başladı; işte o zamandan sonra sahnede Müslümanlar silik bir aktör olmaktan aktif bir aktör olmaya geçiş yaptılar.

### **-Geleneksellik ve aydın profilindeki değişim**

Anadolu'nun geleneksel yaşantısında yükselmek diye bir şey yoktu. Yüzyıllar boyunca reaya olarak yaşamış insanlara değişimleri gerektiğini söyleyenler hep okuma şansına erişmiş olanlardı. İşin garibi son yüzyıl okuma imkanına erişenler, daha önce medreselerde yetişen hocalar gibi değildi. Bu

yen, aydınlar var olan düzeni beğenmiyor ve değişmesini istiyorlardı. Halkın Medrese sisteminden alışmış oldukları hoca tipi, mevcutu muhafaza etmek isteyen, öğrendiği bilgileri aynen aktaran, rafizi eğilimleri ayıklamaya çalışan, bireylere ben dememeyi öğretmeye çalışan (nefis terbiyesi), adabı muşeretle bireylere davranış sınırlarını bildiren bir profildi. Bu hocalar/ulemalar için sorgulama, muhakeme yoktu. Sabitlenmiş doğrular silsilesi vardı. Lakin Osmanlı toplum yapısında diğer sınıflarla (askeriye, bürokrasi) kıyaslandığında ulema halkın içinden çıkmaktaydı ve halkın içinde yaşamaya devam etmekteydi. Ve rol olarak devletin sert yüzünü değil topluma örnek olması gereken yumuşak yüzünü temsil etmekteydi. Kısacası diğer sınıflar halka yabancılaşmışken, ulema halkın içindeydi.

Modernizmin etkisiyle toplumun alışı gelmiş aydın tipi birden değişti. Çağı yakalamak için zamanın gereklerini okuyan yeni aydınlar, sorgulamayı öğrendiler ve batı toplumları ile kendi toplumları arasındaki devasa farkı fark ettiler. Bizim batıyı yakalama gayreti Fransa'dan başladığı için oranın aydınlarını okuduklarında bambaşka bir aydın tipiyle karşılaştılar. Her şeyi sorgulayan ve alışılmış her şeyi değiştirmeye çalışan ve en önemlisi eskisi gibi topluma örnek olma idealini taşımayan agresif aydın tipi... Aydınlar Fransa'dan ve diğer muasır medeniyetlerin fennini almaya çalışırken devrimcilikten de etkilendiler.

Böylece akıllanmak susmayla algılanan (uslu=akıllı) anlayıştan, okudukça içinde fırtınalar kopan, bu fırtınayı çevresiyle de paylaşan (akılın olumsuzlanan terimiyle, ukala) aydın tipine geçildi. Bu aydın tipi var olagelenden huzursuz, okudukça soru işaretleri artan ve mutmain olabileceği sonuç hakkında bir fikri olmayan bir aydın tipi idi.

### **-Muhakeme, Bunalım ve Ütopya**

Şerif Mardin, medrese eğitiminde kitap basımı az olduğu için, taşranın çeşitli merkezlerinden gelen öğrencilerin; müderrislerin tedris ettiği dersi ve kitabı aynen ezberlediğini, memleketlerine döndüklerinde -kitabı götürme imkanı yakalayamadıkları için- bütün enerjilerini öğrendikleri bilgileri harfiyen uygulama ve uygulatmaya yönelttiklerinden bahseder. Batıyı yakalama gayesiyle, batılı eğitim tarzı devlet eliyle desteklenip, ufuk açıcı olarak görülen kitaplar getirildiğinde, bunları okuyan öğrenciler aynı konu hakkında birden fazla kitap okumak durumunda kaldıklarından bahseder. Bir bilgiyi kulaktan almayla, okuyarak öğrenme arasında bir fark vardır Şerif Mardin'e göre; MUHAKEME...

Muhakeme modernleşmek isteyen gençte fırtınalar doğurmuş, toplumun en kutsal kabulünü (Allah'ın varlığı) bile sorgulama süreci başlamıştır.

Bu muhakeme sürecinde geleneksel din ve toplum anlayışından taban tabana zıt kopmalar gerçekleşmiştir. Birinci kopan gurup içinden çıktığı toplumun tüm unsurlarının topyekün yanlış olduğu düşüncesiyle batıda gördüğü her şeye sahip olma arzusuyla dolmuştur. İbn-i Sina'yı menşei yapmak istemez ama Avesenna'yı batılılar okuduğu için sever. (Avesenna İbni Sinanın batılılarca tanınan ismi) Diğer bir gurup ise toplumun İslam kimliğinin illaki reddedilmesinden yana değildir ancak geri kalmanın hıncını kendisine en yakın guruba atarak kendini güçlü hissetme ihtiyacı içersindedir. Bu nedenle "Türk milletinin faziletleri (!) görmezden gelinmiş olduğuna kızar. Ve ilgisini diğer kavimlerin kötü yönlerini bulup, Türklerin üstün özelliklerini bulmaya) adamıştır. Geleneksel din ve toplum anlayışından en son kopan gurup ise İslam'ı yeniden okuma çabası içersinde olanlardı.

### **-İslam'ı yeniden okuma çabaları: klasik İslam'dan kopup yeni bir toplum tasarımına gitme.**

Türkiye'deki geri kalmanın faturası zamanı yakalayamadığı için ulemaya kesilmişti. Netice olarak klasik İslam tedrisi, okumuşlar cihetinde önce saygınlığını yitirdi, sonrada tamamen ortadan kaldırıldı. Ancak taşra ulemasının sözel kültür üzerindeki yüzlerce yıllık işlevi her şeye rağmen devam ediyordu. Şehirlerdeki itibarları ve öğretme imkanı ellerinden alınmış son medreseliler, tarikatlarla işbirliği içine girip "dini" en minimum düzeyde insanlara öğretmeye devam ettiler. Ancak din eğitiminin birincil eğitim kurumlarında değil yan oluşumlarda öğretilmesinin bir yan etkisi vardı: hızla büyüyen hurafeler...

İşte bu Türkiye içindeki dindar kimliği taşıyan aydınları İslamı batıcı düşüncelere karşı savunma durumundan, halkın ve kesin doğrular silsilesine sahip geleneksel din anlayışının kabullerini sorgular duruma getirdi. Bu durum Şerif Mardin'inin işaret ettiği gibi kulaktan öğrenme ile kitaplardan öğrenme arasındaki farkı dindarlarla tanıştırdı. 80'li yıllara gelindiğinde bu kez mevcut durumdan rahatsız olan, ezber bozmak isteyen Müslümanlardı. İslam'a dair olan tüm birikim ve kalıplaşmış gündelik yaşamla karışmış geleneksel İslam tüm yönleriyle yeniden okunmalıydı.

#### **-Kritik soru: bizim İslam olarak bildiğimiz şey İslam mı?**

Doğrusu bu eğilimlerin çıktığı merkez Türkiye değil... İslam'ın yeniden okuma girişimleri İngiliz sömürgeci altında ezilen Müslümanlardan neşetetti. Doğuda Hindistan Müslümanları, yakında Mısır alimlerinin tabu kırıcı ve İslam'ın ilk kaynaklarına inme gayretleri Türkiye dindarlarından yüzünü birazcık dışarı çıkarabilenleri etkilemişti. Birde İran İslam devrimi sadece kendi toplumunda devrim yapmadı. Dünyanın pek çok yerinde Müslümanların zihinlerinde de devrim yapmıştı. Tevekkül ve itaat kültürü devrimci ve şüpheci İslami canlanmayla karşı karşıyaydı. Yeni Müslüman aydınının hesap sorması gereken iki merci vardı.

1. Müslümanları bizzat ezen kafirler
2. 1400 yıl boyunca dinin içine hurafeler karıştırarak Müslüman kimliğini edilgen hale (zalime/firavuna baş kaldıramayan) getirenler

İslam'ın içindeki hurafeler ayıklanmalı ve 1400 yıl hiç geçmemiş gibi asrı saadeti şirke ait bütün kalıntılar "LA" süpürgeciyle süpürülerek çığden yeni bir toplum inşa edilmeliydi.

#### **-Suçlu arama**

Geride kalan önde olana özenmiştir hep... Batıya ilk gidenler batıların başarısını ve onların yaşantısını, ülkenin bir alt sosyo-ekonomik sınıfa mensup olan bir üst sınıfın sosyal ayrıcalıklarını özenmiştir. Tüm toplum olarak psikolojik yapımız domino taşı gibi devamlı birbirini tetikler ve zorlar... Buna mukabil geride kalmanı hıncı, ideal bir modele özenme ile kendi içinden suçlu arama arasında gidip gelmiştir. Suçlamada da böyle bir zincir vardır. İlk modernleşen(!) cumhuriyet elitleri halkın köylülüğünü ve yobazları, ülkenin sol entelijansiyası sağcılarını (faşistleri!), sağcılar ve milliyetçiler Arapları ve komünistleri suçlu ve hakir görmüşlerdir. Muhafazakar veya İslamcı diyebileceğimiz kesinde kendi içindeki guruplaşmalarda diğerini benzer bir hakir görme eğilimindedir. Bütün guruplar birbirlerine karşı itici davranmış ve en doğru Müslüman profilinde diğerinin önerdiği modeli, Müslümanların başına gelenleri sebebi olarak görme eğilimindedir. Kimisi diğerini tedbirsiz davrandığı için, kimisi diğerini cesur olmadığı için, kimisi diğer gurubu paraya olan zaafi yüzünden, kimisi diğerini eleştirmekten başka bir şey yapmadığı kitlelere sosyal hizmet sunmadığı için, kimisi diğerini yapılan ibadetleri düşünmeden ve öğrenmeden yaptığı için, kimisi diğerini her şeyi öğrenip sorgulayacağım derken ibadetlerinde feyzi kaybettiği için suçlu bulur ve hakir görür...

#### **-Toplumunu yeniden inşa etme isteği**

Eğer bir zaman diliminde bir toplum kendi içinden değil de zamanın rüzgarları etkisiyle savruluyorsa değişmesi gereken zaman gelmiştir. Rüzgârın karşısında yapacağı savunma, ipleri (yönetimi) ele alıncaya kadar rüzgarı hesap ederek tavrı almaktır. Dünyadaki batıdan gelen değişim rüzgarı da batılı olmayan tüm toplumları savunmada bırakmış, özellikle de Müslüman toplumlarda travmalara sebep olmuştur.

Eğer dikkat ederseniz dünyada batı hangi kültürel eğilimle güçlü görünmeye başlarsa Türkiye de ve belirgin İslam ülkelerinde, zamanın rüzgarlarına karşı doğru tavrı almaya çalışan müfessir, o dönemin argümanlarıyla İslam'ı savunmaya çalışmıştır. Mesela pozitivist dönemde ortaya çıkan tefsirler ve "yeniden İslam okuması denemeleri" İslam'ın bilimle çelişmediğini ispatlamaya çalışan denemelerdir. (Batı 1930'lu yıllarda doğa'ya ve dine karşı zafer kazanmış olmakla övünmekteydi. O dönemde doğa da



din kadar olumsuz bir şeydi batı için). Ama 2. Dünya savaşı batının bilime karşı tapınmasını sona erdirecek sonuçlarla bitti. Sanayi doğayı kirletti. Savaş makineleri kitleler halinde insanları öldürdü. Liberalizm işçiyi ezdi. Ve batı 1940'lardan sonra yavaşça kendini eleştirme sürecine girdi. Komünist hareketler hızlandı ve zalime karşı başkaldırma bastırılmaya çalışıldıkça güçlenen bir fikirler ve eylemler moda haline geldi. İşte böyle bir dönemde İslam dünyasında da tevhid şirk kavramları çokça okunmaya ve tartışılmaya başlandı. Elbette bu süreç bizim ülkemize de yansdı.

Böylece İslam'ı yeniden yorumlama çabaları, onarımcılıktan mühendislik içeren yapıya dönüşmüştür. İslam'ın siyasal-sosyal bir model önerdiği, bu model için cihadı öngördüğü, bunun için uğraşmayan (kendini tamamen değiştirmeyen) Müslümanların münafıklık yaptığı ve geleneği putlaştırdığı yönünde bir anlayış yayılmaya başlamıştır. Bu özelliği ile düzenin tamamen değişmeden insanların mutlu olmayacağını varsayan sosyalizm gibi siyasal İslam'da devrimci bir karaktere bürünmüştür.

-Savunmacı/itaatkar ve cihatçı/şüpheli: ortak özellikleri her ikisi de tevekküle karşı, toplumun tembelliğinden şikayetçi

Savunmacı/itaatkar ve cihatçı/şüpheli İslam'ı okuma biçimleri yöntem olarak ayrı yöntemler benimseyen ama özde toplum için değişimi kodlayamaya çalışan eğilimler... (Burada şu doğru bu yanlış demek benim haddim değil) Bu çabaların; en gelenekseli bile aslında değişim istiyor. Ve bu ideali gerçekleştirmek için bir şekilde Müslümanların bilgi donanımlarını artırmaları gerekmekte... Türkiye de ise eğitim tekelden gerçekleştiği için okumuş gençlerin Müslüman kimliğini diğerleriyle karıştırmadan öğrenmesi çok zor... İşte bu noktada İmam-hatip Okulları bir can simidi oluyor. Hem dünya ilimlerini hem de "dini 32 farzdan ibaret sanma" ezberinden kurtulup ihtiyacı olan bilgiyi kitaplardan araştırmayı öğrenmiştir.

İmam-hatip okulları Türkiye dışındaki yeni İslam okumalarına ulaşabilmek içinde bir kapı olmuştur. Böylece artık elindeki bilgiyle yetinmeyen ve bunun oluşturduğu huzursuzlukla toplumu yeniden inşa etmek isteyen yapı oluşmuştur.

### **Kadının evden kamusal alana geçişi**

Yazının başında kadınların toplumun üst basamaklarına yükselmesinin erkeklerin teşvikiyle gerçekleştiğinden bahsetmiştik. Geleneksel kültür kadınların okumasından yana değildi. Kadınlara kuran tilaveti öğretilir ama erkeklere mektup yazar endişesiyle yazı öğretilmezdi. Batıcılar Türkiye'de bir halk modernleşmesini kurguladıklarında, eski dönemden kalan medreselilerin erkek evlatları ya asimile olmuş (Münir Nurettin Selçuk- Timur Selçuk örneğindeki gibi) yada Kemalistlerin mahalle baskısı altında hiç seslerini çıkarmadan kendi kimliğini (!) muhafaza etmeye çalışmıştır. Bunun sonucu ise özgüveni eksik bir kimlikle yaşamak olmuştur. O dönemde şekillenmiş İslami hareketler yinede sözel kültüre yaslanarak insanlara bir şeyler öğretmeye çalışmış ancak üzerindeki kompleksi atamamışlardır. Cumhuriyetin ilk kuşak muhafazakar erkekleri bu ikilemin ağırlığı altında ezilirken muhafazakar kadınların evin dışına bakan yüzleri olmadığı için bu ağırlıktan münezzeh olmuşlardır. Bu noktada yazı yazmalarına kerhen izin verilen kadınlar eskiden gelen (sözel) hafızayı bir sonraki kuşağa geçirmede erkek kardeşlerine kıyasla daha rahat olmuşlardır.

Geleneksel kadınların erkeklere nazaran bu süreci kolay atlatmasının sebebi, henüz "ben" merkezli düşünmeyi öğrenmemiş olmalarıdır. Modernleşme sürecimizin elindekini beğenmeme ve daha fazlasını istemeye başladığını düşünürsek bunu anlamamız kolaylaşır. Müslüman kadının dönüşümü ise tamda bu noktadan sonra başlamıştır.

Geleneksel kadınlar bütün dünyası evken en sonunda sıralarla tanışmış ve imam hatip okulu öğretmenleri tarafından idealize edilen Hz. Meryem (bilge kadın modeli) ve Hz. Sümeyye (mücahide kadın modeli) gibi olmaya çalışmışlardır. İmam hatiplerde yetişen kız öğrenciler, kuran kursunda yetişenlerden farklı olarak erkek öğretmenler tarafından yetiştirilmişlerdir. Kız Kuran kursları azla yetinmeyi öğreten yapılarını 80'li yıllara kadar korurken, aynı dönemde imam-hatip liselerinde

öğretmenler, kendi içlerinde de tartıştıkları meseleleri öğrencileriyle de tartışmış, bilgi konusunda azla yetinmemelerini öğretmişlerdir. İmam hatipli kız öyle biri olmalıdır ki, biri yanlış bir şey söylediğinde kaynakçasını sorabilecek donanımda, çok okumuş, geleneksel kadın gibi eşyaya düşkün olmayan, makyaj gibi suni şeyleri reddeden, gerektiğinde evde oturacağına cihadeden biri olmalıdır. Ki bu kamusal alana/evin dışına çıkması demek...

### **Sosyal projelerin teorideki halleri pratikteki sonuçları**

Muhafazakarlık ve İslamcılık her ikisi de toplum için modeller kurmaya çalışmıştır. İtaatkar kültürden gelen eğilim sistemle direkt çatışmak yerine sınıf atlayıp kültürü artırmayı ve gücü elde etmeyi idealize etmiştir. Bu gurup fen bilimlerine ilgi duymuş, tarihi tamamen reddedenler karşısında aynı ölçüde kutsallaştırarak savunmuşlardır. Hafızayı kaybetmemeye çalışan muhafazakarlar amaçları mevcut kültürü korumak olsa da körükörüne bazı şeylere düşmanlık yaparak amaçlarından uzaklaşmışlardır. Çünkü batımın ilmini fennini alalım ama kültürünü almayalım fikriyle, liberalizme ilk intiba eden gurup olmuştur. Cumhuriyet elitlerine olan hınçları onlara karşı hem düşmanlık hemde onların sahip olduğu şeylere özenmeyle sonuçlanmıştır. Ve muhafazakarlar farkında olmadan toplumun bizzat alışveriş alışkanlıklarını değiştirmişlerdir. Muhafazakarlar için çalışkanlık sahip olunamayan yüce bir idealdir. Aydın için karşı tarafa/komünistlere karşı kaybedilen her durumdan muhafazakar gençleri tembelliği etkilidir. Ancak içte yukarıdan aşağıya doğru yönelen “yeteri kadar iyi” olmama ithamı, yine aynı hocalar tarafından “kol kırılınsın yen içinde kalsın” diye örtbas edilmiştir. Aslında bu bütün siyasal eğilimler için geçerli, agresif aydın bir şekilde kendi toplumundan memnun olmadığı için kendince bir yönü beğenmiyor ve kafasında olması gereken insan modeli hayal ediyor, hayatında başına gelen olumsuzlukları da buna yoruyor.

İslamcılar ise muhafazakarların itaatçı kültürünü, halkın geleneksel din kültürüne karşı çıkıp tamamen Kurana göre şekillenmiş bir toplum hayal ediyor. İran İslam devrimi ise bu hayalin uzaktaki somut halini teşkil ediyor. İranın yaptığı devrim ne kadar gerçek olsa da Türkiye’de yaşayan mücahit için flu görünen bir somutluk... Türkiye’deki İslamcı zannediyor ki, devrim olunca tüm sorunlar hop diye çözülecek... sorunlarının kaynağı olarak ta, mevcut işleyen toplumsal yapının bütününe görüyor. Geleneksel olan her şey yanlış ve değişmesi gereken şey, oluyor. Tabi bu devrimciliği idealize ederken bütüncül bir analiz yapmak kimsenin aklına gelmiyor.

### **-Selamet Partisi olgusu**

Türkiye’de oluşmuş farklı fikirlerin ve eğilimlerin birbirleriyle travmatik bir biçimde çatışmasında siyasetin bu olguları sorumsuz bir biçimde kullanmasının etkisi çoktur. İslamcılık’ta da Necmettin Erbakan Müslümanların taleplerini devlete taşıyan bir lider olarak, itaatkar/savunmacı ve şüpheli/cihatçı eğilimleri (insan gücü olarak) işine geldiği kullanması belirli bir tutkuyla toplumda rol almak isteyen tüm gençlerin kafa karışıklığını daha da karıştırmaya ve “kol kırılır yen içinde kalır” kabul etmek zorunda bırakması, Müslümanların özgüveninin kazanılmasını geciktirmiştir.

### **-Yüksek beklentiler, kadın ve aile**

80’lerden 98’e kadar olan süreçte (az bilgiyle yetinmeyeceğim diye) farkında olarak veya olmayarak yavaşça sınıf atlayan Müslüman kimliği ön planda olan gençlik, kendisinden önce batıcıların ve Turancıların düştüğü girdabın içine doğru gitmekteydi. Yüksek beklentiler...

Müslüman erkekler Müslüman kadınlardan çok şey beklerken, evde görmeye alıştığı kadının unvan elde etmiş halini nasıl yorumlayacağını bilememiştir. Okullarda kız öğrencilerin her konuda fikir üretmesi için devamlı konuşmaya sevk eden hocalar, başörtülü kadınların kendilerinin ev içi rolleriyle ilgili kabulleri sorgulamalarından ürkmüşlerdir. Müslüman kadınların ise erkeklerin beklentilerini karşılama, kendi kendinden beklentilerini karşılama konusunda oldukça azimli olmuştur. (bu azim arzu elden bir şeydi hatırlarsanız) Kulaktan dolma bilgilerle yüklü olmayacağımla derken, ayaklarımın üzerinde kendim duracağım derken, kendi değişimi için tasarlanan modelde kendisi için çelişkili olan yönleri de sorgulamışlardır.

Böylece İslamcı kadınlar feminizmle tanıştı. Erkekler kadınların değişimini kıyamet alameti olarak yorumladı. Yüksek idealler taşıyan İslamcılık pratik anlamda ev içinde davranış eğitimi ve pedagoji içermediğinden İslamcı aileyi reel sorunlardan koruyamadı. Kadınlar bütün suçu erkeklerde, erkekler kadınlarda aradı. Başörtüsü sorunu ve 28 şubat tuzu biberi oldu ve İslamcı gençlik buhranlarla /depresyonla tanıştı.

Peki İslamcı/muhafazakar hareketlerin sorunu neydi? Değişmek gerekliliği doğru tespit edip toplum analizi yapmamak.

Değişme zorunluluğu karşısında Müslümanların yaşadığı şaşkınlık, Müslümanların yeniden fikir üretmesi yönünde hayırlı sonuçları oldu. Eğer 1400 yılın İslam sonunda kanıksanmıştı ve ona zamanın sorunlarını çözmek için bakmak gibi bir dertleri yoktu Müslümanların... Eğer fırtınaların ortasına çekilmeseydi Müslüman topluluklar değişme talebi ortaya çıkar mıydı acaba? Geleneksel İslam'ı sorgulamak ve Kuranı araya giren araçlar olmaksızın okuma çabaları, Müslümanların ihtiyacı olan özgüven kazanmada önemli bir adım olmuştur. Batıya karşı İslam'ı savunma girişimlerinden klasik İslam'ı sorgulamaya varan tüm eğilimler kendi toplumları için ideal bir toplum tasavvuru kurmaya çalışmışlardır. Bu tasavvurları hayata geçirmek bu gurupların hedefleri olmuştur. Bunu sağlamak için tüm eğilimler aynı yöntemlerle olmasa da müntesiplerinde okumayı ve çok çalışmayı idealize etmişlerdir. Bunun neticesi ise Türkiye de Müslümanların sınıf atlaması olmuştur. Sınıf atlayan Müslümanlar, Müslümanların hep silik olmasına alışmış kesimleri şaşkınlığa uğratmıştır.

Ancak şöyle bir problem var. Muhafazakâr ve İslamcı tüm guruplar doğru yöntemin ancak kendi yöntemlerinde olduğu ve diğerlerinin yanlış olduğu şeklinde, siyah beyaz bir mantığa sahiptiler. Bu gurup merkezli bakış açısı, kendi guruplarının yöntemini herkes benimsediğinde toplumun tüm sorunlarının hop diye değişeceği algısını taşımaktaydı. Birde toplumu yeniden inşaada eskiye dair ne varsa topyekûn hepsini yanlış olarak kabul edip yepyeni bir toplum kurulabileceğini düşünmekteydiler.

Hâlbuki toplumların alıştıkları tüm kurumlarda eskime ve yozlaşma olmasını kabul etme ve bu konuda Kuran'dan feyz alarak çözüm üretme başka şey, eski olan her şeyin topyekûn yanlış olduğunu ve alışılmış olan her şeyin tersini yapma başka şey... İhtiyaç olan değişimi gerçekleştirmek için bir binayı tamamen yıkıp yenisini yapmak mı daha kolaydır, yoksa var olan binayı mundar olan şeylerden arındırıp tamir etmek mi daha kolay... Aslında her ikisinde de yapılacak şey öncelikle var olan binayı öğrenmektir. Yani yepyeni bir toplum tasarlamak için bile eski yapıyı analiz etmek gerekir. Eski toplum yapısına ait ne varsa anlamadan hepsini reddetmek değil...

Türkiye'deki değişimin aktörü olan tüm eğilimler sadece kendi doğrularını tek doğru kabul etme ve diğerlerini yanlış ve Müslümanları geri bırakan unsur olarak görmeleri toplum içinde oynadıkları olumlu rollerinde görünmez olmasına neden olmaktadır. Ayrıca Türkiye içinde oluşmuş bu eğilimlerin hiçbirinin toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir çerçeveleri yoktur.

İşin garibi bu eğilimlerin hangisine gitseniz eleştirdikleri konularda haklılıklarını kabul etmek durumunda kalırsınız. Çünkü hepside toplumun bir kesiminin sorunundan yola çıkmış ve Kuran'a o sorun üzerinden bakmıştır.

Sorun olan şey şudur; eğilimlerin değişme taleplerinde haklıdırlar ancak değiştirmek istedikleri toplumu analiz etmemişlerdir. Bu nedenledir ki Müslümanlar filin farklı bacağına tutmuş körler gibi hakikati aramakta ancak bütünlüğü görmedikleri için vahdeti gerçekleştiremediler...

**TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA  
BAŞÖRTÜSÜ RAPORU  
2009/2010**

**TÜRKİYE  
BAŞÖRTÜSÜ PLATFORMLARI  
ÖZEL BÖLÜMÜ**

**Medine KÜÇÜK  
Nigar GÜMRÜKÇÜOĞLU  
Ahmet ÖRS  
Rüştü HACIOĞLU  
Cihat ORUÇ  
Kadrican MENDİ**

## BAŞÖRTÜSÜ MÜCADELESİNDE KADININ YERİ

### Medine KÜÇÜK

Başörtülü kadınların kamusal alanda yasaklı durumuna düşmeleriyle birlikte, bu haksızlık karşısında sessiz kalmak istemeyen kalabalıklar çeşitli eylemlerle mücadeleye başladılar.

Militarist bir tavırla acımasızca uygulamaya konulan bu yasak başörtülü kadınlar için çok yakıcıydı. İki cehennem arasında kalmış ne yana dönse yüzünü yalayan alevlerin sıcaklığıyla ateşe değmeden kavruluyorlardı. Daha sonraları bir demircinin ustalığıyla ateşle dans etmeyi öğrendi. Ve hala kah alevlere sarılıp kavrulmaya kah ateşin karşısında durup hüznle uzaklara dalmaya devam ediyor.

Bizler sivil toplum örgütleri olarak bu haksızlığı meydanlardan bıkip usanmadan seslendirip kamu vicdanına ulaşma gayretlerimize devam ediyoruz. Yüzlerce hafta devam eden bu direnişimizde maalesef yanımızda olan başörtülü kadın sayısı asla umduğumuz seviyeye ulaşmıyor. Ülkemizde yaşayan kadınların yüzde altmış kadarının başörtülü olduğu söylenirken eylemlerin erkek kalabalıkları üzerinden yürütülmesi herkesin kafasında soru işaretleri oluşturmaya devam ediyor. Eylemlere katılan kadın sayısı üçte bir civarlarında dolaşmaya devam ediyor.

Burada bir parantez açarak sadece başörtülü kadınlardan destek beklememizin de manidar bir konu olduğuna işaret etmek isterim. Başörtülü kadına uygulanan bu yasak temelde kadına uygulanan bir yasaktır. Dolayısıyla da başı açık veya kapalı inanan veya inanmayan bütün kadınların kadına uygulanan bir ayrımcılık olarak buna karşı çıkması gerekmez mi? Bütün kadınlar, kadınlara uygulanan bütün haksızlıklara karşı çıkmadığı sürece sanırım kadın erkek eşitliği konusunda yüz otuzdört ülke arasında nasıl yüz yirmidokuzuncu olduğumuzu açıklıyor sanırım.

Evet tekrar konumuza dönersek başörtülü kadınlar neden yapılan eylemlere destek vermek için alanlara gelmiyor. Kısaca neden mücadele etmiyor?

Peki başörtülü kadınlar gerçekten mücadeleden kaçıyorlar mı? Hiçbir şey yapmadan evlerinde rahat rahat hayatlarına devam mı ediyorlar?

El cevap: Bir kadın başını örtmeğe başladığı zaman zaten mücadeleye de başlamış demektir. Başını örten kadın belki de yeryüzündeki en cesur insanlardandır. Çünkü uğrayacağı bütün haksızlıkları göze alarak başını ötmektedir. Hayata karşı olan tavrını net bir şekilde otaya koymaktadır. Taviz verdiğini düşündüğümüz zaman bile perukları veya özensiz saçlarıyla kendini küçük düşürmeyi göze alarak mücadelelerine devam etmektedirler. Dolayısıyla başörtülü kadın zaten mücadelenin ta kendisidir. Parmağını kıvıldatmasa bile. Yeri gelmişken olaya salt başörtüsü olarak bakmadığımızı, tesettürümüzün bir parçası olduğu için direndiğimizi de belirtmek isterim.

Ama bizler müslümanın Hz. Peygamber Aleyhisselam'ın prensibi olan” bir haksızlık gördüğünde elinle, ona gücün yetmezse dilinle düzelt” prensibinin yerine getirilmesi ve “bu da imanın en zayıf noktasıdır” denilen “içinden buğz etme”yle yetinilmesi gerekliliği nedeniyle yine de meydanlara beklemeye devam edeceğiz.

Bizler devlete baba diyen bir topluluk olarak hem döven hem de seven eli sopalı babamıza aldığımız terbiye gereği zaten baş kaldırmayı bilmiyoruz. E kadınlarımız desen zaten erkeğin birkaç

adım gerisinden gelerek herşeyi halleden hayaletler olmayı yaşamak olarak biliyor. Erkeklerimizin bu kadar eylemsiz olduğu bir yerde kadınlarımızdan eylemci olmalarını beklemek hayalcilikten öte haksızlık olur sanırım.

Erkeğin yanında en kısık sesiyle en kısa cümleleri kurmaya alışkın kadının kalbalıklara haykırmasını beklemek; yıllardır görünmez olmayı öğrettiğimiz kadınların kendilerini meydanlara atmalarını beklemek; kendilerinin hep bir cinsel obje olduklarını zannetmelerini sağladığımız kadınların birer sivil örgütlenmenin aktivisti olmalarını beklemek gerçekten büyük haksızlık.

Öldürerek, döverek, psikolojik baskı uygulayarak özgüvenlerini ellerinden aldığımız bu kadınların bu güvensizlikle meydanlara gelmelerini beklemekten haksızlık.

Ey başörtülü kadınların haklarını elde etmeleri için mücadele eden, meydanlara inen yürekli erkekler!

Sizler çocukken bize anlatılan masallardaki gibi bu hikayenin beyaz atlı prenslerisiniz. Beni Kaynuka yahudisinin müslüman kadının tesettürüne saldırmayla canını ortaya koyan Peygamber sahabesinin bir örneğisiniz. Meydanlarda ne kadar kahramanlık gösterirseniz gösterin kadınlarımıza yok olan özgüvenlerini iade etmediğiniz sürece bu mücadelede başarılı olmamız ne yazık ki mümkün değildir.

Çünkü bu mücadele kadının ilahi vahye boyun eğerek başını örtmesiyle başlar. Kadınlarımız başlarını örtmediği sürece sizler sadece yel değirmenleriyle savaşacaksınız. Bunun için kadınların her türlü güvenliğini sağlayıp kendilerine güvenmelerine yardımcı olun.

Binaaleyh başörtü mücadelesinde kadının yerini boşuna tespit etmeye çalışmayalım zaten mücadelenin kendisi başörtülü kadındır.

# NE OLMALIYDI?

## Nigar GÜMRÜKCÜOĞLU

Ferdin bilgiye ulaşması, bilgi edinmesi ve edinilen bilgiden anlam bütünlüğüne sahip bir neticeye ulaşması, kimi zaman deneme yanılma yöntemi ile olsa da, genel olarak, geçmiş kuşakların neler yaşadıklarını, hangi bireysel ya da toplumsal meselelerle karşı karşıya gelip nasıl tercihler yaptıklarını ve tüm bunların sonucunda neler elde ettiklerini öğrenmesi ile şekillenen bir süreçtir.

Kişi, geçmiş kuşakların birikimleri üzerine kendi bilgi ve çabalarını koyarak, “geçmiş”i, “tarih”e dönüştürebildiği oranda geleceğe yönelik sağlam bir temel atabilir. Zira ferdin yaşadığı çağı kavrayıp muhatap olduğu şeyi tanımlayarak, onu anlaması ve yorumlaması, bir gelecek tasavvuru ile buna bağlı bir duruş sergilemesi “tarih”e ilişkin doğru bir bakış açısını zorunlu kılar. Bu, aynı zamanda, mücadelenin şeklini de şekillendirecek olan haldir. Allah’ın (cc), Kuran-ı Kerim’de, bizden önceki kavimlerin yaşadıklarına dair aktardıklarının akabinde “Umulur ki ders alırsınız” diyerek bizleri ikaz etmesi bize, geçmişten süzdüklerimiz ile geleceğimize yön vermekle yükümlü olduğumuzu düşündürmektedir. Bu, her şahsın bulunduğu konum itibarıyla kendine has bir özellik arz etse de, en genel anlamıyla; mümkün olanı hayata geçirme yükümlülüğümüzün ihmalinin ukbaya yönelik bir mesuliyeti getirmesinin yanında, tarih huzurunda bizden sonrakilere verecek hesabımızın olduğunu işaret etmek demektir. Yaşadığı çağa dair bireyin sahip olması gerektiği mesuliyet duygusunu şimdi ebedi istirahatgahında olan kadim bir dostum, “Sırtımızda Kuran’ın yükü; atamayız, kaçamayız...” sözleri ile dillendiriyordu...

Bu hal, Rainer Maria Rilke’nin mısralarına, “Budur benim çabam, bu: adanmak özlem çekerek, dolaşmaya günler boyu. Güçlenip genişlemek derken, binlerce kök salarak, kavramak hayatı derinden-ve ortasından geçerek acının, olgunlaşmak hayatın ta ötesinde,ta ötesinde zamanın! ..” sözleri ile yansıyor...

Bugün, “Kadın meselesi” imiş gibi duran, aslında kadını ve erkeği ile bütün bir toplumun tavrını, duruşunu, yerini belirleyen başörtüsü meselesi üzerinden farklı bir konseptte konuşma ihtiyacı içindeyiz. Kadın meselesine dair bu ülke topraklarında veya dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan sorunlar hakkında bir fikir ortaya koyarken, genelde vakanın geçmişine ve bugününe dair “tespit” ve “teşhir”de bulunarak, öngördüğümüz çözüm önerilerini dillendirirken vaka karşısında siyasi, sosyal ve kültürel açıdan nasıl bir tavır alınması gerektiğine dair kendi perspektifimizden önerilerimizi dile getirmek de bizim sorumluluğumuz. Bugün önerilerimizi dile getirmeliyiz ki, gelecek kuşaklar neler düşündüğümüzü, hissettiğimizi ve umduğumuzu ve yine neyin çabasında olduğumuzu idrak edebilsin. Yüzümüzü geçmişe dönerek “O dönem ne olmalıydı?” sorusuna bir cevap aramamız bizden sonrakilerin kendilerini tarihten gelen bu “hak ve güç savaşı”nın içinde, bir tarafta olmaya namzet gördükleri takdirde, belirleyecekleri stratejide, kendilerinden öncekilerin eksik bıraktıkları ya da hiç beceremedikleri işleri görerek aynı hata ve yanlışlara düşmemelerini sağlayacaktır. En azından böyle olmasını umuyoruz.

Anadolu’nun kan ve göz yaşı ile yoğrulan özgürlük mücadelesinden geriye kalanın Müslüman halkın anlam dünyasını belirleyen dünyevi ve uhrevi inanç temellerine yönelik süregelen bir taarruz olması ne büyük bir paradokstur. Anadolu’daki mücadelenin temellendiği tüm değerlere karşı ve bugün bize rağmen, bize istemediğimiz bir yaşam alanı çizme cüretini gösteren bir azınlığın Müslüman halkı “Ulus” a ve Müslümanların hakim olduğu siyasi yapıyı “laik” devlete dönüştürme yolundaki çabası halka yönelik şiddet ve bunun ardından gelen şiddet dönemi uygulamalarının içselleştirilmesi dönemleri ile kayda geçmiştir. 7 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 , 12 Eylül 1980 darbelerini ve 28 Şubat 1997 “Post Modern

” darbesini bu cümleden sayabiliriz. 28 Şubat Post Modern darbesinden on üç yıl sonra bu ülkede nelerin değişip değişmediğini burada bir defa daha tekrar etmeden, “O dönem ne olmalıydı?” sorusunun cevabını arayacağız.

Müslümanların zihni anlamda ağır bir darbe aldığı o dönemden akılda kalan şeyler; Üniversitelerde kurulan ikna odaları, okul önlerinde coplananlar ve halihazırda kamu kurum ve kuruluşlarında, eğitim öğretim alanlarında on üç yıldır kesintisiz bir şekilde uygulanan başörtüsü yasağı... Sürecin hazırlayıcıları ve süreci işletenlerin kimlikleri o gün de biliniyordu, bu gün de bilinmekte. Zira her şey gözler önünde cereyan etmişti. Sürecin sahipleri kendilerine yüklenen ve kendilerince de talep edilen görevlerini yerine getirirken sürecin muhatabı olan, bizlerle aynı saflarda olduğunu düşündüğümüz insanlar, bu insanların tabii olduğu alimler, hocalar, abiler, ablalar, cemaat ve gruplar neler yapmıştı?

Gece gündüz okul önlerinde bekleyenlerin yanında duran, yasağı lanetleyen her meslek ve meşrepten müteşekkil az sayıda insanı bir yana koyarsak, o dönemde bir gecede topluca başlarını açıp eğitimlerine devam etme kararı alan cemaat ve grupların varlığını görmekte sarsılmıştık... Dönemim YÖK başkanının; “Biz, yasağın bu kadar çabuk kabul göreceğini, yayılacağını bilseydik, onu daha erken getirmiştik!” sözleri durumu özetliyordu.

İşte, o zaman olması gereken; Müslümanların birlik ve beraberliğinin, menfaatinin kendi derdimizden, kendi işimizden, cebimizden, mevkiimizden daha evla olduğunu hatırlamaktı. İşimizi ve aşımızı kaybetmek bahasına başörtülü eşlerimiz ile aynı kaldırımda yürümeye devam etmekte. “Kuran’da başörtüsü emri var mıdır?”, “Eğitim-öğretim için bu emirden vazgeçilir mi?” soruları etrafında fırtınalar koparan hacı, hoca, alim, aydın yaftalı insanlara, “Başörtüsü buyruğunu engelleyenlerin, Allah’ın emir ve yasaklarına karşı halk üzerinde ahkama aykırı yaptırımında bulunanların, Allah’ın şiarlarına, Müslüman kadınların, örtülerine karşı yasal düzenleme yapan ve bunları uygulayanların dünyadaki ve ahiretteki durumlarına dair hükmü” sormak olmalıydı, yapmamız gereken. İsa’nın (as) Yahudi alimlerine “Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Siz nanenin, anasonun ve kimyonun ondallığını verirsiniz de, Kutsal Yasa’nın daha önemli yönleri olan adalet, merhamet ve sadakati ihmal edersiniz. Ondalık vermeyi ihmal etmeden esas bunları yerine getirmeniz gerekirdi. Ey kör kılavuzlar! Küçük sineği süzer ayırır, ama deveyi yutarsınız! Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Bardağın ve çanağın dışını temizlersiniz, ama bunların içi açgözlülük ve taşkınlıkla doludur. Ey kör Ferisi! Sen önce bardağın ve çanağın içini temizle ki, dıştan da temiz olsunlar. Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Siz dıştan güzel görünen, ama içi ölü kemikleri ve her türlü pislikle dolu badanalı mezarlara benzersiniz. Dıştan insanlara doğru kişilermiş gibi görünürsünüz, ama içte ikiyüzlülük ve kötülükle dolusunuz. Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler!” diyerek meydan okuduğu gibi bizim de Allah’ın teklifini ihmal eden alimlere çıkışmamız, onları sorumluluklarını yüklenmeye davet etmemiz gerekirdi. Müslüman halkın ümit olarak gözünü çevirdiği ulemanın da, nice peygamberin yanında cehd eden Rabbaniyun gibi, hakkın yine hakkın kelimeleriyle açıklanmasından ve savunulmasından geri durmaması icap ederdi.

Şüphesiz her nefis kendisi için bir rehindir ve yine şüphesiz hepimiz hakkında hüküm verici olan ancak Allah’tır. Bizler tüm bunlara şahidiz, bizden sonrakiler de şahitlerden olsun...



## BAŞÖRTÜSÜNE ÖZGÜRLÜĞÜN ANLAMI KÖLELEŞMİŞ BİLİNÇ VE VİCDANLARIN ELİNDEN TUTMAKTIR

**Ahmet ÖRS**

Başörtüsünü, hak ve özgürlükler mücadelesinde Türkiye’de sembolleştiren çok sayıda neden var. Sistemin İslam karşıtlığının bir göstergesi olarak başörtüsü, Türkiye tarihindeki en önemli siyasal sembollerden biri olarak yerini aldı. Buna mukabil başörtüsü İslam’ı ve insanı, onur ve ahlaki savunmanın da bir sembolü haline geldi.

Başörtüsünü İslami çevrelerin evrilen talepleri bağlamında sadece giyim ya da neredeyse hayata hiç değmeyen bir inanç hakkı olarak ele almak son derece sığ ve yetersiz olacaktır. Başörtüsünü bütün bu uzlaşmacı ve dilenici tavırlardan uzakta ezen-ezilen çelişkisinin sembolü olarak kabul etmek ve zulüm sistemini alaşağı edecek bir sürecin motor kavram ve sembollerinden, öncü bayraklarından biri olarak algılamak gerekiyor.

### **Başörtüsü mücadelesinin seyri**

Başörtüsü mücadelesinin bir yanı ile yara alan, bir yanı ile ivme kazanan bir mücadele olduğunu söylemek mümkün. 28 Şubat geniş dindar kitlelerde var olan devlet korkusunu pekiştirirken İslamcılar da esaslı bir terbiyeden geçirmiş oldu. AKP’nin var olduğu-doğduğu bir süreç olarak İslamcıların muhafazakâr-liberal söylemlerle ayakta kalmaya çalıştıkları bu süreç önemli bir dinamizmin sekteye uğratıldığı bir süreç oldu. Elbette ki bu süreç İslamcı çevrelerin kabahatleri dolayımında farklı boyutlarıyla, örgütsüzlük ve öngörüsüzlüklerle değerlendirilebilir ancak darbelerin terbiye edici karakterlerinin yarattığı tahribatlar bağlamında 28 Şubatın etkisi yadsınamaz.

28 Şubatın başat uygulaması olarak toplumu kuşatma altında tutma niyetindeki başörtüsü yasağı her ne kadar geniş kitleleri geriletip İslamcıların talep ve iddialarını kısma da diğer yandan yeni bir mücadele hattını kendi zulmü içerisinde yeniden doğurdu. Dolayısıyla başörtüsü mücadelesi doğrudan 28 Şubat ve onu doğuran sistemle hesaplaşmaya dönüştü. Sistemin kendisiyle hesaplaşma hedefi olmaksızın başörtüsü mücadelesi zaten sürdürülemez, kurgulanamaz, var edilemez. Aksi durum sistemi algılayamamak olur.

### **Başörtüsüne özgürlüğün anlamı**

Başörtüsüne özgürlük çağrısı, İslam’dan ve insandan yola çıkan bir çağrıdır. Başörtüsüne özgürlüğün anlamı, arsız, ahlaksız zalimlerin, tanrılaşma iddiasındaki egemenlerin “tebbet yeda ebî leheb” sloganına muhatap olmasıdır. Ebu Leheblerin insanları köleleştiren iktidarlarına karşı ezilenlerden, adalet arayanlardan yana olmanın adıdır. Başörtüsüne özgürlüğün anlamı, insanı kullayanların yüzündeki maskeyi indirmektir. Başörtüsüne özgürlüğün anlamı köleleşmiş bilinç ve vicdanların elinden tutmaktır.

Genel anlamdaki İslami çevrelerin başörtüsü yasağına karşı verdikleri tepkiler bu ölçü ve değerler doğrultusunda tartışılmalıdır. Başörtüsüne özgürlük talebini çok daha genel, çok daha temel değerlerle birlikte ele almalı. Sadece bir haramın önüne geçmek, sadece bir ibadi sorumluluk, sadece bir inanç ve insan hakkı olarak gördüğümüzde başörtüsüne özgürlük mücadelesi akim kalacak, zihinleri de kısırlaştıracaktır.

Bugün başörtüsüne özgürlüğü savunan yeni damarda bu geniş ufku görmek doğrusu çok sevindirici. Çok geniş bir yelpazede düzen(ler)e karşı topyekûn bir özgürleşme cephesinde durmak ülke ve dünya insanlığı için fark edilmesi gereken bir kurtuluş işaret ve çılgıdır. Bu kurtuluş çılgını somut alan ve göstergeler üzerinden güre ve kuşatıcı bir sadaya çevirmek icap ediyor.

### **Başörtüsüne özgürlük hatları**

Başörtüsü Platformlarının yıllardır ısrarla sürdürdükleri başörtüsüne özgürlük mücadelesi her şeyden önce derin bir saygıyı hak ediyor. Bu hattın yukarıda dile getirmeye çalıştığım topyekûn özgürleşme bilincine yaptığı katkı tartışılmaz. Platformlardan başka başörtüsüne özgürlük mücadelesi veren eski ya da yeni başka hatlar da var.

Bu hatların ne'liği, nasıllığı elbette uzun tartışmalara açıktır ancak buradan söylenebilecek şey yine yukarıda işaret etmeye çalıştığım yerel ve küresel topyekûn özgürleşme alanlarına bu talepleri dillendirenleri yöneltecek bir büyük ufuktur. Bu ufuk, farklı çevre ya da gelenekten beslenen, farklı tonlarda siyasal renklerle birbirinden ayrışan bu hatlar için birleştirici, aynı siyasal sürece ve en nihayetinde de iktidar talebine yöneltici bir tesir yapmalıdır.

Bahsettiğimiz ufuk ister istemez can alıcı alanlara açıktır. Başörtüsüne özgürlük çağrısı üzerinden büyük bir siyasal dil üretebilmek hemen yanı başımızdaki Kürt meselesinde tavır almakla mümkündür. Gözünü kulağını Kürt sorununa kapatan bir başörtüsü mücadelesi geniş kitlelere umut olabilecek bir siyasal harekete dönüşemez. Hâkeza emek sömürsünden etnik ve dini bütün ihlal ve baskılar için de bu geçerli bir durumdur. Başörtüsü yasağının hangi egemen zihnin dayatması olduğunu, bu dayatmanın diğer toplumsal kesimlere dönük dayatmalarla hangi paydalarda buluştuğunu fehmedemeyen bir zihniyetin yürüteceği başörtüsü mücadelesi siyasal arenada asla olumlu bir karşılık üretemeyecektir.

Küresel kapitalist kuşatmayla Kemalist tahakkümün birleştiği ahlaksızlık batağında boğulmak istenen hicap, modern cahiliyeye meydan okuyor. Bu meydan okuyuş bizatihi egemenleri hedef alıyor, onların köleleştirici politikalarını hedef alıyor ve esaslı bir paradigmadan hareket ediyor. İşte bu hareket edilen paradigma egemenleri en çok rahatsız eden hattır. Çünkü vahyin başka dünyalar kurma iddia, potansiyel ve gücü egemenlerin sahte kurgularını kökten tehdit etmektedir. İşte başörtüsü bütün bu çerçeveyi mündemiç bir semboldür. Dolayısıyla bu siyasal ve kökensel anlamlardan yoksunlaşmış bir başörtüsü mücadelesi kadük kalmaya mahkum olacaktır. Bu çerçeveye ulaşamayan bir özgürlük talebi gerçekleşmeyecek, zihinler karmaşık imanları atamayacak, bağımsız ve aydınlık bir geleceği insanlara armağan edemeyecektir.

Başörtüsüne özgürlük mücadelesi veren hatların birbirleriyle yakın ya da esnek ilintilerini bu perspektif belirlemeli ve ülkede siyasal eylemlilikler bu hareketleri devrimci, sarsıcı bir dalgaya dönüştürmeli, başörtüsünden yola çıkan bu dalgayı onu da içeren büyük bir öfke ve isyan seline dönüştürmelidir.

### **Siyasal aktörlerin konum ve etkileri**

Muhafazakâr demokrat iktidarın gölgesi altında çırpınan İslamcıların başörtüsünden Kürt sorununa, emek sömürsünden küresel sermayenin koruyucusu NATO'ya kadar dişe dokunur bir söylem geliştirememesine şahit olmaktayız. Siyasal dilimizi yaralayacak, ikircikli hale getirecek yönelimlerden uzak durmak, o söylemlere teslim olmamak gerekirse muhafazakâr iktidarın tesir alanına fazlaca yönelmek bağımsız bir hareketin oluşumunu bir kez daha yaraladı, engelledi.

Başörtüsü mücadelesini ancak bağımsız bir siyasal mücadele hattında bir bütün halinde diğer mücadele alanlarıyla birlikte yürüttüğümüzde bağımsız bir siyasi kimlik oluşturabilme şansımız var. Türkiyeciyi güden ve devrimci çizgiden hazzetmeyecek siyasi iktidardan yarar ummak açık safdillikten başka bir şey değildir. Bağımsız kimlik, muhafazakâr kapitalist siyasetlere eklenerek gerçekleşmez. Onu mümkünse ıslah eden, olmazsa mahkûm eden bir bakışa ihtiyaç var.

Tevhidi bilince ulaşmış zihinlerin o bilinçle hayat arasında, pratik mücadele arasında esaslı bağlar kurması gerekirken muhafazakâr iktidar sürecini olumlayan, muhafazakâr iktidarın küresel kapitalizme teslim olma sürecinde Türkiye ulusunu yaratan iradesini görmezden gelen bir basiretsizlikle, sistem içi boşlukları değerlendirip tartışmak yerine o boşlukları mutlaklaştırıp onları üretenleri yücelten tavırlardan bağımsız siyasi hatlar oluşturmalarını beklemek iyice zorlaşmıştır. Dolayısıyla bunun örnekliği mutlaka ısrarla gösterilmelidir.

### **Sonuç**

İslami mücadele, adaletin olmadığı bir dünyada insanlığın nefes alma çabası olarak varlığını her zaman sürdürecektir. Başörtüsü mücadelesi bunun en önemli sembollerindendir. Müslümanlar kendi kimliklerinden başlayarak adil bir dünyayı inşa çabalarında siyasal bilinç ve söylemlerini berkitmek sorumluluğundadırlar. Uzlaşma ve saptırma çabalarına, uyanık bir bilinç ve geri çekilmeyen bir kararlılıkla karşı durmak, ülke ve dünya genelinde egemenlere karşı yükseltilecek direniş cephesini büyük çatılarla bir araya getirmek gerekiyor.

Bu vesile ile başörtüsünü özgürlük bayrağımız olarak mücadele meydanlarında yükseltenleri yüreğimle selamlıyorum.

## SEMOLLER MÜCADELESİ, BAŞÖRTÜSÜ VE BAŞÖRTÜSÜ PLATFORMLARI

**Rüşti HACIOĞLU**

İktidarın doğası, insanlara egemen olmayı mümkün kılan her yolu kullanmayı 'meşru' görür ve kadim zamanlardan beri iktidarların değişmez yöntemi "baskı" olmuştur. Baskılamak suretiyle boyun eğdirmek ve ezmek mukabilinde insanların ruhlarını ve onurlarını almak, onları kullanılabilir şekle sokmaktır. Baskıya boyun eğip egemenlerin kalıpları kabul edildiğinde, "yönetilebilir kukla" olmak da durumun kaçınılmaz neticesi olur...

Bugün yaşadığımız ülkede "baskı" yönetim araçlarının en güvenilir ve iş görürlerinden biri olarak toplumun çeşitli kesimlerine çeşitli doz ve biçimlerde uygulanmış ve bir "rutin" halinde ilelebet payidar kılınma amacını güden bir "kültür" olarak nesillerden nesillere eğitim yoluyla aktarılmaya devam etmektedir.

Bu kültürü görünür kılan zihniyetin kodları kabaca incelendiğinde, "yabancılaşma" da denilen bir insandışılaşma sürecinin herkes üzerinde uygulanmasını amaçlamış bir kötülüğün sıradanlaştırılıp normalleştirilme ve dolayısıyla köleleştirme faaliyeti olduğu açıkça görülecektir: "...erkeklerin boğazlanıp, kadınların fuhsa zorladığı bir dünya tasavvuru..." Bu durum aynı zamanda militarizmin de kök hücreleri yani karakteridir...

16. yy. dan beri "Batılılaşma" adı altında sürdürülen bu yabancılaştırma karşılığında elde edileceği umulan güç yarışı, toplumun geniş kesimlerinden direnç görmüş ve direniş hareketlerini ortaya çıkarmıştır. Bu hareketler çeşitli biçimlerde kendilerini ifade etmiş olsalar da görünen o ki, tüm bu direnişlerin ortak karakteri "insan" kalma mücadelesidir.

Bu çerçevede "Başörtüsü Mücadelesi" sadece bir inanç mücadelesi olmaktan ziyade; inançları çiğnenmek suretiyle insanların ezilme, yoksayılma çabalarına bir karşı duruş ve bu tutum üzerinden insanlığı ayağa kaldırmak için bir yürüyüş çağrısıdır.

Bir köleleştirme aygıtı olarak devlet ve bu aygıt eliyle kazanılan egemenliğin ceberrut bir zorbalık olarak insanları icbar ettiği pozisyona razı olmamayı en sarıh bir sembol olarak ifade eden başörtüsü, insanlığa dönüş yolculuğunun da temel taşlarından biridir.

Başörtüsünün bizatihi kendisi, iktidarı parçalamanın, iktidar alanlarından çekilmenin sembolüdür. Başörtülü bir kadın, taşıdığı mesaj bakımından barışın yürüyen sembolüdür. O artık bir cinsiyet değil; bir insan formu olarak türdaşlarına "sana ait olana göz dikmeyeceğim!" mesajının timsalidir...

Peki nedir "ezilmek" istenen?

Ezilmek istenen "insan" olmaktır. Egemenlerin yetkin insanlara değil; emirlerini yerine getirecek kuklalara ihtiyacı vardır. İnsanlığı, "dişi ve erkek köleler" olarak tasnifleyip, yönetilebilir kılmak suretiyle sevk ve idare edebilmek ve insanlar üzerinde tanrılaşmayı gerçekleştirmektir...

"Kadın ve adam"ın ima ettiği anlamın sembolü olan başörtüsünün zıddı insanlığından soyunmuş "dişi ve erkek"tir. Başörtüsü, "yönetilebilir" olmanın, "kul"lanılabilir olmanın zıddıdır. Özgürlüktür. İnsan olmanın yeter koşullarını içeren bir dünya tasavvurunun, eşitlik temelinde hukuk ve adaletin, İslam/barış temelinde kardeşliğin çağrısıdır...

İktidar odaklarının insan parçalamak suretiyle edindikleri gücü payidar kılabilmek üzere harekete geçirdikleri kıyma makinesi, uzun zamanlardan beri bu toprakları kan ve gözyaşı okyanuslarına çevirdi. Sadece içinde bulunduğumuz coğrafyayı mı? Bütün bir dünyayı...

Hepimizin malumu süreçlerden geçen hak-batıl mücadelesinin zamanımıza dönük yüzü iki temelde yükselmektedir. Başörtüsü yasağı üzerinden müslümanları baskılamak ve kimlik inkârı üzerinden Kürtleri baskılamak. Ve ne tesadüftür ki, her iki kesimin ortak paydası, statükonun köle gücünü oluşturmalarıdır.

İnsan ömrüyle ölçülecek zamanları aşıp, nesilden nesile aktarılan bu zulmün devamından elbette ki sadece iktidar odağı batıcı zümreler sorumlu tutulamaz. Onlar devlet olmanın 'zaruri' yöntemini uygularken, kullanmak için seçtikleri kuklaların toplumun hangi katmanından/tabanından geldikleri sorusu da anlam kazanıp cevap beklemektedir?

Daha da önemlisi, statükoyu aşma çabalarında toplumun içinden yükselen muhalefetin sesi olarak siyaset mekanizmalarında yer alan ezilenlerin, efendileri nezdinde yapageldikleri pazarlıkların mahiyeti de düşündürücüdür... Krizler üzerinde yükselen devlet ile, krizlerden beslenerek neşünema bulan bir 'muhalefet' i hangi düzeyde ve düzlemde varoluşlarını tehlikeye atıp, krizleri ortadan kaldırmaya ikna edebiliriz? Pazarlıkları, ezilenler adına sürdürenlerle, statükoyu ezenler adına sürdürme çabasında olanlar arasındaki işbirliğinin boyutları "neffasati fil ukad" ayetinde karşılığını bulan "düğümlere üfleyenler" den başkasını işaret etmemektedir : 'Halledeceğiz'...

Doğruysa şayet bu yargımız, bu çıkarsamamız; bu durumda "Başörtüsü Platformları" nın ne olduğu ve ne söylediği sanılandan çok daha büyük bir önem kazanmaktadır. İçinde bulunduğumuz anlam dünyasında "sivil" kavramıyla ifade edilen militarizm karşıtlığına somut bir adres göstermek gerekiyorsa, başörtüsü platformları tam da bu bağımsız olma ve milletin bağı olmanın kendisidir. Yetimliği, yalnızlığı, yok sayılma ve gömülme çabalarına rağmen yılmadan sesini yükseltme çabalarını sabırla sürdürmektedirler. Çünkü "..bize ancak oğulları asılmış bir kadının [anne bağı] itimat telkin eder..." İsmet Özel

Temel çelişkiyi sembollerin ardına gizleme becerisini, sembollerin ardına gizlenerek varolma kabiliyetinin devamı olarak sürdüren statüko güçleri, maalesef ki muhalefeti de içine çektikleri "semboller savaşı" bataklığında sorunları da örtmeyi başarmaktadırlar; en azından şimdiye değin... Burada, statüko güçleri kadar, bu bataklıkta izin verildiği kadar aktör olmaya teşne "ezilen temsilcileri" nin de payını görmek zorundayız ki, başörtüsü platformlarının hükümetin 'kimliğine' rağmen durdurmadığı yürüyüşünün anlamı belirginleşsin...

"Semboller savaşı"nı da açalım ki başka türlü bir anlamaya imkan vermeyelim. Statüko güçleri, 'yanlış inançlar'ımız dolayısıyla bizi baskılama ve 'eğitilmesi zaruri hayvan' muamelesi yapma 'hakkını' çok yüksekte durdukları için kendilerinde gördüklerinden, inançlarımızın sembollerini tartışmaya açıp günlerce konuşmayı, sorgulamayı, sorgulatmayı ve yargılamayı pek severler. Savunma hattını paşalarının buyurduğu yerde kurarlar; hattı müdafaa değil, sathı müdafaa, o da hepimizdir ve ne hikmetse içinde bulunduğumuz zulmü ve müsebbibi zihniyeti unutup, sembollerimizi savunmak veya sorgulamak suretiyle sorumluluğumuzu yerine getirdiğimiz hissiyle pek çoklarımızı rahatlatırlar..Pek azımız hariç kimse statükonun haddine olmayana burnunu sokuyor oluşunu sorgulamaz.

İnsan topluluklarının acıları üzerinden pazarlıklar yapmanın bedeli bu dünyada saltanat getirebilir elbette; hatta, saltanatın yegane anahtarı budur lakin, "ahir" de söz hakka teslim olduğunda, geçit açılıp kapı açıldığında, diri diri toprağa gömülen kız çocuklarına "hangi günahından dolayı" öldürüldükleri sorulduğunda...

Devlet bizi her gün yargılayıp mahkûm ediyor! Ne zaman başladığını unuttuğumuz, sadece içine doğduğumuzu bildiğimiz bu müebbet hapisten çıkışın yolunu gösterenlere değil; görüp de yürüyenlere selam olsun!

## ÖZGÜRLÜK DİRENİŞLERİ

### Cihat ORUÇ

28 Şubat Darbesinden önce üniversitelerde binlerce başörtülü öğrenci öğrenim görmekteydi. Sayıları artıka artıyordu. Her alanda görünür olmaya başlamışlardı. Daha önceleri Müslümanlar kız çocuklarını okutmuyorlar diye söylenenler bu yoğun talep ve görünürlük üzerine rahatsız olmaya başladılar. Kurt misali suyumuzu bulandırıyor sunuz demeye başladılar. Ve üniversitelerden mezun olanlar, hakları olan kamuda iş olanaklarını zorlamaya başladılar. Bu haklı talep egemenleri derinden rahatsız etti.

İlk olarak üniversitelerde staj yapması gereken öğrencilere engel olmaya başladılar. Açık fotoğraflar istediler, staj yapabilmeleri için başlarını açmalarını gerektiğini istediler. 4 yıl başörtülü okumuş öğrenciler, sadece staj için başlarını açmayarak yıllarını heba etmek istemediler. Çoğu burayı atlarsak, mezun olup istediğimiz gibi çalışabileceğiz diye düşündü ve diremedi. Bu arada okumuş olduğu yılları, diplomayı gözden çıkarıp, asla teslim olmayarak direnmesi gerektiğini düşünenler de oldu. Yasaklar üniversitelerde yayıldıkça yayıldı. Daha sonra İmam Hatip Liselerine sıçradı. Pilot bölgeler seçildi. Önce oralarda yoklamalar çekildi. Küçük çaplı direnişler oldu ama yeterli değildi. Topyekûn bir direnme olmadı. Egemenler bunu gördüler. Rektörlerin selam duracağı söylenen başörtülü öğrenciler aksine rektörler tarafından selam durmaya zorlanacaktı. Binleri bulan başörtülü öğrencileri, ailelerini, akrabalarını veya binbir cemaat olan müslüman kardeşlerini hesaplısak milyonların sokaklara dökülmesi gerekirdi. Maalesef milyonlar sokağa dökülmedi.

Yine ağır yük genç kızlarımızın omuzlarındaydı. Yıllarca itaat kültürüyle yetiştirilmiş bu toplum nasıl direnebilirdi, ulu'l emre(!) nasıl itaatsizlik yapabiliirdi ki. Koca bir gövde vardı ama boştu, koftu. Bunu daha sonra darbecilerde dile getirecekti. Biz bunları böyle bilseydik daha neler yapardık diye. Direnişi göze alamayanlar, perukla, yada aç kapa yöntemiyle okula devam etti. Bir kesim başını açmayarak okulu bıraktı. Zorlukları göze alan sınırlı sayıdaki öğrenciler ve gruplar da direnmeye devam etti. Sonuçta çeşitli bahanelerle 28 Şubat darbesi yapıldı. İktidar alaşağı edildi. İktidarı kendi elinin tersiyle bırakmayanlar, başkalarının Osmanlı tokadını görünce boncuk boncuk terleyerek bıraktılar.

Kendilerinden devrim(!) beklenen Müslümanlar bir fiske ile darmadağın oldular. Büyük laflar edenler dilini yuttu. Koca koca cemaatler dağıldı. İnsanlar selam sabahı kesti, yetmedi sakalı kesti, ilişkiyi kesti. Kimileride ortada kalan kızlara nikâhı kesti. Sonuçta bir ülkede koca bir darbe yapıldı. Kaç Müslüman ne kadar bedel ödedi? Ciddi bedel ödemeye yanaşmayan müslümanlar, ciddi direnişler gösteremediler. Darbeciler ellerini, kollarını salaya sallaya darbe yaptılar. Çünkü itaatkar toplumun boynu kıldan incedir. Başörtüsü direnişi için kurulan dernekler zaman zaman özgürlük için çabaladılar lakin nefesleri yetmedi. Sonuçta başörtüsü görüntüsü üniversitelerde yok edildi. Camiamız ölüm sessizliğine büründü.

Darbe sonrası hükümet ülkeyi talan etti. Hesap soracak kimsecikler yoktu zaten. Ne zaman ülkenin kasaları boşalırsa bizim! Muhafazakârlar hemen imdada yetişir. Ülkeyi uçurumun kenarından alır, toparlar, kasaları doldurur(kendi kasalarını da unutmazlar), yine iştahları kabartırlar. Yine darbe süreçleri başlar.

Demem o ki, son 5 dönemdir siyasi iktidarlara talip olanlar başörtüsünü kullanmıştır. Seçimlerden önce bol vaatlerle gelenler, iktidarda iken merkeze yaklaştıkça çözümden o kadar uzaklaşıyorlar. Vaatler ya unutuluyor ya da bir sonraki iktidar talebi için erteleniyor. Çözüm çabaları da halkın gazını almaya yönelik oluyor. Başörtüsü özgürlüğüne muhalefet edenler de çözüme engel olarak

kendi iktidarlarını kollayıp, koruyorlar. Askerler de kendisine biçtiği rolün icabı olarak engel olmaya devam etmektedirler.

İslami camiaların da başörtüsü sorununu kullandıklarını düşünüyorum. Zaman zaman sahip çıkıp çözüm arayışları zaman zaman suskunluğa bürünmeleri gerçekçi bir durum değildir. Bazen de başörtüsüne özgürlük eylemleri kendi cemaatlerine eleman kazandırma amacına dönüşüyor. Başörtüsü sorunu çözülünce sanki mücadele alanları tükenecek. Görünen o ki müslümanların bu toplumun sorunlarını çözecek ne kapasiteleri, ne hedefleri ne de takatleri vardır. Her topluluk kendi küçük gündeminde büyülenmiş, ağabeylik taslamaktadır. İnsanlığın içine düştüğü zilletten kurtulması için söylem ve eylem geliştirememektedir. Sürekli Filistin ve başörtüsü konusunu işlemekte ama onlar için de gerçekçi çözümler üretememektedirler.

AKP iktidarı döneminde, Müslümanlar neredeyse tüm işlerini onlara havale ettiler. Sisteme muhalif olanlar sistemle barıştılar. Mücahitler mütahit oldular. Onlar yiyeceğine biz yiyelim, bizden daha çok hak eden yoktur, yıllarca uzaktan baktığımız yetmedi mi?. Birçok söylem ve eylem terk edildi. İktidarın çürütücü yönü görmezden gelindi. Tam bir entegre tesisi kuruldu. Tesise uğramayan çok az bir kesim kaldı. Daha önce başörtüsüne özgürlük için zaman zaman alanlara inenler, alanları terk ettiler. Hatta son 6 yıldır çeşitli illerde özgürlük mücadelesine devam edenler yalnız bırakıldı. Eylemler zamansız ve provake edici olarak algılandı.

İlk defa Kocaeli'de başlayan sürekli eylemler zincirine, Sakarya, Ankara, Konya, Van, Akyazı, Antalya, Bursa, Kütahya, Afyon katıldı. Bazı yerlerde haftalık, bazı yerlerde aylık olarak özgürlük eylemlerine devam edildi/ edilmektedir. Yapılan özgürlük eylemleri bu merkezlerdeki insanların gayreti ile ilk defa sürekli hale getirildi ve sadece başörtüsüne özgürlük değil, tüm halklara tüm özgürlüklerin iadesi talebi dillendirildi. Ne hikmetse birçok yapının destek olmadığı, bazen köstek olduğu, kendi çapında yapılan eylemler sonuçta; başörtüsü sorununu ve diğer sorunları çözemediler, öyle bir güçleri de yoktu. Hedeflenen katılım ve duyarlılık olsaydı şüphesiz sonuç farklı olurdu. Ama sonuçta bir itiraz yükseltildi, işlerini partiye havale etmediler.

Kendi illerinde bir dayanışma ruhu oluşturdular, ortak iş yapma becerisini geliştirdiler. Diğer iller arası koordinasyonu sağladılar. Farklı illerde birbirinden haberi olmayan insanları buluşturdular, istişare ortamı oluşturdular.

Her şeyden önemlisi, cemaatçilik, grupçuluk, ağabeycilik, öncülük, bölgecilik, vs. zincirlerini kırdılar. Kendi gündemlerinde büyülenmeyip ortak gündemler(Başörtüsü sorunu, Kürt sorunu, Filistin sorunu, asgari ücret, yoksulluk, çevre sorunları, taş atan çocuklar, öldürülen çocuklar, eğitim sorunları, YÖK, vicdani red, vesayet sorunu, emek sömürsü, işten atılmalar vs. ) oluşturma çabasına girdiler. Tüm bu gayretlere rağmen İslami camia ve medya tarafından pek görülmediler, görülme istenmediler, yok sayıldılar.

İlköğretimde başörtülü okumak isteyen çocukları, birileri provokatör, ahmak, cahil, zamansız, işleri bozmak istiyorlar, hükümetin elini zayıflatıyorlar vb. şablon ve hakaretlerle onları yargılarken/kınarken, özgürlük eylemcileri bu çocukları sahiplendi, hatta ödüllendirdi. Yaz-kış, yağmur-çamur, , azlık-çokluk demeden, umutlarını yitirmeden, ilk defa herkese özgürlük için sürekli eylemler yaptılar. Üstelik özgürlüğü sadece kendileri için istemediler. Bu ülkede yaşayan tüm farklılıklar için, tüm hakları talep ettiler. Bir zamanlar Müslümanlara kan kusturan YÖK, biraz yeşillenince birileri gibi savunmadılar. Çünkü başkasına zulüm etmeye devam ediyordu.

Kralımız çok yaşa demediler, kral çıplak dediler.

Herkes için; Hak, Adalet, Özgürlük şiarını yükseltmeye and içtiler.

Yaşasın Özgürlük Direnişçileri...

## 6. YILINDA BAŞÖRTÜSÜ PLATFORMLARI

**Kadrican MENDİ**

2005 yılında başlayan “platformlar” geleneği, birkaç noktadan değerlendirilebilir.

**İlki;** Dindar/İslami camianın içinden doğan “modern bir sivil toplum hareketi” oluşudur. Gerçek anlamda sivil bir harekettir; zira başlangıçları itibariyle AKP hükümetinden dolayısıyla devletten bağımsız, dahası onun Başörtüsü sorununu çözme noktasındaki iradesizliğine bir tepki olarak doğmuştur.

Sivildir; zira farklı bölgelerden, birbirinden bağımsız yerel inisiyatiflerin gönüllü irtibatlarıyla oluşmuştur ve yatay düzlemde örgütlenmiştir.

Moderndir, çünkü büyük oranda şehirli, eğitilmiş bireyler temelinde örgütlenmiş kurumlardan oluşmaktadır. ( “Modern” kavramını tamamen sosyolojik profili tarif etmek kastıyla kullanıyoruz.)

Yine yapılan basın açıklamalarına baktığımızda, dindar halkın hassasiyetlerini öncelemekle beraber tüm toplumsal kesimlerin sorunlarını “resmi söylem”in dışından görme ve değerlendirme yeteneği ve iradesine sahip olmaları da, üzerine bastıkları alanın “sivil”liğini ve “kamusal”a dönük hassasiyetlerini göstermektedir.

Platformları değerlendirirken dikkate alınması gereken **ikinci** husus; parlamento dışı, İslami bir muhalefetin, kültürel zeminden politik alana kitlesel anlamda taşınması anlamında ilk oluşlarıdır.

Bu yönüyle platformlar, iradesini hükümete ciro etmiş yapıların ya da “radikal İslami retorik” kullanmalarına rağmen özünde kültürel itirazlardan öteye gidemeyen mevcut kapalı devre “**kendine Müslüman**”, “muhalif” tutumlarının aksine; açık, toplumun nabzını tutan ve hayatın içinde siyasetler geliştirebilen ve bunların sağlamasını yine hayatla yapan, tabanla istişreye önem veren, “**herkese Müslüman**” politik bir çizgide yol almaktadırlar.

Bu yönleriyle farklı toplumsal kesimler ve siyasetlerle, doğal ve kompleksiz ilişkiler kurabilen, buna rağmen “İslami kimliği” onurla taşıyan bir tavrın da örneklerini verebilmektedirler.

Platformlar, yüksek perdeden hazır reçeteler sunmak yerine, her adımda durum değerlendirmesi yapan ve kendi yapısı da dâhil olmak üzere, her gelişmeyi tartışmaya açabilen mütevazı ama kendi içinde tutarlı bir muhalif geleneğin temellerini atmaktadırlar.

Bu yönüyle eylemliliklerini “protesto”dan farklı olarak “direniş” olarak değerlendirmekte, örgütlülüklerini sürekli gelişme ve olgunlaşma iradesini ifade sadedinde “ direniş mektebi” olarak tanımlamaktadırlar.

Platformların 300 haftalık kesintisiz eylemlilikleri, sorunu salt kamuoyu oluşturmaktan ibaret olarak görmediklerini, “resmi siyaset” alanının dışında oluşturulması gereken bir muhalif örgütlülüğün, kamuoyu denilen şeyinde zemini haline getirilmesi zorunluluğunu göstermiştir.

Platformlar; bu süre zarfında, salt kamuoyu oluşturmaya matuf, günü birlik ve örgütsüz eylemlerin “protesto”nun ötesine gidemediği ve bırakın kamuoyu oluşturmaya, dindar camiada yılınlık ve çaresizlik psikolojisini beslediği gerçeğinden hareketle, yüksek katılımlı, sansasyonel, miting v.s.ler



yerine, yasağın sistemin doğasından kaynaklanan, kemikleşmiş karakterini hesaba katarak, onu istikrarlı bir şekilde deşifre edecek, tüm boyutlarıyla karşısında yer alacak, kararlı bir duruş ve örgütlü bir irade oluşturmanın önceliğini savundu.

Bu sebeple eylemlere katılan kişi sayısını arttırmaya odaklanmaktan ziyade eylem yapılan noktaların sayısının arttırılması ve bunun kararlılığı gösterecek bir süreklilik ve örgütlülük içinde devam ettirilmesi stratejisini benimsedi.

Tek bir noktada (il veya ilçede) 50.000 kişilik dev bir miting yerine on farklı noktada(il veya ilçede) onar kişi ile her hafta/ay yapılacak sürekli eylemlerin çok daha kalıcı ve nitelikli kazanımlar sağlayacağını öngördü ve zaman bu öngörüğü haklı çıkardı.

Bu sürekli eylemlilik hali iledir ki Platformlar, geleneksel yapılarının, toplumla yüzleştikleri temas noktalarında yaşadıkları krizleri ve çelişkileri törpülemek için kullandıkları “kuşdili” yerine, adil ve özgün bir dil oluşturma yönünde her geçen gün kendilerini olgunlaştırabilecekleri bir güzergâh bir hat inşa etmenin zarureti ve imkânını gösterdiler.

Platformları değerlendirirken göz önünde bulunduracağımız **üçüncü** nokta ise gerek ortaya çıkışları gerekse geliştirdikleri tutum ve söylemleri nedeniyle İslami camianın içinde baştan itibaren bir tartışma başlatmış olmalarıdır.

Büyük oranda mevcut ezberleri bozan platformlar geleneği, 300. haftası itibariyle sistem muhalifi unsurlar kadar İslami camia içinde de rüşlerini ispat etmiş, alternatif bir alan, güzergâh açan öncü bir rol üstlenmişlerdir.

Platformlar mücadeleleriyle, mükemmeliyetçi ve dolayısıyla ertelemeci tezlerin aksine, bireylerin iradi ve gönüllü dayanışması temelinde hemen ve hayatın içinde örgütlenmesi ve teorinin pratikle sınanması şeklinde bir hareket metodu önerdiler.

Bu mücadele süreci sonunda sahibi olmadığı için hükümetin insafına terk edilen, camianın sırtındaki bir kambur muamelesi gören “Başörtüsü,” platformlar tarafından İslam’ın adalet ve özgürlük hedeflerinin sembolü olarak yüceltilmiş ve platformlara ülkeyi ilgilendiren her konuda söz söyleme hakkı veren bir meşruiyet zeminine dönüştürülmüştür.

Demokrat bir retorik kullanmalarına rağmen her geçen gün totaliter bir noktaya kayan İslami camianın yeni seçkinlerinin tersine, İslami söylemi Adalet temelinde yeniden inşa etme, kendi kavramlarını politik alana taşıma noktasında Platformlar tecrübesinin katkısı gün geçtikçe daha iyi anlaşılacaktır.

**TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA  
BAŞÖRTÜSÜ GÜNDEMİ ARŞİVİ  
2009**

# OCAK 2009

## **Başörtüsünden sonra şapka, bere yasağı**

Kocaeli Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi'nde atkı, bere, eldiven, kapüşon gibi kıyafetlere de yasak getirildi. Havaların soğuması ve kar yağışıyla birlikte doğal olarak atkılarını, berelerini, eldivenlerini giyip, parkalarının kapüşonlarını çeken öğrenciler tam fakülteye girecekken bir duyuru ile karşılaştılar: "Duyuru: Fakülte binası içerisinde kapşon, şapka-bere vb. giyerek dolaşmak yasaktır. Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı" (4 Ocak 2009)

## **Açık lise sınavından başörtülü diye çıkarıldı**

Adana'da yapılan Açıköğretim Lisesi sınavlarında başörtülü oldukları için sınavdan çıkarılıp daha sonra tekrar alınan öğrenciler hakkında "Sınava geç geldiniz" denilerek tutanak tutuldu. Okul Müdürü Ersan Yılmaz, sınava başörtülü giren öğrencileri tam sınav başlamak üzereyken salonları tek tek dolaşarak çıkarttı. Bütün itirazlarına rağmen Okul Müdürü Yılmaz tarafından zorla sınav salonlarından çıkarılan başörtülü öğrencilerin birçoğu gözyaşlarını tutamadı. Okul bahçesinde bekleyen öğrencileri yaklaşık 1 saat sonra sınava alan Yılmaz, bu kez de öğrenciler hakkında sınava geç geldiklerini gerekçesiyle tutanak tutturdu. (25 Ocak 2009)

## **Açıköğretim Lisesi yönergesi Danıştay'a götürüldü**

Eğitim-Sen'e bağlı öğretmenler, ülke çapında yapılan Açıköğretim Lisesi sınavların başörtülü öğrencilerin girmesine karşı çıktılar ve konuyla ilgili gelişmeleri medyaya taşıdılar. Yayımlanan son Milli Eğitim Bakanlığı Merkezi Sınav Yönergesi'nde "baş açık girme zorunluluğunun" kaldırıldığını ifade eden sendikacılar, yönergenin yürütmesinin durdurulması için ise Danıştay'a dava açtı. (26 Ocak 2009)

## **Anketteki başörtüsü sorusu sorun oldu**

Milliyet Gazetesi'nde "Lisenin resmi internet sitesinde Ergenekon ve başörtüsü anketi" başlığıyla yayınlanan bir haberde Konya'nın Ereğli İlçesi'ndeki, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İvriz Anadolu Öğretmen Lisesi'nin resmi internet sitesinde 'Ergenekon adlı bir örgütün varlığına inanıyor musunuz?' ve 'Sizce başörtüsü serbest olmalı mı?' sorusunun yer alması dikkat çekici olarak değerlendirildi. Habere göre Konya Milli Eğitim Müdürü Halil Şahin, okulun resmi internet sitesinde böyle bir anketlerin düzenlenmemesi gerektiğini ve inceleme başlatacaklarını söyledi. (27 Ocak 2009)

## **Öğretmenlere uygulanan başörtüsü yasağı hakları ihlali**

Almanya'da memurlara ve öğretmenlere uygulanan başörtüsü yasağı insan hakkı ihlali olarak değerlendirildi. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün (Human Rights Watch) 'Tarafsızlık Adına Ayrımcılık: Almanya'da Öğretmenler ve Memurlar İçin Başörtüsü Yasağı' adlı raporunda Almanya'nın bazı eyaletlerinde uygulanan "dinî sembollerin taşınmaması" yasağının ayrımcılık olduğu savunuldu. (27 Ocak 2009)

## **Eyvah, başörtülüler sınavda!**

Açıköğretim Lisesi sınavlarına başörtülü öğrencilerin girmesiyle ilgili haberleri değerlendiren Yeni Asya yazarı Faruk Çakır "Dün bazı gazetelerde ortak bir haber vardı. Habere göre, açık lise öğrencisi başörtülü öğrenciler bir engelle karşılaşmadan sınav salonlarına girmiş. Fotoğrafla desteklenen habere göre bazı 'ilerici' eğitimciler bu duruma itiraz etmiş ve başörtüsü ile imtihana giren öğrencilerin imtihan kâğıtlarının iptal edilebilmesine zemin hazırlamak için 'tutanak' tutmuşlar. Kanunsuz bir şekilde uygulanmaya devam eden 'kamusal alanda başörtüsü yasağı'nın hiç değilse 'açık lise' öğrencileri için bir engel olmaktan çıkması milleti sevindirir. Haberlerden anlaşıldığına göre, milleti sevindiren bu durum, bazılarını üzümü. Doğruları tekrar etmekte fayda var: Yürürlükteki hiçbir kanuna göre başörtüsü yasak değildir. Zaten yasağı savunanlar da aksini söyleyemiyor; sadece akıl karışıklığına sebep olacak şekilde AİHM kararlarından, Anayasa Mahkemesi karar ya da yorumlarından bahsediyorlar. Oysa dünya âlem bilir ki herhangi bir 'yasak' ancak kanunla ihdas edilebilir." değerlendirmesi yaptı. (28 Ocak 2010)

## ŞUBAT 2009

### **Ankara'daki başörtüsü direnişi 4'üncü yılına girdi!**

Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu'nun başörtüsü direnişi 4'üncü yılına girdi. Geride kalan 3 yıl boyunca hak ve özgürlükler konusunda ısrarlı bir mücadele yürüten platform, 4. yılın ilk eyleminde Filistin gündemini işledi. Basın açıklamasını platform adına Esra Duru okurken, açıklama şu vurgularla son buldu: "Filistin hepimizin yarasıdır. Filistin İsrail işgali altında oldukça hiçbirimiz başımız dik dolaşamamalı ve sıcak yataklarımızda rahat uykulara dalamamalıyız. Bunun için Filistin'de olanları unutmamalı ve hayatımızı bu bilinçle yeniden gözden geçirmeliyiz. Filistin bize kapitalist, emperyalist güçlere karşı vermemiz gereken uzun soluklu ve zor mücadelede rehber olmalıdır. (01 Şubat 2009)

### **Başörtüsü sorununda Anayasa'ya uymak zorundaymış**

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yunus Söylet, göreve geldikten sonra yaptığı ilk basın toplantısında "Türbanlı öğrencilerin eğitim ve öğretimi konusunda Anayasa ve yasalara uymak durumundayız. Kişisel fikirlerle örtüşmeyebilir. Ama biz kişisel ideolojilerle değil Anayasa ve kanunlarla hareket edeceğiz. Anayasa ve kanunlarla sınırlı olmayan özgürlüklere destek olacağız tabii ki" dedi. Başörtülü öğrencilerin sosyal tesislere girmeleri konusunda bir yasak bulunmadığını belirten Söylet, "Defalarca müşahade ettim. Böyle bir yasak yok." ifadelerini kullandı. (02 Şubat 2009)

### **İtalya'da namaz ve peçe yasağına doğru**

Lega Nord (Kuzey Ligi) Partisi'nden olan Belediye Başkanı Enzo Bortolotti, "Belediye sınırları içindeki kamu alanları ve alanlarda ibadet yapılması kesinlikle yasaklanacak. Bunun yanında hiç kimse peçe ile dolaşamayacak. Belediye sınırları içinde yeni cami yapılmayacak." dedi. Bortolotti 4 yıl önce de, Müslüman kadınların belediye sınırları içinde peçe kullanmasını yasaklarken karar İl Genel Meclisi tarafından geçersiz kılınmıştı. Bu kez Lega Nord Partisi'nin hükümette, başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere önemli bakanlıklara sahip olması nedeniyle, bu uygulamaların engellemeyle karşılaşmayacağı belirtildi. (03 Şubat 2009)

### **Türban başka, çarşaf başka...**

CHP Grup Başkanvekili Kemal Anadol, Meclis'te Parlamento Muhabirleri Derneği'ne yaptığı ziyarette sorulan soruların birine verdiği cevapta, çarşaf giymenin siyasi bir simge değil, geri kalmış bölgelerde giyilen bir kıyafet olduğu iddia etti. Anadol, "CHP'nin çarşaf açılımı diye bir açılımı hiç olmadı. Hiç bir partili de bu açılmadan söz etmedi. Olay şu. Partiye katılan 4 kadına rozet takıldı. Takmamak o kadınlara saygısızlıktı. Devrim yasalarında erkeğin kıyafeti düzenlenmiştir, kadın kıyafeti ise düzenlenmemiştir. Türban başka bir şey çarşaf başka bir şey, Çarşaf siyasi bir simge değil, geri kalmış bir simgedir. Türkiye'deki kadınların kıyafet olarak çarşaf olarak tercihi 2,5 bilemediniz 3'ü geçmez. Daha çok geri kalmış bölgelerimizde egemen olan değişik bir kıyafet biçimidir. Siyasi simge amaçlı kullanılmaz. Ekonomik şartlar düzeldikçe de düzenleniyor" dedi. (05 Şubat 2009)

### **Başörtülüler polis de olabilecek**

İngiltere ve İsveç'ten sonra Norveç'te de Müslüman kadın polislerin inançları gereği isterlerse başörtüsü giyebilmelerine izin verildi. Norveç Hükümeti, bu uygulamanın Müslüman toplumla iyi ilişkiler geliştirmek ve Müslüman toplumdan Polis gücüne katılımını sağlamak amacıyla başlatıldığını bildirdi. Norveç Adalet Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Polis teşkilatından gelen tavsiyelere uyararak, polis üniformalarının dini kıyafetlere uyum sağlayacak şekilde değiştirildiği belirtilerek, bu değişikliklerle Norveç Müslüman toplumunun Polis teşkilatına girebilmelerinin önünü açacağı kaydedildi. (06 Şubat 2009)

### **Boğaziçi Üniversitesi'nden başörtülü öğrencilere soruşturma**

Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü, Eğitim Fakültesi ilköğretim bölümündeki 16 öğrenci hakkında "derslerde 2547 sayılı kanunun Ek 17. maddesine aykırı davrandığımız gerekçesi ile Rektörlük tarafından hakkınızda soruşturma açılmasına karar verilmiştir." ifadeleriyle savunma istedi. (10 Şubat 2009)

### **Kocaeli'deki başörtüsü direnişinde 200. eylem!**

Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu'nun İzmit Sabri Yalın Parkı'nda başlattığı başörtüsüne özgürlük hareketi 200 haftayı geride bıraktı. Kocaeli'deki 200'üncü eyleme yazar Yıldız Ramazanoglu, AK-DER (Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği) genel sekreteri Neslihan Akbulut, AK-DER'den Havva Yılmaz da destek verdi. Unutulmak ve unutturulmak istenen temel bir meseleyi merkeze alarak hak, adalet ve özgürlük mücadelesi başlatan platform, aradan geçen zamana rağmen direniş azmini korudu ve

eylemlikleri Sakarya, Ankara, Van, Akyazı, Konya ve Antalya'da da yankısını buldu. Türkiye Başörtüsü Platformları, halen aktif olarak başta başörtüsü yasağı gelmek üzere Türkiye'nin ve dünyanın önemli gündem maddeleri; sosyal, siyasal ve ekonomik sorunları hakkında kendi söylem ve duruşlarıyla meydanlarda öncü bir örneklik sergiliyorlar. Özgürlüklerin gasp edildiği bir ortamda sessizliğin ve tepkisizliğin yasakçılara cesaret vereceği bilinciyle harekete devam ediyorlar. **(15 Şubat 2009)**

#### **Yasak için boykot çağrısı yapan Özgür-Der'e kapatma davası açıldı**

Fatih Asliye Hukuk Mahkemesi'nde, Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği'nin 04.11.2008 tarihli 106 sayılı kararında "derneğin kuruluş amacı dışına çıkılarak bir kısım tören alanlarında başörtülü kadınların tören alanlarında dışarı çıkartıldığı, hakarete ve hukuka aykırı uygulamalara maruz kaldığı iddia edilerek törenlere katılmama ve çocuklarını bu törenlere göndermeme" şeklinde karar aldıklarının belirlenmesi nedeniyle; dernekler kanununun 30/1-a-b maddeleri delaletiyle Medeni Kanun'un 89/1 maddesi gereğince "dernek amacının kanuna ve ahlaka aykırı hale geldiği iddiasıyla" derneğin feshine karar verilmesi için dava açıldı. **(17 Şubat 2009)**

#### **Kurtuluş Savaşı, tesettüre de karşı verildi...**

Anayasa Mahkemesi eski başkanlarından Yekta Güngör Özden, Başkent Üniversitesi'nde katıldığı bir panelde, "Bizim Kurtuluş Savaşı'nı yalnız düşmanı bu topraklardan uzaklaştırmak olarak algıladık ama aslında, o dönemde yazılan notlarda, hatıra yazılarında, bu topraklarda Cumhuriyet kurulmalı, latin harfleri kurulmalı ve kadınlar tesettürden kurtarılmalı. Bu hedef var." şeklinde konuştu. Özden, bir öğrencinin "1980'lerde başörtüsü sorunu yoktu, bugün sağ-sol, alevi-sünni, kürt-türk tartışmaları yaşanıyor. Bu hep böyle mi gidecek?" şeklindeki sorusuna verdiği cevabın devamında şunları söyledi: "1989 Anayasa Mahkemesi kararı, inançlara saygılıyız ama üniversite ve yüksek öğretim kurumlarında öğretim üyelerinin ve öğrencilerin hangi inanca sahip olacağını belirten bir simgenin kullanılması barışı zedeler, bu bir direnmedir, çirkin ayrımları yapmak gibi... Bahsettiğiniz Türk-Kürt. alevi-sünni ayrımı gibi, işte günlerdir sokakları savaş alanına çeviren bölücü sempatizanları gibi. Hepsi Türkiye'nin Atatürk çizgisinden uzaklaştırmak içindir. Bu oyuna gelmemek de insanlık görevidir." **(19 Şubat 2009)**

#### **Seçilirsem başörtümü çıkaracağım**

CHP, Ankara Nallıhan'da Belediye Meclis üyeliği yapan Meryem Bıçkıcı'yı Deniz Baykal'ın onayıyla Belediye Başkan adayı gösterdi. Bıçkıcı, on yıldır sivil toplum ve siyasette yer aldığını belirterek, inancı gereği başını örttüğünü ancak CHP'nin bu konudaki hassasiyetini de doğru bulduğunu söyledi. Bıçkıcı Taraf'a verdiği demecine devam etti: "Ben adaylık için kimseye başımı açacağım diye bir taahhütte bulunmadım. Ama resmi törenlerde çelenk de koymam gerektiği zaman başım açık katıldım. Başörtüsü benim için inancım gereği ama devletin yasalarına saygılıyım. Kamu görevi yapacağım için seçilirsem başörtümü çıkaracağım. Görev dışında sürdürmeyi düşünüyorum." **(20 Şubat 2009)**

#### **Japon vatandaşa TÖMER'den başörtülü fotoğraf yasağı**

Müslüman olduktan sonra İslâm'ı yakından tanımak için Türkiye'ye gelen Japon vatandaşı Kayoka Kaminoki, başörtüsü mağduru oldu. Kur'an eğitimi almak için Ankara'nın ünlü camilerinden Maltepe Camii'ni seçerken, Türkçe öğrenmek için ise Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezini tercih etti. Kaminoki, bir yandan İslâmiyet üzerine ülkemizde araştırmalar yapıp İslâmî eğitim alırken diğer yandan dil eğitimini tamamlamak için büyük gayret gösterdi. TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi)'nde dil eğitimini tamamladıktan sonra sınavlarını başarıyla vererek diploma almaya hak kazandı. Bütün derslere başörtülü olarak girmesinde bir sakınca görülmezken, diploma günü geldiğinde TÖMER yetkilileri tarafından başörtüsüz bir fotoğraf istendi. Kaminoki, "... Kendimi neden başkası gibi göstereyim? Başörtüm benim inancımın gereği. Üstelik ben örtünmenin anlamını sizin ülkenizde öğrendim. İlk gün kayıt yaptırırken ve derslere girdiğimde böyle bir mecburiyet olduğunu da bana söylemediniz. Kimlik kartımdaki fotoğrafım ile size bugün verdiğim fotoğrafım da aynı. Siz beni aldattınız mı?" diyerek tepkisini dile getirdi ve dil kursunu terk etti. **(22 Şubat 2009)**

#### **Yasağa karşı öğrenci dayanışması**

Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından atanan yeni rektörün yasakçı girişime karşı gösterdikleri tavır 16 öğrenci hakkında derslere şapkayla girdikleri gerekçesiyle soruşturma başlatılmasına karşı da gösterdiler. Kuzey Kampüs önünde toplanan yaklaşık 200 öğrenci, yağmur altında Güney Kampüs'e doğru yürüyüşe geçerek "Rektör sözünü tut" ve "Akademik onursuzluk" yazılı dövizler taşıdılar. Üniversite yönetimini protesto eden Boğaziçili öğrenciler, hiçbir arkadaşlarının inancından ve kimliğinden dolayı ayrımcılığa maruz bırakılmasına sessiz kalmayacaklarını dile getirerek, rektörlüğün açtığı soruşturmaları tanımadıklarını ifade ettiler. Öğrenciler daha sonra başörtülü öğrencilere gönderilen soruşturma kağıtlarını yırtarak rektörlük kapısına bıraktılar. **(23 Şubat 2009)**

**Başörtüsü yasağı hak ihlalidir**

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch), Almanya'daki başörtüsü yasağının insan haklarını ihlal ettiğini bildirdi. Örgüt tarafından Almanya'nın başkenti Berlin'de açıklanan raporda, Almanya'nın bazı eyaletlerinde başörtüsüyle görev yapan öğretmenlere ve memurlara getirilen "dini sembollerin taşınmaması" yasağının ayrımcılık olduğu savunuldu. Örgütün Avrupa ve Orta Asya sorumlusu Haleh Chahrokh, bu eyaletlerdeki yasaların açık bir şekilde başörtüsüne karşı olduğunu ve kadınları meslekle inanç arasında tercih yapmaya zorladığını ifade etti. Uygulamalardan dolayı bu kadınların cinsiyet ve dini açıdan dışlandıklarını kaydeden Chahrokh, sınırlamanın dışlayıcı olmadığı yönündeki iddiaların yanlışlığına dikkati çekti. "Human Rights Watch", eyalet hükümetlerine, dini kıyafet ve sembolleri yasaklayan yasaları gözden geçirmeleri ve kaldırmaları, böylelikle şartları uluslararası insan hakları kriterlerine uygun hale getirmeleri çağrısında bulundu. **(26 Şubat 2009)**

**"Türban" kasıtlı üretilmiş bir kavram**

Siyasi tarihe "postmodern darbe" olarak geçen 28 Şubat süreci, binlerce insanın hakkının gasp edilmesine sebep oldu. Bunlardan biri de Doç. Dr. Sevgi Kurtulmuş. Sevgi hanım başörtülü olduğu gerekçesiyle üniversiteden doçent olarak uzaklaştırılan ilk kişi aynı zamanda. Tam 10 yıldır bu görevini yapamıyor. Sosyal güvenlik hocası olan Kurtulmuş, bir mağduriyet de geçtiğimiz yıllarda yaşamış. Hak ettiği halde yine skandal bir gerekçeyle emeklilik hakkından mahrum bırakılmış. Vakit Gazetesi'ne konuşan Sevgi Kurtulmuş yasağa ilişkin şunları söyledi: "Toplumunun büyük çoğunluğu arasında bir sorun yok. Hatta geniş bir toplumsal mutabakat var bu konuda. Ama geçenlerde bir dernek başkanı hanımefendi "Bizim istemediğimiz hiçbir şey bu ülkede değişmez" dedi. Bu sözü, ülkemizde toplumun geniş kesimlerini oluşturan manevi değerlere bağlı insanlar olarak bizler söyleyebilmeliydik. Merak ediyorum, bu insanlar bu gücü nereden ve kimlerden alıyorlar? Toplumun değerlerine bu kadar karşı ve bu kadar yabancı? Siz kimsiniz diye sormak lazım." **(28 Şubat 2009)**

## **MART 2009**

**28 Şubat fişlemeleri devam ediyor**

Dönemin Genelkurmay Başkanı'nın '28 Şubat bin yıl sürecek' sözünü doğrulayan belgeleri ortaya çıkaran Taraf, askerinin 2007'de Eskişehir'i karış karış fişlediğini gösterdi. Postmodern darbenin sürdüğünü gösteren raporlar, Eskişehir'de mahallelerin tek tek fişlendiğini kanıtıyor. Dernekler, sendikalar, okullar, kafeler, hastaneler, eczaneler, hatta "Atatürkçü" dernekler dahi uygulamadan nasibini almış. Ordunun fişleme yaparken "suç unsuru" aramadığı da dikkat çekiyor. Piknik yapmak, saz çalıp türkü söylemek ya da peruk satmak fişlenmek için yeterli neden. Raporda fişlemelerin devam edeceği "Yıkıcı, bölücü ve irticai yapılanmalar ve bu unsurların devam ettirdikleri faaliyetler, bilgi elde edildikçe vakit geçirmeksizin uygun kanallarla gönderilmektedir" ifadesiyle anlaşılıyor. Eskişehir'de Hava Kuvveti Komutanlığı'nın hazırladığı raporda en geniş bölüm "İrticacı Faaliyetler"e ayrılmış. Rapordaki ifadeler arasında peruklu öğretmenlerin dahi fişlendiği görülüyor: "Eskişehir Atatürk Anadolu Meslek Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde din bilgisi dersi öğretmeni olan Fatma Özdemir'in okul içinde peruk taktığı Milli Güvenlik Bilgisi Dersi raporları ile bildirilmiştir. . . Eğitim-Bir Sen Eskişehir Şube Başkanı İsmail Altınkaynak başörtülü insanların eğitim ve çalışma haklarının ihlal edildiği yönünde açıklama yaptı." **(01 Mart 2009)**

**Çarşafli kadın CHP'lilerin hışmına uğradı**

CHP'yi de bölen "çarşaf açılımı" Bağcılar'da hiç de hoş olmayan olayların yaşanmasına neden oldu. Adının Nimet olduğu söyleyen CHP'li bir kadın "çarşaf açılımını" protesto etmek amacıyla CHP'nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı Kemal Kılıçdaroğlu'yla görüşmek istedi. Partililer tarafından zorla otobüsten indirilen Nimet Hanım, bu kez de partililerin hışmına uğradı. Bir grup partili tarafından provokatörlükle suçlanan yaşlı kadın, itilip kakılmaya başlandı. Buna rağmen hala CHP'nin çarşaf açılımının, partiye zarar verdiğini söylemeye çalışan kadın, partililerin saldırısına uğradı. **(02 Mart 2009)**

**Dayak yiyen kadın konuştu: Provokatör değil, partiliyim**

Bağcılar'da Kılıçdaroğlu'nun seçim gezisinde CHP'liler tarafından AK Partili sanıldığı için saldırıya uğrayan 65 yaşındaki Kıymet Özgür CHP üyesi çıktı. Üç dönemdir CHP'den milletvekili aday adayı olan ve 15 yıllık partili olduğunu söyleyen Kıymet Özgür "Sesimi duyurmak içinde böyle bir yol denedim. Bırakın saygıyı onlar benim çarşafımı yırttılar. Çarşafımın yırtıklarını herkes gördü. Göğsüm açıldı. Her yanım titiyor. Eteklerimi yırttılar." diyerek üzüntüsünü dile getirdi. **(02 Mart 2009)**

**Başörtüsü yasağı Kırgızistan'da**

Cumhuriyet Gazetesi'nin haberine göre Kırgızistan Eğitim Bakanlığı, ülkedeki ortaokullarda başörtüsünün yasaklanması için adım atmış. Bakanlığın, başörtüsü yasağı konusundaki bu tavrının sebebi ise gazete tarafından "bazı dinci örgüt temsilcilerinin ortaokullarda türban zorunluluğu" şeklinde ifade edilmiş. Habere göre "üst düzey yetkililer, dinci örgütlerin ailelere baskı yapmasına izin vermeyeceklerini belirterek, Kırgız gençler arasında türbanın yaygın olmadığını vurguladılar." Halkın yüzde 89'u Müslüman olduğu ifade edilen Kırgızistan'da son birkaç yıldır başörtüsü tartışmalarına sahne oluyor. Kılık-kıyafet kuralları ile kız öğrencilerin başörtülerine izin verilmezken, yetkililerin "Ülkemizde dini yaşamak serbest fakat din, devlet işlerine karıştırılmamalı. Okulların belirli kuralları var. Biz yazılı kurallara uyulmasını istiyoruz" diyerek başörtüsüne getirilen yasakları savunması ise Türkiye'de yıllardır tekrarlanan argümanları çağırıyor. **(02 Mart 2009)**

**CHP'li belediye başkan adayı başörtüsü dağıttı**

CHP'nin Pendik Belediye başkan adayı Mehmet Salih Usta ve CHP'li kadınlar sokak sokak dolaşarak başörtüsü dağıttı. 50 bin başörtüsü dağıtacağı belirtilen Usta bunu 'başörtülü bayanlar ile örtüşmek' için yaptıklarını ifade etti. Usta, "Başörtüsü bizim bir gerçeğimizdir. İnankar örtünen kardeşlerimize başörtüsü hediye ediyoruz. CHP inançların teminatıdır. Olumlu tepkiler alıyoruz, başörtüsüne karşı olmadık, tam tersine onların inanç özgürlüğünü sonuna kadar savunduk. Bacılarımızla örtüşmek için başörtüsü dağıtıyoruz. Oy avcılığı adına bunu yapmadık." dedi. **(05 Mart 2009)**

**Başörtüsünü savunmaya Çevik Bir baskısı!**

Star Gazetesi Şamil Tayyar'ın köşe yazısındaki "Çevik Bir ceza vermemi istiyor" başlıklı bölüm, başörtüsü yasakçılarının, başörtüsünün savunulmasına dahi izin vermemek için hukukçuları nasıl bir baskı altında tuttuğunu gösterdi. Tayyar'ın aktardığı olay şöyle: "Kayseri Gündem Gazetesi, 1998 yılı 2 Mayıs, 5 Mayıs ve 6 Mayıs tarihlerinde yükseköğretimdeki başörtü sorunuyla ilgili okuyucu mektuplarına yer veriyor. Genel yayın yönetmeni sıfatıyla meslektaşımız Mehmet Uğurlu da bu mektuplar üzerinden analitik yazılar kaleme alıyor. Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, 8 Haziran 1998 günü Kayseri Cumhuriyet Başsavcısı Rana Yılmaz'a 'gizli' damgalı bir yazı gönderiyor. Gazetede 'Başörtüsü mağdurları köşesi' içinde yer alan ifadelerle ilgili bazı örnekler veren Çevik Bir, şöyle diyor: 'Bu tür ve benzeri diğer ifadelerle kanuna itaatsizliğe, din ve mezhep farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik edildiği, cumhuriyetin tahkir ve tezyif edildiği anlaşılmaktadır.' Bu değerlendirmenin ardından sorumlular hakkında dava açılması talebi dile getiriliyor." **(11 Mart 2009)**

**Askerden başörtüsüne boykot**

Diyarbakır'da Mehmet Akif Ersoy için düzenlenen anma törenine Kolordu Komutanlığı adına katılmak için gelen askeri erkân, salondaki başörtülü 2 bayanı görünce törene katılmayarak kültür merkezini terk etti. Edinilen bilgiye göre; anma töreninin yapılacağı salonda tüm hazırlıklar tamamlanarak protokolün yerini alması beklendi. Protokol yerini almaya başlarken, törene katılmak için kültür sarayına gelen subaylar salona girmeden önce görevli askerleri salona gönderdi. Protokolün 3. arka sırasında başörtülü 2 bayanı gören görevli askerler, yetkililerden çıkarılmalarını rica etti. Bunun üzerine Diyarbakır Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Ömer Yıldızhan, bayanlara salonun üst arka tarafına geçmesini rica etti. Bayanlar yerinden kalkarak gösterilen yere geçerken, askeri erkân salona girmeden binayı terk etti. Askerlerin protokoldeki koltukları anma töreni boyunca boş kaldı. **(12 Mart 2009)**

**Kırgızistan'da yasaklar geri adım attı**

Kurmanbek Bakiyev liderliğindeki Kırgızistan'da başörtüsüne getirilen yasak kararı geri tepti. Kırgızistan Eğitim Bakanlığı, sivil toplum örgütleri ve halktan gelen tepkiler üzerine geri adım atarak, okullarda başörtüsü yasağını kaldırdı. Eğitim Bakanlığı, geçen haftaki kararlar eğitim kurumlarına getirdiği başörtüsü yasağını iptal ederek, kararın tavsiye niteliğinde olduğunu bildirdi. Eğitim Bakanı Abdılada Musayev, yaptığı açıklamada, kız öğrencilerin okullarda başörtüsü takmasını yasaklamadıklarını, sadece tavsiyede bulduklarını belirtti. Musayev, sivil toplum örgütleri ile velilerin yargıya başvurmaları üzerine bakanlığın kararında değişiklik yapıldığını kaydetti. **(12 Mart 2009)**

**GATA'da ölümcül yasak**

28 Şubat sürecinde eşi başörtülü olduğu için TSK'dan ihraç edilen Sadık Güray Balatekin, 10 yıl önce yaşadığı trajediyi anlattı. İhraç edildikten sonra GATA'da mide kanseri tedavisi gören eşinin de hastaneden çıkarıldığını ifade eden Balatekin, 20 gün sonra da eşinin hayatını kaybettiğini söyledi. 1999 yılının baharında eşi Aliye Hanım'a mide kanseri teşhisi konulduğunu, GATA'nın Ağustos ayında "hastalığın hayati önemi haiz olduğunu" belirterek, "hastanın takip ve tedavisi için onkoloji kliniklerinin bulunduğu bir merkezde ikameti uygundur" raporu verdiğini söyledi. Rapora dayanılarak tayininin Ankara'ya çıkarıldığını ve eşinin GATA'da kemoterapi tedavisi görmeye başladığını söyleyen Balatekin, Kasım'da ihraç edildiğini ve ihracıyla birlikte tüm sosyal haklarını kaybettiği için de GATA'da kanser tedavisi gören eşinin tedavisinin kesildiğini anlattı. Eşinin bu olaydan 20 gün sonra hayatını kaybettiğini anlatan Balatekin, GATA'nın Ergenekon Davası sanıklarına gösterilen muameleyi ise kınadı.

**18 Mart, yasaklarla anıldı**

18 Mart programları çerçevesinde "Yurt içindeki şehitlikler ile şehit mezarlarının ziyaret edilmesi" gibi bir etkinlik yer alıyor. Bu etkinlikler çerçevesinde öğrenciler, bazı okullarda Milli Güvenlik dersine giren askerlerce mezarlıklara götürülüyor. Etkinliklere alınan öğrencilerin araçlarda başlarını örtmelerine ise kesinlikle izin verilmiyor. Askeri otobüsleri "kamusal alan" sayan bu anlayışın neticesinde, okul dışında başını örten birçok lise öğrencisi yasakçı bir uygulamaya maruz kalıyor. En fazla sıkıntıyı ise İmam-Hatip liselerindeki kız öğrenciler çekiyor. Milli Güvenlik dersine giren askerler, okul dışı bir etkinlikte dahi, sırf askeri otobüsle gidildiği için kız öğrencilerin başlarını örtmelerine izin vermedikleri gibi, başörtülü binen öğrencilerin de başlarını açtırıyor. (17 Mart 2009)

**Kariyer Günleri'nde başörtüsü zulmü**

Çukurova Üniversitesi IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) Öğrenci Kolu tarafından Balcalı Yerleşkesi'ndeki Mithat Özsan Amfisi'nde düzenlenen "Kariyer Günleri '09" etkinliği kapsamında bir konferansa katılmak isteyen bayan mühendis, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkarıldı. Görevli olduğu Türk Telekom'un da sponsorluğunu yaptığı "Kariyer Günleri '09" etkinliğine katılmak isteyen mühendis Esin A., toplantı başlamadan güvenlik görevlisi tarafından mesai arkadaşlarının yanında dışarı çıkartılmak istendi. Arkadaşlarıyla konuşup çıkma hazırlığı yapan Esin A., bu kez ikinci bir güvenlik görevlisi ve organizasyonda görevli bir öğrenci tarafından uyarılınca gözyaşlarına hakim olamadı ve salondan ayrılmak zorunda kaldı. Yetkililer ise yasaya göre kamusal alanda başörtüsüyle bulunmanın yasak olmasından dolayı görevlerini yaptıklarını bildirdi. (19 Mart 2009)

**İzmir Büyükşehir Belediyesi başörtülü fotoğrafa paso vermiyor**

Vakit'ten Hüseyin Kulaoğlu'nun haberine göre, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Konak'taki ESHOT Ulaşım Kartları Şube Müdürlüğü'ne paso almak için başvuran örtülü öğrenci Gülgün Burşuk, sırf başörtülü fotoğraf verdiği için paso alamadı. Başörtülü fotoğrafı kabul etmeyeceklerini söyleyen ESHOT yetkilileri, Açıköğretim lisesi öğrencisi Burşuk'a başı açık şekilde çekilmiş fotoğrafını getirmesini söylediler. Bu cevap karşısında Gülgün Burşuk şaşkına döndü. Yanında bulunan eşi Murat Burşuk devreye girerek uygulamaya tepki gösterdi. Böyle bir uygulamanın mümkün olamayacağını, bunun adaletsizlik olduğunu söyleyen Murat Burşuk'a ESHOT yetkilileri, paso veremeyeceklerini belirttiler ve "İstiyorsanız dilekçe yazın, biz de yönetime ulaştırırız" diyerek çifti geri çevirdiler. (20 Mart 2009)

**Başörtülü öğrencileri kampüse aldı diye işinden atıldı**

2008'de, TBMM'de 411 milletvekilinin oyuyla kabul edilen ve üniversitelerde başörtüsüne serbestlik getiren anayasa değişikliğinin yapıldığı hafta ODTÜ'de 2 başörtülü öğrenciyi okula başını açtırmadan alan özel güvenlik görevlisi Soner Ercim, kademeli olarak önce temizlik hizmetine kaydırıldı, sonra "maaş kesme" cezasına çarptırıldı ve son olarak da işinden atıldı. Başörtülü öğrencileri aldığı için hakkında soruşturma başlatılan, ilk karar iptal ettirecek güvenlik görevine iade edilen fakat ODTÜ tarafından başlatılan ikinci soruşturmada başörtülülere kampüse aldığı için 'kaos çıkartmak' ile suçlanarak işine son verilen Ercim, İdare Mahkemesi'nin sonucunu beklediği bildirildi. (20 Mart 2009)

**Sandık kurulu üyelerine başörtüsü yasağı**

Yüksek Seçim Kurulu, yerel seçimde siyasi partilerce bildirilen sandık kurulu üyelerinin, yargı kararlarıyla belirlenen kılık kıyafet ölçülerine uymalarını istedi. 21 Ekim 2007'de yapılan Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasında, İstanbul Kandilli adresindeki bir okulda oy kullanan Mehmet Serhat Ünal'dının "sandık kurulu üyeleri içerisinde türban takan kadınların bulunduğu" gerekçesiyle il ve ilçe seçim kurullarına yaptığı şikayetin işleme konulmaması üzerine konuyu görüşen YSK, 29 Mayıs 2008'de sandık kurulu üyeleriyle ilgili bu kararı almıştı. Kararda, sandık kurulunun kamusal bir görev yaptığı ve sandık alanını kamusal bir alan olduğu ifade edildi. (20 Mart 2009)

**YSK'ya siyasilere tepki geldi**

YSK kararıyla ilgili Zaman'a konuşan Meclis Anayasa Komisyonu Başkanı AK Parti vekili Burhan Kuzu, sandık görevlilerinin klasik memur olarak görülemeyeceğini vurguladı. Prof. Dr. Mehmet Turhan ise "YSK kamusal alanı kendine göre yorumlamış. İşgüzarlık yapmış. Bunlar devlet memuru değil, orası devlet dairesi değil. Bu mantıkla giderlerse kamusal alandır diye devletin hastanelerine de, belediye otobüslerine de yasak koyabilirler." dedi. Kararla ilgili olarak CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Sevigen "Anlamsız bir karar. Kamusal alanda ancak devletin görevlendirdiği kişiler bu yasağa uymak zorundadır. Yoksa sivil vatandaşlar istediği kıyafetle sandık başında görev yapabilir." derken MHP Genel Sekreteri Cihan Paçacı, YSK'nın yasak kararına şu yorumu yaptı: "Yüksek Seçim Kurulu, Anayasa'ya göre seçimlerin sağlıklı, düzgün ve düzenli yapılmasının temininden sorumludur. Kurul, böyle bir karar almışsa buna itiraz söz konusu değildir." değerlendirmesinde bulundu. (21 Mart 2009)



**YSK'nın başörtüsü yasağı utanç verici**

Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) sandık başındaki başörtüsü yasağına tepkiler devam etti. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkan Vekili Halide İncekara, kadınlara yapılan öteleme ve zulmün artık bitmesini istedi. Mazlumder Ankara Şube Başkanı Üstün Bol, YSK'nın aldığı kararın hukuki değil, keyfi olduğunu kaydederek, "Yerel seçimlere 10 gün kala yayınlanan bu genelge ile amaçlanan başörtülü kadının elinden seçme ve seçilme hakkını almaktır." değerlendirmesinde bulundu. Uygulamaya siyasi partilerin kadın adayları da tepki gösterdi. (23 Mart 2010)

**Otobüsler de kamusal alan yasağı**

CHP'li İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin başörtülü fotoğrafla başvuran öğrencilere paso vermemesi yasağına yeni bir alan daha ekledi. Yasakla ilgili Vakit gazetesine açıklama yapan ESHOT Genel Müdürü Gül Şener ise otobüslerin "kamusal alan" olduğunu söyleyerek yasağı savundu. Mazlumder İzmir Şubesi üyeleri ise İzmir Belediyesi'nin başörtülü öğrencilere paso vermemesi üzerine tepkisini belirtmek için bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasını İzmir Mazlum-Der Şube Başkanı Mustafa Kaylı okudu. Kaylı, başörtülü öğrencilere indirimli otobüs kartı vermeme uygulamasının tam bir insan hakkı ihlali olduğunu kaydetti. Belediyenin yaptığının ayrımcılık olduğunu dile getiren Kaylı, "Ayrımcılık bir yandan insan hakkı ihlali, diğer yandan Türk Ceza Kanunu 122.m.ye göre suçtur" diye konuştu. (25 Mart 2009)

**Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin: Yasaksa uyulacak!**

Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin YSK'nın sandık başındaki görevlilere başörtüsünü yasaklayan kararıyla ilgili olarak "Yüksek Seçim Kurulumuz bir karar vermiştir. Bu tartışılabilir. Beğenen olur, beğenmeyen olur. Doğru olup olmadığı konusunda da bir değerlendirme sunacak değilim. Yüksek Seçim Kurulu'nun kararları kesindir. Uyulacaktır. Beğensen de, beğenmesen de uyacaksınız" diye konuştu. (25 Mart 2009)

**Başörtüsü yasağı Bulgaristan'da**

Bulgaristan'da iktidarda bulunan Sosyalistler liderliğindeki hükümet okullarda başörtüsü yasaklanması ile ilgili yasa tasarısını kabul etti. Yasaya göre okullarda başörtüsü ve büyük haç gibi "şüpheli dini sembollerin" takılması okullarda yasak olacak. "Şüpheli dini semboller" Fransa'daki yasaklıların da kullandığı bir ifade. Şayet yasa tasarısı meclis oylamasından geçerse, devlet okullarında başörtüsü de yasaklanacak. Müslümanların nüfusun yüzde 12'sini meydana getirdiği Bulgaristan'da başörtüsü daha önce de yasaklıkla karşı karşıya kalmıştı. 2006 Temmuz'unda Smolyan Ticaret Lisesi'nde okuyan Fatme ve Mihaela isimli iki kız öğrencinin başörtüsü sorunundan ötürü okul idaresinden şikayetini değerlendiren Meclis Ayrımcılıktan Koruma Komisyonu, okul idaresini haklı bulmuştu. Bulgaristan Başmüftülük Ofisi ise tasarıda öngörülen yasağın yanlış olacağını belirtti. (26 Mart 2009)

## NİSAN 2009

**ÖSS'ye başvuru süreci yasakla geçti**

Yerel seçim süreci ile ÖSS başvuru süreci yasaklarla tamamlandı. Her ne kadar merkez ve muhafazakâr gündeme getirmeyişe de başvuru sürecinde on binlerce aday, başını açmak mecburiyetinde bırakıldı. Yurtdışında ya da açık öğretimde okumayı tercih edecek adaylar dahi ÖSYM bürolarında baş açtırma işkencesine maruz kaldılar. Böylece daha üniversite kapısına gelmeden yasak süreciyle tanışan öğrencilerin uğradığı zorbalık ise yokmuş gibi geçirildi. (01 Nisan 2009)

**Başörtülü belediye başkanı mazbatayı perukla alabildi**

Demokrat Parti adayı olarak belediye başkanlığını kazanan Gaziantep'in İslahiye İlçe Belediye Başkanı Malike Uludağ, mazbatasını aldı. Seçim döneminde başörtüsü çeşitli tartışmalara sebep olan Malike Uludağ, mazbatasını almaya İslahiye Adliyesi'ne kalabalık bir partili grubu ile geldi. Belediye Başkanı Malike Uludağ'a, eski belediye başkanı kocası Mehmet Uludağ da eşlik etti. Mazbatasını başörtüsünün üzerine takarak alan Malike Uludağ, görevine başladı. (03 Nisan 2009)

**Başörtülü kızı "terörist" gibi çizdiler**

İngiltere'de bir vakfın çıkardığı Klic adlı dergide, başörtüsü takan bir Müslüman kız çocuğu "terörist" olarak gösterildi. Dergide yer alan bir karikatürde boynunda haç bulunan bir çocuk, yanındaki arkadaşına başörtülü Müslüman kızı parmağıyla göstererek, 'o bir terörist' diyor. Çocuk daha sonra Müslüman kıza bağırarak, "Hey, ismini bilmiyorum ama söyle bakim başörtüsünün altında ne saklıyorsun" diye tepki gösteriyor. Müslüman kız ise "Senin taktığın haç neyi temsil ediyorsa, benim başörtüm de aynı şeyi temsil ediyor" diye karşılık veriyor. . . Karikatür, İngiltere'deki Müslüman nüfus tarafından tepkiyle karşılandı. (05 Nisan 2009)

**Başörtülü diye otobüsten indirildi**

Danimarka'nın güneyindeki Arhus kentinde bir otobüs şoförü, Müslüman bayan yolcunun başörtüsünü "maske" olarak değerlendirdi ve kadını "otobüslerde maske takmak yasaktır" bahanesiyle araçtan indirdi. Odense kentinde yaşanan başka bir olayda ise; aylık abonman kartını kullanan Somali asıllı bir kadın, başörtüsüyle birlikte taktığı peçe yüzünden otobüse binemedi. Şoför, kadının yüzünün görülmediğini ve kimliğinin tespit edilemediğini öne sürdü. Yayınladığı basın açıklamasında Arhus'ta yaşanan olayı "utanç verici" olarak değerlendiren Danimarka Müslümanlar Ortak Konseyi (MFR), siyasilere bu konuda gerekli adımları bir an önce atacaklarını umut ettiklerini belirttiler. **(06 Nisan 2009)**

**Barack Obama o öğrencileri göremedi**

ABD Başkanı Obama, Tophane-i Amire'de öğrencilerle bir araya geldi. Obama kısa bir giriş yaparken "Birbirimizin ötesinde konuşamayız, etrafımıza güvensizlik duvarları öremeyiz. Ortak zemin bulmamız gerekiyor, birbirimizin bakışlarına saygı duymamız gerekiyor, fikir birliği kurmasak bile... Yeni köprüler inşa edebilirsiniz, yeni duvarlar örmek yerine..." gibi mesajlar verdi. Obama'nın konuşmasını çok sayıda üniversite öğrencisi takip ederken, içlerinde tek bir başörtülü öğrencinin dahi bulunmaması dikkat çekti. **(07 Nisan 2009)**

**Başörtüsü Belçika'da da yasaklandı**

Belçika Danıştay'ı okullarda başörtüsünün yasaklanmasından yana görüş açıkladı. İrkçilikle Mücadele Derneğinin (Mrax), 2005 yılında, başörtüsünü yasaklayan okullara karşı ayrımcılık ithamıyla yaptığı bir başvuruyu ve açtığı davaları değerlendiren Danıştay, söz konusu okulların ayrımcılık yapmadığına, aksine ayrımcılığa karşı önlem aldığına hükmetti. Mrax, dava açtığı okulların, Eğitim Bakanlığı tarafından da onaylanan iç yönetmeliklerinde geçen "siyasi ve dini aidiyet gösteren sembollerin görünür şekilde taşınmasının" yasaklanmasına karşı çıkıyor ve bu yönetmeliklerin yürürlükten kaldırılmasını istiyordu. Derneği haksız bulan ve mahkeme masraflarını ödemeye mahkum eden Danıştay, başörtüsü yasağı uygulamasının "halklar arasında dostluğu, eşitliği, kardeşliği desteklemek ve ayrımcılığı önlemek" amaçlı olduğunu savundu. **(08 Nisan 2009)**

**Başörtülü kız 350 bin dolar tazminat kazandı**

Nevada'nın Reno kentinde bulunan North Valleys Lisesi'nde okuyan Jana Elhifny adlı Müslüman kız, başörtüsü taktığı ve Müslüman olduğu için diğer arkadaşlarının hakaretlerine maruz kaldı. Elhifny bu hakaretler yüzünden okulu terk ederken 2003'te ailesiyle birlikte göçen Mısırlı kız ile arkadaşlık eden Stephanie Hart da aynı kaderi paylaştı. Mahkemeye başvuran Elhifny, başörtüsü taktığı için ölüm tehditleri ve tacizle karşı karşıya kaldığını ancak okul yönetiminin bunları durdurmak için birşey yapmadığı gerekçesiyle Bölge Okul İdaresi'ne karşı dava açtı. Konu yargıcın önüne gelmeden Bölge Okul İdaresi ile Elhifny anlaşmaya vardı. Bu anlaşma çerçevesinde Elhifny'e 350 bin dolar ödenecek. Okuldan ayrılmak zorunda kalan Hart da 50 bin dolar alacak. Ayrıca idare, bu tür tacizlerin önüne geçmek için avukatlarla ortak çalışacak. **(08 Nisan 2009)**

**Orta Asya rejimlerinde tesettür alerjisi**

10 yıl önce Özbekistan'da başlayan başörtüsü yasağı, Tacikistan ve son olarak da Kırgızistan'da uygulamaya konuldu. Yetkililerin yasak nedeni de tanındı: laik üniversitelerde dini simge ve tebliğ aracı sayılan hicabın yerinin olmadığı iddia ediliyor. Kırgız Eğitim Bakanlığı temsilcisi Damira Kudaybergenova, laik ülke olduklarını, eğitim ile hicap arasında tercih yapılması gerektiğini öne süren son isim. Kudaybergenova'ya göre hicap sadece medrese eğitimi yapan öğrenciler tarafından taşınabilir. Yasakçı zihniyette son döneme kadar Orta Asya'da sayıları fazla olmayan örtülü kadınların toplumda daha belirgin hale gelmesinin de etkisi var. Şimdilerde, Düşanbe, Bişkek gibi başkentlerde çok sayıda tesettürlü kadın görmek mümkün. **(08 Nisan 2009)**

**Mısır'da hemşirelere peçe yasağı**

Mısır Sağlık Bakanı Hatim Cebeli, görev esnasında yüzünü kapatan hemşirelerin, görevden alınma veya yüzlerini açma konusunda bir tercih yapmalarının gerekeceğini söylemesi ülkede tartışmalara yol açtı. Mısır Parlamentosundaki bir grup milletvekili harekete geçerek bakana karşı propagandaya başladı. Bu bağlamda milletvekili Ferid İsmail hemşirelerin giyimlerine karışılmasının ülke anayasasına aykırı olduğunu söyledi. Mısır Sağlık Bakanlığı tarafından ülke genelinde yapılan araştırma sonucunda halen 9630 hemşirenin görev esnasında yüzlerini kapattıklarının tespit edildiği bildirildi. Bakanlık tarafından çıkarılan yeni peçe yasağının uygulanması durumunda, ülkedeki hemşirelerin yüzde 10.7'si işinden çıkarılmış olacak. **(08 Nisan 2009)**

**Başörtülü üye mazbatasını aldı ve istifa etti**

Antalya'nın Akseki İlçesi'nde AK Parti'nin 1. sıradan Belediye Meclisi üyeliğine seçilen 40 yaşındaki Şefika Telloğlu mazbatasını aldıktan sonra istifasını İlçe Seçim Kurulu'na verdi. Sağlık durumunu gerekçe gösteren Telloğlu'nun istifasının asıl gerekçesinin ise başörtüsü olduğu öne sürüldü. Telloğlu'nun AK Parti'nin Akseki'de belediye başkanlığını kaybetmesinden dolayı istifa kararı aldığı, başörtüsünün istismar konusu olmaması, ortamı germemek için istifa ettiği belirtildi. Telloğlu'nun yerine AK Parti'nin listesinde 5'inci sırada bulunan 64 yaşındaki Hasan Kaplan meclis üyesi olarak seçildi. **(09 Nisan 2009)**

**Başörtülülere ağaçlarda sallandırılmak**

Ergenekon sanıklarından Adil S. S.'nin, "Meclis'te türbanlı kadınlar için ayrı şey açılıyor. Nedir o? Berber-kuaför açılıyor. Gider ondan sonra bir bakarsın ki ağaçlarda sallanmalar var. Az kaldı. Çok az kaldı yani... Sabırları çok zorluyor bunlar. Bunlar Türk devletinin refleksi bilmiyorlar. O refleks yalnız yakınlaşıyor, onu sana söyleyeyim. Bir gecede bütün her şey değişebilir yani... Ha bu millet direnir mi? Bu millet güç neredeyse ona tapar. Ertesi gün bakarsın o refleksif hareketi yapanların yanında yer almış hepsi" şeklindeki bir konuşması iddianameye yansdı. (09 Nisan 2009)

**Öğretmenlere başörtüsü özgürlüğü talebi**

Almanya Baden-Württemberg İslâm Toplumu'ndan avukat Ayşe Akpınar, Stuttgart kentinde yaptığı açıklamada, okullarda dinî kıyafetlerin yasaklandığını ama bunun sadece Müslüman kadınlara uygulanmasının ayrımcılık içerdiğini söyledi. Yasanın diğer bazı alanlara yayılmasını da eleştiren Akpınar, "Meslektaşlarımın çoğu başörtülü bir kadını yanlarında çalıştırmak istemiyor" dedi. Müslümanlar Merkez Konseyinin Baden-Württemberg eyaleti teşkilat başkanı Riad Ghalaini de, okullarda öğretmenler için genel bir başörtü yasağı yerine, olayların tek tek değerlendirilmesi talebinde bulunarak, genel yasak sebebiyle Müslüman kadınların inançları ya da meslekleri arasında bir seçim yapmak zorunda bırakıldıklarını belirtti. (11 Nisan 2009)

**Belediye Meclisinde başörtüsü sorunu**

CHP'li üyeler Samsun'un İlkadım ilçesindeki ilk meclis toplantısında başörtüsü tartışması çıkardılar. CHP'nin meclis üyesi Engin Abdik, toplantıya başörtüsüyle gelen AK Parti meclis üyesi Muradiye Ergin'e tepki gösterdi. Belediye meclisinin kamusal alan dahilinde olduğunu belirten Abdik, kılık kıyafete dikkat edilmesi uyarısında bulundu. Abdik, "Kamusal alanda kılık kıyafet ile ilgili zorunlular var. Arkadaşlarımızın bu zorunluluklara uyup uymadığını Sayın Başkanım sizin takip etmeniz iyi olur" diyerek uyarıda bulundu. Eleştirinin hedefi olan AK Parti meclis üyesi Muradiye Ergin ise herhangi bir açıklama yapmadı. Kısa süren tartışmanın sona ermesinin ardından Başkan Necattin Demirtaş, seçimlerde halkın iradesinin tecelli ettiğini hatırlattı. (13 Nisan 2009)

**Harvard'lı profesörden yasakçılara başörtüsü dersi**

Okul psikolojisi alanında ABD'de yüksek lisans yapan uzman psikolog Gülden Esat, Harvard Üniversitesi Profesörü Howard Gardner'ın Türkiye'de 'Geleceğin Beş Zihin Tipi' ile ilgili semineri izlemek üzere Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ile irtibata geçti. Bütün şartları taşıyordu ancak karşısına hiç beklemediği bir sorun çıktı: Başörtülü olması. Organizatörler, programa katılabilmesi için başını açması gerektiğini söyledi. Bunu kabul etmeyeceğini belirten Esat, mağduriyetini başta Howard Gardner olmak üzere tüm katılımcılara ilettili. Kısa süre sonra Prof. Gardner, psikoloğu arayarak, "Durumunuz bizi üzdü. Sizi Hollanda'da düzenleyeceğimiz benzer bir seminere masraflarınızı karşılayarak, özel davetli olarak çağırıyoruz." haberini verdi. Esat bu özel teklifi kabul ederek, Türkiye'deki seminerden iki ay önce Mart ayında Hollanda'ya gitti. Toplantıya katılan tek başörtülü olduğu için Gardner, onu hemen tanıyarak, "Türkiye'de olmadı, Hollanda'da oldu. Bundan mutluluk duyuyoruz." dedi. (14 Nisan 2009)

**Başörtülülere fişleme var, burs yok**

Ergenekon operasyonunun 12. dalgasında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin merkezi ve 26 şubesinde yapılan aramalarda ele geçirilen belgelerin incelemesi devam ederken ortaya ilginç bulgular da çıkmaya başladı. Medyaya yansıyan bilgilere göre ÇYDD ve Çağdaş Eğitim Vakfı'nın hemen hemen tüm şubelerinde bulunan belgelerde, burs verilen ya da burs başvurusunda bulunan çocukların yakınlarına ait fişleme bilgileri yer alıyor. Bu fişleme listelerine göre, ailesinde başörtülü bulunan öğrencilere burs verilmediği saptandı. Bu fişlemelerin büyük kısmının ise Şener Eryugur'un kurduğu Cumhuriyet Çalışma Grubu tarafından yapıldığı iddia edildi. (16 Nisan 2009)

**"Çok ihtiyacı var ama gerici görünüyor"**

ÇYDD ve ÇEV'in burs başvurusu yapan öğrencileri "İmam Hatipli" ve "başı kapalı" diye fişlediği ortaya çıktı. Gülseven Yaşer'in Genel Başkanlığını yaptığı ÇEV'in denetimi neticesinde, ÇEV'in burs başvurularını yanlı bir şekilde reddettikleri belgelendi. İl Dernekler Müdürlüğü'nün Denetim Raporu'nda, ÇEV'e burs almak için müracaat eden bazı öğrencilerin müracaat formlarına; "İmam Hatipli", "Başı kapalı", "Çok ihtiyacı var ama gerici görünüyor", "Kürt ve akıllı bir çocuk", "K.Alemdaroğlu'nu çok haklı bulduğunu ve ona yardımcı olmak istediğini söylüyor." "Takip edilecek, fikirleri şüpheli", "Resmen takiye yapıyor" gibi notların düşüldüğü görüldü. (18 Nisan 2009)

**Beyaz Saray'a başörtülü danışman**

ABD Başkanı Barack Obama, Beyaz Saray'da kendisine dinler hakkında ve dinlerin toplumun sosyal problemlerinin çözümünde ne gibi çözümler getirebileceği üzerine bilgi vermesi için kurulması kararını imzaladığı dinler özel danışma kuruluna Müslümanları temsil etmek üzere başörtülü bir bayan olan Dalya Mücahid'i seçti. Dünya genelinde Müslümanlar üzerine araştırmalar yapan

Gallub Araştırma Merkezi'nin başkanlığını yapmakta olan Mücahid'in bu göreve getirilmesindeki sebep, kendisinin tecrübelerinin ve Müslümanlar üzerine yaptığı araştırmaların bu alanda faydasının dokunacağı inancı. Mücahid, yeni görevi esnasında Müslümanların görüşlerini ve Amerika'dan ne beklediklerini Başkan Obama'ya aktaracak. **(18 Nisan 2009)**

#### **“Örtü sayesinde erken koca buluyorlar”**

Türkan Saylan, Hürriyet'ten Ayşe Arman'a verdiği röportajda “Bizim inanca ya da başörtüsüne itirazımız yok. Tek istediğimiz yasalara uymaları. “Eğitim kurumlarında, resmi kurumlarda, Büyük Millet Meclisi'nde örtü takılmaz” diye yasa var.” iddiasını ortaya attı. Arman'ın “Genç kızlar bu mesele yüzünden üniversiteye gidemiyorlar diye üzüldüğünüz, bunun haksızlık olduğunu düşündüğünüz olmuyor mu?” sorusuna ise “Asla. O kızları militan yapıyorlar. Ben çok netim bu meselede. Gerçi, o örtü sayesinde erken koca buluyorlar o ayrı.” şeklinde cevap verdi. **(18 Nisan 2009)**

#### **AK Parti Trabzon teşkilatında başörtüsü krizi**

29 Mart Yerel seçimlerinde Trabzon Belediye Meclisi'ne seçildikten sonra meclisin ilk toplantısına başörtüsünü çıkararak katılan Saadet Çoban, “Toplantılara başörtüsüyle girmek istiyorum” açıklamasını yapınca partisinde krize neden oldu. Çoban, 'Başörtümü isteyerek çıkarmadım. Başörtülüken kendimi daha rahat hissediyorum. Bunu yaparken de kimseye meydan okumuyorum. Avukatlık mesleğimi yaparken başörtümü çıkartıyorum. Buraya seçilmeden önce başörtülü meclise girebileceğimi düşünüyordum. Ama medisten önce bana başörtümü çıkarmam söylendi. Ben de çıkardım. İnşallah mayıs ayındaki oturumda türbanlı bir şekilde meclisteki yerimi alırım' dedi. Çoban'ın bu açıklamalarına AK Parti İl Başkanı Muhammet Balta sert bir karşılık verdi. Balta, yerel gazetelerde yer alan açıklamasında, il yönetimi olarak seçimlerden önce “Belediye Meclisi'ne başörtüsüyle girilmeyecek” diye karar aldıklarını ve bu durumu adaylara bildirdiklerini söyledi. Balta, “Sayın Çoban'ı adaylık sürecinde de, meclise girmeden önce de bilgilendirmiştik. Farklı istekler olabilir. Ama biz bu konuda bir karar aldık ve onu uyguluyoruz. Seçilmiş bir meclis üyesi başörtüsüyle meclise giremediği gibi, milletvekili de başörtüsüyle meclise giremiyor. Bu konuda yerel ve genel fark etmez” diye konuştu. AK Parti Trabzon Milletvekili Mustafa Cumur ise Balta'nın bu sözlerine tepki göstererek, Saadet Çoban'dan özür dilemesi gerektiğini kaydetti. **(20 Nisan 2009)**

#### **Mahalle değil parti baskısı**

29 Mart seçimlerinde AK Parti'nden Trabzon Belediye Meclis üyesi seçilen Saadet Çoban, yaptığı yazılı açıklamada, ilk meclis toplantısına başını açarak katılması üzerine başlayan tartışmaların kendisini rahatsız ettiğini kaydetti. Başörtüsünün kişisel tercihi olduğuna vurgu yapan Çoban, bu tercih doğrultusunda özel yaşantısını sürdürdüğünü, çok istemesine rağmen avukatlık mesleğini de başörtülü olarak icra edemediğine değindi. Kadınların gerek çalışma hayatında gerekse siyasette var olmaları gerektiğine inandı için AK Parti'den belediye meclis üyeliğine aday olduğunu hatırlatan Çoban, “Seçimlerden sonra ilk meclis toplantısına başörtüsüz katıldım. Çünkü belediye meclisinde yaşanacak bir başörtüsü tartışmasının Trabzon'a yapacağımız hizmetlerin önüne geçip onları gölgelemesini istemedim. Fakat benim iyi niyetli olarak kişisel tercihim kullanmak suretiyle almış olduğum bu karar bazı kesimler tarafından bilinçli olarak siyasi bir hesaplaşmaya dönüştürüldü.” ifadelerini kullandı. Bu arada AK Partili üyenin kararında parti teşkilatının başörtülü olarak toplantılara gelmesinin krize neden olacağı düşüncesiyle yaptığı baskının etkili olduğu gündeme geldi. **(22 Nisan 2009)**

#### **CHP ve MHP başörtüsüne “yasak” dedi**

Adana'nın Seyhan Belediyesi'nde AK Partili iki kadın belediye meclis üyesinin olağanüstü meclis toplantısına başörtüsüyle girmesi CHP ve MHP mensuplarını gerdi. CHP ve MHP'li üyeler, belediye meclisinin kamusal alan sayıldığını ve başörtüsüyle girilemeyeceğini belirttiler. MHP Grup başkanvekili Zihni Aldırmaz da TBMM'deki kuralların belediye meclislerinde geçerli olduğunu belirtip, CHP grubuna destek verdi. Toplantıyı yöneten CHP'li Meclis Başkanvekili Fatih Özgür, başörtülü üyelerin salondan çıkmasını istedi. Meclis üyeleri karşılıklı tartışırken, başörtülü üyeler suskun kaldı. Başkanvekili Fatih Özgür, toplantıya 10 dakika ara verdi. Aradan sonra başörtülü üyelerin salondan çıkmadığını gören Özgür, haklarında gerekli işlemlerin yapılması ve suç duyurusunda bulunulması konusunu zapta geçirdi. **(22 Nisan 2009)**

#### **Folklorik örtü medyanın ilgisini çekti**

Adana'daki 23 Nisan törenlerinde folklor gösterisi yapan öğrencilerin başlarını yöresel kıyafetlerine uygun bir şekilde bağlamasını, merkez medya muhbirleri Vali İlhan Atış'a sordu. Vali Atış ise, “Öğrencilerin kıyafetlerinde hiçbir problem yok. Doğrusu folklor ekiplerimizin kıyafetlerine karışmış değiliz. Valilik makamı olur vermiştir. Folklor ekiplerinin başı kapalı olur zaten.” diye cevap verdi. Kutlamalarda folklor gösterilerinin koordinatörlüğünü yapan Rıza Görkem de, “Geleneksel kültürümüzü yansıtan beş yörenin oyunlarından kombinasyon yaptık. Hepsini içine alan bir giysi tasarladık. Konu çocukların başını bağlamasıysa zaten halk oyunları giysilerinde başta bir yazma olması lazım. Ya yemeni ya da yazma olmadan folklor gösterisi olmaz.” şeklinde konuştu. **(23 Nisan 2009)**

**Başörtülü semazenler de “dikkat çekmiş”**

Doğan Haber Ajansı'nın “Başörtülü semazenler” haberi, merkez medyanın örtü alerjisini bir kez daha ortaya koydu. Haberde “Keçiözürlü ilçesi’nde kutlanan 23 Nisan’a ana sınıfından 6 öğrenci semazen kıyafeti üzerine başörtülü gösterisi ilgi çekti. . . 5-6 yaş arasındaki çocukların katıldığı gösteride kız öğrencilerin semazen kıyafeti üzerinde bulunan beyaz başörtüleri dikkat çekti. Okul yetkilileri semazen kıyafetlerinin Isparta’dan kiralandığını, kız semazenlerin kıyafetinin eksik geldiği için bölgede ‘yaşamak’ diye bilinen beyaz başörtüsü ile tamamladıklarını söyledi.” ifadelerine yer verildi. **(24 Nisan 2009)**

**Kocaeli’deki özgürlük mücadelesinde 5.yıl**

Mazlumder Kocaeli Şubasının organizasyonunu yaptığı Başörtüsüne Özgürlük Yürüyüşü; yaklaşık 5 bin kişinin katılımıyla, “başörtüsü meselesi bu ülkede bitmiştir” diyenlere karşı, halkın vicdanında bu işin bitmediğinin mesajını en güzel bir şekilde verdi. Kocaeli’deki yasağa tepkili halkın, insan hakları savunucularının katıldığı yürüyüşe, Sakarya, İstanbul, Bursa, Bilecik, Yalova, Düzce, Konya, Van, Ankara’dan katılım oldu. Platform bazında da Ankara, Akyazı, Konya, Van, Sakarya Platformları destek verdi. Mazlumder Kocaeli Şubesi adına konuşan şube başkanı Çetin Tahtacı şöyle dedi: “Türkiye’de insan ve hak ve özgürlüklerini kısıtlayan başörtü yasağı halen devam etmektedir. Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu ile birlikte her hafta, aynı gün, aynı yerde 210 hafta boyunca, Kocaeli’den yasağa ve zulme karşı taraf olduğumuzu belirtmek için, sesimizi duyurmaya çalıştık. Bu eylemler bizimle birlikte Türkiye’nin birçok yerinde de yapılmaya başlandı. Ve yasak devam ettiği müddetçe de eylemlerimiz devam edecektir.” **(25 Nisan 2009)**

**Başörtüsü sorunu daha da ilerledi**

ABD’nin George Washington Üniversitesi Öğretim Üyesi Merve Kavakçı, 2. Uluslararası Helal Gıda Konferansı’nda gazetecilerin sorularını cevapladı. Kavakçı, her alanda özgürlüklerin yerleşmesinin zaman alan bir süreç olduğunu söyledi. Başörtülü olarak Meclis’e girdiği için bazı çevrelerce protesto edilen Kavakçı, o günden bu zamana kadar geçen sürede özgürlükler konusunda bazı açılımların yaşandığını kabul etti. Ancak, başörtüsü konusu ile ilgili sıkıntının maalesef artarak sürdüğüne işaret eden Kavakçı, “Yani geçtiğimiz 10 yıla baktığımız zaman sadece bu alanda hiç bir gelişme olmadı ve hatta kötüye gidiş oldu. 10 sene önce tam bu günlerde Meclis’te o hadiseler yaşandığı zaman başörtülü bir kadının kamusal alanda görev yapması, hatta milletvekili olması tartışılıyordu, bugün için başörtülü bir kadının görevi değil de eşi başörtülü olan bir erkeğin bile hangi göreve geleceği tartışılır hale geldi.” diye konuştu. **(25 Nisan 2009)**

**Çarpıcı değil çarpıtıcı bakış!**

Posta Gazetesi, Kocaeli’de düzenlenen başörtüsüne özgürlük eylemine katılan bir çocuğu manşete taşıyarak “Başörtüsü protestosuna alet edilen küçük kız” başlığını kullandı. Haberde “İzmit’te her hafta düzenlenen başörtüsüne özgürlük gösterilerine anneleri tarafından sürüklenen ve hiç bir zorunlulukları olmamasına rağmen, kara çarşaf, kara pardesü ve kara eşarplar bağlatılarak gösterilere malzeme yapılan küçük kızlar yürek burkmaya devam ediyor.” ifadelerine yer verildi. **(26 Nisan 2009)**

**23 Nisan töreninde başörtülü kadın dışarı çıkartılmış**

Yağmur nedeniyle 25 Nisan’a ertelenen ve Manisa 19 Mayıs Stadyumu’nda yapılan programa Mehmet Bükler, iki çocuk annesi başörtülü kızı Yasemin Bükler ile geldi. Ancak Yasemin Bükler, görevliler tarafından dışarı çıkartıldı. Bunun üzerine sinirlenen Mehmet Bükler de, kızıyla birlikte törenden ayrıldı. Bükler kendisini telefonla arayan DHA muhabirine “Gururum kırıldı” derken, Manisa Valisi Celalettin Güvenç, şeref tribününde yaşanan olaydan haberi olmadığını söyledi. Milli Eğitim Müdür Vekili Ersoy da protokol görevlisi olmadığını belirterek, “Türbanlı bir kız tribünden çıkartılmış. Ancak protokol listesini biz hazırlamadık” ifadesini kullandı. **(26 Nisan 2009)**

**Anayasa’da başörtüsü uzlaşmaya mani . . .**

Başbakan Tayyip Erdoğan’ın talimatı üzerine AK Partili hukukçuların anayasa değişiklik önerilerini belirlemek için başlattıkları çalışmada, başörtüsü yasağına ilişkin bir düzenlemenin “uzlaşmayı engelleyeceği” yönünde bir kanaat ortaya çıktı. AK Partinin pakete alacağı önerilerin gerekçesi de şöyle ifade edildi: “Asla ideolojik bir değişiklik olmayacak, mutlaka uzlaşmayı yansıtacak. Diğer partilerin kesinlikle istemediği öneriler paketten çıkarılır. Değişikliklerde ölçütler, AB süreci, insan hakları, temel hürriyetler, demokratikleşme ve hukuk devleti olmalı.” **(28 Nisan 2009)**

**Medyada 27 Nisan sendromu sürüyor**

Radikal Gazetesi, Siverek İkra-Der Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen Kutlu Doğum programındaki başörtülü kızları, suç işliyorlarmış gibi gösterdi. “Tarihi kalede Kutlu Doğum” başlığıyla verilen haberde “Yaşları 5 ile 10 arasında değişen kız çocuklarının yeşil kıyafet ve başörtüsü taktıkları, erkek çocuklarının ise siyah pantolon ve beyaz gömlek giydikleri, başlarına da takke taktıkları görüldü. Kıyafetleri ile dikkat çeken erkek çocuklar def çalarken, kız çocuklar ise ilahiler seslendirdi.” ifadeleri kullanıldı. Merkez medyanın benzer içerikli haberleri 27 Nisan e-muhtrasına da konu olmuştu. **(29 Nisan 2009)**

## MAYIS 2009

### **Bakan Çubukçu: Ayrımcılık yapılmamalıdır**

Avrupa Parlamentosu (AP) Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu'nun "Türkiye'de Kadınlar" konulu oturumunda konuşan ve bir basın toplantısı düzenleyen Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, "Ülkemiz kadınlarının büyük bir bölümü inançları gereği başını örtüyor. Gerçek olan budur. İnancı gereği başını örten kadınların sırf bu inançlarından dolayı birtakım haklardan mahrum bırakılmasını istemek veya onları birtakım haklardan mahrum bırakmak veya bu yönde bir düşünceye sahip olmak zaten kavramsal olarak temel insan haklarına aykırıdır" dedi. **(01 Mayıs 2009)**

### **Genelkurmay'da başörtüsü tartışması yaşanmış**

Ergenekon iddianamesinin ek klasörlerinde yer alan eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek'in günlüklerine göre Kayseri'deki cumhuriyet balosuna başörtülü kadınların yer alması komuta kademesinde sert tartışmalar yaşanmasına neden olmuş. O yıl AK Partili Niyazi Özcan ile Mustafa Elitaş, Kayseri Valisi Nihat Canpolat'ın Kayseri Orduevi'ne düzenlediği Cumhuriyet Balosu'na başörtülü eşleriyle katılmış, konuyu medyaya "Türbanlı Cumhuriyet Balosu" şeklinde yansıtmıştı. Günlüklere göre bu durum, Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök ile Org. Hava Kuvvetleri Komutanı İbrahim Fırtına arasında istifa restleşmesine kadar varmış. **(02 Mayıs 2009)**

### **TKP'liler başörtüsü afişi asan öğrenciye saldırdılar**

Bir hafta içinde TKP ve Öğrenci Kolektifi adlı gruplar başörtüsüne özgürlük afişi asan öğrencilere iki kez saldırdılar! Ankara Üniversitesi'nin kendilerine ait olduğunu iddia eden, "Bu okulda Müslümanlara faaliyet yaptırmayacağız" diyen 15-20 kişilik saldırgan grup Cebeci Kampüsü'nde bulunan İletişim Fakültesi'nde bir öğrenciye saldırdı. Kendisini korumaya çalışan öğrencinin üzerine sandalyeler fırlatıp küfür eden saldırganlar, öğrenciyi çeşitli yerlerinden yaraladılar. Güvenliğin müdahalesiyle sona ererken, saldırıya uğrayan öğrenci okuldan çıktı. **(02 Mayıs 2009)**

### **"TSK arkamda olmasaydı ben ne yapardım?"**

28 Şubat sürecindeki yasakçı uygulamalarıyla hafızalara kazınan İstanbul Üniversitesi rektörü Kemal Alemdaroğlu, 1998 yılında başörtüsüne yasak getirildiği zaman İl Emniyet Koordinasyon Kurulu'nda sorgulandığına dikkat çekerek, "O gün taviz verilseydi türban ve üniversite konusunda cephe kaybedilirdi." dedi. Ergenekon İddianamesi'ndeki Şener Uygur tarafından düzenlenen rektörler toplantısına da katılan Alemdaroğlu o dönem gelişmeleri şöyle anlattı: "Dönemin Genelkurmay başkanı 3 kez telefonla aradı ve destek verdi. . . Vali toplumu germeyelim, taviz verin, hoşgörülü olun imasında bulundu ama direnildi. Bu tip durumların tekrarlanabileceğinden endişe ediyorum. O dönemde TSK arkamda olmasaydı ben ne yapardım? Olay haftasında resmî kıyafetle 3 korgeneral beni ziyaret etti. Askerler her vesile ile üniversiteleri desteklediklerini göstermeliler." **(03 Mayıs 2009)**

### **Başörtü yasağı şokuyla başlayan araştırma**

22 yaşındaki Amerikalı akademisyen Hailey Woldt, Müslümanların Amerikan toplumundaki yerini araştırmak amacıyla yürütülen bir proje kapsamında Türkiye'ye geldi. Görüşme yapmak için İstanbul Üniversitesi'ne de ziyarette bulundu. Yanında da yine aynı araştırmada yer alan Amerikalı Müslüman arkadaşı Hadiya vardı. Hadiya, başörtülü olduğu için üniversiteye alınmadı. Bu durumdan bir hayli rahatsız olan ve Amerika'daki tesettürlü kadınların ne tür muameleye maruz kaldığını merak eden Hailey, aylarca süren bir araştırmaya koyuldu. Onların yaşadıklarını daha iyi anlayabilmek için başını örttü ve bazen de uzun bir pardösü giydi. Araştırmayı yaparken Türkiye'nin de arasında olduğu, 8 ayrı ülkeyi ziyaret edildi. Amerika'da da 70 kadar şehirde çeşitli araştırmalar yapıldı, gözlemlerde bulunuldu. Dış ülkelere yaptıkları seyahatlerin gayesi ise o ülke vatandaşlarının Amerika hakkındaki düşüncelerini anlamaktı. İstanbul Üniversitesi'ne ziyarete gittiklerinde karşılaştığı üzücü olayı hayatı boyunca unutmayacağını söyleyen Hailey, başörtülü olan arkadaşı Hadiya'nın üniversitenin kapısından içeriye alınmamasına hala bir anlam veremediğini ifade etti. **(03 Mayıs 2009)**

### **AK Partili Belediye Meclisi üyesi toplantıya perukla katıldı**

Gaziantep'in Şahinbey Belediyesi'nin AK Partili meclis üyesi Tuğba Güngör, otuurlara başörtülü katıldığı için CHP'lilerin tepkisini çekmiş ve Büyükşehir Belediye Meclisi'nin genel toplantısına katılamamıştı. CHP Grup Başkanı Ruhi Karadağ'ın "Burası kamusal bir alan, biz de kamu görevi yapıyoruz. O nedenle Meclis'te türbanlı oturulması doğru değil. Bunun incelenmesi için bir komisyon kurulsun" tepkisi üzerine Tuğba Güngör, Mayıs ayı olağan meclis toplantısına perukla gelmeyi tercih etti. **(05 Mayıs 2009)**

**Eşi başörtülü askerler takibe alınmış**

Ergenekon Davası iddianamesinin ek klasörlerinde yer alan ve Şener Eruygur'da ele geçirilen 7 Şubat 1997 tarihli ve 'Kars İl Jandarma Komutanlığı' başlıklı gizli belgede, eşlerine sağlık fişi ve askeri kimlik kartı çıkarmak isteyen askerlerin müracaatları sırasında yanlarında getirdikleri 'evlilik cüzdanları'na yapıştırılan fotoğrafların başörtülü olup olmadığının kayıtlara geçirildiği bilgisi yer alıyor. Belgede bununla birlikte eşleri tesettürlü subay, astsubay ve uzman jandarma çavuşların kimlik ve görev yerlerinin bildirilmesi emri de yer alıyor. Aynı klasörde yer alan 'gizli' başka bir belgede ise askerlere eşlerinin giyimi konusunda baskı yapılması ifadeleri yer alıyor. Bu bilgiler daha sonra subayların YAŞ kararlarıyla ordudan ihraç edilmesi için kullanılmıştı. **(06 Mayıs 2009)**

**CHP'li Belediye Meclis üyelerinden başörtüsü dilekçesi**

Mahalli seçimlerin ardından, İznik Belediye Meclisi ikinci toplantısını yaptı. AK Parti'den meclis üyesi seçilen Zeliha Peşte, meclis toplantılarına başörtüsüyle katıldı. CHP'li meclis üyeleri Ali Sarı, Mehmet Akyüz ve Hikmez Özkan, Anayasa Mahkemesi'nin "kamusal alanda türban takılmayacağına" dair kararı olduğunu, buna rağmen Peşte'nin oturlara başörtüsüyle katıldığını belirterek, MHP'li Belediye Başkanı Kadri Eryılmaz'a dilekçe verdi. Eryılmaz ise, "Zeliha Peşte belediye personeli değil, seçilmiş bir meclis üyesidir. Bu konuda İçişleri Bakanlığı'nın görüşü alınarak gelecek yazıya göre hareket edeceğiz" dedi. Meclis Üyesi Zeliha Peşte ise, "Başımı asla açmam. Bu yüzden hukuk fakültesinden ayrıldım. CHP'li üyeler beni çok üzdü, onlardan bu tavrı beklemezdim. Gerekirse istifa ederim" diye konuştu. **(07 Mayıs 2009)**

**AK Parti arkasında durmayınca istifa geldi**

İznik Belediye Meclisi'nin tek kadın üyesi olan Zeliha Peşte, belediye meclisi toplantılarına başörtülü katılmasının CHP'li üyelerce verilen önergeyle İçişleri Bakanlığı'na taşınmasının istenmesi üzerine istifa etti. İstifa kararında AK Parti teşkilatının kriz sürecinde başörtülü üyelerine sahip çıkmayarak onu yalnız bırakmasının da rol oynadığı görüldü. Daha önce hukuk fakültesinden de başörtüsü yasağı dolayısıyla ayrıldığını anımsatan Zeliha Peşte ise İçişleri Bakanlığı'ndan olumlu bir karar beklemediği için istifa ettiğini kaydetti. Bu konuda AK Parti'den de çok büyük beklentisi bulunmadığını anımsatan Peşte, "Ülkenin şartlarını biliyorum. Süreç çok adil işlemiyor şu an. Başörtüsü, özgürlükler kapsamında değerlendirilmedi bugüne kadar. Başörtüsü yüzünden Ak Parti'nin de zarar görmesini istemiyorum." diye konuştu. **(09 Mayıs 2009)**

**Kayıt yapan başörtülü öğrenci sayısını takibe almışlar**

Ergenekon Davası için hazırlanan ek iddianamede başörtüsü sorununa ilişkin detaylar gün geçtikçe ortaya çıkmaya devam ediyor. Ek klasörler arasındaki bir belge 19 Eylül 2003 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile rektörler arasında gerçekleştirilen toplantı sonrasında hazırlanan bir raporda İstanbul Üniversitesi'ne kayıt yaptıran başörtülü öğrencilerin sayılarının da yer aldığı ve kayıt dönemlerinde başörtülü öğrencilerin fişlendiği görülüyor. **(11 Mayıs 2009)**

**CHP'li belediye başörtülü işçileri çıkarıyor**

Sarıyer Belediyesi'nin CHP'li Başkanı Şükrü Genç, Bilişim Gençlik Evleri'nin (BİGEV) 50 kişilik personelinin 31'inin işine son verdi. İşine son verilenlerin kadınlardan çoğunun başörtülü olması dikkat çekti. İşine son verilenler arasında bulunan BİGEV Genel Koordinatörü Vural Ünlü, "İşe son verme nedeni açık olarak belirtilmemekle beraber, "siyasi nedenlerden dolayı" işten çıkarıldığımız söylenmiştir. Şu anda personelimiz, bir sabah uyanıp ansızın işsiz kalmanın şokunu yaşamakta ve yapılan bu haksızlığı kabullenememektedir. . . Başörtüsüyle eğitim veren öğretmenlerimizin hepsi de üniversite mezunu ve alanlarında profesyonel insanlar. Sadece inançları gereği örttükleri başörtüleri nedeniyle işten çıkarıldılar" dedi. **(12 Mayıs 2009)**

**"Ya başörtünü çıkarır çalışırsın ya da..."**

Sarıyer Belediyesi'nin Bilişim Gençlik Evleri'nde (BİGEV) çalışan 5 başörtülü kadından biri olan Ayşe Güloğlu, 2 ay öncesine kadar başörtüsüyle çalışmasının hiçbir sorun olmadığını fakat CHP yönetimine geçtikten sonra çok sorunlar yaşadıklarını belirtti. Güloğlu; "Bu güne kadar böyle bir sorunla karşılaşmamıştık. Üniversite mezunu olduğumu bildikleri halde bana; 'Ya başörtünü çıkarır çalışırsın ya da temizlik görevlisi olarak burada çalışmaya devam edersin' denildi. Başörtülü insanlar sadece temizlik görevlisi olarak mı çalışır? Bize yapılan büyük bir haksızlık ve bu duruma seyirci kalmayacağız" şeklinde konuştu. **(12 Mayıs 2009)**

**Boneyle girdi diye sınavı iptal edildi**

Açıköğretim Fakültesi öğrencisi olan Hatice Demir, kıyafeti yüzünden ilginç bir mağduriyet yaşadı. Sınava başörtüsüyle girmesine izin verilen Demir, sonuçları beklerken üniversiteden gelen belgeyle şoke oldu. Yazıda 'Kılık kıyafet kurallarına uymadığınız için 0 aldınız.' deniyordu. Hatice Demir, Açıköğretim sınavı için, Yenibosna İlköğretim Okulu'ndaki sınav yerine gittiğinde gözetmenler önce başörtüsüyle giremeyeceğini söyledi. Araya okul müdürü girince, Demir başörtüsünü çıkartarak bone ile soruları cevapladı. Farklı bir derslikteki üçüncü sınava da aynı şekilde girdi. Ancak geçtiğimiz gün adresine gelen sınav sonuç kâğıdında, ilk iki ders için 'kılık kıyafet kurallarına uymadığınız için 0 aldınız' yazıyordu. Farklı bir derslikte girdiği üçüncü sınavın karşısında ise aldığı not

vardı. Kandırıldığını anlayan Hatice Demir, "Önce sınava girmeme izin verdiler sonra üzerinde '0' yazan belge gönderdiler. Üstelik sınav gözetmeni bayan da kot pantolon giyerek kılık kıyafet kuralını ihlal etmişti." diye isyan etti. (15 Mayıs 2009)

#### **Polis eşlerine başörtüsü yasağı**

Vakit yazarı Serdar Arseven, "Sayın Atalay; "polis eşlerine başörtüsü yasağı" da ne oluyor?" faydalanmaları için verilen kartlarda başörtülü fotoğrafların kabul edilmediği bilgisini aktardı. Arseven, yazısında "Bu dönemde, başörtülü polis eşleri, "sosyal tesislerden faydalanmak için" kart talep ettiklerinde engele takılıyorlar. Kendilerinden, "başörtüsüz" fotoğraf talep ediliyor! Öyle bir fotoğraf temin edip verecek olsalar, bu sefer de tesislerin kapısında "engelleniyorlar!" "Mesele"yi ve "tepkiler"i münasip kanaldan Sayın Bakan'a ulaştırdım! Hoş, Sayın Bakanımızın da böyle bir konudan habersiz olması beklenmemeli! "Haber"leşme faslı tamam. "Çözüm"e gelince... Bakanlığın "Ecemiş genelgesi"ni iptal etmesi söz konusu olabilir mi? Bundan önceki Sayın Bakan'a bu konu arz edildiğinde; "Medyayı benim üzerime mi getireceksiniz!" tepkisi söz konusu olmuştu da... Bilemiyorum; "korku duvarı" bu sefer aşılabilir mi?" ifadelerine yer verdi. (17 Mayıs 2009)

#### **Askeri müzede yasak uygulanmadı**

Vakit muhabirlerinden Mehmet Nedim Aslan, Pazar günü ziyaret ettiği Harbiye'deki Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı'nda başörtülü kadınların müzeyi gezebildiğini fark edince durumu gündeme taşıdı. Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı'na bağlı olan Askeri Müze'nin herkese açık olması ve başörtülü ziyaretçilere müdahale edilmemesini haber yapan gazete konuyu "Askeri Müze'de kaldırılan yasağın, şimdi askeri birliklerde ve ordu evlerinde kaldırılıp kaldırılmayacağı ise merak ediliyor." şeklinde bitirdi. (19 Mayıs 2009)

#### **"Sizin Allah'ınızın kanunları burada geçmez"**

Mahkeme Başkanı Hâkime Ayla Kara, boşandığı kocası hakkında açtığı tazminat davasının duruşmasına katılan Naciye Sönmez'in çarşafı olduğunu görünce önce uyardı, ardından da çarşafını çıkarmasını istedi. İddiaya göre hâkime, çarşafını çıkarmaması durumunda duruşma yapmayacağını söyledi. Bunun üzerine şikâyetçi olan Naciye Sönmez, peçesini açarak yüzünün görünmesini sağladı. Ancak bu da hâkime Ayla Kaya'yı tatmin etmedi. Hâkime, "Böyle olmaz! Bütün çarşafını çıkaracaksın." diyerek Sönmez'i azarladı. Neye uğradığını şaşırان genç kadının, çarşafını çıkarmayacağını söylemesi üzerine hâkime Kaya, "Atatürk ilke ve kanunlarına göre seni böyle kabul edemem, yargılama başlayamaz... Sizin Allah'ınız ve Allah'ınızın kanunları burada geçmez." diye bağırıldı. Mahkeme bir başka duruşmaya kadar ertelendi. (22 Mayıs 2009)

#### **Tesettürlü hastaya ayrımcılık şüphesi**

Kızı Aynur'u getirdiği Çapa Tıp Fakültesi acil servisinde eşi çarşafı olduğu için kendileri ile ilgilenilmeyip horlandıklarını ve kızının şu anda beyin ölümünün gerçekleştiğini söyleyen Kalender Tezcan, Başbakanlığa şikâyetinde bulundu. Tezcan, hasta olan kızını ambulansla İstanbul Çapa Tıp Fakültesi acil servisine getirir getirmez doktorların hışmına uğradığını ifade etti. Doktorlardan ilk tepkiyi burada aldığı kaydeden baba Tezcan, nöbetçi doktorun eşi çarşafı ve kızı tesettürlü olduğu için ambulans şoförüne, "Sen ne diye bunları getiriyorsun!" şeklinde çıkıştığını belirtti. Ambulanstan indikten sonra kızını sedye ile hastanenin bir tarafına bıraktıklarının altını çizen Baba Kalender Tezcan, kızı ile ilgilenmediği için kızının kalbinin durduğunu söyledi. Kızının yoğun bakımlık olduktan sonra Esenler Avicenna hastanesine getirdiklerini bildiren baba Kalender Tezcan, doktorların kızı için hiçbir umut vermediğini ve kızının şu anda beyin ölümünün gerçekleşip bitkisel hayatta olduğunu kaydetti. Baba Tezcan, ÇAPA'da yaşanan bu ayrımcılığa karşı isyanını dile getirdi ve başka ailelerin sırf tesettürlü oldukları için bu duruma düşmemeleri için dua ettiğini kaydetti. (23 Mayıs 2009)

#### **Başörtülü hastaya ayrımcılık iddiası yargı yolunda**

Çapa Tıp Fakültesi acil servisine 23 Nisan'da getirilen hasta Aynur Tezcan'ın tesettürlü ve annesi Sevim Tezcan'ın çarşafı olması sebebiyle ilgilenilmeyip horlandıkları ve hasta Aynur'un şu anda beyin ölümünün gerçekleşmesi olayı, Mazlumder İstanbul Şubesi tarafından yargıya taşınıyor. Derneğin Hak İhlalleri Komitesi Başkanı Avukat Kaya Kartal ve Hasta Hakları Derneği Başkan Yardımcısı Mahir Orak tarafından Baba Kalender Tezcan'ın başvurusu incelenerek bu konuda çalışmalara başlandı. Çapa Tıp Fakültesi Başhekimliği ile komite ve dernek olarak görüştüklerini belirten Av. Kartal; "Başhekimlik tarafından komiteye ve derneğe, "Biz gerekli işlemi başlattık" şeklinde bilgi verildi" dedi. Çapa'da bu tip olayların yaşandığına dikkat çeken komite Başkanı Av. Kartal, Çapa Tıp Fakültesi'nde yaşanan bu skandalı yargıya taşıyacaklarını kaydetti. Kartal, Fatih Savcılığı'ndan sonra Sağlık Bakanlığı'na ve İstanbul Üniversitesi'nin ilgili birimlerine şikâyet başvurusunda bulunacaklarını belirtti. (25 Mayıs 2009)

#### **AK Partili başkandan bıyık, örtü genelgesi**

Mamak Belediyesi'nin AK Partili Başkanı Mesut Akgül tarafından personele dağıtılan 'kılık kıyafet genelgesi'nde, kadın personelin başının açık olması istendi, dizüstü ve yırtmaçlı eteğe yasak geldi. 12 Eylül ürünü genelgede, 'Bıyık tabii olarak bırakılır, uzunluğu üst dudak boyunu geçemez. Üstten alınmaz, yanlar üst dudak hizasında olur, alt uçları dudak hizasında kesilir' ifadesine yer



verildi. Akgül'ün, kamu kurumlarında uyulması gereken kuralları içeren 'Kılık Kıyafet Genelgesine' atıfta bulunarak yayımladığı genelgede, Mamak Belediyesi'nde görevli memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve hizmetliler ile işçilere yönelik uyarılarda bulunuldu. Akgül, genelgede belirtilen kuralları takip amacıyla 'İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü'nün görevlendirildiğini de belirterek, kurallara uymayanların cezalandırılacağını vurguladı. (28 Mayıs 2009)

#### **Hastaya tesettürlü diye bakmadığı iddia edilen doktora suç duyurusu**

Aynur Tezcan'ı (30), ailenin kılık-kıyafetine tepki göstererek ilgilenmediği iddiasıyla Çapa Tıp Fakültesi doktorları hakkında suç duyurusu yapıldı. Mazlumder ve Hasta Hakları Aktivistleri Derneği, görevini ihmal ettiği öne sürülen nöbetçi doktorlar hakkında Fatih Adliyesi'ne 'kasten insan öldürme, ayrımcılık, görevi kötüye kullanma' gerekçesiyle şikâyetinde bulundu. Suç duyurusu öncesinde basın açıklaması yapan Hasta Hakları Aktivistleri Derneği Başkan Yardımcısı Mahir Orak, tıp etiği açısından en azılı suçlulara bile ayrımcılık yapılması mümkün değilken, insanların kıyafetleri dolayısıyla karşılaştıkları ayrımcılıkların sınır tanımaz hale gelmesinin çok acı olduğunu söyledi. Ailenin iddiaları karşısında kurumun suskunluğunun düşündürücü olduğunu ifade eden Orak, şunları kaydetti: "Başörtülü ve dindar insanlara karşı yıllardır ekilen kin tohumları bir kez daha başak vermiş ve hayatının baharında bir genç kız, yasakçı zihniyetin ektiği tohumların son kurbanı olmuştur." (29 Mayıs 2009)

## **HAZİRAN 2009**

#### **İtalya'da çalışanların başörtüsü dayanışması**

İtalya'nın Torino kentindeki Venaria Kraliyet Sarayı'nın bilet gişesinde çalışan 35 yaşındaki Faslı genç kadın Yamna Amellal, başörtüsü yüzünden bazı ziyaretçilerin hakaretlerine maruz kalınca, kadın meslektaşları başlarını örtterek, erkek meslektaşları da puşi takarak arkadaşlarına destek verdiler. Kıyafeti nedeniyle rahatsız edilen genç kadın için bardağı taşıran son damla geçtiğimiz hafta merkezi Torino'da olan La Stampa gazetesine gönderilen anonim bir mektup oldu. Mektubu yazan Torinolu ziyaretçi aynen şu ifadeyi kullanıyordu: "Savoia'ların tarihi ikameti Venaria Sarayı'na gittim. Bilet gişesinde iki tane İslamcı vardı. Dahası bunlardan biri başörtülüydü. Personelin Savoia dönemine ait kostümleri giymesi daha doğru olmaz mı? Oysa o kadın bulunduğu yere aykırı." Bu mektuba karşı tavır alan meslektaşlar, böylece başörtülü arkadaşlarının uğradığı hakarete sessiz kalmadılar. (01 Haziran 2009)

#### **Eşi örtülü diye baskı gördü, TSK'dan ayrıldı**

Türk Silahlı Kuvvetleri'nden eşinin başörtülü olması sebebiyle ayrılmak zorunda bırakıldığını söyleyen Uzman Çavuş İsmail Emekli, "Bu ülke için canımızı ortaya koyduk. Eşimin başörtülü olması sebebiyle baskı gördüm. Türk Silahlı Kuvvetleri'nden istifa etmek zorunda bırakıldım. 1 aydır işsizim. Bu yaşadıklarım zoruma gidiyor" dedi. 2005 yılında TSK'dan istifa ettiğini hatırlatan Emekli, 4 yıldır kimsenin yardım etmediğini dile getirdi. Irak'ta bir şirkette koruma müdürlüğü yaptığını anlatan Emekli, işlerin bitmesi üzerine yine işsiz kaldığını söyledi. Emekli, "Araçlar 10 bin TL getir, istediğin yere girdirelim diyorlar. Bu devirde parası olana yardım ediyorlar. Evli ve iki çocuk babasıyım, akşam evime gitmek istiyorum. Adımlarım geri geri gidiyor." diye konuştu. (01 Haziran 2009)

#### **Hristiyan Demokrat Parti'de başörtülü bir aday**

Belçika'da Hristiyan Demokrat Parti milletvekili adayı olarak Mahinur Özdemir'i gösterdi. Başörtüsüyle gündeme gelen Mahinur Özdemir, bu partiden aday olmasının nedeni olarak "insani değerlere ve dini inançlara saygılı platforma sahip olmasını" gösterdi. Sosyalist Parti milletvekili adayı Safiye Bourfah ise başörtülü bir vekilin tüm "Belçika toplumunu temsil etme görüntüsünden uzak olduğunu" ve Özdemir'in seçilmesi durumunda yeni sorunlar çıkabileceğini iddia etti. Mahinur Özdemir ise, başörtüsünün siyasi mücadelesine engel teşkil etmediğini ve tartışma konusu yapılmaması gerektiğini söyledi. (01 Haziran 2009)

#### **"Türban yasağıyla darbe yaptım"**

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Silivri Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi'nde görülen Ergenekon davasında savunma yapmaya başlayan Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu, hakkındaki suçlamaları reddetti. Alemdaroğlu, savunmasında İstanbul Üniversitesi Rektörü olarak 31 Aralık 1997 tarihinde göreve başladığını anımsatarak şöyle konuştu: "İstanbul Üniversitesinin açık ve kapalı alanlarındaki görüntü o günlerde bir anlamda İran üniversitelerini andırıyordu. Çok çeşitli baskılarla, tehditlerle karşılaştım. Türban konusunda kararlı tutumumuz nedeniyle 1999 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay ve İnsan

Hakları Komisyonu tarafından sorgulandık. Bu sırada bazı milletvekillerinin hakaretleri, iktidar gücünü alanların neler yapabileceğini göstererek bizi şaşırttı." dedi. Hayatı boyunca hukuksuzluk ve insan hakları ihlalleri ile mücadele ettiğini belirten Alemdaroğlu, "Evet ben darbe yapmıştım. Üniversitede türban yaşağını uygulayarak. Savcılığın her suçu bana yüklemesinin ardındaki asıl amaç benim 'türban' sabıkamdır" dedi. **(01 Haziran 2009)**

#### **Bulgaristan Konsolosluğu başörtülülere vize vermiyor**

Bulgaristan'ın İstanbul Başkonsolosluğu, vize başvurusunda bulunan başörtülülere vize vermeyeceğini açıkladı. Konsolosluğun dört ay önce başlattığı uygulamaya Bulgaristan'a gitmek isteyen başörtülüler tepki gösteriyor. Konsolosluğun en son mağduru 66 yaşındaki Selver Dönmez oldu. Bundan 41 yıl önce Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden ve TC vatandaşlığına geçen Selver Dönmez, Bulgaristan'da yaşayan 87 yaşındaki babası ile 85 yaşındaki annesini görmek için Bulgaristan'a gitmeye karar verdi. Vize almak için Bulgaristan Başkonsolosluğu'na giden Selver Dönmez, konsolosluk yetkilileri kendisine vize için başı açık fotoğrafı vermesi gerektiğini ifade ettiler. Pasaportunda başı kapalı fotoğraf olduğunu bu yaşta başı açık fotoğrafı veremeyeceğini belirten Dönmez, konsolosluk görevlileri tarafından dışarıya çıkartıldı. İkinci kez randevu alan ve başı açık fotoğrafı veren Dönmez ancak bu şekilde vize alabildi. **(02 Haziran 2009)**

#### **Çarşafı kadını kovan hâkime protesto edildi**

Mazlum-der İstanbul Şubesi boşanma davası için gittiği Fatih Adliyesi'nde mahkeme salonundan çarşafı olduğu gerekçesiyle Hâkim Ayla Kara tarafından "Atatürk ilke ve kanunlarına göre seni böyle kabul edemem, yargılama başlayamaz" diyerek kovulan ve kendisine hakaret edilen Naciye Sönmez için Fatih Adliyesi önünde basın açıklaması yaptı. Açıklamayı derneğin İstanbul Şube Müdürü Mehmet Gümüş okudu. Açıklamada "Söz konusu ifadeler her şeyden önce temel insani ilkelere, hukukun genel kaidelerine, evrensel insan hakları ilkeleri ile anayasa ve kanunlara aykırıdır. Ceza kanunu anlamında suç olarak nitelenebilecek bu tavır ve sözlerin bir hâkim tarafından söylenmiş olması ise manidardır. İnsanlara hukuk dağıtma iddiası güden bir hâkimin çarşafı bir bayana bu kadar ayrımcı bir tutumla ve kışkırtıcı bir şekilde meydan okuması kabul edilebilir değildir." ifadelerine yer verildi.

#### **Başörtüsüne karışmayan müdür görevden alındı**

Balıkesir'in Ayvalık İlçesi'nde, geçen yılki Cumhuriyet Bayramı törenleri sırasında, İlçe Spor Müdürlüğü tarafından düzenlenen krosta ikinci gelen sporcu Nuriye Memiş'in ödülünü almak için kürsüye başörtülü çıkmasından dolayı Garnizon Komutanı Personel Albay Gürsel Işık'ın tepkisini çeken, sonrasında hakkında Milli Eğitim Bakanlığı'nca da soruşturma açılan İlçe Milli Eğitim Müdürü Latif Korkmaz görevden alındı. Korkmaz, 3 yıldır vekaleten yürüttüğü İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü görevinden el çektilirli, eski görev yeri olan Burhaniye Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nde görevlendirildi. Henüz hakkındaki soruşturma tamamlanmamış olan Korkmaz'ın görevden alınmasıyla ilgili konuşan Ayvalık Kaymakamı Nihat Nalbant, Korkmaz'ın görevden alınmasını 'bakanlığın tasarrufu' olarak değerlendirdi. **(03 Haziran 2009)**

#### **Tenis kortunda başörtüsü yasağı**

ENKA tesislerinde tenis dersi alan arkadaşlarının tavsiyesi üzerine eşi Ruhi Yılmaz ile tesise başvuran Nurgül Yılmaz, tesislerde ilginç bir yasaktan haberdar oldu. Kendisine "Sportif Branşlara Üye Olma Şartları" yazılı bir form gösterilen Yılmaz, "Spor alanlarında çağdaş spor kıyafeti giyeceğime; hiçbir siyasi ve politik görüşün propagandasını yapmayacağıma..." maddesi gereğince tesise alınmayacağını öğrendi. Tesis Müdürü Ekrem Ay'a dertlerini anlatmaya çalışan Yılmaz ailesi umursamaz tavırlarla karşılaştı. Ekrem Ay'dan, bu uygulamanın doğru ve 45 yıldan beri uygulanan bir prosedür olduğu gibi yanıt alan Nurgül Yılmaz, çağdaş olmayan başörtüsü nedeniyle bu tesiste spor yapamayacağı gerekçesiyle şok yaşadığını söyledi. **(04 Haziran 2009)**

#### **"Türban takan, ağır eleştirilere katlanmak zorunda"**

Uğur Dünder'a 'Türban faciası' başlıklı yalan haberi sebebiyle açılan davada, Konya hakimi Abdullah Çoban, skandal bir karara imza atarak, "türban takanın, ağır eleştirilere katlanmak zorunda olduğuna" hükmetti. Mağdur doktorun tazminat talebini reddeden hakim Abdullah Çoban'ın karar yazısında, "Davacı kamu görevi gören doktor olarak okuduğu müsbet ilmin ve akılcı bilmin aksine başına taktığı 'türban'ın altındaki zihniyetin nedeniyle eleştirilmesine, bu eleştiriler ağır da olsa katlanmak zorunda olduğundan, ispat edilemeyen davanın reddine karar verilmesi gerekmektedir" ifadelerine yer verdi. **(04 Haziran 2009)**

#### **Başörtüsü yasağı kapıcılık yönetmeliğinde!**

İzmir'in Konak ilçesi Yağhaneler semtindeki bir apartmanın yöneticisi, 'kapıcılık hizmet yönetmeliği'ne başörtüsü yasağını da soktu. Başörtüsünü 'siyasi simge' olarak değerlendiren kadın yönetici, uyulmaması halinde işten atılma gerekçesi sayılan yönetmeliğe şunları yazdı: "Kendisi, eşi ve çocukları takke, şalvar, takunya, kötü terlikle dolaşamaz. Eşi ve kızları, siyasi simge haline gelen türban ve benzerlerini kullanamaz. Dinî inanç ve ibadetini herkesin gözü önünde yapamaz, işlerine mazeret olarak gösteremez." Söz konusu sözleşmeyi imzalayan Figen Tüzün bir yıl dolmadan işten çıkarılırken, konuyla ilgili "Üç ay önce eşimin

ağabeyi ve eşi bizi ziyarete gelmişti. Yönetici, yengemizin başörtüsünü problem yaptı, çıkarmasını istedi. Birkaç günlüğüne gelen misafirlerin, uzun süre kalmamasını talep etti. Başörtüsü takmamalarını, gerekirse gelip başından alacağını söyledi. Ben de polise gittim ama bir işlem yaptırmadım. İştten kovulmamızın başlangıcı bu olaydır." yorumunu yaptı. **(07 Haziran 2009)**

#### **"Üniversitede başörtülü öğrenciyi iğrenç buluyorum"**

Türkiye'nin 'seçkinleri'nin toplumun diğer kesimlerine bakış açısını ortaya çıkaran araştırmanın sonuçları, başörtüsüne bakışlarını da ortaya koydu. Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi'nin yayınladığı Prof. Füsün Üstünel ve Doç. Dr. Birol Caymaz'ın hazırladığı 'Seçkinler ve Sosyal Mesafe' konulu araştırmasına katılan 40 'seçkin', başörtüsünü, azınlıkları ve Kürtleri kendi yaşam biçimlerine bir tehdit olarak algılıyor. Sosyal çevrelerinde başörtülü görmeye tahammül edemeyen 'seçkinler' arasında "Üniversitede başörtülü öğrenciyi onaylamıyorum, hatta iğrenç buluyorum." ve "Başörtülülerle hiç ilişkim yok. Onları görmek de istemiyorum." diyenler de bulunuyor. **(07 Haziran 2009)**

#### **Başörtülülerle, sakallıları taziyeye evine almadılar**

Erzurum 9. Kolordu Komutanlığı bünyesindeki İnşaat Emlak Şubesi'nde sivil memur olarak çalışan ve vefat eden Orhan Çiftçi'nin taziyeye gelen yakınları, askeri lojmandaki taziyeye evine erkekler sakallı ve kadınlar ise başörtülü oldukları için giremediler. Nizamiyede görevli askerler, vefat eden Çiftçi'nin sakallı akrabalarına "sakalını kes gel" derken, başörtülü yakınlarına da "tavşan kulağı yap öyle gir" diye dayatmada bulundu. İtirazlar sonuç vermeyip bazı akrabalar taziyeye evine giremeyince bu defa çözüm taziyeye evinin yerinin değiştirilmesinde bulundu. Mahalle sakinleri, askeri lojmanlardaki yasaklar sebebiyle ailenin akrabalarının lojmanlara alınmadığını, bu yüzden taziyeleri eniştelere evinde kabul ettiğini belirttiler. **(09 Haziran 2009)**

#### **İngiltere'de "Yılın Öğrencisi" bir başörtülü**

Türkiye'de dini inançları gereği başörtüsü takan öğrenciler okullara alınmazken, İngiltere'de başörtülü Müslüman bir yüksek lisans öğrencisi "Yılın Öğrencisi" seçildi. Lecester Üniversitesi'nde ekonomi-işletme yüksek lisansı (MBA) yapan üç çocuk annesi Munira Panjvani isimli başörtülü Müslüman öğrenci üniversite tarafından MBA dalında "2009 Yılı Öğrencisi" seçildi. Dünyanın birçok ülkesinden gelen öğrencilerin Leicester'daki hayata alışmaları konusundaki yardımları dolayısıyla 2009'un "Yılın Öğrencisi" seçilen Panjvani, aynı zamanda ailesinin İngiltere'ye gelmeden önce yaşadığı Malavi'deki yetim çocuklar için de bir yardım kuruluşunda gönüllü olarak çalışıyor. **(09 Haziran 2009)**

#### **ÖSYM: Sınava başını aç da gel!**

Üniversiteli olma umuduyla sınava girecek bir buçuk milyona devletin tavsiyesi: İyi uyuyun, gecikmeyin, başınızı örtmeyin! Öğrenci Seçme Sınavı'na dört gün kala, ÖSYM Başkanı'nın yaptığı "Başı açık gelin" uyarısı, bir buçuk milyon adayın yarışacağı sınavın zaten "seçilmişler" arasında yapıldığını hatırlattı. Prof. Dr. Ünal Yarımağan sınava girecek adaylara "Sınava "başı açık şekilde" gelmeli." diyerek yasaklılığın devam edeceğini vurguladı. **(10 Haziran 2009)**

#### **Ayrımcılık Belçika'da da var**

Brüksel Bölgesel Parlamentosu'nun ilk ve tek başörtülü en genç milletvekili olan Mahinur Özdemir, "Burada benim başörtümle ilgili hiçbir problem olmadı. Ben inancım gereği başörtüsü takıyorum. Belçika basını bu konuda beni hiç rahatsız etmedi. Ancak Müslümanlara karşı bir ayrımcılık var" dedi. Partisinin listesinde 21. sırada bulunmasına rağmen 3 bine yakın tercih oyuyla 11. sırada seçilerek Brüksel'in en genç, ilk ve tek başörtülü milletvekili olan 26 yaşındaki Özdemir, yabancı kökenli olması sebebiyle diğer adaylardan çok daha fazla çalışarak zorlu seçim sürecini başarıyla tamamladığını anlattı. Özdemir, bu süreçte partisinin göçmenlere ve Müslümanlara yönelik ayrımcılıkla mücadele konusundaki politikalarının şekillenmesinde de pay sahibi oldu. **(11 Haziran 2009)**

#### **ÖSS'de yasaklılığa hayır eylemi**

Mazlumder Ankara Şubesi üyeleri ÖSYM Önünde "ÖSS'de ayrımcılığa hayır!" eylemi düzenledi. Özgür Eğitim-Sen üyelerinin de destek verdiği açıklamayı Şube Başkanı Üstün Bol okudu. Bol, "Öğrencilerin geleceğinin üç saatlik bir sınava bağlanması yetmezmiş gibi bu üç saatlik sınavda tehdit olarak algılanan kimi öğrencilerin haklarının bunca fütursuzca çiğnenmesi kabul edilemez. Bu da yetmezmiş gibi hangi nedenle olursa olsun başını örten öğrencilerin sınava alınmayacak olması bir başka ayrımcılık örneğidir. ÖSYM başkanı "sınava başı açık olarak girileceğine" dair hükmü hangi anayasal düzenlemeden aldığını açıklamak zorundadır. Herhangi bir anayasal düzenleme olmadan, münferit mahkeme kararlarından yola çıkarak genele yönelik yasaklar ihdas eden kamu otoritesi birkaç yüzyıl geride kalmıştır. Herhangi bir yasal düzenleme olmaksızın kılık kıyafetleri nedeniyle sınava girişleri engellenen veya başörtülerini açmaya zorlanan öğrenciler bina sorumlusu, salon başkanı ve gözetmenler hakkında savcılıklara suç duyurusunda bulunabilirler." dedi. **(12 Haziran 2009)**

**ÖSS’de zulüm devam ediyor**

TOKAD ve Özgür Eğitim-Sen tarafından düzenlenen “Yasaklı Eğitime Hayır!” eyleminde, ÖSS’deki başörtüsü yasağı ve katsayı adaletsizliği üzere birçok eğitim sorunu protesto edildi, “Eğitimi okul duvarlarına hapseden bir anlayışa itirazımız var” denildi. Eylemde kısa bir konuşma yapan Özgür Eğitim-Sen Yönetim Kurulu üyelerinden Ahmet Örs “Türkiye’de süregelen eğitim ve sınav sistemine itirazlarımız var. Onca açılıma rağmen ÖSS’ye başörtülü kızlarımız halen alınmıyor, lakin gerek hükümet gerekse sivil toplum teşekkülleri nezdinde bu yasağa güçlü bir tepki gösterilmiyor.” dedi. Hacer Gültaş’ın başörtüsü direnişçilerine ithafen okuduğu şiirin ardından, TOKAD ve Özgür Eğitim-Sen adına ortak basın açıklamasını Elif Aydın okudu. **(14 Haziran 2009)**

**Suudi Arabistan’da başörtüsü yasağı**

Aden Körfezi’nde “korsanlığa karşı” oluşturulan uluslararası güce katılmak üzere yola çıkan ve Türk Deniz Kuvvetleri’ne bağlı olan TCG Gaziantep Fırkateyni önceki gün Suudi Arabistan’ın Cidde Limanı’na demir attı. Türkiye’nin Cidde Başkonsolosluğu’nun daveti üzerine TCG Gaziantep Fırkateyni’ni ziyaret etmek için limana gitmek isteyen Türkiyeli aileler, kendilerini götürecek otobüse binmeye hazırlanırken büyük bir sürprizle karşılaştı. Konsolos güvenliği tarafından durdurulan ailelerin içerisinde komutanlığın talimatı üzerine eşleri ve çocukları başörtülü olanlar otobüse alınmadı. Yaşadıkları bu durum karşısında şok olan aileler gerisin geriye evlerine döndü. **(14 Haziran 2009)**

**ÖSS yine yasaklı geçti**

ÖSS adıyla son kez yapılan sınava, başörtülü öğrenciler yine katılmadı. Sınavların simgesi haline gelen İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kampüsü girişi de, başörtülü öğrencilerin mağduriyetlerine sahne oldu. Hiçbir başörtülü öğrenci, başlarını açmadan okul kapısından içeri sokulmadı. Bazı öğrenciler peruk takmayı tercih ederken, başlarını açmak için kendilerine güvenlik kulübeleri gösterilen başörtülüler ise burada sıkıntılı anlar yaşadı. Sırf başörtülü öğrencilerin örtülerini açmaları için görevlendirilen erkek güvenlik görevlileri nezaretinde başlarını açmak zorunda kalan adaylar, özellikle gazetecilerin görüntü almak için uğraşmaları sebebiyle de zor anlar yaşadı. **(15 Haziran 2009)**

**Başörtüsünü boynuna taktı diye tutanak tutuldu**

Malatya’da ÖSS’ye Hacı Hasan Kavuk Çıracılık Eğitim Merkezi’nde giren H.Ç. (31) adlı bayan, başörtüsünü çıkartarak boynuna taktığı gerekçesiyle hakkında tutanak tutan görevlileri polise şikâyet etti. H.Ç., sınav salonuna başörtüsünü çıkartıp boynuna sarmak suretiyle girdiğini ve sınava bu şekilde devam ettiğini, sınav salon görevlilerinin kendisini birkaç sefer başörtüsünü boynundan alıp çantasına koymasını hususunda ikaz ettiklerini; ancak kendisinin sınava bu şekilde devam ettiğini belirtti. H.Ç., sınav bittikten sonra sınav görevlilerinin kendisine sınavda başının örtülü olarak sınava devam ettiğiyile ilgili tutanak tuttuklarını ve sınavın iptal edileceğini söylediklerini belirterek, tutanak tutan sınav salon görevlilerinden şikâyetçi oldu. Şikâyet üzerine polis soruşturma başlattı. **(16 Haziran 2009)**

**Üniversitedeki yemin töreninde başörtüsü kontrolü**

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (ZKÜ) Tıp Fakültesi’nin 2008-2009 Akademik Yılı mezunlarının Hipokrat yemini törenine katılan öğrencilerin başörtülü yakınları, güvenlik görevlilerinin uyarısı üzerine başörtülerini çene altından bağlayarak törene katılabildi. Görevlilerin uyarısı üzerine bazı veliler buldukları yerde, bazıları da binanın yan tarafına geçip başörtülerini çene altından bağlayarak salona girdi. Görevliler, törenin başlayacağı sırada salona girerek son kez başörtüsü kontrolü yaptı. Başörtülerini çene altından bağlamadığı fark edilen 2 kişi daha uyarıldı. Başörtülü veliler, salonda başörtülerini çene altından bağlamaya zorlandı. Başörtülü veliler, salondan çıkarken başörtülerini yine eskisi gibi bağlarken, görevliler ise rektörlüğün talimatı üzerine böyle bir uygulama yaptıklarını açıkladılar. **(18 Haziran 2009)**

**Tacikistan’da başörtülü öğrencilerin zaferi**

Duşanbe’deki Tacikistan Üniversitesi, Mayıs ayında başörtülerini çıkarmamakta ısrar ettikleri için okulla ilişkisi kesilen öğrencilerin yeniden okula kabul edildiklerini açıkladı. Üniversite Rektörü Latifut Nezirof, Bubunazarofa’nın okula tekrar kabul edilmesinin sebebinin üniversitenin kadının toplumdaki rolünü anlaması esasına dayandığını belirtti. Tacikistan Üniversitesi Gülünura Bubunazarofa isimli öğrenciyi Mayıs ayında başörtüsü takıyor olması nedeniyle okuldan atmış, sınavlara dahi girme izni vermemişti. Bubunazarofa ile birlikte 7 öğrencinin daha okulla ilişkisi kesilmişti. Ancak bu öğrenciler başörtü hususunda herhangi bir taviz vermeyeceklerini, gevşeklik göstermeyeceklerini bildirmişlerdi. **(18 Haziran 2009)**

**Marmara Üniversitesi başörtülü anneleri bahçeye de almadı**

Son ÖSS sınavı için Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü’ne çocuklarıyla birlikte giden başörtülü aileler içeri alınmadı. Üniversite içine alınmayan başörtülü kadınlar, bahçenin dışında kaldırım üzerinde oturdu. Başörtüsü takmayan velilerin bahçeye alınması üzerine ise dışarıdaki aileler ile görevliler arasında tartışma çıktı. Oğlu Mehmet Anıl’la üniversiteye giden Kudret Anık, içeri girdiğinde görevlilerin kolundan tutarak kendisini dışarı çıkardığını söyledi. Anne Anık, bu durumunun sadece kendisinin

değil oğlunun da moralini bozduğunu belirtti. Kızı Büşra ile birlikte okula giden ve başörtülü olduğu için içeri alınmayan Nermin Ayaz da yaşananlara isyan etti. **(18 Haziran 2009)**

### **Burkaya yasak sözü Fransa'yı karıştırdı**

Fransa İslam Konseyi, ülkedeki kadınların burka giymesinin yasaklanması için yasa tasarısı hazırlanması yolundaki önerilere karşı çıktı. Konsey tarafından yapılan açıklamada, "olası bir yasağın, sivil özgürlüklere aykırı olduğu ve toplumda çatlaklıklar yaratacağı" görüşü dile getirildi. Açıklamada, Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'den bu tür bir girişime karşı çıkması istendi. Fransa'da İnsan Haklarından Sorumlu Bakan Rama Yade, Europe-1 Radyosu'na yaptığı açıklamada, "laiklik ve kadınların haysiyetini korumak için bu tür bir yasa tasarısına destek verilebileceğini" söylemişti. Fransa Danıştay da, geçen yıl burka giyen Faslı bir kadına vatandaşlık verilmesine karşı çıkan idari mahkemenin kararını onamıştı. **(20 Haziran 2009)**

### **Sünnet cemiyetinde başörtüsü yasağı!**

Emekli hakim Nusret Çiçek, eşiyle birlikte bir sünnet düğününe katılmak üzere gittiği Ankara Akıncı 4. Jet Üssü'nde 'başörtüsü zulmüyle' karşı karşıya kaldı. Nusret Çiçek'in eşi başörtüsünden dolayı içeri alınmadı. Skandal olayı emekli hakim Nusret Çiçek, şöyle anlattı: "Akıncı 4. Jet Üssü'nde görevli bir tanıdığın sünnet düğününe davetli olarak eşimle beraber gittik. Lojmanların girişinde durdurdular. 'Emir var, hanımefendi başındaki örtüyü 'tavşankulağı' gibi bağlamazsa içeri alamayız' dediler. Bu sözlere çok şaşırırım. Bizi davet eden müvekkilim de böyle söylenince telaşa kapıldı, utandı. Dedim ki, 'Bakın biz sizin ne eşinizin, ne de çocuklarınızın kıyafetlerine karışmayız, siz neden örtülülere karışsınız? Hem de bu tip bir müdahale yanlışır.' Onlar da, 'Emir öyle' dediler. Nasıl emirse, eşimin başındaki örtüye karışıyor da, beline kadar çıplak gezenlere söyleyecek hiçbir şey bulamıyor? Müvekkilim düğünün orduevinde değil de kafeteryada olacağı için sorun çıkmaz demişti. Ama dediği gibi olmadı. Kafeteryaya bile almadılar. Ben devletim için yıllarca saçımı ağarttım. Şimdi beni içeri almıyorlar. Çok onur kırıcı bir durum." **(24 Haziran 2009)**

### **Makina Mühendisleri Odası'ndan başörtüsü yasağı**

Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'nin başörtülü üyelerinden başı açık fotoğraf istemesini ve başı açık fotoğraf vermeyen üyelerine belge düzenlememesi kararı aldığı ortaya çıktı. Mimar ve Mühendisler Grubu Genel Başkanı Avni Çebi, Oda'nın üyelerine karşı geliştirilmiş olduğu tavrın çağdışı bir kategoride değerlendirilmesi gerektiğini söylerken Oda'ların üyelerinin başörtüsüne takılmasına engelleyici tutumlarının anlaşılmasız olduğunu kaydetti. Çebi, Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'nin diğer şubeler gibi üyelerine sertifika dağıttığını, bu sertifikaları bulunmayan üyelerin serbest çalışmasının mümkün olmadığını ifade etti. Başörtülü makine mühendislerin kamuda çalışmadıklarını, kendilerinin iş sahasını ancak serbest olarak yürütebileceklerini söyleyen Çebi, serbest makine mühendisi olmanın tek şartının da Makina Mühendisleri Odası'ndan aldıkları sertifikalar olduğunu belirtti. **(26 Haziran 2009)**

### **"Fransa toplumunda burka ve çarşafa yer yok"**

Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Parlamento'da ülkenin geleceğine ilişkin vizyonunu anlattığı konuşmasında, burka konusuna değindi ve "kadınları aşağılama, baskı altına alma ve kölelik" sembolü olduğunu söylediği burkaya, Fransa toplumunda yer olmadığını vurguladı, burkanın yasaklanması çağrısı yaptı. Ulusal Meclis Başkanlık Divanı da oybirliği ile burka ve çarşaf giyilmesini inceleyecek bir bilgilendirme komisyonu kurulmasını kararlaştırdı. Komisyon, vücudun tamamını örten bu dini kıyafetlerin hangi gerekçelerde giyildiğini anlamaya çalışacak ve altı ay sonra parlamentoya bir rapor sunacak. Bu rapor temelinde burka ve çarşaf kullanımının yasalarla düzenlenerek, kamusal alanda yasaklanması da gündeme gelebilecek. . Teklif sahibi milletvekillerinin büyük çoğunluğu, burkayı kadının baskı altına alınmasının sembolü olarak görüyor. **(26 Haziran 2009)**

### **Yunanistan'da başörtülü öğrenci ödülünü özgürce aldı**

1952 yılında Türkiye ile Yunanistan'ın anlaşması sonucu kurulan Celal Bayar Lisesi mezuniyet töreni Gümölcine'de yapıldı. Ayşe Adem liseyi birincilikle bitirdi. Başörtülüydü, fakat bu hiç problem teşkil etmedi ve Ayşe Adem birincilik ödülünü de törende başörtülü olarak aldı. **(27 Haziran 2009)**

# TEMMUZ 2009

## **İrkçi Alman Merve Şirbini'yi mahkemede öldürdü**

Alex Wiens adlı bir ırkçı, Almanya'nın Dresden kentinde, kendisini ırkçı davranışlarda bulunduğu gerekçesiyle şikayet eden Merve Şirbini'yi mahkeme salonunda 16 kez bıçaklayarak öldürdü. Dresden'de eczacı olarak çalışan Mısırlı Merve Ali El-Şirbini, 2008'in son günlerinde, çocuk parkında Wiens'den salınacağı oğluna bırakması ricasında bulununca, 28 yaşındaki ırkçı tarafından "İslamcı", "terörist", "şıllık" sözleriyle hakarete uğramış ve konuyu mahkemeye taşımıştı. Rus asıllı Alman Alex Wiens, 31 yaşında ve 3 aylık hamile olan Mısır asıllı Merve Şirbini'yi, gizlice soktuğu bir bıçakla onlarca polisin gözleri önünde öldürürken, Merve'yi korumak isteyen kocası da saldırı esnasında yaralandı. Kurbanın kardeşi katilin Merve'den olay öncesi kendisini rahat bırakma karşılığında başörtüsünü çıkarmasını istediğini ancak kardeşinin başörtüsünü çıkarmayarak dava açtığını belirtti. Merve Şirbini, memleketi Mısır ve birçok ülkede "tesettür şehidi" kabul edildi. **(01 Temmuz 2010)**

## **Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde başörtüsü skandalı**

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nin eleman alımı için müracaat eden başörtülü adayların iş müracaatı işlemleri sırasında görevli bir doktor tarafından başörtülerinin çıkarılması istendiği iddia edildi. İş müracaatında bulunanların işlemleri sırasında başörtülerini çıkarmaları istenen kişilerden gerçek kilolarının tespit edilmesi için tüm kıyafetlerini çıkarmaları ve kendilerine verilen gömleği ince gömleği giyerek kilolarını ölçturmeleri istendiği belirtildi. İtfaiye Dairesi'nde iş müracaatında bulunan kişilerin başörtülerini ve diğer kıyafetlerini çıkarıp verilen önlüğü giymemeleri durumunda ise müracaatları reddedildiği öğrenildi. **(02 Temmuz 2009)**

## **"Çağdaş topluma uymayan modellere yer verilemez"**

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen ve 2 gün süren 'Öğrenci Kıyafetlerini Değerlendirme Çalıştay'ında, başörtüsü yasağı gündem maddesi olmamasına rağmen öğrencilerin kılık-kıyafetine ilişkin sonuç raporlarında, "Kılık kıyafet bir Cumhuriyet projesidir. Ülkenin çağdaş toplum olma yönündeki kabul ve ilkelerine uygun olmayan biçim ve modellere yer verilmemelidir" ifadesi yer aldı. Komisyon raporundaki dini referans alan sembollerin ve renklerin kullanılmaması da istenirken, bu konuda şu uyarıda bulunuyor: "Kıyafetler herhangi bir dini ideolojik ve etnik sembol ve renk içermemelidir". **(03 Temmuz 2009)**

## **Bahreyn, başörtüsü mücadelesini kazandı**

Bahreynli bayan basketbolcuların, uluslararası bir maç öncesinde başörtülerini çıkarmamakta gösterdikleri kararlı tavır sonuç verdi. Oyuncular, kalan karşılaşmalarına başörtülü çıkabilecek. Olay, Singapur'da oynanan Asya Gençlik Oyunları'nda bir basketbol maçı yetkilisinin, Bahreyn Bayan Milli Takım oyuncularının başörtülerini çıkarmasını istemesi üzerine yaşandı. Yetkili, bayan oyuncuların maça katılabilmeleri için örtüleri çıkarmaları gerektiğini, aksi takdirde Uluslararası Basketbol Federasyonu'nun (FIBA) kıyafet kurallarını ihlal etmiş ve tüm maçları kaybetmiş sayılacaklarını söyledi. Ardından Bahreynli Bayan Basketbol Takımı ilk günde C Grubu'nda Hindistan takımıyla yapacağı mücadelede hükmen mağlup ilan edildi. Bahreynli delegeler Asya Olimpik Konseyi üyelerine ve oyun müdürüne itirazda bulundu. Yetkililer, görüşmelerin ardından itirazı haklı buldu ve kararı geri çekerek Bahreynli bayan oyuncuların örtüleriyle maçlara katılabilmesine izin verdi. **(06 Temmuz 2009)**

## **Merve Şirbini'nin cenazesine on binlerce kişi katıldı**

Almanya'da mahkemede hâkim ve polislerin gözleri önünde ırkçı bir Alman tarafından mahkemede 18 yerinden bıçaklanarak öldürülen Merve Şirbini'nin Mısır'ın İskenderiye şehrindeki cenazesine binlerce Mısırlı katıldı. Öldürüldüğünde üç aylık hamile olan Merve Şirbini'nin ailesi, arkadaşları ve korkunç cinayeti protesto eden binlerce Mısırlı, 32 yaşındaki kadının tabutunu camiye kadar taşıdı, ırkçılığa karşı sloganlar attı. Cenazeye katılanların gözyaşlarını tutamadığı törende, cinayeti görmezden gelen Alman basınına, Merve'yi mahkeme salonunda bile korumayı başaramayan Alman polisine ve yargısına büyük öfke vardı. Almanya'daki Müslüman ve Yahudi cemaat liderleri de cinayeti ve Alman makamlarının sorumsuzluğunu kınadı. **(07 Temmuz 2009)**

## **ABD'de de başörtülü kadına bıçaklı tehdit**

ABD'nin Seattle şehrinde bir sağlık merkezinin önünde; kucagında bebeğiyle sıra bekleyen başörtülü Müslüman bir kadın 24 yaşında bir ırkçı tarafından bıçakla tehdit edildi. "Seni ve çocuğunu bıçağımınla keserim" tehditleri savuran caniyeye sağlık merkezinin görevlileri müdahale etti. Ancak ırkçı saldırganın bıçağını görevlilerin ellerinden geri kaptığı gibi kaçmayı başardığı bildirildi. Sabıkalı olduğu bildirilen saldırgan yakalandı ve uzun suç kaydı nedeniyle önce 100 bin dolar para cezasına çarptırıldı. Aynı şekilde sanık ikinci dereceden saldırı nefret etme ve tacizde bulunmadan suçlu bulundu. **(10 Temmuz 2009)**

**Belçika'dan okulda başörtüsüne onay**

Brüksel'de devlete ait bir Flaman ilköğretim okulunun başörtülü İslam dersi öğretmenini işten atma girişimi Danıştay'dan döndü. Belçika Danıştay'ı, okul yönetiminin uyarısına rağmen okul içinde başörtüsünü çıkarmayı reddeden öğretmenin kıyafetinin "işini olumsuz etkilediğine yönelik kanıt bulunmadığına" hükmetti. Danıştay kararında, "Başörtüsünün devlet okullarındaki tarafsızlığa ters düştüğü yönünde yasal düzenleme bulunmadığına" da işaret edildi. Belçika'da dini ve felsefi sembollerin kullanımına ilişkin hiçbir yasa veya genel kural bulunmuyor. Anayasa, her vatandaşa inanç özgürlüğü ve bunu ifade etme hakkı tanıyor. Ancak kamu sektöründe, okullarda ve özel sektörde bazı "istisnalar" uygulama konusu oluyor. İşverenler, yapılan işin özelliklerine ve bireysel tercihlerine göre, çalışanlara dini semboller taşımayı yasaklama hakkına sahip bulunuyor. (11 Temmuz 2009)

**Emine Erdoğan oğlunun yemin törenine katılmadı**

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, Burdur 58. Piyade Er Eğitim Alay Komutanlığı'nda 28 gün bedelli askerlik yapacak oğlu Bilal Erdoğan'ın yemin törenine katılmadı. Daha önce yemin törene katılacağı açıklanan Emine Erdoğan'ın başörtüsü nedeniyle kışlaya alınmayacağı yönündeki iddialar üzerine, bu karardan vazgeçtiği öğrenildi. Kışlalarda 40 yaşın altında uygulanan başörtüsü yasağı, yaş tutanlara da çene altından düğüm atmasını dayatan anlayışın devam ettiğini gösteren bu olay, sorunun derinliğini de gözler önüne serdi. (11 Temmuz 2009)

**Ayşe Arman yasağı yanlış adreste aramış**

Hürriyet yazarı Ayşe Arman'ın "Ayşe karşı mahallede" spotlarıyla yayınlanan yazı dizisinden çıkan sonuç yasağı yanlış adreste aradığını ortaya koydu. "İsmail Ağa Caddesi'nde mini etekli Nişantaşı'nda türbanlı" dolaşan Ayşe Arman, örtülü gezip gördüğü lüks yerlerde hiç baskıyla karşılaşmamış ama mini etekli gezdiği İsmail Ağa Caddesi'nde kendisini Pakistan'da hissetmiş. Başını örtünce duyma kaybı yaşamış. Boneyle cep telefonu kullanamamış. Kimse kendisini tanıyamamış ama yine de en lüks mekanlarda son derece nazikçe ilgi görmüş, çünkü artık örtülülere alışılmış. Ayşe Arman örtülü olduğu için sadece eğlence mekanı Reina'ya girememişler. Ayşe Arman'ın çıkardığı sonuç: "Mahalle baskısı sıfır... Yandık... Bunun haber değeri yok... Ya da var mı? Birilerinin bağırıp, çağırması lazımdı... "Gidin, defolun, sizi istemiyoruz" demesi... Demediler... Neyse ne, olan bu..." (13 Temmuz 2009)

**"Şirbini'nin katledilmesine göz yumanlar yargılanmalıdır"**

"Tesettür şehidi" kabul edilen Mısırlı Merve Şirbini'nin bir Alman mahkemesinde bıçaklanarak şehid edilmesinin yankıları büyüyerek sürüyor. İran Yüksek Yargı Erki Başkanı Ayetullah Şahrudi, Şirbini'nin bıçaklanmasına seyirci kalan mahkeme yetkililerinin yargılanması gerektiğini söyledi ve "bu müessif olay dünyadaki hukuk sistemi üzerinde ebedi bir leke olarak kalacaktır. Burada Alman mahkemesi Merve'nin güvenliğini sağlayamadığı gibi, bundan da öte mahkemedeki güvenlik güçleri hanımının yardımına koşan eşini de vurmuşlardır" diyerek Alman mahkemesindeki cinayetten mahkeme yetkililerin de sorumlu olduğunu vurguladı. (15 Temmuz 2009)

**ÖSYM'ye başörtülü girdikleri için 21 öğrencinin sınavı iptal edilmiş!**

ÖSYM tarafından 2009 Öğrenci Seçme Sınavı'nın (ÖSS) sonuçları açıklandıktan sonra tartışmalar birincilikler üzerinde odaklanırken, Buluşan Kadınlar, önemli bir detayı fark ederek gündeme taşıdı. Buluşan Kadınlar'ın konuyla ilgili bildirisinde şu ifadeler yer aldı: "Sınavı geçersiz sayılan 196 adaydan 52'sinin kopya çektiği, 21'inin kıyafet kurallarına uymadığı (başörtülü oldukları), 11'inin yerine başkasını soktuğu, 26'sının sınava giriş ve kimlik belgesinin olmadığı, 61'inin kural dışı davrandığı, dördünün cevap kâğıdı bulunmadığı" belirtilmiş. Bu haksız, hukuksuz ayrımcılıkla nereye kadar? Bu zulümle nereye kadar? Ve en önemlisi: Bu tepkisizlikle nereye kadar? ÖSYM'nin yaptığı bir ayrımcılıktır. Hiçbir haklı gerekçesi olmayan bu zulme karşı tavır almak, adaleti ve özgürlüğü savunmanın en temel şartlarından olsa gerek..."

**Merve Şirbini için İstanbul'da eylem yapıldı**

İstanbul Taksim'de Merve Şirbini için eylem düzenlendi. Cuma namazı sonrası Almanya Başkonsolosluğu'na doğru yapılan yürüyüşte Merve Şirbini'nin fotoğrafının yer aldığı bir tabut da taşındı. Almanya Başkonsolosluğu önünde toplanan grup adına Nureddin Şirin, Çağlayan Ustaosmanoğlu, Nuray Canan Bezirgan ve Ahmet Varol birer konuşma yaptılar. Başkonsolosluk önüne siyah çelenk bırakan grup, cinayeti ve buna sebep olanları telin ederken, sorumluların cezalandırılmasını talep ettiler. (17 Temmuz 2009)

**Ayşe Arman'a tepki: "Reina'ya değil kampüse, kışlaya git!"**

Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu üyeleri, kılık değiştirip başörtüsüyle eğlence mekanı Reina'ya girmek istediği sırada içeri sokulmayan Hürriyet Gazetesi yazarı Ayşe Arman'a tepki göstererek, "Reina'ya değil kampüse git! Git, gidebilersen" dedi. Sakarya Dayanışma Derneği'nden Kadrihan Mendî'nin okuduğu açıklamada "Sıkıyorsa bir üniversiteye girmeye çalışmalıydı Ayşe Arman, sıkıyorsa, bir iş başvurusunda bulunmalıydı. Üniversitelerin sosyal tesislerinde bir kola içmeye kalkışmalıydı, orduyelerine

girmeyi denemeliydi. Bir yemin törenine girmeye yeltenmeli, bir mezuniyet törenine katılmalıydı” ifadeleriyle tepki gösterdi. (18 Temmuz 2009)

### **Müslüman kadınlar en alt basamakta çalışıyor**

Ayşe Böhürler, Yeni Şafak gazetesinde “İngiltere’de Müslüman kadın olmak” başlıklı bir yazı dizisi hazırladı. Görüştüğü isimlerden biri de “Lordlar Kamarası’nın 11 yıllık tek Müslüman kadın üyesi” Baroness Pola Udin’di. İngiltere’de başörtüsünün devlet için sorun olmadığını belirten Baroness Pola Udin hükümetin Müslümanlara yönelik ayrımcılığa karşı çaba gösterdiğini iddia etti. Urin, Böhürler’in “İngiltere’de Müslüman kadınların önündeki engeller neler? Özellikle örtü engel mi?” sorusuna ise şöyle yanıt verdi: “Müslüman olmak yasaklanan bir şey değil. Örtünmenin de yasak olduğunu düşünmüyorum. Ama benim kişisel deneyimim var ve arkadaşlarımda da şahit oldukları bazı olaylar var. Örtündükleri için sokaklarda farklı muamele gören kadınlar ve bazı ayrımcı tutumlar var. Meselâ Müslüman kadınlar bütün kurumlarda en alt basamakta çalışıyor. Avam Kamarası’nda hiç kadın yok, GLA’da ya da Avrupa Parlamentosu’nda da hiç kadın yok. Müslüman kadınların % 80’i toplumda hiçbir şekilde aktif değil. Onları cesaretlendirmek istiyoruz. Siz de, ben de gayet iyi biliyoruz ki ayrımcılık sürecek. Kabul etmek zorundayız Müslümanlar olarak mücadele vermek zorundayız.” (20 Temmuz 2009)

### **“Asıl zulüm görenler, örtünmemekte direnenlerdir”**

Ayşe Arman’ın yazı dizisiyle ilgili yorum yapan bir diğer Hürriyet yazarı Mehmet Yakup Yılmaz “Türban takan kızlar toplumsal yaşamın her alanında itildiklerini, kabul edilmediklerini zannediyorlar. Kendilerini “istenmeyen ötek” gibi görüyorlar. “Zulüm” altında kaldıklarını düşünüyorlar. Toplumsal gerçekliklerimizden tümüyle kopmuş gibiler, hayallerinde bir “mazlum” yaratmışlar, o rolün içinden çıkamıyorlar. Hiçbiri durumunu sorgulamıyor. Dini taassubun kendi hayatlarını ne hale çevirdiğinin, asıl zulmün bu taassup olduğunun farkında değiller. Küçük yaşta evlendirilmeye, toplumsal yaşama katılmalarının belli örtünme kurallarına bağlı tutulmasına itiraz etmek akıllarına gelmiyor. Bu arada, sadece Fatih Çarşamba’da değil, Anadolu’nun küçük kent ve kasabalarında asıl zulüm görenlerin, örtünmemekte direnenler olduğu gerçeğinin farkında bile değiller.” dedi.

### **Danimarka ordusunda başörtüsü tartışması**

Danimarka Sivil Savunma Kuvvetleri’nin 10 günlük eğitimine katılan 27 yaşındaki Lübnan asıllı Maria Mawla’nın eğitim sırasında çekilen fotoğraflarının ordu tarafından internet sitesine konulması tartışmalara neden oldu. Danimarka Halkçı Partisi, “Başörtüsü kadın için baskının simgesidir. Bu kişi hemen ordudan uzaklaştırılmalıdır” derken, Danimarka ordusu da Maria Mawla’nın resimlerini geri çekip Mawla’nın ordudan uzaklaştırıldığını bildirdi. Ülkedeki Müslüman dernekleri de ordunun bu tavrına büyük tepki gösterdi. (21 Temmuz 2009)

### **Tesettürlü diye otobüse alınmıyordu**

Avustralya’da başörtülü olduğu için ırkçı bir şoför tarafından otobüsten yaka paça dışarı atılmak istenen kadın zor anlar yaşadı. Olayı Avustralya’nın The Daily Telegraph gazetesine anlatan Hatice Kurarni şöyle devam etti: “Başımdaki bir maske değil, sadece dini bir kıyafet” dedim, ama otobüs şoförü: “ Bu bir kanun, seni alamam” dedi. Ona böyle bir kanun yada yasa olmadığını söylediğimde, bana yüzümü göstermek zorunda olduğumu söyledi. Ben de ona, benim ile otobüste oturan ve benim giydiğimi giymeyen şu bayanın tercihi arasında hiçbir fark yok dedim. Diğer yolcuları da rahatsız etmeye başlayan bu ateşli tartışmadan sonra, sürücü sonunda başörtülü kadını otobüse aldı. “Başka yolcular da vardı” diye devam etti Hatice. Olayın ardından, başörtülü kadın, otobüs firmasını ırkçılıkla suçladı. 2008’de Avustralya Hükümeti de Müslümanların daha önce hiç görülmemiş bir şekilde ırkçılığa maruz kaldığını kabul eden bir açıklama yapmıştı. (25 Temmuz 2009)

### **Savaş Karşısı Koalisyonu Sözcüsü: Örtü en doğal hakları!**

İngiltere’deki Savaş Karşısı Koalisyonu Sözcüsü ve İngiliz solunun en önemli isimlerinden Lindsey German Türkiye’deki başörtüsü sorununa ilişkin “Kadınların çoğunun başörtülü olduğu bir ülkede, Müslüman bir başbakanın olduğu ülkenizde, böyle bir yasağın olmasını aklım almıyor. Bunun reddedilmesi gerekir. Laiklik, kadınların örtünmesinin önüne geçmek için bir mazeret olarak kullanılıyor. Türkiye’nin başörtüsü yasağı koyması, Almanya, Fransa ve diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan Türkleri de zor durumda bırakıyor. İnsanların başörtüsü, peçe ya da burka giyme hakları var ve bu da en doğal hakları.” yorumunu yaptı. (25 Temmuz 2009)

### **Özel bir firmanın başörtüsü ayrımcılığı**

Şeyma Engin, eğitimine uygun bir iş aradığı sırada isim benzerliğinden ötürü bir organizasyon şirketine başörtülü fotoğrafını ve CV’sini göndererek müracaat etti. Şirketin e-posta adresinden gelen cevap ise Şeyma Engin’i şok etti. E-postada, “Başvurunuzu inceledik. Üzgünüz. Laik Atatürk Türkiye’sinde yaşayan, cumhuriyet çocukları ve muhafızlarından oluşan bir kurum olarak sizin gibi başörtüsü, türban, tesettür şeklindeki bez parçalarını dini inançlar ile hiçbir bağlantısı olmamasına rağmen bu şekilde gösteren, tamamen siyasi amaç güden, din üzerinden ticaret, din üzerinden siyaset yaparak din sömürüsü yapan insanları



bünyemizde barındırmıyoruz. Unutmayınız; Demokrasi gericiğin önünü açmak değildir. İş arayışınızda başarılar. Fatih bölgesini denemenizi şiddetle tavsiye ederiz.” denildi.

### **Özel firmaya suç duyurusu**

Başörtülü fotoğrafıyla bir organizasyon firmasına iş başvurusunda bulunan Şeyma Engin’e gelen cevap mailinin gündem olmasının ardından konuyla ilgili internet sitelerine bir açıklama koyan firma yetkilileri, söz konusu mailin işten çıkardıkları bir personel tarafından bilgileri dışında gönderildiğini iddia etti. Şeyma Engin ise konuyu mahkemeye taşıyacağını söyledi. Dini inançları için başörtüsü taktığını ve gelen mailde başörtüsünün “Bez parçası” olarak tanımlanması nedeniyle onurunun kırıldığını ifade eden Şeyma Engin, şöyle konuştu: “Daha önceden de böyle şeylerin olduğunu biliyordum. Ancak, yüz yüze ilk defa bu olayla karşılaşılırdım. Resmen ayrımcılıktı. Tesettürümden dolayı bana yapılan bir ayrımcılıktı. Mailde başörtümün bir bez parçası olduğu, başörtümle iş bulamayacağımı ve sonunda da Fatih’te iş aramam gerektiği ifade ediliyordu.” dedi. Engin, konuyu yargıya taşıyacağını söyledi. **(28 Temmuz 2009)**

### **‘Mahalle baskılı’ e-postaya tepki yaşıyor**

Mazlum-Der İstanbul Şube Başkanı Avukat Cihat Gökdemir, özel bir firmanın iş müracaatında bulunan başörtülü adaya gönderdiği cevabı “Şahsi anlamda kişiliklerine hakaret var. Kimseye bu şekilde bir hakarete bulunulamaz. Burada aynı zamanda anayasal bir suç var. Bizler devlet içinde bazı grupların yönlendirmesiyle parçalara ayrıştırılmaya çalışıldık. Herkes hakkını arasın. Kimse kendini mağdur bırakmasın.” şeklinde değerlendirdi. Genç Siviller’den Turgay Oğur ise “Diyecek bir söz yok. Ayıp, edepsizlik. Bu nezaketsizliği yapan adam bile kendini ‘rejimin muhafızı’ görüyor. Bu olay sattı savunma oluyor galiba. Bu yaşananlar şununla ilgili başörtülü kızlar hayata karışıkça oluşan bir varoluş süreci. O kemikleşmiş yapı rahatsız oluyor. Bu maili atan kişiye acımak lazım. Rejim tehlikede sinyali alan bu kişiler bir anda canavara dönüşüyor. Ben şunu iyi biliyorum biz bu kişiyle belki cafede karşılaştık. Bu insanında normal bir ailesi var. Ama bu insanlar rejimin tehlikede olduğunu düşününce kodları devreye giriyor ve canavarlaşıyorlar.” dedi. **(28 Temmuz 2009)**

### **Kadın polisler, camiye girerken başını örtecek**

İngiliz Polis Teşkilatı, kadın polislerin camiye girmeleri gerektiği takdirde başlarını örtmeleri için özel başörtü bastırdı. Polis teşkilatının başlattığı uygulamaya göre, kadın polisler herhangi bir camiye ziyaret etmek istediklerinde zorunlu olarak başörtü takacak. Başörtüler ise polislerin üniformalarıyla uyumlu şekilde özel olarak yapılıyor. Uygulamayı başlatan İngiliz polis teşkilatı, amaçlarının İslami kurallara saygı göstermek olduğunu açıkladı. Bu yılın başında İngiltere’de bazı bölgelerdeki itfaiye ekipleri tarafından başlanan uygulamada isteyen kadın görevlilerin uzun etek, uzun kollu ve başörtülü giysileri giymede serbest olduğunu açıklamıştı. **(28 Temmuz 2009)**

### **Genelkurmay’dan başörtüsü için yeni protokol kuralları**

Taraf’tan Mehmet Baransu’nun haberine göre Genelkurmay’ın, Abdullah Gül Cumhurbaşkanı seçilmesinden iki ay sonra, Hayrünnisa Gül’ün başörtülü olmasından dolayı resepsiyon ve törenler için yeni protokol kuralları hazırlamış. Protokolde, “türbanlı eşlerin ve DTP’lilerin davet edileceği belirtilerek, 29 Ekim, 23 Nisan ve 19 Mayıs resepsiyonlarına gidilmemesi” emrediliyor. Raporun en önemli kısmı Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve eşi Hayrünnisa Gül’ü ilgilendiriyor. Raporda, herhangi bir askerî hastane ve rehabilitasyon merkezindeki gazi, hasta veya bir yakınını ziyaret talebinde bulunduğu şunların yapılması isteniyor: “Çağdaş kıyafetli olmayanların girişine izin verilmemesi, bir yakınını ziyaret edecekleri zaman türban konusunun kendilerine hatırlatılması, kabulün çok zorunlu olduğu durumlarda en alt seviyedeki protokol görevlisi ile refakat edilmesi.” Raporda en geniş bölüm, Köşk ve valiliklerde düzenlenen 29 Ekim Resepsiyonuna ayrıldı. Eşli ve eşsiz davet olmak üzere iki bölüme ayrılan raporda, eşli davetlerde askerî personele dört hareket tarzı emrediliyor. “Türk Silahlı Kuvvetleri sorumluluğunda icra edilen törenler” başlıklı bölümde ise şu ifadeler dikkat çekiyor: “Eşli türbanlı olanlara eşsiz davetiye gönderilmesi. Buna rağmen eşli gelenlerin kesinlikle eşleri ile içeri alınmaması. Sadece yemin törenlerinde başı kapalı ailelerin, baş örtülerini çene altından bağlamalarının sağlanması. Diğer törenlerde başörtüsüne/türbana hiçbir şekilde izin verilmemesi.” **(30 Temmuz 2009)**

## AĞUSTOS 2009

### **İngiliz polisler çarşaf ve burka giydi**

İngiltere’de, South Yorkshire Police teşkilatı bünyesinde çalışan üç kadın polis, Müslümanlarla daha iyi iletişim kurmak için çarşaf ve peçe taktı. İkisi burka giyen biri ise başörtüsü takan Deb Leonard, Deb Pickering ve Helen Turner’dan şehir turu atarak Müslüman gibi giyinmenin verdiği hissi yaşamaları istendi. South Yorkshire Polis Teşkilatı’ndan bir yetkili, “Senin Ayakkabın İçinde Bir Gün’ ismini verdiğimiz bu projeyi Müslüman toplumuyla daha sağlıklı bir iletişim kurmak için hayata geçirdik.” dedi. **(04 Ağustos 2009)**

### **Isparta Belediye Meclisi’nde başörtüsü sorunu**

Yerel seçimlerde Hatice Çakır AK Parti listesinden Isparta Belediyesi meclis üyesi seçilmişti. Katıldığı ilk meclisin ilk toplantısında MHP’li Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın, Çakır’ın toplantılara başörtülü katılmayacağını, buna yasaların müsaade etmediğini belirtmişti. MHP’li Başkan Günaydın, Isparta Valiliği’ne Nisan 2009’da yazı yazarak Çakır’ın ‘başörtülü girip giremeyeceği’ konusunda görüş sordu. Vali Ali Haydar Öner ise Meclis toplantılarının ‘kamusal alan’ olduğu yönünde görüş belirtti. Öner cevabi yazısında, “Meclis toplantılarının kamusal alan niteliğinde sayılabileceğinden meclis üyelerinin kamu görevlerini yaparken yargı kararlarına göre hareket etmesi gerektiği” dedi. MHP’li başkanın başlattığı ve Vali’nin sürdürdüğü süreç sonunda Hatice Çakır, toplantıları peruk takarak toplantıya katılmayı tercih etti. Valiliğin görüşünü anlamsız bulduğunu ifade eden Çakır, kendisini “ikinci bir Merve Kavakçı krizi olmasın diye erdemli davrandığını” söyleyerek savundu. **(06 Ağustos 2009)**

### **Başörtüsünü suç unsuru gibi gösterdiler**

KKTC’de Yaz Kur’an Kurslarına karşı kampanya başlatan bazı sendikalar Kur’an-ı Kerim’leri, elifba cüzlerini ve başörtüsü takan kızları suç unsuru olarak lanse ettiler. “Ellerinde Arapça yazılmış Kur’an, birkaç kız çocuğunun başı bağlı şekilde kurs aldıkları tespit edilmiştir.” diyerek basın açıklaması yapan sendika üyeleri, bazı okullarda verilen Kur’an derslerine ise baskın yaptılar.

### **Rusya’da başörtüsü öğrenci ve öğretmenler için serbest**

Rusya Müftüler Konseyi Başkanı Ravil Gaynuddin, “Fransa’da ortaöğretim okullarındaki başörtüsü yasağı gibi bir uygulama Rusya’da yok. İsteyen öğrenciler başlarını örterek hem ortaöğretime, hem de üniversitelere gidebiliyor. Hatta öğretmenlerimiz de başlarını örterek derslere girebiliyor” dedi. **(07 Ağustos 2009)**

### **Isparta’daki yasak mevzuata uygunmuş**

MHP’li Isparta Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın’ın meclis toplantısına ‘başörtüsü ile girip giremeyeceği’ konusunda görüş sorması ve Vali Ali Haydar Öner’in cevabı üzerine AK Partili Hatice Çakır, başörtüsü üzerine peruk takmayı tercih etmişti. Konu kamuoyuna taşınınca Vali Öner’den açıklama geldi. Öner, belediye başkanının bu konuyu valiliğe sormasının doğru olmadığını söyledi. “İçişleri Bakanlığı’na sorulabilir.” diyen Vali Öner, belediye meclisi toplantısına perukla girmek zorunda kalan meclis üyesi Hatice Çakır’la ilgili olarak mevcut yasa ve kuralların uygulandığını öne sürdü. Öner, “Hiçbir kural getirmeden, ekleme çıkarma yapmadan Türkiye’de diğer yerlerdeki genel kuralların geçerli olduğu şekilde değerlendirmede bulduk.” açıklamasını yaptı. MHP Isparta Milletvekili Nevzat Kormaz ise belediye başkanına sahip çıkarak herkesin Kılık Kıyafet Kanunu’na uymakla yükümlü olduğunu söyledi. **(07 Ağustos 2009)**

### **Ayşe Arman gazeteciliğinin İngilizcesi**

İngiltere’de Sunday Mail yazarı Liz Jones, 1 hafta boyunca çarşaf giyerek Londra sokaklarında dolaşmasını köşesine taşıdı. Hürriyet yazarı Ayşe Arman’ı anımsatan haberinde Jones, “Çarşafı ilk giydiğim an nefes almakta zorlandım. Herkesin dikkati üzerimde gibi geldi. Ama hiç öyle olmadı ve kimse kötü bir şey söylemedi. . . Kafeye gidip kahve istediğimde siparişimi alan kişi hiç tepki vermedi. Ama ben kahveyi yudumlamak isteyince ağzımın yerinde bir örtü olduğunu fark ettim. Alışması çok zor oldu.” derken, yazısını İngiltere’de öğrencilerin okullarda örtünmesine izin verdiklerinden dolayı öğrendiğini ifade ederek tamamladı.

### **İlahiyat öğrencileri de “ikna” edilmek istenmiş**

Ergenekon davasının tutuklu sanıklarından eski Malatya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu’nun evinde ele geçirilen 414 numaralı CD’nin bilgi notunda Darende İlahiyat Fakültesi’nde 36 adet öğretim görevlisi ile 268 adet kız ve erkek öğrencinin bulunduğu, kız öğrenciler ile bayan görevlilerin okula ve derslere başörtüsüyle girip çıktıkları ve bu konuda fakülte idaresince

hiçbir önlem alınmadığı şeklinde değerlendirmenin yapıldığı yer aldı. Hilmioğlu'nun da bu bilgi notu doğrultusunda 1 Ekim 2001'de Darende İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile toplantı yaparak, bu fakülteyi il merkezine taşıyıp daha rahat kontrol altında tutmak istediği şeklinde ikna konuşmalarını içeren video bulunduğu iddianamede belirtildi. Hilmioğlu savcılık ifadesinde, bu konuşmayı öğrencilerin kılık kıyafet yönetmeliğine uyması amacıyla yaptığını savundu. **(12 Ağustos 2009)**

#### **Danimarka'da yasak girişimi tutmadı**

Burka ve nikabın Danimarka'da yasaklanmasını isteyenlere hükümetin büyük ortağı Liberal Parti'den 'hayır' cevabı geldi. Bunun, dinî özgürlük ve demokrasi çerçevesinde mümkün olamayacağı belirtildi. Hükümetin küçük ortağı Muhafazakar Parti'nin Filistin asıllı entegrasyon sözcüsü Naser Khader'in hazırladığı kanun teklifinde, yüzü tamamen kapatan burka ve nikabın hem kamusal alanda hem de sokakta yasaklanması isteniyordu. Khader'in teklifine aşırı sağ Danimarka Halk Partisi (DF) ve Sosyal Demokratlar destek verirken, Liberal Partili Entegrasyon Bakanı Birthe Rønn Hornbech, yasakçı zihniyetin teklifini "Danimarka'da dinî özgürlük var. İnsanların kıyafetine karışamayız." diyerek geri çevirdi. **(18 Ağustos 2009)**

#### **KTÜ'de yasakçılık markete kadar vardı**

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Uğur Çevik'in eşi Sunay Çevik, başörtülü olduğu gerekçesiyle lojmanlarda sürekli kendilerine güçlük çıkarıldığını, markete eklemek almaya gitmelerinin bile sorun olarak karşılarına getirildiğini söyledi. Eşinin görevi nedeniyle 10 yıldır KTÜ yerleşkesindeki lojmanlarda ikamet ettiklerini belirten Çevik, yaşadığı son olayın bardağı taşırdığını savundu. Yaklaşık 1,5 yıl önce KTÜ Sahil Sosyal Tesisleri'nde akıl almaz bir olay yaşadıklarına değinen Çevik, eşi ve bir arkadaşları ile yemeğe gittikleri sosyal tesislerde garsonların başörtülü olarak içeri giremeyeceği uyarısında bulduklarını hatırlattı. Çevik, eşinin üniversitede görevli olduğunu belirtmesi üzerine garsonun "O zaman sizi saksının arkasına alayım" dediğini iddia etti. Çevik, 1,5 ay önce de kendisine misafir olarak gelen yeğenlerinin başörtülü oldukları gerekçesiyle üniversitenin giriş kapısından içeri alınmadığını, kendisinin gidip arabayla yeğenlerini kapıdan aldığına dikkat çekti. Tüm yaşadıklarına rağmen bugüne kadar sesiz kaldığını ifade eden Çevik, son yaşadığı olayın ise sabrını taşırdığını belirterek şöyle konuştu: "Geçtiğimiz günlerde ev kıyafetimle ve başımda da biz ona 'yazma' deriz, başörtülü bir şekilde sosyal tesislerde bulunan markete eklemek almaya gidiyordum. Yanıma gelen özel güvenlikçi 'nereye gidiyorsun?' diye sordu. Markete gittiğimi söyleyince de, 'bu şekilde gidemezsiniz. Yasak bayan yasak, bilmiyor musunuz?' dedi. Yaşadıklarının kendisini çok incittiğinden yakınan Çevik, konuyu rektörlüğe ilettiklerinde ise 'Bizim böyle bir uygulama ve emrimiz yok' cevabı aldıklarını, güvenlikçilerin ise 'emirleri uyguluyoruz' dediklerini kaydetti. Çevik, "Herkes suçu birbirine atıyorlar. Arada olan bize oluyor." ifadelerini kullandı. **(18 Ağustos 2009)**

#### **Fransa'da peçe tartışmaları arasında Ramazan**

Fransa'da Müslüman azınlık bir yandan Ramazan ayının gelmesini beklerken öte yandan özellikle peçe konusunda çıkan şiddetli tartışmaların sıkıntısını yaşıyor. Fransa'da peçenin sokaklarda takılmasının yasaklanmasını sağlayacak bir kanunun çıkarılması çabalarına kadar varan tartışmalara son olarak Fransız bir Müslüman kadının vücudunun her yerini örten ve tesettür mayosu olarak adlandırılan bir yüzme kıyafeti ile havuza girmesi tartışması eklendi. Tartışmalar sürerken Müslüman asıllı Fransız bir bakanı ise peçeyi "kanunla ortadan kaldırılması gereken kansere" benzetti. Bakan, "radikal İslam'ın yayılmasına sınır konmasına bir vesile olarak peçenin engellenmesi" çağrısını yaptı. **(20 Ağustos 2009)**

#### **İtalya'da yüzme havuzlarında tesettür yasağı**

İtalya'da, Verona şehrinde başlayan tesettür mayosu tartışması ülke geneline yayıldı. Kuzey Birliği Partisi (KBP), kimi Müslüman kadınların tesettür kuralına uyma gerekçesiyle kullandıkları mayolara yasak getirmeyi yeğlerken, merkez sol muhalefet ise farklılıklara saygı ve hoşgörü çağrısında bulundu. Merkez sağ iktidarın koalisyon ortağı KBP yönetimindeki Varallo Sesia beldesinde, havuzlara tesettür mayosuyla girmek yasaklandı. Piemonte bölgesinde bulunan beldenin yerel yönetimi ise bu mayoyla havuza giren kadınlara 500 Avro para cezası kesilmesini kararlaştırdı. Ana muhalefet konumundaki Demokrat Parti'nin (DP) Veneto Bölgesi Kadınlar Kolu Başkanı Tiziana Agostini ise Müslüman kadınların örtünmelerinin de bir hak olarak değerlendirilmesi gerektiğini savundu. **(21 Ağustos 2009)**

#### **Duruşmada başını açtıran yargıcı dava etti**

ABD'nin Michigan eyaletinde, Irak asıllı Raneen Albaghdady katıldığı duruşmada, yargıcın başörtüsünü çıkarmasını istemine karşılık anayasal hakkı ihlal edildiği gerekçesiyle dava açtı. Davaya müdahil olan İslami bir kuruluşta basın toplantısı düzenleyen 32 yaşındaki Raneen Albaghdady, 16 Haziranda görülen duruşmada Wayne ilçesi yargıcı William Callahan'ın başörtüsünü çıkarmasını istemesi üzerine "aşağılandığını hissettiğini" belirtti. Callahan'dan korktuğunu ve örtüsünü çıkarmazsa tutuklanacağı endişesi yaşadığını ifade etti. **(27 Ağustos 2009)**

**Gürüz'den Kılınç'a yasak için beyanat desteği**

Ergenekon'un 3. iddianamesinin ek klasörlerinden çıkan bir belgeye göre YÖK eski başkanı Kemal Gürüz, dönemin MGK Genel Sekreteri ve Ergenekon'un tutuksuz sanığı Tuncer Kılınç'a 'türban sorunu' konusunda resmî bir yazı göndermiş. Tuncer Kılınç'ın "İmam hatiplere kız öğrenci alınmasın" demecine destek veren Gürüz, "Gazetelere yansıyan beyanatınıza tamamen katılıyorum. Bugün yaşadığımız ve artık irticanın simgesi haline gelmiş olan 'türban sorunu'nun kökü geçmişte yapılan bazı yasal düzenlemeler ile yargı kararlarına dayanmaktadır." ifadelerini kullanmış. (27 Ağustos 2009)

**Genelkurmay'ın "başörtüsü" halk hassasiyeti**

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, 30 Ağustos kutlamaları çerçevesinde verdiği resepsiyona 100 kadar "sivil vatandaş" da davet ederek, "resepsiyona halk da katıldı" mesajı verdi. Medyaya yansıyan bilgilere göre resepsiyon davetlilerini belirleyen Ankara Valiliği'nin kriterlerinden biri de "Genelkurmay protokol kuralları ve kamuoyunca yakından bilinen belirli hassasiyetler" oldu. Ayrıca resepsiyon için Cumhurbaşkanı, Başbakan, bakanlar ve milletvekillerinden eşî başörtülü olanlara yönelik "eşsiz davetiye" uygulamasına devam edildi. (31 Ağustos 2009)

**Üniversite kayıtları yasaklı başladı**

Üniversitelerin kapıları yine yasaklarla açıldı. Başörtülü öğrenciler okul kampüslerine alınmadı. Adana'da, Çukurova Üniversitesi'ne (ÇÜ) kayıt yaptırmaya gelen başörtülü öğrencilerin yaşadıkları ise şöyleydi: Çukurova Üniversitesi'nde öğrenciler aldıkları kayıt numarasına göre mikrofonla çağrılarak kayıt binasına alındı. Başörtülü öğrencilerin bina içine girmesini önlemek için binaya yaklaşık 20 metre uzaklıkta güvenlik şeridi oluşturuldu. Burada bekleyen güvenlik elamanları, başörtülü öğrencilere başörtüsünü çıkarması konusunda uyarıda bulundu. Öğrenciler ya güvenlik önünde ya da güvenliği geçtikten sonra rastgele örtülerini çıkarmaya başladı. Bunun üzerine getirilen bir paravan, güvenlik noktasının yanına yerleştirildi. Gelen öğrenciler güvenlik görevlileri tarafından yapılan ikaz üzerine başörtüsünü paravanın arkasında çıkardı. Paravana sığmayan öğrenciler ise başörtüsünü dışarıda çıkarmak zorunda kaldı. (31 Ağustos 2009)

## EYLÜL 2009

**"Yeni ikna odaları kuracak mısınız?"**

TOKAD, üniversite öğrencilerinin başörtülü kayıt edilmemesi sebebiyle yaptığı açıklamada yasağı ve yasağı rektörleri eleştirdi. Dernek başkanı Umut Uzun tarafından yapılan açıklamada başörtülü öğrencilere yönelik uygulanan ayrımcı ve baskıcı uygulamaları kınanırken, yasağın yasal bir dayanağı ve halk nezdinde meşruiyeti bulunmadığını vurguladı. "Başörtüsü yasağının en düşündürücü yönlerinden birini de bu yıl kayıt döneminin Ramazan ayına denk gelmesi oluşturuyor. Başörtüsünün işaret ettiği hakikate yasak uygulayanlar, oruç tutan öğrencilerin örtülü fotoğraflarını kabul etmiyor, başörtülü olarak kayıtlarını yapmıyor. Oysaki her ikisi de Allah'ın emri ve bu bağlamda hem tesettür hem de oruç aynı hakikati sembolize ediyor. Birini diğerinden ayrı tutmak mümkün değil." denildi. (01 Eylül 2009)

**Eğitim sezonunu başörtülü öğrenciyle açtı**

Rusya Devlet Başkanı Dmitri Medvedev, 1 Eylül'de başlayan yeni eğitim öğretim sezonunun açılışını, aralarında başörtülü bir öğrencinin de bulunduğu sınıfta yaptı. Medvedev, başörtülü ilkökul öğrencisi ile aynı karede poz verdi. Rusya'da orta öğrenim ve üniversitelere öğrencilerin başörtüleri ile gitmelerine izin verilirken, öğretmenler de başörtülü olarak ders verebiliyor. (02 Eylül 2009)

**Kampüsler başörtülü öğrencilere hâlâ kapalı**

Sinop Üniversitesi'nde 1 Eylül 2009 itibariyle başlayan kayıt döneminde, başörtülü öğrenciler üniversite yönetimi kararıyla okula dahi alınmadı. Sabah saatlerinde kayıt için bazı öğrencilerden başörtülülerin ayrılmasını isteyen üniversitenin özel güvenlikçileri, öğrencilerin başlarını açmadığı takdirde kayıt yaptıramayacağını dile getirdi. Başörtülü öğrenciler ve aileleri, uygulamanın hukuka aykırı olduğunu belirterek tepki gösterdi. Öğrenci velilerinden Semra Sezer, "Kuzenimin üniversiteye kaydını yaptırmak için geldim. Ama başörtülü olduğum için beni üniversitenin dışında sandalyede beklettiler. Ramazan orucuyla yoldan gelmiş olmamıza rağmen bunu umursamadan insanlara eziyet ediyorlar. İçerde başı açık insanların oturmaya hakkı varsa benim de hakkım var. Sıkıntı ne anlayabilmiş değilim." dedi. İşlerinin yoğunluğunu gerekçe gösteren Sinop Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şevket Büyükhathipoğlu konuyla ilgili açıklama yapmaktan kaçındı. (03 Eylül 2009)

**Obama'dan başörtülü öğrenciye tebrik**

ABD Başkanı Barack Obama, ülkedeki Müslüman toplumunun temsilcilerine Beyaz Saray'da verdiği iftar yemeğindeki konuşmasında, iftara davet edilen başörtülü Müslüman bir kız öğrenci hakkında bilgi vererek, öğrencinin okul puanıyla eyalet rekoru kırdığını anlattı. Obama, söz konusu öğrencinin sadece Müslümanlar için değil, herkes için ilham kaynağı olduğunu kaydetti. **(03 Eylül 2009)**

**Beykoz Belediye meclisinde başörtülü üye sorun oldu**

Beykoz Belediyesi AK Parti Meclis Üyesi Neslihan Aydos'un meclis toplantısına başörtüsüyle katılması CHP'li üyelerin sert tepkilerine yol açtı. Yasalarla belirlenen kurallara uyulması gerektiğini ve başörtüsüyle toplantıya katılmanın yasak olduğunu vurgulayan CHP'li Meclis Üyeleri, Neslihan Aydos'un istifa etmesini istedi. Beykoz Belediye Meclisi CHP Grup Başkanvekili Naci Candaş, kılık kıyafet kanununa aykırı olarak meclise geldiğini belirterek, "Kılık kıyafet kanununa uyulmadığı takdirde, suç duyurusunda bulunacağız. Belediye Başkanı hakkında da yasal takibat yapılması için başvuruda bulunacağız" dedi. **(07 Eylül 2009)**

**Fransa 367 peçeli kadının peşinde**

Fransa'da peçe yasağı taslağı hazırlamak üzere 32 parlamenterin oluşturduğu bir komisyon çalışmalarına devam ederken Fransa İçişleri Bakanlığı tarafından konuyla ilgili yapılan bir açıklamada ülkede devamlı peçe takan kadın sayısının 367 olduğunun tespit edildiği belirtildi. **(09 Eylül 2009)**

**Başörtülü oynatırsan hükmen yeniksin**

İsviçre Basketbol Federasyonu'nun aldığı karar 19 yaşındaki Irak asıllı Sura Al-Shawk adlı basketbol oyuncusunun başörtüsüne yasak getirdi. Federasyon Sura Al-Shawk'ın oynadığı STV Luzern takımının Sura'nın başörtülü oynamasına izin verirse hükmen yenik sayılacağını hükmetti. Sura, başörtüsü yasağına anlam veremediğini söyleyerek, İsviçre gibi medeni iddiasında olan bir ülkede bu uygulamanın anlamsız olduğunu belirtti. Uluslararası Basketbol Federasyonu'nun kurallarına uyduklarını iddia eden İsviçre Basketbol Federasyonu, ülkedeki başörtüsü yasağı tartışmalarının fitilini de ateşlemiş oldu. **(09 Eylül 2009)**

**Danıştay savcısı: Başörtüsü yasağı 'yasa dışı'**

Başörtüsü konusunda kararın okul yönetimlerine ait olduğu Belçika'da bazı ilk ve orta dereceli okulların yasak uygulaması Danıştay'a götürüldü. İlköğretim 6'ncı sınıfta başörtüsüyle okumasına izin verilmeyen bir öğrencinin velisince Danıştay gündemine getirilen davada savcı, bu konuda okul yönetimlerinin yetkili olmadığı gerekçesiyle "başörtüsü yasağının yasa dışı olduğu" yönünde görüş bildirdi. Belçika nüfusunun yüzde 60'a yakınının yaşadığı Flaman bölgesinde okulların üçte biri başörtüsünü yasaklarken bir o kadarı serbest bırakıyor. Kalan okullarda başörtülü öğrenci bulunmadığından bu konuda alınmış bir karar yok. Anvers'teki bazı okullarda uygulanan başörtüsü yasağına karşı protesto gösterileri düzenlenirken, bazı okullarda velilerle yönetim arasında gerginlik yaşandı. Birçok başörtülü öğrencinin de bu okullardan ayrıldığı bildirildi. **(09 Eylül 2009)**

**Başörtülü var diye toplantıyı terk ettiler**

Beykoz Belediye Meclisi'nde AK Partili üye Neslihan Aydos'un, başörtülü olarak meclis toplantısına katılmasını istemeyen CHP'li üyeler, durumu protesto ederek meclisi terk etti. CHP Grup Başkanvekili Naci Candaş ise Neslihan Aydos ile ilgili önerge verdi. CHP Grubunun imzalarının yer aldığı önergede, kamusal alanda dini sembollerin kullanılmayacağı iddia edilerek Neslihan Aydos'un başını açması veya salondan çıkması istendi. Beykoz Belediye Başkanı Yücel Çelikkalek ise, kılık kıyafet kanununda, belediye meclisine başörtülü girilemeyeceğine dair açık bir hüküm bulunmadığını ifade ederek, "Ben yasalara uyan bir insanım, ilgili hükmü getirin uygulayım." dedi. Konuşmaların ardından CHP'li üyeler salonu toptan terk etti. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi mezunu olan Aydos, 29 Mart 2009 seçimlerinde, AK Parti listesinden meclise girmesinin ardından, geçtiğimiz ağustos ayında aldığı kararla başını örtmeye başlamıştı. **(14 Eylül 2009)**

**Avustralya'da başörtülü emniyet müdürü**

Avustralya'da Victoria Emniyet Amiri Maha Sukkar, başörtüsü nedeniyle herhangi bir sorun yaşamadığını ifade etti. Türkiye Konsolosluluğu tarafından verilen iftar yemeğine katılan Sukkar, emniyet amirliğine gelene kadar yaşadığı süreçte ve görevini devam ettirirken insanların kendisine saygı gösterdiğini, herhangi bir ayrımcılık görmediğini ve başörtülü olmasının işi için hiçbir problem teşkil etmediğini anlattı. **(14 Eylül 2009)**

**Başörtüsüne vergi getirilmesini istedi**

Kur'an'ı Kerimi "terör"ün kaynağı gibi sunan "Fitne" filmiyle ve ayrımcı-dışlayıcı söylemleriyle tanınan ve partisinin ismiyle taban tabana zit işlerle gündemden düşmeyen aşırı sağcı PVV'nin (Özgürlük Partisi) lideri Geert Wilders, başörtüsü takanlardan ayrı bir vergi alınmasını istedi. Yeni yasama yılına girilmesi nedeniyle hükümet tarafından hazırlanan 2010 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'na ilişkin mecliste yapılan görüşmeler sırasında Wilders, "Hollanda'da park ruhsatları, tütün ve alkol vergileri ile köpek vergileri var. O zaman neden başörtüsü vergisi olmasın" dedi. Wilders, başörtüsü takmak isteyenlerin her yıl izin almaları gerektiğini belirterek, bunun için yılda bin Euro talep edilmesini istedi. Sosyalist Parti'nin (SP) Meclis Grup Başkanı Agnes Kant isteğe tepki göstererek, "Gülünç duruma düşüyorsunuz" diye tepki gösterdi. Wilders'in saç modeline işaret eden Kant, "Ben de Mozart modeli saçlardan vergi istiyorum" dedi. (18 Eylül 2009)

**Abercrombie & Fitch'in ayrımcılığın mahkûmiyet geldi**

Ünlü giyim markası Abercrombie & Fitch başörtüsü takan bir kadını işe almayarak dinsel ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle suçlu bulundu. ABD'nin Oklahoma eyaletinde Abercrombie Kids mağazasında çalışmak için iş görüşmesi yapan 19 yaşındaki Samantha Elauf isimli Müslüman kadın başörtüsü taktığı için işe alınmadığı gerekçesiyle, "Eşit İş Fırsatı Komisyonu'na" başvurmuştu. Komisyon şirketin 1964 yılında kabul edilen Sivil Haklar Sözleşmesi'ndeki dinsel ayrımcılığı yasaklayan maddeye aykırı davrandığını belirtti. (25 Eylül 2009)

**Tokat'tan başörtüsüne özgürlük talebi**

Toplumsal Dayanışma Kültür Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Derneği (TOKAD) ile Özgür Eğitim-Sen İl Temsilciliği, ortak bir basın açıklaması yaparak, eğitim sistemindeki yasakçı ve ayrımcı uygulamaların sonlandırılmasını talep etti. Eylemde Özgür Eğitim-Sen Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Örs ve Doç. Dr. Bekir Berat Özipek birer konuşma yaptılar. Basın açıklamasını okuyan Sedanur Tokel, "İlk ve ortaöğretim okulları için ders zili çaldı, üniversiteler ise öğrencilere kapılarını önümüzdeki hafta açacak. Ama o kapılardan başörtülü öğrenciler yine giremeyecek. Bu sebeple, başta başörtüsü yasağı olmak üzere, eğitim sistemindeki her türlü ayrımcılığa ve ötekileştirmeye karşı adalet ve özgürlük çağrımızı yinelemek için meydandayız." dedi. (26 Eylül 2009)

**Kenya'da başörtüsü özgürlüğü sevinci**

Kenya Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeyle beraber ülkede eğitim hakkı almak isteyen binlerce kız öğrenci özgür öğrenim hakkına kavuştu. Kenyanstandard gazetesinin haberine göre ülkede Eğitim Genel Kurulu'nun başında bulunan Prof. Karega Mutahi, kararın uygulanması için Kenya'daki bütün öğretmenleri bilgilendirdiklerini söyledi. Kenya'daki Müslümanlar, başörtüsüyle eğitim almanın önünü açan karara sevindiler. Kenya Ulusal Müslüman Konseyi Başkanı Abdulghafur El-Busaidy, kararın Müslüman kızların eğitiminin önündeki engelleri kaldırdığını söyleyerek, alınan karardan memnuniyet duyduklarını belirtti. (27 Eylül 2009)

**Yasak suçunu işleyenleri tutanakla tespit edin**

Mazlumder Genel Başkanı Ömer Faruk Ünsal, başörtüsü yasağının ilelebet devam etmesinin mümkün olmadığını ve kimsenin genç kızlara, "başını aç, üniversiteye öyle gel" deme hakkının olmadığını ifade ederek yasağın bir insan hakkı ihlali olduğunu söyledi. Mazlumder'in yeni akademik yılda da başörtü yasaklarının takipçisi olacağını bildiren Ünsal, gittikleri üniversitelerde yasakla karşılaşan öğrencilerin Mazlumder ile irtibata geçmelerini istedi. Mazlumder, talep gelmesi halinde öğrenim hakkı engellenen başörtülülere avukatlık desteği sağlayacak. Bunun için başörtüsü nedeniyle üniversiteye alınmayan öğrencilerin üniversite girişinde güvenlik görevlileri tarafından engellendiklerine dair iki şahitle tutanak tutmaları ve durumu buldukları ildeki Mazlumder şubelerine veya genel merkeze iletmeleri gerekiyor. Ayrıca bu tutanakların il ve ilçelerdeki resmi insan hakları kurullarına da gönderilmesi gerektiği vurgulandı. (28 Eylül 2009)

**Burka giyene yardım yok**

Hollanda'da, burka gibi yüzü tamamen kapatan giysi giyenlere, işsizlik ya da öteki yardım ödeneklerinin verilmesinin tamamen durdurulması istendi. Amsterdam Belediye Başkanı Job Cohen, Trouw gazetesinde yayımlanan söyleşisinde, "Burka giydiği için işe kabul edilmeyen bir kişiye ödenek verilmemelidir" görüşünü savundu. Cohen, bu kişilere sağlanan yasal ödeneklerin tamamen durdurulması isteğinin, kişisel karşı çıkma ya da inanç temelinde olmadığını, işe kabul edilmeme gerekçesinden kaynaklandığını belirtti. Cohen, bu giysileri giyen kadınların iş ya da eğitim sırasında başka insanlarla yüzlerini sakladıkları için normal iletişim kuramadıklarını, böylece o iş ya da eğitim ortamında farklı bir durumun ortaya çıktığını ve bu yüzden işe kabul edilmediklerini anlattı. Belediye Başkanı Cohen, Fransa'daki anlayışın aksine, iş ve eğitim yaşamının dışında kamuya açık mekanlarda isteyen herkesin dini inançlarının gereği gibi giyinmelerine karşı olmadığını kaydetti. Hollanda'da, iki yıl önce burka giyen bir kadına küçük bir belediye işsizlik yardımı ödeneğini durdurmuş, ancak belediyenin kararı mahkemeden dönmüştü. (28 Eylül 2009)

**Belçikalı aydınlardan başörtüsü için manifesto**

Belçika'da aralarında eski başbakanların da bulunduğu 50'ye yakın entelektüel, yayımladıkları ortak bildiriyle, devlet okullarında uygulamaya konulan başörtüsü yasağına tepki gösterdi. Toplumun önde gelen siyasetçi, akademisyen, gazeteci ve sivil örgüt temsilcilerinin imza attığı bildiri, Müslümanların muhatap alınmasının kesin şart olduğuna vurgu yapıldı. Gent Üniversitesi'nden Patrick Loobuyck'nin kaleme aldığı 'Saygıya Davet' başlıklı manifestoda "Artan endişeler üzerine geçtiğimiz haftalardaki başörtüsü tartışmasını takip ettik. Gelinek noktada toplumun aldığı yaralardan dolayı üzgünüz." denildi. İslamiyet'in ülkenin ayrılmaz bir unsuru olduğunun kabul edilmesi çağrısında bulunuldu. Aşırılığa karşı mücadele edilirken aşırılığın güçlendirildiğine dikkat çekilen bildiri Türkiye ve Fransa'daki yasakların emsal gösterilmesi de eleştirildi. Bildiri şu tavsiye ile neticeleniyor: "Belçika'daki başörtüsü yasağı uygulamasında sadece kaybeden taraflar olacak. İnsanların devlete ve birlikte yaşama dair inançları sarsıldı. Bunun asla tekrar yaşanmaması gerekiyor. Siyasilerden güçlü bir şekilde Müslümanların bu toplumun bir parçası oldukları ve öyle de kalacaklarına dair sinyal vermelerini bekliyoruz. Çoğulcu bir yapıya sahip toplumumuzda ve globalleşen bir dünyada en faydalı yolun bu olduğuna inanıyoruz." (29 Eylül 2009)

**Askerin başörtüsü ilmi hali**

Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşları'ndaki Kıyafet Düzenlemesi" adlı kitapçıkta, başörtüsünün bir Kur'an hükmü ve ifadesi olmadığı iddia edildi ve "Türk gelenek ve göreneklerinde türban, peçe ve çarşaf yoktur. Türban, belirli dini inanışın simgesi olarak, toplum yaşamımıza bilinçli olarak sokulmuştur. Peçe ve çarşaf ise, İran ve Bizans kaynaklıdır" denildi. Ergenekon sanığı emekli Orgeneral Hurşit Tolon'da ele geçirilen 14 sayfalık kitapçığın hazırlanma gerekçesi ise şöyle ifade edilmiş: "Bu kitap, irticai unsurların baş örtüsü veya türbanı simge yaparak, demokratik ve laik Cumhuriyet aleyhine karşı başlattıkları gerici girişimlerin nedenlerini, Devletin kamu kurum ve kuruluşlarında uyguladığı kılık-kıyafet düzenlemelerinin hukuki gerekçelerini ve Anayasa ve kanunlar çerçevesinde konuya yaklaşımın nasıl olması gerektiğini açıklamak maksadıyla hazırlanmıştır." (30 Eylül 2009)

**İspanya basını burkallı kadını hedef aldı**

İspanya'da burkasıyla mahkemeye ifade vermeye gelen kadından mahkeme başkanı burkasının göz kısmını ve ağız kısmını açmasını istemiş, Fatma Hüsnü mahkemenin bu isteğini reddetmişti. Hüsnü, dün mahkemenin isteğini yerine getirerek mahkemede ifade verdi. Ülkenin iki büyük gazetesi El Mundo ve ABC gazeteleri burkallı kadının mahkemeye çıkmayı kabul etmesini ardından okuyucularına 'alaycı' başlıklarla duyurdu. Fatma Hüsnü, kocasıyla beraber basının sorularını cevap verirken, mahkemenin bu isteğini Müslüman bir insan hakkına tecavüz olduğunu belirtti. Hüsnü, burka konusunda mahkemenin tavrını 'cahilce' bulunduğunu belirtti. Fatma Hüsnü'nün cevabıyla alay eden İspanyol basını haberi muhafazakar parti liderinin 'hukukumuzda saygı gösterin' cevabıyla beraber verdi. (30 Eylül 2009)

**Burka komisyonundan "ötekileştirme" dersleri**

Fransa'da burka yasağını görüşmek üzere kurulan komisyon, ülkenin Müslüman vatandaşlarına bakış açısını da ortaya koyan konuşmalara sahne oldu. Meclis komisyonunda görüşlerini açıklayan Fransa'daki birçok şehrin belediye başkanı, yasağa "prensipl olarak" karşı çıkmazken, sadece "uygulanabilirliği" üzerine endişelerini dile getirdi. Yasağın "geri tepeceği" ve yasağa tepki olarak daha fazla Müslüman kadının örtüneceği "korkusu" da belediye başkanlarının endişeleri arasında gösterildi. Komisyon başkanı ve Lyon'daki bir banliyönün eski belediye başkanı Andre Gerin peçenin "ortaçağ adeti" olduğunu savundu, örtünün dışarıdan gelen "gurular" tarafından yönetilen "İslamlaşma" sürecinde "buzdağının görünen kısmı" olarak niteledi. Belediye başkanları, Müslümanların kendilerine kötü muamele eden memurlar karşısında artık sessiz kalmak yerine şikâyetle bulunmaya başlamasını da 'tehlikeli gelişmeler' arasında gösterdi. (30 Eylül 2009)

**Başörtülü vekile hakaret mektupları**

Belçika'da Hristiyan Demokrat Partisi CDH'den Brüksel Bölge Parlamentosu'na ilk başörtülü milletvekili olarak parlamentoya girmesiyle dikkatleri üzerine çeken Mahinur Özdemir, parlamentoya seçilmesinin ardından hakaret dolu mektuplar aldığını, mektuplarda kendisine "geldiğin yere dön" uyarısında bulunduğunu belirtti. Mahinur Özdemir'in göreve gelmesinin ardından mecliste büyük bir başörtüsü yasağı tartışması başladı. "Şu anda Belçika'da okullarda ve kamusal alanda başörtüsü yasağıyla ilgili büyük bir tartışma var. Özellikle ben göreve başladıktan sonra bu konuda birçok başvuru yapıldı. Meclise girdikten sonra geldiğim yere dönmemi söyleyen hakaret dolu mektuplar almaya başladım." diyen Özdemir, sadece Belçikalıların değil, uluslararası basının da yoğun eleştirilerine maruz kaldığını ve gelen tüm tepkilerin başörtüsüyle ilgili olduğunu belirtti. (30 Eylül 2009)

**Belçika barosu da başörtüsü yasakçısı oldu**

Belçika'nın başkenti Brüksel'de baro yönetimi, avukatların başörtüsüyle duruşmalara giremeyeceğine karar verdi. Başörtülü bir avukatın bu yöndeki isteğini inceleyen Brüksel Barosu, Belçika Danıştay'ının 2 yıl önce avukatların kippayla görev yapamayacağına yönelik kararını gerekçe göstererek olumsuz görüş bildirdi. Baro yönetimi, "eşitlik ve tarafsızlık" ilkeleri gereği

avukatların başörtüsü dahil hiçbir dinsel simgeyle mahkemelere ve duruşmalara giremeyeceğine hükmetti. Son yıllarda başörtüsü tartışmalarının tırmanışa geçtiği Belçika'da bu ay başında, nüfusun yüzde 60'a yakınının yaşadığı Flaman bölgesindeki okulların büyük çoğunluğu 1 yıllık geçiş döneminin ardından başörtüsünü yasaklama kararı almıştı. Belçika'da dini ve felsefi simgelerin kullanımına ilişkin hiçbir yasal düzenleme bulunmuyor. Anayasa, her vatandaşa inanç özgürlüğü ve bunu ifade etme hakkı tanıyor. Ancak kamu sektöründeki polis, asker, avukat ve yargıç gibi üniformalı veya özel giysili çalışanlar ile halkla doğrudan temasta olanların dini simgelerle görev yapmaları uygun görülüyor. **(30 Eylül 2009)**

## EKİM 2009

### **Genç kızın başörtüsü başında yakıldı**

Avusturya'nın Graz Eyaleti'nde bir Müslüman kız öğrencinin başörtüsü, başındayken sınıf arkadaşları iki kız tarafından yakıldı. Avusturyalı kızların, 15 yaşındaki Müslüman sınıf arkadaşlarını önce sıkıştırdıkları ve daha sonra da başörtüsünü yaktıkları bildirildi. Yapılan müdahale ile başörtüsü fazla yanmadan söndürüldü. Okul Müdürü olayın dini sebeplerden kaynaklanmadığını iddia ederken Avusturya İslam Cemaati Basın Sözcüsü Carla Amina Baghajati de konuyla ilgili bir bildiri yayınladı. Anlık bir dehşete kapılmaktan ziyade, olayın alarm olarak algılanması gerektiğini ifade eden Baghajati, "Öğrenciler diğer bir öğrencinin başörtüsünü yakıyorlarsa, bütün kırmızıçizgiler ihlal edilmiş demektir. Bu olaya genel toplumsal pencereden bakılmalıdır. Müslümanlara ve yabancılara karşı eylemlerin arttığı ve genel bir toplumsal soğukluğun mevcut olduğu bir toplumda maalesef eylemler fiziki saldırılara dönüşüyor." dedi. **(01 Ekim 2009)**

### **Başörtülü kameramanın şefi görevden alındı**

Ankara'da 30 Ağustos törenlerini, saçlarını içinde topladığı kışık bere ile izleyen TRT kameramanının şefi görevinden alındı. AKM'deki törenleri izlemek üzere TRT tarafından görevlendirilen bayan kameraman kartel medyasının dikkatini çekmiş, Star TV ise ihbar niteliğinde bir yayın yapmıştı. Bayan kameramanın kadrolu kamera asistanı olarak TRT'de çalıştığına medya tarafından gündemde tutulmasıyla başlayan sürecin sonunda görevlendirmeyi yapan servis şefi Akkoyun görevinden alındı. **(01 Ekim 2009)**

### **Başörtüsünü yakan öğrenciler okuldan atıldı**

Avusturya'nın Graz Eyaleti'nde bir Müslüman kız öğrencinin başörtüsünü başındayken yakan sınıf arkadaşı iki kız, okuldan atıldı. Konuyla ilgili basına açıklama yapan Sieglinde B. "Okul önce olayın üstünü kapatmaya çalıştı. Sadece çocuklara yazılı ihtarname gönderildi. Bu ceza beni tatmin etmedi. Kızımın başında zor yanan kumaştan bir başörtüsü vardı. Ya olmasaydı, (tamamen) tutuşsaydı." diyerek tepkilerini dile getirdi. Avusturya medyasının haberine göre, okul yönetimi olaya karışan iki kızdan bugün sınıfın önünde arkadaşlarından özür dilemelerini istedi. Ancak kızlar bu talebi kabul etmemekle birlikte Okul Müdürü Evelyn Awad'a saygısızlık içeren hareketlerde bulundu. Bunun üzerine, okul idaresi, Heike K. ve Sabrina E.'ye disiplin cezası vererek, iki öğrenciyi de okuldan attı. **(01 Ekim 2009)**

### **CHP'li belediyeden başörtüsünün altındaki boneye yasak**

Kadınların başörtüsünün altına taktığı boneyi devrim kanunlarına aykırı olarak bulan Cumhuriyet Halk Partili (CHP) başkan, beldede boneli kızların fotoğraflarını uygun bulmayarak nikâh kıydırmadı. Avustralya'da yaşayan ve evlenmek üzere ailesiyle birlikte memleketi Denizli'ye giden gurbetçi Ramazan Acar ve nişanlısı Cennet Güngör, nikâh randevusu almak için gerekli evraklar ve istenen fotoğrafla Gürpınar Belediyesine başvurdu. Evrakları teslim alan Mehmet Eryılmaz isimli nikâh memuru, Ramazan Acar'ın nişanlısının getirdiği yüzü ve alını görünen başörtülü ve boneli vesikalık fotoğrafları, nikâh için uygun olmadığı gerekçesiyle geri çevirdi. Acar çifti, olayla ilgili kişiler hakkında, görevi suiistimal yaptığı iddiasıyla Çivril Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Konuyla ilgili konuşan Gürpınar Belediye Başkanı Halil Arıkan ise kendilerine nikah için başvuru alan boneli fotoğrafın devrim kanunlarına aykırı olduğunu ileri sürdü ve çıkan haberleri provokasyon olarak değerlendirdi. Olayla ilgili Denizli Valiliği de inceleme başlattı. **(06 Ekim 2009)**

### **Başörtüsünü yakanlar yargılanabilir**

Avusturya'da Müslüman öğrencinin başörtüsünü yakan sınıf arkadaşlarının hapisle yargılabileceği bildirildi. Austria Times gazetesinin haberine göre, Anayasa Koruma ve Terörizmle Mücadele Bürosu Eyalet Başkanı Alexander Gaisch, geçtiğimiz hafta yaptıkları saldırının ardından okuldan atılan öğrenciler hakkında 6 aya kadar hapis istemiyle dava açılabilirliğini dile getirdi. Alexander Gaisch, diğer öğrencilere, 15 yaşındaki bir öğrenciye saldırmanın 'şaka' olmadığı mesajını vermek istediğini vurguladı.



Avusturyalı kızlar Heike K. ve Sabrina E.'nin, 15 yaşındaki Müslüman sınıf arkadaşları Diana B.'yi önce sıkıştırmışlar, daha sonra da başörtüsünü yakmaya çalışmışlardı. Öte yandan, Eyalet Eğitim Müdürlüğü, okul idaresinin kızlara disiplin cezası vererek okuldan uzaklaştırması kararını doğru bulduğunu açıkladı.

### **Başörtüsü için Hristiyan öğretmenler devrede**

Belçika'nın Flaman bölgesindeki okullarda alınan başörtüsü yasağı kararı, Hristiyan Öğretmenler Sendikası'nca iptal istemiyle Danıştay'a götürüldü. Sendika Genel Sekreteri Jos Van Der Hoeven, yaptığı açıklamada, Flamanca eğitim veren ilk ve orta dereceli okullarda 1 yıllık geçiş döneminin ardından başörtüsü yasağı getirilmesini öngören kararın hukuki dayanağının olmadığını belirterek, bu yasağın öğretmenler açısından kabul edilemez olduğunu vurguladı. Bugüne kadar başörtüsü tartışmalarına girmeseler de kendilerini ilgilendiren böyle bir yasağa karşı olduklarını kaydeden sendika yöneticisi Van Der Hoeven, "Hiçbir öğretmen başörtüsü takan öğrencilerin bunu baskı altında kaldıkları için yaptıklarını düşünmüyor. Bize göre başörtüsü dini inancın gereği. Bu nedenle Danıştay'a gittik. Bizce başörtüsü yasağı inanç özgürlüğüyle çelişiyor" dedi. (07 Ekim 2009)

### **Ninesi yaşındaki hastayı 'başörtülü' diye muayene etmedi**

Eskişehir'de yaşlı bir kadın, başörtülü olduğu için aile hekimi tarafından muayene edilmedi. İddialara göre Fatma Arduç (69), mide sancuları içinde gittiği sağlık ocağında tedavi edilmek yerine, Dr. Gülsen Y.'nin "Siz niye kapalısınız?" sözlerine maruz kaldı. "Normal kıyafetimiz." diyerek karşılık veren yaşlı kadından doktor, nüfus kâğıdı istedi. Rahatsızlığına rağmen evine giden Fatma Arduç, kimliğiyle sağlık ocağına döndü. Nüfus cüzdanındaki başörtülü fotoğrafı gören doktor, bu kez kimlik ve sağlık kartesindeki resimlerin benzememesini gerekçe göstererek hasta kadının muayenesini yapmadı. İl Sağlık Müdürlüğü, soruşturma başlattı. Yaşananlar karşısında şaşkına dönen Hamit Arduç, eşini muayene etmeyen Dr. Y. hakkında Sağlık Bakanlığı ile Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü'ne şikâyetinde bulundu. Dr. Gülsen Y. ise Arduç ailesinin iddialarını kabul etmezken, hastalar arasında ayırım yapmadığını dile getirdi. (09 Ekim 2009)

### **Mersin'deki başörtüsü yasağı üniversite dışına taşı**

Mersin Üniversitesi, başörtüsü yasağını okul sınırlarının dışında da uygulamaya başladı. Üniversitenin, Büyükşehir Belediyesi Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlediği uluslararası sempozyumda ödül alan öğrencinin başörtülü olarak salonda oturmasına müsaade edilmedi. Mersin Üniversitesi ile Selanik Aristotle Üniversitesi tarafından 'Engelliler İçin Tasarım, Ulaşılabilir Mekânlar Yararlanması Projesi' ile ilgili 'engelsiz kentler ve üniversiteler' konulu uluslararası sempozyum düzenlendi. Sempozyumda projeye tasarımlarıyla katkı sağlayan mimarlık fakültesi öğrencilerine çeşitli ödüller verildi. Ödül alan öğrenciler arasında yer alan 3. sınıf öğrencisi Sinem Gül Çolak, başörtüsü ile platforma çıkarak ödülünü aldı. Ödül töreninin ardından çay molası verildi. Moladan sonra salona gelen Sinem Gül Çolak, görevliler tarafından uyarılınca başörtüsünü çıkardı ve sempozyumu başı açık takip etmek zorunda kaldı. Mersin Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tamer Gök, yaşanan olaydan haberinin olmadığını savundu. (09 Ekim 2009)

### **Diyarbakır'da "İnancına sahip çık" eylemi**

İkra Eğitim-Der Genel Merkezi tarafından Diyarbakır AZC plaza önünde gerçekleştirilen başörtüsü eyleminde dernek gönüllüsü Mehmet Eroğlu tarafından yapılan açıklamada yıllardır devam eden ve binlerce insanın mağduriyetine sebep olan yasağı kınadı. İkna odalarıyla, yasaklarla, fişlemelerle, okuldan atmalarla ve okul kapılarında çevirmelerle yapılanların İslam düşmanlığı olduğunu belirten Eroğlu; aynı gaye ile çocuklara, törenlerde zorla antlar söylenerek farklı duygular verilmeye çalışıldığını söyledi. Eroğlu; ilkokuldan Meclis'e kadar her alan ve kurumda dayatma ve baskılarla zulmün devam ettiğini sözlerine ekledi. (11 Ekim 2009)

### **Başörtülü öğrenciyi zorla otobüsten indirdiler!**

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen bir geziye katılmak için seçilen Giresun İmam Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi Demet Özdemir, başörtülü olduğu gerekçesiyle otobüsten indirildi. "Otobüs kamusal alandır, ya başını açarsın, ya otobüsten inersin..." denilen öğrenci yoldan dönmek zorunda kaldı. Demet Özdemir'in babası Murat Özdemir, kızının dinî inancından ötürü böyle bir yasakla karşılaşmasının kendilerini çok üzdüğünü belirtti. Baba Özdemir, ayrıca Giresun İl Milli Eğitim Şube Müdürü Ali Kılıçaslan'ın şikâyet dilekçesini şifâhen almaya çalıştığını, yasal prosedürü uygulamak istemeyince dilekçeyi Valiliğe teslim ettiğini söyledi. (14 Ekim 2009)

### **CHP'lilerden başörtüsü protestosu**

Beykoz Belediye Meclis üyesi Neslihan Aydos'un çalışmalarına başörtülü gelmesini gerekçe gösteren CHP'li meclis üyeleri durumu protesto ederek meclisi terk etti. Belediye Meclisi CHP Grup Başkanvekili Naci Candaş, kılık kıyafet kanununa aykırı olarak meclise geldiğini belirterek, "Kılık kıyafet kanununa uyulmadığı takdirde, suç duyurusunda bulunacağız. Belediye Başkanı hakkında da yasal takibat yapılması için başvuruda bulunacağız" dedi ve Neslihan Aydos ile ilgili önerge verdi. CHP Grubunun imzalarının yer

aldığı önergede, kamusal alanda dini sembollerin kullanılamayacağı iddia edilerek Neslihan Aydos'un başını açması veya salondan çıkması istendi. CHP Grubunun Beykoz Kaymakamlığı'na konuyla ilgili yaptığı başvurunun İstanbul Valiliği'nde incelendiğini belirten CHP İlçe Başkanı Ayten Kayalioğlu ise, Beykoz Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmaya hazırlandıklarını kaydetti. **(15 Ekim 2009)**

#### **Antalya'daki davada ilk duruşma yapıldı**

Antalya Savcılığı'nın eyleme başörtülü çocukları gelen ailelere açtığı davanın ilk duruşması yapıldı. Dava, başörtüsü eylemine çocuklarıyla katılan 17 ailenin Cumhuriyet Gazetesi tarafından hedef gösterilmesiyle, "velayet hakkını kötüye kullanmak ve çocukların ruh sağlığını bozmak" iddiasıyla ve 1 yıl hapis cezası istemiyle açılmıştı. 17 anne ve babanın ifade verdiği duruşma, 29 Ocak 2010'a ertelendi. Özgür-Der Antalya Temsilcisi Ahmet Balta, mahkemede savunmasında "İfade özgürlüğümüz ve örgütlenme özgürlüğümüz bağlamında; biz ailelerin kendimiz ve çocuklarımız hakkındaki tercihlerimize devletin karışmaya hakkı ve görevi yoktur. Bu alan özel tercih alanımızdır. Devletin her konuda bireye karışma hakkını kendisinde görmesi despot bir yönetime yol açar. Bir hakkın kullanımı olan protestoda çocuklarımızın bulunması meşru hakkımızdır. Bu hususta suçlanmamız haksızlıktır." ifadelerine yer verdi. **(16 Ekim 2009)**

#### **Başörtüsü var diye ODTÜ'ye alınmadı**

ODTÜ'de yapılacak bir kursa katılmak isteyen genç kızı güvenlik görevlileri içeri alınmadı. Üniversite'nin kampüs kapısında güvenlik görevlileri tarafından içeri alınmayan Esmâ Ekvaya, "Öğrenci olmamama rağmen kayıt yaptırdığım Bilgi Teknolojileri Sertifika Programına giriş yapamadım. Bir süre önce ODTÜ kampüsünde bulunan bir kurs merkezine kaydımı yaptırdım. Tüm bilgilerimi kurs yetkililerine bildirmeme rağmen ODTÜ girişindeki özel güvenlik görevlileri beni içeri almadı. Olayın büyümesi üzerine giriş kapısına gelen nöbetçi amirlikte yetkili, bana Anayasa Mahkemesi'nin kararını uyguladıklarını söyledi. Yetkili şahıs, 'eğer bir şikâyetiniz varsa pazartesi günü gelerek şikâyetlerinizi yetkililere bildirebilirsiniz' demesi üzerine ben de, bugün kursum başlıyor saatlerce beklettiniz ve pazartesi gelerek şikâyetimi yetkililere bildirebileceğimi söylüyorsunuz. Yetkililere ulaşabilmem için de okul içerisine girmem gerekiyor bu nasıl olacak diye sordum. Onlar da okulu terk etmemizi istedi." dedi. İnternet üzerinden kayıt yaptırdığı kurs yetkililerinin kendisine sorunla ilgili olarak "Arkadaşların gözünden kaçmış size söylemeyi unuttular" dediğini belirten Ekvaya, "Kayıt öncesinde benden fotoğraf istediler. Başörtülü olduğumu biliyorlardı. Bana verdikleri sözleşmede de böyle bir şart yoktu." diye konuştu. ODTÜ kampüsüne gelen yetkili şahıs, Esmâ Ekvaya'ya, kendisini başörtülü olarak içeri alamayacaklarını belirterek, şikâyetini yetkilileri bildireceğini söyledi. **(17 Ekim 2009)**

#### **"Yobazlar kadını tesettüre sokmak için uğraşıyorlar"**

Bir belgeselin gala gecesinde "Kadın ve Mevlana" konulu bir konuşma yapan eski Kültür Bakanı Prof. Dr. Talat Sait Halman'ın başörtülü kadınlara yönelik sözleri, davetlilerin tepkisine sebep oldu. Mevlana'nın kadına verdiği önemi anlatan Halman, konuşmasının bu bölümünde, "Bugün yobazlar kadını tesettüre sokmak için uğraşıyorlar" dedi. Halman'ın bu sözleri üzerine bazı davetliler konuşmanın bitmesini beklemeden salondan ayrıldılar. **(21 Ekim 2009)**

#### **Çanakkale gezisine bir başörtülü öğrenci daha götürülmedi**

"Cumhuriyet Eğitim Gezileri" kapsamında Çanakkale gezisine katılan Fethiye İHL öğrencisi Büşra Pirci, yolculuğun 15'inci dakikasında başörtülü olarak ziyaret ve konaklama yerlerine giremeyeceği belirtilerek, otobüsten indirildi. Büşra Pirci, rehberlik yapan bir öğretmenin "Oraya gittiğimizde başını açmalısın, sorun çıkabilir. Otobüsün içinde böyle kalabilirsin ama gideceğimiz yerlerde ve kaldığımız yerlerde başını açmak zorundasın" uyarısıyla karşılaştı. Kıyafet için talimat olduğunu söyleyen görevli öğretmen, Büşra'nın bu şekilde geziye katılamayacağını, isterse otobüsten inebileceği söyledi. Otobüse bindikten sonra uyarılan Büşra Pirci, Muğla'nın çıkışında otobüsten inmek zorunda kaldı. Öğrenciyi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ait bir araba bıraktığı yerden aldı. Büşra Pirci ne gezi öncesi, ne de okulda başörtüsü konusunda bir bilgilendirme yapılmadığını, bilgisi olsa zaten geziye katılmayacağını söyledi. **(21 Ekim 2009)**

#### **Başörtülü vekile "Örnek Kadın Ödülü"**

Belçika'da ilk başörtülü milletvekili olarak Brüksel meclisine giren Mahinur Özdemir, "Öncü ve Örnek Kadın Ödülü"ne layık görüldü. Bu ödülü almak için Lübnan'ın başkenti Beyrut'a giden Özdemir, Yeni Arap Kadını Forumu'nun (NAWF) düzenlediği 3 günlük konferansa da katıldı. Özdemir, forumda yaptığı konuşmanın ardından ödülünü Lübnan Eğitim Bakanı Bahia Hariri'nin elinden alırken "böyle bir ödüle layık görüldüğünden dolayı çok mutlu olduğumu" belirtti. Milletvekilliği yemin töreninin, Arap dünyasında da büyük yankı bulduğunu belirten Özdemir, kendisine gösterilen ilgiye oldukça şaşırdığını ifade etti. Özdemir, "Buraya dünyanın 30 farklı yerinden gelen insanlar var. Yemin törenimden bahsediliyor. Takdir de ediliyor." şeklinde konuştu. **(22 Ekim 2009)**

**İsveç'te başörtülü kadınlar zor günler geçiriyor**

Malmö Üniversitesi 'Başörtülü Müslüman Kadınların Sorunu' adlı raporda 19 Müslüman kadının hayatı örneğinde ülkede başörtülülere karşı hakaret ve fiziksel şiddetin ne kadar yoğun olduğunu gösterdi. Raporda tükürmeden ağza alınmayacak küfürlerle, tekmelemeden sözel olmayan ayrımcılığa maruz kalan başörtülü kadınlara yapılanlar özel hikâyelerden oluşan metotla anlatıldı. Raporda adı açıklanmayan başörtülü bir kadın yolda giderken motorsikletli kişilerin küfürlerine maruz kaldığını, saldırganların şiddeti daha arttırarak kendisine tükürdüklerini söyledi. Özellikle şehirde halka açık mekânlarda sözel olmayan şiddeti üzerlerinde hissettiğini anlatan kadınlar resmi dairelerde 'resmî' şiddetin en pür haliyle karşılaştıklarını anlattı. **(22 Ekim 2009)**

**Kütahya'da başörtüsü direnişçilerine polis tehdidi**

Başörtüsü yasağına tepki göstermek için Türkiye'nin birçok yerinde bir araya gelerek eylemler gerçekleştiren İnanç Özgürlüğü Platformu üyelerine Kütahya'da müdahale edildi. Kütahya Belediyesi önünde gerçekleştirilen ilk eylem sonrası Mazlum-Der Şube Başkanı Lütfiye Özkul ile bir akrabası yolda yürürken polis ekipleri tarafından alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Özkul ve akrabasına saatlerce uyarılar yapan Güvenlik Şube amirleri ve polisler "Kütahya ne Ankara'ya benzer, ne de Kocaeli'ne" diyerek gözdağı verdiler.

**Başörtülü öğrenci Mardin'de otobüsten indirildi**

Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan "Cumhuriyet Eğitim Gezileri Projesi" kapsamında Mardin'den Çanakkale'ye düzenlenen gezide Giresun ve Muğla'da yaşanan olayın bir benzeri yaşandı. Proje kapsamında Mardin'den Çanakkale'ye düzenlenen geziye katılmak üzere gezi otobüsüne binen Mardin Kız Meslek Lisesi son sınıf öğrencisi Merve Akgül geziye başörtülü olarak katılamayacağı gerekçesiyle Şube Müdürü Mehmet Eldem tarafından otobüsten indirildi. **(25 Ekim 2009)**

**Kenya'da Katolik Kilisesi'nden başörtüsü yasağı**

Kenya'da Katolik Kilisenin yönetimi altında bulunan okullarda kız çocuklarına başörtü giyme yasağı getirildi. Ülkedeki Müslümanlarsa karar karşısında ayağa kalktı. Önde gelen alimler Müslümanları en kısa zamanda çocuklarının kayıtlarını bu okullardan almaya çağırdı. **(25 Ekim 2009)**

**ABD'ye göre Türkiye'de dini özgürlükler kısıtlı**

ABD Dışişleri Bakanlığının yıllık olarak yayımladığı 2009 Dini Özgürlükler Raporunda, dini özgürlüklere ilişkin "kayda değer ihlallerin" görüldüğü belirtilen ülkeler arasında Türkiye'nin de adı yer aldı. Türkiye'de devletin dini özgürlüklerin uygulanmasına genelde saygı gösterdiği, ancak "laik devleti" koruma gerekçesiyle, İslami ve diğer dini gruplara sınırlamalar getirmeye ve devlet kuruluşları ve üniversitelerde İslami ifadeye önemli kısıtlamalar koymaya devam ettiği belirtildi. 1 Temmuz 2008-30 Haziran 2009 tarihlerini kapsayan raporda "Yetkililer, devlet kuruluşları ve okullarında İslami başörtüsü takılmasına karşı geniş yasağı devam ettirdiler." denilirken devlet memurları ve öğrencilere kamu binaları ve üniversitelerde başörtüsü yasağının devam ettiğine dikkati çekildi. Raporda "Başörtüsü takan kadınlar ve yasağa meydan okumada onlara aktif destek verenler, ya disiplin cezalarına çarptırıldılar ya da hemşire ve öğretmen olarak kamu sektöründe işlerini kaybettiler." denildi. **(27 Ekim 2009)**

**Emine Erdoğan ve Hayrünnisa Gül için suç duyurusu**

CHP milletvekili Canan Arıtman, Emine Erdoğan, Hayrünnisa Gül ve diğer başörtülü bakan eşleri hakkında suç duyurusunda bulundu. Avrupa Türkiye Cumhuriyet Kadınları Derneği'yle birlikte basına dağıtılan suç duyurusu dilekçesinde, başörtülü eşlerin Türkiye'yi temsilen gittikleri yurtdışı gezilerde, 'kıyafet yasağı'na uymadıkları belirtildi. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletilen suç duyurusu dilekçesinde şöyle denildi: "Türkiye Cumhuriyeti'ni temsilen gittiğiniz yurtdışı gezilerde, kamu görevinde bulunduğunuz için 'kıyafet yasağına' uymak mecburiyetindedir. Fakat iktidara geldiğinizden bu yana, çağdaş Türk kadını görünümünden çok uzak, tam tersi bir tutum sergileyerek tüm İslam ülkelerinden bile geride olduğumuz imajını verdiniz. Sizin giyim tarzınıza saygı duymakla birlikte Türk kadını temsil etmediğinizi bir kez daha vurgulayarak artık Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyetinin laik, çağdaş Türk kadınları olarak cumhuriyet savcılarını göreve davet ediyor ve suç duyurusunda bulunuyoruz." **(28 Ekim 2009)**

**Eylem planında Genelkurmay'ın "türban" hassasiyeti**

"İrticayla Mücadele Eylem Planı'nın eklerinde yer alan ve Korgeneral Nusret Taşdeler'in adını taşıyan Eylül 2007 tarihli 'Bilgi Destek Planı'nda 22 Temmuz 2007 seçimleri sonrası Türkiye'nin durumuyla ilgili tespitler ve değerlendirmeler yer alıyor. Bu tespitlerde "İslami Gelişmeler" başlığı altında başörtüsü sorunu da gündeme geliyor ve şöyle deniliyor: "Kamuoyu ve medya türbanı benimsemiş görülmekte. Cumhurbaşkanı, türban ve diğer hassas konularda başlangıçta dikkatli davranmış ise de yavaş yavaş türbanın davetler, karşılama, uğurlama törenleri vs. ile resmi mahaller ile günlük yaşama girmeye başladığı görülmektedir.

Zaten bir müddetten beri esas kamusal alan olan TBMM’de yapılan çeşitli toplantılarda türbanlı ve hatta çarşafı hanımlar boy göstermektedir.” (28 Ekim 2009)

### **İspanya’da başörtülü avukat mahkemeden çıkarıldı**

İspanya’da avukat cübbesiyle mahkeme salonunda bulunan Fas asıllı İspanyol vatandaşı avukat Edidi, hakim Bermudez’in kararıyla, başörtülü olduğu gerekçesiyle salondan çıkarıldı. Edidi, 1994 yılından beri yaşadığı İspanya’da geçen şubat ayından itibaren Madrid Barosuna kayıtlı olarak görev yaptığını ve şimdiye kadar girdiği davalarda başörtülü olmasından dolayı hiçbir sorun yaşamadığını söyledi. Başörtüsünden dolayı ilk defa sorun yaşayan Edidi, İspanya’daki hakimler ve savcılar yüksek kuruluna (CGPJ) mektup göndererek, kendisini mahkeme salonundan atan hakim Bermudez’i, “görevini kötüye kullanma ve ayrımcılıkla” suçladı. İspanya’daki mevcut yasaya göre avukatların mahkeme salonuna “cübbeleriyle ve onun saygınlığına uygun bir giysiyle” girmeleri gerekirken, başörtüsüyle ilgili herhangi bir yasak bulunmuyor. İspanyol basınında yer alan yorumlarda, hakim Bermudez’in geçen ekim ayındaki bir davada çarşafı olduğu için Müslüman kadın bir şahidin yüzünü açmasına zorunluluk getirdiği hatırlatılarak, çarşaf için yapılan uygulamanın doğru olduğu, ancak başörtüsünde sadece saçın kapatılmasından dolayı avukat Edidi olayının farklı olduğu savunuldu. (29 Ekim 2009)

### **MEB: Başörtüsü “otobüslerde” serbest**

Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) 6 yıldır düzenlediği ‘Cumhuriyet Eğitim Gezileri Projesi’ kapsamında Çanakkale’ye giden öğrencilerden başörtülü olanların otobüsten indirilmesi olayları üzerine bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri ve okulları uyardı. MEB Müsteşarı Muammer Yaşar Özgül imzalı yazıda “öğrencilerin gezilerde resmi törenler dışında kılık kıyafet yönetmeliğine uyma zorunluluğu bulunmadığı” belirtildi. Yazı, gezi kapsamındaki tören ve ziyaretleri kapsamadı. (29 Ekim 2009)

### **İmamların eşlerine başörtüsü engeli**

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın yurt dışında görev yapmak üzere imtihanla belirlediği din görevlilerinden Almanya için seçilenler, bu ülkeye gitmek için gün sayarlarken ilginç bir yasakla karşı karşıya kaldılar. Eşlerini ve kızlarını yanlarında yurtdışına götürecek olan din görevlilerinden, Almanya vizesi çıkarılması için eşlerinin ve kızlarının kulakları ve boynu açık olarak çekilmiş fotoğraf vermeleri istendi. Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı da Almanya’da görev yapacak din görevlilerine telefon ederek, Almanya Büyükelçiliği’nin istediği şartları ailelere ilettiler. Görevliler, Diyanet İşleri Dış İlişkiler Daire Başkanlığı yetkilileri tarafından aranarak, “Alman Büyükelçiliği, verdiğiniz fotoğrafları kabul etmedi. Salı gününe kadar bayanlar için boyun ve kulaklar açık olacak şekilde fotoğraf çekilerek teslim edin” denildi. Görevlilere Almanya Büyükelçiliği’nin internet sitesindeki vize için gerekli fotoğraf şartı hatırlatıldı. (31 Ekim 2009)

### **Cumhuriyet resepsiyonları yasak krizleriyle geçti**

Şanlıurfa Valiliği tarafından Dedeman Otel’inde düzenlenen Cumhuriyet resepsiyonunda başörtülü davetliler salondan ayrılmak zorunda bırakıldı. Şanlıurfa Ticaret Odası Başkanı Eyüp Sabri Ertekin, protokolü selamladıktan sonra eşi İffet Ertekin’le birlikte bir masaya geçti. Baloda başörtülü kadının olduğunun görevlilere bildirilmesi üzerine protokolden sorumlu Valilik Özel Kalem Müdürü Hüseyin Ötegeçili devreye girdi. Bir görevli tarafından salon dışına çağrılan Ticaret Odası Başkanı Eyüp Ertekin, uyarı üzerine masada kalan eşinin yanına geldi, eşini aldı ve hızlı adımlarla salondan ayrıldı. (31 Ekim 2009)

## **KASIM 2009**

### **Fransa’da “çarşaf giymiyoruz” propogandası**

Türkiye’den Fransa’ya giden bir grup kadın, Fransızlara “Vallahi çarşaf giymiyoruz” şeklinde yakarışlarda bulundu. Strasbourg kentinde düzenlenen toplantıya katılan Türkiye İş Kadınları Derneği üyesi bir grup kadın, konuşmaları esnasında Fransızları, Türkiye’deki erkeklerin şalvarlı kadınların ise çarşafı olmadığına inandırmaya çalıştı. Bazı Türkiye kökenli Fransa vatandaşları yaşananları “üçüncü dünya ülkesi psikolojisi” olarak tanımlarken, Fransız dinleyiciler ise konuya anlam veremediler. (1 Kasım 2009)

### **Başörtüsüne Nijerya’da da tahammül yok**

Yarısından çoğunu Müslümanların oluşturduğu Nijerya’nın güneyinde başörtülü bayanlar işe alınmıyor. Özellikle bankacılık, eğitim ve hemşirelik gibi alanlarda ayırım yapıyor. Bayanların eğitim düzeylerine, kabiliyet ve kapasitelerine dahi bakılmaksızın

talepleri direk geri çevriliyor ya da başörtüsünün çıkarması şartı konuyor. Hatta bankacılık sektörü başörtülülerin asla giremediği mekân olarak addediliyor. Oysa Nijerya'da başörtü takılmasını yasaklayan herhangi bir kanun bulunmuyor. Bazı kadınlar iş görüşmelerini başlarını açmadıkları için alınmazken, başörtülü öğretmenlere İslami kıyafetle öğrencileri eğitmesinin mümkün olmadığı söyleniyor. Çalışırken, başını örtmeye çalışan kadınlar ise işten çıkarılabiliyor. Mümin Bayanlar Koalisyonu da başörtüsünün istenmediğini ve bu halin giderek artış gösterdiğini onayladı. **(02 Kasım 2009)**

#### **“Başarılı ama başörtüsü takıyor”**

Fransa'da. sekiz dilde yayın yapan ve merkezi Lyon'da bulunan ünlü televizyon kanalı Euronews'te yıllardır medya dünyasında çalışan Aslıhan Eker elemelere katılmış ve başarılı şekilde bu elemeleri aşmıştı: “Bütün sınavlarda birinci oldum. Aradan üç ay geçtikten sonra Euronews'tan iki yönetici beni aradı, gayet memnun olduklarını belirterek sınavlarda başarılı olduğumu ve benimle çalışmak istediklerini söyledi. Özgeçmişim de kusursuz bulunmuştu. Son derece mutluydum, o iş benim için gerçekten önemliydi.” Ancak daha sonra Aslıhan'ın, gazetecilerin işlerinin icrası sırasında dinî sembollerin teşhirinin kabul edilmediğinin yazılı olduğu bir Etik Yönetmeliği'ne imza atması işe alınması için şart koşuldu. Aslıhan yönetmeliği imzalamadığı için işe alınmadı. **(03 Kasım 2009)**

#### **Öğretmenden başörtülü öğrencilere hakaret**

Eskişehir'de iki kız öğrenci, tasdikname aldıktan sonra gittikleri okullarında öğretmenleri ile vedalaşırken bir öğretmenin hakaret ve fiili saldırısına maruz kaldılar. İki öğrenciyi başörtülü görünce sinirlenen öğretmenin, “Burası devlet kurumu, bu şekilde giremezsiniz.” diye bağırdığı iddia edildi. Zeynep Aka (17 ) ve Şura Gültaş (17), geçen yıllarda tarih derslerine giren öğretmenlerine, “Okulun öğrencisi değiliz. Şu anda siviliz ve siz öğretmenlerimizle vedalaşmaya geldik. İdareciler bizi bu şekilde gördü. Vedalaşıp hemen gideceğiz.” karşılığını verdiler. Dilekçeye yansıyan bilgiye göre kadın öğretmen, iki başörtülü öğrenciyi arkadaşlarının gözleri önünde hakaretler yağdırıp, itekleyerek idareye götürdü. Okul idaresinin olayı yatıştırmak istemesi üzerine öğretmen, hakaretlerine devam edip, genç kızları iterek okul dışına çıkardı. İki öğrenci, yıllarca eğitim gördükleri okulun dışına itile kakıla atılınca gözyaşına boğuldu. Giyimlerinden dolayı yapılan hakaretlere hak etmediklerini belirten iki öğrenci, öğretmen Sevda G.'i Milli Eğitim Müdürlüğü'ne şikâyet etti. **(05 Kasım 2009)**

#### **Fransa'ya yasakçılıkta örnek oluyoruz!**

Avrupa Birliği'nin (AB) en katı laiklik uygulayıcı üyesi olan Fransa'da, bazı yasaklar için Türkiye'nin örnek gösterildiği ortaya çıktı. TBMM İnsan Hakları Komisyonu tarafından Fransa'da bir haftalık inceleme sonucunda hazırlanan raporda, “Türkiye'den gidip burada yaşayanlar Alevi-Kürt-başörtüsü gibi meselelerin kimi durumlarda önlerine çıkarıldığını, bir okulda başörtüsü sorunu olduğunda kendilerine Türkiye'deki durumun örnek olarak gösterildiğini belirtmişlerdir” dendi. **(06 Kasım 2009)**

#### **Diyanet, yasağı anmadan uygulamayı eleştirdi**

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın düzenlendiği Din Şûrası'nda alınan kararlar yayımlandı. Kararlar arasında dikkat çeken maddelerden biri ise başörtüsü yasağının adı anılmadan eleştirilmesiydi. O maddede şöyle denildi: “Kadınlara yönelik ayrımcılık bugün her alanda fark edilir düzeyde varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Ayrımcılık nerden ve ne şekilde gelirse gelsin asla kabul edilemez. Her şeyden önce İslam, cinsiyet temelli bir ayrımcılığı asla onaylamamaktadır. Uygar dünyada, kültürü, dili, etnik kökeni, cinsiyeti, dini, mezhep ve inancı, inancının gereği olarak sürdürdüğü yaşam biçimi veya giyim kuşamı nedeniyle kimseye, özellikle de kadınlara hiçbir hak mahrumiyeti yaşatılmamalıdır. Bu itibarla, özgün ve yaygın eğitimde ayırım gözetilmeden her bireyin, özellikle de kadınların eğitim ve öğrenim hakkının korunmasına, bütün hak ihlallerine karşı, özellikle kadın hakları, kadına karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet, kız çocuklarının okutulması gibi konularda Başkanlık toplumsal bir duyarlılığın oluşmasına katkı sağlamalı ve kadınların din hizmetlerinden daha etkin şekilde yararlanmasına yönelik çalışmalarına hız vermeli; bayan din görevli sayısı artırılmalıdır.” **(10 Kasım 2009)**

#### **Başörtüsü eylemleri Afyonkarahisar'da da başladı**

Adalet ve özgürlük için 5 yıl önce Kocaeli'de başlayan direniş yayılıyor. Afyonkarahisar'da kurulan “Hak ve Özgürlükler Platformu”, periyodik olarak meydanlara çıkarak “Başörtüsüne Özgürlük” mesajı vermeyi kararlaştırdı. Afyonkarahisar Hak ve Özgürlükler Platformu, ilk eylemini Anıtpark'ta yaptı. Grup adına açıklama yapan Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ) Tıp Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Büşra Ceylan, başını örttüğü için ayrımcılığa uğrayanlar olarak, üniversitelerden sudan sebeplerle atılan arkadaşları geri dönmeyen ve yasağı zihniyet kendilerine ne zaman, nerelerde, nasıl yaşayacaklarını dayatmaktan vazgeçmeden mutlu olmayacaklarını söyledi. Ceylan, “Bizim karşı olduğumuz, insanların hayatlarına, görüşlerine, sözlerine, düşüncelerine müdahale edebilme hakkını kendine gören yasağı zihniyettir” dedi. Ceylan, “Çalkantılı dünya ve Türkiye gündemleri içinde hatırlanmamaya çalışılan, yokmuş gibi davranılan başörtüsü sorunu, aksine daha da büyüyerek sürmektedir. Bu uygulama bizim inancımız dışında giyinmemizi, inancımız dışında düşünmemizi veya hayatın içinde kimliğimizle durmamızı engelliyor” diye

konuştular. Afyonkarahisar Hak ve Özgürlükler Platformu'nu oluşturan sivil toplum kuruluşları şöyle oldu: Anadolu Gençlik Derneği, İlim Yayma Cemiyeti, Gönül-Der, İmam-Hatip Mezunları Derneği, AGÜYAD, Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen. (10 Kasım 2009)

### **Merve Şirbini'nin katiline ömür boyu hapis**

Almanya'nın Dresden kentinde, ırkçı davranışlarda bulunduğu gerekçesiyle kendisini şikayet eden Merve Şirbini'yi mahkeme salonunda bıçaklayarak şehit eden Alex Wiens ömür boyu hapse mahkum edildi. Rus asıllı Alman Alex Wiens, 3 aylık hamile olan Mısır asıllı Merve Şirbini'yi, gizlice soktuğu bir bıçakla onlarca polisin gözleri önünde öldürmüş, Merve'yi korumak isteyen kocasını da yaralamıştı. Mahkeme salonunda Merve'nin bir çocuğu da annelerini katline şahit olmuşlardı. Merve'nin vahşice katledilmesi İslam dünyası'nda geniş yankı bulmuş, birçok ülkede protesto gösterileri düzenlenmişti. Olayla ilgili olarak Almanya Başbakanı Angela Merkel tepki vermemeyi tercih etmiş, ancak protestoların şiddetlenmesi üzerine olaydan duyduğu üzüntüyü ve başsağlığı dileklerini Mısır 10 gün sonra iletebilmişti. (11 Kasım 2009)

### **Başörtüsü Platformları Konya'da buluştu**

Türkiye'nin çeşitli illerinde başörtüsüne özgürlük direnişi sergileyen platformlar, 7. istişarelerini yapmak için Konya'da buluştu. Konya Buluşması'nın ilk etkinliği halka açık yapılan bir paneldi. Konevi Kültür Merkezi'nde gerçekleşen panelde giriş konuşmasını Konya Sivil Toplum Kuruluşları dönem başkanı Lütfü Selvi yaptı. Daha sonra sırasıyla İmkan-Der'den Nuray Canan Bezirgan, Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu'ndan Kadriye Mendi, Kocaeli'nden, MAZLUMDER Kocaeli Şubesi eski başkanı Nigar Gümrükçüoğlu, Van Hak ve Özgürlükler Platformu'ndan Fuat Değer, Antalya ADAP'dan Alparslan Arslan ve tefsir hocası Ali Küçük, başörtüsü yasağını ve başörtüsü mücadelesini farklı boyutlarıyla konuştular. Programda başörtüsüne özgürlük için yapılan eylemlerin protesto olarak değil de neden direniş olarak adlandırıldığı izah edildi. Platformlarda sayının değil sürekliliğin önemine vurgu yapıldı. Daha önce milyonların katıldığı eylemlerin herhangi bir sonuç vermediğine dikkat çekilerek, "önemli olan kalabalığın çok olması değil, eylemlerin sürekli olması," denildi. Gece de Grup Yürüyüş de sahne aldı. Platform temsilcileri, iki gün boyunca devam eden başörtüsü mücadelesini çeşitli yönleriyle tartışıp, istişare ederken, Konya İnanç Özgürlüğü Platformu'nun eylemine ve açık alandaki direniş sergisine de katıldılar. (14-15 Kasım 2009)

### **30 başörtülü kadın sınav salonundan atıldı**

Denizli'de Açık İlköğretim sınavına girmek isteyen yaklaşık 30 kadın, başörtülü oldukları gerekçesiyle sınava alınmadı. Sabah erken saatlerde okula gelen başörtülü kadınlar, sınav salonuna kadar girebildi. Ancak kadınlar, okul yönetiminin "İmtihanın başlaması için başörtülüler başörtüsünü çıkarsın" uyarısıyla karşılaştı. Bunun üzerine kadınlar, "Biz başörtüsünü inancımız nedeniyle örtüyoruz. Buna kimse karışamaz. Hem biz öğrenci değiliz. Biz ev kadınıyız" diye itiraz etti. Olay yerine çağrılan Okul Müdürü Faruk Can, meselenin kendisini aştığını belirterek durumu İl Milli Eğitim Şube Müdürü Şerif Ali Cengiz'e bildirdi. Cengiz ise başörtülü bayanlara "Kanun var, yönetmelik var. Başörtüsüyle sınava giremezsiniz. İmtihanın başlaması için başörtüsünü çıkaracaksınız" diyerek bayanların dışarıya çıkmasını istedi. Bir bayanın "Bu bir çifte standarttır. Burası başka bir şehir mi? Benim arkadaşlarım var. Aydın'da sınava girebiliyorlar" demesi üzerine Cengiz, "O zaman gidin, sınava Aydın'da girin" diye karşılık verdi. Tartışmanın ardından bayanlar, sınav salonundan ayrıldı. (16 Kasım 2009)

### **Aynur Tezcan hayatını kaybetti, şüphe aydınlatılmadı**

İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'ne getirilen, çarşafı olduğu için ayrımcılığa uğradığı şüphesi bulunan fakat sebebi netleştirilemeyen acı bir ihmalin kurbanı olan Aynur Tezcan hayatını kaybetti. Hastanede 7 saatlik ilgisizlikten, geç müdahaleden ve yanlış uygulamalardan dolayı beyin ölümü gerçekleşen Tezcan, aylarca bitkisel hayatta kalarak derin acısını çekerek "yaşadı." (17 Kasım 2009)

### **Halk "başörtüsüne özgürlük" diyor**

Sabancı Üniversitesi öğretim üyeleri Prof. Dr. Ali Çarkoğlu ve Prof. Dr. Ersin Kalaycıoğlu'nun hazırladığı "Türkiye'de Dindarlık – Uluslararası Bir Karşılaştırma" başlıklı araştırma raporu sonuçları açıklandı. Alan araştırması 2008 Kasım ayı ile 2009 Mart ayları arasında 53 ilde gerçekleştirildi. Araştırmaya katılanların büyük kısmı devlet dairelerinde ve üniversitelerde başörtüsünün serbest bırakılması gerektiğini düşünüyor. Yasağın sona ermesini isteyenler, yasağın devamını isteyenlerin 3 katını oluşturuyor. Araştırmaya katılanların yüzde 69'u devlet memuru kadınların başlarını örtmelerine izin verilmesi, yüzde 70'i ise üniversite öğrencisi kızlara isterlerse başlarını örtmelerine izin verilmesi gerektiğini düşünüyor. Dindar insanlara ne gibi baskı uygulandığı ile ilgili soruyu cevaplayanlar en çok başörtüsü sorununa dikkat çekti. Türkiye'de en çok, başörtüsü konusunda baskı yapıldığı ardından da ibadet özgürlüğünün geldiğini düşünüyor. (17 Kasım 2009)

### **"Benim üniversitemde başörtüsü yasağı yok"**

Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Serdar Bedii Omay, Risale Haber'den Özkan Erdem'e verdiği röportajda "Benim kendi üniversitemde başörtü sorunu diye bir sorun yok. Herkes istediği gibi giyinebilir. Ne kendi öğrencilerim, ne hocalar, ne de

memurlara böyle bir uygulamam yok. Üniversite özgür olan bir yerdir. Başkalarına da karışmıyorum. Kimsenin kılık kıyafetiyle ilgili bir itirazımız yok. Herkes istediği gibi giyinebilir; insanların ne giydikleri ne düşündükleri değil, ne öğrettikleri ve ne öğrenmek istedikleri önemlidir. Herkes başörtüsü ile okuyabilir, Öğretmenlik yapabilir, çalışabilir. Az evvel de söyledim; Öğrencilerin başörtü engeli ile karşılaşılması kadar daha büyük bir abes olamaz. . .” dedi. **(18 Kasım 2009)**

### **İlköğretim öğrencisi Ece Nur Özel'e başörtüsü sürgünü**

Başörtülü okumak isteyen ve bunun için mücadele veren Diyarbakır Yenişehir Hamravat İlköğretim Okulu 6. Sınıf Öğrencisi Ece Nur Özel, evinden 10 km uzaklıktaki Yatılı Vali Nafiz Kaya Bölge Okulu'na sürüldü. 2009-2010 öğretim yılı başından beri okula örtüsüyle giden Ece Nur Özel'in okul yönetimi ve bazı öğretmenleri tarafından çeşitli baskılara maruz kalmasına rağmen, başını açmamakta ısrar etmesi üzerine verilen sürgün kararına veli Murat Özel tepki gösterdi. Murat Özel, "Kimi öğretmeni dersten attı, kimisi derslerde sürekli kızımı teşhir ediyor. . . Biz vazgeçmeyeceğiz haklarımızdan. Kızımın eğitim hakkı Anayasal olarak güvence altında. Okul yönetimi eğitime engel olarak suç işliyor." dedi. **(19 Kasım 2009)**

### **Çarşafı kadını örümcek ağında gösteren resme tepki**

Muğla Üniversitesi'nde 10 Kasım'da açılan sergide yer alan bir çalışma tepki çekti. Örümcek ağının önünde çarşafı bir kadının çizildiği rölyef resim, Neyzen Tevfik'in "Ne ararsın Tanrı ile aramda, sen kimsin ki orucumu sorarsın? Hakikaten gözün yoksa haramda, başı açığa neden türban sorarsın?" mısraları ile birlikte sunuluyor. Olaya tepki gösteren bazı öğretim görevlileri, bunu inanç özgürlüğüne ve kişilerin kıyafetlerine saldırı olarak nitelendirdiler. Milli Gazete'ye konuşan öğretim görevlileri "İnancı gereği örtünenleri örümcek ağının içine hapsederek, aslında kendi kafalarındaki bağınaz inancı vurguluyorlar." şeklinde tepki gösterdiler. Öğrenciler de söz konusu resmin, dini hassasiyetleri gereği başını örten hanımları hor görmekten başka bir izahı olmadığını vurguladılar. **(19 Kasım 2009)**

### **Diyarbakır'da Ece Nur'a destek eylemi**

Özgür-Der Diyarbakır Şubesi, 12 yaşındaki Ece Nur Özel'in başörtülü olduğu gerekçesiyle başka bir okula sürgün edilmesine sert tepki gösterdi. İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binası önünde toplanan Özgür-Der Diyarbakır Şubesi üye ve gönüllüleri ile Ay-Der başta olmak üzere bazı STK temsilcisi kalabalık bir topluluk, açtıkları pankart, taşıdıkları döviz ve attıkları sloganlarla minik Ece'ye reva görülen uygulamayı protesto etti. Topluluk adına basın açıklamasını Özgür-Der Çocuk Kulübü Koordinatörü Leyla Akelma okudu. Sözleri sık sık tekbirler, "Başörtülü Eğitim Engellenemez, Zulme Karşı Direneceğiz, Uyan Diren Özgürleş, Yaşasın Başörtü Direnişimiz, Kışla Tipi Eğitim İstemiyoruz" sloganlarıyla kesilen Akelma, 12 yaşında bir kız çocuğuna bu eziyeti reva görenleri şiddetle kınayarak, mağduriyetin bir an önce giderilmesini beklediklerini ve olayın takipçisi olacaklarını söyledi. **(20 Kasım 2009)**

### **Almanya'da yine başörtülü bir kadına saldırdılar**

Almanya'da başörtülü bir kadına, kimliği belirsiz kişilerin saldırısına uğrarken; saldırganlar, kadına hakaret dolu, yabancı düşmanı sözler söyledikten sonra yerde tekmeledi. Göttingen Emniyet Müdürü Thomas Rath, 4 kişinin, tıp öğrenimi gören 24 yaşındaki bir kadına, "Otonomlar" adı verilen bir anarşist grubunun protesto eylemi sırasında, üniversitenin kütüphanesinden otomobiline giderken saldırdıklarını belirtti. Müdür, kadının şoka girdiğini ve şu ana kadar suç duyurusunda bulunmadığını ifade etti. **(20 Kasım 2009)**

### **Askerlik şubesinde başörtülüye giriş yok**

Gaziantep Şahinbey'de Hukuk Bürosu'nda asistan olarak çalışan Hülya Korkmaz, bir müvekkillerine ait belgeyi Şahinbey Askerlik Şubesi'ne götürdüğünde ilginç bir yasakla karşı karşıya kaldı. Askerlik şubesi önünde nöbet tutan askerler, Korkmaz'dan başörtüsünü tavşan kulağı yaparak kulakları, boynu ve saçlarının ön kısmı gözükecek şekilde bağlamasını istedi, aksi takdirde içeri alınmayacağı söylendi. Korkmaz ise askerlere sadece bir evrak teslim edip dışarı çıkacağını, bu kıyafetle bütün kamu kurum kuruluşlarında kabul edildiğini ifade etti. **(20 Kasım 2009)**

### **Bursa da başörtüsüne özgürlük eylemlerine başladı**

5 yıldır Türkiye'nin farklı noktalarında haftalık veya aylık periyotlarda yapılan başörtüsüne özgürlük eylemleri Bursa'da da başladı. Bursa Mazlum-Der Şubesi tarafından Orhangazi Parkı'nda yapılan ilk açıklamada Kürt sorununa da değinilerek "İnsanlar doğdukları coğrafyayı, dillerini, renklerini, kavimlerini ve cinsiyetlerini seçme hakkına sahip değildiler. Dolayısıyla tercihi elinde olmayan bir özeliğinden dolayı diğerlerine üstünlük kurmak veya ötekileştirmek, İslam'ın temel ilkelerine aykırıdır. "Arap'ın Aceme, Acemin Arap'a hiçbir üstünlüğü yoktur, üstünlük ancak takvalı (erdemli) olmaktır" temel İslam öğretisi gereği, herhangi bir kavmin diğer kavimlere, dilin diğer dillere, renklerin diğer renklere, cinsiyetin diğer cinsiyete üstünlüğü yoktur. Bunlar ne övünme, ne de yerinme sebebi olamazlar. Müslümanlar, ne zulmeder, ne de zulme rıza gösterirler." ifadelerine yer verildi. **(22 Kasım 2009)**

**DTP'den Ece Nur için soru önergesi**

DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, Diyarbakır Merkez Hamravat İlköğretim Okulu'ndan başörtüsü taktığı gerekçesiyle başka bir okula sürgün edilen Ece Nur Özel'le ilgili olarak Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'ya soru önergesi verdi. Önergede şu sorular yer aldı: "1- Bakanlığınızın Ece Nur Özel'in zorla başka bir okula gönderilmesi ile ilgili bilgisi var mıdır? Bu konuda soruşturma açmayı düşünüyor musunuz? Ece Nur'un eski okuluna geri dönmesi için girişimde bulunacak mısınız? 2- Diyarbakır'da başörtüsünün özgür olduğu ve olmadığı okullar var mıdır? Yoksa Ece Nur neden başka bir okula gönderiliyor? 3- Başörtüsünün bir inanç özgürlüğü olduğu ve kişilerin kendi inançları doğrultusunda yaşama hakları olduğuna göre, Bakanlığınızın başörtüsü mağdurları konusunda almayı düşündüğü herhangi bir idari tedbir var mıdır? 4- Ece Nur Özel'in inancından ötürü ayrımcılığa maruz kalması karşısında küçük Ece'den ve ailesinden bir telefonla da olsa özür dilemeyi düşünüyor musunuz?" (24 Kasım 2009)

**Demirtaş: AK Parti Samimiyet Sınavında**

12 yaşındaki Ece Nur Özel'in başörtüsü taktığı gerekçesiyle sürgün edilmesi ile ilgili Meclis'e soru önergesi veren DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, 12 yaşında bir kız olayın Diyarbakır'daki sivil toplum kuruluşlarının gündeme getirmesi üzerine harekete geçtiğini ifade ederek, "Ben de bir Diyarbakır Milletvekili olarak, harekete geçtim. Bizler, başörtüsünü inanç özgürlüğü bağlamında değerlendiriyor ve kişilerin kendi inançları doğrultusunda yaşama haklarının hiçbir gerekçeyle engellenmemesi gerektiğine inanıyoruz" şeklinde konuştu. "12 yaşındaki bir kız çocuğunun bulunduğu okuldan başka bir okula sürgün edilmesini ciddi bir inanç özgürlüğü ihlali" olarak değerlendiren Demirtaş, bu dayatmanın hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğini söylüyor. Başörtü yasağının yüz binlerce kişiyi mağdur ettiğini sözlerine ekleyen Demirtaş, Ak Parti'nin soruna olan duyarsızlığından ve tutarsızlığından yakındı. Meclis'e verdikleri soru önergesiyle Ak Parti'nin samimiyetini sorgulamayı hedeflediklerini kaydeden Demirtaş, "Ak Parti birçok konuda olduğu gibi başörtüsü konusunda da samimi değil. Bizler, Meclis'e soru önergesi vererek Ak Parti'nin samimiyetini sorgulamayı hedefledik. Olayın takipçisi olacağız." dedi. (26 Kasım 2009)

## ARALIK 2009

**Milli Eğitim Müdürü, başörtülü veliyi toplantıya almadı**

Bursa'nın Kestel ilçesinde, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen toplantıya davet edilen Toki İlköğretim Okul Aile Birliği Başkanı Sevda Can, başörtülü olduğu gerekçesi ile toplantıya alınmadı. Olay Gazetesi'nin haberine göre okul binasında gerçekleştirilen toplantıya gelen Sevda Can, İlçe Milli Eğitim Müdürü Özcan'ın kendisine toplantının yapıldığı yerin kamusal alan olduğunu ve bu nedenle kılık kıyafet yasağı gereği başörtüsünü çıkarması gerektiğini söylediğini ifade etti. Başörtüsünü çıkarmayınca İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün 'Bu koşullarda sizin bu toplantıya katılmamanız daha iyi olur' demesi üzerine toplantıyı terk etmek zorunda kaldığını belirten Can, bu uygulamaya ile temsilcisi olduğu kurumun hiçe sayıldığını, inanç özgürlüğü ve temel insan hakkı olan kılık, kıyafet tercihine saygı gösterilmesi gerektiğini söyledi. (02 Aralık 2009)

**Ece Nur Özel okuluna geri döndü**

Diyarbakır'da başörtülü olduğu gerekçesiyle başka bir okula sürülen ilköğretim 6. sınıf öğrencisi Ece Nur Özel'in sürgünü askıya alındı ve okulunda derslerine başladı. Ece 2009-2010 eğitim-öğretim yılında 54 gün başörtüsüyle eğitim görebildi. Milli Eğitim Bakanlığı kılık Kıyafet Yönetmeliği'ne uymadığı gerekçesiyle Nafiz Kayalı İlköğretim Okulu'na sürülen ve 1 Aralık'ta ders başı yapması gereken 12 yaşındaki Ece içi Hamrayat İlköğretim Okulu'nda geçici bir formül bulundu. Durumu Milli Eğitim Bakanlığı'na taşıyan İl Milli Eğitim Müdürlüğü zorunlu eğitim ilkesi gerekçesiyle okul hayatına son veremediği Ece'nin kaydını yeniledi. Konuyla ilgili konuşan veli Melih Murat Özel, "Çocuğumun okula devam ettiği ve devamsızlığı olmadığı konusunda okula noter götürcektim ancak okulda sadece 2 gün devamsızlığı olduğu için buna gerek duymadım. Bugün kızımın devam ettiği okuluna gittim. Noterle okula gittiğini tespit edecektim. Ancak okul yönetiminden kaydının silinmediğini daha doğrusu kaydının yenilendiğini öğrendim. Kaydının alındığı yeni okula da itiraz etmiştim, onlar da belirsizlik sonuçlanana kadar, kayıt işlemini askıya aldılar" dedi. (08 Aralık 2009)

**"Hedef saptırmak için başörtüsünü kullandılar"**

Danıştay ve Cumhuriyet gazetesine yönelik saldırılara ilişkin dava ile birleştirilen birinci "Ergenekon" davasının tutuklu sanığı Osman Yıldırım, Cumhuriyet gazetesine bomba atılması olayında, başörtüsünün figür olarak kullanılmasını, "Bu, Alparslan Arslan'ın çıkarttığı bir mesele. Alparslan tetikçiden öte bir şey değildir. Başörtüsü Alparslan'ın isteği doğrultusunda konuldu.



Demek ki efendileri hedef saptırmak için öyle uygun görmüşler" şeklinde yorumladı. Danıştay saldırısının da ilk anda başörtüsü yasağı kararı için yapıldığı iddia edilmiş, fakat olayın iç yüzü Ergenekon davasında ortaya çıkmıştı. **(09 Aralık 2009)**

### **Ece Nur Özel ikinci kez sürgün edildi**

Ece Nur Özel'in okula geri dönmesinin ardından harekete geçen İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Hamravat İlköğretim Okulu yönetimi, önce kaydını yenilediği Ece Nur Özel'i daha sonra tekrar sürgün etti. Karara sert tepki gösteren Ece Nur'un babası Murat Özel, "Bu ne biçim iş. Bunlar benimle ve 12 yaşındaki kızımın dalga mı geçiyorlar. Kızım önce sürgün edildi. Sonra zorunlu eğitim ilkesi gereği bu yaşta bir öğrencinin sürgün edilemeyeceği söylenerek, geri adım atıldı ve kaydı yenilendi. Bu Ece'nin kararlı mücadelesinin bir sonucuydu. İl Millî Eğitim Müdürlüğü, bu zaferi hazmedemedi. Bugün, Ece'nin sürgün edilme kararının onaylandığını söylediler. Sürgün kararı insanlıkla bağdaşmıyor. 12 yaşında bir çocuğa bu yapılır mı? Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Hamravat İlköğretim Okulu idaresi suç işliyor. Haklı mücadelemiz devam edecek. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın." şeklinde konuştu. Bütün duyarlı insanlara seslenen Özel, "bütün duyarlı insanları insanlık dışı bu uygulamalara karşı seslerini yükseltmeye, Ece Nur'a sahip çıkmaya çağırıyorum" dedi. MEB, İlköğretim Yönergesine göre yapılacak yasal işlem olmadığından Bakan Nimet Çubukçu'dan yardım talep edildiğini açıklamıştı. Diyarbakır Millî Eğitim Müdürlüğü yetkilileri dün, "ilk kez böyle bir durum ile karşı karşıyayız. Gerekli işlemleri yaptık ancak küçük çocuğun başörtülü okuma ısrarı elimizi kolumuzu bağlıyor. Yasa gereği küçük Ece'yi okutmak zorundayız. Sıkışıp kaldık. Bakanlıktan gelecek yanıtla göre adım atacağız." demişlerdi. **(10 Aralık 2009)**

### **Hüsamettin Cindoruk'un başörtüsü rahatsızlığı**

Demokrat Parti lideri Hüsamettin Cindoruk, aylık enerji dergisi Eko-Enerji'de yayınlanan röportajında Cindoruk, "Aile fotoğraflarına baktığımız zaman sadece bizim devlet adamlarının eşleri türbanlı, öteki aile fotoğraflarında hatta Ürdün, Mısır, Suriye gibi devlet adamlarının eşleri medeni ve başları açık gözüküyorlar. Bu fotoğrafların bir kısmı da açıkçası kriptolara giriyor. Onun için de Türkiye'ye mesafe koydular. Hissettiğim, en az iki seçimde Türkiye'de muhafazakâr da olsa laik düşünce iktidara gelirse Türkiye ile AB arasındaki buzlar eriyecektir" iddiasında bulundu. **(10 Aralık 2009)**

### **Ece Nur Özel'i arkadaşları gözyaşlarıyla uğurladı**

Hamravat İlköğretim Okulu'nda başını açmak istemediği için önce sürgün edilen, sonra kaydı yenilenen ve ardından tekrar sürgün edilen 6. sınıf öğrencisi Ece Nur'u sürgün kararı, ailesine verildi. Aile, Özgür Der Diyarbakır Şube başkanı Av. Serdar Bülent Yılmaz, Mazlum-Der GMYK üyesi Av. Nesip Yıldırım ile birlikte Ece'yi alarak, sürgün edildiği Vali Nafiz Kaya İlk Öğretim Bölge Okuluna giderek kaydını yaptırdı. Ece Nur, okuldan ayrıldığı sırada, arkadaşları, okulun penceresine çıkarak Ece Nur'un ardından ağladılar. Okulundan ve arkadaşlarından koparılan Ece'nin de ağladığı görüldü. **(11 Aralık 2009)**

### **"Ece Nur'u sürgün edenler kendilerinden utanmalı"**

Özgür Eğitim-Sen Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Örs, hakkında sürgün kararı verilen Ece Nur Özel'le ilgili olarak yaptığı açıklamada, Ece Nur'u okuldan sürenlerin nasıl eğitimciler olduğunu anlamakta zorlandığını söyledi. Örs; "Bu eğitimciler nasıl bir vicdana sahipler? Koskoca adamlar 12 yaşındaki bir kız çocuğuna bunu nasıl yapabilirler?" dedi. Ece Nur'un sistemi kilitlediğini, herkesi bu vicdansız ve ahlaksız yasakla baş başa bıraktığını ifade eden Örs, ilköğretimde zorunlu eğitimden dolayı Ece Nur'un okuldan atılmadığını belirterek; "Şimdi bakanlığın tavrını merak ediyoruz. Ayrımcılıklara karşı olduğunu söyleyen bakanımız bakalım ne yapacak? Sendikalar ve diğer sivil toplum örgütleri Ece Nur'a destek olmalı ve başörtüsü yasağının kalkması için harekete geçmelidirler" diye konuştu. **(13 Aralık 2009)**

### **Mısır'da yargı üniversitelerde peçe yasağını kaldırdı**

Mısır'da İdari Mahkeme Eğitim Dairesi, Mısır Yüksek Eğitim Bakanı Dr. Hani Hilal ve Ayn Şems Üniversitesi Rektörü Dr. Ahmed Zeki Bedr'in üniversiteye peçeli öğrencilerin girmesine yasaklanmasına dönük kararını reddetti. Mahkemenin kararı hukuksal açıdan üniversitelere peçeli öğrencilerin girmesine yönelik engeli kaldırırken, Yüksek Eğitim Bakanlığı'nın kararını da iptal etmiş oldu. Mısır Yüksek İdari Mahkeme'sine göre peçe takmak bireylerin kişisel özgürlükleri arasında değerlendirilmeli ve anayasada belirlenmiş genel düzeni ve kuralları bozmadığı sürece de engellenmemeli. Mahkeme buna göre hukuki yollara başvuran iki öğrencinin anayasada belirlenmiş genel düzeni ve kuralları bozmadığı için haklı olduğuna karar verdi. **(15 Aralık 2009)**

### **Millî Eğitim Bakanı Çubukçu'ya başörtüsü çağrı**

12 yaşındaki Ece Nur Özel'in inandığı gibi yaşama talebinin arkadaşlarından kopararak başka bir okula sürgünle cezalandırılmasını eleştiren Özgür Eğitim-Sen Genel Başkanı Yusuf Tanrıverdi, Millî Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun başörtüsü yasağını hak ihlali ve ayrımcılık olarak nitelendirdiği bazı açıklamalarını hatırlatarak, Bakan Çubukçu'ya "Şimdi bu haklı sözlerinizin anlamlı bir karşılık bulması için sizden gerekli adımları atmanızı bekliyoruz. Bunu yasağa, baskıya ve ayrımcılığa

uğrayan on binlerce kız öğrencimiz için istiyoruz. Sadece inançları gereği yaşamak istedikleri için en temel ve insani haklarından mahrum bırakılan öğrencilerimizin ötekileştirilmesine ve dışlanmasına müsaade etmemenizi istiyoruz.” diye seslendi.

### **Fransa’da burka yasağı gündemi devam ediyor**

Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy’nin “Burka Fransız değerlerine aykırı, sokakta giyilmesi yasaklanmalı.” yönündeki açıklamasının ardından, iktidar partisi UMP’nin gündeme getirdiği yasa teklifi burkanın bazı kamu kurumlarında yasaklanmasını öneriyor. Burka ve çarşaf türü kıyafetlerin tamamen yasaklanmasını isteyen hükümet geri adım atarak yasağı kısıtlayacak. Burka yasağının sadece belediye binaları, valilikler ve karakollarla sınırlı kalacağı, sokak, üniversiteler ve toplu taşıma araçlarında uygulanmayacağı iddia edildi. Burka yasağına gerek olup olmadığını araştırmak için Fransız Meclisi bünyesinde kurulan araştırma komisyonunun hazırladığı raporda, burka yasağının kısıtlı tutulması gerektiği vurgulandı. **(17 Aralık 2009)**

### **Türkiye, yüksek yasaklar listesinde**

“Pew Din ve Toplumsal Hayat Forumu” tarafından yayımlanan rapora göre Türkiye’de dini özgürlüklerin en çok kısıtlandığı 33 ülke arasında tespit edildi. Forumun raporu, ülkeleri, dini özgürlüklerin kısıtlanmasına göre, çok yüksek, yüksek, orta ve düşük olarak sınıflandırdı. Sınıflandırma, devletin dini özgürlükleri sınırlandırması kategorisinde yapıldı. Araştırma, çoğu ülkede, yasaların dini özgürlüklerin ihlalini yasaklamasına rağmen, devletin, uygulamada dini özgürlükleri sınırlandırdığını ortaya koydu. **(17 Aralık 2009)**

### **Başörtülülere vatandaşlık da verilmesin**

Fransa İçişleri Bakanı Brice Hortefeux burkanın kamu hizmetlerinde yasaklanması gerektiğini söylerken, başörtülü bir kadının ve eşinin vatandaşlık talebini de bu nedenle reddedeceklerine işaret etti. Başörtüsünü ulusal topluluğa entegrasyonun bir kriteri yapacağını da sözlerine ekleyen Bakan Hortefeux, “Başörtüsü taşıyan bir kişiye ve kocasına oturum kartına erişimi sistematik olarak reddetmekten daha normal bir şey olamaz” iddiasında bulundu. İçişleri Bakanı Hortefeux daha önce yaptığı açıklamalarda Fransa genelinde bin 900 kadının burka giydiğini, bunun da her 100 bin kişi için 3 vaka anlamına geldiğini söylemişti. Korsika hariç tüm bölgelerde burkalıların olduğuna işaret eden Bakan, İslami örtülü kadınların yüzde 50’sinin Paris ve bölgelerinde olduğunu kaydetti. **(17 Aralık 2009)**

### **Kazakistan’da başörtüsü yasağı**

Bir süre önce terörü teşvik ediyor, bahanesiyle Kur’an kasetlerini yasaklayan Kazakistan’da kız öğrenciler, başörtü giydikleri için büyük baskılara maruz kalıyor. Uzun etek giymeleri de yasak olan bu öğrencilerden bazıları ümitsizlik hali yaşıyor. Eğitim ve Öğretim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında bir mutabakat sağlanamadığı için bir türlü çözülemeyen ve bu nedenle okul idarelerinin keyfi uygulamalarının kurbanı olan bu mesele karşısında öğrenci velileri de oldukça tepkili. Okullardaki eğitim danışmanlarının öğrencilerinin başörtülerini zorla çıkarmaya kalkmasıyla boyut değiştiren mesele artık camilerde tartışılıyor. Cami imamları imkânı olan kimseleri olaya müdahale etmeye çağırıyor. Eğitim Bakanlığı ve okullarda başörtüsü giyilmesine karşı olanlar ise okullarda tek model elbise giyilmesini zorunlu kılan kanunlar olduğu ve başörtüsünün de bu kanuna aykırı düştüğü bahanesine sığınıyor. **(24 Aralık 2009)**

### **Ece Nur Özel’e “Onur Belgesi” verildi**

Özgür Eğitim-Sen, başörtülü gittiği için iki kez sürgün edilen ve çeşitli haksızlıklara uğrayan Ece Nur Özel’e “Onur Belgesi” verdi. Özgür Eğitim-Sen Tokat Temsilciliği, tarafından yapıla açıklamada, “Bildiginiz gibi İlköğretim Kurumları Yönetmeliğininin 107. maddesine göre örnek davranışlar, derslerdeki gayretleri ve çeşitli etkinliklerdeki başarıları dolayısıyla öğrencilere verilen belgelerden biri de Onur Belgesi’dir. Biz de Özgür Eğitim-Sen üyeleri olarak inandığı gibi yaşama hakkını savunmada gösterdiği üstün cesaret ve onurlu örneğinden dolayı Ece Nur Özel kardeşimizin bu şekilde ödüllendirilmesini düşündük. Ece Nur bunu fazlasıyla hak ediyor. Sanırız bu belge, ilk defa bu kadar anlamlı olacaktır. Tüm eğitimcilere Ece Nur gibi öğrencilere sahip çıkmalarını onlara kanunlarla değil, vicdanlarıyla yaklaşmalarını öneriyoruz.” denildi. **(25 Aralık 2009)**

### **Kazak vekiller örtü yasağının kalkmasını istedi**

Kazakistan Meclisi’nde bir grup milletvekili, okullarda ve üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağının kaldırılması için Eğitim Bakanı Janset Tuymbayev’e çağırıda bulundu. Konuyu mecliste gündeme getiren milletvekili Rozakul Halmuradov, üniversite ve liselerde temel inanç özgürlüklerinin kısıtlandığına dikkat çekti. Yasağın 26 Ekim tarihinde tüm eğitim kurumlarına tebliğ edildiğini hatırlatan Halmuradov, yasağa uymayanların eğitim hakkının ellerinden alındığını, bazı çalışanların ise işlerine son verildiğini söyledi. Milletvekili, 2010 yılında AGİT, 2011 yılında ise İslam Konferansı Teşkilatı’na başkanlık yapacak olan Kazakistan’ın bu tür meselelerde gerçekçi olması gerektiğini de vurguladı. Daha önce bu konuda bir açıklama yapan eğitim bakanı Tuymbayev ise ‘laik düzen ve demokrasi kurallarının hakim olduğu ülkede’ başörtüsünün yerinin olmadığını savunmuş ve bu yasakla ayrımcılığın önlendiğini ileri sürmüştü. Tesettürün mevcut Kazak yasalarına aykırı olduğunu da iddia eden Tuymbayev’e

Kazakistan Adalet Bakanı Raşid Tusupbekov cevap vermiş ve yasaların örtü ile eğitimi ve çalışmayı yasaklamadığını söylemişti. (25 Aralık 2009)

#### **Başörtüsü yasağı kampüs dışına taşı**

İstanbul Üniversitesi, başörtüsü yasağını okul sınırları dışına yayan bir uygulamaya imza attı. İ.Ü.'ye bağlı Avrasya Enstitüsü'nün, Seyyid Hasan Paşa Medresesi'nde düzenlediği "Sosyoloji Üzerine" adlı programa dinleyici olarak katılan iki öğrenci başörtülü oldukları gerekçesiyle salondan atıldı. İstanbul Sosyoloji Topluluğu tarafında düzenlenen "Sosyoloji Üzerine" isimli programa katılan Bilgi Üniversitesi öğrencisi Havva Yıldırım ve Marmara Üniversitesi öğrencisi Havva Nur Tekin'den başörtülü oldukları gerekçesi ile salondan çıkmaları istendi. Salondan çıkmayı reddeden öğrencilere, ancak başörtülerini çıkarmaları halinde salonda kalabilecekleri söylendi. Bu duruma gerekçe olarak da, İstanbul Üniversitesi'ne ait bir program olması gösterildi ve başörtülü olarak salonda bulunmanın yasak olduğu belirtildi. Programa katılmak da ısrar eden öğrencileri bir odaya aldırın salon müdürü, öğrencileri başörtülerini çıkarmaları noktasında ikna etmeye çalıştı. Öğrenciler başörtülerini açmayı reddedince, salondan güvenlik görevlileri tarafından zorla çıkartıldıklarını ifade ettiler. (25 Aralık 2009)

#### **İrkçi gruplar başörtülülere kadını korkuttu**

İngiltere Premier Ligi takımlarının taraftar grupları adı altında bir araya gelen bazı ırkçı holiganların 'radikal İslam'ı bahane ederek, herkese açık alanlarda bazı Müslümanları kadınları korkuttukları bildirildi. Sadece sokaklarda değil, toplu ulaşım araçları ve kamu binalarında da görülen çetelerin gözlerine kestirdikleri azınlıklara saldırdığı vakalar yaşanmasına ilişkin Londra Metropolitan Polis Teşkilatı şefi Paul Stephenson, holigan grupların aşırı sağcı diğer çeteler ile görünmekten çekinmedikleri ve bu durumun endişe verici bir ırkçı eğilim yarattığını belirtti. İngiliz yetkililer son 10 yıl içinde Müslüman gençlere yönelik bakışın sertleştiğini ve İslam karşıtı grupların sayısında önemli bir artış olduğunu vurguladı. (27 Aralık 2009)

#### **'Burka' giyen kadının hasta bebeğine bakmadılar**

Hollanda'da hasta olan 3 aylık bebeğini acil servise götüren bir Müslüman kadının, "burka giydiği" gerekçesiyle içeri alınmaması ayrımcılık tartışmalarına yol açtı. Hollanda'nın Utrecht kentinde meydana gelen olayda, 23 yaşındaki bir Müslüman kadın, hastalanan bebeğini aile hekimi acil servisine götürdü. Bebek ishalde ve saatlerdir sıvı almayı reddediyordu. Küçük bir bebek için hayati tehlikeye neden olabilecek bu durum karşısında, anne bebeğini doktora götürdü. Ancak nöbetçi doktor, "burkalı" olduğu gerekçesiyle Müslüman kadını içeri almadı. Kıyafeti nedeniyle, üstelik üç aylık bebeği hasta olmasına rağmen sağlık hizmeti alamayan kadın, ayrımcılık konularını inceleyen Eşit Haklar Komisyonu'na başvurdu. Komisyon, böyle bir konuyla ilk kez karşılaştıklarını belirterek, konunun inceleneceğini bildirdi. Komisyon'dan yapılan açıklamada, "Aile hekimi acil servisi bir hizmet birimidir. Bir kadının dini inancını simgeleyen bir kıyafet giydiği için hizmetten yoksun bırakılması kabul edilemez" denildi. (30 Aralık 2009)

**TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA  
BAŞÖRTÜSÜ GÜNDEMİ ARŞİVİ  
2010**

# OCAK 2010

## **“Eşi başörtülü tek subay kalmayacak”**

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne (TSK) bağlı Psikolojik Harekât Dairesi'nden emekli Yarbay Şenol Özbek, çok gizli bilgilerin saklandığı ve operasyon planlarının hazırlandığı Özel Harp Dairesi'ni Taraf'a anlatırken, aldıkları eğitimin ideolojik özüne dair bilgiler de aktardı. İran'daki devrimle birlikte dairenin de değiştiğini iddia eden Özbek, “Ara dönemde İran'da bir devrim oldu, ardından Türkiye'de ihtilal. Daha sonra Sovyetler'de bir değişim rüzgârı başladı. Bütün bunların neticesinde tehdit algısı değişti. Komünizm tehdidinin yerini irtica diye bir şey aldı. Ya da bir dönem ikisi birden tehdit kapsamında ele alındı. Teğmenliğimiz döneminde bazı komutanlarımızın, “orduda eşi başörtülü tek subay bırakmayacağız” yönünde açık konuşmalar yaptığını, İslamiyet'ten kopuk ve metafizik bir Türklük vurgusunun ön plana çıktığını hatırlıyorum.” dedi. **(04 Ocak 2010)**

## **Vicdani retçi Aydemir'in annesine askeri cezaevinde başörtüsü yasağı**

İslami inancı gereği silah altına girmek istemediğini söyleyerek, vicdani red kararı alan ve “Müslümanların en temel inançlarını bile bu kadar açık bir şekilde tahkir eden bir kurumda benim yer almam söz konusu olamaz.” diyen Enver Aydemir'e yönelik baskı sürüyor. Son olarak kendisini ziyaret etmeye gelen annesi, başörtüsünden dolayı askeri cezaevine sokulmadı. Mazlumder Ankara Şubesi'nden Üstün Bol tarafından yapılan açıklamada Aydemir'in annesine yapılanları “Cezaevi personeli Enver Aydemir'in eşinin ve annesinin görüşme talebini “başörtülerini kelebek modeli bağlamadıkları” gerekçesiyle geri çevirmiştir. Enver Aydemir'in ailesine bu uygulamaya ilişkin herhangi bir yasal mevzuat sunulamamış ve “emir kulu” olmaktan başka mazerete sığınamamıştır. Adı işkence iddiaları ile birlikte anılan Maltepe Askeri Cezaevinde bile ailesi, Enver Aydemir'le herhangi bir kılık kıyafet dayatması olmadan görüşebilirken, Eskişehir Askeri Cezaevinde yapılan uygulama bu yasağın kişisel fantezilerden ibaret olduğu izlenimi vermektedir. Yurttaşların kılık kıyafetlerine bile hükmetmeye çalışan “tanrı-ordu” anlayışı, modern zamanlarda hukuk devleti kuramına karşı yenilmeye mahkumdur.” dedi. **(05 Ocak 2010)**

## **Mahkemeden peçe yasağı**

Mısır'da, Hüsnü Mübarek Yönetimi tarafından üniversite sınavlarında peçe takılmasını yasaklayan kararı, yargıdan onay aldı. Kahire'de, 55 öğrencinin itiraz başvurusunu değerlendiren mahkeme, hükümetin kararına destek verdi ve peçe yasağının devam etmesine hükmetti. Kararın bir üst mahkemeye taşınabileceği ifade ediliyor. Yüksek Eğitim Bakanı, Ekim 2009'de üniversite sınavlarında öğrencilerin peçe takmasına yasak getirmiş ve ülkede peçe tartışması gündeme oturmuştu. Mısır'ın en önemli eğitim kurumlarından El Ezher Üniversitesi rektörü de, geçen yıl peçe takılmasını yasaklamış ve bu kararıyla büyük tepki toplamıştı. **(04 Ocak 2010)**

## **Merve Şirbini dosyasında suçlamalara ceza**

Almanya'nın Dresden şehrinde başörtülü Merve Şirbini'yi, Alman bir ırkçının, mahkemede bıçaklayarak öldürmesi ve maktulün kocasının da polis tarafından vurulmasından sonra Dresden başsavcılığı mahkeme yargıcı ve polis hakkında soruşturma başlatmıştı. Şehid Şirbini'nin polis tarafından mahkeme salonunda vurulan kocası, mahkeme sırasında yeterince güvenlik önlemleri alınmadığı için davacı olmuştu. Bu olayla bağlantılı olarak Erlangen Üniversitesi Medya Bilimleri bölümünden bayan Sabine Schiffer polisin tavrını ırkçılıkla suçladığından dolayı, hakkında Erlangen İdare Mahkemesi tarafından 6.000 Euro para cezasına çarptırıldı. Dresden savcılığı, bayan Şirbini'nin kocasını vuran polis hakkında yaptığı açıklamada, polis memuruna ne cinayete teşebbüs ne de yaralama suçlaması yapılamayacağını, o anda gerek Rus asıllı Alex W'nin gerekse Merve Şirbini'nin kocası Elvi Okaz'ın her tarafının kanla boyandığını, dolayısıyla polisin tam olarak olaya hakim olmadığını belirtti. Şirbini ailesinin avukatı davayı en yüksek merciye kadar götüreceklerini, gerekirse Avrupa İnsan Hakları mahkemesine başvuracaklarını açıkladı. **(07 Ocak 2010)**

## **İsviçre'de yasak tasarısı reddedildi**

İsviçre'de aşırı sağcıların, başörtüsünü okullarda yasaklamak isteyen yasa teklifi reddedildi. İsviçre Toplum Partisi (SVP) tarafından Zürih Şehir Meclisi'nde gündeme getirilen yasa teklifi 104'e karşı 65 oyla reddedildi. Aynı zamanda Müslüman öğrencilerin Ramazan ayında jimnastik dersine katılmasını da mecburi kılmak isteyen yasa önerisi, iktidar ve muhalefet partileri tarafından reddedildi. İsviçre'de alınan bu karara göre yaş sınırlaması olmadan ailelerin çocuklarını okula başörtülü olarak gönderebileceği belirtildi. İsviçre Danıştay'ı, daha önce benzer bir yasa teklifini inanç özgürlüğüne aykırı olacağı ve Müslüman kökenli çocukların entegrasyonunu zorlaştıracağına karar vermişti. Tartışmalı öneriyi kaleme alan milletvekili Barbara Steinemann'ın başörtüsü yasağını savunurken Türkiye'yi örnek vermesi dikkat çekti. **(07 Ocak 2010)**

**ABD'deki kolej başörtüsü yasağından geri adım attı**

ABD'de güvenlik gerekçesiyle kampüslerinin tüm birimlerinde peçe ve başörtüsünü yasaklayan Massachusetts Eczacılık ve Sağlık Bilimleri Koleji, gelen tepkiler karşısında gereksiz olan uygulamasını değiştirdi ve dini gereklilikler nedeniyle baş ve yüzün örtülmesine izin verdi. Okul ilk olarak eğitim etkinlikleri sırasında öğrencilerin yüzlerini gizleyecek şekilde örtünmelerini yasaklamıştı. Gelen tepkilerin ardından uygulama "tıbbi ve/veya dini gereklilikler dışında" biçiminde değiştirildi. Kolej Müslüman Öğrenciler Derneği Başkanı Ayşe Bajva, ilk uygulamanın "adaletsiz ve anayasaya aykırı" olduğunu belirtti. Çarşaf giymediği belirtilen dernek başkanı kız öğrenci, öğrencilerin kimlik numaralarını belirten kartlarla gezmelerinin öğrenci güvenliğini sağladığını kaydetti. Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi yöneticisi İbrahim Hooper ise Müslüman öğrencileri hedeflediğini söylediği uygulamayı Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu'na şikâyet etti. Konsey başvurusunda 1964 tarihli Sivil Haklar Yasası'na atıfta bulundu ve yasanın çalışanların dini ayrımcılığa tabi tutulmasını yasakladığına değindi. Şikâyetten sonra Kolej'in üst düzey yöneticilerinden biri Hooper'a elektronik posta göndererek yeni politikayı duyurdu. Kolej yöneticisi, "Kimlik tanıma (ID) politikamızı gözden geçirdik ve dini gerekçeler için bir intibak sağladık" dedi ve Konsey'e teşekkürlerini ilettiler. **(09 Ocak 2010)**

**ABD'deki yasaklar Türkiye'yi örnek gösterdi**

ABD'nin Massachusetts eyaletindeki sağlık kolejinde uygulanmak istenen başörtüsü ve peçe yasağı, gelen tepkilerin ardından kaldırılmak zorunda kalırken, süreç içinde ilginç bir bilgi de dikkat çekiyordu. Dini hak ve özgürlüklerin sağlanması adına yasaklı uygulamadan vazgeçilirken, yasağın devam etmesini savunanlar ise bu konuda Türkiye'yi örnek gösteriyor. CNN'nin haberine göre Orta Doğu Forumu yöneticisi Daniel Pipes yasaklılığı destekledi. Geniş kültürel tartışmalara sıcak bakmakla birlikte Kolej'in güvenliğe odaklandığını belirten Pipes, "Burka ve çarşaf aracılığıyla gerçekleştirilen terör olayları ve suçlara ilişkin dünün davasının belgesine sahibim. Bunları yasaklamak hassas bir konu ve bankalarla kuyumcu dükkânları gibi yerlerde bu tip yasaklar uygulanıyor. Terörist saldırılara ilişkin artan kaygılarla birlikte dini pratikler, güvenliğe ağır basacak. Türkiye'de örtünme (hijab) kamu binalarında yasaklanmıştı, öyleyse bu sadece Amerikaya özgü bir kaygı değil" dedi. **(09 Ocak 2010)**

**CNN Türk başörtülü muhabir istememiş**

Zaman'ın Pazar eki için verdiği röportajda, CNN Türk programcılarında Cüneyt Özdemir önemli bir itirafa bulundu. Özdemir, medyada kapıların başörtülü muhabirlere kapalı olmasını eleştirerek, "CNN Türk'te başörtülü muhabir çalıştırmak istedim ama yönetim kabul etmedi." dedi. On yıldır CNN Türk'de 5N 1K'yı hazırlayıp sunan Cüneyt Özdemir'in itirafı, programını anlatırken geldi. Özdemir, programına başörtülü konukların da gelmesini anlatırken şöyle dedi: "Herkesin gelip konuşabileceği bir yer olarak planlamıştık. O çizgide programlar yaptık. 5N 1K, zaman zaman CNN Türk çizgisinin bile dışında kalan özel bir yer oldu... Toplumsal olarak ertelenen başörtüsü sorunuza gelince CNN Türk ilk kurulurken ben yönetime gelin başörtülü bir muhabir alalım demiştim. Ama kabul etmediler. Kimin kabul etmediğini söylesem, şaşırırsınız. Başörtülü birini CNN Türk'te haber için koşarken görmek o dönem benim açımdan ve değişen Türkiye'deki gerilimi yumuşatması anlamında çok önemliydi." **(11 Ocak 2010)**

**Kayıt sürecinde yasak çilesi sürüyor**

2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına başvuru işlemleri devam ediyor. Yükseköğretimin tüm lisans ve ön lisans (sınavsız geçiş dahil) programlarına girmek veya yurt dışında öğrenim görmek isteyen adaylar sınav başvurularını ÖSYM başvuru merkezlerine yaparken, süreç başörtülü adaylar için tam bir işkenceye dönüşüyor. ÖSYM tarafından yayınlanan klavuzda yasakla ilgili şu ifadeler yer alıyor: "Başvuru merkezi görevlisi tarafından 2010-ÖSYS Aday Bilgi Formundaki bilgiler ile birlikte adayın web kamerasıyla alınacak fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğrafın, cepheden, başı açık, adayın kolaylıkla tanınmasını sağlayacak şekilde çekilmiş olması gerektiğinden, başvuru merkezine giderken adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir. Sınav günü bu fotoğraftaki saç, bıyık, makyaj gibi tanınmada önemli rol oynayacak görünüm özelliklerinde bir değişiklik bulunmamalıdır." **(26 Ocak 2010)**

**Balyoz Darbe Planı'nda başörtüsü fişlemeleri**

"Balyoz Darbe Planı" ile ilgili dosyalarda cuntacıların başörtülü kadınları da hedef aldıkları görüldü. Taraf'ın yayınladığı belgelerde Cumhuriyet Gazetesi'ndeki haberlerin ihbar kabul edilerek "Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü'nün talimatı üzerine, türbanlı öğrencilerin açık öğretim sınıflarına girmesine izin verildiği" şeklinde not edilmesi dikkat çekerken, Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki başörtülü öğrenci sayısının da yakından takip edildiği anlaşıldı. Konuyla ilgili olarak darbe planlarında "türbanlı öğrenci sayısının öğretim yılı başından beri artarak devam ettiği ve 418 kız öğrenciden 416'sının halen türbanlı olarak derslere girdiği, konunun İl Emniyet Komisyon Toplantısı'nda gündeme getirildiği, rektörün bilgi vermek üzere bir sonraki toplantıya çağrılmasının kararlaştırıldığı" maddesi yer aldı. Darbe Planları'nda Milli Güvenlik Bilgisi dersine giren subayların istihbarat nitelikli çalışmalar yaptığı görüldü. Örneğin bu durum Bingöl İHL'deki başörtüsü sorununun yakından takip edildiği, "Bingöl İmam Hatip Lisesi'nde, türbanlarını çıkarmamakta direnen 12 kız öğrenciye okul yönetimince 3 gün okuldan uzaklaştırma cezası verildiği" şeklindeki maddeye de yansdı. **(27 Ocak 2010)**

**Cumhuriyet'ten başörtüsü jurnali**

Darbe planlarıyla ilgili iddialarda haberlerinin ihbar kabul edildiği Cumhuriyet Gazetesi, bu kez gizli çekilmiş bir fotoğraf yayımlayarak, başörtülü öğrencileri suçluymuş gibi gösterdi. Fotoğrafın çekildiği okulu ve okul müdürünü adıyla veren gazetenin köşe yazarı Deniz Som, "Türban resmen serbest bırakıldı!" başlığıyla şunları yazdı: "Türbanlı öğrenciler geçen hafta cumartesi günü yapılan açık lise birinci dönem sınavlarına hiçbir uyarı ile karşılaşmadan girdi. Çünkü okul müdürü Mihan Buluttekin, sınavda görevli öğretmenleri, kimsenin kılığına karışmamaları için önceden uyardı. Müdür ayrıca, sınava girenlerin öğrenci değil "türbanlı vatandaş" olduğunu söyleyip onlara hoşgörü ile yaklaşmak gerektiğini bildirdi. Ne diyelim... Şeriat yolunda otomatik pilota bağlanmış Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'dan Allah razı olsun!" (27 Ocak 2010)

**Kırımlı kadının Ukrayna'da başörtü mücadelesi**

25 yaşındaki Kırımlı Susanna İsmailova'nın nüfus cüzdanında başörtülü fotoğraf kullanma hakkı verilmesi için Ukrayna İçişleri Bakanlığına karşı Kiev Bölge İdari Mahkemesinde açtığı davanın duruşması yapıldı. Kırım Haber Ajansı'nın haberine göre daha önce ikamet ettiği Canköy Bölgesi nüfus dairesinin kadınların başörtülü fotoğrafına olumlu yaklaştığına, Bahçesaray Bölgesi nüfus dairesinin ise buna ret cevabı verdiğine dikkati çeken İsmailova, "Kendimi dışarıda başörtüsüz rahat hissetmiyorum. Başörtüyü çıkardığımda insanlar beni belki tanıyamazlardı bile... Bu bizim hayat tarzımız ve demokratik ülkede buna hakkımız olmalı" şeklinde açıklama yaptı. Susanna İsmailova'nın mahkeme temsilcisi avukat Enver Ümerov da "Bu durumda Ukrayna İçişleri Bakanlığının nüfus cüzdanında başsızsız fotoğraf kullanılması konusunda almış olduğu iç kararı, Ukrayna Anayasası ve "vicdan özgürlüğü" yasasına aykırıdır. Bundan dolayı dava, Bahçesaray Bölge Nüfus Dairesi'ne karşı değil, Ukrayna İçişleri Bakanlığına karşı açılmıştır. Süreç kısa sürmeyecek, çünkü bu çatışmanın çözülmesi için Ukrayna Yüksek Mahkemesi ve Ukrayna Anayasa Mahkemesinin kararları gerekecek" dedi. (27 Ocak 2010)

**Kırım Tatarları'ndan 'başörtüsüne' destek çağrısı**

Kiev Kırım Tatar Derneği'nin Kırım Müftülüğünden Müslüman kadınların pasaportlarında başörtülü fotoğraf kullanabilme hakkının tanınması için yardımcı olmasını istemesi, yasağın varlığı boyutları göstermesi açısından ibret verici oldu. Dernekten yapılan açıklamada "Kiev'deki Kırım Tatar derneğimize Müslüman kadınların pasaportlarda başörtülü fotoğraf kullanabilme hakkının tanınması için yardımcı olunması talepleri yöneltiliyor. Bundan dolayı bizler Kırımlı ve Ukraynalı Müslümanların ihtiyaçları doğrultusunda söz konusu sorunu çözmesi talebi ile Ukraynalı Müslümanların yetkili ve resmi idaresine başvuruyoruz. Söz konusu sorunun çözülmesi ve yetkili sonuçların çıkarılması Kırım ve Ukrayna Müftülükleri yetki dâhiline girmesinden dolayı, Kiev Kırım Tatar Derneği, Kırım Müftülüğüne ilgili çağrıda bulundu" denildi. (29 Ocak 2010)

**Başörtüsü takıyorsa burs yok**

Özel bir televizyon kanalına misafir olan ÇYDD Genel Başkanı Prof. Aysel Çelikel, derneğin neden başörtülülere burs vermediğini ilginç bir gerekçeyle açıkladı. Çelikel, başörtülülere burs verilmemesi konusunda kendisini şöyle savundu: "Eskiden ben yönetimde değildim. Tam olarak nasıl yapıldığını bilmiyorum ama ilk ve orta öğretimde türban zaten takılmaması gereken bir şey, belki de dışarıda örtüyorlar. Ben başkanken bu tür birisi gelip benden burs istese, şartları da uygunsuzsa, nedir o şartlar, ekonomik sıkıntı içinde olması, ailesinin birden fazla çocuğu olması, babası annesi aynı şekilde ekonomik sıkıntıda olması, böyle biri benden gelip dernekten burs isterse buna hayır demek hem gayri insani hem de gayri hukuki bir şeydir. Onun için böyle bir şeyin yapılabileceğini hiç düşünmüyorum. Ama bir de şöyle bir şey var. Bursu veren kişi, bizde hem kurumlar hem de kişiler bağışçı olabiliyorlar, bazen bu kişiler şart koyuyor, türbanlıya katiyen vermem diyor. O zaman da tabii ben veremem." Sunucunun "Böyle diyenler de var yani..." şeklinde sorusuna ise Çelikel "O zaman ben eşleştiriyorum herkesin burs aldığı öğrenciyi, isteyenlerle tabii. Tanıştırıyorum öğrenciyle." diye cevap verdi. (29 Ocak 2010)

**Başörtüsü yasağı var diye kış soğuşunda dışarı atıldılar**

Ankara'da ikamet eden Cemil Çınar, ailesiyle geçen hafta yeğenin için İstanbul'a gitti. Marmara Üniversitesi'nin Göztepe Kampüsü'ndeki misafirhaneden rezervasyon yaptırılıp parası ödenmişti. Çınar ailesi misafirhaneye geldiklerinde ummadıkları bir uygulama ile karşılaştı. Cemil Çınar'a eşinin ve kızının başörtülü olmasından dolayı burada kalamayacakları söylendi. Resepsiyon görevlisi, misafirhaneye alması halinde işinden olacağını ifade etti. Resepsiyon görevlisi, yazılı bir kuralın olmadığını, yasağın Marmara Üniversitesi Rektörü'nün sözlü talimatı olduğunu belirtti. Bu yasağı koyanların kaçak güreş yaptığını dile getiren Cemil Çınar, misafirhanede kalmayacağını kaydetti. Paranın iadesi için bir tutanak tutuldu. Tutanağa, "Eşimin ve kızımın başörtüsünün açtırılması nedeni ile rezervasyonumun iptali ve ücretinin iadesini rica ederim." ifadeleri yazıldı. Daha sonra Çınar ailesi için misafirhanede elbiselerini değiştirmeleri amacıyla bir yer gösterilip 15 dakika müsaade verildi. Marmara Üniversitesi'nin başörtüsü uygulamasından zarar görenlerden biri de ailenin kızı Tülay Çınar Aktaş. 2000 yılında üniversitenin Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'ndan mezun olan Aktaş, başörtüsü olduğu gerekçesiyle tam 10 yıldır diplomasını alamıyor. (31 Ocak 2010)

**“Başörtülü antrenman yapar, maça çıkamaz” kararı**

İsviçre'nin Luzern şehri mahkemesi İsviçre açısından radikal bir karara imza attı ve basketbol maçlarında oyuncuların başörtüsü takmasını yasakladı. Sura al-Shawk adlı Irak kökenli 19 yaşındaki oyuncunun bölge federasyonu tarafından başörtülü olarak oyunlara alınmaması kararı üzerine, Al-Shwak; ayrımcılık yapıldığını ve inanç ile kişi haklarını öne sürerek konuyu mahkemeye taşıdı. Mahkeme, federasyonu haklı bularak, başörtüyle maç yapılmasını yasakladı. Mahkeme kararında konunun kişisel, insani veya dinsel haklar açısından bir sorun olmadığını, Uluslararası Basketbol Federasyonu'nun kararı ve teknik zorunluluklar gereğince maçlara başörtülü çıkmayacağı görüşlerine yer verdi. **(31 Ocak 2010)**

## **ŞUBAT 2010**

**Rektör: Misafirler için yasak talimatım yok**

Marmara Üniversitesi misafirhanesinde uygulanan başörtüsü yasağıyla ilgili rektörden özür niteliğinde bir açıklama geldi. Oğlu üniversiteden mezun olan Cemil Çınar'ın eşi ve kızını başörtülü oldukları gerekçesiyle misafirhaneye almayan resepsiyon görevlisinin, rektörün talimatı olmadığı halde böyle bir harekette bulunduğu ortaya çıktı. Rektör Prof. Dr. Necla Pur, olay karşısında çok üzülüğünü belirtirken, yaşananların bir hatadan kaynaklandığını söyledi. Misafirhanede kalmak için gelen anne ve kıza resepsiyon görevlisinin 'Rektörün kesin talimatı var. Başörtülü kimseleri içeriye alamayız.' sözlerinin kendisiyle bir alakası olmadığını vurgulayan Pur, "Kesinlikle öyle bir talimatım yok, resepsiyon görevlisi kendince konuşmuş. Büyük bir yanlışlık yapılmıştır. Aileyle görüşüp gönüllerini alacağım." dedi. Rektör, böyle bir olayın bir daha yaşanmaması için görevlilerle konuşacağını aktardı. **(02 Şubat 2010)**

**Necla Uygur, Emine Erdoğan'a uygulanan GATA yasağını anlattı**

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın hafta sonu TRT 1'de katıldığı bir programda, eşi Emine Erdoğan'ın başörtüsü sebebiyle Nejat Uygur'u GATA'da ziyaret edemediğini açıklaması üzerine yaşananların birinci elden tanığı Nejat Uygur'un eşi Necla Uygur, 'o günü' Zaman'a anlattı. Hastane yönetiminin 'başı örtülü, kabul edemeyiz' demesi üzerine 'geçmiş olsun' ziyareti Ankara Kalesi'nde gerçekleşmiş. Buluşmada Emine Hanım'la dertleştiklerini dile getiren Necla Uygur, hâlâ o anın üzüntüsünü yaşadığını söylüyor: "Gelseler şeref vermiş olacaktı. İnanın o kadar mahcup oldum ve üzüldüm ki. Bir başbakanın eşi hastanede bir sanatçıyı ziyaret edecek ve kabul edilmeyecekti. Demek çocukların başı kapalı olsaydı onlar bile babalarını ziyaret edemeyecekti." **(02 Şubat 2010)**

**Fransa'da eşi peçeli adamın vatandaşlık başvurusu reddedildi**

Fransız hükümeti, 'Fransız eşine zorla peçe taktırdığını' iddia ettiği yabancı uyruklu bir kişinin vatandaşlık başvurusunu reddetti. Böylece parlamentoda peçeye yasak getirilmesi tasarısı henüz onaylanmadan, uygulama hayata geçmiş oldu. Aslen hangi ülkeden olduğu belirtilmeyen kişinin Fransız eşiyle birlikte Fransa'da yaşayabilmek için vatandaşlık başvurusu yaptığı kaydedildi. Göçmenlerden Sorumlu Bakan Eric Besson, Fransa'da yasaların vatandaşlık isteyen herkesin 'uyum göstermesi' gerektiğini savundu, vatandaşlık başvurusu yapan kişinin, "eşine peçe takması için baskı yaptığını ve özgürlüğünü kısıtladığını" iddia etti. **(03 Şubat 2010)**

**GATA'da başörtülüler için fişleme defteri**

GATA Haydarpaşa Hastanesi'nde başörtülü hasta ve hasta yakınlarına başörtüsünün altına takılan bone için yasak uygulanıyor. Yasağın talimatı ise GATA Haydarpaşa Komutanı Tümgeneral Tuncay Çakan tarafından verildi. Yasak kapsamında GATA'nın nizamiyesinde "Bone Teslim Defteri" tutuluyor. Hasta, hasta ve personel yakınları girişte başörtülerindeki iğneleri ve bonelerini çıkarmaya zorlanıyor. Başörtülerindeki iğneleri ve bonelerini çıkarmaya zorlanan hasta, hasta ve personel yakınları aksi halde hastaneye alınmıyor. Bu dayatma karşısında çaresiz bonelerini çıkararak içeri girenler de resmen fişleniyor. Tüm nizamiyelerde tutulan Bone Teslim Defteri'ne, kişinin adı soyadı, niçin geldiği, kiminle görüşeceğine kadar tüm bilgileri kalem kalem işleniyor. 'Bone Teslim Defteri' tutulmasına tepki gösteren hasta ve hasta yakınları "bonelerin geri verilmesinde karışıklık çıkmaması" gerekçesiyle yapılan uygulamaya karşı çıkıyor. Amacın fişleme olduğunu belirten hasta yakınları sorunun bir kimlikle çözülebileceği halde deftere tek tek kayıt tutulmasının maksatlı olduğunu belirtiyor. **(03 Şubat 2010)**



**Başörtüsü yasağına tepki olarak kimliğinden “İslam” ibaresini kaldırttı**

Başörtüsü taktığı için öğrencisi olduğu Diyarbakır Hamravat İlköğretim Okulu’ndan bir başka okula sürgün edilen Ece Nur Özel’in babası Murat Özel, kimlik kartının dini hanesinde yazan İslâm kelimesini, Türkiye’de inanç özgürlüğüne engel olduğu gerekçesiyle sildirdi. İnançları yüzünden cüzzamlı muamelesi görmekten artık usandıklarını belirten ve ilgili kamu personeli hakkında dava açan baba M. Murat Özel, inanç özgürlüğünün devlet güvencesi altında olması gerekirken bizzat devlet tarafından sınırlandırıldığını ifade etti. Bu duruma daha fazla tahammül edemediğini belirten Özel, nüfus cüzdanında yazan İslâm ibaresinin çıkartılması için Diyarbakır Nüfus Müdürlüğü’ne bir dilekçeyle başvurdu. Özel’in verdiği dilekçede, “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık kimlik kartımın dini hanesinde yazan İslâm kelimesinin ülkemde bir değer ve anlam ifade etmediği, ailemin ve kendimin yazılan bu dinin gereklerini yapmamın engellendiği gerçeğinden hareketle, kimlik kartımdaki İslâm ibaresinin çıkarılmasını ya da İslâm inancının gereklerini yerine getirmenin önündeki engellerin kaldırılmasını talep ederim” ifadeleri yer aldı. Murat Özel’in dilekçesini işleme koyan Diyarbakır Nüfus Müdürlüğü, Özel’in kimliğindeki din hanesini sildi. (05 Şubat 2010)

**“Camiye ayakkabıyla giriliyor mu ki, GATA’ya türbanla girilebilsin”**

Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin düzenlediği Halkın Gündemi isimli program öncesinde gazetecilere açıklama yapan Mustafa Akaydın, Başbakan Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan’ın Gülhane Askeri Tıp Akademisi’ne (GATA) alınmamasına ilişkin açıklamalarda bulundu. Başörtüsüne ilişkin son noktayı Danıştay ve Anayasa Mahkemesi’nin koyduğunu savunan CHP’li Akaydın, ordunun kurallarının olduğunu ve kendisinin de yıllar önce kravatsız olduğu için ordu evine alınmadığını söyledi. ‘Ben de orduya alınmadım’ diyen Akaydın, “Bu olaylardan dolayı ben askeriye küsmedim. Camiye ayakkabı ile girebiliyor muyuz? Nedir bu duygu sömürsü. Bu suni gündemi ayakta tutmanın bir manası var mı? Ordu demiş ki ben türbanı geleneksel Türk kadını örtüsü olarak kabul etmiyorum. Başörtülü olarak alabilirim ama türbanlı olarak alamam demiş. Olay bu kadar basit. Nedir bunu kaşıyıp da mağdur edebiyatı yapmak. Kadının başıyla kılıyla tüyüyle politika yapıp da oy avcılığı yapmaya kalkmak bunların hepsi ayıp şeylerdir.” diye konuştu. (09 Şubat 2010)

**Misafire başörtüsü vetosunun mucidi Sezer**

Eski Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer döneminde yabancı bir devlet adamının eşine, başörtüsü nedeniyle veto uygulandığı ortaya çıktı. Ahmet Necdet Sezer, Çankaya Köşkü’nde uyguladığı başörtüsü yasağını uluslararası boyuta taşımış, eşi başörtülü olan Afgan Cumhurbaşkanı Karzai’yi Türkiye’ye eşsiz davet etmişti. Bu skandal, Sezer’in Çankaya Köşkü’nde verdiği akşam yemeğinde patlak verdi. Çankaya Köşkü’ndeki yemek sırasında Hamit Karzai, Semra Sezer’e “Sizi Afganistan’da görmekten büyük onur duyuyoruz” dedi. Semra Sezer ise buna karşılık olarak, “Ama siz eşinizi getirmemişsiniz” şeklinde cevap verdi. Bunun üzerine Karzai, “Bana davet gönderilirken eşim davet edilmedi. Davet edilseydi onu da getirirdim” diyerek, sözlerini şöyle sürdürdü: “Zira bizim ülkemizin parlamentosunda şu an 24 kadın milletvekili var. Kadınlarımızın siyasette aktif olarak yer almalarını destekliyoruz. Bu konuda bizim açımızdan herhangi bir sıkıntı yok.” (11 Şubat 2010)

**Atatürkçü Düşünce Derneği’ne başörtülü üye yapılamaz**

Ankara’da gerçekleştirilen Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Genel Yönetim Kurulu Toplantısı’nda kamuoyundan gizlenen ve karar defterine işlenen kararların başında başörtüsü yasağı geldiği bildirildi. ADD’ye üyelik için ön şartın ‘başörtüsüz’lük olduğunun belirtildiği 21 No’lu kararın 9. maddesinde İslâm’ın emri örtüden “sıkmabaş” ve “türban” olarak söz ediliyor. Kararda şu ifadeler yer veriliyor: “Genel merkez üyelik kabulü için şubelerden gönderilen türbanlı ve sıkmabaş kayıtlarının reddedilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.” 11 No’lu kararda ise “Bir siyasal simge oluşturabilecek şekilde türban anlamına gelmeyen geleneksel Anadolu kadınının başörtüsü ile fotoğraf verenlere kimlik düzenlenerek üyeliğine kabulüne oy çokluğu ile karar verilmiştir” ibarelerine yer verildi. ADD Genel Sekreteri İzzet Polat Ararat, aldıkları iki kararı doğrularak, “Üyelerimize verdiğimiz kimlik var. O kimliklerde kullanılacak fotoğrafların türbanlı olmamasına karar verdik. Bizler Atatürkçüyüz. Siyasal simgeyi kabul etmiyoruz” dedi. (14 Şubat 2010)

**Almanya’da başörtülü öğrencinin sınıftan atılması inceleniyor**

Almanya’nın Oberhausen şehrinde bir gymnasiumda (en yüksek seviyeli lise) 2008 yılında onuncu sınıf öğrencisi Müslüman bir kız, başörtüsünden dolayı okul müdürü tarafından sınıftan atılmıştı. Bunun üzerine Müslüman başörtülü öğrenci mahkemeye başvurarak okul müdüründen zor kullandığı için davacı oldu. Düsseldorf Savcılığı şimdi müdür hakkında inceleme başlattı. Savcı Michael Schwarz problemin okul müdürlerinin öğrencilerin kıyafetleri konusunda ne kadar yetkili olduğu sorunu olduğunu belirtti. Bosnalı Müslüman öğrencinin ‘Kimar’ adı verilen ve başıyla birlikte omuzları üzerinden vücudunun üst kısmını örtmesi, gymnasium müdürü tarafından bir problem olarak algılandı. Müdüre göre Bosnalı Müslüman kız öğrencinin taşıdığı örtü bir mesaj imiş ve toplum içerisinde yapılan tartışmalar böylece okula taşınmış oluyormuş. (14 Şubat 2010)

**MEB ilköğretimdeki sorunu görmezden geldi**

Diyarbakır milletvekili ve BDP genel başkanı Selahattin Demirtaş'ın, Diyarbakır Merkez Hamravat İlköğretim Okulunda okuyan 12 yaşındaki Ece Nur Özel'in başörtüsü taktığı gerekçesiyle başka bir okula sürgün edilmesi ile ilgili Meclis'e verdiği soru önergesi cevaplandırıldı. Demirtaş'a cevap Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'dan geldi. Çubukçu cevabında, başörtüsü taktığı gerekçesiyle okuduğu okuldan ve ders arkadaşlarından koparılıp oturduğu evin kilometrelerce uzağındaki bir okula sürgün edilen 12 yaşındaki Ece Nur Özel'in eğitim hakkının elinden alınmadığı ve kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı hareket ettiğinden dolayı sürgün edildiği ifade edildi. Cevapta, Ece Nur'un mevcut kılık kıyafet yönetmeliği çerçevesinde eğitimine devam ettiği vurgulanması ise kamuoyunu yanıltma olarak değerlendirildi. Çünkü Ece Nur Özel, sürgün edildiği Vali Nafiz Kaya İlköğretim Bölge Okulu'nda eğitimine başörtülü olarak devam ediyor. **(16 Şubat 2010)**

**Komutan: Eşin Allah rızası için örtünüyor ama yukarıdan emir var!**

Namaz kıldığı ve eşi başörtülü olduğu gerekçesiyle yüzbaşılık rütbesindeyken Yüksek Askerî Şûrâ (YAŞ) kararıyla 1997'de Türk Silâhlı Kuvvetleri'nden (TSK) atılan Niyazi Budak, Yeni Asya'ya yaşadığı sıkıntıları anlattı. İnancı sebebiyle yaşadığı haksızlıkları gözler önüne seren Budak, atılma sürecinde komutanıyla arasında eşinin başörtüsü sebebiyle yaşanan bir diyalogu şöyle aktardı: "Başörtüsü ile ilgili sıralı komutanlardan çeşitli ikazlar aldım. Ben de eşimin başörtüsünün tamamen bizim inancımızdan kaynaklandığını ve maksadımızın Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu izah etmeye çalıştımsa da nafile tabii ki. Yaklaşık bir yıl sonra bu tür sıkıntılar devam ederken, Tabur Komutanın tayini çıktı ve gitmeden önce beni odasına çağırarak şöyle dedi: "Bak Niyazi, ben seni bir yıldır takip ettiriyorum. Eşinin başörtüsünü, Allah rızası için taktığına ben inandım. Çünkü, astların arasında ayırım yapmadın, onlara dinî propagandada bulunmadın, işini düzgün yaptın. Ama yukarıdan kesin emir var. Ya eşin başını açacak ya da ordudan atılacaksın." Ben de kararımızın kesin olduğunu ve gerekli işlemleri yapabileceğini söylemekle yetindim. **(17 Şubat 2010)**

**"Bizim başörtüsü ile falan ilgimiz yoktu"**

Gerçekleştirildiği andan itibaren başörtüsü karşıtı bir kampanyaya dönüşen Danıştay saldırısının arkasındaki ilişkiler gün yüzüne çıkarken, sanıklardan itiraflar da gelmeye devam ediyor. Son olarak Birinci Ergenekon davası kapsamında Danıştay cinayeti sanıklarından İsmail Sağır savunmasını yaptı. Cumhuriyet Gazetesine bombalı eylem olayından başlayıp Danıştay cinayetinin işlenmesi ve yakalanmasına kadar ki süreci mahkemeye anlatan Sağır, "Bizim başörtüsü ile falan ilgimiz yoktu" dedi. Osman Yıldırım'ın kendisine, "Alparlan Aslan'ın bir işi var siz de yanında gidin" dediğini belirten Sağır, "Yıldırım elime de bir başörtüsü verdi, bunu tellere asarsın dedi ama ben hiçbir şey anlamadım. Durup dururken niye böyle bir şey yapıyoruz dedim kendi kendime." şeklinde konuştu. **(23 Şubat 2010)**

**Başörtülü ninenin hak mücadelesi sonuç verdi**

Mide ağrısı nedeniyle Eskişehir Alanönü Sağlık Ocağı'na tedavi olmaya giden başörtülü kadını muayene etmeyen doktora ihtar verildi. 2009 yılı Eylül ayında, Eskişehir ili, Alanönü Sağlık Ocağı'na şiddetli mide ağrısı şikayeti ile başvuran Fatma Arduç, Alanönü Sağlık Ocağı'nın aile hekimi Dr. Gülsen Yener tarafından önce başörtüsüyle muayene edilmek istenmeyen, sonra da "kimlikteki başörtülü fotoğrafın hastaya benzemediği" gerekçesi ile muayene edilmemişti. Söz konusu olay üzerine, Mazlumder İstanbul Şubesi harekete geçerek Sağlık Bakanlığına "ailenin iddiaların araştırılması ve doğru olması halinde doktor hakkında işlem başlatılması" talepli bir yazı gönderip cevabi yazı istedi. Sağlık Bakanlığı'nca gönderilen cevabi yazıda, "Dr. Gülsen Yener hakkında inceleme başlatıldığı ve meslek ilkelerine aykırı hareket ettiği tespit edildiği ifade edilerek ilgili doktorun ihtar edildiği" bilgisi verildi. Dr. Yener'in tabi olduğu mevzuat gereği, Yener ikinci kez meslek ilkelerini ihlal eden bir fiil işlerse sözleşmesi sona erecek. **(24 Şubat 2010)**

**"Kaldırın başörtüsü yasaklarını" imza kampanyası**

Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği (AKDER), başörtüsü yasağının kaldırılmasını gündemleştirmek için bir imza kampanyası başlattı. Kampanya bildirisinde, "Aşağıda imzası bulunan kurum ve kişiler olarak bizler darbeler tarihi ile yüzleşme inisiyatifinin toplumun çeşitli kesimleri tarafından ortaya konduğu ve darbe planlayanların yargılandığı bu süreçte 28 Şubat'ın temel taşı olan bu vahim yasağın ortadan kaldırılmasını talep ediyoruz. Bizler "bu ülkede kadınların kıyafetleri yüzünden aşağılanmasını, haklarının gasp edilmesini, tacize uğramalarını istemiyoruz" diyen herkesi bu ahılsız yasağa karşı sesini yükseltmeye ve 'ama'sız bir mücadeleye çağırıyoruz. Hükümeti de bu vahim yasağı hayatın her alanından kaldırması için derhal göreve davet ediyoruz. Başörtülü kadınların sabırla yaşayacağı bir 987 yılı daha yok!" ifadelerine yer verildi. Blog sitesinde imzaya açılan bildiriye aralarında yazar ve gazetecilerin, siyasi parti temsilcilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının olduğu birçok isim ve kurum da destek verdi. Bildiriye çeşitli şehirlerde başörtüsü eylemleri düzenleyenler Türkiye Başörtüsü Platformları'nın bazı bileşenleri de destek verdi. **(25 Şubat 2010)**

**“Türban takıp gelen kenelere acımayın”**

Bir internet sitesinde yayınlanan ses kaydında Balyoz Darbe Planı zanlılarından Tümğ. Metin Yavuz Yalçın'ın, başörtülü kadınlara yönelik ağır ifadeler kullandığı ortaya çıktı. Ses kaydında “Son olarak bir şey daha söyleyeyim: baştan söyleyecektim unuttum. Eeee şimdi maiyetinizdeki personelin aile yapılarını inceleme göreviniz var değil mi? Buna çok dikkat edin arkadaşlar. Eee bizde oldu takip ediyorlar, türban takıp lojmanların girişinden önce çıkarıp içeri girip içeride takanlar o modelde insanlar da var. Hiç acımayın arkadaşlar, hiç acımayın. Hiç kimse silahlı kuvvetlerin sırtında, o neydi o yapışan şeyler söyle. Kene gibi bilmem ne gibi yok, hiç acımayın. Bu söylediğim birlik bütünlüğü tehlikeye atabilecek, her hangi bir harekette bulunan personele acımayın. Bir anda yara başka yerlere dağılabilir...” denildiği anlaşıldı. (25 Şubat 2010)

**28 Şubatın yasağcı valisinin adını okulumuzda istemiyoruz**

Mazlumder Bursa Şubesi, 28 Şubat Darbesi'nin yıldönümünde, Bursalılara özellikle İmam hatiplilere yönelik yasağcı uygulamalarıyla büyük tepki toplayan zamanın valisi, Vali M.Orhan Taşanlar İlköğretim Okulu önünde bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasına okulda okuyan bazı öğrenciler ve semt sakinleri destek verdi. Basın açıklamasını Mazlum-der Şube Başkanı Hasan Ünal yaptı. Ünal; okuldan Vali M.Orhan Taşanlar isminin kaldırılıp, yerine başörtüsü zulmü yüzünden okuluna sokulmadığı için dışarıda kamyonetin altında kalan ve bacağını kaybeden Dilek Gürgen'in isminin verilmesini yetkililerden talep etti. Basın açıklaması çevredeki sakinlerin yoğun alkışları arasında sona erdi. (28 Şubat 2010)

## MART 2010

**İlköğretim öğrencisine velisi olmadan tutanak imzalatıldılar**

Diyarbakır Yenişehir İlköğretim okulunda okuyan 8'inci sınıf öğrencisi Sebiha Alaş, başörtüsü taktığı için okul yönetiminin tecridine maruz kaldı. Sebiha Alaş'ın velisi Necmettin Alaş, kendi iradesiyle 3 aydan beri kızının başörtülü olarak okuluna gittiğini ve 3 aydır öğretmenler ve okul yönetiminin çeşitli baskılarına maruz kaldığını söyledi. Kızına başörtülü olduğu gerekçesiyle ilk önce uyarı, daha sonra kınama cezası verildiğini belirten veli Alaş, ayrıca kendisinden habersiz okul yönetiminin kızına zorla bazı belgeleri imzalatıldığını söyledi. Alaş, “Okul yönetimi açıkça suç işliyor” dedi. (02 Mart 2010)

**İlköğretim öğrencisine okul yönetiminden “peruk” teklifi**

Diyarbakır Şair Sırı Hanım İlköğretim Okulu 8'inci sınıf öğrenci Büşra Ayata, başörtüsü taktığı için okul yönetiminin tecridine maruz kaldı. 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminin başlamasıyla birlikte kızının başörtülü olarak okula gittiğini belirten veli Sezai Ayata, Şair Sırı Hanım İlköğretim Okulu yönetiminin buna şiddetle karşı çıktığını söyledi. Kılık kıyafet kanununa muhalefet ettiği gerekçesiyle kızının derslere sokulmadığını anlatan Ayata, yönetiminin kendisini çağırarak uzlaşmaya çalıştığını, söyledi. Ayata okul idarecilerinin teklifleri hakkında şu bilgileri verdi: “Okul yönetimi bana bazı tekliflerle bulundu. Örneğin ‘özel bir oda hazırlayıp öğrenci bu odada üstünü değiştirsin ve aldığımız peruğu taksın veya okul kapısına kadar örtülü gelsin okula adımını attığı zaman başörtüsünü çıkarsın veya siz onu okula göndermeyin biz geldi diye gösteririz’ şeklinde tekliflerle bulundular... Kızım sırf başörtüsü taktığı için başta okul yönetimi olmak üzere öğretmenlerin tecritlerine maruz kaldı. Sürekli bir bahane ile kızımı Okul Müdürünün yanına çağırıyorlar ve orada köşeye sıkıştırıp başını açması için baskı uyguluyorlar. Bu da yetmezmiş gibi teneffüslerde oturup sohbet ettiği arkadaşlarına da baskı uygulayarak, kızımı yalnızlaştırmaya çalışıyorlar. Bunu yapan da okul yönetimidir.” diye konuştu. (02 Mart 2010)

**Başörtülü öğrencilerin sürgün ve tecridine tepki**

Diyarbakır'da başörtülü ilköğretim öğrencilerinin okul yönetimleri tarafından çeşitli baskılara maruz kalmalarına Diyarbakır'daki kuruluşlardan tepki geldi. Özgür-Der Diyarbakır Şube Başkanı Serdar Bülent Yılmaz, okul yönetimlerinin öğrencilerin elinden eğitim hakkını alamayacaklarını söyledi. Yılmaz, idari birçok uygulamanın hukuki olmadığını bildirdi. Okul yönetimi tarafından öğrencilerin rencide edildiğini, baskı altına alındığını ve tehdit edildiğini kaydeden Yılmaz, 28 Şubat sürecinde yaşanan uygulamaların birçoğunun fiiliyatını kaybettiğini, bu yasağın da kısa zamanda fiiliyatını kaybedeceğini belirtti. Mazlumder Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Çoban da yaşanan bu durumu, 28 Şubat dönemi sürecinde yaşanan yasakların devamı olarak değerlendirdi. Öğrencilerin başka okula sürgün edilmesi, baskı altına alınması, ikna odalarında ikna edilmeye çalışılmasının ve peruk takmaya zorlanmasının mevzuatta yeri olmadığını kaydeden Çoban, öğrencilere uygulanan yasağın tamamen keyfi olduğunu belirterek, okul yönetiminin böyle bir uygulamaya hakkı olmadığını söyledi. Yasağın herhangi bir dayanağının

olmadığını bildiren Başkan Çoban, okuldaki kılık-kıyafet yönetmenliğinde başı açık bir şekilde eğitim göreceğine dair hüküm olmadığının altını çizdi. Mustazaf-Der Genel Başkanı Hüseyin Yılmaz, "Okul yönetimi tarafından hiçbir öğrenciye baskı yapılmaması gerekir, öğrenciler ikna odasına sokulamaz" dedi ve yasağın vicdani, ahlaki ve insani olmadığını kaydetti. **(03 Mart 2010)**

#### **Başörtülülerin 28 Şubat'ı bitmedi**

Diyarbakır'da başörtülü öğrencilere yönelik uygulamaları kınayan Özgür Eğitim-Sen Tokat Temsilciliği bir basın açıklaması yaparak "Dini inançları gereği örtünen fakat en temel insani hakları gasp edilen Ece Nur Özel, Sebiha Alaş ve Büşra Ayata hakkında okul yönetimlerinin yaptıkları tüm işlemlerin suç olduğunu ve haklarında gerekli soruşturmaların açılması gerektiğini hatırlatmak istiyoruz." dedi. Açıklamada "Son yıllarda "Hükümet yıpranmasın" bahanesi ardına saklanan Milli Eğitim Bürokratları, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile okul yönetimleri, üzümlük ifade etmek istiyoruz ki; başörtüsüne karşı son derece menfi ve katı bir tutum takınarak, 28 Şubat sürecini aratmayacak uygulamalara imza atıyor. Başörtüsü özgürlüğünü herkesten önce savunması gerekenlerin yasakçılık yaptığı bir süreçte sivilleşme, özgürleşme ve normalleşme gibi kavramlarla yapılan izahların ayağı yere ne kadar sağlam basabilir? Adalet, hakkaniyet ve özgürlük herkes için tesis edilmediği sürece toplumsal barış ve huzur ne kadar gerçekleşebilir?" denildi. **(03 Mart 2010)**

#### **CHP üyeleri çarşafa karşı eylem yaptı**

Mersin'de, halifeliğin kaldırılışının 86. yıldönümü nedeniyle bir araya gelen yaklaşık 100 CHP'li kadın, üzerlerine geçirdikleri çarşafı yırtarak gerçekleştikleri eylemle "Cumhuriyet'e sahip çıktıklarını" söyledi. Atatürk Caddesi'ndeki Atatürk Evi önünde toplanan CHP'li kadınlar adına İl Kadın Kolları Başkanı Havva Ongunsel yaptığı açıklamada Mustafa Kemal Atatürk'e şükran borçlarını sunmak için bir araya geldiklerini belirtti ve "Ülkemiz üzerinde kara bulutlar dolaşiyor. Türkiye Cumhuriyeti'ni tehdit edenlere karşı birlik olmaya, devrimlerimize sıkı sıkı sahip çıkmaya devam edeceğiz" dedi. Ongunsel'in konuşmasının ardından, CHP'li kadınlar, yanlarında getirdikleri çarşafı dört bir yanından çekiştirip yırttılar, parçalarını yere atıp ayaklarıyla da ezdiler. **(03 Mart 2010)**

#### **Hollanda'da erkek bir profesör ırkçı vekili protesto için başörtüsü taktı**

Yaptığı propaganda konuşmalarında, yerel yönetimlerde söz sahibi olduklarında, belediyelerde ve belediyelerden sübvansiyon alan kurum ve kuruluşlarda çalışan başörtülü Müslümanların işine son vereceklerini söyleyen aşırı sağcı Özgürlükler Partisi lideri Geert Wilders'e ilk tepki Hollandaca öğrenmeni Doç. Dr. Jos Baisjens'ten geldi. Het Plein Kolejinde öğretim üyesi yapan Doç. Dr. Jos Baisjens ateist olmasına rağmen ülkede yaşayan 1 milyona yakın Müslümanı dışlayıcı hareketlere tepki olarak okula giderken ve mahallede, başörtüsü takarak tepkisini gösterdiğini söyledi. Politikacı olmadığını ancak bir eğitimci, bir baba, bir eş ve ülkesinin vatandaşı olarak bunu kendine görev edindiğini söyleyen 43 yaşındaki Doç. Dr. Jos Baisjens, Geert Wildersin Müslümanların başörtüsüne karşı söylemlerinin bir eğitimci ve bir insan olarak kendisini rencide ettiğini söyledi. Ateist olduğunu ancak inançlarla alay edilmesine ve dışlamaya karşı olduğunu ifade eden Baisjens, herkesin dininin gereğini özgürce yerine getirebilmesi gerektiğini, insanların dini özgürlüğünü kısıtlayanların önüne engel koyulması gerektiğini, bu yüzden de böyle bir eylem gerçekleştirdiğini söyledi. **(03 Mart 2010)**

#### **28 Şubatçılar başörtüsünü sokakta dahi yasaklamaya kalkmışlar**

28 Şubat darbe sürecine dair Zaman Gazetesi'nde yayınlanan ve Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Hukuk Müşavirliği'nin imzasını taşıyan 10 maddelik teklifte cami dışında kalan kamu ve özel bütün mekânlarda başörtüsünün yasaklanması isteniyor. Başörtüsü, hastaneler, işyerleri ve siyasi parti faaliyetlerinde yasaklanıyor. Yasak bununla da sınırlı değil. "Herkes açık genel yerler" in de yasak olacağı yazılmış. Bu hüküm, otobüs, kafe hatta sokakta bile başörtüsünün yasak olacağı anlamına geliyor. Din eğitimi yapanlar için de ağır cezalar öngörülüyor. Din eğitimi için bireysel faaliyette bulunanlar için 8 yıla kadar hapis cezası düşünülüyor. **(04 Mart 2010)**

#### **Başörtülü hanımlar Meclis'te ikna odalarını anlattı**

28 Şubat'ın başörtüsü yasağı mağduru öğrencileri BDP vekili Ufuk Uras'ın girişimiyle TBMM'ye gelerek, "İstanbul Üniversitesinde kurulan ikna odaları" nı anlattılar. Başörtülü oldukları için ikna odalarında baskı altına alındıklarını belirten başörtülüler, kılık kıyafet genelgesine uymayı taahhüt eden bir belgeyi imzalamaya zorlandıklarını belirttiler. Meclisteki partilerin grup başkanvekilleri ve milletvekilleri ile görüşen başörtülüler, yıllardır büyük mağduriyetlere yol açan yasağın kaldırılması için herkesin üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmesi çağrısında bulundular. Toplantıyı düzenleyen Ufuk Uras, sorunun "monolitik devlet yapısı ve siyasi uzantılarının demokratikleşmeye direnişlerinden" kaynaklandığını savunarak, bütün mağdurların yan yana gelmesi ve buna izin vermemesi gerektiğini kaydetti. Uras, insanların bir kalıba sokulmasına karşı olduğunu ifade etti. BDP Grup Başkanvekili Bengi Yıldız, "Sistemden mağdur olanların birbirine sahip çıkması lazım" dedi. **(05 Mart 2010)**

**Başörtülü ilköğretim öğrencilerine yönelik sürgünler sürüyor**

Hamravat İlköğretim Okulu'nda başörtüsü taktığı gerekçesiyle okulunda sürgün edilen 12 yaşındaki Ece Nur Özel ile başlayan süreç yeni başörtülü öğrencilerle devam ediyor. İlköğretim 8. sınıf öğrencileri Büşra Ayata ve Sabiha Alaş'ın okullarında sıkıntı yaşadığı bir süreçte İnönü İlköğretim Okulu 6'ncı sınıf öğrencisi Sema Gökdemir de okula başörtülü gitme kararı verirken, son sürgün haberi de Ece Nur'un eski okulundan geldi. Hamravat İlköğretim Okulu, Ece Nur'un sınıf arkadaşı Feyzan Atli için de sürgün kararı aldı. Konuyla ilgili açıklama yapan Özgür-Der Diyarbakır Şubesi Başkanı Serdar Bülent Yılmaz, "Ece Nur Özel'in sürgün edilmesiyle başlayan, Büşra Ayata ve Sebiha Alaş ile sürdürülen bu keyfi yasağı kınıyor, mağduriyetler daha fazla çoğalmadan yetkilileri önlem almaya çağırıyoruz. Yasakçıların Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun "mevcut mevzuat hükümleri" söyleminden beslendiğini hatırlatıyor, Ak Parti iktidarını insan hak ve özgürlüklerine aykırı olan söz konusu "mevzuat hükümleri"ni gözden geçirmeye davet ediyoruz." dedi. **(05 Mart 2010)**

**İstanbul Barosu örtüyü "kafeslenmek" diye görüyor**

İstanbul Barosu Başkanlığı; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla yayınladığı basın açıklamasında, "Laik Cumhuriyetin büyük çaba ve özverilerle; tecrit edildikleri kafesler arkasından çıkarmaya uğraştığı kadınlar, bugün yeniden örtünmeye, eve yönlendirilmeye çalışılmaktadır" ifadelerini kullandı. İstanbul Barosu Başkanlığı, kadınların örtünmesini de "kafese girmek" olarak tanımlayıp başörtülü kadınların toplumdan tecrit edildiğini iddia etti. İstanbul Barosu Başkanlığı'nın açıklamasında; şöyle denildi: "Laik Cumhuriyetin büyük çaba ve özverilerle; tecrit edildikleri kafesler arkasından çıkarmaya uğraştığı kadınlar, bugün yeniden örtünmeye, eve yönlendirilmeye çalışılmaktadır. Kadının hala siyaset alanında, yerel yönetimlerde, mülki yönetimlerde adı yoktur." **(08 Mart 2010)**

**CHP'li Arat çarşaf yırtanlara arka çıktı**

Balççek Pamir'in sunduğu Söz Sende programına katılan CHP Milletvekili Necla Arat Mersin'de CHP'li kadınların çarşaf yırtması hakkındaki "Orada çarşaf giyen kadınlara karşı yapılan bir eylem yoktu. Orada bir simge olarak çarşaf vardı. Bu simge olarak çarşaf neyi simgeliyordu kadınların gözünde? Bir İran devriminde bayrak haline getirilmiş olan siyasal İslamı. Siyasal İslam bir yerde şeriat kurallarının yaşanmasını bekleyen ve isteyen bir anlayış değil mi?.. Onlar çarşafın simgelediği zihniyete karşı orada o olayı gerçekleştirdiler." diyerek, Mersin'de çarşaf yırtan CHP'li kadınların gösterisine destek çıktı. **(09 Mart 2010)**

**AKDER kampanya imzalarını Başbakan Erdoğan'a teslim etti**

Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği (AKDER) başörtü yasağının kaldırılması için başlattığı "28 Şubat Bin Yıl Süremez" imza kampanyasına gelen imzalar, Uluslararası Kadın Hakları Konferansı Toplantısı'nda imzaları Başbakan Erdoğan'a elden teslim edildi. AKDER Genel Sekreteri Neslihan Akbulut, Erdoğan'a imzaları "Sayın Başbakanım, başörtüsü gündeme geldiğinde her zaman toplumsal mutabakat konusu ortaya atıldı. Bu imzalar toplumsal mutabakatın var olduğunu gösteriyor" diyerek teslim ettiklerini söyledi. Yeni Şafak'a konuşan Akbulut, 26 Şubat'ta başlattıkları imza kampanyasını 8 Mart'a kadar sürdürdüklerini söyledi. Akbulut, "Toplumsal mutabakat gündeme geldiği için biz bu mutabakatın var olduğunu göstermeye çalıştık. Çok farklı kesimlerden imza aldık" diye konuştu. Kampanyaya imzalarıyla destek veren isimlerden bazıları şöyle: Teoman, Sezen Aksu, Rojin, Esmeray, Alper Görmüş, Mithat Sancar, Abdurrahman Kurt, Ufuk Uras, Sebahat Tuncel, Merve Kavakçı, Zeynep Tanbay, Gülten Kaya, Balççek Pamir, Prof. Dr. Nüket Sirman, Prof. Dr. Fatmagül Berktaş, Fatma Bostan Ünsal, Fethiye Çetin, Ayşe Hür, Oya Baydar, Doç. Dr. Sevgi Kurtuluş, Doç. Dr. Zeynep Direk, Leyla İpekçi ve Nazlı Ilıcak. **(10 Mart 2010)**

**Osmaniye'de başörtülü ilköğretim öğrencisi okuldan kovuldu**

Osmaniye Mehmet Akif İlköğretim Okulu 7'inci sınıf öğrencisi Zeynep Sak'ın, başörtüsünden ötürü okul yönetimi tarafından önce tehdit edildiği sonra okuldan kovulduğu ortaya çıktı. Okula başörtülü giden Zeynep Sak (16), ilk olarak derslere alınmamaya başladı. Okul yönetimi ise "Bir tek siz mi Müslümansınız? Lavaboya git başını aç" şeklinde kurduğu baskılar işe yaramayınca, sınıf arkadaşlarının gözleri önünde Zeynep Sak'ın resmini çekerek polise vermekle tehdit etti. Zeynep Sak başörtülü okula devam edince okuldan kovuldu. **(10 Mart 2010)**

**'Görev tamamdır komutanım, örtülü hemşirenin fotoğrafını çektik'**

Erzincan'daki Ergenekon soruşturmasında sanıklardan ele geçirilen belgeler jandarmanın başörtüsü takan görevlileri adım adım izleyerek fişlendiğini ortaya koydu. Jandarma istihbarat görevlilerinin bir hemşireyi takip ederek hazırladığı bilgi notunda "başörtüsü taktığı görüldü, fotoğrafı çekildi" ifadeleri dikkat çekti. Klasörlerde yer alan, üç jandarma görevlisinin notuna göre, göre 11 Mayıs 2006 günü Erzincan İl Jandarma Komutanlığı'ndan hareket eden tim, il merkez Hancı Çiftliği'nden geçici olarak Akyazı Beldesi Sağlık Ocağı'nda göreve başlayan Sevim Özer isimli başörtülü bir ebe hemşireyi tüm gün izleyerek başörtülü fotoğraflarını çekti. Yapılan istihbarat çalışması doğrultusunda üst makamlara yazılan raporda jandarma, ayrıca şu ifadelere yer verdi: "Akyazı Sağlık Ocağı'na gidilerek ebe hemşirenin başörtülü olarak görev yaptığı görüldü ve fotoğrafı çekildi. Ayrıca isminin Sevim Özer olduğu, Yozgat İli Yerköy nüfusuna kayıtlı olduğu, eşinin il merkezinde öğretmen olarak çalıştığı bilgileri öğrenildi.

Ayrıca aynı sağlık ocağında çalışan ve ismi tespit edilemeyen başka bir hemşirenin de başörtülü olarak çalıştığı görüldü ve fotoğrafı çekildi.” (11 Mart 2010)

### YÖK'ten “şapkalı” çözüm

Sınıfa başını ve boynunu tamamen kapatan şapka ile giren ve dersin hocası tarafından sınıftan çıkarılan tıp fakültesi öğrencisi Zeynep Nur İncekara'nın, 'eğitim hakkım engellendi' iddiasıyla Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'na yaptığı şikayette, YÖK kararını verdi. YÖK kararında, öğrencinin sınıftan çıkartılmayacağını savunarak, tutanak tutulması gerektiğini belirtti. YÖK'ün yanıtında şapkalı eğitime ne 'hayır' ne de 'evet' denildi. İstanbul Üniversitesi ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden de görüş alınarak verilen yanıtta, öğretim üyesinin derse şapkalı giren öğrencileri uyardığı ve dışarı çıkardığı hatırlatıldı. YÖK'ün yazısında, konunun Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Akademik Kurulu tarafından da değerlendirildiği belirtilerek şöyle denildi: '...Fakülte Akademik Kurul'dan edinilen bilgilerde, 'öğrenciler derse girmişse çıkartılmayacağı, öğretim üyesinin derse devam edeceği, gerekirse tutanak tutup dekanlığa bildireceği' yönünde uygulama yapıldığı ve öğrencilerin derslere devam ettiği ifade edilmiştir...' Yazıya göre, başörtüsüyle derse giren öğrenciler de sınıftan çıkarılmayacak, bu öğrenciler hakkında sadece tutanak düzenlenebilecek. (11 Mart 2010)

### Almanya'da başörtülü genç kadına hakaret ve saldırı

Berlin'de kimliği belirsiz iki kişi metroda başörtülü bir bayana saldırıda bulundu. Belin Eyaleti'nin resmi internet sitesi, pazar sabahı Berlin metrosunda iki sarhoşun başörtülü genç bir bayana saldırıda bulduklarını bildirdi. Saldırganların başörtüsü nedeniyle hakaret ettikleri öğrenildi. Saldırıya uğrayan genç kadının Elsterwerdaer Metro durağında saat 8 sularında polisi haberdar ettiği, ancak iki saldırıya uğrayarak kendini kaybettirmeyi başardıkları kaydedildi. Berlin polisi, saldırıya uğrayan genç bayanın yara almadığını açıklarken, saldırıyı yakalamak için soruşturma başlatıldığı bildirildi. (11 Mart 2010)

### İzmir Büyükşehir Belediyesi başörtülülere paso vermiyor

CHP'li İzmir Büyükşehir Belediyesi, başörtüsü yasağını genişleten bir uygulamaya imza attı. Belediye otobüslerinden indirimli yararlanmayı sağlayan öğrenci ve öğretmen kartlarına başörtülü fotoğraf verenlerin başvurusu kabul edilmiyor. Bir süre önce Kütahya'dan İzmir'e taşınan Açıköğretim Lisesi 11. sınıf öğrencisi Zeynep Akçakaya, kişiye özel elektronik öğrenci kartı almak için ESHOT Genel Müdürlüğü'ne internet üzerinden başvurdu. Akçakaya'ya e-postayla gelen cevap, "Fotoğrafınız uygun olmadığından kart basılamadı." oldu. Bunun üzerine ESHOT'u telefonla arayan Akçakaya, fotoğrafının 'kılık-kiyafet yönetmeliğine uygun olmadığı' cevabını aldı. Daha önce yaşadığı şehirde böyle bir uygulama ile karşılaşmadığını aktaran Zeynep Akçakaya, tepkisini "Halkın vergisiyle alınan otobüslerde, başörtülü-başörtüsüz ayrımı yapılıyor." sözleriyle dile getiriyor. Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencisi Büşra Şahin de İzmir Belediyesi'nin mağdur ettiği öğrencilerden. Okulunun bulunduğu Manisa'da öğrenci kartı alırken başörtüsüyle ilgili sıkıntı yaşamadığını dile getiren Şahin, "Biz bu kartı okulda değil, sokakta kullanacağız. Başka öğrenciler otobüslere indirimli binerken biz başörtülü olduğumuz için tam bilet kullanmak zorundayız." diyor. İzmir Belediyesi ise başörtülülere indirimli kart verilmemesinin sebebini okullardaki kılık kıyafet yönetmeliklerine bağladı. Uygulamanın daha önceki yıllarda da olduğu savunuldu. (12 Mart 2010)

### Başörtülü öğretmeni atan okul haksız bulundu

Belçika'nın Charleroi kentinde belediyeye ait bir okulda başörtülü olduğu gerekçesiyle işten atılan matematik öğretmeni, yerel mahkemenin okul yönetimini haklı bulmasına rağmen temyize başvurarak işine döndü. RTBF televizyonunun haberine göre, mesleğe aynı okulda 3 yıl önce başörtülü olarak başlayan öğretmenin okulla ilişkisi, "derslere başörtülü girdiği" gerekçesiyle geçen yıl eylül ayında kesildi. Başvurduğu Charleroi mahkemesinin, Belçika milli eğitim sistemindeki "tarafsızlık" ilkesi gereğince okul yönetimini onaylaması üzerine, dava Mons temyiz mahkemesine taşındı. Üst mahkeme, nihai kararında, okulun, eğitim bakanlığı yerine belediyeye bağlı olması nedeniyle tarafsızlık ilkesini öngören yönetmeliğe tabi olmadığına hükmetti. Mahkeme kararında, Belçika'nın Fransızca eğitim yapan ve eğitim bakanlığına bağlı olmayan okullarında öğretmenlerin, "görüşlerini öğrencilerine empoze etmemek koşuluyla her türlü dini sembol taşıyabileceği" belirtildi. (12 Mart 2010)

### Öğretim üyeleri “şapka formülüne” de karşı çıktı

YÖK'ün başörtüsü yasağına karşı geliştirdiği “şapka formülü”ne öğretim üyelerinden tepki geldi. Bu yöntemle yumuşak inişli bir başörtüsü özgürlüğü formülü geliştirildiğini savunarak YÖK'ü eleştirdiler. Öğretim Üyeleri Der. Bşk. Prof. Dr. Tahsin Yeşildere “Öğrencilerin bir kısmı üniversite yönetimlerinin siyasal iktidar ile yakın olmasını kullanmak istiyorlar. Yeni yönetimler de bir kısmı iktidar ile aynı görüşte bir kısmı da türbana ılımlı bakan isimlerden oluşuyor. Derslerde türbanla veya yeni format olan boynu kapatan şapka ile giren öğrencileri dersten çıkaran bazı hocalara üniversite yönetimleri inceleme başlatıyor. Derste tutanak tutan hocalar bu tutanakları dekanlığa ve rektörlüğe iletse de hiçbir işlem yapılmıyor. Öğretim üyeleri ile öğrenciler karşı karşıya kalıyor. Hocalar ne yapacağını bilmiyor. YÖK ya net bir karar vermeli ya da yasa değişmeli.” derken Prof. Dr. Kemal Gürüz (YÖK eski Bşk.) da “Anayasa Mahkemesi'nin kararları açık. Hukukçular oturup değerlendirsinler, karar versinler. Bu ülkenin hukukçuları

cumhuriyetin savcılarını var.” dedi. Prof. Dr. Alpaslan Işıklı (Tüm Öğretim Üyeleri Der. Gnl. Bşk.) ise “YÖK’ün türban konusundaki ısrarı makul hiçbir gerekçe ile savunmak mümkün değildir. Özellikle de türban İslamiyet’in bir gereği olarak kabul edilemez. İslamiyet’in insanlığın gelişimine en büyük katkısı putperestliği yıkmış olmasıdır. Putperestlik ve uzantısı olan fetişizm İslamiyet’in değil, bazı ilkel inanç sistemlerinin bir parçasıdır. YÖK’ün türbana İslamiyet’in bir gereği imiş gibi sahip çıkan çevrelerin yanında yer alması Türkiye üniversitelerini İslamiyet öncesi karanlık putperestlik dönemine taşımaktan başka bir anlamı yoktur.” yorumunda bulundu. (14 Mart 2010)

#### **OYAK Renault da başörtüsü yasaklığına başladı**

Bir işçinin eşi, anne ve babasıyla birlikte alışverişe gitmesi üzerine alınan tuhaf karar, çalışanlar arasında huzursuzluğa sebep oldu. Yasağa gerekçe sunamayan Oyak Renault yönetimi, ‘tüzel kişilik’ dediği kooperatifi adres gösteriyor. Kooperatif yetkilileri ise yasağın sebebinin ‘tadilat’ olduğunu ileri sürüyor. Aralık 2008’de krizi bahane edip 150 kişinin işine son veren fabrikanın çalışanları, namaz kılanlara baskı yapıldığını belirtiyor. Oyak-Renault’daki başörtüsü yasağı 27 Şubat’ta bir çalışanın, eşi, annesi ve babasıyla birlikte kooperatife alışverişe gitmek istemesiyle başladı. Kapıdaki görevliler çalışan işçi ile başı açık eşini içeri aldı. Ancak başörtülü annesi ile babasının girmesine izin vermedi. Yaşlı çifti yağmur altında bekçi kulübesinin önünde bekleten görevliler, talimatın yönetimden geldiğini bildirdi. Çalışanların durumu, bağlı buldukları Türk Metal yetkililerine bildirmeleri de çözüm olmadı. Sendika yetkililerinden “Bu yönetimin kararı, yapacak bir şey yok.” cevabını alan işçiler, insan kaynakları biriminden gönderilen elektronik posta ile ikinci şoku yaşadı. Çalışanların eşleri ile yakınlarının hafta sonlarında alışveriş için kooperatife girmesinin yasaklandığının altı çizilen e-posta’da, üstü kapalı işten atma tehdidinde bulunuldu. (17 Mart 2010)

#### **Belçika’da yasak Danıştay’dan döndü**

11 Eylül 2010’da Belçika’nın Flaman yönetimindeki devlet okulların tamamında öğrenci ve öğretmenler için başörtüsü yasağı getirilmişti. Anvers şehrindeki iki lisenin öğrenciler için başörtüsü yasağı getirmesiyle tırmanan gerilim, yasağın 700 kadar devlet okulunu kapsama kararıyla tavan yapmıştı. Çok sayıda öğrenci mağdur olurken, okul değiştirmek zorunda kalan kız öğrencinin başvurusunu inceleyen Danıştay, Flaman Devlet Okulları İdaresi’nin yasak kararını iptal etti. Danıştay’ın gerekçesi ise genel yasak kararının Anayasa’nın ilgili maddesiyle çelişip çelişmediğinin araştırılmasını istiyor. Anayasa’nın 24. maddesine atıfta bulunan Danıştay, Anayasa Mahkemesi’nin kararını bildirinceye kadar başörtüsü yasağının geçersiz olduğuna hükmetti. Fakat bu, okul idarelerinin kendi inisiyatiflerinde olan başörtüsünü yasaklama kararını etkilemiyor. Sadece bu yönde genel bir yasaklamanın getirilip getirilemeyeceğine bakılacak. Yani söz konusu Anvers’teki iki lisede başörtüsü yasağı halen geçerli. Diğer yandan Danıştay’ın başörtüsü lehine verdiği karar birçok kesimce sevinçle karşılandı. Göçmenler Platformu, çok sayıda kız öğrencinin mağduriyetinin bir yıl da olsa giderilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Anayasa Mahkemesi’nden artık bu tartışmaya kalıcı bir şekilde son vermesini bekliyor. (19 Mart 2010)

#### **İstanbul Üniversitesi kütüphanesine alınmadı**

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan bir kitap hakkında bilgi edinmek için başvuran başörtülü öğrenci, kütüphaneye alınmadı. Kütüphane görevlisi bu konuda âmirlerinden “kesin emir” aldığını ifade etti. (22 Mart 2010)

#### **Anayasa değişikliğinde gündem yine “başörtüsü”**

Anayasa değişikliğinde başörtüsü sorunu tartışması yapılıyor. Tartışma şu maddeden çıktı: “Mevcut Anayasa’da kişilerin kanun önünde eşitliğini düzenleyen 10. maddenin ikinci fıkrası şöyle; “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” Ak Parti’nin değişiklik teklifinde, bu fıkraya bir cümle eklenmesi öneriliyor; “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz...” Bu tartışmayı çıkaran da ek cümleyle, CHP yüksek öğrenimde başörtüsünün serbest kalacağını savunuyor. CHP Anayasa Komisyonu üyesi, Konya Milletvekili Atilla Kart Hürriyet Daily News’ e “Bunu bekliyorduk. Türban sürecini başka şekilde aşmanın yöntemi olarak getirilen bir düzenlemedir. Anayasada alt zemini hazırlanıyor. Daha önce Anayasa 10 ve 42 maddede bunu denediler Anayasa Mahkemesi’nden döndü. Burada yine bu amaca ulaşma çabası görülüyor. Ancak başarılı olamazlar Anayasa Mahkemesi kararları ortada. Bunun aşılması zor ama hükümet ‘ben çaba harcadım olmadı’ deme niyetinde” dedi. (23 Mart 2010)

#### **Başörtülü hasta yakınına hakaret iddiası**

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde bir öğretim üyesinin 6 aylık bebeği havale geçirince, bebeğini Cerrahpaşa Hastanesi Çocuk Acil bölümüne getiren Sevda Akçay’a sırf inancı gereği taktığı başörtüsünden dolayı hakaret dolu sözler sarf ettiği iddia edildi. Anne Sevda Akçay konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, çocuğu hastanede yatarken, çocuk acil bölümünden sorumlu olan profesörün oğlu Akçay’ı kontrol ettiğini söyledi. Kontrol sırasında doktorun kendisine, “çocuğun nesi var?” diye sorduğunu ifade eden Akçay, doktora çocuğunda kalsiyum eksikliği olduğunu söylediğini kaydetti. Akçay, bu cevap karşısında, kalsiyum eksikliğinin çocukta olmasına rağmen kendisine dönerek; “baksana şu kıyafetine tabii ki kalsiyum eksikliği olur. Bu kıyafetin neresinden güneş girecek. Sen hiç mayonu giyip deniz kenarında güneşlenmedin mi?” şeklinde garip bir cevap verdiğini

belirtti. Çocuğunun hastalığı ile mi yoksa karşısındaki garip tavırlar içerisindeki doktorla mı uğraşacağına şaşırdığını kaydeden Sevda Akçay, doktora, "Siz bana hakaret etmeye mi geldiniz, çocuğumuzla ilgilenmeye mi geldiniz?" şeklinde soru sorduğuna dikkat çekti. Akçay, doktorun bu soru karşısında sırtıp uzaklaştığını belirtti. **(23 Mart 2010)**

#### **Profesörden başörtülü anneye özür geldi!**

İstanbul Üniversitesi (İÜ) Cerrahpaşa Hastanesi Çocuk Acil Bölümü Sorumlusu Profesör, hastanede öğrencilerle beraber vizite yaparken, başörtülü Sevda Akçay'a tesettüründen dolayı sarfettiği olmadık hakaretlerinden dolayı aileden özür dileğini söyledi. Konuyla ilgili olarak açıklama yapan Profesör, Sevda Akçay'a herhangi bir kastının olmadığını söyledi. Anne Akçay'ın söylediği sözlere alındığının farkında olmadığını ve yaşanan durumdan dolayı kendisinden ve ailesinden özür dilediğini belirtti. İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Başhekim Yardımcısı Dr. Hızır Aslıyüksek de yaptığı açıklamada konuyla ilgili olarak inceleme başlatıldığını söyledi. **(23 Mart 2010)**

#### **Oyak-Renault'a başörtüsü tepkisi**

Oyak-Renault Otomobil Fabrikasında başörtülü kadınların kooperatif alış veriş merkezine alınmamasıyla oluşan ayrımcılık suçu ile ilgili Oyak-Renault genel müdürlüğünden açıklama talebinde bulunan Mazlumder Bursa Şubesi ayrımcılık suçunun yaygınlaşması nedeniyle başta Cumhurbaşkanı olmak üzere TBMM başkanı ve Başbakanlık makamını da acil görev çağrısında bulundu. Ayrıca Renault firmasının Fransa'daki genel merkezine de araştırma yapılmasıyla ilgili birde çağrı mektubu gönderildi. Postanedeki basın açıklamasında "Daha evvel TOFAŞ, BOSCH ve benzeri kuruluşlarca işlenen bu ayrımcılık suçu, son olarak OYAK-RENAULT fabrikasında yaşanmıştır. Bize ulaşan mağdur ifadelerinden ve basına yansıyan haberlerden de anlaşıldığı üzere 27 Şubat günü fabrika kooperatif alış-veriş merkezine başörtülü kadınlar alınmayarak inançları nedeniyle kadınlara karşı ayrımcılık suçu işlenmiştir. Esasen söz konusu firmanın, diğer özel sektör kuruluşlarında olduğu gibi ibadetini yapan çalışanlara baskı yaptıkları, ibadet alanlarını kapatma yoluna gittikleri, çalışanları fişledikleri ve işten çıkarmakla tehdit ettikleri bilinen bir husustur. İnsanları ekmekleriyle inançları arasında tercihe zorlayan bu ayrımcılık suçunun bir an evvel önlenmesi ve her tür yasak ve engellemenin kaldırılması gerekmektedir." denildi. **(26 Mart 2010)**

#### **Anaokulu çocukları örtü yasağıyla tanıştı: Başörtülü anneler dışarıya!**

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Oyuncak Müzesi'ne başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmadığı ortaya çıktı. Müze yetkilileri, telefonla randevu alan annelere 'müzenin kampüs içinde yer aldığını ve resmi bir kurum olan üniversitenin kurallarını uygulamak zorunda olduklarını' söyledi. Annelerinden ayrı olarak müzeye gitmek zorunda kalan küçüklerin tedirginliği yüzlerinden okunurken başörtülü veliler duruma tepki gösterdi. Anaokulu öğretmenleri de durumun çocuklar üzerinde olumsuz etki oluşturduğuna dikkat çekerek hiçbir müzede böyle bir uygulamayla karşılaşmadıklarını ifade etti. Üniversitenin Cebeci Kampüsü'nde yaşanan olayda Yenimahalle Yunus Emre İlköğretim Okulu ana sınıfı öğrencileri, Oyuncak Müzesi'ni gezmek istedi. Gitmeden önce randevu alındı. Müzeyi ailelerin de gezmek istediği yöneticilere iletildi. Ancak müzenin müdür yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Müge Artar, yerleşke dahilinde oldukları için üniversitenin koyduğu kuralları yerine getirdiklerini, başörtülü velileri alamayacaklarını söyledi. **(26 Mart 2010)**

#### **"İndirimli kart isteyen başını açsın!"**

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, öğrencilere toplu taşıma indirim kartlarının başörtülü fotoğrafla verilmeyişini savundu. Kılık Kıyafet Yönetmeliği'ne uyduklarını söyleyen Kocaoğlu, "Yürürlükte bulunan Kılık Kıyafet Yönetmeliği'yle ilgili bir konudur. Üniversite ve lise öğrencileri zaten fotoğraflarını açık çektiriyor, kimliklerini alıyor. Sadece Açık Lise'de okuyan üç dört öğrenci, her sene bunu konu yapıyor ve gündeme alınıyor. Lisede başlığını çıkarıp fotoğraf çektiren hanım, dışarıdan lise bitirmede de bunu uygularsa bir problem kalmayacaktır." şeklinde konuştu. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan indirimli elektronik ulaşım kartları, başörtülü vsikalık fotoğraf çektiren öğrencilere verilmiyor. Bu durumdan mağdur olan öğrenciler, CHP'nin halkın partisi zihniyetinin dışına çıktığını ve kendilerine çifte standart uygulandığını ifade ediyor. **(28 Mart 2010)**

#### **Başörtülü doktorlara bilim de yasak!**

Trakya Üniversitesi Balkan Kongre Merkezi'nde düzenlenen "Yoğun Bakım ve Beslenme" konulu programa katılmak isteyen 10 doktor, başörtülü oldukları gerekçesiyle içeri alınmadı. Üniversitenin güvenlik görevlileri, dekanlığın emrini uyguladıklarını ileri sürdü. Trakya Üniversitesi yetkilileri ise, başörtüsü yasağının öğrenciler dışında sivil vatandaşlara da uygulandığını açıkladı. İstanbul'dan iki otobüsle Edirne'ye gelen doktorlar, uygulanan başörtüsü yasağını protesto ederek toplantıya katılmadı. **(30 Mart 2010)**



# NİSAN 2010

## **AK Parti'den Ece Nur'un babasına: "Yönetmeliğe uymalısınız!"**

Anayasa değişikliği tartışmalarının gölgesinde kalsa da ilköğretimde başörtüsü sorunu devam ediyor. Başörtüsü taktığı gerekçesiyle sürgün edilen Ece Nur Özel'in babası Murat Özel'in Ak Parti Genel Merkezi Halkla İlişkiler Başkanlığı'na yaptığı başvuru cevaplandırıldı. "Kızımın okulda başını örtmek istemesi üzerine yaşadığımız olaylar" konulu, Ak Parti İletişim Merkezi'ne yapılan başvurunun Milli Eğitim Bakanlığı'na iletildiği ve Bakanlığın ilgili biriminden gelen cevabın şu şekilde olduğu belirtildi: "Sayın Özel: Çocuğunuz yasalara göre kılık kıyafet yönetmeliğine uymak zorundadır. Ancak okulda öğretmenler tarafından yanlış bir uygulama varsa bunu yazılı olarak Diyarbakır Valiliğine dilekçe ile bildirebilirsiniz. Konu hakkında derhal gerekli işlemler yapılacaktır." Cevabi yazıyla ilgili konuşan Murat Özel, "Hangi kılık kıyafet yönetmeliğinden bahsediyorlar? Zorunlu eğitim ilkesi böyle bir yönetmeliğin olmadığını en açık göstergesi. Bizler haklı olduğumuz mücadelemizden asla vazgeçmeyeceğiz. Çocuklarımız "kılık kıyafet yönetmeliği" saçmalığına takılmadan özgür bir şekilde eğitimlerini tamamlayıncaya kadar direneceğiz." dedi. (01 Nisan 2010)

## **ÖSYM: "Silah ve başörtüsü giremez!"**

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) 2010 yılında yapılacak üniversiteye giriş sınavına girecek adaylara ve sınavlarda çalışacak salon ve bina görevlilerine yönelik hazırladığı tanıtım filmindeki ilginç ayrıntı dikkat çekiyor. Salon ve Bina Görevlilerine yönelik hazırlanan filmde, sınava alınacak öğrencilerin, "Kılık ve kıyafetleri yürürlükteki mevzuata uygun bulunmayanlar ile yanında silah ile uygun olmayan benzer eşyaları taşıyan adaylar sınav binasına alınmaz" uyarıları yer alıyor! Uyarının diğer bir manası ise herkesin bildiği gibi, başörtülüler bu yıl da üniversiteye giriş sınavına giremeyecek. Tanıtım filmleri aday ve görevlilere yönelik olarak ayrı ayrı yapıldı. Öğrencileri uyarmak için hazırlanan filmde ise adayların haberleşme cihazlarıyla sınava alınmayacağı belirtilerek, "Aday kılık ve kıyafetini ilgili mevzuata uygun giyinmiş bir halde sınavın başlamasından en az bir saat önce sınav binasının önünde olacak bir şekilde evden çıkmalıdır" denildi ve eklendi, "Kılık ve kıyafeti sınava uygun olmayanlar sınav salonuna alınsa bile sınavları geçersin sayılır." Özgür-Der Yönetim Kurulu Üyesi Hülya Şekerci, konuyla ilgili yaptığı açıklamada 'Şu anda gündemde yeni anayasa tartışmaları var. Başörtüsü sorunu da kesinlikle yeni anayasa bağlamında bir çözüme kavuşturulmalı, anayasada net bir şekilde çözüm getirilmeli." dedi. (01 Nisan 2010)

## **İtalya'da burkaya yasak tasarısı**

Belçika'da güvenlik zaafına yol açtığı gerekçesiyle peçe, burka gibi kıyafetlerin açık alanda giyilmesini yasaklamayı öngören bir tasarının parlamento gündemine alınması, İtalya'yı da harekete geçirdi. İtalyan milletvekili Paolo Grimoldi, Belçika'nın kendilerinden önce davrandığını belirterek peçe, burka gibi kıyafetlerin açık alanda giyilmesini yasaklayan tasarımı parlamentoya sunacaklarını söyledi. Silvio Berlusconi liderliğindeki merkez sağ hükümetin koalisyon ortağı Kuzey Birliği Partisi (KBP) Milletvekili Paolo Grimoldi, Belçika'daki girişimi desteklediklerini bildirerek, "Belçika bizden önce davrandı. Benzer bir tasarımı haftaya biz de parlamentoya sunacağız" dedi. Grimoldi, KBP'nin yıllardır burka ve peçenin yasaklanması gerektiğini savunduğunu belirterek, "Burka kadının onuruna saygı için de yasaklanmalıdır. Belçika'daki tasarı bizim işimizi de kolaylaştırdı. Bizim her türlü girişimimizi ırkçılık diye niteleyen sol kesimler artık çenelerini kapatmak durumunda kalacaklardır" diye konuştu. (01 Nisan 2010)

## **İzmir'deki ayrımcılığı durdurun!**

İzmir Adalet Girişimi, büyükşehir belediyesinin başörtülü öğrencilere indirimli paso vermemesi protesto etti. Yapılan açıklamada "Bu uygulamayla belediye, özel hayata müdahale ediyor, din, vicdan, düşünce ve ifade özgürlüğünü ihlal ediyor, onları cinsiyet ve inanç temelli ayrımcılığa uğrattıyor, seyahat özgürlüğünü engelliyor. Tüm bu hak ihlallerine imza atan belediye yetkilileri ise görevlerinin başında kalmaya devam ediyor. Bu uygulama ayrımcılık yaşağını, öğrencilerin eğitim ve seyahat özgürlüklerini ihlal ediyor ve ayrımcılığa maruz kalan öğrencilerin ruh sağlığını da bozuyor. İzmir Büyükşehir Belediyesinin bir an önce bu ayrımcılıktan vazgeçmesini ve bu utanç verici apartheid uygulamasına son vermesini bekliyoruz; hukukun uygulanmasından sorumlu olan bütün yetkilileri bu açık hukuksuzluğa göz yummamaları konusunda uyarıyor ve adalet duygusuna sahip herkesi bu haksızlığı ortadan kaldırmak için çaba sarf etmeye çağırıyoruz." denildi. (06 Nisan 2010)

## **İnsan Hakları Kurulu Ece Nur Özel'in mağduriyetine kayıtsız kaldı**

Başörtüsü taktığı gerekçesiyle sürgün edilen Ece Nur Özel'in babası Murat Özel'in, Diyarbakır Valiliği İnsan Hakları İl Kurulu Başkanlığına yaptığı başvurunun cevabı geldi. Açıklamada başvurunun değerlendirildiği ve yönetmeliklerinde belirtilen görevlerine dikkat çekilerek herhangi bir işlemin yapılmadığının belirtildiği cevabı yazıda şunlar kaydedildi: "Başkanlığımıza

yapmış olduğunuz ilgi tarihli başvurunuz 05. 03. 2010 tarihli toplantıda değerlendirilmiş olup, başvuru konunuzun, 23. 11. 2003 tarih ve 25298 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelikte belirtilen İl Kurullarının görevi dışında olduğundan herhangi bir işlem yapılamamıştır.” (08 Nisan 2010)

### **İran'dan FIFA'ya rest: Başörtüsü yoksa biz de yokuz!**

Singapur'da düzenlenen Yaz Olimpiyat Oyunları'na katılmak için hazırlık yapan İran kadın milli futbol takımına FIFA başörtüsü yasağı getirdi. İran Futbol Federasyonu, diğer ülkeleri FIFA'nın yasakçı tutumunu boykot etmeye çağırdı. İran Futbol Federasyonu Başkanı Ali Kefeşyan, Ağustos'un 16'sıyla 26'sı arasında düzenlenecek futbol organizasyonuna FIFA'nın yasakçı tavrının damga vurduğunu, bu tavır yüzünden İran kadın milli takımının katılmayacağını ifade etti. (08 Nisan 2010)

### **Saratov'da başörtülü genç kıza saldırı**

Rusya'da başkent Moskova'da düzenlenen bombalı saldırıların ardından müslümanlara yönelik baskılar artarak devam ediyor. En son saldırı haberinin geldiği Saratov şehrinde lise öğrencisi bir kız başörtülü olduğu mağdur oldu. Rus basınında yer alan habere göre, Milli Tatar Lisesi öğrencisi Viktoriya Kadırova, okula gitmek üzere geldiği otobüs durağında saldırıya uğradı. Babası Sergey Kadırov'un verdiği bilgiye göre, genç kıza saldıranlar başörtüsünü yırttı, hakaret etti. Ciddi darbeler alan müslüman kıza etrafta bulunanlardan kimsenin uzun süre yardımcı olmadığını söyleyen babası, kızının kaçmaya çalıştığını ancak başaramadığını anlattı. Emniyette şikayetçi olan mağdur kız ve babası saldırganların yakalanmasını ve cezalandırılmasını talep etti. Kafasına ağır darbeler alan Viktoriya Kadırova'nın tedavi altına alındığı, hayati tehlikesinin bulunmadığı ifade edildi. (09 Nisan 2010)

### **Başörtüsü yürüyüşünün afişlerini yırttılar!**

17 Nisan'da Kocaeli'de yapılacak Başörtüsüne Özgürlük Yürüyüşü'nün bez pankartları, yerlerinden söküldü. Mazlumder Kocaeli Şubesi başkanı Çetin Tahtacı, Kocaeli Gönüllü Kültür Teşekkülleri Platformu Başkanı Ahmet Özen, Gençlik-Der'den Hanzale Yayla ve Sağlık-Sen den Selahattin Mengül'ün de hazır bulunduğu bir basın açıklaması yaparak "Kocaeli'de bundan 5 yıl önce başörtüsü yasağına karşı bir eylemler başlatılmıştı. Bu eylemler 17 Nisan 2010 Cumartesi günü 261.Hafta ve 5.yılıni doldurup 6.yılına başlayacaktır. ... Yıldönümü için planlanan yürüyüşümüz için hazırlanan bez afişler, toplamda 35 afişimiz, geçtiğimiz gece kimliği belirsiz kişilerce asıldığı yerden sökülüştür. Emniyet birimleri ile irtibata geçtiğimizde bu olayla ilgili bilgilerin olmadığını, zabıta yetkilileri ile görüşüldüğünde aynı cevabı almış bulunduk. Bu olaydan ötürü çok üzüldük... Anlaşıyor ki birileri halkın bu pankartı görüp yürüyüşümüze destek vermesinden korkuyor. Bunu yapanlar çok iyi bilmelidirler ki, hiçbir engelleme bizleri bu hak arama mücadelesinden geri çevirmeyecektir, yürüyüşü duyurma noktasında bu olay üzerine daha da canla başla çalışacağız." şeklinde konuştu. (11 Nisan 2010)

### **Öğrencinin başından peruğunu çekip yere attı**

YGS'ye başörtülü öğrenciler alınmazken, Kadıköy Leman Kaya İlköğretim Okulu'nda perukla sınava girmek isteyen öğrenciye de izin verilmedi. Başındaki peruğun çıkartılarak yere atıldığını belirten Köse, suç duyurusunda bulunacağını söyledi. Peruğu çıkartmakla suçlanan okul sorumlusu ise iddiaları reddetti. Tarafları tartışmanın eşğine getiren uygulama Bostancı'daki Leman Kaya İlköğretim Okulu'nda meydana geldi. Ümit Köse, sınava girmek için geldiği okulda başı kapalı olduğu için içeri alınmadı. Görevlilerin perukla sınava girebileceğini belirtmesi üzerine yanında getirdiği peruğu takarak sınava girmek isteyen Ümit Köse'nin karşısına okul sorumlusu Doç. Dr. Barbaros Okan çıktı. Kendisini sınava alamayacağını söyleyen Barbaros Okan ile Ümit Köse'nin arasında tartışma çıktı. İddialara göre Okan, Ümit Köse'nin başındaki peruğu alarak yere attı. Yaşadığı olay karşısında şoka giren Köse, yanındakiler tarafından okul bahçesine çıkartıldı. Tartışmaların büyümesi üzerine okul bahçesinden de çıkartılan Köse, gözyaşlarına boğuldu. Köse, "Emeklerim boşa gitti. Herkesin içinde başımdaki peruk çıkartılarak rencide edildim. Hangi hakla bana bunu yapabilir. Bir yıl boyunca bütün çabalarım yok oldu. Haklarım elimden alındı." diye konuştu. Suçlanan isim Barbaros Okan ise, görevinin gereğini yaptığını, peruğu çıkartıp atmasının söz konusu olmadığını söyledi. (11 Nisan 2010)

### **Tesettür Moda Fuarı protesto edildi**

Yenibosna İstanbul Fuar Merkezi'nde toplanan Özgür Açılım Platformu ve Özgür-Der üyeleri, "Tesettür Moda Fuarı"nın protesto etti. Yenibosna İstanbul Fuar Merkezi'nde 08-11 Nisan tarihleri arasında düzenlenen Tesettür Moda Fuarı'nın yapıldığı binanın önünde toplanan grup, "Teşhir için değil, Takva için örtü", "Kapitalizmin nesnesi olmayacağız!", "Uyan, Diren, Özgürleş!" sloganları attı. İlk olarak Özgür-Der adına Zehra Çomaklı konuşma yaptı. Çomaklı; kadının tesettür algısı ile oynandığını, tesettürün ilk önce başörtüsüne indirildiğini ve kadının insanın hazlarına yönelik bir obje gibi kullanıldığını ifade ederek, kapitalizmin dini kavramlar üzerinde yaptığı tahribatlara izin vermeyeceklerini ve tesettürün Müslüman kadının kimliği olduğu vurgusunu yaptı. Daha sonra Özgür Açılım Platformu'nun hazırladığı bildiriye Esra Aydın okudu. (12 Nisan 2010)

**Cezayir’de başörtüsü ve sakal yasağı**

Cezayir hükümeti, yeni düzenlenen pasaportlardaki kişisel bilgiler bölümünde kullanılacak resimlerin kişinin fiziksel özelliklerini tam olarak yansıtmaması bahanesiyle kadınların başörtüsü, erkeklerin de sakalsız fotoğraf çektirmelerini talep etti. Buna karşılık ülkedeki Müslüman çevreler tepki gösterdi. Müslüman Âlimler Cemiyeti Başkanı Abdurrahman Şeybani, Cezayir’in İslam ülkesi olduğunu, hükümetin de İslam’a aykırı yasalar çıkarmaması gerektiğini savundu. Tartışmalar iktidardaki koalisyona kadar uzandı. İktidar ortağı Barış Topluluğu Hareketi, kadınların pasaportlarında başörtülü fotoğraf kullanabilmesinin gerektiğini açıkladı. **(15 Nisan 2010)**

**Başörtüsüne özgürlük eylemleri 6. yılına girdi**

Kocaeli’den başlayan ve 10 merkeze yayılan başörtü direnişi 6.yılına girdi. Yıldönümü vesilesiyle İstanbul, Sakarya, Bursa, Akyazı gibi civar illerden, Van, Kütahya, Ankara, Antalya, Konya gibi Türkiye’nin değişik yerlerindeki başörtüsü platformlarından gelen katılımcılarla birlikte binlerce kişi yürüyüş gerçekleştirdi. Yürüyüş sonunda mitinge dönen basın açıklamasını Kocaeli Gönüllü Kültür Teşekkülleri ve Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu adına Mazlumder Kocaeli Şubesi Başkanı Çetin Tahtacı okudu. Tahtacı, “Bu meydanda 260 haftadır özde başörtüsü, genelde inanç özgürlüğüne karşı yapılan her türlü baskı ve kısıtlamalar için bir araya geldik. Ülkemizde maalesef hala kadına karşı ayrımcılık olan Başörtüsü sorunu devam etmektedir. En temel insan hakkı olan eğitim hakları, kadınlara yapılan ayrımcılık nedeniyle ihlal edilmektedir. . . Bir sonraki yıl dönüme kalmadan çözüme kavuşulması inancıyla saygılarımı sunarım.” dedi. **(18 Nisan 2010)**

**Genç Siviller: Konağı çevirmeden önce başörtünüzü açınız**

Genç Siviller, çalışanların başörtülü eşlerinin sosyal tesislere girmesini yasaklayan Renault’yu protesto etti. Bursa’daki kaporta-montaj ve mekanik şasi fabrikasının önüne eski model bir araba konuldu. Başörtülü bir vatandaş, araca binmek için çok uğraştı ancak başarılı olamadı. Otomobil için “Konağı çevirmeden başörtünüzü çıkarın” gibi cümlelerin yer aldığı kullanma kılavuzu hazırlayan Genç Siviller, şirkete ise şu çağrıda bulundu: “Ailesinde başörtülü olana araba satmayın, talimatı vermenizi bekliyoruz.” Genç Siviller adına açıklama yapan Murat Fırat, amaçlarının toplumun dikkatini yasakçı zihniyete çekmek olduğunu söyledi. **(18 Nisan 2010)**

**İzmir’de yasakçı belediyeye protesto**

İzmir Büyük Şehir Belediyesi’nin ulaşım kartlarında (paso) başörtülü fotoğraf kabul etmeme uygulamasına yönelik tepkiler büyüyor. Adalet ve Özgürlük Platformu bünyesinde bir araya gelen, aralarında Özgür-Der, Mazlum-der, Çağrı-der, Özgün-Der ve İHL Mezunları derneklerinin de bulunduğu pek çok sivil toplum kuruluşu Büyükşehir belediye binası önünde bir araya gelerek uygulamayı protesto etti Özgür Der Şube Başkanı Nurcan Büyük, basın açıklaması öncesi yaptığı kısa açıklamada, Müslüman kimliklerinin bu topraklardan silinemeyeceğini ve örtüleri ile mücadelelerine devam edeceklerini belirtti. Grup adına, mağdur öğrencilerden Ahsen Sayan’ın okuduğu basın açıklamasında; Başörtüsü yasağının 28 Şubat generallerinden emir ve brifing almaya alışmış sivil bürokratlar, siyasetçiler ve yargı kurumlarının dayanışması ile dünden bugüne tüm resmi, hatta özel eğitim kurumlarında sistematik olarak uygulandığı dile getirildi. **(18 Nisan 2010)**

**İspanya’da başörtülü kız okuldan atıldı**

İspanya’da 16 yaşındaki Müslüman başörtülü öğrenci okul yönetimi tarafından derslere alınmıyor. İspanya’nın başkenti Madrid’de bulunan Pozuel’de Camilo Jose Cela Lisesi’nde öğrenim gören 16 yaşındaki Müslüman kız öğrenci Najwa Malha, okulunun yasakçı tutumuna maruz kaldı. ABC gazetesinin haberine göre okul yönetimi daha önce okula başörtülü olarak giren Najwa’nın bu tutarsızlık içeren tavırla karşılaşmasının tartışma yaratacağını söyledi. Gazeteye konuşan Malha, ‘kendimi ayrımcılığa acımasızca uğramış olarak hissediyorum’ diyerek, okul yöneticilerin İslamofobik tavırlarının aslında tüm ülke Müslümanlarını tedirgin ettiğini söyledi. **(19 Nisan 2010)**

**Mc Donald’s başörtülü başvuruyu reddetti**

Amerikalı Müslüman bir bayan, dünyanın en büyük yemek şirketlerinden biri olan Amerikan Mc Donald’s şirketi hakkında kendisine karşı ırkçılık yapmaktan dava açtı. Müslüman bayan şirketin Michigan Eyaleti’ndeki lokantalardan birinde çalışma talebini sırf başörtülü ve Müslüman olduğu için reddettiğini açıkladı. 19 yaşındaki, Michigan Eyaleti’nden olan Nasiha Barlaşkar isimli başörtülü genç kız, iş başvurusunda bulunduğu Rochester Hills Kenti’ndeki Mc Donalds müdürlerinden birinin 27 Mart’ta gerçekleşen mülakat sırasında önce asıl ülkesinin neresi olduğunu, ardından da başörtüsünü işaret ederek kendisine “Bunu giymek zorunda mısın?” diye sorduğunu ifade etti. “Evet, bunu giyiyorum, bir sorun teşkil ediyor mu?” şeklinde cevap veren genç kız daha sonra mukabalenin sonucunun bildirilmesi için kendisini arayan hiç kimsenin olmadığını, kendisi aradığında da başkasını aldıklarını açıkladıklarını belirtti. Michigan Detroit News Haber Ajansı’na konuşan Barlaşkar, müdürün kendisine daha sonra göreve alınsaydı başörtüsü takmasının mümkün olmayacağını haber verdiğini dile getirdi. **(20 Nisan 2010)**

**“Başörtüsü yasağına çok öfkeliyim”**

Taraf gazetesi yazarlarıyla sohbet eden Günter Grass konuşmasının bir bölümünde başörtüsü yasağına değindi. Yasemin Çonga'nın anlattığı şekliyle sohbet şöyle gerçekleşti: “Alman hesabıyla seksen iki, Türk hesabıyla seksen üç yaşındayım” dedi Grass, “ama ihtiyar hissetmiyorum kendimi, çünkü yaşlandıkça mülayimleşen, bilgeleşen insanlardan olamadım ben. Hâlâ öfkeli, hem de çok öfkeliyim.” “Yazarlar öyledir” dedi Ahmet Altan. Puposundan bir nefes çekip “mesela” diye devam etti Grass, “Bu başörtüsü meselesi çok ama çok öfkeliyor beni.” O ana kadar hiçbirimiz dinden, örtüden, laiklikten, inanç hürriyetinden söz açmamıştık ama Grass'ın lafı buraya getirmesi, içinde dolaşıp durduğumuz ortak hikâyenin bütününe gayet uygun düşüyordu. “Benim dinle hiçbir alakam yok. Ateistim” dedi Grass, “ve dindarlara gerici gibi bakanlar, başörtüsünü gericiğin simgesi gibi gösterenler beni öfkeliyor. Fransa’da, Almanya’da, Türkiye’de laiklik adına bunu yapanlara kızıyorum. Benim anneannem de başını örterdi; belki de kendince dinsel bir inançtı bilmiyorum. Ama ne fark eder. Başörtüsü yapay bir sorun; böyle yapay bir sorunla insanların üzerine gitmelerine sinirleniyorum.” (21 Nisan 2010)

**“Bu başörtüsü meselesini biz bile çözemiyoruz”**

Balçışek Pamir’le Söz Sende’nin konuğu yazar Yıldız Ramazanoğlu’ydu. Ramazanoğlu programda, Başbakan Erdoğan’ın yazarlara verdiği açılım kahvaltısından ilginç notlar aktardı. Başbakan Erdoğan’ın kahvaltıda başörtüsü ile ilgili çok samimi sözler söylediğini aktaran Ramazanoğlu kahvaltıda konuşmanın o bölümünü şöyle aktardı: “Biz o toplantıda iki başörtülü yazardık. Herhalde bizim konuyu dile getireceğimizi düşünmüştü Başbakan Erdoğan ama biz getirmeyince kendisi açtı ve ‘Bu başörtüsü meselesini biz bile çözemiyoruz. Çünkü iş parti kapatmaya kadar gidiyor’ dedi. Bu sözlerdeki samimiyetinden bir an bile kuşku duymadım. İnsan karşı karşıya gelince karşısındakini daha iyi anlıyor.” Ramazanoğlu başörtüsü konusunda “Muhafazakâr ve dindar erkekler için de esas kadın başı açık kadın. Çünkü hepimiz Cumhuriyet’in eseriyiz. Ben mesela bir Tunalı (Ankara’nın Tunalı Hilmi caddesi) kıyım. Annem dudağı rujlu, saçları permalı bir kadın. Dindar erkekler için başörtülü kadın annesidir, kız kardeşidir, eşidir. Şu anda başı örtülü kadınların şifrelerini okuyabilen çok az erkek var. Birçok erkek başörtülü yakınından kendi prezantabilitesi yüzünden rahatsız oluyor. Bu durumda vardığınız sonuç şu oluyor: içinden çıktığınız kesim bile sizi yok sayıyor.” dedi. (23 Nisan 2010)

**“Başörtüsünü siz çözün, biz destekleriz!”**

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, MHP Niğde Milletvekili Mümin İnan’ın, başörtüsü meselesinin anayasa değişikliği teklifinde neden yer almadığı sorusuna “Bu konunun bayraktarlığını siz yapın, bu konuyu siz ele alın. Çünkü benim geçmişte siyaset yaptığım Refah Partisi (RP) ve Fazilet Partisi (FP) bu sebeple kapatıldı ve benim için siyasi yasak istendi. İktidarda iken AK Parti hakkında kapatma davası açıldı, sebeplerden bir tanesi de buydu. Dolayısıyla başörtüsü meselesini CHP çözmek istiyorsa çözebilir elini tutan yok, MHP çözmek istiyorsa sadece soruyla değil yüksek sesle bunu ifade eder; kanun ve Anayasa değişiklik teklifini getirir. Bunu bir siyasi istismar konusu olarak değil, Sayın İnan’ın yüreğinden geçen ve inandığı bir konu olarak görüyorum. Arkadaşıma her zaman destek olmaya hazırım ama lütfen siz bir adım öne çıkın. Anayasa değişiklik teklifinin içinde bu madde de olsun derseniz, o zaman 10. ve 42. maddelerde yaşadığımız serencamı da bilmeniz gerekir.” dedi. (23 Nisan 2010)

**Almanya’da Türk bakan başörtüsü yasağı istiyor**

Almanya’nın Aşağı Saksonya Eyaleti’ne Sosyal İşler Bakanı olarak atanan Aygül Özkan, göreve başlamadan önce basına yaptığı açıklamalarla tepkileri üzerine çekti. Hristiyan Demokrat Parti CDU’dan eyalet milletvekili seçilen Özkan, ‘Focus’ dergisi ile yaptığı mülakatta resmi okullarda dini sembol sayılan başörtüsü ve haç’ın yerinin olmadığını söyledi. Hristiyanlar Birliği’nin, Birlik fraksiyon şefi Stefan Müller, Özkan’ın sözlerini ürkütücü ve hatalı bulduğunu söyledi. Daha önceki açıklamalarında da dindar bir Müslüman olmadığını, ancak İslami bayramları ailesiyle birlikte kutladığını ifade eden Özkan, son yaptığı açıklamada okulların tarafsız, nötr bölgeler olması gerektiğini, bu yüzden Hristiyanlık sembolü haç’ın olduğu gibi Müslümanların başörtüsünün de yasaklanması gerektiğini iddia etti. Çocukların kendi kendilerine dini bakımdan karar vermeleri gerektiğini savunan Özkan, bu yüzden ‘başörtünün sınıflarda yeri yoktur.’ dedi. (26 Nisan 2010)

**İspanya’da okullarda başörtü tartışması**

İspanya’da Fas kökenli İspanya vatandaşı 16 yaşındaki Najwa Malha’nın ailesi, okul yönetiminden öğrencinin ilişkisinin kesilmesini istedi. Aile, kızını başörtüsüyle kabul edecek bir okul aradığını bildirdi. Ülkede son dönemde başörtüsü tartışmalarına yol açan olayda lise yönetimi, hangi dinden olursa olsun başını örten bir öğrencinin sınıfa giremeyeceğini öngören yönetmeliği gerekçe göstererek kızın okula girmesine izin vermiyordu. İspanya’da okullarda başörtüsüyle ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmazken, her okul kendisi karar verebiliyor. (26 Nisan 2010)

**Türk bakan Almanlardan ‘haç’ özrü diledi, başörtüsüne değinmedi**

Almanya’nın Aşağı Saksonya eyaletine Sosyal İşler Bakanı olarak atanan Aygül Özkan, bağımsız nötr bölgeler olması gereken okullarda duvarlara haç takılmasının ve Müslüman öğrencilerin başörtülü olarak derse girmesinin mümkün olamayacağını

söyleyerek, başörtüsünün de yasaklanmasından yana bir tavır almıştı. Almanlar, Türk bakanın haça ilgili bu sözlerini tepkiyle karşılarlarken, Başbakan Merkel, Aşağı Saksonya Eyalet Başbakanı Christian Wulff, entegrasyondan sorumlu devlet bakanı Maria Böhmer ve birçok CDU siyasetçisi Özkan'ın yaptığı açıklamaları onaylamadıklarını açıkladılar. Türk kökenli Aşağı Saksonya Eyaleti Sosyal İşler bakanı Aygül Özkan aldığı tepkiler karşısında Hristiyan Demokrat Parti CDU'nun eyalet yönetiminden, haç konusunda basına söylediklerinden dolayı özür diledi. Basına yaptığı açıklamalarda aynı ifadelerinde haç'la birlikte başörtüsünün de yasaklanması gerektiğini belirten Özkan, özür beyanında ise başörtüsüne hiç değinmedi. (27 Nisan 2010)

### **Başsavcılık: Başörtüsü suç değildir**

Avrupa Türkiye Cumhuriyeti Kadınları Derneği'nin başkanlığını yapan Sultan Atıcı'nın, Hayrünnisa Gül ve Emine Erdoğan hakkında yaptığı suç duyurusunu değerlendiren Ankara Cumhuriyet Başsavcivekili Nuri Yiğit, verdiği takipsizlik kararıyla önemli bir tartışmaya da son noktayı koymuş oldu. Kararda "Bir fiilin suç oluşturabilmesi için Türk Ceza Kanunu'nda ya da özel ceza kanunlarında suç olarak tanımlanması ve müeyyidesinin bulunması gerektiği" ifade edildi. Yiğit verdiği takipsizlik kararında, "iddia edilen olaylar bakımından ceza hukukunda suç tanımlamasına yönelik bir düzenleme ve müeyyide bulunmadığı gibi, aynı konuda idari bir soruşturmayı gerektiren düzenlemenin de mevcut olmadığı ve bu nedenle soruşturma evrakının intikal ettireceği bir başka idari makam da bulunmamaktadır" dedi. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının verdiği bu kararı değerlendiren hukukçular bugüne kadar anayasada herhangi bir yasak olmadığı halde kamusal alanda başörtüsü yasağı tartışması yaşandığını ancak bu kararın böyle bir yasak olmadığını teyit eder önemli bir karar olduğuna dikkat çekti. (28 Nisan 2010)

### **Rus gazeteci Moskova sokaklarında başörtüsüyle dolaştı**

Örtülü kadınların maruz kaldıkları tacizler ve sokağa çıkmaktan korktukları üzerine Rus basınında yer alan haberler, bir Rus gazeteciyi harekete geçirdi. Sobesednik gazetesinin kadın muhabiri Yelena Hanyan, başörtülü olarak Moskova sokaklarına çıktı ve Müslüman kadınların sorunlarına bizzat tanıklık etmek istedi. Hanyan, bir kaç saat içinde yaşadıklarını şu ifadelerle anlattı: "Bir risk olduğunu bilerek hicabla başkentin merkezi sokaklarına çıktım. Herkesin dikkati üzerimdeydi. Bazıları beni gördüğünde yüzünü çevirerek geri döndü, bazıları da karşı kaldırıma geçmeyi tercih etti. Her ne kadar kimse taş atmasa da, nefret duygusunu hissedebiliyordum. Metroya indim ve bilet almak istedim. Ancak kasada oturan bayanlardan biri paramı geri vererek bilet vermedi. Diğer satıcı ise biletimi verdikten sonra koşarak bir yerlere gitti. Metronun içinde insanlar benden uzaklaşmaya başladı. Metrodan dışarı çıkmaya karar verdiğimde, polis bir köpekle beraber peşimde olduğunu fark ettim. Polisin kimlik kontrolünden sonra artık işimi tamamladığıma karar verdim." (28 Nisan 2010)

### **Belçika 'peçe'de ilki yapmak üzere**

Başbakanın istifa etmesiyle hükümsüz kalan Belçika'da parlamentonun alt kanadı, burka ya da yüzün tamamını kapatan giysiler giyilmesini yasaklayan tasarıya onay verdi. Tasarı, beklendiği gibi Senato'dan da geçmesi halinde, Haziran ya da Temmuz ayında yasalaşacak. Bu durum, Belçika'yı bu tür bir karar çıkaran ilk Avrupa ülkesi konumuna getirecek. Doğrudan 'peçe' ifadesinin kullanılmadığı tasarıda, bireylerin kamuya açık alanlarda ve kamu binalarında kimliklerini gizlemelerine olanak veren giysileri giymeyecekleri vurgulanıyor. Tasarıda, ihlal halinde 15 ila 25 Euro'ya dek para cezası ya da yedi güne kadar hapis cezası öngörülüyor. Müslüman kuruluşlar ve insan hakları örgütleri ise yasağın ifade ve din özgürlüğünün ihlali olduğunu savunuyor. (30 Nisan 2010)

## **MAYIS 2010**

### **Başörtülü öğrencilerin sınavları iptal edildi**

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), başörtüsü veya perukla sınava giren öğrencilerin sınavını iptal ederek '0' puan verdi. LGS için yapılan ilk sınavın sonuçlarını açıklayan ÖSYM Başkanı Ünal Yarımağan, "kılık kıyafeti uygun değil" diye 34 öğrencinin sınavının iptal edildiğini açıklamıştı. Arkadaşları sınav sonuçlarını öğrenip bir sonraki basamağı düşünmeye başlarken, başörtülü olarak sınava giren onlarca öğrenci "sınav iptali" şoku yaşıyor. Heyecanla sınav sonuçlarına bakan başörtülü öğrenciler, sınav sonuç kâğıtlarında sıfır aldıklarını görünce üzüntüye boğuldu.

### **Başörtülü öğrenciler bursluluk sınava alınmadı**

Batman İMKB Lisesi'ne sınava girmek için gelen başörtülü öğrenciler girişte engellendi. Başörtülerini çıkarmak istemeyen öğrenciler sınav yetkilileri tarafından okul kapısından geri çevrildi. Yaklaşık 30 öğrenci başörtülerinden dolayı sınava giremedi.

Öğrenciler sınav sonuna kadar okul bahçesinde beklemek zorunda kaldı. Fatma Ekmen isimli öğrenci, sınav yetkililerinin başörtüsünü çıkarmasını istediğini ama bunu kabul etmediğini söyleyerek "Bu sınav bizim için bir fırsattı, okul masraflarımızı bu şekilde karşılayabilirdik. Başörtümüz yüzünden almadılar. Hıristiyan ülkelerde bile izin veriyorlar. Ama biz Müslüman bir ülke olmamıza rağmen almıyorlar. Anadolu Lisesi ve Fen Liselerini de kazanabilirdik ama başörtümüzden dolayı İmam Hatiplere gittik" dedi. Sınava alınmadığı için kızgın olan Büşra Ünlü isimli öğrenci ise Müslüman bir ülkede olmaması gereken bir uygulama yapıldığını belirterek, "Bu kesinlikle bize yapılan büyük bir yanlışlık. Hepimiz çok iyi yerleri kazandık ama sırf başörtümüzden dolayı İmam Hatip'e gittik. Bu çok büyük bir haksızlık. Bu sadece bir bursluluk sınavı. Çok önemi yok ama biz sadece ailemize yardımcı olmak istedik." diye konuştu. **(04 Mayıs 2010)**

#### **Peçeyle postaneye giren kadına para cezası riski**

İtalya'nın kuzeybatısındaki Piemonte bölgesinin Novara kentinde bir Müslüman kadını, peçeyle postaneye girdiği için para cezası ödeme riskiyle karşı karşıya kaldı. Jandarma tarafından durdurularak kimlik tespiti yapılan kadının, 500 avro (yaklaşık 755 TL) para cezasına çarptırılacağı belirtildi. Kimlik tespiti işleminin, Kuzey Birliği Partisi'nin elinde bulunan Novara Belediyesi'nin, Ocak ayı başında hazırladığı ve kamusal alanlarda peçeyle dolaşmayı yasaklamayı öngören düzenleme doğrultusunda yapıldığı kaydedildi. Yerel basındaki haberlere göre, peçeli kadına müdahale eden jandarma ekipleri, kimlik saptaması yapıp olayı tutanağa geçirmekle yetindiler. Para cezasının kesilip kesilmeyeceğinin ise belediye zabıtası tarafından kararlaştırılacağı belirtildi. **(04 Mayıs 2010)**

#### **Almanya burka yasağını gereksiz buldu**

Alman Parlamentosu İçişleri Komisyonu başkanı ve Hristiyan Demokrat Parti CDU'nun içişleri uzmanı Wolfgang Bosbach, Belçika'dakine benzer bir burka yasağının Almanya'da da getirilmesinin ne gerçekçi ne de gerekli olduğunu söyledi. Almanya'nın Halle şehrinde yayınlanan 'Mitteldeutsche Zeitung'a konuşan Bosbach, kamusal alanda gerekmediği halde burka yasağının getirilmesinin Alman anayasal hukukuna ters olduğunu belirtti. Bosbach şahsen, burkayı dışlamanın ve dini fundamentalizmin bir işareti olarak gördüğünü, ancak hukuken şahısların giyinme konusunda hür olduklarını kaydetti. **(04 Mayıs 2010)**

#### **İmam-Hatipli kızların başını açtırıp kışlaya götürdüler**

Adana Seyhan'da Tebepağ İmam-Hatip Lisesi'nde 10. sınıflara milli güvenlik dersi veren 6. Kolordu Komutanlığı'nda görevli Albay Rahmi Özyay'ın, kız öğrencileri 6. Kolordu Komutanlığı'na geziye götürmek istemesi velilerin tepkisini çekti. 10. sınıfta okuyan yaklaşık 80 öğrenciden çoğunluğunun gitmek istemediği geziye ısrar ve baskı sonucunda 30 öğrencinin iki minibüsle götürüldüğü, gezinin yaklaşık bir saat sürdüğü öğrenildi. Kışla gezisine giden öğrencilerin, kışlaya girmeden kapıda başını açtıkları, kışlayı başı açık bir şekilde gezdikleri, kışladan çıktıktan sonra tekrar başlarını örterek okula geri döndükleri öğrenildi. Öte yandan, Albay Rahmi Özyay'ın haricinde okulda görev yapan 3 branş öğretmenin de geziye katıldığı belirlendi. **(06 Mayıs 2010)**

#### **Peçeye yasak İsviçre'nin de gündeminde**

Avrupa'da Müslümanları kılık kıyafetine karşı başlatılan yasaklama girişimleri gittikçe yayılıyor. Özgürlükler ülkesi olarak bilinen İsviçre'nin kuzeyindeki Aargau kantonunun milletvekilleri, peçeli çarşafın ülke genelinde kamuya açık yerlerde yasaklanması için Eyaletler Konseyi'ne yasa teklifi götürülmesini kabul etti. İsviçre basınının duyurduğuna göre, Aargau parlamentosunda, Eyaletler Konseyi'ne peçeli çarşaf yasağıyla ilgili teklif götürülmesi 33'e karşı 89 oyla kabul edildi. Zürih'te yayımlanan Tage-Anzeiger gazetesi, aşırı sağcı İsviçre Demokratları partisinin milletvekili Rene Kunz'un peçeli çarşafın "erkeklerin kadınlar üzerindeki hakimiyetinin sembolü" olduğu sözlerine yer verdi. Halk Partisi milletvekili Ulrich Schlueer, Tages-Anzeiger gazetesine yaptığı açıklamada, ülkedeki varolan yasaların zaten kamuya açık yerlerde vücudun tamamının kapatılmasını yasakladığını ifade etti. **(06 Mayıs 2010)**

#### **İspanya'da başörtülü öğrencilere ceza**

İspanya'nın başkenti Madrid'de özel bir okulda eğitim alan Fas asıllı Müslüman bir öğrencinin okuldan atılmasını protesto için başörtü giymeye başlayan dört öğrenciye de aynı ceza verildi. Lise dört öğrencisi Necva Melhi, okul idaresinin başörtüsünü çıkarması uyarılarına karşın ısrar etmiş ve okula başörtüyle gelmeye devam etmişti. Okul idaresi bunun üzerine önce öğrenciyi tecrit etmiş daha sonra da tamamen okuldan çıkarmıştı. Necva bu karar sonrası yemeden içmeden kesilmiş, kendisi gibi şok yaşayan babası da ilgili makamlara itirazda bulunmuştu. İspanya'da lise eğitimi veren okullardan birinin Müslüman bir kız öğrenciyi başörtüsü taktığı için okuldan atılmasının ardından aralarında Hıristiyanlarında dört kız öğrenci arkadaşlarına destek amacıyla başörtü giymeye başladı. Ancak ne yazık ki arkadaşlarını destekleyen dört öğrencinin de sonu da Necva gibi oldu. Uyarı ve tecrit cezasına çarptırıldılar. Böylece sayıları 5'e ulaşmış oldu. **(06 Mayıs 2010)**

**“Başörtüsü yasağı kaldırılmalıdır”**

Eşitlik ve Demokrasi Partisi Genel Başkanı ve eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ziya Halis, yıllardır üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağının kaldırılmasını gerektiğini kaydetti. Halis, “Genç kızlarımızın eğitiminin önüne başörtüsü engeli konulmasına karşıyız, biz özgürlükçü bir partiyiz. Bu sorun çözülmeli, en rahat da bizim iktidarımız döneminde bu sorun çözülecektir.” dedi. Başörtüsü yasağını Türkiye’nin önemli sorunlarından biri olduğunu ve çözülmesi gereken sorunlardan biri olarak gördüğünü belirten Ziya Halis, kadınların başörtüsü takıp takmamalarının kendileri açısından önemli olmadığını, özgürlükçü bir parti oldukları için başörtüsü yasağına karşı olduklarını söyledi. Halis, “Biz özgürlükçü partiyiz, gerçek bu. İnsanların giyim kuşamlarıyla herhangi bir sorunumuz olamaz ve bir yasakçı tavır almamız düşünülemez. Başörtüsü meselesi Türkiye’de uzun yıllardır tartışılmakta. Hükümetin kızlarımızın başörtülerinden dolayı eğitimlerinin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik çabalarını destekliyoruz. Ancak bunu sınırlı buluyoruz. Ülkemizde çeşitli inançtan insanlar var, onların da inanç özgürlüğünün sağlanması gerekiyor” dedi. Halis, başı açık kadınların başörtülüler üzerinde, başörtülülerin de başı açık kadınlar üzerinde baskı oluşturmamasını istedi. **(08 Mayıs 2010)**

**Kosova’da binlerce kişi başörtüsü ayrımcılığını protesto etti**

Kosova Anayasasının dini inanç ve eğitim hakkı konusunda bir ayırım yapmamasına rağmen 16 yaşındaki Arinda Zeka’nın Ferizaj’daki okulundan başörtüsü sebebiyle uzaklaştırılması üzerine binlerce Kosovalı başkent Priştine’de durumu protesto etti. Kosova’nın ağırlıklı olarak Müslüman olduğunu belirten protestocular hükümet aleyhine sloganlar atarak yasağın bir an evvel kaldırılmasını istediler. “Ayrımcılığa son!” ve “Başın örtülmesi değil, aklın örtülmesi yasak!” yazılı dövizler taşıdılar. İnternet üzerinden düzenlenen imza kampanyaları ise devam ediyor. Başörtüsünden dolayı bir öğrencinin okuldan atılması, ülkedeki tartışmaları yoğunlaştırırken; konuyla ilgili medyadaki tartışmalarda, Kosova gibi nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan Türkiye’de de 1920’lerden beri başörtüsü yasağı uygulandığına ve bunun sadece okullarla sınırlı kalmadığına dikkat çekiliyor. **(09 Mayıs 2010)**

**Almanya’nın ilk başörtülü vekili olabilir**

Almanya’nın 18 milyon nüfusuyla en kalabalık eyaleti olan ve en fazla Türkiyeli göçmenin yaşadığı Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde eyalet meclisi seçimleri yapılıyor. Almanya’daki 5 büyük parti çok sayıda Türkiye kökenli politikacıyı aday gösterirken, yine göçmenlerin kurduğu Yenilik ve Adalet Partisi (BİG) de bu eyalette seçime katılıyor. BİG, Almanya’da ilk kez başörtülü bir kadını aday gösterdi. Hagen kentinden aday olan kadın doğum doktoru Canan Azak, seçilmesi halinde ilk başörtülü milletvekili olacak. **(09 Mayıs 2010)**

**Başörtüsü yasağı belgesel oldu**

“Böyle Giremezsiniz!”, Boğaziçi Üniversitesi’nde 1980’lerden bu yana eğitim alan başörtülü kadın öğrencilerin, başörtüsü yasaklarını nasıl deneyimledikleri ve bu konunun okulda nasıl tartışıldığı konusunda başörtülü ve başörtüsüz kadınların tanıklıklarına dayanıyor. Boğaziçi Üniversitesi tarafından da desteklenen belgeselde proje ekibi şu isimlerden oluşuyor: Aslı Sakallı, Burcu Tokat, Deniz Nihan Aktan, Elif Sakin, Gizem Aksu, Gülsüm Kavuncu, Öykü Tümer, Senem Kara, Sümeyye Kavuncu, Şebnem Keniş... Proje ekibi, bu belgeselle hedeflerinin “başörtülü öğrencilerin diğer kadın öğrencilerden farklılaşan yaşam deneyimlerinin ve yasaklara karşı yürüttükleri mücadelenin görünürleşmesine katkıda bulunmak, başörtülü kadınlarla başörtülü olmayan diğer öğrenci kadınların hangi zeminlerde dayanışma sergileyebileceğine ve ortak bir dilin nasıl oluşturulabileceğine dair Boğaziçi özelinde bir tartışma başlatmak” olduğunu söylüyor. **(10 Mayıs 2010)**

**Ders kitabında tuhaf tesettür notu**

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İşletme bölümü 3. sınıftaki Yönetim Bilgi sistemi adlı dersin 11. Ünitesinde geçtiği öne sürülen bir ifade, okuyanları rahatsız etti. Notta, “Cisimlerin arkasını gören kamera” başlığı altında işlenen konuda şu ifadeler göze çarpıyor: “(…) Hemen her cisimden yayılan “tera hartz (T-ışını)” adlı dalgaları yakalayan akıllı kamera, giyinik bir insanı da çıplak gösterebilmektedir. (Röntgenci sapıkların bu kameraların ilk müşterileri olacağı açıktır. Okuyucuya bir soru: Tesettür yanlıları bu kameraya karşı nasıl bir önlem alır dersiniz?) . . .” **(10 Mayıs 2010)**

**Çarşaf cumhuriyet ilkelerine aykırıdır**

Fransa Meclisi genel kurulu, peçeli çarşafın kamuya açık yerlerde yasaklanması konusunu görüşerek, bu konudaki karar tasarısını kabul etti. Genel kuruldaki oylamaya Yeşiller ve Komünistler katılmazken, tasarı, iktidar partisi ve Sosyalist Partinin desteğiyle oy birliğiyle benimsedi. Kararda, peçeli çarşafın “cumhuriyet ilkelerine ve kadın erkek eşitliğine aykırı” olduğunu belirtiliyor. Hükümetin konuyla ilgili olarak hazırladığı yasa tasarısını bakanlar kuruluna sunulacak, onaylandıktan sonra meclis gündemine gelecek. Hükümetin hazırladığı yasa tasarısı, kamuya açık yerlerde peçeli çarşaf giyenlere 150 Avro, bu kıyafetin giyilmesi için baskı yapanlara ise bir yıl hapis ile 15 bin Avro’ya kadar para cezası öngörüyor. **(12 Mayıs 2010)**

**KPSS kılavuzunda tekrar tekrar “başörtüsü” uyarısı**

ÖSYM'nin KPSS Kılavuzu'nda beş ayrı yerde 'başı açık' fotoğraf uyarısı yapılırken, başörtüsüyle sınava gelenlerin salona alınmayacağı, giren olursa da sınavının geçersiz olacağı duyuruldu. ÖSYM, başörtüsü konusundaki uyarılarını, kılavuzda neredeyse her bölümde defalarca dile getiriyor. 36 sayfalık kılavuzda, başvuru yaparken ve sınava girerken mutlaka başı açık fotoğraf verilmesi ve sınava gelirken de başörtüsü takılmaması gerektiği uyarısı yapılıyor. Kılavuzda, başörtülü fotoğraf veren adayların sınavlarının geçersiz sayılacağı da duyuruluyor. **(12 Mayıs 2010)**

**Başörtüsü eylemine çocuklarıyla katılan ailelerin davası düştü**

Antalya'da Antalya İnanç Özgürlüğü Platformu'nun düzenlediği basın açıklamasına çocukları ile birlikte katılan anne ve babalara “velayet hakkını kötüye kullanma ve çocukların ruh sağlığını bozmak” gerekçesiyle açılan dava düştü. Başörtüsü yasağını protesto etmek, başörtüsüne her alanda özgürlük taleplerini yinelemek için Antalya kapalı yolda bir araya gelen platform üyeleri 3 Kasım 2007 tarihinde bir basın açıklaması gerçekleştirmiş ve basın açıklamasının ardından 10'u çocuk 27 kişi apar topar Antalya Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüp ifadeleri alınmıştı. Basın açıklamasında çocukların da başörtüsü yasağı aleyhine dövizler taşımaması akıl almaz bir keyfilik ve zorlamaya “ebeveynlerin çocuk istismarı” şeklinde suçlamaya dönüştüren savcılık tarafından 17 kişi hakkında dava açılmıştı. İlk duruşmada ifadelerin alınmasından sonra mahkeme 29 Ocak 2010 tarihine ertelenmiş fakat gerekli evrakların tamamlanamamasından dolayı mahkeme 3 Mayıs 2010 pazartesi günü görüldü. Mahkeme “Basın açıklamasına katılan anne babaların, çocuklarının velayet haklarını ne şekilde kötüye kullandıklarının tam olarak anlaşamadığı ve yapılan eylemde bir suç unsuru bulunmadığına, davanın düşürülmesine” karar verdi. **(12 Mayıs 2010)**

**Almanya Cumhurbaşkanı peçe yasağına karşı çıktı**

Belçika ve Fransa'da gündeme gelen peçe yasağı tartışmaları Alman siyasilere destek bulmadı. Almanya Cumhurbaşkanı Horst Köhler, ülkede peçe yasağına karşı çıktı. Köhler, “Rheinischer Merkur” gazetesine yaptığı açıklamada, kadınların tümüyle kapanmalarının kadın-erkek eşitliği konusunda kendi anlayışına uymadığını söyledi, “Ancak Almanya'da yine de bazı kadınlar burkayı giymek istiyorsa, bunun yasaklanmasının istenilmesi için bir neden yok” şeklinde konuştu.

Bu tür tartışmaların ideolojik olarak yapılmaması konusunda uyarıda bulunan Köhler, bu tartışmaların aydınlatıcı olması ve Müslümanlar ile Hristiyanların bir araya gelmesine olanak sağlaması gerektiğini kaydetti. Almanya İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere de, bir süre önce yaptığı açıklamada, ülkede burka yasağına karşı çıkmıştı. **(12 Mayıs 2010)**

**Sütçü İmam Üniversitesi 5 liraya yasağı kaldırdı**

Başörtülü öğrencilere kampusa girerken serviste başlarını açtıran Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, “Bahar Şenlikleri” çerçevesinde kişi başı 5 TL veren bütün başörtülü öğrencilerin bahar şenlikleri için kampus içerisine girmelerine izin verdi. Üniversite rektörü Nafi Baytorun, “Tek amacımız K.Maraş halkıyla bütünleşmeyi sağlamak” sloganı ile bahar şenliklerini başlattı. Rektör Baytorun, nizamiyede görevlendirdiği personel vasıtası ile giriş ücretini ödeyen başörtülü gençleri de başörtülü ile yerleşke içerisine alarak yasağın aslında keyfi bir yasak olduğunu ispatladı. Bu durum yıllardan beri eğitimleri engellenen öğrenciler arasında “madem ücret ödenerek girilebiliyor yasaksız bir üniversite için biz yılın 365 günü aynı ücreti ödemeye hazırız” yorumlarına neden oldu. **(15 Mayıs 2010)**

**“Kulaklarınız görünmüyor, Schengen vizesi yok!”**

İtalyan Başkonsolosluğu, Schengen vizesi için başvuran Taraf gazetesi yazarı Elif Çakır'ı geri çevirdi. Başörtülü olan Çakır'dan boynunu ve kulaklarını gösteren fotoğrafı isteyen konsolosluk, “Sizin gönderdiğiniz fotoğraf yasalarımıza uygun değil. Yasalarımıza uygun fotoğraf gönderdiğiniz takdirde hemen vizenizi verebiliriz” dedi. Elif Çakır, başından geçenleri köşesinde anlatırken “Hanımefendi inancınız gereği örtünebilirsiniz, bu sizin bileceğiniz bir şey, ancak Schengen yasaları gereği kulaklarınızı ve boynunuzu görmek istiyoruz, yani fotoğrafta açıkta olması lazım. Diğer türlü vize vermemiz mümkün değil. Yasalar hanımefendi!” karşılığını aldığını söyledi. **(16 Mayıs 2010)**

**“Artık kulakları göstermeden vize alınacak”**

İtalya'nın İstanbul Başkonsolosluğu, Schengen vizesi için başvuran Taraf yazarı Elif Çakır'dan kulaklarını gösteren fotoğraf istemişti. Elif Çakır da bunu Taraf Gazetesinde dile getirmişti. Çakır'ın daha önce sorunsuz olarak vize almasına karşılık bu sefer vize talebi için Çakır'a verilen cevap ise ilginçti: “Bir nevi yasayı deldik. Ama ikinci kez delemeyiz. Bu kez de siz kendi yasanızı delip istenilen şekilde fotoğraf gönderin!!!” İtalya'nın Başkonsolosluğundaki değişime anlam veremeyen Çakır, konuyu köşesine taşıdıktan sonra AB ile ilişkilerde Başmüzakereci Egemen Bağış devreye girerek, sorunu çözdüklerini ifade etti. Bağış, konuyla ilgili olarak “İnançları gereği örtünen birisine de saygı gösterilmesi gerekmektedir. İtalyan konsolosluğunda hiçbir vatandaşımız böylesi bir muameleyle karşılaşmayacak.” dedi. **(18 Mayıs 2010)**



**Fransız kabinesi peçe yasağını onayladı**

Fransa'da Bakanlar Kurulu, peçeli çarşafın kamuya açık yerlerde tamamen yasaklanmasına ilişkin yasa tasarısını bugün kabul etti. Karar Danıştay'ın şerhine rağmen alındı. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, "bakanlar kurulunun, bu tasarımı kabul ederek, doğru yolda ilerlediğini gösterdiğini" açıkladı. Cumhurbaşkanı adına yapılan yazılı açıklamada, peçeli çarşafın, "cumhuriyet değerlerine aykırı olduğu" ileri sürüldü. Danıştay, yasa tasarısı için olumsuz görüş bildirmişti. Yüksek Mahkeme, "yasa tasarısının, hukuki temeli olmadığını, belirsizlik yaratacağını ve anayasa ile sözleşmelere aykırı olabileceğini" belirterek, yasağın sınırlı tutulması konusunda hükümeti uyarıyordu. Yasa tasarısında açıkça peçeli çarşaf ifadesi yer almayacak. Bunun yerine, yüzü tamamen kapatan giysiler" tanımı yapılacak. Tasarı, kamuya açık yerlerde bu giysileri giyenlere 150 avro para cezası veya cumhuriyet değerlerinin öğretilmesi için zorunlu kamu stajı öngörüyor. Bu giysilerin giyilmesi için baskı yapanlar hakkında da, 1 yıl hapis ile 15 bin avroya kadar değişen para cezası istenebilecek. Tasarının meclisten sonra Senatoda da kabul edilerek yasallaşması bekleniyor. (19 Mayıs 2010)

**Fransa'da peçeli kadına ırkçı saldırı**

İslam'a sonradan giren 26 yaşındaki Fransız bayan Nantes Şehri yakınındaki Tregna'da bir elbise mağazasında geziyordu. Müslüman bayan aniden taktığı peçe hakkında kaba bir söz işitti. Bu kaba sözü Fransız avukat bir bayan sarfetmişti. Fransız avukat sözlü tacizinde Fransa'da bir elbise mağazasında gezen peçeli bir bayan görmek istemediğini söyleyerek hükümetin peçe yasağı kararını en kısa zamanda uygulamaya koymasını temenni ettiğini ifade etti. Ardından Müslüman bayanı "Fransa'nın cehennem elçisi" sözleriyle nitelendirdi. Avukat kadın ve kızı ile peçeli Müslüman bayan arasındaki tartışma giderek uzadı. Sonunda avukat bayan peçeli bayana saldırdı ve herkesin önünde peçesini çıkardı. Bunun üzerine Müslüman bayanın eşi ve dükkan sahibi üç bayan arasındaki tartışmayı sona erdirmek için müdahale etti. Müslüman kadının eşi kendisini alarak biraz uzaklaştırdı. Ardından polis tarafından tutuklanan avukat kadın, kızı ve Müslüman bayan karakola götürüldü. Orada peçeli Müslüman bayan, kendisine karşı avukat tarafından ırkçı ve dini ayrımcılık yapıldığı suçlamasında bulundu. Avukat da Müslüman bayanı kendisine saldırmakla suçladı. (20 Mayıs 2010)

**İsviçreli aile başörtüsü için başka şehre göç etti**

İsviçre'de 7 kişilik aile çocuklarının başörtüsüyle okumaları için, buldukları Schaffhausen kentinden Bienne kentine göç ettiler. Schaffhausen kentinde uygulanan başörtüsü yasağı ailenin bu kentten göç etmesine neden olacak en büyük etkeni oluşturmuş. Yeni Müslüman olan ailenin üyelerinden Tina Nasfi ve annesi Jessica Di Domenico, Bienne'deki başörtüsü özgürlüğünün kendilerini cezbettiklerini söyleyerek, eğitim alma hakkının herhangi bir yasakla ellerinden alınmaması sağlayan bir okulda eğitimlerini sürdürdüklerinin altını çizdiler. Tina Nasfi, Schaffhausen kentindeki okullarda yüzme saatlerinde erkek ve kızların beraberce yüzmeleri noktasında baskı yaptıklarını belirtirken yeni kentleri Bienne'de böylesine bir zorlamanın olmadığını söyledi. (21 Mayıs 2010)

## HAZİRAN 2010

**Sakarya'da "Başörtüsü Mücadelesi" Paneli**

Türkiye Başörtüsü Platformları'nın Sakarya Buluşması çerçevesinde Necip Fazıl Kısakürek Yurdu Konferans Salonu'nda "Başörtüsü Mücadelesi Devam Ediyor" başlıklı panel düzenlendi. Oturum başkanlığını SAGİR Başörtüsü Platformu'ndan Kadrihan Mendir'in yaptığı panelde başörtüsü yasağı ve mücadelesi çeşitli yönleriyle tartışmaya açıldı. Van Hak ve Özgürlükler Platformu adına konuşan İsmail Almalı, başörtüsü yasağının Türkiye'deki Kemalist ideolojiden kaynaklandığını ve tek tip bir vatandaş dayatmasının tezahürü olduğunu ifade ederek, yasağın bireysel bir haktan öte anlamlar taşıdığına dikkat çekti. "Başörtüsü Mücadelesi'nde Müslüman Kadın'ın Rolü" konusunda konuşma yapan Kocaeli İnanç Özgürlüğü Platformu temsilcisi Medine Doğan, "Müslüman bir kadın, başörtüsü takıp evden çıktığı andan itibaren zaten sorunun muhatabı haline geliyor. Dolayısıyla her kadın zaten bireysel olarak yasakla farklı şekillerde mücadele etmek zorunda kalıyor. Fakat kamusal alandaki gasp edilen haklarını alabilmesi için daha aktif ve mücadelecisi olması gerekli. Bu da kadını evin en ücra köşesine hapseden geleneksel anlayışın hakim olduğu bir zeminde kısa bir zamanda gerçekleşmiyor." diyerek başörtüsü yasağının kaldırılması için mücadeleye devam edilmesi gerektiğini vurguladı. Tokat'ta faaliyet yürüten TOKAD (Toplumsal Dayanışma Kültür Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Derneği) adına panele katılan Beytullah Emrah Önce ise platform tecrübesinde geride kalan 6 yılda ortaya çıkan zaafırlara ve kazanımlara değindi. Konya İnanç Özgürlükleri Platformu adına konuşan Musa Kâzım Yılmaz "Niçin başörtüsü? Niçin direniş?" başlığı altında

başörtüsünün Müslümanlar adına anlamını ve önemini açıkladı. Gece geç saate kadar devam eden panel, konuşmacılara yönelik soruların cevaplandırılmasıyla son buldu. (11 Haziran 2010)

### **Başörtüsü Platformları Sakarya’da buluştu**

6 yıldır haftalık ve aylık eylemler yaparak başta başörtüsü yasağı olmak üzere her türlü haksızlığa karşı mücadele yürüten Türkiye Başörtüsü Platformları’nın Sakarya buluşması devam ederken, Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu’nun eylemine de destek verdiler. Platformun 248. basın açıklamasına 15 ilden gelen platform temsilcileri ve gözlemciler de katıldı. Eylemde “Baskılara, sindirilmeye, unutturulmaya rağmen başörtüsü mücadelesi devam ediyor” mesajı verildi. Platformları temsilen ilk olarak Mazlumder Bursa Şubesi’nden Cihat Oruç kısa bir selamlama konuşması yaparak, Türkiye’de siyasilerin başörtüsü sorununu nasıl suistimal ettiğinden örnekler verdi. SAGİR Başörtüsü Platformu adına ise Ribat Eğitim Vakfı Sakarya Şubesi’nden Sâhir Akça bir basın açıklaması yaparak “İnşâallah bu birlikte haykırışlar zulüm sütunlarını, kulelerini, kalelerini birer birer yıkarak, hep birlikte hak, hukuk ve hürriyetlerimize kavuşacağız.” dedi. Eylemde Konya İnanç Özgürlüğü Platformu adına Musa Kâzım Yılmaz ve Antalya’nın Alanya ilçesinden katılan Alpaslan Arslan da birer konuşma yaptı. Arslan, Mavi Marmara baskınındaki yaşadıklarını paylaştı. Eylem boyunca “Türkiye’ye selam, direnişe devam!”, “Zulme karşı omuz omuz” ve “Direne direne kazanacağız!” sloganları atılırken, direnen şehirleri gösteren dövizler taşındı. (12 Haziran 2010)

### **Sakarya Deklarasyonu: “Mücadelemiz kararlılıkla devam edecek!”**

Türkiye’nin çeşitli şehirlerinde haftalık ve aylık başörtüsüne özgürlük eylemleri gerçekleştirerek, başörtüsü başta olmak üzere hem yerel hem de küresel sorunlara karşı tavır sergileyen Türkiye Başörtüsü Platformları, Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu’nun ev sahipliğinde yapılan 8. İstişare ve paylaşım toplantısını tamamladı. Eylem yapılan illerin dışında gözlemcilerin de katıldığı Sakarya Buluşması çerçevesinde panel, toplantı, eylem ve piknik gibi farklı etkinlikler düzenlenirken, eylemlere aktif olarak devam eden platform temsilcileri; oturumlar sonunda ortak bir deklarasyon hazırladı. Kocaeli, Sakarya, Ankara, Konya, Akyazı, Van, Antalya, Kütahya, Afyonkarahisar ve Bursa’dan temsilcilerin hazırladığı sonuç bildirisinde “Yasakların sürdüğü ülkemizde tüm yasaklara karşı dik duruşun, direnişin sembolü olan platformların onurlu mücadelesi kararlılıkla devam etmektedir.” denildi. Türkiye Başörtüsü Platformları’nın Sakarya Buluşması Sonuç Bildirisi’nin devamında şu ifadeler yer aldı: “Başörtüsünün yasağının sadece üniversitelerle sınırlı olmayıp hayatın her alanında kuşatan yapısı bir kere daha deşifre edilerek sahici bir mücadelenin ‘vekil’lerle değil ‘asıl’larla olabileceği vurgusu yapılmıştır. Cuntalarla hesaplaşmanın sürdüğü ve bir çok alanda açılımlardan söz edildiği bir dönemde başörtüsü yasağının hiçbir şekilde gündeme gelmemesi bu sorunun ancak asıl muhatapları tarafından çözülebileceği gerçeğini göstermektedir. Türkiye’deki platformlar başörtüsü sorunu ekseninde bir mücadele gerçekleştirirken Türkiye’deki ve dünyadaki tüm hukuksuzluklara karşı da Müslümanca bir duruş sergilemeye devam edeceklidir. Bu vesileyle Türkiye’nin tüm onurlu insanlarına sesimize ses katma çağrımızı yineliyoruz.” (14 Haziran 2010)

### **Barcelona’da peçe kısmi yasak**

İspanya’nın ikinci büyük kentinde kamu binalarında peçe ve burka gibi giysiler kısmen yasaklandı. Barcelona Belediye Başkanı’nın kararıyla uygulamaya giren yasak, belediye binaları, pazarlar ve kütüphaneleri de kapsayacak. Daha önce de Katalonya bölgesindeki daha küçük bazı kentlerde benzer yasak kararları alınmıştı. Bu giysilerin tüm kamusal alanlarda yasaklanmasını isteyen, muhafazakâr Halk Partisi ise yasağı yetersiz bulduğunu açıkladı. Barcelona yine de ağırlıklı olarak Katoliklerin yaşadığı İspanya’da bu gibi bir yasağın uygulandığı ilk büyük kent oldu. Açıklamada, “Burka, peçe ” kullanımının yasaklanacağı kaydedildi. Karar yaz aylarında yürürlüğe girecek. Belediye Başkanı Jordi Hereu, ‘belediyenin yetkilerini aşmış olacağı’ gerekçesiyle belediye denetimi dışındaki diğer tüm kamusal alanlarda da yasak uygulanması fikrine karşı çıkıyordu. (17 Haziran 2010)

### **Fransa’da başörtüsü yasağına tazminat cezası**

Fransa’da mahkeme, başörtülü Müslüman kadını almak istemeyen özel bir eğitim kurumunu 15.000 Avro tazminat ödemeye mahkûm etti. ‘Afuna’ isimli eğitim kurumu, 2005 yılında kaydını yaptırarak muhasebecilik bölümünü okumak isteyen 26 yaşındaki Müslüman kadını derslere sokmadı. Bunun üzerine mahkemeye başvuran başörtülü bayan, eğitim kurumundan 160.000 Avro tazminat talep etti. Mahkeme eğitim kurumunu ayrımcılık yaptığından dolayı, başörtülü bayana 15.000 Avro tazminat ödemeye mahkûm etti. Fransa’da 2004 yılından bu yana kararlaştırılan bir kanun bayanların orta ve lise dengi okullarda başörtü takmasını yasaklıyor. Ancak bu yasak yüksek dereceli okullar için geçerli değil. (17 Haziran 2010)

### **Ece Nur Özel ve arkadaşlarına tebrik mesajı**

Başörtüsü yasağında farklı bir boyut oluşturan Ece Nur Özel, Ece Nur Özel, Büşra Ayata, Sebiha Alaş, Sena Nur Gökdemir ve Feyzan Atlı adlı ilköğretim öğrencileri 2009-2010 eğitim-öğretim yılını başörtülü okuyarak tamamlamasıyla ilgili bir tebrik mesajı yayınlandı. Özgür Eğitim-Sen Tokat Temsilciliği tarafından yayınlanan ve yasağın ancak sivil muhalefetin güçlendirilmesiyle kalkabileceğini ifade edilen açıklamada “Başörtüsü yasağı eğitim-öğretimin en temel sorunlarından biri olarak karşımızda duruyor. Her gün okul ve üniversite kapılarında yaşanan utanç tablolarını değiştirmek içinse vicdan sahibi herkesin aktif bir rol

alması gerekiyor. İdeolojik dayatmalarla, baskı ve yasaklarla devam eden eğitim sistemi maalesef çocuklarımızın ve gençlerimizin geleceğini karartıyor. Sorgusuz sualsiz itaat kültürünün ve tek tip bir zihniyetin inşa edilmeye çalışıldığı okullarda ortaya çıkan yozlaşma, şiddet ve akademik başarısızlık; öğrenci ve öğretmenlerin değil sistemin yol açtığı sonuçlardır. Bu olumsuz sonuçları değiştirmek içinse öncelikle eğitim sisteminde özlü değişikliklere gidilmesi şarttır... Yasaksız ve özgür bir eğitim ve gelecek için alacak daha çok mesafe var. Kimsenin sorumluluktan kaçma lüksü olamaz.” denildi. (17 Haziran 2010)

### **Kosova’da başörtü yasağı bir kez daha protesto edildi**

Kosova’nın başkenti Priştine’de bir araya gelen yaklaşık 5000 kişi okullarda uygulanmaya yeni başlayan başörtüsü yasağını protesto etti. Nüfusun yüzde 90’ının Müslüman olduğu Kosova’da, başörtüsü yasağını protesto etmek amacıyla bir araya gelen binlerce kişi “ayrımcılığa son”, “ülkemizi bize karşı kullanmayın”, “ülkemizi bize daraltmayın” vb sloganlar atarak hükümeti alınan karar konusunda uyararak getirilen yasağın kaldırılmasını istediler. Organizatörlerden Halil Kastrati yaptığı açıklamada, “kızlarımızın, dinimizin emrettiği şekilde okula gitmelerine izin verilinceye kadar protesto eylemlerimiz devam edecektir” dedi. (21 Haziran 2010)

### **“Çarşafı fukaralıktan giyiyorlar”**

CHP İstanbul İl Başkanlığı görevini Gürsel Tekin’den devir alan Berhan Şimşek Vatan Gazetesi’ne verdiği röportajda çarşaf açılışına dair bir soruya şöyle yanıt verdi: “Gürsel Tekin benim kardeşim, arkadaşım, dostum. Ama bu değişimler gazete manşetleriyle olmaz. Yaptığınız işlerin, projelerin insanların hayatına dokunması lazım. Bir şey yaparsın, günlerce konuşulur, yazılır. Ama arkanıza baktığımızda bir arpa boyu yol gidilmemiştir. Önemli olan tartışılan işler yapıp manşette kalmak mı, yoksa hayata dokunan işler yapmak mı? Çarşaf açılışında ne yaptık? Çarşafı partiye üye kaydettik mi, daha sonra bir çarşafı daha geldi mi? Çarşafa rozet takmak bu işin albenisi... CHP’ye açılım değil katılım gerek. Ben o bacımın kara çarşafın altında yaşamasından yana değilim. Kuran’da örtünün denmiş ama böyle değil. Birkaç tarikatta çarşaf vardır. Kalanı fukaralıktandır. Kars’tan, Erzurum’dan, Bayburt’tan gelirken bir pardösü alacak para mı var? Kadıncağız kara çarşafı alıyor, on yıl giyiyor. İkisini karıştırmayalım. Benim anam da başörtülüydü, bacılarımdan da örtünen var. Ama bunu simgeleştirmek yanlış.” (21 Haziran 2010)

### **Başörtülü okumak da mezun olmak da yasak!**

Sakarya Üniversitesi 2009- 2010 eğitim öğretim yılı mezuniyet töreninde başörtüsü yasağı krizi yaşandı. Sakarya Atatürk Stadı’nda düzenlenen mezuniyet törenine başörtüleriyle gelen bazı öğrenciler engelle karşılaştılar. Üniversitenin güvenlik güçleri başörtülü öğrencileri uyararak içeri alamayacaklarını söylediler. Güvenlik görevlileri öğrencilere ancak kep ya da peruk takarak içeri girebileceklerini ifade ettiler. Başörtülü öğrencilerin bazıları başlarına ya peruk ya da kep takarak içeri girmeye çalışırken bazı öğrenciler ise stada kadar uzanan yasağı protesto ederek diploma törenine katılmaktan vazgeçtiler. (21 Haziran 2010)

### **LYS’de öğrencinin başını açmaya kalkıştı**

Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) giren başörtülü Kübra Özoruç’un, ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan kadın bir akademisyenin saldırısına uğradığı iddia edildi. Konu ile ilgili açıklamada bulunan Kübra Özoruç’un velisi Recep Özoruç, olayı şöyle anlattı, “Kızım Pazar günü Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) kendi isteğiyle başörtülü olarak girdi. Sınav devam ederken ÖSYM görevlisi olarak salonda görev yapan Yrd. Doç. S.Ç. kızımın yanına geliyor ve başörtüsünü işaret ederek ‘bunu çıkart’ diyor. Bir süre sınıftan çıkan ÖSYM temsilcisi gene içeri geliyor ve salon başkanı ile söz dalaşı yapıyorlar. Tabi salon görevlisi yasal işlemleri başlattığını ve gerekenin yapılacağını söylemiş, ama ÖSYM temsilcisi bunun suç olduğunu savunup, bağırıp çağırarak diğer öğrencileri de rahatsız etmeye başlıyor. S.Ç. tekrar kızımın yanına geliyor ve başörtüsüne saldırarak ‘ben sana çıkart demedim mi?’ diyor.” Özoruç, olay ile ilgili savcılığa suç duyurunda bulunacağını da sözlerine ekledi. (22 Haziran 2010)

### **Çarşafı hastaya profesör doktordan hakaret!**

KTÜ Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi’nde görev yapan profesör ünvanlı bir doktorun, annesine refakat eden Hacer Çoruhlu isimli bir kadını hastane odasından kovduğu ve “Çarşafı buraya almayın. Burası İran mı? Çarşaf giyiyorsanız İran’a gidin” şeklinde hakaret ettiği iddia edildi. Mazlumder Trabzon Şube Başkanı Mehmet Çınar, söz konusu şahsa tepki göstererek, “Annesine refakat eden Hacer ÇORUHLU’ya hakaret edilmesi kabul edilebilecek bir durum değildir” dedi. Çınar’ın yazılı açıklaması şöyle: “KTÜ’de daha önce de yaşanan bu tip olayların son bulduğunu sanıyorduk. Demek ki yanlışımız. Ne yazık ki, insanları kategorize eden zihniyet devam etmektedir. Özellikle inanç zayıflığı yaşayan insanlarda bu tip inanç karşıtlığı sıkça görülmektedir. Bunlar, inançlı insanları küçük görmekte ve kıskanmaktadır. Verdikleri tepkilerin en önemli nedeni ise kapalı ve inançlı hanımların nasıl bu şekilde cevap verip haklarını savunmalarından kaynaklanmaktadır. Hacer Çoruhlu’ya İ. K. tarafından yapılan hakareti kınıyor, bu şekilde hakaret ve davranışların KTÜ’de son bulmasını temenni ediyoruz.” (22 Haziran 2010)

**Ötekileştirici tutumla nereye kadar?**

Diyarbakır'da Lisans Yerleştirme Sınavı'na başörtülü olarak giren Kübra Özoruç'a yönelik sınav görevlisi Semra Çevik tarafından hakaret içeren tutumla ilgili Mazlumder Diyarbakır Şube Yöneticisi Seher Akçınar Bayar bir basın açıklaması yaptı. Bayar, "Türkiyede din özgürlüğünün en çarpıcı biçimde ortaya çıktığı ve birçok insanı etkileyen boyutu ile başörtüsü yasağı bir kez daha gün yüzüne çıkmıştır. Başörtülü kadınların öğrenim ve çalışma özgürlüklerinin engellenmesi, tek başına hukuk dışı değil, aynı zamanda yasa dışıdır da. Bu yasak bir kadının ifade özgürlüğünü, din özgürlüğünü, eğitim özgürlüğünü ve çalışma hakkını elinden almakla kalmayıp, kadına kaşı ayrımcılığında simgesidir. . . Mazlumder olarak; kişilik haklarına saldırı niteliğindeki bu tutumu tarafımızca şiddetle kınıyoruz. Yasakçı zihniyet derhal terk edilmelidir." dedi. (22 Haziran 2010)

**Kosova'da başörtüsü yasağına tepkiler büyüyor**

Kosova Adalet Partisi (AP) Lideri Dr. Fehmi Agani, okullardaki başörtü yasağının kaldırılmasını istedi. Agani, Kosova Eğitim Bakanlığı'nın, eğitim kurumlarında öğrenci ve öğretmenlerin başörtü takmalarını yasaklayan idari talimatının geri alınması için çağrıda bulundu. Dr. Fehmi Agani düzenlediği basın toplantısında, Kosova Hükümeti'nin toplumda dine dayalı ayrılmaya yol açan girişimleri ve hareketleri engellemesi gerektiğini söyledi. Agani söz konusu idari kararın uluslararası sözleşmelere ve Kosova Cumhuriyeti Anayasası'na aykırı olduğunu savundu. Kosova Adalet Partisi Lideri, "Toplumdaki bu ayrışma gereksizdir. Ülkenin geleceği açısından da son derece zararlıdır" diye konuştu. (23 Haziran 2010)

**Erkeklerden LYS'deki yasağı başörtülü protesto**

Mersin Üniversitesi Çiftlikköy Yerleşkesi'ne gelen erkekler, başlarına bağladıklarını eşarplarla üniversiteye girmek istedi. Önce güvenlik görevlilerinin izin vermediği grup, daha sonra yerleşke önünde eylem yapmak isteyince, girişlerine izin verildi. Grup adına açıklama yapan Halil İbrahim Pekmez, başörtüsü yasağının tarihçesini anlatıp, başörtülü kızlarının üniversiteye girişlerinin engellenmesine anlam veremediklerini söyledi. Başörtüsü yasağının bir an önce kaldırılmasını isteyen Pekmez, bu konuda ilgililerden destek beklediklerini kaydetti. Grupta yer alan Emin Ünalın ise başörtülü kızların okula girişlerine izin verilmezken, erkeklere izin verilmesinin çelişki olduğunu belirtti. Ünalın, "Bizim okula alınmamızın, yasakların delinmesine vesile olmasını temenni ediyorum." dedi. Gruba destek veren öğrenci velisi Mehmet Gül, kızının LYS'ye hazırlandığına dikkati çekerek, "Hafta sonu okula gelip, kızımın sınava gireceği yeri görmek istedik. Ama kızımın içeri girişine izin vermediler. Bu nasıl bir iştir anlamıyorum. Kızım kapı girişinde rencide edildi. Kızım görmediği bir yerde sınava girecek." şeklinde konuştu. (24 Haziran 2010)

**Tesettürlü öğretmenler sürgün edildi**

Suriye'de, "laik eğitim" sistemini korumak gerekçesiyle 1200 peçeli öğretmeni görev yeri değiştirildi. Eğitim Bakanlığı yayınladığı kararla öğretmenlerin Mahalli İdareler Bakanlığı'na geçişini sağladı. Bakanlık alınan kararın amacının okullarda yükselmekte olan "radikal" eğilimlerin kontrol altına alınması olduğunu öne sürdü. Eğitim bakanı yaptığı açıklamada peçeli diye tanımladığı tesettürlü öğretmenlerin eğitim bakanlığından gönderilmesinin bir zorunluluk olduğunu savundu. Suriye'deki üniversite ve okullarda başörtüsü yasağı bulunmuyor. Üniversitelerde ve devletin farklı kuruluşlarında başörtülüler görev alabiliyor. (29 Haziran 2010)

**LYS'de hakaret edilen başörtülü öğrenci dava açtı**

Osmaniye Fen Lisesi'nde LYS matematik sınavına perukla girmek isteyen Zehra Aldemir, tartaklanarak okul kapısına çıkarıldığını iddia etti. Sınav başlamadan 40 dakika önce sınava gireceği salona giderek psikolojik olarak rahatlamak isteyen Aldemir, peruk takmasına rağmen dini inançlarına ve kendine hakaret edildiğini kaydetti. Başından geçenleri Mazlumder Gaziantep Şube Başkanı Abdurrahim Çelik'e anlatan Aldemir düzenlenen basın toplantısının ardından adliyeye giderek suç duyurusunda bulundu. Zehra Aldemir, "Lavaboda bayan gözetmen 'başını aç, yoksa giremezsin sınava, sınavın yanar. Seni böyle sınava almam' ifadesini kullandı. Ben de başımı açamayacağımı, perukla gireceğimi söyleyince bayan görevli Necla, elini peruğuma atarak 'aç başını' dedi. Beni 20 dakikadan fazla lavaboda tuttu. İnançımı aşığladı, sınava girmeme engel oldu. Sınav başlamıştı ve görevli hanım ve diğerleri hala beni iknaya çalışıyorlardı. Ben yine sınava girmeyeceğimi ve üstüme gelmemelerini söyledim. Bunun üzerine bayan bağıarak 'ne halin varsa gör. Çık dışarıya' diyerek kolumdan tutarak lavabodan çıkış kapısına kadar beni çekiştire, çekiştire getirdi. Tartaklanarak, hakaretlere maruz kalarak sınava girişim engellendi." dedi. (29 Haziran 2010)

**Bulgaristan'da Türk asıllı vekil yasağı savundu**

Bulgaristan'da Smolyan Bölge Müftüsü'nün, çıkarılan yeni biyometrik pasaportlarda başörtülü fotoğrafların da kabul edilmesi talebine, üyelerinin çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu Hak ve Özgürlükler Hareketi (DPS/HÖH) yasağın devam etmesini istedi. HÖH milletvekili Çetin Kazak, BTV televizyonuna açıklamasında, pasaport ve kimliklerde başörtülü fotoğraf kullanılmasının

Bulgaristan yasalarına aykırı olduğunu belirterek "Ancak din adamlarının temsil ettikleri cemeatin taleplerini devlete iletme hakları vardır. Geçmişte Ortodoks din adamları da çeşitli konularda çeşitli taleplerde bulunmuştur" iddiasında bulundu. (30 Haziran 2010)

## TEMMUZ 2010

### **Kılıçdaroğlu: "Başörtülü kızlar okula gidebilecek demedim"**

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Radikal gazetesinin, "Kemal Kılıçdaroğlu Radikal'e açıkladı: Kızlar üniversiteye türbanla gidecek" şeklindeki manşetini yalanladı. Kılıçdaroğlu açıklamasında, "Gazetenin birinci ve 12. sayfasında ayrıntılı olarak yer alan sorular ve bu sorulara verilen yanıtlardan da açıkça görüleceği gibi tarafımdan 'Kızlar üniversiteye türbanla gidecek' ifadesi kullanılmamıştır." dedi. Radikal gazetesinde yer alan açıklamalarında, "Sorunu çözeceğiz" diyen ancak bunu nasıl yapacağı konusunda bir değerlendirmede bulunamayan Kılıçdaroğlu'nun partiden gelen baskılar nedeniyle böyle bir "inkâr" yolunu tercih ettiği konuşuluyor. Nitekim İstanbul Milletvekili Necla Arat, gazetede yer alan ifadelerin parti görüşü olmadığını, Kılıçdaroğlu'nun kendi görüşü olduğunu vurgulamıştı. (02 Temmuz 2010)

### **Orgeneral Başbuğ, eşi başörtülü diye bürokrati kovdurtmuş**

Sabah Gazetesi yazar Sevilay Yükselir'in köşesinde yayınladığı bir mektup, Orgeneral İlker Başbuğ'un başörtüsüne karşı yaklaşımını da ortaya çıkardı. Söz konusu mektup, THY'nin Tanzanya hat açılışına eşi ile birlikte katılan Prof. Dr. Erman Tuncer'dendi. Tuncer, ilk olarak yayınlanmasını istemediği mektubun daha sonra köşeye girmesine ikna olmuştu. Mektubunda Tuncer başından geçen olayı şöyle anlatmış: "Sayın Genelkurmay Başkanı Birinci Ordu Komutanı İken Maslak'taki TİM açılışına İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adına eşimle birlikte katılmıştım. Protokol gereği Sayın Başbuğ ve eşi ile yan yana oturmamız gerekiyordu. Sezen Aksu sahne almadan az önce İlker Paşa ve eşi salona teşrif ettiler. Ancak kendileri eşimin başörtüsünden dolayı bizimle birlikte oturmak istemediklerini bildirdiler. Bunun üzerine sonunda salondan kovulduk. Paşanın eşinin söylenmesini hayatım boyunca unutamayacağım." (06 Temmuz 2010)

### **Bulgaristan başörtülü fotolara özgürlük verdi!**

Bulgaristan'ın Smolyan Bölge Müftüsü Necmi Dıbov, bölge emniyet müdürlüğüne yolladığı dilekçede, kadınların saçlarının görünmesinin İslamiyete aykırı olduğunu belirterek yeni biyometrik pasaportlarda başörtüsü ile çekilmiş fotoğraflara izin verilmesini talep etmişti. Bölge yönetimi sözcüsü Miroslav Stoyanov, başörtülü fotoğrafların kimliklerde yer alması talebini olumlu karşıladıklarını bundan sonra kimliklerde Müslümanların başörtülü fotoğrafların yer alacağını söyledi. (13 Temmuz 2010)

### **Fransa'dan burka ve peçeye yasak**

Fransa'da yüzü örten giysilerin kamuya açık yerlerde yasaklanmasını öngören yasa parlamentoda kabul edildi. Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin destek verdiği yasayla kamu alanlarında peçe ve burka giymek yasaklandı. Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin destek verdiği yasa Senato'dan da geçerse ülkede kamu alanlarında peçe ve burka giymek yasaklanacak. Yasa, kamuya açık yerlerde peçeli çarşaf giyenlere 150 euro, bu giysilerin giyilmesi için baskı yapanlara ise bir yıl hapis ile 30 bin euroya kadar para cezası öngörüyor. Baskı yapılan kişi 18 yaşını altındaysa bu ihlalden istenebilecek ceza iki misline çıkabilecektir. (13 Temmuz 2010)

### **9. Kolordu Komutanlığı lojmanlarında "başörtüsü" fişlemesi**

Erzincan'daki Ergenekon davası sanıklarından 3. Ordu Komutanı Orgeneral Saldıray Berk'e bağlı 9. Kolordu Komutanlığı lojmanlarına gelen ziyaretçi ve çocuk bakıcısı kadınların tek tek fişlendiği ortaya çıktı. Askeri istihbarat raporuna göre, ziyaretçilerle birlikte ev sahibi subay ve astsubayların kişisel bilgileri de belgeye işlendi. Lojmana ziyaretçi ve bakıcı olarak giren bazı kadınların başörtü bağlama şekilleri konusunda uyarıldığı da belgede yer alan bilgiler arasında. Fişleme belgesinde Üsteğmen E.U'ya gelen bakıcı Z.A ve Uzman Çavuş E.Ö'ye gelen bakıcı B.B. için şu ifadeler yazılı: "Türban takmakta. Nizamiyedeki personelin ikazıyla türbanını, başörtüsü bağlama şekline çevirmektedir." 'Gizli' ibareli fişleme bilgisinde "lojmanda çalışan kapıcılar' bölümünde, "B.A'nın kızının türbanlı, Y.K'nın eşinin türbanlı olduğu tespit edilmiştir" ifadeleri yer alıyor. Belgede "Bir hafta boyunca değişik saatlerde icra edilen gözetleme faaliyetleriyle türbanla içeriye girenler" bölümünde ise yapılan fişleme sonuçları aktarılıyor. (15 Temmuz 2010)

**Kimlikteki başörtülü fotoğraf izne bağlı**

Davet teşkilatının 17 Temmuzda Kırım Ukrayna Akademik Müzikal Tiyatrosunda organize ettiği konferansta başörtülü fotoğrafların kimliklerde kullanılabilmesi için Ukrayna'nın üst düzey yetkililerine başvurma kararı alındı. "Çağdaş Demokrat Toplumda Müslüman Kadının Aktüel Sorunları" adlı konferansa 835 iştirakçinin kayıtlı olarak katıldığı açıklandı. Konferansta İstanbul Marmara Ünversitesi mezunu filolog Elvira Yanikova "Şeriat Kıyafeti- Kadının Alaah (C.C.) Karşısındaki Zorunluluğu) konusunda Ukrayince ve İngilizce öğretmeni Lütfiye Zudiyeva, "İslam'ın ve Müslüman Kadının Olumsuz İmajının Oluşturulmasında Medyanın Rolü" konusunda, Mavile İbragimova, "Bütün Dünyada Ülkeleri Hükümetlerinin Başörtüye Karşı Verdiği Mücadelede Müslüman Kadınlarının Tutumu" konusunda, ekonomist Emine Boriyeva ise "Ukrayna'nın Çelişkili Demokrat Kanunları Alanındaki "Başörtü Davası"" konusunda konuşma yaptılar. Konferans sonucunda bildiri kabul edildi. **(19 Temmuz 2010)**

**Bir peçe yasağı da Ortadoğu'dan**

Avrupa'da tartışma konusu olan peçeye bir yasak da Ortadoğu'dan geldi. Nüfusunun yüzde 97'si Müslüman olan Suriye, kız öğrencilerin üniversitelere peçe ve benzeri kıyafetlerle girişini yasakladı. Yasak, devlet üniversitelerinin yanısıra özel okulları da kapsıyor. Buna göre kız öğrenciler artık okula giderken, yüzlerini kapayamayacak. Uygulamaya en kısa zamanda geçilmesi için üniversitelere konuya ilişkin yönerge gönderildi. Suriye Yüksek Eğitim Bakanı Dr. Ghiath Barakat yaptığı açıklamada, yasağın yüzü kapayan ve tanınmayı imkansız hale getiren peçenin akademik ve etik değerlerle bağdaşmadığı gerekçesiyle getirildiğini belirtiyor. **(19 Temmuz 2010)**

**İngiltere de burka yasağını konuşuyor**

Birçok Avrupa ülkesinde tartışılan Müslüman kadınların yüzleri dâhil tüm vücutlarını örttikleri burkanın yasaklanması şimdi de İngiltere'nin siyasi tartışma konusu oldu. Muhafazakâr bir milletvekili, yasak için Avam kamarasına bir kanun teklifi sundu. Göçmen bakanı Damian Green ise Burka yasağı planlarını reddetti. İngiliz milletvekillerinden Philip Hollobone, 'Independent' gazetesine verdiği demeçte, İngiltere'de Müslüman kadınların yüzlerini örtmelerinin yasaklanması gerektiğini söyledi. Avam kamarası milletvekillerinden Hollobone'nin kanun teklifi Aralık ayında İngiltere Parlamentosu tarafından değerlendirilecek. Gözlemciler kanun teklifinin çoğunluğun desteğini alamayacağını tahmin ediyorlar. Milletvekillerinin çoğunluğu ve koalisyon hükümetinin muhafazakâr ve liberal üyeleri burka yasağını reddediyorlar. 'YouGov isimli bir kurumun yaptığı istatistiğe göre her üç İngiliz'den ikisi, Fransa'da olduğu gibi burka yasağı getirilmesini istiyormuş. **(19 Temmuz 2010)**

**(E) Hava Kuvvetleri Komutanı'ndan başörtüsüne yasak emri**

Balyoz soruşturması kapsamında gözaltına alınan Emekli Orgeneral İbrahim Fırtına'nın, Hava Kuvvetleri Komutanı olduğu dönemde, "irtica ile mücadele" adı altında tesettürlü, sakallı ve başörtülü kişilerin VIP statüsü taşıyıcıları dahi askeri alanlara alınmalarının emredildiği ortaya çıktı. Belgede, komutan ve amir konumunda olan personele bu konuda asla zafiyet göstermemeleri emrediliyor. 10 Kasım 2003 tarih ve İrtica ile Mücadele konulu, "gizli" ibareli olarak Hava Harp Akademisi Komutanı Hv. Plt. Tümg. Rasim Arslan'a gönderilen yazının altında, dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral H. İbrahim Fırtına adı olduğu görülüyor. **(20 Temmuz 2010)**

**CEDAW sordu, Hükümet "yasak yok" savunusu yaptı**

Kadın-erkek eşitliğinin izlenmesi konusunda en önemli uluslararası mekanizma olan CEDAW'da, Türkiye'nin taraf olduğu antlaşmadan doğan sorumluluklarını ne derece yerine getirdiği masaya yatırıldı. CEDAW üyesi ülkeler Türkiye'de kadına karşı uygulanan ayrımcılığın en fazla başörtüsü sorununda yaşadığı eleştirisi yapıldı. Türkiye'nin resmi raporunu sunduğu oturumda birçok CEDAW üyesi ülke temsilcisi Bakan Aliye Kavaf ve heyetine Türkiye'de başörtüsü yasağının dayandırıldığı hukuk gerekçesini sordu. İlk oturumunda Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) Genel Müdür Yardımcısı Leyla Coşkun, bir CEDAW üyesinin "Türkiye demokratik bir ülkedir, böyle bir kısıtlama yok." şeklinde cevap verdi. Ancak oturumun öğleden sonraki toplantısında CEDAW üyesi 7 delegenin başörtüsünde kadınların haklarının ihlal edildiği ve bunun nasıl açıklanabileceği şeklindeki sorularına Bakan Kavaf, Leyla Coşkun'un "kısıtlama yok" açıklamasını düzeltmek zorunda kaldı. Bakan Kavaf sorulara verdiği cevapta, kadının okula başörtüsü ile gitmesinde ya da kamu sektöründe çalışmasını yasaklayan kanun maddesinin olmadığını ancak uygulamada bazı sorunların yaşandığını aktardı. Avukat Fatma Benli de başörtüsü nedeniyle Türkiye'de kadınların yaşadığı sıkıntıları içeren 6 gölge raporundan biri olan başörtüsü sorununu, ilk günkü oturumda okudu. **(23 Temmuz 2010)**

**ÇYDD başörtüsü ve sakala karşı kuruldu**

Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi'nin profesör eşi Aysel Ekşi, Cumhuriyet Gazetesi'ndeki yazısında Türkiye'deki cami sayısından duyduğu rahatsızlığı dile getirdi. Ekşi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni (ÇYDD) kurma kararını da "başörtülü ve sakallı"

insanların sayısındaki artışa başladı. "... Kuşkusuz hepimiz her yerde mantar gibi artan camileri, Kur'an kurslarını, tezgâhlardaki sayısız din kitaplarını, sokaklardaki örtülü kadın ve sakallı erkeklerin bolluğunu, örtünen kadınların 'sohbet' adı altında eğitildiğini görüyorduk" diyen Ekşi, ÇYDD'yi kurmaya gerekçesini böylece açıklamış oldu. **(23 Temmuz 2010)**

#### **Londra'da peçeli iki öğrenci "tehdit" diye otobüse alınmadı**

Londra'da iki Müslüman öğrenci, ırkçı bir otobüs şoförü tarafından peçeli oldukları gerekçesiyle otobüse alınmadı. Müslüman öğrencilerden birinin peçeli olduğu anlaşılan olayda, öğrenciler otobüse bindikleri sırada otobüs şoförün, "Sizi otobüse almayacağım, çünkü sizi tehdit olarak algılıyorum." dedi. Şoförle tartışan öğrenciler kısa süre sonra otobüsten inmek zorunda kalmış. Öğrencilerden biri 22 yaşındaki Yasmin, kendisinin çarşaf giydiğini arkadaşının ise peçeli olduğunu, bu yüzden otobüse alınmadıklarını belirterek, olayın tamamen ırkçılık olduğunu söyledi. Bu arada öğrencilerin şikayeti üzerine Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı olan Londra Ulaşım Dairesi, olayla ilgili inceleme başlattıklarını açıkladı. **(26 Temmuz 2010)**

#### **Burada başörtülü çalışmıyor**

Nagehan Alçı, Akşam'daki köşe yazısında bazı firmaların başörtülü çalışanlara müsaade etmediğini açıkladığı yazısında şunları ifade etti: "Başörtülü tezgâhtar yalnızca Boyner mağazalarında değil, neredeyse hiçbir alışveriş merkezinde çalışmıyor. Bir süredir İstanbul'daki merkezlere girip çıkıyorum. Tezgâhlarda başörtülü kız sayısı yok denecek kadar az. Yalnızca birkaç eşarp satan standda rastladım. Hepsi bu... Tam bir 'glass ceiling' yaşıyor bu konuda. Yani camdan duvarlar var başörtülü kızlar ve kadınlar için. Görünmedikleri sürece sorun yok ama vitrinde yer alamıyorlar. Üstleri örtülüyor bir nevi. Büyük olasılıkla tezgâhta başörtülü bir kişinin malı sattırmayacağı düşünülüyor... Üniversitelerdeki yasak kabul edilemez ama tek değil... Onun yanında bu 'görünmez' yasakları da konuşalım!" **(26 Temmuz 2010)**

#### **Bosnalı Sırplar'dan 'peçe yasağı' teklifi**

Bosna-Hersek parlamentosundaki Sırp partilerin bazı milletvekillerinin teklifiyle gündeme alınan ve ülkede "kadınların peçe ile gezmesini yasaklamayı" öngören kanun teklifi, meclisin genel kurulunda görüşülecek. Bu maddenin görüşülmesine tepki gösteren bazı sivil toplum örgütleri üyeleri, parlamento binası önünde bir araya gelerek protesto gösterisinde bulundu. Herkese Adalet İnsan Hakları Derneği Başkanı Naca Dizdareviç, yaptığı basın açıklamasında, parlamenterlerin insanların giyim ve kuşamlarıyla uğraşmaları yerine, mesailerini kötüye giden ülke ekonomisini düzeltmeye ve yüzde 42 oranındaki işsizliğe çare bulmaya harcamasını istedi. Dizdareviç, bu tür kanun tekliflerinin Bosna Sırp Cumhuriyeti'nden gelmesini de manidar bulunduğunu söyledi. **(26 Temmuz 2010)**

#### **Kışlaya gelen kadının kıyafetini "Atatürk ilkelerine" göre düzenlemişler!**

1. Ordu Komutanı Orgeneral Hasan İhsiz`in komuta sahasında bulunan Zeytinburnu`ndaki askeri lojmanlarda sıkı bir "Atatürk ilke ve inkılaplarına uyum" uygulaması yapıldığı belirlendi. Lojmanlarda yakını olan subay ve astsubayları ziyaret eden başörtülü kadınların yanı sıra, bu evlere temizlik için gelen kadınların bile geri çevrildiği ya da kıyafeti düzeltilerek içeri alındığı belirlendi. Orgeneral İhsiz`in emriyle gerçekleşen "Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun giyim" uygulamasında ayrıca, bu ilke ve inkılaplara aykırı kıyafet giyenler ile bu kıyafeti giyenlerin gittiği subay ve astsubaylar da fişlendi. **(27 Temmuz 2010)**

## **AĞUSTOS 2010**

#### **Kamusal alanda yasak itirazı reddedildi**

Kamusal alanda başörtüsü kullanımına ilişkin açılan davaya yapılan itirazda yargı bir kez daha yasağın bulunmadığını kabul etti. Tartışma, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünissa Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın Çankaya Köşkü'ne bamsörtüsüyle girmesiyle başlamıştı. Soruşturmada verilen takipsizlik kararına yapılan itiraz reddedildi. Şikayetçi Sultan Atıcı, Hayrünissa Gül ve Emine Erdoğan'ın "Türkiye Anayasası'na, Türk Ceza Kanunu'na, İnkılap Kanunlarına ve Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı hareket ettiğini" iddia etmişti. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturma sonucunda takipsizlik kararı verilmişti. Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi, takipsizlik kararına yapılan itirazı değerlendirdi ve reddetti. Gerekçe olarak da, şikayetçi Sultan Atıcı'nın "doğrudan suçtan zarar görmemesini" gösterdi. Bu kararla birlikte, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık Resmi Konutu gibi alanlarda başörtüsünün suç olmadığı kesinleşmiş oldu. **(01 Ağustos 2010)**

**“Atatürk Cumhuriyeti’nin denizini kirletiyorsun!”**

Çeşme’de çocuklarıyla plaja gelen Hatice Şenocak, ‘haşema’ olarak bilinen ve başı da örten özel mayo ile denize girmek istedi. Şenocak, çocuklarıyla yüzerken, Birsal Pehlivan adlı bir kadının saldırısına uğradı. Şenocak, başından geçen çirkin saldırıyı Yeni Şafak’a anlattı. Çocuğuyla birlikte yüzmek istediğini söyleyen Şenocak, “Adının Birsal Pehlivan olduğunu sonradan öğrendiğim kadın, ‘örümcekler, utanmıyor musun denizi kirletmeye, Atatürk Cumhuriyetini kirletiyorsunuz’ diye bağırarak hakaretler etti. Yanımda çocuğum vardı. Onlara, bari çocuğumu sahile çıkarayım dediysem de dinlemediler. Beni tartaklayarak sahile çıkarmaya çalıştılar. Jandarmayı çağırdık. Jandarmaya da ben asker karısıyım, hiçbir şey yapamazsınız’ dedi. Pehlivan’ın küçük oğlunun koluna tırnaklarını geçirdiğini anlatan Şenocak, “Ardından jandarma çağırdık, geldi. Jandarma iyi niyetliydi. Kadın ‘ben asker karısıyım Bunlar böyle denize girmeyecek’ dedi. Jandarma da çaresiz kaldı” şeklinde konuştu. (07 Ağustos 2010)

**Ece Nur Özel’in başörtülü girdiği sınav geçerli sayıldı**

Ece Nur Özel’in başörtülü olarak girdiği Seviye Belirleme Sınavı iptal edilmedi. Sınav günü Ece Nur’un velisi Murat Özel, kızının başını açmasını yada sınavının iptali için tutanak tutulacağını söyleyen sınav görevlilerine itiraz ederek, ortada herhangi bir suç varsa kendisine delil gösterilmesini istedi. Yönetmeliklerin suç olmayan bir konuyu suçmuş gibi gösteremeyeceğini ifade eden ve şayet suçsa kendisi hakkında polis tarafından işlem yapılmasını isteyen Murat Özel’e, başörtü yasağıyla ilgili herhangi bir kanuni suç tanımı olmadığı gerekçesiyle işlem yapılmadı. Murat Özel’in suç olmayan bir konuda yapılacak işlemin kendisinin suç olacağını ve konuyla ilgili suç duyurusunda bulunacağını ifade etmesi üzerine araya giren yetkililer, Ece Nur Özel’in sınava başörtülü girmesine müdahale edemedi. Sınavın geçerli sayılıp sayılmayacağı konusundaki meraklı bekleyiş, sınav sonuçlarının açıklanmasıyla son buldu. Başörtülü Ece Nur’un SBS sınavının geçerli sayıldığını öğrenen Murat Özel, konunun emsal teşkil ettiğini söyleyerek, velilere öğrencilerine sahip çıkmaları çağrısı yaptı.

**Konya’daki başörtüsü direnişi 4. yıla girdi!**

“153 hafta önce, yine bir ramazan ayının ilk cumartesi gününde, Ramazan’ın rahmet, bereket ve özgürlük pınarından istifade etmek ve rahmet deryasının sularıyla, baskı ve zulmün kirini gidermek için yola çıkmıştık. Yine bir ramazan ayındayız. 3 yılımızı doldurduk. 4. bir yıla, umutla ve direnişle giriyoruz. Ülkemizde, asıl sorunların neler olduğunun unutulmaya başlandığı zamanlarda sorunları hatırlatan, toplumsal bir hafıza olma vazifemizi yerine getirmeye çalışıyoruz. Geçici gündemlerin, siyasal hayhuyların içerisinde kaybolup giden; mazlumların dahi kendilerine yapılan zulümleri gündeme getirmekten bıktıkları bir ortamda, hak ve adalet söylemini canlı tutmaya çalışıyoruz.” diyen Konya İnanç Özgürlükleri Platformu, gerçekleştirdiği eylemlerinde 4. yılına girmiş oldu. (14 Ağustos 2010)

**CEDAW raporundaki başörtüsü yasağı değerlendirilmesi**

New York’ta Birleşmiş Milletlerin “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Önleme Komisyonu”nun (CEDAW) Türkiye oturumundan sonra komitenin sonuç raporu yayımlandı. Raporun başörtüsüyle ilgili yorumlarında şu maddeler yer aldı: “Comite eğitim, iş hayatı, sağlık, siyaset ve sosyal yaşamda başörtüsü kullanımı üzerindeki yasağın etkisi –örneğin okullardan ve üniversitelerden uzaklaştırılan kadınların sayısı- hakkında bilgi ve istatistik verilerin eksikliği konusundaki kaygısını yinelemektedir. Comite 2005’deki sonuç gözlemlerini yinelemektedir ve taraf devletin gelecek raporda eğitim, iş hayatı, sağlık, siyaset ve sosyal yaşamda başörtüsü kullanımı üzerindeki yasağın etkisini değerlendiren çalışmalar yapmasını; çalışmanın sonucunun detaylı bilgi içermesini; ve yasağın her türlü ayrımcı sonuçlarını önlemek için alınan önlemler hakkında detaylı bilgi verilmesini talep etmektedir.” (14 Ağustos 2010)

**BM’den başörtüsü ayrımcılığına son verilmesi çağrısı**

Kısmi Değerlendirme Raporu Koalisyonu adına AKDER’den Avukat Fatma Benli, kamuoyuna yaptığı açıklamada CEDAW’ın Türkiye’den başörtüsü sorununda taraf olduğu sözleşmelere uyararak sorunu çözmesi yaptığını ifade ederek şöyle dedi: “Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesi (CEDAW), 12-30 Temmuz 2010 tarihleri arasında gerçekleştirdiği Türkiye oturumunun sonuçlarını açıkladı. CEDAW Komitesi, Nihai Yükümlülüklerinde (Concluding Observation) başörtüsü yasağının ayrımcı sonuçlarına da yer verdi. Başörtüsü yasağının, eğitim, çalışma, sağlık, politik ve kamu yaşamına katılımı üzerindeki olumsuz etkilerin değerlendirildiği detaylı çalışmalar talep edildi. Bir sonraki rapor dönemi olan 2014 yılına kadar bu çalışma sonuçları ile başörtüsü yasağının ayrımcı sonuçlarının tamamen yok edilmesine ilişkin alınan önlemlerin açıklanması talep edildi.” (14 Ağustos 2010)

**Uğur Dündar’a ‘Tesettür faciası’ndan tazminat cezası**

Başörtülü iki doktor tarafından testis ultrasonu çekilmediği için mağdur edildiğini ortaya attığı A.F.G., basın yoluyla kişilik haklarına saldırıda bulunduğu gerekçesiyle Uğur Dündar ve Hürriyet gazetesine açtığı davada toplam 10 bin lira tazminat kazandı. Bilindiği gibi Uğur Dündar “İşte hayatım” adını verdiği kitabında haberini savunmuş ve hakkında yapılan bütün şikâyetlerin lehine sonuçlandığını ileri sürmüştü.. (18 Ağustos 2010)



**CHP başörtüsü raporu hazırlayacak**

Genel Başkanlık koltuğuna oturduktan sonra "başörtüsü" konusundaki söylemleri nedeniyle eleştirilen Kemal Kılıçdaroğlu, "türban raporu" hazırlanması talimatı verdi. Çalışmayı CHP PM üyesi ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Sencer Ayata'nın yürüttüğü öğrenildi. Ayata, yapılanları şöyle özetledi: "Bu çalışma uzun süredir devam eden ama araya referandum çalışmalarının girmesi nedeniyle durakladı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin türban konusunda verdiği karar incelendi. Yine Türkiye'de türbana ilişkin kararlar.. Referandum süreci nedeniyle ertelendi. Ancak hedefimizde din adamları ile bir toplantı yapmak da var. Din adamlarının türban konusundaki görüşlerine de başvurmak istiyoruz. Uzlaşmaya dayalı, hiçbir kesimi rahatsız etmeden, hiçbir kesimin de zafere ulaştığını düşündürmeden uzlaşma mümkün mü bunun yanıtını arıyoruz." (24 Ağustos 2010)

**Norveç'te hakim başörtülü üniformaya onay verdi**

Norveç'te geçtiğimiz yıl polis memuru olmak isteyen Müslüman bir kadın başörtüsünü çıkarmak istemediğini belirtmiş, hükümet de polisteki Müslüman kadınların başörtüsü giyebileceğini belirtmişti. Ancak, muhalefetteki aşırı sağcı İlerici Parti'nin bu kararı "Norveç'in İslamlaşması" olarak değerlendirerek karşı çıkmasından sonra hükümet geri adım atarak polis memurlarının tek bir üniforma taşıması kararı almıştı. Hükümetin bu kararıyla ilgili olarak geçtiğimiz gün görüşünü açıklayan Norveç Eşitlik Mahkemesi, başörtüsünün polis üniformasının nötr kalmasını zayıflatacağını ancak başörtüsüne izin verilerek dini özgürlük ve eşitlik prensiplerinin korunmasının önemine vurgu yaptı. (24 Ağustos 2010)

**Almanya'da Türk Vekil burka yasağı istedi**

Alman parlamentosunda bulunan Özgür Demokratik Parti'nin Türk kökenli milletvekili Serkan Toeren, Fransa ve Belçika'daki gibi Almanya'da da burkanın yasaklanması gerektiğini söyledi. Burka giyen kadınların yüzlerini örttüğünü ve bu şekilde kamuyu tehdit ettiğini öne süren Toeren, burka giymenin insanlığın haysiyetini zedelediğini ileri sürdü. Alman Leipziger Volkszeitung gazetesine konuşan Toeren, "Kendi iradesiyle bile burka giymek isteyen kadınlar kabul edilmemeli. Çünkü bireyler insanlık haysiyetini kontrol edemez" ifadelerini kullandı. (25 Ağustos 2010)

**CHP sorunu çözdü: Saçın tamamını kapatmak şart değilmiş!**

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun görevlendirdiği Sencer Ayata'nın genel merkeze vermeyi planladığı raporundan ilk izlenimde, "Saçın tamamen kapatılması şart değil!" tespiti öne çıktı. CHP'de çalışmayı yürüten CHP Bilim Yönetim ve Kültür Platformu Başkanı Sencer Ayata Ekim ayında Kılıçdaroğlu'na sunacağı rapor hakkında bilgi verdi. Cumhuriyet gazetesinden Utku Çakırözer'e konuşan Ayata, Çözüm üretmek istenirse ara yolların bulunabileceğini ve uzlaşmanın çeşitli yöntemlerinin olabileceğini belirten Ayata, "Hatta başı örtme şeklinde ya da şekil çeşitlenmesinde bile mutabakat sağlanabilir. Bizim geleneksel baş bağlama tarzlarımızda saçın tamamen kapatılması şart değil. Bir uzlaşma olsa taraflar diyebilir ki "Biz başın örtülmesine 'evet' diyelim, ama siz de o bizim bir şekilde daha bir siyasi kimlik gibi algıladığımız görüntüden vazgeçin." Ama şu anda kazanan hepsini almak istiyor. Bu sorun ancak uzlaşmayla çözülür. O uzlaşmayı da CHP iktidarı sağlayabilir." diye konuştu. (25 Ağustos 2010)

**İzmir'de CHP'ye başörtüsü protestosu**

CHP'li İzmir Büyükşehir Belediyesi başörtülü öğrencilere paso vermemekteki ısrarcı tutumunu sürdürmesi üzerine Özgür-Der İzmir Şubesi Konak Meydanı'nda bir basın açıklaması düzenledi. Eylemde ilk olarak Özgür-Der İzmir Şubesi Başkanı Nurcan Büyük söz aldı. Ardından basın açıklamasını okuyan Özgür-Der üyesi Özlem Öz; "Kemal Kılıçdaroğlu'nu sözlerinin samimiyetini ispata İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin başörtülü öğrencilere indirimli ulaşım kartı verilmemesi uygulamasına son vermeye başlayarak, mağdur ettiği öğrencilerden özür dilemeye ve halkı boş vaatlerle kandırma ahlaksızlığına son vermeye çağırıyoruz." şeklinde konuştu. (29 Ağustos 2010)

**Karma sistemde okumak istemiyorum**

Hivda Tandır 6. sınıfı bitirip 7. sınıfa geçmeye hazırlık yaptığı sırada eğitim sisteminin örtüsüne engel olduğu ve inancını rahatça yaşayamadığı için okulunu bıraktı. Okulu terk etme gerekçesini ise Hivda şöyle açıkladı: "Ben Müslüman bir insanım, bugün benim inancım gereği başörtümü çıkarmamam gerekiyor. Ama kanunlara göre okul içerisinde başörtülü eğitim almam yasak. Ben de inancım gereği okulu bırakmaya karar verdim. Aslında okulumu okumak ve eğitimimi tamamlamayı çok istiyorum. Ama maalesef böyle bir imkân yok." Karma eğitimin Müslüman genç toplumu yozlaştırdığını söyleyen Hivda, okullarda meydana gelen şiddet olaylarının geneleninin bu yazışmadan kaynaklandığını belirtti. Okulu terk ettiğinden dolayı eğitim hayatına son vermeyeceğini belirten Hivda, eğitimine medresede devam edeceğini ifade etti. (30 Ağustos 2010)

**GOP Üniversitesi'nde başörtüsü yasağı kayıtta başlıyor!**

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, fakülte bölümlerini kazanan adayların kayıt tarih ve şartlarını açıkladı. Kayıt şartlarında başörtüsü yasağının uygulandığı görüldü. "Kesin Kayıt İçin İstenen Belgeler" başlığı altında 3. maddede başörtüsü yasağı şu şekilde uygulanıyor: "12 adet 4,5×6 cm ebadında fotoğraf. Son altı ay içinde önden, BAŞI AÇIK, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde

çekilmiş olmalıdır.” TOKAD ve Özgür Eğitim-Sen Tokat Temsilciliği yapılan açıklamada “GOP Üniversitesinin bu uygulamasına karşı öğrencileri, velileri ve Tokat halkını tepki göstermeye davet ediyoruz. Biz de yasakçı uygulamaya devam ettiği müddetçe GOP Üniversitesi yöneticilerine karşı hak ve özgürlüklerden yana olarak karşı koymaya devam edeceğiz.” denildi.

## EYLÜL 2010

### **Ece Nur Özel'e tebrik plaketi**

TOKAD üyeleri Ece Nur Özel'i ve ailesini evlerinde ziyaret ederek aileyi ve Ece Nur'u mücadele ve kararlılıklarından dolayı tebrik etti. Ziyarette, Ece Nur'un babası Murat Özel, Ece Nur'un başörtüsü mücadelesi süreciyle ilgili bilgiler verdi. Ece'nin başörtüsünü tamamen kendi isteğiyle tercih ettiğini, kendilerinin de aile olarak Ece'nin yanında yer aldıklarını ifade eden baba Murat Özel, Ece'nin derslerde başörtüsünü çıkarmadığı için evlerinden çok uzakta bir okula sürüldüğünü, devletin 6. sınıftaki bir çocuğa uyguladığı ambargo ve sürgün politikasının yasak ve düşmanlığı gözler önüne sermesi bakımından düşündürücü olduğunu ifade etti. Bürokrasi ve siyasilerin Ece'nin yaşadığı soruna çözüm üretmekten çok onun kararlılığını sona erdirmeye dönük çabalar içerisine girdiklerini, Özgür Eğitim-Sen, TOKAD, Diyarbakır Özgür-Der gibi kuruluşların mücadelelerine destek oldukları için memnun olduklarını dile getiren baba Murat Özel, Ece ve ailesi olarak kararlılık ve mücadelelerinden vazgeçmeyeceklerini söyledi. Ziyaretin sonunda TOKAD adına Ahmet Örs, Ece Nur bir plaket takdim etti. **(02 Eylül 2010)**

### **Üniversite kaydında “boynu açık” şartı**

Malatya İnönü Üniversitesi, üniversiteyi kazanan öğrenciler için bir kayıt broşürü hazırladı. Bu broşürde “Kayıt İçin Gereken Belgeler” kısmında yer alan “12 adet 4,5 x 6 cm ebadında fotoğraf (Fotoğraflar son altı ay içinde, önden, başı ve boynu açık, aday kolaylıkla tanıtılabilecek şekilde olmalıdır.)” maddesi görenleri şaşkına çevirdi. İnönü Üniversitesine kayıt yaptıracak başörtülü öğrencilerin başı açık ibaresi yanında birde boynu açık olacak şartını görünce moralleri bozuldu. **(02 Eylül 2010)**

### **TRT'de başörtüsü skandalı!**

TRT'de yayınlanan 'Can Veren Pervaneler' programına konuk olarak davet edilen Edebiyat ve Müzik araştırmacısı Zeynep Yıldız başörtülü olduğu gerekçesiyle yayına alınmadı. Başlangıca dakikalar kala kendisin yayına alamayacakları bilgisi verilen Zeynep Yıldız şok oldu. Bir an şaşkınlık yaşayan konuk Yıldız ısrarla sormasına rağmen uzun süre yayına alınmama gerekçesini öğrenemedi. Merak ve ısrarını kararlılıkla sürdüren mağdur konuğa ilerleyen dakikalarda Başörtülü olduğu için programa alınmadığı bilgisi verildi. Program yönetmeni Nihal Tunç “Bu konuda bilgi vermek istemiyorum” demekle yetindi. **(03 Eylül 2010)**

### **Üniversite kayıtlarındaki yasak protesto edildi**

TOKAD ve Özgür Eğitim-Sen Tokat İl Temsilciliği, Tokat'ta eğitim öğretim faaliyetinde bulunan Gazi Osman Paşa Üniversitesini kayıtlarda uyguladığı başı açık fotoğraf dayatması nedeniyle protesto eden bir eylem gerçekleştirdi. Eylemin başında bir konuşma yapan Özgür Eğitim-Sen MYK üyesi Ahmet Örs, şehirlerinde bulunan üniversitenin halkın değerlerine karşı zalimce uygulamalar içinde olmasını kabul edilemez bulduklarını, yasaklar sürdükçe de meydanlarda yasağa ve yasakçılara direneceklerini, yaklaşan rektörlük seçimleri nedeniyle adaylıklarını açıklayan öğretim görevlilerinden de özgür bir üniversite sözü beklediklerini, aksi takdirde seçimlerin bir anlam ifade etmeyeceğini vurguladı. Daha sonra üniversite öğrencisi Sedanur Tokel basın açıklamasını okudu. Tokel'in okuduğu basın açıklamasında başörtülü öğrencilerin ilköğretimden, liseden başlayıp üniversite kapılarına kadar uzanan başörtüsü yasağıyla karşı karşıya kalmalarının vahşi bir uygulama olduğu vurguladı. **(07 Eylül 2010)**

### **Başörtülü kadın askeri yemin törenine alınmadı**

İstanbul'dan oğlunun yemin törenine katılmak üzere İzmir'e gelen Mustafa Kaya (50) ve eşi Oya Kaya (45), Ege Ordu Komutanlığı'na bağlı Narlıdere Muhabere Komutanlığı'nın kapısından geri çevrildi. Sebep olarak ise başörtülü olması gösterildi. Nizamiye kapısından eşi sebebiyle alınmayan Kaya, eşinden başörtüsünü çıkarmasının istendiğini söyledi. Bunu reddedince görevli yüzbaşı tarafından, 'Dışarı çık!' diye azarlandığını anlattı. **(07 Eylül 2010)**

### **Başörtülü öğrencilere Açıköğretim sınavlarında tutanak**

İstanbul Üniversitesi'nde yapılan Açıköğretim bütünleme sınavlarında, başörtülü öğrenciler hakkında, sınav binası sorumlusu Profesör Alper Yılmaz'ın keyfi uygulaması sonucu tutanak tutuldu. Öğrenciler, sınavlarının iptal edileceğinden endişe ediyor.

Mağdur öğrencilerden Açıköğretim Fakültesi İlahiyat Bölümü İkinci sınıf öğrencisi Saliha İlhan, açıklamasında Açıköğretim sınavına girmek için gittikleri İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi binasında önce güvenlikçilerin, sonra sınav sorumlularının daha sonra da bina sorumlusunun keyfi uygulamaları karşısında zor anlar yaşadıklarını söyledi. (07 Eylül 2010)

#### **Avclar'da CHP'li belediyeden bir garip afiş**

CHP'li Avclar Belediyesi'nin astığı, 'Müslüman kadınların rahibe gibi örtünmesi için Evet' yazılı afişlere tepki geldi. Avclar Belediyesi önünde toplanan sivil toplum kuruluşları, Değirmenci'ye istifa çağrısı yaptı. Belediye önünde 'Önce saygı' yazılı büyük bir pankart açan grup, 'Rahibin örtüsüne de saygı', 'Çarşaf açılımı rahibeye takıldı' ve 'Örtünmek Allah'ın emridir' yazılı dövizler taşıyarak çeşitli sloganlar attı. Bu arada Adalet Platformu Başkanı Adem Çevik, CHP lideri Kılıçdaroğlu, İstanbul İl Başkanı Berhan Şimşek ve Avclar Belediye Başkanı Değirmenci başta olmak üzere afişte sorumluluğu olan CHP yöneticileri hakkında suç duyurusunda bulundu. (08 Eylül 2010)

#### **Referandumda başörtüsü yasağı!**

Referandum oylaması başlamadan sadece saatler önce sandıkların kurulduğu yerleri kamusal alan ilan eden YSK, başörtülülerin görev yapmasını engelledi. YSK'nın 11 Eylül 2010 tarihinde oybirliğiyle aldığı 744 numaralı kararda, "Siyasi partiler tarafından isimleri bildirilen sandık kurulu üyelerinin, sandık alanının kamusal alan olması ve sandık kurullarında görev alacak olanların da hizmet verme konumunda bulunmaları nedeniyle sınırları yasalarla ve yargı kararıyla çizilmiş bulunan kılık kıyafet ölçülerine uymaları gerekir." denildi. Bu karar sebebiyle İzmir'de birçok sandık görevlisinin görev yapmasına izin verilmedi. CHP'liler, okul okul gezip tesettürlü görevlilere zorluk çıkardı. Bayraklı İmbat İlköğretim Okulu, Çamkırın İlköğretim Okulu ve Konak Göztepe Kız Meslek Lisesi'nde, tesettürlü resmî sandık görevlilerinin görev yapması engellenmek istendi. (13 Eylül 2010)

#### **Sakarya'daki başörtüsü eylemleri 6. yılına girdi**

Sakarya Başörtüsü Platformu'nun 6 yıl önce Kocaeli'de 20 haftasına giren başörtüsüne özgürlük eylemlerine paralel olarak yapmaya başladığı "başörtüsü direnişi" ilk günkü kararlılıkla devam ediyor. 262 haftadır, yasağın unutulmasına müsaade etmeyen, dünyanın her neresinde olursa olsun her türlü haksızlığa ve zulme şahitlik yapan ve Müslümanca bir direniş siyasetinin inşası için meydanları bir okula çeviren başörtüsü platformu, Sakarya Adalet Girişimi'nin ortak bir kamusal direniş alanı olarak öncü bir örneklik sergiliyor. SAĞIR Başörtüsü Platformu, direnişinde 6. yılına girerken, platform adına 262. eylem metnini Sakarya Dayanışma Derneği'nden Kadrihan Mendi okudu. Mendi, eylemlerin 6. yılına girişiyse olarak "Bugün Başörtüsü Direnişinin beşinci yılını geride bırakmış bulunuyoruz. Yasakların sona erdirilmesinde bir arpa boyu yol alabildik belki ama en önemlisi yenilsek bile teslim olmayacağımızı dosta düşmana göstermiş olduk. Bu gururu bizleri hiç yalnız bırakmayan, sesimize ses sözumüze söz katan tüm kardeşlerimize ve duyarlı Sakarya halkıyla paylaşıyoruz." dedi. (19 Eylül 2010)

#### **Başörtülü öğrencilere yapılan paranoyak saldırılara kınama**

Özgür Açılım Platformu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde öğle saatlerinde Hande A. isimli başörtülü bir öğrencinin kimliği belirsiz bir kişi tarafından tartaklanarak, başörtüsünün açılmasını yayınladığı bildiriyle kınadı. Açıklamada, "Bu saldırılarda da görüldüğü gibi, Türkiye'de yaşanan, bu korkunun zamanla paranoyakça bir hastalığa dönüşmesidir. Bu nedenle yapılacak olan şey, toplumun bu hastalıklı kesiminin derhal hastalıklarını tedavi ettirmesidir. Aksi halde, başörtülü kadınları gördükleri her yerde geçirdikleri duygusal krizden ötürü en çok kendileri yıpranacaklardır. Mümkün olduğu kadar kısa sürede, bu ülkede yaşamakta olan başörtülü kadınların da tıpkı kendileri gibi her yere girip çıkmasına alışmaları onların yararına olacaktır. Özgür Açılım olarak, bu saldırıları kınıyor ve saldırganların tedavisi için yetkililere çağrıda bulunuyoruz." denildi. (21 Eylül 2010)

#### **Başörtülü öğrenciye paso hâlâ yok**

İzmir'de başörtülü öğrenciler, 2010-2011 eğitim-öğretim yılına yine buruk girdi. CHP'li İzmir Büyükşehir Belediyesi, geçen sene başlattığı ve başörtülülere uyguladığı indirimli paso yasağını hâlâ sürdürüyor. Paso yasağının mimarı CHP'li İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu "Bizim başörtüsü ile herhangi bir sorunumuz yoktur. Bu daha önce de böyleydi, bugün de böyledir. 6.5 yıllık yönetim anlayışımız sırasında, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ayrımcılık yapmadığını, yapmayacağını herkese ispatladığımıza inanıyorum. ESHOT, öğrenci kartı uygulamalarında tamamen kılık-kıyafet yönetmeliğini uygulamaktadır." dedi. Özgür-Der İzmir Şube Başkanı Nurcan Büyük, Kılıçdaroğlu'nu samimiyete davet etti. Büyük, "Sayın Kılıçdaroğlu, başörtüsü sorununu çözeceğini söylüyor. Ancak CHP'li İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, başörtülü öğrencilere paso yasağını uyguluyor. Bu ne biçim çelişki? Sayın Kılıçdaroğlu, sözlerinde samimiyse paso yasağını kaldırsın." dedi. (21 Eylül 2010)

#### **Tarsus'ta başörtülü ilköğretim öğrencisi okula alınmadı**

2010-2011 Eğitim Öğretim yılının açılması ile birlikte Tarsus'ta Dr. Lütfi Kolukıncıoğlu İlköğretim okulunda başörtülü okumak isteyen Büşra Uzunselvi (13), kıyafeti okul yönetmeliğine uymadığı gerekçesiyle okul yönetimi tarafından okula alınmadı. Öğrenci velisi Yalçın Uzunselvi yaptığı açıklamada; kızının kendi isteğiyle okula başörtülü gitmek istediğini, kendilerinin de kızlarının bu

kararına saygı duyduklarını ve bu karara destek olduklarını belirtti. Okul yönetiminin kızını okula almamak istememesi hakkında İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne v Kaymakamlığa bir dilekçe ile başvuru yaptığını söyleyen Uzunselvi herhangi bir sonuç alamadığını, kızının eğitim hakkının konuyla ilgili hiçbir yönetmelik olmamasına rağmen engellendiğini söyledi. (21 Eylül 2010)

#### **İtalya'da peçeli veliler eylem yaptı**

İtalya'da peçe yasağının gündeme gelmesinin ardından ülkede yaşayan Müslüman kadınlar, "kendimizi töhmet altında bırakmak istemiyoruz. Çocuklarımızı okula ister yüzümüz peçeli ister peçesiz götürebiliriz. Bu konuda hiç bir yasakla karşılaşmak istemiyoruz" diyerek eylem yaptılar. Sonnino Belediye Başkanı Gino Cesare Gasbarrone okula gelerek eylem yapan Müslüman kadınlarla görüştü. Görüşme sonrası anlaşma sağlandı. Sadece okul içerisinde peçelerini açmak şartıyla uzlaşmaya varıldığı belirtildi. (21 Eylül 2010)

#### **"Tesettürlü adaylar başvurmasını lütfen..."**

Bir iş bulma sitesinde 17.09.2010 tarihinde "Bayan Yönetici Asistanı" başlığıyla "Sistem 9 Bilgi İletişim Teknolojileri A.Ş." firması tarafından yayınlanan ilanda "Tesettürlü adaylar veya bay adaylar başvurmasını lütfen.." ibaresi görenleri dikkat çekti. Sitede yayınlanan ilanda adayların genel nitelikleri hakkında bilgiler verilirken bu nitelikler arasında adayın tesettürlü olmaması koşulunun da sayılması üyeler tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Türkiye'nin en büyük insan kaynakları şirketi içerisinde gösterilen ve 28 bine yakın firmanın üye olduğu site 1999 yılında faaliyetlerine başladı. (21 Eylül 2010)

#### **Başörtülü okula alınmayan öğrencinin, yaş bahanesiyle kaydı silindi**

Başörtüsü sebebiyle okul yönetiminin baskılarına maruz kalan Osmaniye Mehmet Akif İlköğretim Okulu 8'inci sınıf öğrencisi Zeynep Sak'ın(16), "öğrenim çağı dışına çıktığı" gerekçe gösterilerek okul idaresi tarafından kaydının silindiği öğrenildi. Kendisinin okumak istediğini ancak okuldan kaydının istekleri dışında silindiğini söyleyen Zeynep Sak, durumdan üzüntü duyduğunu belirtti. Kendisinin normalde başörtülü olduğunun altını çizen Zeynep Sak; "Ben 12 yaşından bu yana başımı örtüyorum. Ancak yasak olmasından dolayı okulda açmak zorunda kalıyordum. Şu anda 16 yaşındayım ve okula girerken başörtümü çıkartmaktan dolayı vicdanen rahatsızdım. Okuldan eve dönünce başımı örttüğüm için çok üzülüyordum. Bundan dolayı geçen sene okuluma başörtülü gitmeye ve bu vicdan azabından kurtulamaya karar verdim. Okula başörtülü gidince de okul idaresinin baskılarına maruz kaldım. En son da bu sene kaydımı silmişler." dedi. (22 Eylül 2010)

#### **"Çocuklarınızı başörtüsüyle okula gönderin"**

İlköğretimde Başörtüsü Mağdurları Platformu sözcüsü İbrahim Gökdemir, "Çocuklarınızı inancınız gereği okula gönderin" çağrısında bulundu. Çocukların maddi her türlü tehlikeyle beraber manevi tehlikelere de karşı da korunması gerektiğinin altını çizen Gökdemir, "Anne ve babalar olarak çocuklarımıza dünyevi her türlü tehlike ve tehditlerden korumak için nasıl can siperane gayret gösteriyorsak daha çok çocuklarımızın maneviyatını korumak ve Allah'a karşı sorumluluklarını hatırlatmakla görevliyiz. Çocuklarımızın bizim isteğimiz ve inançlarımız doğrultusunda eğitim görmeleri için duyarlı olmalı ve kamuoyu oluşturarak yasakçı zihniyeti zorlamalıyız" diye konuştu.

#### **Yasağın mağdur ettiklerinin sayısı da belli değil**

Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne yönelik Türkiye'deki çalışmaları takip eden Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi başörtü yasağından endişeli. Komite'nin 6. nihai yorumları içeren raporu yayınlandı. Raporun "ayrımcılık içeren hükümler" bölümünde başörtüsü yasağına değinildi. Raporda, komitenin eğitim, istihdam, sağlık, siyaset ve kamu yaşamında başörtü takma yasağının etkisine ilişkin okul ve üniversitelere alınmayan kadınların sayısı gibi bilgi ve istatistiki veri olmaması hususunda endişeli olduğu vurgulandı. (28 Eylül 2010)

#### **Van'da başörtülü ilköğretim öğrencisi okula alınmadı**

Van'da başörtüsüyle okumak isteyen 7. Sınıf öğrencisi Ayten Koç, okul idaresi tarafından okula alınmadı. Anne Zehra Koç ise yaşadığı olaydan büyük üzüntü duyduğunu belirterek, eşini yıllar önce kaybettiğini ve çocuklarına kendisinin babalık yaptığını söyledi. Büyük kızının da iki yıl önce başörtüsüyle okula gitmek istediğini fakat okul yönetimi tarafından okula alınmadığını dile getiren Anne Zehra Koç, yaşadıkları mağduriyetin bir an önce giderilmesini istedi. (29 Eylül 2010)

#### **Mardin'de başörtülü ilköğretim öğrencisi zorla okuldan çıkarıldı**

Mardin Kızıltepe Mehmet Emin Değer İlköğretim Okulu 8. Sınıf öğrencisi Medine Karaalp, sınırlama olmadığı halde zorla çıkarıldı. Başörtüsü ile okumak istediğini belirten Medine Karaalp, "Ancak okula girdikten sonra okul idarecileri tarafından sınıftan dışarı çıkarıldım. Eğitim ve Öğretim hakkım engellenmesin" dedi. Okul idarecilerinden çocuğunun hangi gerekle ile okula almadıklarına

dair resmi bir belge istediğini belirten Medine Karaalp'in velisi ise, okul yöneticilerinin belge vermek yerine gerginlik çıkardığını söyledi. (29 Eylül 2010)

#### **Halkın okullarından halkın çocuklarını kovuyorlar**

Özgür Eğitim-Sen Genel Başkanı Yusuf Tanrıverdi, ilköğretime başörtüleriyle giden öğrencilere yönelik uygulamaları kınayarak "Kimin okulundan kimi kovuyorsunuz? Her kuruşu halkın parasıyla yapılan okullardan halkın çocuklarını hangi hakla kovuyorsunuz? Bu çocukları kovmak için hangi yasal dayanağınız var? Anayasasında "ilköğretim zorunlu ve parasız" diye yazan bir ülkede memurlar, anayasanın üstünde hangi hak ve yetkiyle karar alabiliyorlar? Bu yetkiyi kimlerden alıyorlar ve kimler adına kullanıyorlar? Hukukun üstünlüğünden dem vuran çok kıymetli hukukçular anayasaya rağmen en temel haklar yurttaşların ellerinden alınırken üç maymunu oynamalarını hangi gerekçelerle izah ediyorlar?" sorularını gündeme getirdi. Açıklamada "Devletler yurttaşlarına neye inanıp nasıl yaşayacaklarını deklare etme ve dayatma gibi bir hakka sahip değildir. Devletler halklarının tercihlerine saygı duymak ve taleplerini yerine getirmek ve düzenlemekle sorumludurlar. Devlet ailenin dinine, diline, kültürüne saygı göstermeli ve bu değerleriyle birlikte her hangi bir yerden baskı ve dayatma görmeden yaşaya bilmesinin garantörü olmalıdır." ifadelerine de yer verildi. (30 Eylül 2010)

## **EKİM 2010**

#### **YÖK: Öğrencileri atmayın, tutanak tutun!**

YÖK, İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği yazı ile disiplin yönetmeliğine uymayan öğrencilerin dersten çıkarılmasını yasakladı. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde bir öğrencinin başörtüsü nedeniyle dersten çıkarılması sonrasında konu YÖK'e intikal etti. Öğrenci Zeynep Nur İncekara'nın "eğitim hakkım engelleniyor" gerekçesi ile başvuruda bulunduğu Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı YÖK'ten görüş istedi. YÖK'ten gelen yanıt ise başörtüsünün önünü fiilen açmış oldu. YÖK'ün görüşünde, öğrencinin "disiplin yönetmeliğine aykır" durumu nedeniyle sınıftan çıkarılmayacağı; gerekirse tutanak tutulup dekanlığa bildirileceği ve "çıkaran öğretim görevlisi hakkında soruşturma açılacağı" belirtildi. YÖK'ün bu yanıtı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nce tüm öğretim görevlilerine dağıtıldı. YÖK'ün görüş yazısının içeriği tartışma yaratırken, diğer üniversitelere gönderilmemesine rağmen, tüm üniversiteler için de emsal oluşturacağı tezi ortaya atıldı. Buna karşılık, bazı üniversiteler böyle bir yazı doğrudan kendilerine gönderilmeden "emsal" oluşturmasının söz konusu olmadığı görüşünü savunuyor. (04 Ekim 2010)

#### **Yasak için Ek 17. maddeyi yırtıp atmışlar**

1998'de askerinin brifingi ve YÖK'ün talimatı ile uygulamaya konulan başörtüsü yasağını hukuka uydurma adına "yükseköğretimde kılık kıyafet serbesttir" şeklindeki bu kanun maddesinin yırtılıp atıldığı ortaya çıktı. Dönemin yasakçı isimlerinin başında gelen İstanbul Üniversitesi Rektörü Kemal Alemdaroğlu, oluşturdukları fiili durumun hukuksuzluğunun göstergesi olan yürürlükteki YÖK Kanunu'nun Ek 17. maddesini üniversitenin mevzuat kitabından çıkarttırdı. İÜ yayınları arasında yer alan ve 1997'de üniversite basımevinde baskısı yapılan "Yüksek Öğretim ve İÜ Mevzuatı" isimli bin 33 sayfalık dev kitapta Ek 17'nci maddenin bulunmasını hazmedemeyen Rektör Alemdaroğlu, piyasadaki bütün kitapları toplattırdı ve basımevi yetkililerine talimat vererek, tıkağın 279'ncü sayfasında yer alan söz konusu maddenin çıkarılmasını istedi. Rektör Alemdaroğlu'nun bu talimatı üzerine İÜ Basımevi ve Film Merkezi'nde kitaplardan Ek 17'nci maddenin bulunduğu sayfalar teker teker koparıldı, yerlerine yeni sayfalar monte edildi. (08 Ekim 2010)

#### **Fransa'da peçe yasağı onaylandı**

Fransa'da 14 Eylül'de mecliste kabul edilen kamuya açık yerlerde peçe takmayı yasaklayan yasa, Anayasa Konseyi tarafından onaylandı. 6 ay sonra yürürlüğe girecek yasaya göre, kamuya açık yerlerde peçe takanlara 150 Euro para cezası, kadını peçe takmaya zorlayan kişilere ise, 1 yıl hapis, 30 bin Euro para cezası verilecek. (08 Ekim 2010)

#### **Başörtülü gazetecilere basın kartı hâlâ yasak**

28 Şubat döneminden kalma olan ve başörtülü gazetecilere Sarı Basın Kartı verilmesine engel teşkil eden Basın Kartı Yönetmeliği'nin 23. maddesinin değiştirilmesi isteniyor. Basın Kartı için başı açık fotoğraf koşulu getiren 23. madde mağdurları her geçen gün artarken meslek örgütleri de başörtülü görev yapan gazetecilerin kapalı fotoğrafla Basın Kartı alması gerektiğine işaret ediyorlar. Başörtülü oldukları gerekçesi ile Sarı Basın Kartı alamayan gazetecilerin isyanı medya örgütlerini harekete geçirdi.

Başbakanlığa bağlı Basın Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından verilen Sarı Basın kartlarında yasağın hâlâ uygulanıyor olmasına tepki gösteren basın meslek örgütleri, Basın Kartı Yönetmeliği'nin 23. maddesinde acilen değişiklik yapılması çağrısında bulundu. Gazetecilere kılık kıyafet dayatmasının dünyanın hiçbir yerinde kabul edilebilir bir durum olmadığı vurgulanırken, onur kırıcı ve ayrımcı yönetmeliğin yeniden düzenlenmesi talep edildi. **(08 Ekim 2010)**

### **29 İmzalı Ortak Bildiri: Müsamaha değil, başörtüsüne özgürlük!**

Altı yıldır haftalık ve aylık başörtüsüne özgürlük eylemleri düzenleyen bazı platformlar ve başörtüsü sorunun çözümü için çaba sarf eden sivil toplum kuruluşları ortak bir bildiri yayınladı. 29 platform ve kuruluşun imzasını taşıyan "Müsamaha değil, başörtüsüne özgürlük!" başlıklı bildiriye yasakçı uygulamanın sorumlusu olarak Kemalist zihniyeti gösterilirken, yasak karşıtı mücadelenin de sistemin yasakçı doğasına karşı yürütüldüğü ifade edildi. Başörtüsüne özgürlüğün, herkes için hak ve adaletin sağlandığı bir bütünlükte anlamlı olacağı belirtilen bildiriye başörtüsü sorununun partiler arası malzemeye dönüştürülmesinden duyulan rahatsızlık da dile getirildi. Bidiride, "Başörtüsü yasağı bir devlet politikası haline dönüşmüştür ve devletin yasakçı doğası ile hesaplaşmadan ve topyekün bir özgürlük alanı açılmaksızın tüm tezahürleriyle ortadan kalkması mümkün değildir." denilirken, tartışmaların odağındaki YÖK ile ilgili olarak da "Son günlerde başörtüsünün, YÖK gibi 12 Eylül artığı bir kurum üzerinden tartışılmasını ve bunun sadece bir öğrenci sorunu olarak daraltılmasını, dolayısı ile ağza bir parmak bal çalmak anlamına gelen rüşvet-i hukuk tavrını kabul etmemiz mümkün değildir. Bu vesile ile şunu özellikle vurgulamak istiyoruz ki; YÖK aracılığıyla birer kışlaya çevrilen üniversitelerdeki özgürlük sorunu salt başörtüsü serbestliği ile geçiştirilemez. Diğer özgürlüklerin rağmına "Başörtülü öğrencilere" verilen bir devlet imtiyazı görüntüsünü kabul etmemiz, temel hak ve özgürlüklerin bu görüntü arkasında anlamsızlaştırılarak bir lütuf halinde kamuoyuna sunulmasını onaylamamız mümkün değildir. Bizler ne YÖK ne de başka bir devlet kurumundan tolerans ya da göz yumma bekliyoruz. Talebimiz ve hedefimiz Başörtüsünün hayatın her alanında ve hiçbir önkoşulsuz tamamen serbest olmasıdır." denildi. **(11 Ekim 2010)**

### **Priştine'de başörtüsü protestosu**

Kosova'nın başkenti Priştine'de, ülkede uygulanmaya çalışılan başörtüsü yasağı sebebiyle binlerce kişinin katıldığı bir protesto gösterisi düzenlendi. Cuma namazının akabinde başlayan gösteri yürüyüşü Eğitim Bakanlığı önünde son buldu. Ellerinde taşıdıkları pankart ve dövizlerle başörtüsü yasağını protesto eden Kosovalılar, Kosova'nın Müslüman bir ülke olduğunu, laiklik adı altında yapılan baskılara boyun eğmeyeceklerini ilan ettiler. Tekbir seslerinin yükseldiği gösteride "Rahibe Terasa'nın örtüsü sorun değil Müslüman kardeşimin ki mi sorun?", "1389'dan beri Müslümanız", "Kosova 1453'ten beri Müslümandır", "Demokratik Kosova'ya Evet, İslam karşıtı diktatörlüğe Hayır", "Hashim Thaci'nin ayrımcılığını durdurun" yazan pankartlar taşındı. **(11 Ekim 2010)**

### **Suruç'ta başörtülü ilköğretim öğrencisi okula alınmadı**

Suruç'ta bulunan Bilge İlköğretim okulunda başörtüsü ile okumak isteyen Zeynep Durmaz (13), yasal herhangi bir engel olmadığı halde, kıyafeti okul yönetmeliğine uymadığı gerekçesiyle okul yönetimi tarafından okula alınmadı. Kardeşinin kendi isteğiyle okula başörtülü gitmek istediğini ve kendilerinin de bu karara saygı duyarak, destek verdiklerini ifade eden Zeynep Durmaz'ın abisi Ali Durmaz, "Okul idaresi tarafından kardeşinin okula alınmadığını ve eğitim hakkının engellendiğini yetkililerin bilmesini istiyorum. Bildiğim kadarıyla yasal olarak, okula gelmediği için öğrenci velilerine para ve hapis cezası veriliyor. Bu cezanın okul idaresine kesilmesini istiyorum. Çünkü her gün okula giden kardeşimin eğitim hakkı onlar tarafından engelleniyor." dedi. Mağdur öğrenci Zeynep Durmaz ise "Okul yönetimi ve öğretmenlerin bana karşı tavırları beni son derece üzdü ve tedirgin etti. Ben yine de başörtülü olmaktan vazgeçmeyeceğim" dedi. **(12 Ekim 2010)**

### **KTÜ'de kampüse başörtülü giriş var, derslere yok!**

KTÜ Rektörü Prof. Dr. İbrahim Özen, "KTÜ olarak biz, öğrencilerimizin başörtüsüyle kampüse girişine izin vermeye başladık. 'Ancak bu öğrencilerimizin derslere başörtüsüyle girişine izin vermiyoruz. Üniversitelerde başörtüsü ile ilgili durum netleşene kadar da bu uygulama devam edecek" diye konuştu. Bazı bölümlerde başörtülü öğrencilerin derslere de girebildiği üniversitede, bazı bölümlerde ise buna izin verilmedi. Bazı öğrenciler ders hocalarının izin vermesine rağmen bölüm yöneticileri tarafından sınıfın kapısından geri çevrildi. KTÜ Fizik Bölümü'nden bir grup öğrenci de bazı hocaların derse başörtülü girilmesine izin vermesine rağmen bazı hocaların ise kendilerini kapıdan kovduğunu ileri sürdü. **(12 Ekim 2010)**

### **Ek başvuru için geldi, başörtülü diye alınmadı**

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sonuçlarına göre ek yerleştirmeden yararlanmak isteyen A.G., başörtülü olduğu gerekçesiyle üniversite binasına alınmadı. Duruma tepki gösteren üniversite adayı A.G., 'Ben üniversitenin öğrencisi değilim. Ben sadece ek yerleştirme başvurusu yapmak için hizmet almak isteyen bir vatandaşım. Aksaray Üniversitesi'nin yasağı üniversite öğrencisi olsun-olmasın her başörtülüye uygulamasını protesto ediyorum.' dedi. Meslek Yüksek Okulu'ndaki skandal uygulama için açıklama yapan üniversite yönetimi, YÖK'ün verdiği talimatlar çerçevesinde hareket edildiğini iddia etti. **(12 Ekim 2010)**

**YÖK: Dersten çıkarılan bize başvursun**

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, Selçuk Üniversitesi ve Trabzon KTÜ'de bazı başörtülü öğrencilerin sınıfa alınmaması, Aksaray Üniversitesi'nde ise ek yerleştirme için giden bir kız öğrencinin başörtüsü sebebiyle içeri alınmamasını değerlendirdi. Özcan, üniversitelerde başörtüsü diye bir sorunun kalmadığını iddia ederek, "Bu öğrencilerimiz bir dilekçe ile bize şikâyetlerini bildirsınler, biz gereğini yaparız. Artık üniversitemizde başörtüsü diye bir problem yok." dedi. Başörtülü öğrencilerin başörtüsüzlere 'mahalle baskısı' yapacağı şeklindeki söylemlerin yersiz olduğunu kaydeden Özcan, "Bu asla gerçekleşmez. Aynı şekilde başı açık öğrencilerde başörtülülere baskı yapmaz. Ben buna kefilim. Bunu CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na da söyledim." diye konuştu. "18 yaşına gelmiş kızlara nasıl giyinmeleri gerektiğini söylemenin onur kırıcı olduğunu" belirten YÖK Başkanı, şöyle konuştu: "Başörtüsü konusunda herkes uzlaşmacı bir noktaya geldi. Artık üniversitemizde bu sıkıntı konuşulmayacak." (12 Ekim 2010)

**Başörtülü öğrencilerin yeni kabusu: Tutanak**

İstanbul Cerrahpaşa ve Çapa Tıp Fakültesi'nde başörtülü öğrencilerin sevinci YÖK'ün 'öğrenci dersten çıkarılamaz' yazısından sonra ancak iki gün sürdü. Eskiden dersten çıkarıldıklarını söyleyen başörtülü öğrenciler "YÖK'ün genelgesi ile birlikte artık derslere başörtümüzle girebileceğimizi düşünmüştük. Ama şimdi de hakkımızda tutanak tutuyorlar. Bu tutanaklar sonucunda nasıl bir işlem yapılacağını bilmediğimiz için, bu korkuyla derslere giremiyoruz" dediler. (13 Ekim 2010)

**Alevi liderlerden başörtüsüne destek**

Başörtüsü yasağına karşı bazı Alevi liderler de tepki koyarak sorunun bir an evvel çözülmesini istediler. Tarafın sorularını cevaplayan Alevi örgütlerinin temsilcileri, üniversitelerde başörtüsü yasağını eleştirdi. Alevi Bektaşî Federasyonu Başkanı Ali Balkız, "Biz kimsenin kılığında kıyafetinde değiliz. Burada öz önemlidir. Yeter ki birbirimizi kendi kıyafetimizi giymeye davet etmeyelim." dedi. Eski SHP Milletvekili Salman Kaya: Üniversitelerde engellenmesinin doğru olmadığını düşünüyorum. Türban takan genç kızlarımız üniversitelere rahatça girebilmelidirler. Bireysel özgürlükler, insan hakları çerçevesinde değerlendirdiğimizde böyle bir yasağın kaldırılması gerektiği zaten ortada." dedi. EDP Genel Başkanı Ziya Halis "Bizim bu konudaki görüşümüz, eğitimin önünde türbanın bir engel olmaması şeklinde. Soruna yeni bir anayasal düzenleme yapılarak çözüm üretilmesini istiyoruz. Bu yasağı doğru bulmadığımız gibi, sürekli gündemi meşgul etmesinden de rahatsız" dedi. (17 Ekim 2010)

**Konya'da başörtülü 7. sınıf öğrencisi okula alınmadı**

Merkez Karatay ilçesinde bulunan Yusuf İzzettin Horasanlı ilköğretim okulu 7/C sınıfı öğrencisi olan Zeynep Ödemiş başörtüsü taktığı gerekçesiyle okula alınmadı. Okul Müdürü Süleyman Şahin, kız çocuğunu başörtülü olarak okula almamakta haklı olduğunu yönetmeliğin ve mevzuatın bunu emrettiğini iddia ederek kendini savundu. Başörtülü olduğu için okula alınmayan ilköğretim öğrencisi Zeynep Ödemiş, "Başörtüsü Allahın emridir kesinlikle vazgeçmem ve takmaya devam edeceğim." dedi. Kendisine baskı yapıldığını ifade eden Ödemiş, hocalarının kendisine, "Yaptığın saçma, böyle yaparak kendi geleceğini tehlikeye atıyorsun." dediklerini ifade etti. Zeynep'in babası Halit Ödemiş ise, "Kızım Allahın emri olan başörtüsünü taktığı için mağdur ediliyor, ben kızımın okumasını hepsinden çok istiyorum." dedi. Okul müdürü ile görüştüğünü ifade eden Ödemiş, okul müdüründen kızını okula almadığına dair belge istediğini; ancak söz konusu belgenin kendisine vermediğini belirtti. Eğitim haklarını kimsenin ellerinden alamayacağını ifade eden Halit Ödemiş, savcılığa suç duyurusunda bulunacağını belirtti. (18 Ekim 2010)

**ALES'de özgürlük, KPDS'de yasak var**

ÖSYM'nin düzenlediği ve 19 Aralık 2010'da yapılacak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş (ALES) Sonbahar Dönemi Sınavı'yla ilgili başvuru kılavuzunda, ÖSYM Başvuru Merkezleri'ne yapılacak başvurularda aranan "başı açık olma" zorunluluğu ifadesi tamamen çıkarıldı, başörtülü fotoğraf kullanımının önü açıldı. Kılavuzda yer alan ifadede, "Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formu'ndaki bilgilerle birlikte adayın web kamerasıyla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğraf cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf olmalıdır" dendi. ÖSYM, kamu personelinin katıldığı ve yabancı dil bilgisinin ölçüldüğü KPDS'de sürdürdü. 5 Aralık'ta yapılacak olan ve başvuru süresi 13 Ekim'de biten Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'nın (KPDS) başvuru kılavuzunda, "başı açık olma" zorunluluğuna dair hükümler önceki sınavlardaki gibi aynen korundu. (18 Ekim 2010)

**YÖK: "Bizden bu kadar, sıra siyasilerde"**

YÖK'ün İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği bir yazının gündeme gelmesiyle başlayan başörtüsü yasağı tartışmaları devam ederken, YÖK Başkanı Prof. Dr. Ziya Özcan, "bir gazetecinin "Akademik Lisans Üstü Eğitime Giriş Sınavının kılavuzunda yapılan değişiklikle artık başörtülü adayların sınava alınmasının önünün açıldığını belirterek, bu uygulamanın diğer sınavlarda da yapılabileceğini söyledi." dedi.

yapılmayacağı” yönündeki sorusuna, “Başörtüsü ile ilgili artık bundan sonra laf etmeyeceğim. Biliyorsunuz dün Başbakanımız `biz bu işe el attık, iki kişi görevlendirildi grup başkanvekillerinden, artık onlar bu işle uğraşıyorlar` dedi. Gerçekten de siyasetin halletmesi gereken bir mevzu idi. Artık biz bu konuda yokuz. Hiçbir şey söylemeyeceğiz.” yanıtını verdi. (18 Ekim 2010)

#### **Buluşan Kadınlar’dan çağrı: Sessiz kalmayın!**

Buluşan Kadınlar, başörtüsü yasağına dair bir bildiri yayınlayarak “YÖK’ün başörtülü kızlar sınıftan atılmaması en fazla tutanak tutulabilir kararı ile beraber bazılarımız için “varolma” savaşımı yeniden başlamış görünüyor. Bu karar ile beraber oluşacak fiili durumun yarınlarda başörtülü kadınları tekrar 28 Şubat karanlıklarından koruyup korumayacağını bilmiyoruz. Bu karar ile birlikte yarınlarda mezun olabilen kadınların mesleklerini yapıp yapamayacaklarının, iş, aş hakkına erişip erişemeyeceklerinin muğlak olduğunun, güvencesinin olmadığına da farkındayız... Ama gelinen bu aşama önemlidir. Okulunu bitiren, hayallerine kavuşan aşağılanmadan ezilip büzülmeden okuyabilen bir genç kızımızın bile hayatı küçümsenemez bir kazanımdır... Çağrımız bu toplumun vicdan sahibi insanlarına: Ola ki önümüzdeki günlerde başörtülü bir arkadaşınızın YÖK kararına rağmen sınıftan atıldığını, rektörlüklere çekilip uyarıldığını, hakaret işittiğini, hakkında tutanak tutulduğunu görürseniz sessiz kalmayın! Sınıftan çıkarılan arkadaşınız ile siz de çıkın. Rektöre giden arkadaşınızın yanına sizler de katılın. Hakkında tutanak tutulan arkadaşınızla beraber siz de tutanak tutanların hakkında tutanak tutup bu tutanakları imzalayarak YÖK’e yollayın. Arkadaşlarınızın hakaret işitmesine, darp edilmesine izin vermeyin... Susmayın, susturulmayın, zulme, tacize, şiddete, ayrımcılığa rıza göstermeyin! Sessiz Kalmayın!” denildi. (18 Ekim 2010)

#### **“Sizin gibi alçak ve şerefsizlerden mi dini öğreneceğiz?”**

İzmir’de, Buca Eğitim Fakültesinde Sınıf Öğretmenliği Bölümü 3. sınıf öğrencisi Tuba Dişçürük’ün yaşadığı skandal, dikkatleri yeniden başörtüsüyle eğitim alamayan öğrencilere çevirdi. Dişçürük, önce şapkalı olduğu gerekçesiyle sınıfta olmasına rağmen ‘yok’ yazıldı. Ardından şapka takmasının yasak olmadığını söyleyen Dişçürük, hocasıyla arasında geçen konuşmayı ve yaşadıklarını şöyle anlattı: “Bağırmaya başladım. ‘Pes etmemi istiyorsun etmeyeceğim. Sizin gibi alçak ve şerefsizlerden mi dini öğreneceğiz? İt...’ diyerek bütün sınıfın önünde ağır hakaret etti. Sonra da derste olmama rağmen ‘Seni yok sayıyorum’ diyerek yok yazdı. Ben de o an tutanak tuttum, şahit olan arkadaşlar vardı. Bunun cezasız kalmasını istemediğim için Yrd. Doç. Dr. N. C. hakkında hakaret davası açıyorum. Suç duyurusunda bulunacağız.” (19 Ekim 2010)

#### **Bir ilköğretim öğrencisi de Adana’da okula alınmadı**

Seyhan İlçesi Dumlupınar Mahallesi Kanuni İlköğretim okulunda okuyan 8. Sınıf öğrencisi Tuba Yosunkaya’nın (14) bir süre önce takmaya karar verdiği başörtüsünden dolayı okul idaresince okula alınmadığı öğrenildi. Kızlarının sınıfa alınmadığı gibi, okula gittiği halde yoklamaya “gelmedi” şeklinde yazıldığını belirten Tuba’nın babası Hüseyin Yosunkaya, okul idaresinin keyfi uygulaması yüzünden mağdur edildiklerini söyledi. Kızının başörtüsünden dolayı derslere alınmadığının tespiti için tutanak tutulmasını talep ettiklerini ancak okul idaresinin buna yanaşmadığını belirtti. Tüm bu yaşananlar üzerine kızın psikolojisinin bozulduğunu belirten Hüseyin Yosunkaya, konuyu avukatlar aracılığıyla hukuk zeminine taşıyacağını ifade etti. Sivil Toplum Kuruluşlarından da destek beklediğini söyledi. (19 Ekim 2010)

#### **Mersin’de başörtülü ilköğretim öğrencisine yasak**

Akdeniz İlçesinde bulunan Sakarya İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencisi Maşallah Gül, engelleyici herhangi bir madde olmamasına rağmen başörtülü olduğu gerekçesiyle okula alınmadı. Maşallah’ı okula almayan okul müdürü, ilçe milli eğitime şikayette bulunulmasını istedi. Allah’ın emri olduğu için örtündüğü belirten Maşallah Gül, “Birileri bunu siyasi malzeme yapıyorlarsa bunda benim suçum nedir?” diyerek tepkisini dile getirdi. Okulunu ve okumayı çok sevdiğini fakat örtülü bir şekilde okumayı istediğini ifade eden Gül, “En az benim de örtüsüzler kadar okumaya hakkım vardır, benim örtüm hiçbir şekilde benim açımdan ve gerekse arkadaşlarım açısından sıkıntı değil, peki böyle bir uygulamayı kim neden çıkarıyor, neden bizim okumamızı istemiyorlar? Bu uygulama kime hizmet ediyor?” dedi. Maşallah Gül, okula alınmasa dahi her gün örtüsüyle okula geleceğini sözlerine ekledi. (19 Ekim 2010)

#### **YÖK sınavlarda başörtüsü yasağını kaldırdı**

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan, üniversite ve memur adaylarının artık sınavlara başlarını açmak zorunda kalmadan girebilecekler. Buna göre, LYS ve KPSS gibi sınavlarda şu ana kadar başlarını açarak giren öğrenciler bundan sonra başlarını açmadan sınav salonlarına girebilecekler. Özcan, önceki Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) kılavuzunda yer alan ancak bu dönem yapılacak olan ALES’te kılavuzdan kaldırılan “Aday, başı açık ve kılık kıyafeti ilgili mevzuata uygun bir şekilde gelmemişse sınava alınmayacaktır. Başı örtülü adaylar sınava alınsa bile sınavları geçersiz sayılacaktır” ibaresinin bundan sonraki sınavlar için de geçerli olacağını söyledi. (20 Ekim 2010)



**Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı: "Türban serbestisi laikliğe aykırıdır"**

Yargıtay, başörtüsüne üniversitelerde serbestlik getirme yönündeki girişimlere karşı "laiklik" uyarısı yaparak devreye girmeye çalıştı. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından yapılan yazılı açıklamada son düzenlemelerin devrim yasalarına ve laiklik ilkesine aykırı olduğu ifade edilerek şöyle denildi: "Dinsel inanç veya dinsel kurullarla doğrudan ilişki ve bağlantı kurularak yapılan düzenlemeler, hem devrim yasalarını, hem de laiklik ilkesini ilgilendirir. Yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin giyimlerini düzenlerken türban kullanımına dinsel inanç nedeniyle geçerlilik tanımak, kamu hukuku alanındaki bir düzenlemeyi dinsel esaslara dayandırma suretiyle laiklik ilkesine aykırılık oluşturur." denildi. AK Parti sözcüsü Hüseyin Çelik açıklamayla ilgili olarak "Bir savcı tek başına neyin doğru olduğuna karar veremez. Kimse Meclis'in iradesini yok sayma hakkına sahip değildir." dedi. YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan da "Artık biz bu konuda konuşmayacağız" dedi. (20 Ekim 2010)

**Hitit Üniversitesi rektörü yasaktan vazgeçmiyor**

YÖK'ün genelgesiyle başlayan çalkalanma devam ediyor. Üniversiteler ya da fakülteler arası farklı uygulamalar ise öğrencileri mağdur ediyor. Çorum Özgür-Der Şubesi Başkanı Bülent Gökğöz tarafından yapılan yazılı açıklamada "Hitit Üniversitesi de yasağın büyük ölçüde uygulandığı üniversitelerden birisi olmasına rağmen, İlahiyat Fakültesinden sonra şimdi de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi yasağı uygulamama kararı aldı. Dekanın ortaya koyduğu bu onurlu tavrı destekliyor, yasağın zihniyetin Çorum'daki halkası olduğunu bildiğimiz Rektörü de bir kez daha kınıyoruz." ifadelerine yer verildi. (21 Ekim 2010)

**Derse başörtülü girenin fotoğrafı çekiliyor**

İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde bazı üniversite yetkilileri ve akademisyenler, derse başörtülü giren öğrencilerle ilgili 'tutanak tuttuklarını' delillendirmek için fotoğraf çekiyorlar. YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan'ın imzası bulunan yazıdaki "Kurallara aykırı davrandığı veya disiplin suçu işlediği düşünülen öğrenciler hakkında öğretim elemanı tarafından yapılacak işlem durumunun bir tutanağa bağlanarak, varsa ispata yarar evrakın tutanağa eklenmesi suretiyle disiplin yönünden gerekli işlemi yapmak üzere ilgili dekanlığa, müdürlüğe iletmekten ibarettir." denildiği için bazı hocalar, öğrencilerin 'derste başörtülü' olduklarını kayıt altına almak için cep telefonuyla fotoğraflarını çekmeye başladı. Derslere başı kapalı girdiğini söyleyen Marmara Üniversitesi Çalışma Ekonomisi 1. sınıf öğrencisi Ayşenur Bülbül ise "Hocalarımızdan hiçbir tepki görmedik ama bizim korkumuz şu: Acaba bunlar ders notlarına kötü bir şekilde yansır mı?" dedi. (21 Ekim 2010)

**Ankara'da siyasetin gündemi başörtüsü**

CHP'nin başörtüsü sorununun çözümüne yönelik yaptığı açıklamaların ardından AK Parti Meclis'te grubu bulunan 3 partiden randevu talep etti. AK Parti sırasıyla CHP, MHP ve BDP ile görüştü. AK Parti'nin CHP ile görüşmesinden uzlaşma çıkmadı. CHP Grup Başkanvekili Kemal Anadol, görüşmenin ardından yaptığı açıklamada AK Parti'nin samimi olmadığını belirtti ve başörtüsünün kamuda ve ilköğretim okullarında da serbest kalacağına dair kaygılı olduklarını belirtti. MHP ise AK Parti'nin başörtüsü sorununun çözümü için Meclis'te komisyon kurulması önerisine sıcak baktı. BDP de sorunun çözümü için Anayasal düzenlemelere olumlu bakıyor. Ancak meselenin din ve vicdan özgürlüğü kapsamında ele alınması gerektiğini ve yapılacak düzenlemenin Aleviler, cemevleri, azınlıklar ve Süryanileri de kapsamaması gerektiğini düşünüyor. (21 Ekim 2010)

**Başörtüsü sorununu haber yapan muhabire polisten uyarı**

Başörtülü okula gitmek isteyen ilköğretim öğrencisi Maşallah Gül'ü haber yapmak için okula giden İlke Haber ajansı muhabiri Osman Öksüz, Kürtçe yayımlanan Kelhaamed Dergisi nedeniyle çağrıldığı Siteler Karakolu'nda, Başkomiser'in "Siz neden bu başörtü meselesini gündeme getirdiniz? "Siz kime hizmet ediyorsunuz, sizi tanıyorum, hepinizi biliyorum, derneğinizi tanıyorum eğer bu başörtüsü meselesi çözülmezse sizinle sonuna kadar uğraşırım. Bir daha böyle yaptığımızı görürsem hakkınızda soruşturma açarım" sözlerine maruz kaldı. Öksüz, komiserin, "Siz bunu şebekeli bir şekilde yapıyorsunuz ki başörtüsü meselesi çözülmesin" dediğini de söyledi. (21 Ekim 2010)

**Adana'da ilköğretim öğrencisi okula alınmadı**

Adana'da Kanuni İlköğretim Okulu'nda başörtüsü ile okula girmek isteyen Tuğba Y. babası ile okula gidince, 13 yaşındaki öğrenciye okul yetkilileri izin vermedi. Baba Hüseyin Y. kızının okula alınmadığıyla ilgili tutanak istedi ancak verilmedi. Baba Hüseyin Y. ısrarlarını artırdı ancak sonuç alamadı. Kızının bir yıldan bu yana başörtülü olduğunu ve bunu da kendi iradesi ile gerçekleştirdiğini anlatan Hüseyin Y. şunları söyledi: "Okula gitmesini ben de istiyorum. 5. gündür okula alınmıyor. İsteği ile örtündü. Ailece yanında olduğumuzu söyledik. 3 gün ben gittim. Almadılar, tutanak tutun dedik ancak olmadı. Bize istediğinizi yere şikayet edin diyorlar. Akıl baliğ olmuş bir çocuk örtünmesi gerektiğini kendisi düşünüyor. Üniversiteli ve ilköğretimli olması fark etmiyor. Bu süreci bekleyeceğiz." (21 Ekim 2010)

**Şırnak'ta iki ilköğretim öğrencisine örtü sürgünü**

Şırnak Merkez Hürriyet İlköğretim okulunda okuyan 6'ncı sınıf öğrencisi Zeynep Üzen ve 7'nci sınıf öğrencisi Fatma Üzen adlı amca kızları, başörtülü oldukları gerekçesiyle önce tutanak tutuldu, daha sonra da başka okula sürgün edildiler. 6'ncı sınıf öğrencisi Zeynep Üzen, evlerinden 3 kilometre uzaklıktaki Cumhuriyet İlköğretim Okuluna, 7'nci sınıf öğrencisi Fatma Üzen ise, Edip Başar İlköğretim Okuluna sürgün edildiler. **(21 Ekim 2010)**

**Ecenur'a 200 tutanak tutuldu!**

Diyarbakır'da ilköğretime başörtüsüyle gittiği için bir yıl önce başka bir okula gönderilen Ece Nur Özel'in babası Murat Özel, kızı hakkında 200 soruşturma açıldığını söyledi. Baba Özel, "Kızım Ece hakkında 200'e yakın tutanak tutuldu. 12 yaşındaki bir kız hakkında tutulan bu tutanakların tamamı resmi kayıtlara girdi." dedi. Kızının geçen yıl kendi iradesiyle örtünme kararı aldığını ve başörtüsü taktığını anlatan Baba Murat Özel, "Bu baskıları devletin üst düzey kurumlarına iletmemize rağmen hakları olmayanlar, baskılarını sürdürdü. Kızıma yapılan psikolojik baskı sonucu kızım başka bir okula sürgün edildi. Sürgün olarak gittiği Nafiz Kayalı YİBO'da böyle bir baskı söz konusu olmadı. Buradaki öğretmenler böyle bir şey yapmadı. Hamravat İlköğretim Okulu'na devam etti. Baskı Hamravat İlköğretim Okulu'nda doruğa çıktı. Ben bu baskının, kanunsuz ve hukuksuzluğu yapan memur ve öğretmenler hakkında sayın Başbakanımızın bilgisinin olmasını ve kendisine ulaştırılmasını istiyorum." diye konuştu. **(21 Ekim 2010)**

**Fatih Üniversitesi'nden başı açık fotoğraf isteği**

Fatih Üniversitesi'ne ait web sitesinin 20 Ekim 2010 tarihinde güncellenen "Haberler ve Duyurular" bölümünde yer alan bir duyuruda kayıtlara ilişkin "Kız öğrencilerin başı açık; erkek öğrencilerin ise sakalsız fotoğrafları kabul edilecektir" ibaresi yer alması tepkilere neden oldu. Başörtüsü yasağının fiilen uygulanmadığı üniversitede bu duyurunun ne anlama geldiği ise anlaşılmadı. **(21 Ekim 2010)**

**Zafer Üskül, aileleri başörtülü çocuklarını almakla tehdit etti**

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül, başörtülü ilköğretim öğrencilerinin ailelerini, çocuklarını ellerinden almakla tehdit etti. Üskül, Hürriyet'e şunları söyledi: "Doğru, bu çocuk okuyacak. İlköğretim zorunlu, mutlaka okula gidecek. Ancak devletin koyduğu kurallara uyararak gidecek. 18 yaşını henüz doldurmamış çocuk ve gençlerin gittiği okullarda, ilköğretimde ve ortaöğretimde devlet düzeni kurmakla ve kurallar koymakla yetkilidir. Zaten anne babalara düşen yükümlülük de o kurallara uygun biçimde çocuklarını okula göndermektir. Bu konuda taviz verilemez. Taviz verilmesi demek o çocukların eğitim hakkının engellenmesi demektir. Aileler mevzuata karşı koymakta direnirlerse suç işliyorlar demektir. Valilerin görevlerini yapması gerekir. Bu iş daha ileriye giderse, aile çocuğu baskı altına alırsa çocuk aileden alınır. Bu yetkiler devletin elindedir. Tabii bunlar aşama aşama uygulanacak şeyler. İdare önce veliyi ikna etmeye çalışır. Şu anda yapılan bu. İkna olmazlarsa cezalar var. Çocuk aynı zamanda aile içinde baskı altındaysa ve öğrenim özgürlüğü engelleniyorsa devlet o çocuğu aileden alır ve öğrenim görmesini sağlar." dedi. **(23 Ekim 2010)**

**Kavaf: "Yasalar çocukların alınmasına izin veriyor"**

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf, Zafer Üskül'ün başörtülü ilköğretim öğrencilerinin ailelerden alınabileceği tehdidiyle ilgili olarak, "Biz mahkemenin tedbir kararından sonra çocukları korumamız altında alabiliriz. O konuda hiçbir engel yok, sebebi ve gerekçesi ne olursa olsun" dedi. Kavaf, "Aileler çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getiremiyorlarsa yasalar da buna izin veriyor. Çocukların, devletin koruma ve kollama altına alınması için yasalar izin veriyor. Zaten çocukların orada hırpalanması söz konusuysa ve hırpalanmaya devam edecekse, tabii biz koruma altına alabiliriz" dedi. **(23 Ekim 2010)**

**"Devlet çocukları değil aklını başına alsın"**

Bursa Mazlum-der Şubesi Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'ün başörtülü ilköğretim öğrencileri için "Bu iş daha ileriye giderse, aile çocuğu baskı altına alırsa çocuk aileden alınır" demesini kınayarak, "Çocukları hayata sağlıklı bir şekilde hazırlama konusunda sosyal devlet ilkesi gereği velilere yardımcı olması gereken devlet bu rolünü abartıp anne babanın yerine geçemez, en doğal ve tabii hak olan velayet kurumunu tehdit edemez." dedi. Mazlum Der Bursa Şubesi Başkanı Avukat Şakir Çalışkan tarafından yapılan açıklamada "Kılık kıyafet serbestisi gibi doğal bir talebi dahi "çocuklarınızı alırım ha" diye tehditle karşılayan bir devletin çocuklardan önce aklını başına alması gerektiğine inanıyoruz... Başta Meclis İnsan Hakları komisyonu başkanı olmak üzere en doğal insan hakları taleplerini provokasyon gibi kötü niyetli bir okumaya tabi tutan bütün siyasileri halktan özür dilemeye, bu açıklamalardan sonra insan hakları savunuculuğu kimliğinin üzerine oturmadığı açıkça anlaşılan Zafer Üskül'ü de komisyon başkanlığından istifaya davet ediyoruz." denildi. **(24 Ekim 2010)**

**Zafer Üskül'e tepkiler devam ediyor**

Özgür-Der Diyarbakır Şube Başkanı Av. Serdar Bülent Yılmaz, yazılı bir açıklama yaparak "İlköğretim çağındaki çocukların okula başörtüsüyle gitmelerini, provokasyon olarak nitelendiren yasakçı zihniyetin temsilcileri ve taşeronları, İslam'a karşı saldırılarını bu defa bu çocukların tercihleri üzerinden yapmaktadırlar. Kimsenin çocuklarımızın tercihleri ve inançları hakkında söz söyleme, karar alma ve onlara kafalarındaki kirlilikleri dayatma hakkı yoktur! Çocuklarımız devletin kulları değillerdir! Devletin çocuklarımız hakkında herhangi bir tasarrufu, onlar üzerinde hiçbir hakkı bulunmamaktadır. Buna karşın son dönemde ulusalcı, Kemalist ve kimi liberaller tarafından ilköğretim çağındaki öğrencilerin başörtüleriyle okuma talepleri provokasyon olarak yaftalanmış, çocuklarımız ise provokatörlükle suçlanmıştır. Asıl provokatör, halka ve halkın tüm değerlerine on yıllardır zalimce karşı duran despot sistemin ta kendisidir!" dedi. (24 Ekim 2010)

**Sorunu önce görmezden gelen medya şimdi "provokasyon" arıyor**

Başörtülü ilköğretim öğrencileriyle ilgili 2009'ta Ece Nur Özel ile birlikte başlayan süreç, medya tarafından görmezden gelinmiş, ne Ece Nur Özel'in sürgün haberleri, ne de akabinde yaşanan diğer gelişmeleri gündeme alınmıştı. YÖK'ün başörtüsüne üniversitelerde serbestlik getirme girişiminin ardından Doğan Medya Grubu'nun bu sene ilköğretime başörtülü giden öğrencileri haber yapması ise muhafazakâr medyayı harekete geçirdi. Başörtülü öğrencileri ailelerinin kimlikleri üzerinden zan altında bırakmaya çalışan bazı gazeteler ve popüler haber siteleri, Mustazaf-der'li aileleri provokatör olarak suçlamaya başladı. (24 Ekim 2010)

**Başbakan Erdoğan "Provokasyona göz yummayız" dedi**

İlköğretim öğrencilerinin başörtülü okula gitmeleri yönündeki girişim hakkında TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu "ahmakça" olarak nitelendirirken, Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu "zamanlama manidar" dedi. Konuyla ilgili olarak Başbakan Erdoğan da "Medya provokasyonun aracı haline geliyor. CHP bir kez daha bunun arkasında duruyor. Ne bu provokasyonlara göz yumarız, ne de bu provokasyonla psikolojik operasyon yapanlara 'eyvallah' deriz. Bu yöntemlerin son kullanma tarihi çoktan geçti." açıklamasını yaptı. (24 Ekim 2010)

**28 Şubat'ta babaları da ikna odalarına almışlar**

28 Şubat sürecinde başörtülülere üniversitelere almamak için üniversite koridorlarında "ikna odaları" kuran dönemin İÜ Rektör Yardımcısı Nur Serter, "ikna odaları"nda sadece öğrencileri değil, babalarını da ikna ettiklerini ileri sürdü. Ulusal Strateji Merkezi'nin (USMER) düzenlediği "başörtüsü ve laiklik" konularının tartışıldığı panele katılan Serter, başörtüsü olayının tsunamiye dönüştüğünü söyledi. Serter, "Yeni türban dalgasıyla karşı karşıyayız. Bu dalga diğerlerine benzemiyor, bu tsunamiye dönüşüyor. Bundan öncekiler üniversite öğrencilerinin üniversitelere türbanlı girmesiyle sınırlıyken -talepler en azından bununla sınırlı iken- bu kez çok kısa bir sürede ilköğretimden siyasete, devlet dairelerine kadar uzanan bir talepler zinciriyle karşı karşıya bırakıldık" dedi. 28 Şubat döneminde İstanbul Üniversitesi'nde başörtülü öğrencilerin başlarını açmalarını sağlamak için kurulan 'ikna odaları'nın mucidi olarak bilinen Nur Serter, ikna odalarını da şöyle anlattı: "O yıl İstanbul Üniversitesi'ne 10 bin yeni kayıt içerisinde 198 öğrenci bize geldi. Bunların bir kısmı örtüsünü bir kısmı da pardösüsünü çıkardı. Önemli bir kısmı özel hayatında da farklı giyinmeye başladı. Hatta 3 tanesi konuşmamız için babasını getirdi. Onlarla görüşüldükten sonra onlar da başlarını açtı. 198 öğrenciden sadece 1 tanesi kapalı kaldı. O da çok militanca davranıyordu." (25 Ekim 2010)

**Okul dışında başörtüsüne karıştı**

Diyarbakır'ın merkez Yenişehir ilçesi Hamravat İlköğretim Okulu 6-A sınıfı öğrencisi iken başörtülü olduğu gerekçesiyle arkadaşlarından alınarak Vali Nafiz Kayalı YİBO'ya sürgün edilen Ece Nur Özel'e, okula gelen bir müfettiş tarafından kapı önünde müdahale edilmek istendi. Okulda tansiyonun yükselmesi üzerine polisin okula çağrıldığı öğrenildi. Müfettiş ve Ece Nur Özel ve velisi Murat Özel, karakolda konuyla ilgili ifade verdiler. (26 Ekim 2010)

**Başbakan, başörtüsünü seçimde geri almak üzere rafa kaldırdı**

YÖK'ün yazısıyla birlikte başlayan süreçte yaşanan kutuplaşma karşısında YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan sorumluluğun siyaseterde olduğunu söyleyerek gözlerin Meclis'e çevrilmesi gerektiğini söyledi. Hükümet ise siyasi partilerle yaptığı görüşmelerin ardından "son noktayı" koydu. AK Parti grup toplantısında konuşan Başbakan Erdoğan, geline süreçteki tikanıklığı ve uygulamadaki kamplaşmayı çözecek bir adım atmayacaklarının işaretlerini vererek "AK Parti yasaklarla mücadelede bir kez daha yalnız kalmıştır. 2011 seçimleri ve ardından başlatacağımız yeni Anayasa çalışmaları işte bu özgürlüklerin temel alınacağı bir süreç olacaktır." dedi. (27 Ekim 2010)

**Ece Nur Özel ve akrabaları için ortak basın toplantısı**

Ece Nur Özel'i babası Murat Özel, kızının ve kendisinin yaşadığı süreci düzenlenen bir toplantıyla basın mensuplarına anlattı. Özgür-Der Diyarbakır Şubesi'nden gerçekleştirilen toplantıda Mazlumder ve Özgür-Der Diyarbakır Şubelerinden yetkililer de hazır bulundu. Murat Özel, hükümet yetkilileri başta olmak üzere bazı çevrelerin, uzun bir süredir verdikleri mücadelelerini sanki yeniymişçesine "provakasyon" olarak nitelendirilmesine tepki gösterdi. Mazlumder Diyarbakır Şubesi'nden Av. Nurettin Bozkurt, temel hak ve özgürlüklerin pazarlık konusu edilemeyeceğinin altını çizen Bozkurt, "Başörtüsünün belli bir yaşla sınırlandırılması çözüm değil çözümsüzlük getirir." dedi. Özgür-Der Diyarbakır Şube Başkanı Av. Serdar Bülent Yılmaz, hak arayışının "provakasyon" olarak nitelendirilmesine tepki göstererek şunları kaydetti: "Bu konu iki yıldır gündemde olan bir konudur. Ece Nur Özel olayı ile ilgili mili eğitim müdürlüğüne verilen ilk dilekçe tarihi 29.09.2009 tarihli'dir. Bu konuda dönemin BDP milletvekili tarafından medise verilen soru önergesinin tarihi ise 23.11.2009'dur. Bu nedenle provokasyon suçlaması haksız ve çirkin bir bühtandır. Kimse hangi talebi ne zaman gündeme getireceğini belirleyemez. Zamanlamaya değil hakkın kendisine bakılmalıdır." Hükümet yetkililerinin çocuğu aileden almakla tehdit etmelerine de sert tepki gösteren Yılmaz, bunun hem imza konulan uluslararası sözleşmelere hem de iç hukuka aykırı olduğunu ve insan haklarına aykırı bir söylemi şiddetle kınadıklarını kaydetti. (28 Ekim 2010)

**Çankaya'ya askerden başörtüsü boykotu!**

29 Ekim'de Çankaya'da Abdullah ve Hayrünnisa Gül'ün ev sahipliği yaptığı resepsiyona Genelkurmay Başkanı Org. Işık Koşaner ve komutanlar katılmadı. Başörtüsüne karşı tavır sergileyen TSK mensupları Ankara Orduvi'nde alternatif bir kutlama yaptılar. Abdullah Gül, şimdiki kadar çifte kutlama yaparak birisini eşli diğerini eşsiz olarak düzenlemişti. Böylece askerler Gül'ün eşsiz resepsiyonuna katılmışlardı. Ancak resepsiyon tek ve eşli olunca askerler de resepsiyonu boykot etti. Başbakan Erdoğan'ın ise eş Emine Erdoğan'la birlikte gelmemesi dikkat çekici olmasına rağmen Erdoğan'ın tavrının kime ve nasıl bir mesaj verdiği sorusu pek tartışılmadı. Çankaya'daki resepsiyonda gazetecilerin soruları üzerine Başbakan Erdoğan "Bu gecenin resepsiyon yeri burasıdır. TSK buraya gelmeliydi" dedi. (29 Ekim 2010)

**Adana'da askerler resepsiyonu terk etti**

Adana'da, 29 Ekim Resepsiyonunda 6. Kolordu ve Garnizon Komutanı Korgeneral Mehmet Eröz'ün de aralarında bulunduğu askerler resepsiyonun ilerleyen saatlerinde salonu terk etti. Askerin tepkisinin salondaki başörtülü davetlilere yönelik olduğu öne sürüldü. AK Parti Adana İl Yönetim Kurulu Üyesi Nuray Özcan, "Açıkgası çok demokratik bulmuyorum ama kendi tercihleri" diye konuştu. Ak Partililer duruma tepki gösterirken, Vali Atış askerlerin neden ayrıldığını bilmediğini söyledi. Atış, "İçeride bir tane değil, 4-5 tane başörtülü hanımefendi vardı. Onları davet ettik, gelmişler. Ondan olduğunu sanmıyorum, bir nedeni var ama bilmiyorum." dedi. (29 Ekim 2010)

**Erzincan'da başörtülü konuklar içeri alınmadı**

Erzincan'da düzenlenen Cumhuriyet resepsiyonunda başörtüsü sorunu yaşandı. Resepsiyona başörtülü eşleriyle birlikte katılan Erzincan Belediye Başkanı AK Partili Yüksel Çakır ve AK Parti İl Başkanı Salih Eğinlioğlu, Vali Abdülkadir Demir'in sıkıntı olabileceğini söylemesi üzerine gitmek istedi. Vali Demir, Çakır ve Eğinlioğlu çiftini üst kattaki bölüme davet ederken, resepsiyona eşleri başörtülü gelenler de geri dönmek zorunda kaldı. (29 Ekim 2010)

**Başörtülü öğrenciler sınıfa girince hocalar ders işlemedi**

Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin derslere başörtülü girmeleri sebebiyle derse giren 3 öğretim üyesinin gün boyunca sınıfta boş boş oturduğu gündeme geldi. Bölüm Başkanı Prof. Dr. E.E.'nin ise öğrencilere, "Hoca bütün sınıfın önünde 'Düne kadar başınızı açıyordunuz, şimdi ne değişti? Huzursuzluk çıkarıyorsunuz? Arkadaşlarınızın hakkını gasp ediyorsunuz" sözleriyle çıkışığı belirtildi. 'Stabilize' dersine giren Yrd. Doç.Dr. M. A.'nın başörtülü öğrencilere ağır sözler sarf ettiğini aktaran öğrenciler, şu bilgileri verdi: "Hoca başörtülü arkadaşlarımıza ağır laflar etti. Başörtülerini açmadıkları için arkadaşlarının hakkını gasp ettiklerini savundu. Sınıftakilerin başörtülü öğrencilere baskı yapmasını istedi. Derse biraz geç kalan başörtülü bir arkadaşımız eşarbi elinde olmasına rağmen hocadan ağır sözler işitti. Bunun üzerine rahatsızlanan arkadaşımız izin isteyip dışarı çıktı. Okul girişinde rahatsızlığı artınca bir öğretim görevlisi aracılığıyla hastaneye kaldırıldı." (29 Ekim 2010)

**Türkiye Başörtüsü Platformları Ankara'da buluştu**

Ara dönem istişare ve koordinasyon toplantısını gerçekleştirmek üzere Türkiye Başörtüsü Platformları bileşenlerinden temsilciler, Ankara'da bir araya geldi. İlk olarak Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu'nun 248.hafta basın açıklamasına destek veren Türkiye Başörtüsü Platformları temsilcileri adına ortak açıklamayı Sakarya Adalet Girişimi Başörtüsü Platformu sözcülerinden Kadrihan Mendi yaptı. Mendi "Cumhuriyetin 87. yılında Başörtüsü yasağı hala Kemalist cumhuriyetin eski ve yeni elitleriyle halkı istediği gibi hizaya sokma, haddini bildirme alışkanlığı ve azgınlığının bir tezahürü olarak devam ettirilmeye çalışılmakta. Otoriter ve

buyurgan bir cumhuriyetin toplumdaki değişimi görmezden gelen ve zulüm ile abad olunmayacağını bir türlü anlayamayan "derin aklı" bizleri yıldırabileceğini taleplerimizden vazgeçirebileceğini düşünmekte. Hayır!" dedi. Ardından Ankara İnanç Özgürlüğü Platformu adına İlk-der'den Hadiye Kılıç, 248. hafta basın açıklamasını yaptı. İstanbul, Sakarya, Bursa, Van, Antalya'dan gelen platform temsilcileri, eylemden sonra iki oturum düzenleyerek, Sakarya Buluşması'ndan sonra yaşanan gelişmeleri, YÖK'ün yazısıyla başlayan süreci, ilköğretimdeki başörtüsü sorununu ve yeni platformların kurulmasına dönük çalışmaları görüştü. (30 Ekim 2010)

#### **Başörtüsü mağdurlarından özür dilemeliyiz**

Alparşan Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nihat İnanç, başörtüsü yasağı dolayısıyla binlerce gencin yurtdışına bir anlamda sürgüne gönderildiğini belirterek, "Şimdi bu gençlerimizden, çocuklarımızdan bir özür dilememiz gerektiğine inanıyorum" dedi. Liseyi dışarıdan bitiren Rukiye Işık, sınavda aldığı puanla Türkiye'nin en ünlü puanla üniversitelerine dahi girebilecekken, "Daha özgür olurum" düşüncesiyle henüz 2008'de kurulan Muş Alparşan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ni tercih ettiğini öğrenen rektör Prof. Dr. Nihat İnanç, YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan'ın da katıldığı akademik açılış töreninde Işık'tan öğrenciler adına konuşmasını istemişti. İnanç, Işık'ı "Kürsüye çık, özgürlüğün için istediğin gibi konuş" sözleriyle de cesaretlendirmişti. Rukiye'nin karşılaştığı zorlukları anlattığı konuşmasının kendisi için de sürpriz olduğunu ifade eden İnanç, Yeni Şafak'a yaptığı açıklamada, "Ona istediği gibi konuşmasını söyledim ve güvendim. O da özgürce konuştu ve tam bam telimize dokundu. Bir dönem çeşitli sıkıntılar içinde eğitiminden mahrum kalan Rukiye gibi öğrenciler artık özgürce eğitim alabiliyor. Bu nedenle geldiğimiz süreç geleceğimiz için de umut verici" diye konuştu. (31 Ekim 2010)

#### **Başörtülü öğrenciler otobüsten indirildi**

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarisi Bölümünde okuyan bir grup kız öğrenci arazide eğitim uygulaması için Çubuk'a giderken başörtülerini çıkarmadıkları gerekçesiyle hocaları tarafından yolda indirildi. Öğrenciler açık araziye de yasak kapsamına sokan hocayı YÖK'e şikayet etti. Memur-Sen Ankara İl Başkanı Mustafa Kır, yaşanan olayları aktarırken, hocanın 6 öğrencinin başının kapalı olduğunu görmesi üzerine, asistanına öğrencilerin servisten indirilmesi talimatı verdiğini kaydetti. Kır, hocanın "Ya bu servisten ineceksiniz ya da başınızı açacaksınız" demesi üzerine başını açmayan kız öğrencileri yarı yolda indirdiğini aktardı. Hoca hakkında YÖK'e suç duyurusunda bulduklarını bildiren Kır, 6 öğrenciden 5 tanesinin şikâyet dilekçesi verdiğini söyledi. Kır, "Ne Anayasamızda, ne yasalarda, ne YÖK Kanunu'nda, ne YÖK Disiplin Yönetmeliği'nde, ne Atatürk ilkelerinde başörtüsünü ima yoluyla bile yasaklayan bir ifade vardır. Sendika olarak bunun takipçisi olacağız" dedi. (31 Ekim 2010)

#### **KPSS'de takı diye başörtüsü çıkarttırdılar**

Çukurova Üniversitesi (ÇÜ) İlahiyat Fakültesi'nde üniversitenin de avukatı olduğu öğrenilen denetçi bayanın KPSS sınavına gelen başörtülülere zorluk çıkardığı ortaya çıktı. Polis aramasının ardından bina içerisine alınan başörtülü bayanların, kulaklarında ve üzerlerinde takı olup olmadığı araştırıldı. İddiaya göre, binadaki bir bayan görevli 'başörtüsü de takı kategorisine girer' diyerek adaylara başlarını açtırdı. Bazı adaylar salon görevlisiyle yasağın kalktığını belirterek tartıştı. Adını açıklamak istemeyen bir başörtülü aday, sınav görevlisi bayanın 'başörtüsü de bir takı'dır diyerek kendilerinden çıkarmasını istediğini, ancak başlarını açmadıklarını anlattı. Görevlinin belgelerine 'sınava girmedi' olarak işaretlediğini anlatan aday, 'YÖK, başörtüsü yasağını kaldırdı. Ancak bazı görevliler hala yasakçı tutumu sürdürüyor. Adaylara zorluk çıkaran ve kendi kanunlarını uygulamaya çalışan bu görevlileri ÖSYM, görevlendirmemeli.' ifadesini kullandı. (31 Ekim 2010)

#### **Başörtülüler Kadıköyde KPSS'ye alınmadı**

KPSS sınavına girmek için sabah saatlerinde Kenan Evren Anadolu Lisesi'ne gelen adaylardan başörtülü olanlar, görevlilerin başörtülerini çıkartmaları yönündeki uyarıları ile karşılaşınca neye uğradıklarını şaşırıldı. YÖK'ün başörtüsü konusundaki açıklamalarının ardından sınavda kendilerine sorun çıkartılmayacağı düşüncesiyle rahat bir şekilde sınavın yapılacağı okula geldiklerini söyleyen adaylar, yasağın devam ettirilmesine bir anlam veremediklerini kaydetti. Başörtülü olarak sınava gireceği Kenan Evren Anadolu Lisesi'ne gelen Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunu Ayten Köse, "Kapıda başörtülü olanlara, başlarının açılmayacağı konusundaki uygulamanın başlamadığını ve dolayısıyla sınava başörtüyle giremeyeceğimiz söylendi. Bu yüzden ben ve benim gibi olan birçok arkadaşımız çok üzüldük, kapıda ağlayanlar dahi oldu. Sınava da başımızı açarak girmek zorunda kaldık." dedi. (31 Ekim 2010)

#### **Askerden "başörtüsünü görünce kaçın" emri**

Cumhuriyet Bayramı resepsiyonuna başörtülü davetliler gelince, resepsiyondaki subayların salonu terk etmelerinin nedeninin TSK'nın yayınladığı bir genelge olduğu ortaya çıktı. Yurt çapındaki tüm birliklere gönderildiği öğrenilen genelgeyle, resepsiyonlara başörtülü davetlilerin katılması durumunda yapılacaklar adım adım sıralandı. Genelkurmay Kaynakları'ndan edinilen bilgiye göre "29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Resepsiyonunda; Karşılama buluncak protokolün eşleri tesettürlü ise askeri personel programa katılmayacak. Eşler tesettürlü ise salona girilecek ancak resepsiyon esnasında tesettürlü bayanlar

görüldüğü takdirde süratle ve fark ettirmeden resepsiyon terk edilecektir" biçiminde birliklere bilgilendirme yapıldı. Ayrıca Garnizon Komutanları'nın tören ve resepsiyonlardaki tesettürlü bayan durumunu, tokalaşma krizi çıkmaması için önceden tespit ettirmek için istihbarat çalışması yapmaları da istendi. Bu bilgilendirme doğrultusunda, Askeri Personelin, başörtülü davetlilerin bulunduğu salonları sessizce terk ettikleri öğrenildi. **(31 Ekim 2010)**

#### **Başbakan Erdoğan: Başörtüsüne takılarak cumhuriyetçilik olmaz**

Türk Hava Yolları'nın, filosuna kattığı 5 yeni uçak için İstanbul'da düzenlenen törende 29 Ekim resepsiyonu tartışmalarını değerlendiren Erdoğan, gerçek cumhuriyetçiliğin aklın, bilimin kullanılmasıyla gerçekleştirileceğini söyledi. Erdoğan, bunun olmaması durumunda yapılanın sadece vitrine oynamak olduğunu ifade etti. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Cumhuriyeti böyle dar kalıplar içerisine sığdırmak suretiyle, bir metrekairelik başörtüsüne takıp sallamak suretiyle Cumhuriyetçilik olmaz. Bilimde sanatta bunu yapacaksınız. Akli bilimi eğer bu yolda kullanıyorsan, gerçek cumhuriyetçi sensin, eğer kullanmıyorsan kusura bakma. Sadece o zaman vitrine oynarsın. Biz vitrine oynayanlardan olmayacağız. Biz bu millete oynayanlardan olacağız. Bu ülkeye oynayanlardan olacağız, derdimiz bu" dedi. **(31 Ekim 2010)**

## **KASIM 2010**

#### **Nur Serter ikna odalarının kasetlerini elinde tutuyormuş!**

Prof. Nur Serter. İstanbul Üniversitesi rektör yardımcısı olduğu dönemde, kazandıkları okullara kayıt yaptırmak için gelen başörtülü kız öğrencileri "ikna odaları"na alarak başlarını açmaya zorlama uygulamasının kayıtların elinde olduğunu ve imha edeceğini söyledi. Star Gazetesinden Fadime Özkan'a verdiği röportajda Serter, kayıtları saklama gerekçesini ise "Ben mahkeme için, dava açılırsa, kanıt olarak sunmak için kaydettim. O kadar. Onlara baskı ve kötülük değil, eğitim görme haklarına kapı açan bir uygulama olduğuna inandığım için vicdanen son derece rahatım. Umurumda değil ne söyledikleri. Bu yükü 12 yıldır çekiyorum, ömrümün sonuna kadar da çekerim. Gerçekleri yüzlerce defa söyledim basına ama yazmadılar. Umarım siz yazarsınız." şeklinde anlattı. **(02 Kasım 2010)**

#### **TOKAD'dan Ece Nur Özel ve arkadaşları için eylem**

Tokat'ta faaliyet gösteren TOKAD (Toplumsal Dayanışma Kültür Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Derneği) başörtüsü yasağına ve sorunun ilköğretimde geldiği boyutlara tepki gösteren bir eylem gerçekleştirdi. Eylemde kısa bir konuşma yapan Özgür Eğitim-Sen MYK üyesi Ahmet Örs, başörtüsüne parçalı bir serbestliği reddettiklerini, hükümet ve muhalefet kanadının başörtüsünü siyasi bir malzeme konusu yapmalarının kabul edilemeyeceğini söyledi. İlköğretime Ece Nur Özel gibi başörtüleriyle devam eden ve bu yüzden cezalar alan ortaokul öğrencileri ve ailelerine bazı hükümet üyeleri ve muhafazakâr yazarların yaptığı "provokatör" suçlamasının ancak bir acizlik ve korkaklık olabileceğini ifade eden Örs, başörtüsüne özgürlüğün bütüncül ve kararlı bir mücadele ile gelebileceğini vurguladı. TOKAD adına basın açıklamasını Hacer Gültaş okudu. Gültaş, "Diyarbakır'da iki yıldır okuluna başörtülü devam ettiği için türlü soruşturmalara maruz kalan, uzak bir okula sürgün edilen Ece Nur kardeşimize ve onunla aynı tavrı gösteren diğer kardeşlerimize provokatör diyen Hüseyin Çelik, yine kızlarımıza ve ailelerine "ahmak" diyen Burhan Kuzu, kızlarımızı ailelerin istismar suçu işlediklerini iddia ederek devletin anne babalarının elinden alabileceği hezeyan ve tehdidini savuran Zafer Üskül ve onlarla aynı tavrı sahiplenmiş köşe yazarı ya da siyasetçi gibilerini halkın vicdanına ve Hakk'ın adaletine havale ediyoruz. Şunu bilsinler ki kızlarımızın tertemiz vicdanları ve aydınlık yüzleri karşısında utanca boğulacaklardır." dedi. **(02 Kasım 2010)**

#### **TSK'da fişleme: "Türbanlı değil ama meyilli"**

Vakit Gazetesinin yayınladığı ve 2007 yılına ait belgeye göre, bir uzman çavuşun eşinin başörtülü olduğu iddiası üzerine askeri görevliler, anketör kılığında çavuşun evine gitmiş ve eşini gizli kameraya almış. Uzman Çavuş ve eşinin telefonları dinlenmiş ve en mahrem konuşmaları kayda almış. Ardından da personel eşi "Türbanlı olmadığı görüldü ancak türban takmaya meyilli, ilerleyen günlerde türban takabilir" diye fişlenmiş. **(02 Kasım 2010)**

#### **10. Kadın Buluşması'nda başörtüsü yasağı talebi**

Onuncusu düzenlenen "Kadın Buluşması"nda Türkiye'deki 50'ye yakın sivil toplum kuruluşunun kadın temsilcileri Gaziantep'te buluştu. 'Kadın Emeği ve Üretkenliği Çerçevesinde Engeller, Tecrübeler, Fırsatlar ve Öneriler' başlığı altında düzenlenen '10. Kadın Buluşması'nda yazarıyla, siyasetçisiyle, aktivistiyle, gazetecisiyle, edebiyatçısıyla 500'e yakın kadın bir araya geldi. Gaziantep

Dedeman otelde yapılan 3 gün süren toplantılarda kadının emek ve üretkenliği karşısındaki engelleri, desteği, sorun ve çözüm önerilerini ele aldı. Buluşmada son günlerin en aktif konusu başörtü yasağı içinde bir atölye çalışması da gerçekleştirildi. Çözüm yollarını konuşan kadınlar; "Bu günden sonra yapılacak yasal bir düzenlemenin sadece üniversitelerdeki başörtü yasağını kaldırmaya yönelik değil kadın haklarını her konuda koruyan ve ayrımcılığı engelleyen gene bir yasa çıkarılması" fikri üzerinde durdular. **(03 Kasım 2010)**

#### **Başörtülü ilköğretim öğrencisine polis engeli**

Okulların açılmasından bu yana Tarsus'ta başörtüsü ile okuluna devam eden ve bu yüzden daha önce kınama cezası alan ve hakkında tutanak tutulan Dr. Lütfi Kolukırcıoğlu İlköğretim Okulu 6. sınıf öğrencisi Büşra Uzunselvi bu hafta okul yönetimi ve polis ekipleri tarafından okulun bahçesine alınmadı. Kızını okula götüren baba Yalçın Uzunselvi önce okul yönetimi tarafından hiçbir yasal dayanak gösterilmeksizin kızının okula alınmayacağını söylemesinin ardından sınıftan çıkmayacaklarını ve kızının okuma hakkının engelleyemeyeceklerinin belirtmesinden sonra okula gelen resmi ve sivil polis ekipleri baba Yalçın Uzunselvi ile okuldan çıkmaları için karşısında tartıştılar. Büşra Uzunselvi'nin sınıftan çıkmaması üzerine karakola götürülen baba Yalçın Uzunselvi, hiçbir gerekçe olmaksızın kendisini karakola götürüldüğünü ve karakolda 3-4 saate yakın bekletilmesinin ardından kendisine telkinlerde bulunulduğunu söyledi. Kızının başörtüsü ile okumaya devam etmesi karşılığında komiserin kendisi hakkında eğitim hakkını engellediği gerekçesi ile savcılığa verileceğini söylemesinin ardından serbest bırakıldığını kızının ise okul müdürü tarafından sınıftan çıkarıldığını ve eve gönderildiğini ifade etti. **(04 Kasım 2010)**

#### **Öğrencilerden başörtüsüne şartsız özgürlük talebi**

Beyazıt'taki İstanbul Üniversitesi Merkez Kampusu'nun önünde bir araya gelen üniversite öğrencileri son günlerin önemli gündemlerinden birisi olan başörtüsü meselesiyle ilgili bir eylem gerçekleştirdi. Eylem Özgür-Der Üniversite Gençliği adına Ömer Faruk Karagüzel'in yaptığı bir konuşmayla başladı. "Biz burada başörtüsünün hayatın bütün alanlarında özgürleşmesini istediğimizi ve bunu inancımızın, varoluşumuzun bir gereği sayıyoruz. Müslümanlar için başörtüsü bir kimlik izahıdır." ifadelerini kullanan Karagüzel konuşmasının ardından sözü Diyarbakır Özgür-Der mensubu başörtülü öğrenci Kevser Beyazyüz'e bıraktı. Ardından Anadolu Gençlik Derneği'nden Halil İbrahim Akpınar hazırlanan ortak basın açıklamasını okudu. Açıklamada YÖK'ün İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği yazıyla yeni bir sürece girilen başörtüsü meselesinde topu öğrenciye atan tutumlardan vazgeçilerek sorunun nihai bir çözüme kavuşturulması istendi. Basın açıklamasında, yaşanan son süreçte üniversitelerde başörtüsünü aşağılayarak İslami değerlere alenen saldırı gruplar ve yasağın devam etmesi için imza toplamaya başlayan akademisyenler de kınandı. **(06 Kasım 2010)**

#### **Mardin'de üç ilköğretim öğrencisi okula alınmadı**

Mardin'in Derik İlçesinde başörtüleriyle okula devam Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencisi üç kız, başörtüleri gerekçe gösterilerek okula alınmadı. Daha önce haklarında tutanak tutulup okula devam etmelerine izin verilen 8. sınıf öğrencisi Sena E, 5. sınıf öğrencisi Ayşe D. ve 6.sınıf öğrencisi Mülkiye D, okul idaresi tarafından "amirlerimiz tarafından sıkıştırılıyor gerekçesiyle" okula alınmadı. Mağdur öğrenci velilerinden Burhan E, "Eğitim hakkı Anayasal güvence altında olduğu halde Türkiye Cumhuriyeti kendi koymuş olduğu yasalara ve yönetmeliklere ne kadar bağlı olduğunu bu durumla ortaya koyuyor." dedi. **(07 Kasım 2010)**

#### **Cumhurbaşkanı Gül'den "sorun fiilen çözüldü" iddiası**

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Londra'ya giderken Türkiye gündemine ilişkin uçakta bulunan gazetecilerin sorularını yanıtladı. Gül'ün başörtüsü sorunu nasıl aşılacak sorusuna cevabı şöyle oldu: "Bu konunun çözülmesi gerektiği konusunda kamuoyunda bir mutabakat oluştu sanıyorum. Fiili yanlış fiili olarak da çözülmüş durumda. Özel televizyon yayınında da böyle olmuştu. Fiili uygulama hukuki düzenlemeden önce gelmişti. Bu konuda ilgili hukuki düzenlemenin, ileride bir problem çıkmaması için sakin bir şekilde yapılması doğru olur." **(07 Kasım 2010)**

#### **Hayrünnisa Gül ilköğretimde başörtüsüne karşı çıktı**

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Londra temasları kapsamında bu ülkede bulunan Hayrünnisa Gül, burada lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitimlerini sürdüren ve Türkiye'den gelen 35 öğrenciyle buluştu. Öğrencilerin teker teker sorunlarını dinleyen Gül, daha sonra onlara hitap etti. Hayrünnisa Gül, özellikle başörtüsü konusunda Türkiye'nin enerjisinin yıllarca boş yere harcandığına vurgu yaptı. İlköğretimdeki başörtüsü meselesine ilişkin bir soruya ise, "Tüm sorunlar yavaş yavaş çözülüyor. Bu sorun da inşallah zamanla çözülecek. Bu konuda yaşanan bir cehalet varsa ortadan kaldıracamız. İlkokul öğrencisinin kendi isteğiyle başörtüsü takması söz konusu olamaz. Başörtüsü konusunda ilkokulda değil, karar verecek yaşa geldiğinde kararını verir" şeklinde cevap verdi. **(08 Kasım 2010)**

**İkna odası kasetlerine suç duyurusu**

İkna odaları uygulamasını başlatan ve öğrencilerin kaydedildiğini söyleyen CHP İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nur Serter, "İkna odası kasetleri bende ama artık imha edeceğim" diye konuşunca, "Bizim kamera kaydına alındığımızdan haberimiz yoktu" diyen mağdurlar suç duyurusunda bulunmaya başladı. İstanbul Üniversitesi'nde 1998 yılında yaşananları anlatan 'Bir işkence metodu olarak ikna odaları' isimli bir kitabı yazan Gülşen Demirkol Özer, ikna odalarından çıkan öğrencilerin tanıklıklarını not ettiğini belirterek "Öğrencilerin hiçbirinin içeride bir kamera kaydı yapıldığından haberi yoktu" dedi. Özer, şunları söyledi: "Aslında şuan yapılacak en doğru şey, savcılık emriyle Serter'in elindeki bu kayıtlara el konulmasıdır. Asıl gerçekler o kayıtlar gün yüzüne çıktığında belli olacak." (09 Kasım 2010)

**AKDER'den Binnaz Toprak'a "Yüzde 1" tepkisi**

Başörtüsü yasağının kadınların %1'inin sorunu olduğunu söyleyen Radikal Gazetesi yazarlarından Binnaz Toprak'a AKDER (Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği)'den cevap geldi. Açıklamada, "Eğer bir ülkede kadın nüfusunun % 70'i başını örtüyorsa, aynı ülkede iş ve eğitim alanında uygulanan katı bir başörtüsü yasağı varsa ve yapılan araştırmalarda kadınların "sadece" %1'i yasak nedeniyle okuyamadıklarını ya da çalışamadıklarını söylüyorsa; tüm bu saydıklarımızı alt alta topladığımızda varabileceğimiz tek mantıklı sonuç o ülkedeki kadınların başlarını açarak okudukları ya da çalıştıkları olabilir. Sadece %1 dile gelen kısma bakıp da geri kalanının başörtüsü yasağından etkilenmediğini söylemek ise en iyi ihtimalle gerçek durumla yüzleşmemenin bir sonucu olabilir. Hiçbir insan hakkı ihlalde kaç kişinin bu ihlale uğradığına bakılmaz. Bu hem etik değildir hem de asıl mesele değildir. Önemli olan o ihlalden dolayı birilerinin mağduriyet yaşamasıdır. Ve unutmamak gerekir ki yaşanan her bir mağduriyet göze gözükmese de, ele alınmasa da, çözüme ulaştırılmadığı sürece toplumu vicdanen sakatlamaya devam edecektir." (09 Kasım 2010)

**Abdullah Gül ve Kemal Kılıçdaroğlu'ndan Hayrünnisa Gül'e destek**

Hayrünnisa Gül'ün ilkokullarda başörtüsü konusuyla ilgili "İlkokul öğrencisinin kendi isteği ile başörtüsü takması gibi bir şey söz konusu olamaz. Bu konuda karar verecek yaşa geldiğinde kararını verir" şeklindeki sözlerine eşi Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de destek verdi. Konuyla ilgili bir soru üzerine Abdullah Gül, eşinin sözlerine aynen katıldığını söyledi. Hayrünnisa Gül'ün sözlerine bir destek de CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'ndan geldi. Kılıçdaroğlu, Hayrünnisa Gül'ün tutumunun Başbakan'dan daha cesur olduğunu belirtti. (09 Kasım 2010)

**TESEV'den "Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık" raporu**

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), eğitim ve iş hayatı açısından sadece üniversite ve devlet kurumlarında uygulanıyor gibi algılanan başörtü yasağı ve ayrımcılığa ilişkin çarpıcı bir rapor yayımladı. Bilkent Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Dilek Cindioğlu tarafından hazırlanan 'Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık: Uzman Meslek Sahibi Başörtülü Kadınlar' başlıklı çalışma, başörtülü kadınların özel sektörde de ayrımcılığa uğradığını ortaya koydu. Rapor, Aralık 2009-Haziran 2010 tarihleri arasında, Ankara-İstanbul ve Konya'da yapılan saha çalışmaları sonucunda hazırlandı. 79 uzman meslek sahibi başörtülü kadın ve 25 erkekle yapılan görüşmeler sonucunda, ilginç veriler ortaya çıktı. Cindioğlu, Taksim'deki Point Otel'de düzenlenen basın toplantısında araştırma sonuçlarını değerlendirdi. Cindioğlu, "Bu çalışmayla anladık ki, Türkiye'deki yüksek öğrenimli kadınlar, iş piyasalarına en yüksek oranda katılan kadınlar. Başörtüsü yasağı ise bu kadınların iş piyasasına katılmalarını engelliyor. Başörtüsü iş piyasalarında görünmek istenmeyen bir şey" diye konuştu. Cindioğlu, başörtülülerin iş piyasalarında 'görünmez' kılınmak istendiğini belirtti. (10 Kasım 2010)

**İkna Odaları'nda "Oktay Ekşi de vardı" iddiası**

TESEV'in "Başörtüsü Yasağı ve Ayrımcılık: Uzman Meslek Sahibi Başörtülü Kadınlar" raporunda yer alan ikna odası mağdurlarının anılarında eski Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi'ye ağır suçlamada bulundu. Seldanur adlı öğrenci, raporda yer alan ifadesinde o odada kendisini ikna etmek için bulunanlar arasında Ekşi'nin de olduğunu iddia etti. Seldanur'un anlattıkları raporda şu sözlerle yer aldı: "İşin acı tarafı bizim hemcinslerimizin bizi anlamamakta ısrar etmesi. Örneğin Necla Arat. Geldi işte ikna etmek için bizleri Oktay Ekşi ile birlikte. İkna etmek için uğraştılar uğraştılar edemediler. 'Sen nereye gidiyorsun, dördüncünün beşincisi olmaya mı' diye sordular. Nur Serter de aynı şekilde. İlk başlarda, 'ikna odalarının mimarı benim' diyordu. Bunlar bizim çocuklarımıza yarın öbür gün açıklayamayacağımız şeyler." TESEV raporunda hakkındaki iddialarla ilgili Oktay Ekşi "Raporu yayınlansınlar da ondan sonra konuşuruz" dedi. (10 Kasım 2010)

**Kemal Alemdaroğlu'na ikna odaları için suç duyurusu**

Adalet Platformu Başkanı Adem Çevik, Kemal Alemdaroğlu hakkında, İstanbul Üniversitesi Rektörü olduğu dönemde bazı öğrencileri 'ikna odaları'nda başörtülerini çıkarmaları için baskıya maruz bıraktığı iddiasıyla suç duyurusunda bulundu. Çevik, Fatih Başsavcılığı'na sunduğu dilekçesinde, o dönemde, üniversitede öğrenci olan Hanife Gökdemir ile Nevin Öner Karakuş'un başörtülerini açmaları için baskı gördüklerine dair beyanlarına da yer verdi. (10 Kasım 2010)



**Ankara Üniversitesi'nde güvenlikçiler başörtülü öğrencilere saldırdı**

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde başörtülü öğrencilerin özel güvenlik görevlilerinin saldırısına maruz kaldığı ortaya çıktı. Mağdur öğrencilerin, güvenlik görevlileri hakkında şikâyetle bulunmak için gittikleri karakolda da sözlü tacize uğradıkları ve hakaretlerle karşılaştıkları öğrenildi. İki öğrenci başörtülü bir şekilde fakülte bahçe kapısından içeri girmek isteyince önce özel güvenlik görevlilerinin sözlü tacizine, hukuksuzluğu tutanak altına almak isteyince de fiili saldırıya maruz kaldılar. YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan'ın üniversitelerde hiçbir öğrencinin başörtüsünden dolayı mağdur edilmemesi yönündeki genelgesini hatırlatan öğrencilere destek veren öğrenciler de güvenlik görevlileri tarafından darp edildi. Öğrenciler ile yakınlarının, olayın hemen ardından şikâyetle bulunmak için gittikleri 100. Yıl Karakolu'nda da kötü muameleye tabi tutuldukları ortaya çıktı. Mağdur öğrencilerden Ü.Ö., S.K. ve yakınları ise Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na özel güvenlik görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunurken, karakol amiri M.T. hakkında da işlem yapılması talebiyle İçişleri Bakanlığı'na şikâyet dilekçelerini sundular. **(11 Kasım 2010)**

**Hayrünnisa Gül'e "makbul first lady" eleştirisi**

Taraf Gazetesi yazarı Hilal Kaplan, ilköğretimdeki başörtüsünü cehalet olarak nitelendiren Hayrünnisa Gül'ü eleştirdi. Kaplan, "Bir first lady'nin ilköğretimdeki kız çocuğuna başörtüsünün farz olup olmadığı tartışması üzerinden açıklama yapması isabetli değil. Zira Çankaya'da Yaşar Nuri'nin sıkı okuyucusu olan bir first lady de oturuyor olabilir. Devleti temsil edenlerin din anlayışları çerçevesinde halka akıl öğretmesinden oldukça çekmiş bir ülkeyiz. Kaldı ki fikhen İslâmî olgunluk anlayışı açısından 10 yaşında bir kız çocuğu için de başörtüsü pekâlâ farz olabilir... Çocuk haklarını geliştirelim, çocuğun aile karşısındaki konumunu güçlendirelim ama bunu yaparken başını örtmeyi ille de aile baskısından neşet eden bir durummuş gibi yansıtmaktan vazgeçip devlet baskısını haklılaştırmazsak daha çabuk "aydınlanırsınız" sanıyorum." dedi. **(11 Kasım 2010)**

**İHL'de Milli Güvenlik derslerinde baş açtıyorlar**

Ağrı İmam Hatip Lisesi öğrencileri, Milli Güvenlik derslerine giren Binbaşı'nın kız öğrencilerin örtülerini zorla çıkardığını ve okulda olduğu günlerde kız öğrencilerin başörtülü olarak tenefüse bile çıkamadıklarını iddia etti. Milli Güvenlik dersinde yaşananları anlatan İmam Hatip Lisesi öğrencisi T. adlı kız öğrenci Çarşamba günü okulda resmen OHAL ilan edildiğini ve kendilerinin bu hususta mağdur edildiklerini dile getirerek, "Bizler derslere örtülü olarak giriyoruz. Ama Çarşamba günü Milli Güvenlik Dersine giren Binbaşı Z.K tarafından örtülerimiz açtıyor. Okula başladığımız ilk gün ve her fırsat yakaladıklarında idare tarafından Milli Güvenlik Derslerinde başlarımızın açık olması gerektiği tembihlendi ve biz de açmak zorunda kalıyoruz" dedi. Örtülü olarak Çarşamba günü tenefüslere çıkmadıklarını söyleyen T., "Çıktığımız anda bize bağırıyolar, fırça atıyorlar, "Başımıza bela mı olacaksınız" gibi sözler ediyorlar." şeklinde konuştu. Okul idaresi ise iddiaları yalanladı. **(12 Kasım 2010)**

**Ziraat Fakültesi'ndeki özel güvenlik saldırısına soruşturma**

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde başörtülü öğrenciler, özel güvenlik görevlilerinin saldırısına maruz kaldıktan sonra görevliler hakkında şikâyetle bulunmak için gittikleri karakolda da sözlü tacize uğradıkları iddiası hakkında inceleme başlatıldı. Mağdur öğrencilerin özel güvenlik görevlileri hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptıkları suç duyurusu kapsamında savcılık inceleme başlatırken, karakol amiri hakkında da Emniyet Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanlığı ve eş zamanlı olarak Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Daire Başkanlığı tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Mağdur öğrenciler Başbakanlık İnsan Hakları Kurulu'na da başvurarak, konu hakkında araştırma yapılmasını talep ettiler. **(21 Kasım 2010)**

**Başörtülü sağlıkçıyı vetoya tepkiler büyüyor**

Yabancılar yasasındaki yaptığı sert değişikliklerle gündemde olan Danimarka'da, hastaların başörtülü doktor, hemşire ve hasta bakıcıyı reddetme hakkına sahip olduğu ortaya çıktı. Başörtüsünün kamusal alanda serbest olduğu Danimarka'da böyle bir uygulamanın varlığı muhalefet tarafından tepkiyle karşılandı. Sağlık Bakanı Bertel Haarder, bir soru önergesine verdiği cevapta, hastaların yapılan tedaviden memnun olmadığı durumda hastane değiştirme hakkına sahip olduğunu belirterek, başörtülü sağlıkçıyı değiştirme hakkının da bu kapsamda olduğunu söyledi. Yürürlükteki uygulamaya göre, hastaneye yatan kişi başörtülü doktor, hemşire veya hasta bakıcı tarafından muayene edilmek istemezse hastane yönetimi tedaviyi başörtülü olmayan birine yaptırmak zorunda bulunuyor. Tedaviyi gerçekleştirecek başörtülü olmayan biri olmadığında ise, hastane hastayı bir başka hastaneye nakletmek zorunda. Bu kural uzun zamandır yürürlükte olmasına karşılık kamuoyu Sağlık Bakanı Bertel Haarder'in yaptığı açıklamayla kuralı öğrendi. **(21 Kasım 2010)**

**Viranşehir'de başörtülü öğrenciler okula alınmıyor**

Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde, Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda okuyan Zeynep Orhan, Rumeysa Kaya, Hazime, Hanım, Kübra ve Zahide Esmer, haklarında tutanak tutulması gerekirken hukuki bir dayanağı olmadığı halde başörtüleri nedeniyle okula alınmıyor. Veliler, "Milli eğitim müdürü işi okul yönetimine havale ediyor, okul yönetimi de, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne havale ediyor. Kaymakam beyle yaptığımız görüşmeden de bir netice alamadık. Hukuksuz uygulamalarına yasal bir gerekçe

bulamamalarına rağmen bu kanunsuz uygulamalarını günlerdir uygulamaktadırlar. Çocuklarımızı sınıflarından zorla çıkardıkları gibi bir de yok yazıyorlar. Bütün çabalarımız ve ısrarlı taleplerimize rağmen yasal prosedür uygulanmayarak keyfi uygulamalarda bulunuyorlar” dedi. (23 Kasım 2010)

#### **Azerbaycan’da başörtüsü yasağı**

Azerbaycan Milli Eğitim Bakanı Mısıf Merdanov artık hiçbir eğitim kurumunda başörtülü öğrencinin de öğretmenin de olamayacağını açıkladı. Ülkenin önde gelen kanaat önderleri, vakıf ve dernekleri ise uygulamaya tepkili. Halk ciddi şekilde alınan bu karardan rahatsız. . . Vatandaşlar Azerbaycan’ın artık İsrail’in emrine girdiğini bu sebeple de bu tipte kararların çok olacağını ancak halkın bunları affetmeyeceğini çünkü Sovyetlerin yıllarca yaptığı zulmün aynısı bunlarında yaptığını bu sebeple inançlara karşı savaş açan hiçbir hâkimiyetin başarıya ulaşamadığını hatırlatıyorlar. (23 Kasım 2010)

#### **MİT güvenlik soruşturmasında “başörtüsü” kriterini kaldırdı**

Milli İstihbarat Teşkilatı, başörtüsü konusundaki uygulamasına son verdi ve söz konusu karar “eş takibine” de yansıdı. MİT’te artık güvenlik soruşturması sırasında eşlerin “başörtülü veya türbanlı” olup olmadığına bakılmadığı kaydedildi. MİT ayrıca, kampüsüne ve sosyal tesislerine girişlerde de başörtüsü yasağına son verdi. (23 Kasım 2010)

#### **Açıköğretim’de yasak sürüyor**

Açıköğretim Fakültesi büroları önünde saatlerce sıra bekleyen başörtülü öğrenciler kayıt yaptırmadan geri dönüyor. Öğrenciler, kayıt için perukla fotoğraf çektirmek zorunda kalıyor. AÖF’ten bir yetkili YÖK’ün kararının sadece sınavlara ve üniversitedeki derslere girilmesiyle ilgili olduğunu, kayıtları içermediğini belirterek, “Bize gelen bir yazı olmadığı için kayıtlarda başörtülü fotoğraf kabul etmiyoruz.” dedi. (24 Kasım 2010)

#### **Peruğu kulağını göstermedi diye sınavı iptal edildi**

4 ay önce peruk takarak Dikey Geçiş Sınavı’na (DGS) giren iki yıllık Açıköğretim İlahiyat Fakültesi öğrencisi Gülsüm Coşkun’un (23) sınavı iptal edildi. Coşkun’un TBMM’ye yaptığı başvuruyla ortaya çıkan skandalda, iddiaya göre sınav salonundaki öğrencilerden sadece peruk takanların ‘kulak’larını göstermeleri istendi. Kulağı görünmediği gerekçesiyle Gülsüm Coşkun’un bilgileri sınava hiç girmemiş gibi kayıtlardan silindi. Peruk taktığı için daha önce de sınavı iptal edilen genç kız tepkisini, “Bize, ev hanımı olmamız ya da dikiş kursuna gitmemiz reva görülüyor. Eğitim hakkımızın engellenmesi birçok arkadaşım gibi benim de psikolojimi bozdu.” sözleriyle dile getirdi. (25 Kasım 2010)

#### **“Tesettür denilen bu acayip kıyafetten vazgeçmezseniz...”**

28 Şubat dönemindeki YAŞ kararlarıyla ihraçlarda başörtüsünün sebep olarak kabul edilmesine dair belgeler ortaya çıkmaya devam ediyor. Gaziantep 5. Zirhli Tugay Komutanlığı Harekât Eğitim Şubesi Eğitim Subay Yardımcısı Öğretmen Yüzbaşı İbrahim Keleş’in de eşinin başörtülü olması gerekçesiyle ihraç edildiği yayınlanan belgelerde açıkça itiraf ediliyor. 7 Nisan 1999 tarihli “Gizli” ibareli yazıda; İbrahim Keleş’in eşi Gülsen Keleş’in başörtüsüne ayrıca “Tesettür denilen bu acayip kıyafet” tanımlamasında bulunduğu da görülüyor. İbrahim Keleş’e eşinin başını açmasına yönelik baskıda bulunması istenen yazıda, “Eşinizi; ülke menfaatlerinin her şeyin üstünde olduğu, bunun da kişisel bazda fedakârlıklar gerektirebileceği konusunda ikna etmeye çalışmanızı, bunda muktedir olmadığınız takdirde her kurum gibi TSK’nın da kendi görüş ve düşünce yapısına, koyduğu kurallara uymayan şahısları içinde barındırmayacağını bilmenizi ve gereğini rica ederim” ifadelerini kullanılıyor. Öğretmen Yüzbaşı İbrahim Keleş, söz konusu yazıdan 4 ay sonra 2 Ağustos 1999 tarihinde eşinin başını açmadığı gerekçesiyle Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) kararlarıyla TSK’dan ihraç ediliyor. (25 Kasım 2010)

#### **Başörtülü ilköğretim öğrencisi tecrit ediliyor**

Tarsus Dr. Lütfi Kolukıncıoğlu İlköğretim Okulu’nda 6/C sınıfı öğrencisi Büşra Uzunselvi’ye yönelik idari baskılar ve yasakçı uygulamalar devam ediyor. Okul idaresi önce Büşra Uzunselvi ile ilgili tutanak tuttu, kınama cezası verdi. İlk tutanak ise yasal olmayan başka bir uygulamanın yapıldığını ortaya çıkardı. Tutanakta “Büşra Uzunselvi’nin başörtüsü ile derse girmek istemesi nedeniyle okul idaresince derslere alınmadığı” yazılıydı. Uygulama ilköğretimle ilgili hiçbir yönetmelikte yer almadığı için suç teşkil etmesi nedeniyle okul idaresi, öğrenciyi okula almaya fakat derse sokmayarak arkadaşlarından tecrit etmeye başladı. Öğrenci velisi Yalçın Uzunselvi, uygulamanın okula gelen bir polis memurunun fikri olduğunu iddia etti. (26 Kasım 2010)

#### **TİKAD’dan 'Başörtüsü ve Toplumsal Uzlaşma' araştırması**

Türkiye İş Kadınları Derneği (TİKAD), başörtüsü sorununun algılanma biçimleri, eğitim ve iş hayatındaki yansımalarını tespit etmek amacıyla bir anket yaptırdı. 26 ilde 3 bin 52 kişi üzerinde gerçekleştirilen 'Başörtüsü ve Toplumsal Uzlaşma' anketi çarpıcı sonuçlar ortaya koydu. Metropoll araştırma şirketine yaptırılan ve başkanlığını Prof. Dr. Özer Sencar ve Prof. Dr. İhsan Dağ’ının yaptığı anketin sonuçları, Hilton Otel’de düzenlenen basın toplantısında açıklandı. Toplantıda konuşan TİKAD Başkanı Nilüfer

Bulut, kadın sorununun başörtüsü parantezine sıkıştırılmasını hatalı bir yaklaşım olarak gördüklerini dile getirdi. Başörtülü olsun ya da olmasın kadınların birbirleri ile sorununun olmadığını altını çizen Bulut, "Sorun başörtüsünde değil. Başörtüsü üzerinden kendilerine 'dindar veya gelenekçi' denenlerle, 'laik-modern' olarak nitelendirilenler arasında bir iktidar mücadelesi." yorumunu yaptı. Başörtülü ve başörtüsüz kadınlar ile eşlerinin görüşlerine yer verilen araştırma sonuçlarına göre, toplumun yüzde 85'i, kadınların başörtüsünü inançları gereği taktığı kanaatinde. Başörtüsünün siyasi bir sembol olduğunu düşünenlerin oranı ise sadece yüzde 1. (26 Kasım 2010)

#### **"Kanun varken kalkıp Kur'an'a mı bakacağız?"**

Eskişehir'de Ulusal Kanal Eskişehir Temsilciliği tarafından düzenlenen "Laiklik ve Türban" konulu konferansta, "Kur'an-ı Kerim ve başörtüsü" hakkında konuşan Şule Perinçek, "Türban Kur'an'da var mı diyorlar? Olsa ne olacak. Başörtüsü için Kur'an'a baksak ne olur, bakmasak ne olur? Bizim kanunumuz varken Kur'an'a mı bakacağız?" dedi. Perinçek, "Bizim medeni kanunumuz, ceza kanunumuz var, üniversitelerimizin yönetmelikleri var, kalkıp var mı yok mu diye oralara, Kur'an'a mı bakacağız, bizim kanunumuz var, tabii ki ona bakacağız." şeklinde konuştu. Panelde Kemal Alemdaroğlu ise başörtüsünü 'sıkma başa' benzetti. Anadolu Üniversitesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. İhsan Güneş de başörtüsünü faşizme giden yol diye tabir ederek, "Türban, teokratik faşizme giden ve kadınları bireylikten çıkarıp köleliğe sürükleyen bir sistemin simgesidir." diye konuştu. (29 Kasım 2010)

## **ARALIK 2010**

#### **Manisa'da "başınızı açın" baskısı**

Üniversitelere başörtülü girilmesinin serbest bırakılmasının ardından Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nda başörtülü olarak derse giren öğrencilere "başınızı açın" baskısı yapılarak haklarında tutanak tutuldu. Star Gazetesi'nin haberine göre, bir hafta boyunca derslere başörtülü girdiklerini fakat Okul Müdürleri Gülten Kaptan'ın derslere başörtülü olarak girilmesini istemediğini belirten mağdur öğrenciler, kendilerinin hiç uyarılmadan, "Burası laik bir cumhuriyet ülkesi. Bu şekilde sınıfa giremezsiniz. Bu ülke bu kadar kolay kurulmadı. Çok kan döküldü" denilerek tutanak tutulduğunu söyledi. CBÜ Rektörü Mehmet Pakdemirli ise başörtüsü ile ilgili kişisel sorun olduğunu, konu ile ilgili gereken kişi ile görüşerek sorunun çözüldüğünü ve bundan sonra üniversitelerinde böyle bir sorunun yaşanmayacağını söyledi. (01 Aralık 2010)

#### **Başörtülü adayı sınava almayınca görevinden oldu**

ÖSYM Başkanvekili Prof. Dr. Ali Demir, ortaöğretim mezunlarına yönelik KPSS'de başörtülü adayı sınava sokmayan bir sorumlu için denetime gittiği lisede, sınava alınmayan aday 1 saat gecikmeli olarak sınava sokarken, sınav sorumlusu öğretmeni de görevden aldı. Ankara Başkent Anadolu Lisesi'nde yaşanan olayda, bina sorumlusu da sınav uygulama kitapçığında "başörtülü öğrenciler sınava girebilir" şeklinde bir ifade olmadığı için ÖSYM'yi arayarak konuyla ilgili yazılı bir talimat istedi. Ancak ÖSYM'den bu konuda bir talimat gelmeyince, adaya sınava katılmayacağı tebliğ edildi. Ancak öğrencinin şikâyeti üzerine sınav başladıktan 1 saat sonra Ali Demir, bir yazıyla başörtülü adayın sınava sokulması talimatını verdi. Demir'in bu yazısı üzerine aday, 1 saat gecikmeli olarak sınava alındı. ÖSYM Başkanvekili'nin okuldan ayrılmasından kısa bir süre sonra da okula Ankara İl Sınav Yöneticisi Prof. Dr. Metin Balcı'nın yazısı ulaştı. Balcı, bina sorumlusunun sınavı 1 saat geciktirdiği gerekçesiyle öğleden sonraki oturumda görev yapamayacağını bildirdi. (01 Aralık 2010)

#### **İzmir'de bir ilköğretim öğrencisi daha mağdur**

İzmir'de Yapıcıoğlu İlköğretim Okulu 8. Sınıf öğrencisi, başörtüsü ile okula gitmek isteyince önce okula alınmadı sonra rehberlik odasına gönderildi. Okula başörtüsüyle giden Amine ilk gün okula alınmadı. Sonraki gün ise baba Hacı Şani'nin kızının inancı gereği başörtüsü ile okuma isteğini dilekçe ile İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bildirilmesi üzerine okula alınan Amine, sınıfa alınmamakla birlikte rehberlik odasına gönderildi. Rehberlik odasında yalnız bir şekilde tutulan Amine, "Ben dört eğitim günüdür sınıfıma giremiyor ve derslerimden uzak kalıyorum, bana bir suçluymuş gibi davranılıyor ve arkadaşlarımla görüşmemem için teneffüse dahi bırakmıyorlar" dedi. Müdür yardımcısı Kemal Dikmen ise, "Amine okul birincisi ama başörtüsü ile okula alamayız" ifadelerini kullandı. (02 Aralık 2010)

**Peçe yasağı ombudsmandan döndü**

İsveç'te çarşaf giyen bir öğrencinin, yetişkinlere eğitim veren bir okula yüzünü tamamen örten peçe nedeniyle alınmaması üzerine, ombudsmana yaptığı şikayet başvurusu sonuçlandı. İsveç eşitlik ombudsmanı Katri Linna öğrencinin peçe taktığı için derse alınmamasını kanunlara aykırı buldu. Yargıç Linna, "Özel durumunu dikkate almadan bir öğrenciyi sırf peçe takıyor diye sınıftan atmak, eğitim özgürlüğü ile bağdaşmaz ve ayrımcılıkla mücadele kanunlarına aykırıdır." dedi. Yargıç Linna sırf örtü takıyor diye bir bayanı eğitim hakkından mahrum bırakmanın ne örtülü ne de örtüsüz kadınların, kadın-erkek eşitliği davasına bir katkı sağlamadığını da ifade etti. 2009 yılı ocak ayında Stockholm'de eğitimine devam eden ve adı açıklanmayan bir öğrenci peçe taktığı gerekçesiyle dersten çıkarılmıştı. **(02 Aralık 2010)**

**Akyazı'da başörtüsüne özgürlük eylemleri 200. haftasında!**

Akyazı'da başlayan başörtüsü direnişi 200. hafta basın açıklamasıyla devam etti. Akyazı Başörtüsüne Özgürlük Platformu'nun eylemine Türkiye Başörtüsü Platformları ve Sakarya Adalet Girişimi tarafından destek verildi. SAGİR adına kısa bir selamlama konuşması yapan Beytullah Önce, Akyazı'da devam eden hak, adalet ve özgürlük mücadelesinin Türkiye'nin tüm şehirlerine ve ilçelerine güzel bir öncülük ve örneklik teşkil ettiğini belirtti. Daha sonra Türkiye Başörtüsü Platformları adına Kadrihan Mendi, 200. açıklamayı okudu. Mendi "Bugün milyonluk şehirlerin cesaret edip gösteremediği kararlılığı sabrın ve iradenin bir ilçede başarılabilirliğinin örneğidir Akyazı. İşte bu yüzden eğer Urfa'ya şanlı, Antep'e Gazi diyorsak Akyazı da "Sadık" sıfatını göğsünde liyakatle taşımaya layıktır." dedi. Basın açıklamasından sonra Sakarya Adalet Girişimi tarafından hazırlanan Direniş Berati takdim edildi. Akyazı Başörtüsüne Özgürlük Platformu adına berati alan İrfan Alemdar, platform bileşenlerine bugüne kadar verdikleri destekten ötürü teşekkür etti. **(06 Aralık 2010)**

**Bursa'daki başörtüsü eylemleri 1. yılını tamamladı**

Mazlumder Bursa Şubesinin 2009 yılında, her ayın ilk cumartesi günü yapmaya başladıkları başörtüsü eylemlerinde 1 yıl geride kaldı. Aralık ayı basın açıklaması Şehreküstü meydanında yapılırken, açıklamayı Mazlumder Bursa Şubesi adına Aslı Karadağ okudu. Karadağ, "Aylara, yıllara varan başörtü yasağını ve tüm mahrumlara karşı uygulanan zulümleri yılmadan, usanmadan protesto etmek üzere bir kere daha burada toplanmış bulunmaktayız. Geçmiş onlarca yılda sadece "Rabbimiz Allah" dedikleri için başörtülerini açmayan; işyerlerinden, okullarından uzaklaştırılan, yeryüzünün ismini bile telaffuz etmekte zorlandığımız dört bir tarafına gitmek zorunda bırakılan, azık torbalarına imanı, direnişi onuru ve "insan olmak kendin olmaktır" kararlılığını alan Hz Meryem'in ,Hz Fatimetü'z- Zehra'nın ve Hz. Hüseyin'in yiğit, onurlu kardeşi Hz. Zeyneb'in varislerini buradan selamlıyoruz..Onlara buradan aydınlığın karanlığın içinden belirmediği müjdesini vereceğimizi umut ediyoruz." dedi. **(06 Aralık 2010)**

**"Başörtümle okumak istiyorum ey büyüklerim"**

Bursa İsbey Yüksel Bodur İlköğretim 8. Sınıf öğrencisi Melek Kayalık, yaşadığı sorunu gündeme getiren açık bir mektup yayınlarken, "18.10.2010 tarihinde başörtümle sınıfa girdim. Söзде demokrasi dersi veren eğitimci öğretmen beni görünce sanki sınıfa bomba koymuşum gibi beni azarladı ve apar topar idareye teslim etti. İdare ise bana terörist muamelesi yaparak okul dışına attı. Eve gittim babam beni tekrar okula getirdi. Ancak okul yönetimi polisi çağırarak okumama engel oldu. 20 gündür her sabah babamla okula gidiyorum. Okul yönetimi görevini kötüye kullanarak polis zoruyla eğitimime engel oluyor. Okumak istiyorum ey Büyük Millet Meclisi! Hem de başörtümle. Hani demokrasi, eşitlik ve özgürlük diyorsunuz nerede bu özgürlük? 6 haftadır beni okulundan, sınıftan, arkadaşlarımdan uzaklaştırdılar. Okulumu çok özledim, rüyalarım da bile okula gidiyorum, tahtaya çıkıyor yazı yazıyorum. Size sesleniyorum, Ey devlet büyüklerim! Sesimizi duyun artık. Ben de bu vatanın evladım. Sizin çocuğunuz yok mu? Ben de sizin evladınızım." dedi. **(06 Aralık 2010)**

**Ağrı'da 3 ilköğretim öğrencisi başörtülü diye okula alınmadı**

Zeynep, Esmâ Nur ve Şüheda Babayigit adlı öğrenciler, 45 gündür 15 Nisan İlköğretim Okulu'na başörtülü oldukları gerekçesiyle alınmıyor. Zeynep ve Esmâ Nur'un Babası Selim Babayigit; "Benim kızlarım Allah'ın emrini yerine getirmek istediler. Yasaya baktığımızda herhangi kısıtlama ve yasak yok ben de bundan dolayı destek verip isteklerini yerine getirdim. Okul yönetimine bu isteği dile getirdim olmaz alamayız, Milli Eğitim bize söylesin alalım dediler. Ben de yasak değil ki Milli Eğitim bu yönde bir girişim yapsın, çocukların hakkıdır ve bu hakkını kullanmak istiyorlar şeklinde savunma yapmama rağmen yine de almadılar. Görüştüğüm okul idaresi, 'devlet güçlüdür, akıllı olun bu güçle baş edemezsiniz tarzda tehditvari konuşarak bu hakkımızdan vazgeçmemizi' istediler. Kızlarım bir gün bu şekilde eğitim aldılar ve o gün içerisinde de kızlarımı çok rahatsız etmişlerdi. . . Biz bu hakkımızdan vazgeçmiyoruz, gereken hesabı soracağız. Şuanda Milli Eğitim Müdürlüğüne ve savcılığa dilekçe verdik, Milli Eğitimden olumsuz yanıt geldi, savcılığa vermiş olduğumuz dilekçenin cevabını ise bekliyoruz" dedi. **(07 Aralık 2010)**

**YÖK Başkanı: Başörtülü öğretim görevlisi olabilir**

Açıköğretim Fakültesi'ne başörtülü öğrencilerin kayıt yaptıramadığı, bazı kampüslere ve fakültelere öğrencilerin başını açmadan alınmadığı bir vasatta, YÖK Başkanı Ziya Özcan'dan "Başörtülü öğretim üyesi de sorun teşkil etmez. Üniversiteler özgür olmalı!"

açıklaması geldi. Takvim'e demeç veren YÖK Başkanı, genelge yayımlayarak sorunu fiilen çözmeye konusunda kendilerini cesaretlendiren şeyin, siyasi partiler ve kamuoyundaki "mutabakat" havası olduğunu belirtti. "Biz Türkiye'de yaratılmış konsensüsün gücünden yararlandık. Sayın Kılıçdaroğlu'nun konuşmaları bizi cesaretlendirdi. MHP zaten destekliyordu" diyen Prof. Özcan, kalıcı çözüm için görevin siyasi iradede olduğunu söyledi. **(08 Aralık 2010)**

### **Azerbaycan'da ortaöğretimde başörtüsü sorunu sürüyor**

Azerbaycan Eğitim Bakanı Misir Merdanov'un ortaokullarda başörtüsünün yasaklaması üzerine başlayan sorun devam ediyor. Merdanov yasakla ilgili "Biz dinimizden vazgeçmiyoruz, hepimiz Müslüman'ız. İslam dinini yaşıyoruz, dinimizin taleplerine uymaktayız fakat ortaokullarda öğrenciler okula talep edilen okul kıyafetleri ile gelmelidir. Okul sonrası herkes istediği kıyafetle gezebilir" dedi. Yasağa karşı gösterilen tepkilerle ilgili olarak da "vatandaşları, başörtüsünün Azerbaycan okullarında yasaklanması yönündeki dış ve iç tahrikine, provokasyonlara uymamaya" çağırdı. **(09 Aralık 2010)**

### **Zafer Üskül; kamuda, ilk ve ortaöğretimde başörtüsü yasağını savundu**

AK Parti vekili ve Meclis İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül, yeni anayasa ve başörtüsü tartışmasında Radikal gazetesine görüşlerini aktardı: Üskül, hizmet alan-hizmet veren ayrımının çözüm olacağını iddia ederek "Kamu görevini yapanlar bütün yurttaşlara eşit mesafede duracaksa, nötür olmaları, kendi kişiliklerini, kişisel düşüncelerini, tercihlerini, etnik kökenlerini, dinsel inançlarını ortaya koyan hiçbir işareti taşımamaları gerekir. Bu ilke sorunu çözer. Bu tanımlar, devletin hak ve özgürlükleri, güvenceler doğru konulduğu zaman yetkiler doğru belirlendiği zaman sorunlar çözülür. Sonuçta yine Anayasa Mahkemesi olacak. Anayasa Mahkemesi bu temel ilkelere bakarak kararlarını verecek yine." dedi. Zafer Üskül, ilköğretim ve ortaöğretimde öğrencilerin başörtüsüyle okula girmesine karşı olduğunu söyledi. "Türbanlı öğrenci olmaz" diyen Üskül, toplumda böyle bir talebin olmadığını da savundu. **(10 Aralık 2010)**

### **Azerbaycan'da başörtüsü yasağı protestoları**

Azerbaycan'ın önde gelen alimlerinden Hacı Abgül Süleymanov, Azerbaycan Eğitim Bakanlığı karşısında düzenlenen ve 2 bin kişinin katıldığı büyük protesto eyleminin ardından Eğitim Bakanı Misir Merdanov'un yasakta ısrarlı olması üzerine bir açıklama yaparak, "değerlerimizi savunmak büyük kurbanlar istiyor" diyerek yasak kararına karşı güçlü bir direniş ortaya koyacaklarını söyledi. Başörtüsünü yasaklayan Merdanov'un Allah'ın hükümlerine savaş açarak "kafir" olduğunu söyleyen Süleymanov, eğitim bakanının Siyonistlerle ilişkili olduğunu belirtti. **(14 Aralık 2010)**

### **Başbakan Erdoğan çözüm için yine yeni anayasayı işaret etti**

Başbakan Tayyip Erdoğan, Muş Alparslan Üniversitesi'ni ziyaret ederek, öğrencilere hitap etti. Erdoğan'dan önce kürsüye çıkan Rektör Nihat İnanç, konuşmasında, başörtüsü serbestliği için yasal düzenleme istedi. Daha sonra kürsüye çıkan Başbakan Erdoğan "(Rektöre) Ben de katılıyorum aslında suç işliyorlar. Ama suç işlediğinin kararını verecek olan merciler, onlar da milletin mağeri vicdanında suç işliyorlar... Bu ülkede yıllar yılı özgürlükler adına konuşanlar yavrularımızı okula sokmadılar. Ben öyle bir babayım. Benim de yavrularım okula sokulmadı. Bunun çilesini ben de çektim. Bu çileyi çeken bir insan olarak, aynı çileyi bu ülkenin evlatlarına çektirmeyiz... Şu anda biz çağrımızı yaptık ve hazırlıklarımızı yapıyoruz. 12 Haziran'dan sonra oturup konuşacağız. Burada birinci derecede unutmayın eğitim var; özgürlükler var. Daha ileri demokrasi var. Bunu başarmak zorundayız... Ama öyle başarmalıyız ki bu süreç inşallah tereyağından kıl çeker gibi olsun. Biz gerilim istemiyoruz. Bugüne kadar sabrımızın arkasında yatan hep bu olmuştur; gerilim olmasın. Gerilim olmadan bunu yapalım." dedi. **(19 Aralık 2010)**

### **TÜSİAD: Üniversitelerde başörtüsü serbest olmalı**

TÜSİAD Başkanı, başörtüsü konusunda " Üniversitelerde başörtüsü kesinlikle serbest olmalı" dedi. Zaman Pazar'da Ayın Konuğu olan Ümit Boyner, "Başörtüsü yasağına nasıl bakıyorsunuz?" sorusuna "Çok net söyleyeyim, üniversitede başörtüsü yasağı savunulacak bir şey değil. Bunu bugün kim savunabilir bilmiyorum... Üniversitede serbest dersin olur biter. Zaten oluyor herhalde. Benim üvey babam üniversitede hoca, onun dersinde bir sürü türbanlı talebe var o alıyor." dedi. Kamu ve başörtüsü konusunda ise "Başörtüsü kamuya nasıl yansıyor diye bir soru geldi. Bence tartışılması gereken böyle bir nokta var dedim. Türbanlı olarak üniversite eğitimi aldıktan sonra genç kızlarımızın tabii ki istihdam içindeki yerleri de tartışılmak zorunda. TÜSİAD bu konuda bir görüş geliştirmiş değil. Çok zor bir konu bu. Kamuda şurda mı olsun, burada mı olsun? Çok şekilci şeylere giriyor bu. Ben o tartışmayı çok sevdiğimi söyleyemeyeceğim. Özünde özgürlükleri esas alalım tabii ki. Eğitim ne kadar herkesin hakkıysa iş bulabilmek de herkesin hakkı." dedi. **(19 Aralık 2010)**

### **Kampüste "Başörtüsüne Özgürlük" afişlemesine engel**

Hacettepe Beytepe Kampüsü'nde "Başörtüsüne Özgürlük, Anadilde Eğitim" konulu afiş asmak isteyen ve aralarında Üniversite Öğrencileri Başörtüsüne Özgürlük Platformu Hacettepe Temsilcisinin de bulunduğu üç kız öğrenci Öğrenci Kolektifleri, TKP,

Gençlik Muhalefeti isimli grupların engellemesiyle karşılaştı. Öğrencilerin ellerinden afişleri alarak yırtan ve "Gericileri burada istemiyoruz" diyerek tehdit eden gruplara karşı başka bir sol grubun başörtülü öğrencilere destek vermesiyle Kolektif üyeleri geri çekildi; fakat Gençlik Muhalefeti (ÖDP'nin gençlik örgütlenmesi) vazgeçmeyerek, akşama doğru afişleri indirdi. **(20 Aralık 2010)**

#### **THY "saçlar daima açık olacaktır" ifadesini kaldırdı**

THY'de yayınlanan yeni kıyafet genelgesinde, daha önceki genelgede personelin başörtüsü takmasını engelleyen "saçlar daima açık olacaktır" ifadesi çıkarıldı. Genel Müdür Temel Kotil imzasıyla yayınlanan genelgede üniforma giyme zorunluluğu bulunmayan çalışanlarla ilgili kurallar ayrıntılı olarak açıklandı. Genelgede personelin örtünmesini engelleyen 13 Mayıs 2010 tarihli genelgedeki, "Görev mahallinde saçlar daima açık, düzgün taranmış veya toplanmış olacaktır" ifadesinin çıkarıldığı görüldü. Yeni genelgede tepeden tırnağa çok detaylı belirlenen kurallar arasında saçlarla ilgili hiçbir ifadeye yer verilmedi. Genelgenin yayınlanmasından hemen sonra bazı birimlerde perukla gelen personelin başörtüsüyle gelmeye başladığı görüldü. Özellikle Bilgi İşlem Departmanı ve Verimli Kaynak Kullanımı birimlerinde daha önce başörtüsünü kapı önünde çıkaran personelin genelgeden sonra başörtüsüyle çalışmaya başladığı belirtiliyor. **(21 Aralık 2010)**

#### **Azerbaycan'da başörtüsü gösterileri ve tutuklamalar sürüyor**

Azerbaycan'ın ikinci büyük kenti Gence'de Cuma namazı sonrasında başörtüsü yasağını protesto eden yüzlerce müslüman, yasak aleyhinde sloganlar atarak, başörtüsünün yasaklanması zulmüne boyun eğmeyeceklerini söyledi. Azerbaycan polisinin göstericilere müdahale ettiği ve 50 kişinin gözaltına alındığı belirtildi. Yasağa karşı Nardaran, Celilabad, Lenkeran ve Masalli kentlerine de gösteriler oldu. Tepkilerin artması üzerine Azerbaycan'ın Hocasan kasabasında da üç kişi tutuklanarak hapsedildi. Hacı Qulu Haşimov, Meşhed Aliikramoğlu ve kasabının alimlerinden Hacı Azer Sarconav, kasabının okul müdürünü tehkir suçlamasıyla tutuklandı. Azerbaycan polisi, Bakü'de bazı dindar kimselerin bir ortaokula saldırıp camlarını kırdığını ve okulu yakmakla tehdit ettiklerini ileri sürerek, okullarda uygulanan başörtüsü yasağını protesto eden müslümanları "suçlu" durumuna düşürmeye çalışıyor. **(24 Aralık 2010)**

#### **Bilirkişi yeminine başörtüsü engeli**

Adana Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu'nca oluşturulan bilirkişi listesine başörtülü fotoğraflarıyla kabul edilen iki kadın mali müşavir, yemin töreninde sorun yaşadı. Adalet Komisyonu Başkanının 'başlarını az açmaları' halinde yemin edebileceklerini söylediği adaylar, bu tuhaf teklifi reddederek salondan ayrılmak zorunda kaldı. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Keziban Seyitler, komisyonun başörtülü fotoğrafları ile müracaatlarını kabul ettiğine dikkat çekerek, şunları anlattı: "Tam yemin edeceğimiz sırada komisyon başkanı başımı açmamı istedi. Kabul etmedim. Çok kalabalık olduğu için hiç konuşmadan 'çıkıp sonra geleyim diye' düşündüm. Sonra başörtülü arkadaşım Nuran ile ikinci kez yemin için heyetin huzuruna çıktık. Ancak komisyon başkanı, 'Başörtülü salonda oturabilirsiniz. Ancak burası kamu yeridir. Yemin sırasında başınızı açmanız gerekir. Kamuda başörtüsü olmaz.' dedi." Mali Müşavir Nuran Kayağil de komisyon başkanının "az başınızı açın" yaklaşımını mantıklı bulmadığını ifade etti. Konunun başka yönlere çekilmemesini isteyen Komisyon Başkanı Mehmet Sabri Kumsal ise bilirkişiliğin kamu görevi olduğunu bildirdi. **(25 Aralık 2010)**

#### **Azerbaycan'da yasağa karşı ortak bildiri**

Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de toplanan ülkenin önde gelen alim ve düşünürleri toplantıdan sonra yayınladıkları ortak basın bildirisinde, "Ülke genelinde dini merasimlere, ezana, mescitlere, dini kitaplara konulan yasaklar, âlimlerimize karşı sergilenen tavırlar, din ve vicdan özgürlüğünün kısıtlanması, ülkemizin İslam düşmanı Siyonistlerin hedefi haline geldiğini göstermektedir. . . Biz bu yapılanlardan derhal dönülmesini istiyoruz. Aksi halde bu yasağı uygulayanları Müslüman Azerbaycan halkının düşmanları olarak göreceğimizi belirtmek istiyoruz." denildi. **(25 Aralık 2010)**

#### **"Başörtüsü, anadil okula, ordu kışlaya!"**

Üniversitelerde Özgürlük İstiyoruz İnişiyatifi, Ankara'da bir yürüyüş ve basın açıklaması yaparak polis baskısına ve paralı eğitime karşı çıktı, anadilde eğitime ve başörtüsüne özgürlük taleplerini dile getirdi. Ankara Üniversitesi Cebeci Kampusu önünden başlayan yürüyüş Sakarya Meydanı'nda son buldu. Eylemde 12 Eylül darbesinin ürünü olan YÖK, darbeciler, Ergenekon ve hükümet protesto edildi. Türkçe ve Kürtçe "Üniversitelerde Özgürlük İstiyoruz", "Parasız, Özgür, Anadilde Eğitim" pankartlarını açan öğrenciler yürüyüş sırasında sık sık Ergenekon'u ve darbecileri protesto etti. "Anadilde eğitim", "Başörtüsüne özgürlük", "Perwerdehiya bi zimanê zikmakî" yazılı dövizler taşıyan 500 öğrenci yürüyüş boyunca "Kürtler Kürtçe konuşur", "Be ziman jiyan nabe", "Başörtüsü içeri polis dışarı anadil içeri polis dışarı", "Başörtüsü okula ordu kışlaya, anadil okula ordu kışlaya", "Bedenimden, başörtümden, kimliğimden elini çek", "Paşa paşa susacaksınız" sloganları attılar. Sakarya Caddesi'nde son bulan yürüyüşün sonunda bir başörtülü bir de Kürt öğrenci okullarda yaşadığı sorunları anlattı. Basın açıklaması, "Bizler, tek kelimeyle, özgürlük istiyoruz!" ifadeleriyle son buldu. **(25 Aralık 2010)**

**Yasakçı diktatör Aliyev'e İstanbul'da protesto**

Azerbaycan'da başörtüsünün yasaklanması İstanbul Taksim'de düzenlenen bir yürüyüş eylemi ile protesto edildi. İsrâ Kültür Merkezi tarafından organize edilen protesto eylemi Taksim İstiklal Caddesi üzerinde bulunan Ağa camiinde kılınan öğle namazının ardından başladı. Taksim Meydanına kadar yapılan yürüş sırasında sık sık tekbir getirilip "Yaşasın Başörtü Direnişimiz" "Bakü'ye Selam Direnişe Devam" "Siyonist Aliyev Hesep Verecek" sloganları atıldı. Taksim meydanına kadar süren yürüyüşten sonra İsrâ Kültür Merkezi adına bir konuşma yapan Nureddin Şirin "Bugün biz burada Azerbaycan'da İslami mukaddesata yapılan saldırıları, hususen başörtüsünün okullarda yasaklanmasını protetesto etmek ve Türkiyeli müslümanlar olarak bu zalimce yasağa karşı direnen yiğit ve gayretli Azerbaycanlı kardeşlerimizin yanında olduğumuzu haykırmak için toplandık." diyerek Azerbaycan'daki zulüm devam ettikçe, Azerbaycanlı kardeşlerini yalnız bırakmayacaklarını ifade etti. Protesto eyleminde Fatih Akıncıları Derneği adına bir konuşma yapan Mehmet Şahin de Azerbaycan'daki başörtüsü direnişçilerini "Kerbela'nın çocukları ve Hz. Hüseyin'in takipçileri" olarak tanımlayıp "Azerbaycanlı kardeşlerimizi hiç bir zaman yalnız bırakmayacağız" dedi. (26 Aralık 2010)

**Kuzey Kafkasya'da bir üniversite başörtüsünü yasakladı**

Kuzey Kafkasya'nın en büyük üniversitelerinden Pyatigorsk Dil Üniversitesi rektörü Alexander Gorbunov, üniversiteye hicablarıyla ve başörtüleriyle gelen öğrencilerin eğitim hakkını yasakladı. Başörtülü öğrencilerden 'aşırn' görünümü öğrenciler olduğunu iddia eden Gorbunov, tepki çeken açıklamasında piercingli öğrenciyle dini gereği tesettüre giren öğrencileri aynı kefedede değerlendirdi. Alexander Gorbunov, üniversitelerin seküler eğitim kurumları olduğunu iddia edip ancak seküler kıyafetlilerin eğitim alacaklarını ileri sürdü. Rusya Müftüsü Ravil Gaynuddin de ülkedeki Müslümanların demokratik bir ülkede özgür şekilde yaşadıklarını iddia etmişti. (26 Aralık 2010)

**Azerbaycan'daki yasağa İran'dan tepki**

İran'ın Kum şehrinde bir grup Azerbaycanlı medrese talebesinin sorusunu cevaplandıran Ayetullah Nuri Hamedani, başörtüsü yasağına sert tepki göstererek halkın bu yasağına karşı direnmesi gerektiğini söyledi. Ayetullah Nuri Hamedani, "İslam dinine karşı sergilenen bu düşmanlıklar, Batı ülkelerinin programlarından biridir. Öyle ki onlar İslam'ın şiarı olan hanımların hicablarından korkmaktadırlar. Bir İslam ülkesi olan Azerbaycan Cumhuriyeti'nde hükümetin Müslümanların isteklerine yerine getirmesi gerekir. Aynı zamanda, hicabın korunması yolunda çalışmak ve direnmek de Müslümanlara vaciptir." dedi. Ayetullah Şirazi de "Azerbaycan halkı İslam karşıtı bu yasağına karşı etkili bir direniş göstermeli, bu İslam ülkesinde İslam'ın mukaddesatına karşı adım atılmasına fırsat vermemelidir." dedi. (27 Aralık 2010)

**11 yaşındaki mağdurdan yasakçılara cevap**

Bakü Eğitim Müdürlüğü Sözcüsü Zamine Alikizi'nin "Okul çağındaki kız çocukları dinin anlamını bilecek durumda değil... Bu çocuklar okullarda başlarını örtmenin ne anlama geldiğini bilemezler. Onlar büyüdüklerinde bunu düşünebilirler" sözüne karşılık 11 yaşındaki Vusala Quliyeva, başörtüsü yasağına uymayacağını belirterek şu cevabı verdi: "Hicabımı asla bırakmayacağım. Onlar bize hicabı yasaklayan herhangi resmi bir belge göstermediler. Onların sözlü açıklamalarını anlamıyorum ve emirlerine de uymayacağım." Öğrenci velilerinin "Bize okullarda hicabın yasak olduğuna dair yazılı bir kağıt gösterin" tepkisine karşılık ise okul müdürleri "Biz öğrencilerimizin okullara başörtülü olarak girmemelerini sağlamak durumundayız. Yasağın sözlü ya da yazılı olması arasında bir fark yok" diyerek savundular. (28 Aralık 2010)

**İslamiyeti seçen İngiliz kadınların hemen hepsi örtünüyor**

İngiltere'de yayımlanan Times gazetesi, İngiltere'de İslamiyet'i seçenler hakkında özel bir araştırmaya yer verdi. 'İki kültür arasında kalmak' başlığıyla sunulan araştırma İngiltere'de Müslümanlığı seçenlerle şimdiye dek yapılmış en kapsamlı araştırmalardan biri. BBC'nin habesine göre, araştırmanın sonuçlarına yer verilen özel dosya oldukça ilginç sonuçları ortaya koyuyor. Faith Matters isimli vakfın araştırmasına göre İngiltere'de son on yılda İslamiyet'e geçenlerin sayısı bir önceki on yıla göre iki kat artmış ve 100.000'i bulmuş. Geçtiğimiz yıl Müslüman olanların sayısı ise 5200. Müslüman olan İngilizler'in ortalama yaşı 27 buçuk ve bu grubun üçte ikisi kadınlardan oluşuyor. İslamiyeti seçen kadınların hemen hepsi başörtüsü takıyor. İngiliz kadın müslümanlar peçe ya da nikab gibi yüzü tümüyle kapayan kıyafetleri ise tercih etmiyor ancak takılma hakkına saygı duyuyor. Haberde ayrıca İslamiyet'i tercih eden İngilizlerin oldukça zor bir durumda kaldıkları yorumuna da yer verilmiş. Çünkü bu kişiler yeni dahil oldukları müslüman toplumu tarafından kolaylıkla kabul edilmedikleri gibi yakın çevreleri tarafından da dışlanıyorlar. (29 Aralık 2010)

**Emin Çölaşan'dan özgürlük eylemi hakkında provokatif yazı**

Sözcü Gazetesi yazarı Emin Çölaşan, Mustafa Kemal'in Ankara'ya gelişinin 91'inci Yıldönümü kutlamaları çerçevesinde düzenlenen "Garnizon Koşusu" nun, Genelkurmay Başkanlığı'nın istediği güzergah tahsis edilemediği için yapılmamasını eleştiren yazısında Üniversitelerde Özgürlük İstiyoruz İnisyatifi'nin eylemine dair provokatif bir yazı yazdı. Çölaşan, eylemle ilgili olarak "Önceki pazar günü Cebeci'de Ankara Üniversitesi önünde bir gösteri vardı. Tamamı sıkıyönetimden oluşan birileri

yollarda slogan atıyor, 'Üniversitede özgürlük istiyoruz' diye bağırıyordu. Ellerinde 'Başörtüsüne özgürlük' pankartları vardı. Ama çok sayıda başka pankartlar da taşıyorlardı: "Kürtçe okula, ordu kışlaya." "Başörtüsü okula, ordu kışlaya." "Türkler Türkçe, Kürtler Kürtçe konuşur." Türbanlı, sıkımaşlı kesim, ellerinde Kürtçe ve Türkçe pankartlarla, sloganlarla yürüyüşe geçtiler. Yanlarında polisler yürüyordu. Ankara'da, Cumhuriyet'in başkentinde pazar günü bunlar için güzergah vardı. Valilik bu gösteriye izin vermiş, Kürtçü sıkımaşılara güzergah tahsis etmişti. Bir gün sonra, pazartesi günü ise Atatürk'ün Ankara'ya geldiği gün yapılan seymen yürüyüşü ile Harp Okulu koşusuna aynı valilik tarafından izin verilmedi. Gerekçe: Halk mağdur olabilir, güzergah verilemez! Ne güzel gerekçe!" dedi. **(29 Aralık 2010)**

#### **TGC yasağı veto eden üyenin görevlerini elinden aldı**

Gazete Habertürk Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı, başörtülü bir üyelik başvurusunun Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nce kabul edilmesi sürecindeki tartışmaların sonunda, bir üyeden intikam alındığı iddia etti. Altaylı, konuyla ilgili köşesinde şunları yazdı: "Geçtiğimiz aylarda Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nde ilginç bir tartışma yaşandı. Cemiyete üyelik başvurusu yapan gazetecilerden biri "türbanlıydı". Cemiyet yönetim kurulu karıştı. İlk karar "türbanlı gazetecinin üyeliğe kabul edilmemesi yönünde" çıktı. Habertürk Gazetesi Genel Yayın Yönetmen Yardımcısı, TGC Yönetim Kurulu Üyesi sevgili dostum Doğan Satmış bu karara karşı çıktı ve veto etti. TGC yönetimi bu konuyu bir sonraki toplantısında yine ele aldı ve bu kez "oybirliğiyle üyeliğe kabulü" kararı alındı. Ancak konu burada kapanmadı. TGC yönetimi, kendi içlerinden biri olan Doğan Satmış'a bunu ödetmeye karar verdi. Ve Doğan, dün TGC'nin düzenlediği bütün yarışmalardaki ve etkinliklerdeki görevlerinden alındığını öğrendi. Daha önce yönetim kurulu üyesi olarak jürisinde yer aldığı tüm TGC etkinliklerinden çıkarıldı." **(29 Aralık 2010)**

#### **İzmir'de başörtülü ilköğretim öğrencisi sürgün edildi**

İzmir'in Konak ilçesinde bulunan Yapıcıoğlu İlköğretim Okulunda okuyan ve okul birincisi olan 8. sınıf öğrencisi Amine Şani (13), başörtüsünü çıkarmadığı 25 gün boyunca derse alınmayarak yalnız bırakıldıktan sonra Şerife Eczacıbaşı İlköğretim okuluna sürgün edildi. Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan baba Hacı Şani şunları aktardı: "21 Aralık Salı günü kızım Amine ile birlikte Yapıcıoğlu İlköğretim Okulu'na gittik. Okul yönetiminin beni çağırması üzerine Müdür yardımcısı Kemal Diken"le görüştük. Bize okul değiştirmeye dair olan karar metnini okudu ve Kestelli Şerife Eczacıbaşı ilköğretim okuluna gitmemiz gerektiğini söyledi. Kızım Amine ile yeni okuluna gittiğimizde Okul müdürü Demet Mutlu bize buradaki uygulamanın da diğer okuldaki uygulamadan farksız olmayacağını ve kendi ellerinde bir şey olmadığını bunun üst makamlar tarafından böyle istendiğini belirtti." **(30 Aralık 2010)**

#### **TÜRMOB'dan mali müşavirlere kağıt üstünde başörtüsü yasağı**

Serbest çalışan muhasebecilerin gireceği 'Mali müşavirlik' sınavı için 'başı açık' fotoğraf istendi. Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) önümüzdeki yıl yapılacak stajlarda ve Mart, Temmuz ve Kasım aylarında yapılacak üç sınav için yaptığı duyuruda, başörtülü ve peruklu fotoğraf kabul edilmeyeceğini, başörtülü veya peruklu gelenlerin sınav salonuna alınmayacağını duyurdu. TÜRMOB'a Meslekte Birlik Grubundan seçilen diğer Yönetim Kurulu Üyesi Osman Arıoğlu ise, "Bu konuyu, önümüzdeki yönetim kurulu toplantısında gündeme getiririz. Çözüm için gereken neyse yaparız. Üniversitelerde bile sorun olmaktan çıkan bir konunun, artık hiçbir yerde sorun olmaması lazım" diye konuştu. 9 kişilik TÜRMOB Yönetim Kurulu'ndaki iki Meslekte Birlik Gurubu temsilcisinden birisi olan Abdulaziz Ural, yasağın şu anda fiilen uygulanmadığını, sadece matbu şeklindeki belgede bulunduğunu belirterek, "Yasak fiilen uygulanmıyor. Ekim ayında yapılan bir önceki sınavda, bayanlar başörtülü bir şekilde girdiler" dedi. Fiilen uygulanmayan yasağın matbu belgeden de çıkarılması gerektiğini belirten Ural, "Bugüne kadar, insanlar sınavlara girinceye kadar tedirginlik yaşıyorlardı. Stajını alan bir bayan arkadaşımız, geçen sınavda olmadı ama burada bir yazı var, ne olur ne olmaz, A şahsı tolerans gösterir B şahsı göstermez diye tedirginlik yaşayabilir. Bu sıkıntıların yaşanmaması için gerekli girişimlerde bulunacağız. Onun için yönetimde gündeme getirip, sınav öncesi kaldırırız. Önümüzdeki yönetim kurulu toplantısında, gündeme getiririz. İnşallah uyarıyı da oradan kaldırırız" dedi. **(31 Aralık 2010)**



***“Türkiye’de ve Dünyada Başörtüsü Raporu 2009-2010” adlı bu dökümantasyon çalışmasının, başörtüsü ve başörtüsü yasağı etrafında oluşan yerel ve küresel gündemin iki yıllık sürecini kayıt altına aldığını ümit ediyor, Rabb’imizden hepimiz için adil ve özgür bir dünya diliyoruz.***

***SAKARYA ADALET GİRİŞİMİ adına***

***Beytullah Emrah Önce  
Rapor Editörü***

**Başörtüsü sorunundaki gelişmeleri ve Türkiye Başörtüsü Platformları'nın eylem haberlerini düzenlik takip edebilmek için lütfen aşağıdaki adresi takip ediniz.**

**[www.platformhaber.net](http://www.platformhaber.net)**

**"Öteki gündem, farklı yorum"**